

ΜΕΛΕΤΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (ΕΠΣ) ΣΤΗ ΘΕΣΗ «ΠΟΡΟΣ-ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ» ΝΗΣΟΥ ΙΘΑΚΗΣ, Δ.Κ. ΙΘΑΚΗΣ, Δ. ΙΘΑΚΗΣ, Π.Ε. ΙΘΑΚΗΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

ΣΤΑΔΙΟ: ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (ΕΠΣ)

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΚΥΡΙΑ ΜΕΛΕΤΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (ΕΠΣ)

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2024

ΕΚΔΟΣΗ: 2.0

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΡΓΟΥ:

ΜΕΛΕΤΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ
ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ:

ΣΑΛΦΩ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΕ

ΚΥΡΙΑ ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΣ:

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΠΙΟΥ-ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ:

CONCEPT MASTERPLAN:

ΘΥΜΙΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (ΣΜΠΕ):

ΜΕΛΕΤΗ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΑΜΗΛΟΤΗΤΑΣ:

ΓΕΩΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΚΕ

ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ:

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ «ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ –
ΠΙΜΠΛΗΣ & ΣΥΝΕΤΑΙΡΟΙ»

ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (ΕΠΣ)

ΚΥΡΙΑ ΜΕΛΕΤΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (ΕΠΣ)

ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ ΘΥΜΙΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΜΕΛΕΤΩΝ

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΠΣ

ΕΙΡΗΝΗ ΤΣΑΚΙΡΟΠΟΥΛΟΥ	αρχιτέκτων – πολεοδόμος
ΗΒΗ ΝΑΝΟΠΟΥΛΟΥ	αρχιτέκτων
ΜΑΡΙΟΣ ΔΑΝΑΚΟΣ	μηχανικός χωροταξίας και ανάπτυξης, MSc
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΥΛΙΟΣ	αρχιτέκτων – πολεοδόμος, MA, PhD
ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΠΑΜΠΑΛΙΚΗΣ	χωροτάκτης – πολεοδόμος, MPhil
ΔΗΜΗΤΡΑ ΤΖΕΔΑΚΗ	γεωγράφος

ΜΕΛΗ ΟΜΑΔΑΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ (ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΠΙΟΥ-ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ & CONCEPT MASTERPLAN)

ΗΒΗ ΝΑΝΟΠΟΥΛΟΥ	αρχιτέκτων
ΕΙΡΗΝΗ ΤΣΑΚΙΡΟΠΟΥΛΟΥ	αρχιτέκτων – πολεοδόμος
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΥΛΙΟΣ	αρχιτέκτων – πολεοδόμος, MA, PhD
ΛΥΔΙΑ ΜΟΥΣΜΟΥΤΗ	αρχιτέκτων
ΜΑΡΙΟΣ ΔΑΝΑΚΟΣ	μηχανικός χωροταξίας και ανάπτυξης, MSc
ΠΑΝΙΤΑ ΚΑΡΑΜΑΝΕΑ	αρχιτέκτων – αρχιτέκτων τοπίου, MA
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΑΝΔΡΙΤΣΟΥ	αρχιτέκτων – αρχιτέκτων τοπίου, MA
ΘΕΟΔΩΡΑ ΜΟΣΧΟΥ	αρχιτέκτων, MSc
ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΤΡΑ	αρχιτέκτων, MA
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΛΙΝΑΡΔΟΥ	μηχανικός χωροταξίας, πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης, MSc
ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΕΣΜΕΤΖΗΣ	αρχιτέκτων – πολεοδόμος, MSc

ΕΔΡΑ ΜΕΛΕΤΗΤΗ

ΘΥΜΙΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΜΕΛΕΤΩΝ

Λεωφ. Βασ. Κωνσταντίνου 5-7, 10674 Αθήνα

τηλ.: +30 210 3600711, e-mail: info@tpa.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΙΑΓΝΩΣΗ	19
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	20
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΩΡΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	31
A.1 ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΧΩΡΟ	31
A.1.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ	32
A.1.2 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ – ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	35
A.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ	40
A.2.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	40
A.2.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	50
A.2.3 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ	72
A.3 ΧΩΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΙ ΖΩΝΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ.....	82
A.3.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑ – ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ	82
A.3.2 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΛΥΨΕΙΣ ΣΤΟΝ ΕΞΩΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ (ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ)	88
A.3.3 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	107
A.3.4 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	152
A.4 ΧΩΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ.....	163
A.4.1 ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ.....	163
A.4.2 ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ	166
A.4.3 ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ	167
A.4.4 ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΛΥΦΟ.....	169
A.4.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΑΚΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	172
A.4.6 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....	175

A.4.7	ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	176
A.4.8	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΣΙΟ ΔΟΜΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ	177
A.4.9	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ / ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	184
A.5	ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ	192
A.5.1	ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	192
A.5.2	ΕΝΑΕΡΙΕΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ.....	198
A.5.3	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΟΜΕΝΑ ΔΙΚΤΥΑ & ΕΡΓΑ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	205
A.5.4	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	206
A8.	ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (ΟΔΕΥΣΕΙΣ ΔΙΑΦΥΓΗΣ, ΧΩΡΟΙ ΚΑΤΑΦΥΓΗΣ Κ.ΛΠ.)	209
A.8.1	ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	209
A.8.2	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ	220
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΧΩΡΙΚΩΝ, ΓΕΩΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΕΚΠΟΝΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ, ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΕΣΤΕΡΟΥ		
A.9	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	224
A.9.1	ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ / ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	224
A.9.2	ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟ 1ο ΚΑΙ 2ο ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ	226
A.9.3	ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ, ΤΙΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ	226

A.9.4	ΣΥΝΘΕΣΗ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΠΣ ΚΑΙ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ Α.9.1 ΚΑΙ Α.9.3.....	227
A.9.5	ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Η΄ ΜΕ ΟΜΟΡΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	241
A.9.6	ΕΙΣΡΟΕΣ ΑΠΟ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΕΚΠΟΝΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	241
A.9.7	ΠΙΝΑΚΑΣ SWOT	247
A.9.8	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	252
A.10	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΕΣΤΕΡΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	254
A.10.1	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΕΝΑΡΙΩΝ	254
A.10.2	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	261
A.10.3	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΕΝΑΡΙΩΝ – ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ ..	262
A.10.4	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	265
A.10.5	ΣΥΝΟΨΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ – ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	275
	Β΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΠΣ.....	278
	ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.....	279
Π.2	ΧΩΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ	279
Π.2.1	ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ	279
Π.2.2	ΧΩΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ	280
Π.2.3	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	289
Π.2.4	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	290
Π.2.5	ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	291
Π.6	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.....	293
Π.6.1	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ.....	293
Π.6.2	ΣΧΕΔΙΟ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗ	294

Π.6.3	ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	297
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ		298

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Ένταξη της περιοχής μελέτης στο ευρύτερο πλαίσιο του νησιού	20
Εικόνα 2: Ένταξη της περιοχής επέμβασης στο επίπεδο της ευρύτερης περιοχής (νήσος Ιθάκη)	26
Εικόνα 3: Ένταξη της περιοχής επέμβασης στη ζώνη άμεσης επιρροής (ΖΑΕ)	27
Εικόνα 4: Οριοθέτηση περιοχής επέμβασης και άμεση περιβάλλουσα περιοχή.....	28
Εικόνα 5: Χωρικός εντοπισμός των τριών επιπέδων αναφοράς του ΕΠΣ	29
Εικόνα 6: Χάρτης προσανατολισμού της περιοχής επέμβασης.....	31
Εικόνα 7: Εδαφική περιοχή και διοικητική οργάνωση του Δήμου Ιθάκης.....	33
Εικόνα 8: Διοικητική υποδιαίρεση Δήμου Ιθάκης σε Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες	34
Εικόνα 9: Οικιστικό δίκτυο της νήσου Ιθάκης κατά πληθυσμιακό μέγεθος	39
Εικόνα 10: Μορφολογία της νήσου Ιθάκης.....	84
Εικόνα 11: Εδαφοκάλυψη της ευρύτερης περιοχής βάσει Corine Land Cover 2018.....	91
Εικόνα 12: Εδαφοκάλυψη της ευρύτερης περιοχής βάσει του Συστήματος Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων (Land Parcel Identification System)	92
Εικόνα 13: Εδαφοκάλυψη της ζώνης άμεσης επιρροής βάσει Corine Land Cover για τα έτη 2006 και 2018 και σημαντικές μεταβολές	94
Εικόνα 14: Εδαφοκάλυψη της ζώνης άμεσης επιρροής σε μεγαλύτερο επίπεδο λεπτομέρειας βάσει του Προγράμματος Coastal Zones 2018.....	95
Εικόνα 15: Ενδεικτική καταγραφή τουριστικών καταλυμάτων στη ζώνη άμεσης επιρροής ..	102
Εικόνα 16: Κατανομή προσφερόμενων κλινών και υποστηρικτικών δομών τουρισμού ανά ΔΚ/ΤΚ	103
Εικόνα 17: Άτυπες συγκεντρώσεις και δομημένο περιβάλλον στη ζώνη άμεσης επιρροής κατά το Copernicus Impervious Built-up 2018.....	106
Εικόνα 18: Απόσπασμα από τον Χάρτη «Βασικές κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης του Τουρισμού» (ΚΥΑ 67659/2013 - ΦΕΚ 3155/Β/2013)	115
Εικόνα 19: Απόσπασμα από τον Χάρτη «Εθνικό Πρότυπο Χωροταξικής Οργάνωσης της Υδατοκαλλιεργητικής Δραστηριότητας» της ΚΥΑ 31722/4-11-2011 (ΦΕΚ 2505/Β/2011)....	120
Εικόνα 20: Απόσπασμα από τον Χάρτη «Κατευθύνσεις για την άσκηση χωρικής πολιτικής για τη Βιομηχανία σε επίπεδο Νομού» της Απόφασης 11508/2009 (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/2009)	123
Εικόνα 21: Ενδεικτική εφαρμογή των ειδικών κριτηρίων χωροθέτησης του Ειδικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ στο νησί της Ιθάκης - Απεικόνιση των ζωνών αποκλεισμού αιολικών μονάδων	125
Εικόνα 22: Απόσπασμα από τον Χάρτη Π.1 "Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης" του ΠΧΠ	127
Εικόνα 23: Απόσπασμα από τον Χάρτη Π.2β "Οικιστικό Δίκτυο – Διοικητικός και Κοινωνικός Εξοπλισμός – Μεταφορές" του ΠΧΠ.....	129
Εικόνα 24: Απόσπασμα από τον Χάρτη Π.2α "Χωροταξική Οργάνωση της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων" του ΠΧΠ	131
Εικόνα 25: Θεσμοθετημένα Σχέδια ρυθμιστικού χαρακτήρα εντός της ΖΑΕ.....	133
Εικόνα 26: Θεσμοθετημένες χρήσεις γης σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΓΠΣ Βαθέως	136

Εικόνα 27: Προτεινόμενα ΤΙΦΚ στην Ιθάκη σύμφωνα με τη βάση «ΦΙΛΟΤΗΣ»	140
Εικόνα 28: Προστατευόμενες περιοχές στην ευρύτερη περιοχή	143
Εικόνα 29: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία στη Νότια Ιθάκη	146
Εικόνα 30: Πολιτιστικό περιβάλλον στην ευρύτερη περιοχή.....	147
Εικόνα 31: Δασικές εκτάσεις (οριστικές και μη οριστικές) σύμφωνα με τον αναρτημένο δασικό χάρτη της ΠΕ Ιθάκης.....	149
Εικόνα 32: Θέση του χώρου υποδοχής των προγραμματιζόμενων εγκαταστάσεων διαχείρισης στερεών αποβλήτων σε σχέση με τη θέση του ΕΠΣ.....	155
Εικόνα 33: Διαθέσιμο γήπεδο για την κατασκευή της ΕΕΛ	157
Εικόνα 34: Θέση του γηπέδου της προγραμματιζόμενης ΕΕΛ σε σχέση με τη θέση του ΕΠΣ.....	157
Εικόνα 35: Απόσπασμα του Χάρτη Διασυνδεδεμένου Συστήματος Μεταφοράς 2018-2027 του ΑΔΜΗΕ.....	159
Εικόνα 36: Θέση του καταχωρημένου Φ/Β σταθμού σε σχέση με τη θέση του ΕΠΣ	160
Εικόνα 37: Κάλυψη της Ιθάκης από το δίκτυο της DIGEA (ψηφιακό τηλεοπτικό σήμα).....	161
Εικόνα 38: Πανοραμική άποψη της περιοχής επέμβασης από βορρά	165
Εικόνα 39: Πανοραμική άποψη της περιοχής επέμβασης από νοτιοανατολικά	165
Εικόνα 40: Όρια επιμέρους αγροτεμαχίων που συνθέτουν την περιοχή επέμβασης	167
Εικόνα 41: Βασικό δίκτυο διαδρομών (συνεχόμενη μπλε γραμμή) και δίκτυο μονοπατιών (διακεκομμένη γραμμή) εντός της περιοχής επέμβασης.....	169
Εικόνα 42: Χάρτης μορφολογικών κλίσεων % της περιοχής επέμβασης.....	171
Εικόνα 43: Οι μορφολογικές κλίσεις της περιοχής επέμβασης σε Τρισδιάστατο Ψηφιακό Μοντέλο	172
Εικόνα 44: Διάκριση περιοχής επέμβασης σε επιμέρους τοπιακές χωρικές ενότητες βάσει συγκεκριμένων παραμέτρων	174
Εικόνα 45: Απόψεις από το εσωτερικό της περιοχής επέμβασης.....	174
Εικόνα 46: Απόψεις του αμπελώνα και της φάρμας (πάνω αριστερά), μεικτού φυσικού τοπίου κατά μήκος της κύριας διαδρομής (πάνω δεξιά), του λιβαδιού και των μεσογειακών κήπων στο βορειοδυτικό τμήμα της ιδιοκτησίας (κάτω αριστερά-κάτω δεξιά)	175
Εικόνα 47: Δομημένο περιβάλλον στην περιοχή επέμβασης.....	176
Εικόνα 48: Καθορισμός οριογραμμών αιγιαλού (κόκκινη γραμμή) και παραλίας (κίτρινη γραμμή) στην περιοχή επέμβασης και θεσμικό καθεστώς	185
Εικόνα 49: Δασικοί χαρακτηρισμοί στην περιοχή επέμβασης και στην άμεση περιβάλλουσα περιοχή. Οριστικά χαρακτηρισμένες δασικές εκτάσεις (σκούρο πράσινο) και μη οριστικές εκτάσεις (πράσινη διαγράμμιση).....	187
Εικόνα 50: Χάρτης λεκανών απορροής ρεμάτων επί υποβάθρου ΓΥΣ κλίμακας 1:5000	188
Εικόνα 51: Ακριβή σημεία (Α & Β) στα οποία εντοπίζονται τα μνημεία εντός της έκτασης του υπό εξέταση ΕΠΣ, επί δορυφορικού υποβάθρου	189
Εικόνα 52: Φωτογραφική αποτύπωση του Ι.Ν. Αγίου Ανδρέα (Σημείο Α) στο βορειοδυτικό άκρο της περιοχής επέμβασης	190

Εικόνα 53: Φωτογραφική αποτύπωση του ερειπωμένου λιθόκτιστου φάρου εντός της περιοχής επέμβασης (Σημείο Β)	190
Εικόνα 54: Κύριο οδικό δίκτυο στη ζώνη άμεσης επιρροής	194
Εικόνα 55: Οι 2 θεματικές περιπατητικές διαδρομές εντός ΖΑΕ στο πλαίσιο της δράσης “Ithaca Trails”	196
Εικόνα 56: Άποψη από το μονοπάτι «Βαθύ – Άγιος Ανδρέας» στα όρια της περιοχής επέμβασης	197
Εικόνα 57: Διαδρομή που οδηγεί στις παραλίες Μηνύματα, Σκίνος και Γιδάκι	197
Εικόνα 58: Περιφερειακά αεροδρόμια στην ευρύτερη περιοχή των Ιονίων και της Δυτικής Ελλάδας	199
Εικόνα 59: Λιμένες στον ενδοπεριφερειακό και διαπεριφερειακό χώρο που διασυνδέονται με την Ιθάκη	201
Εικόνα 60: Θέση του τουριστικού καταφυγίου στον λιμένα Βαθέως σε σχέση με την περιοχή επέμβασης.....	202
Εικόνα 61: Άποψη των λιμένων Πισαετού (πάνω) και Βαθέως (κάτω) στη ζώνη άμεσης επιρροής	203
Εικόνα 62: Άποψη των λιμένων στις Φρίκες (πάνω) και στο Κιόνι (κάτω) στη Βόρεια Ιθάκη	204
Εικόνα 63: Κυκλοφοριακή οργάνωση – Δίκτυα μετακινήσεων στην ευρύτερη περιοχή.....	207
Εικόνα 64: Κυκλοφοριακή οργάνωση – Δίκτυα μετακινήσεων στη ζώνη άμεσης επιρροής...	208
Εικόνα 65: Χάρτης Ζωνών Σεισμικής Επικινδυνότητας.....	211
Εικόνα 66: Απόσπασμα χάρτη περιοχών που έχουν κηρυχτεί σε έκτακτη ανάγκη λόγω πλημμυρών, σε παράθεση με τις ζώνες επικινδυνότητας πλημμύρας στην ΠΙΝ	212
Εικόνα 67: Πρόσβαση από την περιοχή επέμβασης του ΕΠΣ σε καθορισμένους χώρους καταφυγής-φιλοξενίας στο Βαθύ σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.....	222
Εικόνα 68: Κίνδυνοι και Πολιτική Προστασία στο επίπεδο της ζώνης άμεσης επιρροής.....	223
Εικόνα 69: Λεκάνες απορροής ρεμάτων επί υποβάθρου ΓΥΣ κλίμακας 1:5000	242
Εικόνα 70: Απεικόνιση γραμμών πλημμύρας όπως καθορίστηκαν από την υδραυλική μελέτη προσωρινής οριοθέτησης: βόρειο ρέμα (αριστερά) – νότιο ρέμα (δεξιά) – ρέμα Λούτσας (κάτω)	243
Εικόνα 71: Χάρτης Γεωλογικής Καταλληλότητας της περιοχής επέμβασης	245
Εικόνα 72: Υπόμνημα του Χάρτη Γεωλογικής Καταλληλότητας της περιοχής επέμβασης.....	246
Εικόνα 73: Απόσπασμα του Χάρτη Π.2 «Χωρική οργάνωση περιοχής επέμβασης (πρόταση) – Χρήσεις γης – Προστασία Περιβάλλοντος»	282

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Διοικητική υποδιαίρεση Δήμου Ιθάκης.....	33
Πίνακας 2: Κατάταξη οικισμών κατά πληθυσμό, αστικότητα, ορεινότητα (κατά ΕΛΣΤΑΤ)	37
Πίνακας 3: Κατάταξη οικισμών νήσου Ιθάκης σύμφωνα με το πληθυσμιακό τους μέγεθος (2011)	38

Πίνακας 4: Διαχρονική εξέλιξη και ποσοστιαία μεταβολή μόνιμου πληθυσμού Χώρας, ΠΙΝ, ΠΕ/Δ. Ιθάκης, ΔΚ/ΤΚ Ιθάκης	41
Πίνακας 5: Εξέλιξη πυκνότητας μόνιμου πληθυσμού σε επίπεδο Περιφέρειας, Δήμου και ΔΚ/ΤΚ με βάση τις απογραφές 1991, 2001 και 2011	45
Πίνακας 6: Δημογραφικοί δείκτες σε επίπεδο Χώρας, ΠΙΝ και Δ. Ιθάκης για τα έτη βάσης 1991-2001-2011	48
Πίνακας 7: Κανονικές κατοικίες κατά κατάσταση κατοικίας Δ. Ιθάκης, 2011	49
Πίνακας 8: Εξέλιξη ΑΕΠ σε εκατομμύρια ευρώ (τρέχουσες τιμές) για τη χρονική περίοδο 2014-2019	52
Πίνακας 9: Εξέλιξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε χιλιάδες ευρώ (τρέχουσες τιμές) για τη χρονική περίοδο 2014-2019	52
Πίνακας 10: Εξέλιξη ΑΠΑ ανά τομέα παραγωγής στην ΠΕ Κεφαλληνίας – Ιθάκης σε εκατομμύρια ευρώ (τρέχουσες τιμές) για τη χρονική περίοδο 2014-2019.....	53
Πίνακας 11: Αεροπορικές αφίξεις στο σύνολο της Περιφέρειας και στα αεροδρόμια Άκτιου και την Κεφαλονιάς.....	60
Πίνακας 12: Κατάπλοι σκαφών αναψυχής κατά σημαία για την περίοδο 2009-2013	63
Πίνακας 13: Αφίξεις και διανυκτερεύσεις κατά χώρα διαμονής σε ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια της Ιθάκης (έτη 2020, 2021)	64
Πίνακας 14: Πληρότητα ξενοδοχείων (ετήσιος μέσος όρος) στην Ιθάκη και στην ΠΙΝ για την περίοδο 2010-2021	65
Πίνακας 15: Ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων ανά ΠΕ για το έτος 2021	66
Πίνακας 16: Τουριστικά καταλύματα (αριθμός μονάδων, δωμάτια, κλίνες) κατά τύπο καταλύματος στην Ιθάκη, 2019.....	68
Πίνακας 17: Ξενοδοχειακό δυναμικό στην Ιθάκη κατά κατηγορία αστέρων για το έτος 2021	69
Πίνακας 18: Ενοικιαζόμενα δωμάτια – διαμερίσματα στην Ιθάκη κατά κατηγορία κλειδιών για το έτος 2019.....	69
Πίνακας 19: Ελάχιστες, Μέσες και Μέγιστες Μηνιαίες θερμοκρασίες για το σταθμό Αργοστολίου (ΕΜΥ) για τα έτη 1970-2010 και για τα έτη 1977-1997	86
Πίνακας 20: Καταγραφή βασικών κλιματικών δεδομένων για το σταθμό Αργοστολίου (ΕΜΥ) για τα έτη 1970-2010	87
Πίνακας 21: Κατανομή της έκτασης της νήσου Ιθάκης στις βασικές κατηγορίες χρήσεων/κάλυψης γης κατά Corine Land Cover, 2018	89
Πίνακας 22: Κατανομή της έκτασης της νήσου Ιθάκης στις βασικές κατηγορίες χρήσεων/κάλυψης γης κατά ΟΠΕΚΕΠΕ	90
Πίνακας 23: Κατανομή της έκτασης της ζώνης άμεσης επιρροής στις βασικές κατηγορίες χρήσεων/κάλυψης γης κατά Corine Land Cover, 2006 και 2018.....	93
Πίνακας 24: Προτεινόμενα ΤΙΦΚ της βάσης δεδομένων «ΦΙΛΟΤΗΣ» του ΕΜΠ	139
Πίνακας 25: Βασικά στοιχεία των πλησιέστερων περιοχών Natura 2000 με την περιοχή επέμβασης.....	141
Πίνακας 26: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικοί τόποι και μνημεία εντός της ΖΑΕ...	145

Πίνακας 27: Κωδικοποίηση ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης για τον «εκτός σχεδίου» χώρο στα διοικητικά όρια ΔΚ Ιθάκης σύμφωνα με το ΠΔ 9-10-1982 (ΦΕΚ 528/Δ/1982).....	150
Πίνακας 28: Εγκατεστημένες κεραιές στη ζώνη άμεσης επιρροής.....	162
Πίνακας 29: Ποσοστιαία κατανομή της επιφάνειας της περιοχής επέμβασης ανά κλάση μορφολογικής κλίσης.....	170
Πίνακας 30: Κωδικοποιημένη αποδελτίωση των διατάξεων της «Εκτός Σχεδίου Δόμησης» για τις επιλεγμένες χρήσεις: κατοικία & τουριστικές εγκαταστάσεις	178
Πίνακας 31: Ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης για τον «εκτός σχεδίου» χώρο στα διοικητικά όρια ΔΚ Ιθάκης σύμφωνα με το ΠΔ της 9-10-1982 (ΦΕΚ 528/Δ/1982).....	181
Πίνακας 32: Πίνακας οδικών αποστάσεων και χρονοαποστάσεων από σημεία ενδιαφέροντος / κόμβους του νησιού προς την περιοχή επέμβασης.....	195
Πίνακας 33: Εύρος τιμών ποιοτικής βαθμονόμησης συμβατότητας και ευθυγράμμισης με την κατεύθυνση	228
Πίνακας 34: Συγκεντρωτικός πίνακας κατευθύνσεων του υπερκείμενου σχεδιασμού/προγραμματισμού ανά Πλαίσιο/Σχέδιο/Πρόγραμμα και αξιολόγηση της συμβατότητας με τους ειδικούς στόχους του ΕΠΣ	229
Πίνακας 35: SWOT ανάλυση	247
Πίνακας 36: Επιτρεπόμενα μεγέθη ανάπτυξης Σεναρίου 2	256
Πίνακας 37: Επιτρεπόμενα μεγέθη ανάπτυξης Σεναρίου 3	258
Πίνακας 38: Επιτρεπόμενα μεγέθη ανάπτυξης Σεναρίου 4	260
Πίνακας 39: Ομάδες κριτηρίων και επιμέρους κριτήρια βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης για την αξιολόγηση των σεναρίων.....	261
Πίνακας 40: Εύρος τιμών ποιοτικής βαθμονόμησης των Σεναρίων	262
Πίνακας 41: Συγκριτική αξιολόγηση και βαθμολόγηση Εναλλακτικών Σεναρίων.....	263
Πίνακας 42: Βασικές παράμετροι/μεταβλητές για τον υπολογισμό των Δεικτών	270
Πίνακας 43: Υπολογισμός δεικτών τουριστικής λειτουργίας και ανάπτυξης στις χωρικές ενότητες Δ. Ιθάκης και Περιφέρειας Ιονίων Νήσων πριν και μετά την υλοποίηση του ΕΠΣ.....	271
Πίνακας 44: Συγκεντρωτικά μεγέθη ανάπτυξης και πολεοδομικά χαρακτηριστικά για κάθε Σενάριο	276

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Ιεράρχηση Οικιστικού Δικτύου σε επίπεδο Περιφέρειας σύμφωνα με το ΠΧΠ Ιονίων Νήσων.....	37
Διάγραμμα 2: Εξέλιξη πληθυσμού Δ. Ιθάκης για την περίοδο: 1991-2021.....	43
Διάγραμμα 3: Εξέλιξη πληθυσμού Ιθάκης ανά ΔΚ/ΤΚ για την περίοδο 1991-2021	43
Διάγραμμα 4: Ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού του Δ. Ιθάκης ανά Δ.Κ./Τ.Κ, 2021	44
Διάγραμμα 5: Εξέλιξη πυκνότητας κατοίκησης Δήμου Ιθάκης ανά ΔΚ/ΤΚ για την περίοδο 1991-2021	46
Διάγραμμα 6: Πληθυσμιακή πυραμίδα Δήμου Ιθάκης για το 2021	47

Διάγραμμα 7: Εξέλιξη οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού με βάση τις απογραφές 1991, 2001 και 2011 για το Δήμο	50
Διάγραμμα 8: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός και μη ενεργός πληθυσμός για τις χωρικές ενότητες του Δήμου Ιθάκης και της ΠΙΝ, 2011.....	51
Διάγραμμα 9: Διαχρονική εξέλιξη κατανομής απασχόλησης ανά τομέα παραγωγής για το Δήμο Ιθάκης (απογραφές: 1991, 2001 και 2011)	54
Διάγραμμα 10: Κατανομή απασχόλησης πληθυσμού ανά τομέα παραγωγής για το Δ. Ιθάκης και την ΠΙΝ με βάση την απογραφή του 2011	55
Διάγραμμα 11: Απασχολούμενοι κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας για το Δ. Ιθάκης και την ΠΙΝ με βάση την απογραφή του 2011	56
Διάγραμμα 12: Διαχρονική εξέλιξη αριθμού επιχειρήσεων στο Δήμο Ιθάκης για τη χρονική περίοδο 2002-2020	57
Διάγραμμα 13: Κατανομή απασχολούμενων κατά θέση στην εργασία για το Δήμο Ιθάκης, 2011	57
Διάγραμμα 14: Κατανομή απασχόλησης σε παραγωγικούς τομείς στις Περιφερειακές Ενότητες των Ιονίων Νήσων	58
Διάγραμμα 15: Ετήσια διακίνηση επιβατών στους λιμένες της Ιθάκης για τη χρονική περίοδο 2013-2021.....	61
Διάγραμμα 16: Ετήσια διακίνηση επιβατών σε όλους τους λιμένες της ΠΙΝ για τη χρονική περίοδο 2013-2021	62
Διάγραμμα 17: Κατανομή ξενοδοχειακών μονάδων, δωματίων και κλινών ανά κατηγορία (αστέρες) στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων για το έτος 2021	67
Διάγραμμα 18: Ποσοστιαία κατανομή προσφερόμενων κλινών ανά τύπο καταλύματος στην Ιθάκη, 2019.....	69
Διάγραμμα 19: Διαχρονική εξέλιξη προσφοράς ξενοδοχειακών κλινών στην Ιθάκη για την περίοδο 2007-2019	70
Διάγραμμα 20: Διαχρονική εξέλιξη προσφοράς κλινών σε μη κύρια καταλύματα στην Ιθάκη για την περίοδο 2012-2019	71
Διάγραμμα 21: Οι προτεραιότητες της RIS3IN 2021-2027	78
Διάγραμμα 22: Στατιστικά φέρουσας ικανότητας για ξενοδοχεία και αντίστοιχα, έτος 2018 ..	79
Διάγραμμα 23: Απεικόνιση βασικών κλιματικών δεδομένων για το σταθμό Αργοστολίου (ΕΜΥ) για τα έτη 1970-2010	87
Διάγραμμα 24: Αριθμός νέων οικοδομών ΠΕ Ιθάκης και ΔΚ Ιθάκης για τη χρονική περίοδο 2010-2021	99
Διάγραμμα 25: Χωρική κατανομή προσφερόμενων κλινών ανά Δημοτική / Τοπική Κοινότητα και τύπο καταλύματος σε επίπεδο όλου του νησιού	101
Διάγραμμα 26: Σύγκριση Εναλλακτικών Σεναρίων βάσει των κύριων πολεοδομικών μεγεθών του και βάσει της περιβαλλοντικής τους αξιολόγησης.....	277

ΧΑΡΤΕΣ ΕΚΤΟΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Α.3.θ: Χωρική Οργάνωση – Θεσμική κατάσταση (κλίμακα 1:12.500)

Α.3.π: Χωρική Οργάνωση – Πραγματική κατάσταση (κλίμακα 1:12.500)

Π.2: Χωρική Οργάνωση περιοχής επέμβασης (πρόταση) – Χρήσεις γης – Προστασία περιβάλλοντος (κλίμακα 1:2.500)

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

Ελληνόγλωσσα

ΑΔΑ	Αριθμός Διαδικτυακής Ανάρτησης
ΑΔΜΗΕ	Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας
ΑΔΠΔΕΙ	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου
ΑΕΚΚ	Απόβλητα Εκσκαφών και Κατεδαφίσεων
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑμεΑ	Άτομα με Αναπηρία
ΑΠΑ	Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΑΣΘ	Άνοδος Στάθμης της Θάλασσας
ΓΠΣ	Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο
ΓΠΧΣΑΑ	Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης
ΓΥΣ	Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού
ΔΕ	Δημοτική Ενότητα
ΔΕΣΕ	Διύπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων
ΔΚ	Δημοτική Κοινότητα
ΔσΠ	Διαλογή στην Πηγή
ΕΑΚ	Ελληνικός Αντισεισμικός Κανονισμός
ΕΓΥ	Ειδική Γραμματεία Υδάτων
ΕΕΛ	Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων
ΕΖΔ	Ειδική Ζώνη Διατήρησης
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΛΤΑ	Ελληνικά Ταχυδρομεία
ΕΜΕ	Ετήσια Μονάδα Εργασίας
ΕΜΠ	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
ΕΜΥ	Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία
ΕΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού

ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη
ΕΠΣ	Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο
ΕΠΜ	Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη
ΕΣΠΚΑ	Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή
ΕΧΠ	Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια
ΕΠΧΣΑΑ	Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης
ΕΠΧΣΑΑ-Β	Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία
ΕΠΧΣΑΑ-Τ	Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό
ΕΠΧΣΑΑ-Υ	Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες
ΕΣΧΑΔΑ	Ειδικό Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίου Ακινήτου
ΕΣΧΑΣΕ	Ειδικό Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικής Επένδυσης
ΖΑΕ	Ζώνη Άμεσης Επιδροής
ΖΕΠ	Ζώνη Ειδικής Προστασίας
ΖΟΕ	Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου
ΖΔΥΚΠ	Ζώνη Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας
ΖΚΣ	Ζώνη Κοινωνικού Συντελεστή
ΙΝΣΕΤΕ	Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων
ΚΑΖ	Καταφύγιο Άγριας Ζωής
ΚΕΠ	Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΕΑ	Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων
ΜΕΒΑ	Μονάδα Επεξεργασίας ΒιοΑποβλήτων
ΜΗΤΕ	Μητρώο Τουριστικών Επιχειρήσεων
ΜΟΔ ΑΕ	Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων
ΜΣΔ	Μέσος Συντελεστής Δόμησης
ΜΥΗΣ	Μικρός Υδροηλεκτρικός Σταθμός
ΞΕΕ	Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας
ΟΑΣΠ	Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας
ΟΙΚ	Οικιστικές Περιοχές

ΟΠΕΚΕΠΕ	Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΟΥΤΚ	Οργανωμένος Υποδοχέας Τουριστικών Δραστηριοτήτων
ΟΧΕ	Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση
ΠΑΠ	Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας
ΠΑΥ	Περιοχή Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΕ	Περιφερειακή Ενότητα
ΠΕΔ	Περιοχές Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων
ΠΕΚ	Περιοχές Ειδικών Καθεστώτων
ΠΕΠ	Περιοχές Προστασίας
ΠΕΡΠΟ	Περιοχή Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδομησης
ΠΕΣΔΑ	Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης Απορριμμάτων
ΠεΣΠΚΑ	Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή
ΠΕΧ	Περιοχές Εκτός σχεδίου δόμησης Χωρίς κάποια μορφή σχεδιασμού
ΠΙΝ	Περιφέρεια Ιονίων Νήσων
ΠΟΑ	Προκαταρκτική Οριογραμμή Αιγιαλού
ΠΟΑΠΔ	Περιοχή Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων
ΠΟΑΥ	Περιοχή Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών
ΠΟΤΑ	Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης
ΠΠΠΑ	Προκαταρκτικός Προσδιορισμός Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων
ΠΠΧΣΑΑ	Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης
ΠΣ	Πράσινο Σημείο
ΠΣΕ	Πολεοδομικό Σχέδιο Εφαρμογής
ΠΧΠ	Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο
ΡΑΕ	Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας
ΡΣΕ	Ρυμοτομικά Σχέδια Εφαρμογής
ΣΑΑ	Σύστημα Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων
ΣΒΑΚ	Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας

ΣΔ	Συντελεστής Δόμησης
ΣΔΚΠ	Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας
ΣΕΣ	Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης
ΣΜΑ	Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων
ΣΜΑΥ	Σταθμός Μεταφόρτωσης Ανακυκλώσιμων Υλικών
ΣΜΠΕ	Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
ΣΟΑΠ	Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
ΣΣ	Στρατηγικός Στόχος
ΣΤΚ	Σύνθετο Τουριστικό Κατάλυμα
ΣΧΟΟΑΠ	Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης
ΤΕΚ	Τουριστικές Επιπλωμένες Κατοικίες
ΤΙΦΚ	Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους
ΤΚ	Τοπική Κοινότητα
ΤΠΣ	Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο
ΤτΕ	Τράπεζα της Ελλάδος
ΥΑ	Υπουργική Απόφαση
ΥΠΕΚΑ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
ΥΠΕΝ	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
ΥΠΕΣ	Υπουργείο Εσωτερικών
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
ΥΠΠΟ	Υπουργείο Πολιτισμού
ΧΑΔΑ	Χώρος Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων
ΧΕ	Χωρική Ενότητα
ΧΥΤΑ	Χώρος Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων
Φ/Β	Φωτοβολταϊκά
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
ΦΙΤΑ	Φέρουσα Ικανότητα Τουριστικής Ανάπτυξης
ΦοΔΣΑ	Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΙΑΓΝΩΣΗ

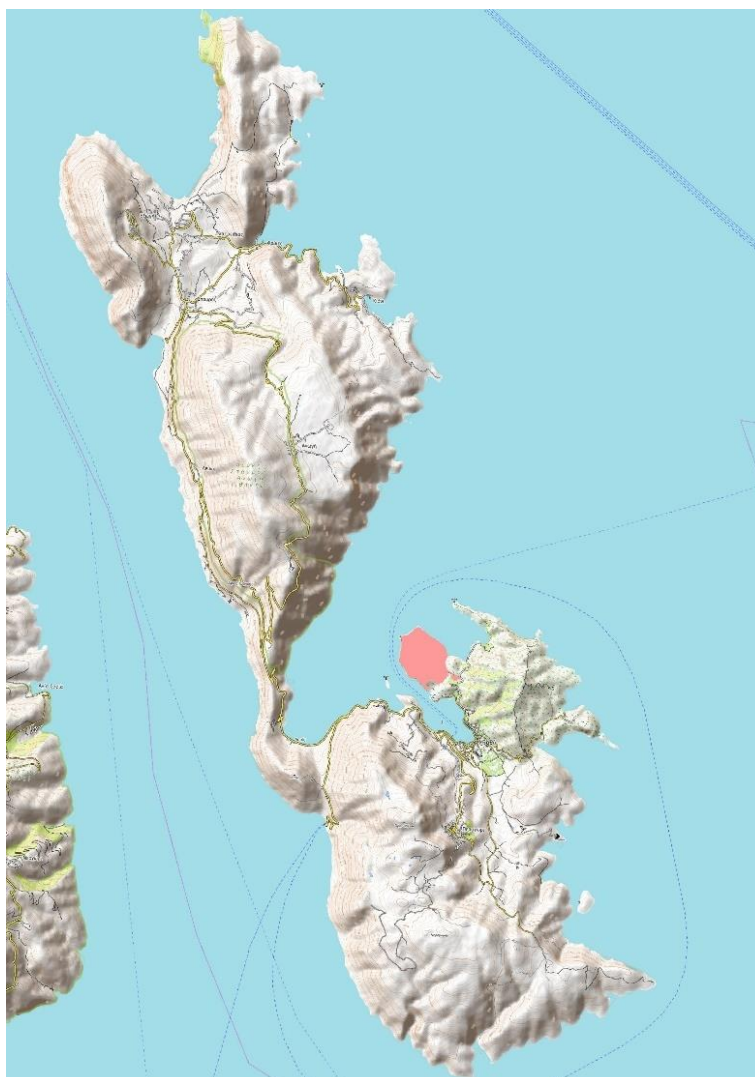
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα Μελέτη συντάσσεται στο πλαίσιο εκπόνησης Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΕΠΣ) σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 4447/2016 (ΦΕΚ 241/Α/2016) όπως έχει τροποποιηθεί από τον και ισχύει.

Η έκταση για την οποία αιτείται η έγκριση χωροθέτησης ΕΠΣ εντοπίζεται στη θέση «Πόρος - Άγιος Ανδρέας» της νήσου Ιθάκης, της Δημοτικής Ενότητας Ιθάκης, του Δήμου Ιθάκης, της Περιφερειακής Ενότητας Ιθάκης, της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Η συγκεκριμένη έκταση βρίσκεται στο νότιο τμήμα του νησιού της Ιθάκης καταλαμβάνοντας σημαντικό τμήμα του λόφου Πόρου, αποτελώντας -στην ουσία- την ανατολική χερσόνησο που φυσικού λιμένα Βαθέως. Η συνολική έκταση της περιοχής ανέρχεται σε 941,7 στρέμματα περίπου.

Στην Εικόνα 1 φαίνεται η αιτούμενη περιοχή εφαρμογής ΕΠΣ στο ευρύτερο πλαίσιο του νησιού της Ιθάκης.

Εικόνα 1: Ένταξη της περιοχής μελέτης στο ευρύτερο πλαίσιο του νησιού

Υπόβαθρο: OpenStreetMaps, Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Στόχοι και κρίσιμες παράμετροι σχεδιασμού του ΕΠΣ

Κύριος στόχος του αιτούμενου ΕΠΣ είναι η δημιουργία ενός οργανωμένου υποδοχέα μίας ολοκληρωμένης και ήπιας τουριστικής ανάπτυξης με υπερτοπική διάσταση και διεθνή εμβέλεια, ενός πρότυπου τουριστικού συγκροτήματος υψηλών απαιτήσεων και χαμηλού χωρικού αποτυπώματος, πλήρως εναρμονισμένου στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής και ενταγμένου στο ιδιαίτερο τοπίο του νησιού. Η προτεινόμενη αυτή ανάπτυξη αναμένεται να συμβάλλει στην ενίσχυση της τουριστικής υποδομής της Ιθάκης καθώς και στην αναβάθμιση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος του νησιού, προωθώντας κυρίως τις ήπιες και εναλλακτικές μορφές τουρισμού υψηλών απαιτήσεων.

Η περιοχή επέμβασης αναπτύσσεται σε ένα μοναδικό τοπίο από πλευράς θεάσεων (ορίζει την πύλη εισόδου στο λιμένα του Βαθέως), τοπογραφίας και φυσικού περιβάλλοντος, ως αποτέλεσμα της διάδρασης του φυσικού περιβάλλοντος και της ήπιας ανθρωπίνης παρέμβασης και διαχείρισης του χώρου.

Η Πρόταση Χωρικής Οργάνωσης της περιοχής και οι προτεινόμενοι όροι δόμησης έχουν μελετηθεί διεξοδικά από την Ομάδα Έργου του ΕΠΣ στο πλαίσιο ολοκληρωμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τον Εργοδότη, λαμβάνοντας υπόψη σημαντικές παραμέτρους όπως: τις κατευθύνσεις του υπερκείμενου Χωρικού Σχεδιασμού και τον προγραμματικό χαρακτήρα της ευρύτερης περιοχής, το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο και τις θεσμοθετημένες χρήσεις της περιοχής, τις πραγματικές (υφιστάμενες) χρήσεις γης που αναπτύσσονται στην περιβάλλουσα περιοχή και αλληλεπιδρούν με την περιοχή μελέτης, το ιδιαίτερο τοπίο, τις θεάσεις και τη φυσιογνωμία της περιοχής παρέμβασης, τη φέρουσα ικανότητα του τόπου, τη μορφολογία, το ανάγλυφο, τις προσβάσεις και τις περιβαλλοντικές υποδομές της περιοχής.

Κατά το σχεδιασμό του ΕΠΣ, λήφθηκαν υπόψη οι βασικές αρχές της αειφορίας, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στη χωροταξική, την αναπτυξιακή, την κοινωνική και σαφώς την περιβαλλοντική διάσταση της προτεινόμενης παρέμβασης. Ως εκ τούτου, η σκοπιμότητα και οι στόχοι υλοποίησης του σχεδίου, πέραν του επιθυμητού αναπτυξιακού και οικονομικού οφέλους, έχουν ως βασικά κριτήρια σχεδιασμού τα παρακάτω:

- Την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- Τον εντοπισμό και ανάδειξη των ιδιαιτεροτήτων του φυσικού περιβάλλοντος της άμεσης περιοχής της έκτασης (π.χ. προσανατολισμός μορφολογικού ανάγλυφου, χαρακτηριστικά χλωρίδας κλπ).
- Την αποφυγή της οπτικής όχλησης
- Τη μέγιστη δυνατή αειφορία αναφορικά με τη χρήση φυσικών πόρων
- Την ελαχιστοποίηση επιβάρυνσης των δικτύων οργανισμών κοινής ωφέλειας,
- Τη μη εξάντληση των δυνατοτήτων δόμησης της έκτασης
- Την εξοικονόμηση ενέργειας μέσω βιοκλιματικού σχεδιασμού, χρήση έξυπνων συστημάτων αυτοματισμού, κλπ.

Θεσμικό πλαίσιο εκπόνησης της μελέτης – Τελικό περιεχόμενο της Κύριας Μελέτης του ΕΠΣ

Οι μελέτες Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) συντάσσονται στο πλαίσιο όσων καθόρισε ο Ν. 4447/2016, όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 4759/2020 και ισχύει.

Τα ΕΠΣ αποτελούν σύνολα κειμένων, χαρτών και διαγραμμάτων με τα οποία καθορίζονται το πρότυπο χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης, οι χρήσεις γης, οι όροι και περιορισμοί δόμησης, καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος ή περιορισμός που απαιτείται, ώστε να καταστεί η περιοχή επέμβασης κατάλληλη είτε για τη δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων δραστηριοτήτων είτε για την πραγματοποίηση των προγραμμάτων και παρεμβάσεων.

Τα ΕΠΣ εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις των Περιφερειακών και των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων και περιέχουν τις αναγκαίες ρυθμίσεις για την επίτευξη των σκοπών τους, εντός της περιοχής επέμβασης. Εκτός της περιοχής επέμβασης είναι κατ' εξαίρεση επιτρεπτό τα ΕΠΣ να προσδιορίζουν υποδομές, μέτρα και όρους που είναι αναγκαίοι για την οργανική ενσωμάτωση της περιοχής επέμβασης στην ευρύτερη περιοχή που την περιβάλλει.

Τα ΕΠΣ εντάσσονται στο ίδιο επίπεδο σχεδιασμού με τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ) και μπορούν να περιλαμβάνουν ρυθμίσεις για όλα τα θέματα που ρυθμίζονται από ΤΠΣ και να τροποποιούν τις ρυθμίσεις των εγκεκριμένων ΤΠΣ.

Με τα ΕΠΣ δύνανται να καθορίζονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης ακόμη και κατά παρέκκλιση από τους ισχύοντες όρους και περιορισμούς δόμησης, καθώς και από τις διατάξεις του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού και της εκτός σχεδίου δόμησης, κατόπιν ειδικής μελέτης και σχετικής επιστημονικής τεκμηρίωσης.

Οι ρυθμίσεις των ΕΠΣ είναι δεσμευτικές για όλα τα εκπονούμενα ΤΠΣ, καθώς και για κάθε ένταξη των περιοχών που καλύπτονται από Ε.Π.Σ. σε σχέδιο πόλεως. Κατ' εξαίρεση, με τα ΤΠΣ μπορεί να τροποποιούνται όρια και ρυθμίσεις των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων, ύστερα από ειδική αιτιολογία και σύμφωνη γνώμη του φορέα υλοποίησης του σχεδίου, έργου ή προγράμματος

Η παρούσα μελέτη συντάχθηκε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα της ΥΑ με αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΠΟΛΣ/6015/136/20-1-2022 (ΦΕΚ Β' 510) «Τεχνικές Προδιαγραφές μελετών Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ)». Ειδικότερα, η εκπόνηση των ΕΠΣ αποτελεί σύνθετο έργο που περιλαμβάνει αφενός, διαδικασίες κατάρτισης και έγκρισης των απαραίτητων μελετών και αφετέρου, συμμετοχικές διαδικασίες γνωμοδοτήσεων και κοινωνικής διαβούλευσης επί του περιεχομένου του ΕΠΣ που εξασφαλίζουν το δημοκρατικό χωρικό προγραμματισμό και τον οριζόντιο συντονισμό της διοίκησης σε συνάρτηση με τους ειδικότερους στόχους του συγκεκριμένου ΕΠΣ.

Η Κύρια Μελέτη του ΕΠΣ αποτελεί απαραίτητη μελετητική εργασία η οποία αφορά τον πολεοδομικό σχεδιασμό και προσδιορίζει μέσω ρυθμίσεων και κατευθύνσεων την στρατηγική χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης στην περιοχή επέμβασης και όταν είναι αναγκαίο, υποδομές, μέτρα και όρους που είναι αναγκαίοι για την οργανική ενσωμάτωση της περιοχής επέμβασης στην ευρύτερη περιοχή που την περιβάλλει.

Η Κύρια Μελέτη του ΕΠΣ εκπονείται σε μία φάση με δύο ενότητες. Τα παραδοτέα της μελέτης συνίστανται σε κείμενα, πίνακες, διαγράμματα και χάρτες, και διαρθρώνονται θεματικά ως εξής:

- **Εισαγωγή**, όπου επεξηγούνται οι επιλογές της ομάδας μελέτης του ΕΠΣ όσον αφορά το τελικό περιεχόμενο της κύριας μελέτης του συγκεκριμένου ΕΠΣ. Τίθενται, επίσης, οι στόχοι του ΕΠΣ και αιτιολογούνται η περιοχή επέμβασης και η ζώνη άμεσης επιρροής. Τέλος, παρατίθεται και αναλύεται η τυχόν υπάρχουσα προέγκριση.

- **Α' Ενότητα: Διάγνωση,** όπου αναλύονται και αξιολογούνται τα χωρικά δεδομένα της ευρύτερης περιοχής και πραγματοποιείται η σύνδεση των τοπικών δεδομένων και πολιτικών και των χωρικών τους επιπτώσεων στη ζώνη άμεσης επιρροής και στην περιοχή επέμβασης. Η Α' Ενότητα ενσωματώνει και στοιχεία από τυχόν υφιστάμενες κυκλοφοριακές μελέτες, Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας ή άλλες μελέτες αν υπάρχουν. Η Α' Ενότητα διαρθρώνεται σε δύο Υποενότητες:
 - Η Υποενότητα 1 (Ανάλυση χωρικών δεδομένων) αποσκοπεί στην καταγραφή, επεξεργασία και σχολιασμό βασικών χωρικών παραμέτρων που είναι απαραίτητες για τη διατύπωση της πρότασης χωρικής οργάνωσης της περιοχής επέμβασης, και στον εντοπισμό των τάσεων και προοπτικών χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης.
 - Η Υποενότητα 2 (Αξιολόγηση χωρικών, γεωλογικών και περιβαλλοντικών δεδομένων και σενάρια βασικών επιλογών) αποσκοπεί: i.) στη συσχέτιση των κατευθύνσεων του υπερκείμενου χωρικού σχεδιασμού, άλλων πολιτικών που αλληλοεπιδρούν με αυτόν, και των εισροών από τις υποστηρικτικές μελέτες, με τα τοπικά δεδομένα που έχουν καταγραφεί στην Υποενότητα 1, ii.) στην αξιολόγηση των δεδομένων της Υποενότητας 1 και την εξαγωγή συμπερασμάτων, iii.) στον προσδιορισμό εναλλακτικών σεναρίων και στο εντοπισμό των υφιστάμενων Πλεονεκτημάτων/Δυνατοτήτων και των Μειονεκτημάτων/Κινδύνων στην περιοχή μελέτης στη βάση κριτηρίων βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης για κάθε εναλλακτικό σενάριο και, iv.) στην τεκμηρίωση επιλογής του επικρατέστερου μεταξύ αυτών. Το προτεινόμενο σενάριο αναπτύσσεται σε μεγαλύτερο βάθος, ούτως ώστε να δοθεί σαφής εικόνα των βασικών στοιχείων της πρότασης που θα διαμορφωθεί στην επόμενη Ενότητα.
- **Β' Ενότητα: Πρόταση του ΕΠΣ.** Η ενότητα αυτή έχει ως στόχο την αναλυτική διατύπωση της Πρότασης του ΕΠΣ, όπως αυτή απορρέει από το τελικώς επιλεγέν σενάριο με βάση τις σχετικές κατευθύνσεις της επίβλεψης της μελέτης.

Το εν λόγω ΕΠΣ έχει εντοπισμένο χαρακτήρα και εμπίπτει στην περίπτωση του άρθρου 8, παρ. 1α του Ν. 4447/2016 όπως ισχύει, αφού *αφορά περιοχή που προορίζεται να λειτουργήσει ως υποδοχέας σχεδίου, έργου και προγράμματος υπερτοπικής κλίμακας ή στρατηγικής σημασίας, για την οποία απαιτείται ειδική ρύθμιση των χρήσεων γης και των λοιπών όρων ανάπτυξής της.*

Σύμφωνα με τις ανωτέρω προδιαγραφές: «Στις περιπτώσεις που η μελέτη ΕΠΣ έχει εντοπισμένο χαρακτήρα [...], περιλαμβάνει υποχρεωτικά μόνον τα Κεφάλαια Α1, Α2, Α3, Α8, Α9 και Π2, Π6 με τους αντίστοιχους χάρτες. Κατά περίπτωση, είναι δυνατό να περιλαμβάνονται στοιχεία και από τα άλλα Κεφάλαια κατά την κρίση του μελετητή».

Εκτός των Κεφαλαίων που πρέπει να καλύπτουν υποχρεωτικά οι μελέτες ΕΠΣ εντοπισμένου χαρακτήρα, για λόγους πληρότητας και επάρκειας κρίθηκε από την Ομάδα Μελέτης ότι έπρεπε να καλυφθούν και στοιχεία από άλλα Κεφάλαια. Έτσι, πλέον των «υποχρεωτικών» κεφαλαίων, καλύπτονται στοιχεία και από τα:

- ✓ Κεφάλαιο Α5. Κυκλοφοριακή οργάνωση όλων των δικτύων μετακινήσεων
- ✓ Κεφάλαιο Α10: Ανάπτυξη εναλλακτικών σεναρίων χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης και επιλογή επικρατέστερου σεναρίου

Πλέον των ανωτέρω, βασική επιλογή της Ομάδας Μελέτης ήταν η σύνταξη του απαραίτητου εποπτικού υλικού της μελέτης (εικόνες, πίνακες, διαγράμματα, σκαριφήματα

κτλ.) για την πληρέστερη τεκμηρίωση και πληρότητα της μελέτης. Σχετικά με την παραγωγή του χαρτογραφικού υλικού, αναφέρεται ότι αρχικά δημιουργήθηκε η βάση γεωχωρικών δεδομένων σύμφωνα με το πλήθος θεματικών επιπέδων που προτείνεται στον Πίνακα 1, Παραρτήματος Γ των προδιαγραφών, σε περιβάλλον GIS. Για τη δημιουργία των γεωχωρικών δεδομένων αξιοποιήθηκαν καταρχήν διαθέσιμα ανοικτά δεδομένα από διάφορες βάσεις (ενδεικτικά: Πύλη Γεωχωρικών Δεδομένων ΥΠΕΝ, Αρχαιολογικό Κτηματολόγιο, Πύλη Ανοικτών Δεδομένων Ελληνικού Κτηματολογίου, πύλη geodata.gov.gr, e-poleodomia, ΕΛΣΤΑΤ, Πρόγραμμα Copernicus Land Monitoring Services κτλ.) αλλά και δευτερογενείς πηγές πληροφορίας (ενδεικτικά: ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης-Α' Στάδιο, Μελέτη Μορφολογικών Κανόνων Π.Ε. Ιθάκης, Google maps κτλ.), οι οποίες επεξεργάστηκαν μέσω διαφόρων μεθόδων (π.χ. γεωαναφορά αναλογικών χαρτών και ψηφιοποίηση από τον μελετητή, μέθοδοι χωρικής ανάλυσης κτλ.).

Σε επόμενο επίπεδο πραγματοποιήθηκε η χαρτογραφική απεικόνιση και η σύνταξη του χαρτογραφικού υλικού σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές των ΕΠΣ (βλ. Ενότητα VII. ΓΕΩΧΩΡΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α & ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ των προδιαγραφών). Τα γεωχωρικά δεδομένα που δημιουργήθηκαν και αξιοποιήθηκαν για τη χαρτογραφική σύνθεση είναι σύμφωνα με τις οικείες προδιαγραφές (codage, προβολικό σύστημα κτλ.).

Οι χάρτες που συντάχθηκαν και το περιεχόμενό τους βασίστηκε στους ειδικότερους στόχους, την έκταση και τα χαρακτηριστικά του ΕΠΣ. Κεντρική επιλογή ήταν οι επιμέρους θεματικοί χάρτες των Κεφαλαίων να είναι ένθετοι, ενώ μόνο οι υποχρεωτικοί χάρτες για τα κεφάλαια Α3 και Π2 παρατίθενται εκτός τεύχους σύμφωνα με το αναλυτικό περιεχόμενο του Παραρτήματος Α των Προδιαγραφών.

Ειδικότερα, οι χάρτες αυτοί είναι οι εξής:

- ✓ Α.3.θ Χωρική Οργάνωση – Θεσμική κατάσταση, κλίμακας 1:12.500
- ✓ Α.3.π Χωρική Οργάνωση – Πραγματική κατάσταση, κλίμακας 1:12.500
- ✓ Π.2 Χωρική Οργάνωση περιοχής επέμβασης (πρόταση) – Χρήσεις γης – Προστασία περιβάλλοντος, κλίμακας 1:2.500

Περαιτέρω, καθώς ο σχεδιασμός της προτεινόμενης ανάπτυξης βασίζεται στις αρχές της αειφορίας και της βιώσιμης ανάπτυξης, στοχεύοντας παράλληλα στην ομαλή ενσωμάτωση της στο τουριστικό προϊόν και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής, στην παρούσα μελέτη ΕΠΣ συμπεριλαμβάνεται και σχετικό υπο-κεφάλαιο εκτίμησης Φέρουσας Ικανότητας Τουριστικής Ανάπτυξης (βλ. υπο-κεφάλαιο Α.10.4).

Η Κύρια Μελέτη ΕΠΣ συνοδεύεται από:

- **Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ)** των προτεινόμενων από την κύρια μελέτη ρυθμίσεων και κατευθύνσεων του ΕΠΣ.
- **Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας**, ως υποστηρικτική της Κύριας Μελέτης ΕΠΣ.
- **Μελέτη προσωρινής οριοθέτησης των υφιστάμενων υδατορεμάτων**, ως υποστηρικτική της Κύριας Μελέτης ΕΠΣ.

Οι επιμέρους μελέτες του ΕΠΣ εκπονούνται σύμφωνα με τις οικείες προδιαγραφές, και ακολουθούν και τις οικείες διαδικασίες έγκρισης.

Το παρόν τεύχος συνιστά επανυποβολή της μελέτης του Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΕΠΣ) στη θέση «Πόρος-Άγιος Ανδρέας» νήσου Ιθάκης, ΔΕ Ιθάκης, Δ. Ιθάκης της Π. Ιονίων Νήσων, το οποίο είχε αρχικά υποβληθεί στις 11.08.2023 στην αρμόδια Δ/νση Πολεοδομικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΝ. Η παρούσα επανυποβολή κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να συμπεριληφθεί η οριοθέτηση τρίτου ρέματος (ρέμα Λούτσας), το οποίο εμπίπτει στην περιοχή επέμβασης και να προστεθεί στη συνολική θεώρηση της μελέτης και της Πρότασης του ΕΠΣ, πέραν των δύο αρχικά μελετώμενων μικρών υδατορεμάτων.

Αιτιολόγηση καθορισμού των τριών (3) επιπέδων αναφοράς του ΕΠΣ

Σύμφωνα με το Ν. 4447/2016 (ΦΕΚ Α' 241) όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 4759/2020 (ΦΕΚ Α' 245) και τις Τεχνικές Προδιαγραφές μελετών ΕΠΣ, η μελέτη των ΕΠΣ πραγματοποιείται σε τρία (3) επίπεδα αναφοράς:

- i.) το επίπεδο της ευρύτερης περιοχής, η οποία αφορά στη Δημοτική Ενότητα/ες του οικείου Καλλικρατικού Δήμου/ων, στην οποία εμπίπτει η περιοχή επέμβασης,
- ii.) το επίπεδο της ζώνης άμεσης επιρροής, η οποία αφορά στην περιβάλλουσα περιοχή που βρίσκεται σε άμεση συσχέτιση με την περιοχή επέμβασης λόγω της αλληλεπίδρασης και της συσχέτισής της με αυτήν,
- iii.) την περιοχή επέμβασης.

Στην παρούσα περίπτωση, τα τρία (3) επίπεδα αναφοράς προσδιορίζονται γεωγραφικά ως εξής:

- **Ευρύτερη περιοχή:** Αφορά στον Καλλικρατικό Δήμο Ιθάκης [στον Δήμο δεν υπάρχουν περισσότερες Δημοτικές Ενότητες και τα όρια του ταυτίζονται με αυτά του καποδιστριακού Δήμου] και περιλαμβάνει το σύνολο της επικράτειας του νησιού. Ο Καλλικρατικός Δήμος Ιθάκης περιλαμβάνει το θαλάσσιο χωρικό υποσύμπλεγμα των νήσων Ιθάκης – Εχινάδων – Άτοκος – Αρκούδι που αποτελεί τμήμα του θαλάσσιου χωρικού συμπλέγματος του Ιονίου Αρχιπελάγους. Έτσι, την εδαφική έκταση του Δήμου απαρτίζουν η νήσος Ιθάκη και πολυάριθμα μικρά ακατοίκητα νησιά και βραχονησίδες (βλ. Εικόνα 2). Για λόγους συνοχής και συνάφειας, η παρούσα μελέτη εστιάζει αποκλειστικά στην εδαφική έκταση της **νήσου Ιθάκης**, αφού δεν αναμένονται χωρικές ή άλλες επιπτώσεις στο υπόλοιπο σύμπλεγμα νησιών.

Εικόνα 2: Ένταξη της περιοχής επέμβασης στο επίπεδο της ευρύτερης περιοχής (νήσος Ιθάκη)

Υπόβαθρο: ESRI Satellite, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

- **Ζώνη άμεσης επιρροής (ΖΑΕ):** Αφορά στην άμεση περιβάλλουσα περιοχή της περιοχής επέμβασης με την οποία θεωρείται ότι η προτεινόμενη χωροθέτηση αναμένεται να έχει άμεση λειτουργική και χωρική αλληλεπίδραση. Για τον προσδιορισμό της ΖΑΕ, έχουν ληφθεί υπόψη τα εξής κριτήρια:
 - ✓ Οι ροές μετακινήσεων πρόσβασης στην περιοχή επέμβασης και η προσπέλαση χρηστών σε κοντινά σημεία ενδιαφέροντος ή εξυπηρετήσεις.
 - ✓ Τα χωροταξικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά της περιοχής.
 - ✓ Το υπάρχον οικιστικό δίκτυο και η άμεση λειτουργική συσχέτισή του με την περιοχή επέμβασης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω για τον καθορισμό της ΖΑΕ κρίθηκε δόκιμο να μελετηθεί η ευρύτερη **εδαφική έκταση της Δημοτικής Κοινότητας Ιθάκης** (διοικητικό όριο – βλ. Εικόνα 3). Η περιοχή αυτή εκτιμάται ότι καλύπτει επαρκώς τις άμεσες λειτουργικές συσχετίσεις αφού περιλαμβάνει τις κύριες «πύλες εισόδου» του νησιού (λιμένες Πισαετού και Βαθέως), τις οδικές προσβάσεις προς/από την περιοχή επέμβασης αλλά και τις αναμενόμενες καθημερινές μετακινήσεις των χρηστών προς άμεσα σημεία ενδιαφέροντος (π.χ. παραλίες) αλλά και προς δομές εξυπηρέτησης/υποστήριξης του τουρισμού (π.χ. μουσεία, πολιτιστικές λειτουργίες, δομές υγείας, εστίαση, τουριστικά γραφεία,

υπηρεσίες κτλ.), οι οποίες σε μεγάλο βαθμό συγκεντρώνονται στην ευρύτερη περιοχή του Βαθέως. Η ζώνη άμεσης επιρροής περιλαμβάνει τους οικισμούς: Βαθύ (έδρα και πρωτεύουσα του Δήμου) και Αετό (μη οριοθετημένος οικισμός). Οι υπόλοιποι οικισμοί που ανήκουν στη Δημοτική Κοινότητα και απογράφονται από την ΕΛΣΤΑΤ είναι στην ουσία τα πολύ μικρά νησιά και οι βραχονησίδες που συναντώνται εντός του θαλάσσιου συμπλέγματος του Δήμου και δεν αποτελούν αντικείμενο μελέτης της παρούσας. Η συνολική έκταση της ΖΑΕ ανέρχεται σε περίπου 21.300 στρέμματα, ενώ η προτεινόμενη περιοχή επέμβασης ΕΠΣ καταλαμβάνει το 4,4% αυτής της έκτασης.

Εικόνα 3: Ένταξη της περιοχής επέμβασης στη ζώνη άμεσης επιρροής (ΖΑΕ)

Υπόβαθρο: ESRI Satellite, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

- **Περιοχή επέμβασης:** Η περιοχή επέμβασης αφορά στην περιοχή εφαρμογής του Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΕΠΣ), συνολικής έκτασης περίπου 941,7 στρεμμάτων, στη θέση «Πόρος - Άγιος Ανδρέας» της νήσου Ιθάκης, στο νότιο τμήμα του νησιού και ειδικότερα στην ανατολική χερσόνησο του λιμένα Βαθέως (βλ. Εικόνα 4).

Εικόνα 4: Οριοθέτηση περιοχής επέμβασης και άμεση περιβάλλουσα περιοχή

Υπόβαθρο: ESRI Satellite, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Εικόνα 5: Χωρικός εντοπισμός των τριών επιπέδων αναφοράς του ΕΠΣ

Υπόβαθρο: ESRI Satellite, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Σύντομο ιστορικό ενεργειών & Προέγκριση ΕΠΣ

Με το από 16-11-2020 (α.π. ΥΠΕΝ/ΔΠΟΛΣ/110029/2473/16-11-2020) έγγραφο του κ. Αργυρόπουλου Δημήτριου (Φορέας του Έργου) υποβλήθηκε στη Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού, της Γενικής Διεύθυνσης Πολεοδομίας, της Γενικής Γραμματείας Χωρικού Σχεδιασμού & Αστικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ, αίτημα για προέγκριση Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΕΠΣ) βάσει της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 8 του Ν. 4447/2016 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, συνοδευόμενο από την προβλεπόμενη Τεχνική Έκθεση Προέγκρισης. Η περιοχή εφαρμογής του ΕΠΣ αφορά σε ακίνητα

φερόμενης ιδιοκτησίας του Φορέα του Έργου, που εντοπίζονται στη θέση «Πόρος-Άγιος Ανδρέας», Δ.Ε. Ιθάκης, νήσου Ιθάκης, Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

Με την με Α.Π. ΥΠΕΝ/ΔΠΟΛΣ/110029/2473/23-03-2021 (ΑΔΑ: Ψ6054653Π8-9ΕΨ) απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, δυνάμει των οικείων διατάξεων του άρθρου 8 παρ. 1ε του Ν. 4447/2016 (Α' 241) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, αποφασίστηκε η προέγκριση Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Ε.Π.Σ.), οι επιτρεπόμενες χρήσεις και ο μέγιστος συντελεστής δόμησης, με βάση την από 19-01-2021 εισήγηση της Δ/νσης Πολεοδομικού Σχεδιασμού προς το ΚΕ.ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α. και την με αριθμ. 3/22-1-2021 Πράξη της 1ης Συνεδρίασης, γνωμοδότηση του ΚΕ.ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το περιεχόμενο της Απόφασης Προέγκρισης, αποφασίζεται:

- *Η προέγκριση της μελέτης του Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Ε.Π.Σ.) σε ακίνητα φερόμενης ιδιοκτησίας Αργυρόπουλου Δημήτριου, στη θέση «Πόρος-Άγιος Ανδρέας», της Δ.Ε. Ιθάκης, νήσου Ιθάκης, στην έκταση που αποτυπώνεται στο χάρτη κλίμακας 1:5.000, που συνέταξε το μελετητικό γραφείο ΘΥΜΙΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΕΜ και συνοδεύει την παρούσα απόφαση, με επιτρεπόμενες χρήσεις γης αυτές του άρθρου 5 του Π.Δ/τος 59/29.6.2018 (ΦΕΚ 114Α'/2018) "Τουρισμός- Αναψυχή", όπως θα εξειδικευτούν στο επόμενο στάδιο έγκρισης του Ε.Π.Σ. και μέγιστο συντελεστή δόμησης σ.δ.=0.075.*
- *Η οριστικοποίηση του σχεδίου γενικής διάταξης, καθώς και ο καθορισμός των λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης θα αποτελέσουν αντικείμενο της επόμενης φάσης μελέτης του Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου.*

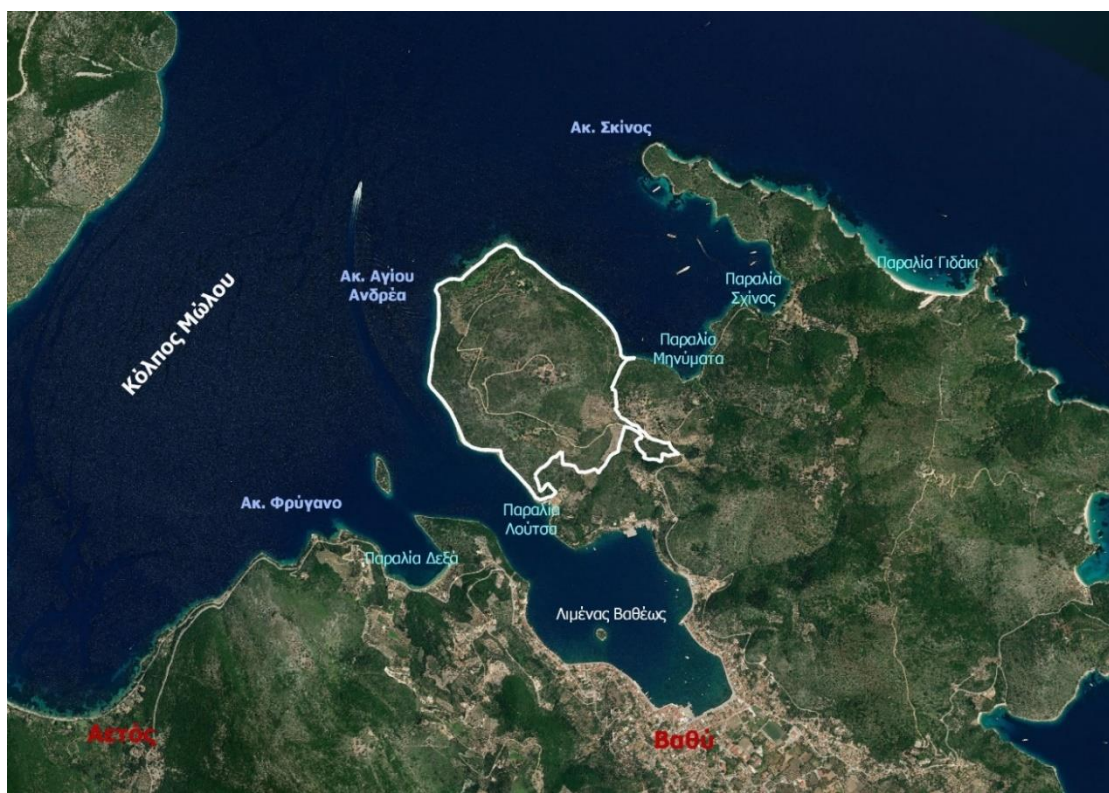
ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΩΡΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Α.1 ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΧΩΡΟ

Η **περιοχή επέμβασης** εντοπίζεται στο νότιο τμήμα της νήσου Ιθάκης και ειδικότερα στη θέση «Πόρος – Άγιος Ανδρέας», στα ανατολικά του κόλπου Μώλου. Ο κόλπος του Μώλου μαζί με το φυσικό προστατευμένο λιμάνι και την ομώνυμη πόλη της Ιθάκης (Βαθύ) γύρω από τον μυχό του, αποτελούν το εντυπωσιακότερο και χαρακτηριστικότερο (ως προς την ταυτότητα-σπανιότητα) τοπίο του νησιού.

Στην άμεση περιοχή εντοπίζεται το ακρωτήριο του Αγ. Ανδρέα ενώ στα ανατολικά βρίσκεται ο όρμος Σκίνου με το ομώνυμο Ακρωτήριο Σκίνος και την παραλία Σχίνος. Ανατολικότερα της περιοχής, εντοπίζεται η κολυμβητική ακτή Γιδάκι, προσβάσιμη είτε μέσω μονοπατιού από την παραλία Σχίνο είτε με τουριστικό καραβάκι από το λιμάνι του Βαθέως. Δυτικά της περιοχής στον κόλπο του Μώλου και με κατεύθυνση προς το Βαθύ βρίσκεται η παραλία Λούτσα, με τμήμα οργανωμένο και υποδομές εξυπηρέτησης λουομένων (βλ. Εικόνα 6).

Εικόνα 6: Χάρτης προσανατολισμού της περιοχής επέμβασης

Υπόβαθρο: ESRI Satellite , Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Η περιοχή επέμβασης έχει άμεση γειτνίαση με τον παραδοσιακό οικισμό Ιθάκης (Βαθύ) που αποτελεί την πρωτεύουσα και έδρα του Δήμου Ιθάκης, καθώς και με το φυσικό του λιμάνι (Βαθύ) και απέχει περίπου 2 χλμ. οδικώς από το κέντρο του οικισμού. Απέχει περίπου 8,5 χλμ. από το λιμάνι του Πισαετού, που αποτελεί τον κύριο επιβατικό λιμάνι του νησιού. Η κύρια πρόσβαση στην περιοχή γίνεται μέσω της δημοτικής οδού «Βαθύ

– Μηνύματα – Σχίνος» που συνδέει το εσωτερικό οδικό δίκτυο του Βαθέως με μια σειρά σημαντικές παραλίες της ευρύτερης περιοχής (Μηνύματα, Σχίνος), ενώ υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης για τους πεζούς από το μονοπάτι που ξεκινάει από την παραλία Λούτσα και καταλήγει στο εκκλησάκι του Αγ. Ανδρέα στα βορειοδυτικά της περιοχής επέμβασης (βλ. και υπο-κεφάλαιο Α.5.1).

A.1.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ

Η περιοχή επέμβασης διοικητικά υπάγεται στην κτηματική περιφέρεια Δημοτικής Κοινότητας Ιθάκης του Δήμου Ιθάκης. Ο Δήμος Ιθάκης αποτελεί δήμο που υπάγεται στην Περιφερειακή Ενότητα (ΠΕ) Ιθάκης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων. Έδρα και διοικητικό κέντρο της Περιφέρειας είναι η Κέρκυρα, ενώ έδρα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης είναι η Πάτρα.

Η Περιφερειακή Ενότητα Ιθάκης έχει την ιδιαιτερότητα της λειτουργίας του ως Αυτόνομης Περιφερειακής Ενότητας ταυτιζόμενη με την πρώην ομώνυμη Επαρχία του πρώην Νομού Κεφαλληνίας – Ιθάκης. Η ΠΕ Ιθάκης ταυτίζεται με τον Καλλικρατικό αλλά και τον Καποδιστριακό Δήμο Ιθάκης, αφού η διοικητική μεταρρύθμιση «Καλλικράτης» δεν επέφερε αλλαγές ή συγχωνεύσεις ως προς τα όρια του Δήμου.

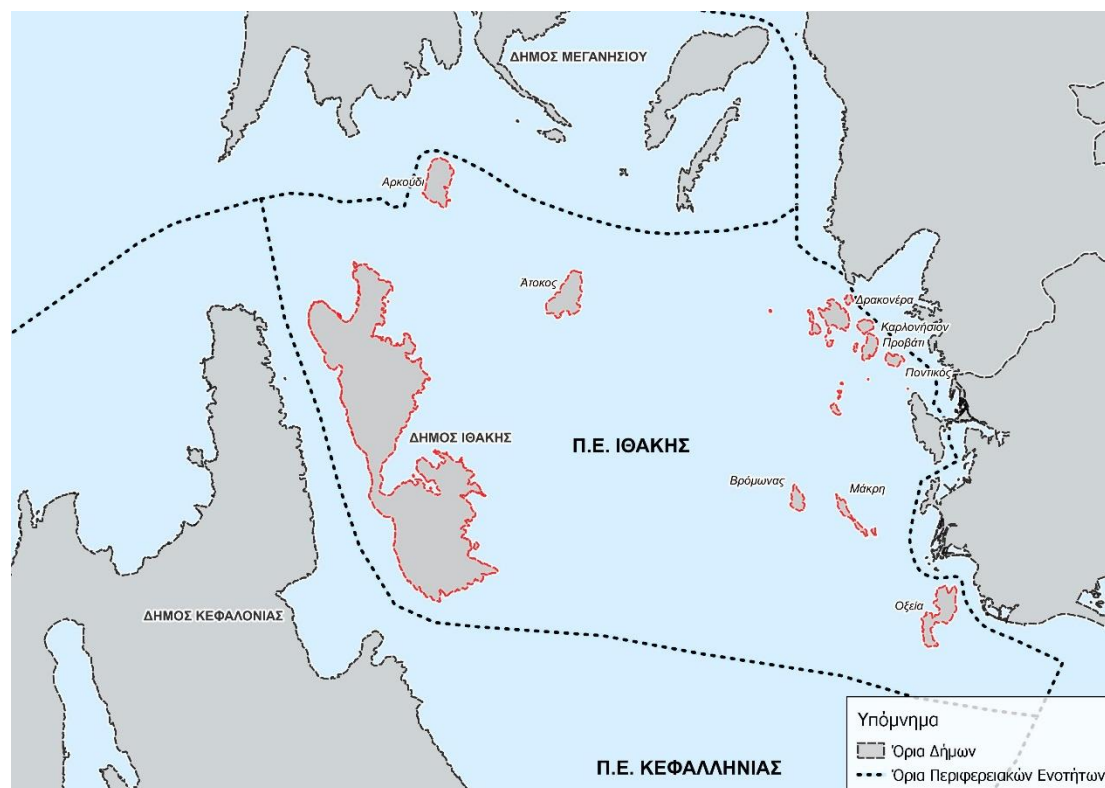
Σημειώνεται ότι ο Δήμος Ιθάκης περιλαμβάνει το θαλάσσιο χωρικό υποσύμπλεγμα των νήσων «Ιθάκης - Εχινάδων - Άτοκος – Αρκούδι» που αποτελεί τμήμα του θαλάσσιου χωρικού συμπλέγματος του Ιονίου Αρχιπελάγους. Έτσι, την εδαφική έκταση του Δήμου απαρτίζουν η νήσος Ιθάκη και πολυάριθμα μικρά ακατοίκητα νησιά και βραχονησίδες (όπως απεικονίζεται στην Εικόνα 7).

Ο Δήμος Ιθάκης έχει έδρα και πρωτεύουσα πόλη την Ιθάκη (Βαθύ) και υποδιαιρείται διοικητικά στη Δημοτική Κοινότητα (ΔΚ) Ιθάκης και στις επτά (7) Τοπικές Κοινότητες (ΤΚ) Ανωγής, Εξωγής, Κιονίου, Λεύκης, Περαιχωρίου, Πλατρειθιά, και Σταυρού (βλ. και Εικόνα 8).

Στον Πίνακα 1 παρακάτω παρατίθεται αναλυτικά η διοικητική δομή του Δήμου Ιθάκης σε επίπεδο Δημοτικών/Τοπικών Κοινοτήτων και οικισμών.

Εικόνα 7: Εδαφική περιοχή και διοικητική οργάνωση του Δήμου Ιθάκης

(με κόκκινο περίγραμμα απεικονίζεται ο Δήμος Ιθάκης)

Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

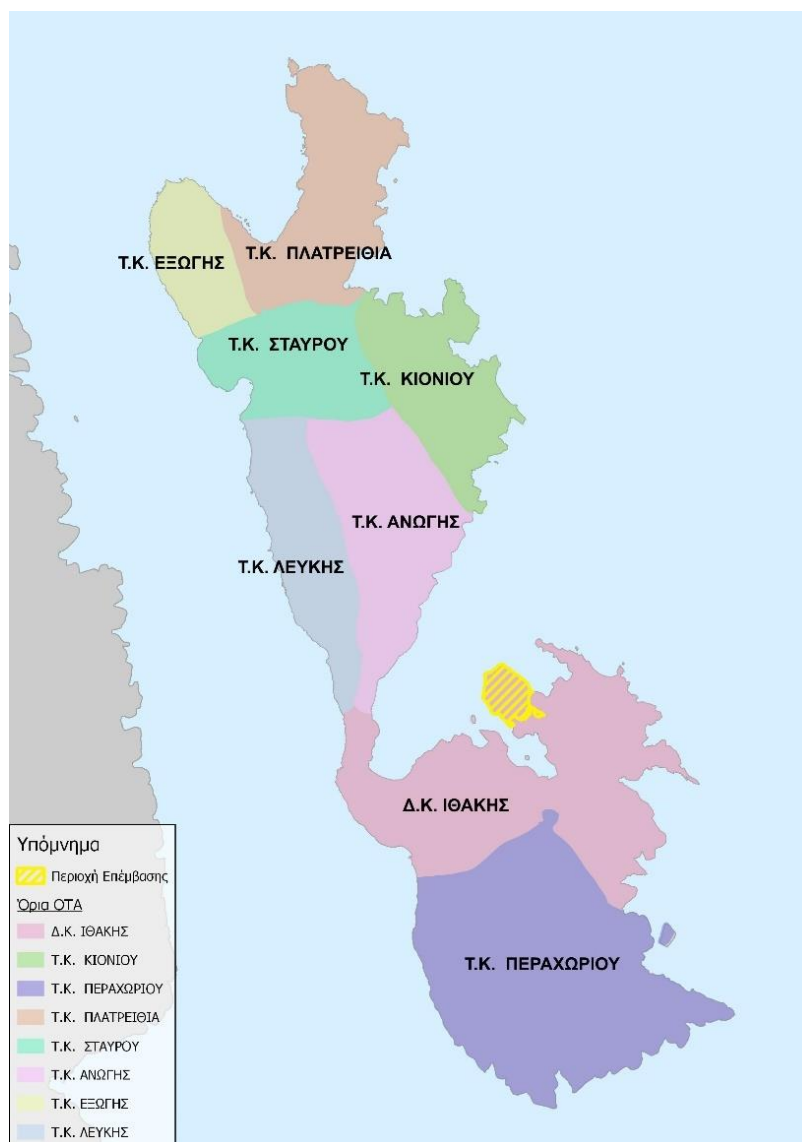
Πίνακας 1: Διοικητική υποδιαίρεση Δήμου Ιθάκης

ΚΑΛΙΚΡΑΤΙΚΟΣ ΔΗΜΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ/ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ (ΚΑΤΑ ΕΛΣΤΑΤ)
Δ. Ιθάκης		Δημοτική Κοινότητα Ιθάκης	Αετός,ο
			Αρκουδιον,το (νησίς)
			Άτοκος,η (νησίς)
			Βρόμωνας,ο (νησίς)
			Δρακονέρα,η (νησίς)
			Ιθάκη,η
			Καρλονήσιον,το (νησίς)
			Λαζαρέτο,το (νησίς)
			Μάκρη,η (νησίς)
			Οξεία,η (νησίς)
			Ποντικός,ο (νησίς)
			Προβάτιον,το (νησίς)
		Τοπική Κοινότητα Ανωγής	Ανωγή,η
		Τοπική Κοινότητα Εξωγής	Μονή Καθαρών,η
			Εξωγή,η

		Τοπική Κοινότητα Κιονίου	Κιόνιον,το
		Τοπική Κοινότητα Λεύκης	Άγιος Ιωάννης,ο Λεύκη,η
		Τοπική Κοινότητα Περαχωρίου	Λυγία,η (νησίς) Περαχώριον,το
		Τοπική Κοινότητα Πλατρείθια	Πλατρείθιας,ο Φρίκες,αι
		Τοπική Κοινότητα Σταυρού	Σταυρός,ο

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Εικόνα 8: Διοικητική υποδιαίρεση Δήμου Ιθάκης σε Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες

Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

A.1.2 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ – ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Η νήσος Ιθάκη εντάσσεται στη νησιωτική περιφέρεια των Ιονίων Νήσων και ειδικότερα στην κατηγορία των μικρών νησιών της Περιφέρειας. Αποτελεί μια μακρόστενη λουρίδα γης που αναπτύσσεται από βορρά προς νότο παράλληλα με τη βορειανατολική ακτή της Κεφαλονιάς από την οποία χωρίζεται με θαλάσσιο διάυλο πλάτους 3-4 χλμ, δημιουργώντας γεωγραφικά και λειτουργικά δύο τμήματα στο νησί: τη Βόρεια και τη Νότια Ιθάκη.

Η Ιθάκη είναι το μικρότερο νησί -πλην των Παξών- από τα Επτάνησα σε έκταση μήκους 27 χλμ. (από Βορρά προς Νότο), μέγιστου πλάτους 6,5 χλμ. και με μήκος ακτών να ανέρχεται σε 101 χλμ. Έχει επιφάνεια 96,3 τ.χλμ. και 3.231 μόνιμους κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011.

Σε γεωπολιτικό και προγραμματικό επίπεδο, ο Δήμος Ιθάκης είναι μέρος των Μικρών Νησιών και του αγροτικού χώρου ως προς το μέγεθος και τον πληθυσμό (<5.000 κατ.), ενώ σε σχέση με τον ευρύτερο χώρο του Ιόνιου Αρχιπελάγους και των Ιονίων Νήσων, η Ιθάκη κατέχει κρίσιμη εσωτερική και κεντρική θέση στο κεντρικό πολυνησιακό χωρικό σύστημα (Κεντρικό Ιόνιο) που περιλαμβάνει το θαλάσσιο χώρο των Εχινάδων – Δυτικού Πατραϊκού Κόλπου, και συγκροτείται από τα νησιά της Λευκάδας, της Κεφαλονιάς, της Ζακύνθου [ξεχωριστή νότια υποενότητα] και πλήθος νησίδων και βραχονησίδων που τα συνοδεύουν. Το χωρικό σύστημα παρουσιάζει έντονη συνδεσιμότητα με την Αιτωλοακαρνανία και τη Βορειοδυτική Πελοπόννησο και μέσω αυτών με την Πάτρα, τον Δυτικό κάθετο άξονα ανάπτυξης της Ιόνιας Οδού και τον ΠΑΘΕ, κύριο άξονα ανάπτυξης της Ελληνικής Χερσονήσου και της νοτιοανατολικής Ε.Ε.

Το χωρικό σύστημα είναι κατ' αρχή πολυκεντρικό σε περιφερειακό επίπεδο και συνδέεται με ένα δίκτυο «αστικών κέντρων» με ιστορική αναφορά αλλά και πληθυσμούς και χαρακτηριστικά που διατηρούν μια αστική φυσιογνωμία, ιδιαίτερη για τον νησιωτικό χώρο (Λευκάδα, Αργοστόλι, Ληξούρι, Ιθάκη, Ζάκυνθος). Εντός του χώρου αυτού λειτουργούν δύο (2) αεροδρόμια, της Ζακύνθου και της Κεφαλονιάς, ενώ ως πύλη λειτουργεί και το αεροδρόμιο του Ακτίου στην ηπειρωτική ενδοχώρα. Όσον αφορά τις «θαλάσσιες πύλες» / λιμάνια, η διεθνής / εθνική επικοινωνία γίνεται μέσω της Πάτρας για Κεφαλονιά / Ιθάκη / Ζάκυνθο και δευτερευόντως μέσω Αστακού για την Κεφαλονιά και Ιθάκη, ενώ η Λευκάδα συνδέεται μέσω Ιόνιας / Εγνατίας Οδού. Ως ευρύτερος οικονομικός χώρος του χωρικού συστήματος ορίζεται το Κεντρικό Ιόνιο και οι όμορες περιοχές των ΠΕ Πρέβεζας / Άρτας / Αιτωλοακαρνανίας / Ηλείας, ενώ ειδικότερα για τα νησιά Κεφαλονιάς και Ιθάκης ο άμεσος οικονομικός χώρος είναι πρωτίστως οι ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας και ΠΕ Αχαΐας (Πάτρα). Ως προς τον ρόλο της Ιθάκης στο διεθνές χώρο, η Ιθάκη αποτελεί νησί με μεγάλη και παγκόσμια εμβέλεια ταυτότητα και αναγνωρισιμότητα που συνδέεται με το όνομα της και την πολιτιστική της κληρονομιά.

Σε εσωτερικό επίπεδο, σημειώνεται ότι ο χώρος του Δήμου Ιθάκης δεν περιορίζεται στη μοναδική κατοικούμενη νήσο της Ιθάκης αλλά εμπεριέχει σημαντικό θαλάσσιο χώρο καθώς και το σχεδόν στο σύνολό του το σύμπλεγμα των «Εχινάδων Νήσων», εντός του οποίου λαμβάνουν χώρα πλήθος οικονομικές δραστηριότητες και λειτουργίες σχετιζόμενες με τη θαλάσσια συγκοινωνία και τη ναυτιλία αλλά και την εξαγωγική ιχθυοκαλλιέργεια.

Σε επίπεδο προγραμματικής μακρο-χωρικής οργάνωσης και σύμφωνα με το πρότυπο χωρικής ανάπτυξης που καθορίζει το εγκεκριμένο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο (ΠΧΠ) για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, το νησί συγκροτεί μία αυτόνομη Αναπτυξιακή

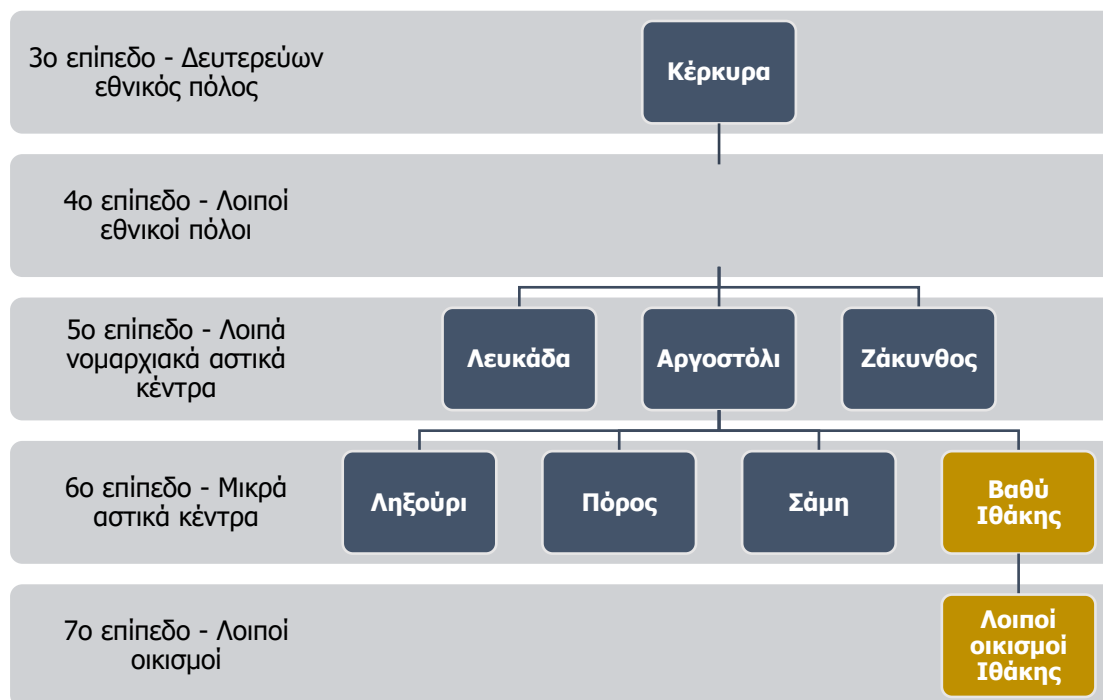
Ενότητα που εντάσσεται στον άξονα ανάπτυξης εθνικής εμβέλειας που συνδέεται με τον άξονα μεταφορών της Ιόνιας Οδού. Ο άξονας αυτός συνιστάται σε δύο κατηγορίες: στους χερσαίους άξονες ανάπτυξης όπου εντάσσεται το οδικό σύστημα των μεγάλων νησιών καθώς και στους θαλάσσιους άξονες σύνδεσης. Η Ιθάκη τοποθετείται στον διαμήκη άξονα ανάπτυξης Βορρά-Νότου που αποτελεί άξονα περιφερειακής εμβέλειας και στον οριζόντιο θαλάσσιο άξονα διαπεριφερειακής σημασίας που αποτελεί τη διασύνδεση του νησιού με την ηπειρωτική χώρα. Ως κύριος πόλος ανάπτυξης του νησιού καθορίζεται το Βαθύ, με εξειδίκευση ως τουριστικός πόλος εθνικής εμβέλειας (βλ. και υπο-κεφάλαιο Α.3.3.1).

Οι πραγματικές κύριες οικιστικές και λειτουργικές εξαρτήσεις του νησιού με τον ευρύτερο χώρο του ταυτίζονται με τις διαχρονικές θαλάσσιες διασυνδέσεις του νησιού με τα κοντινά αστικά κέντρα / πόλους. Έτσι:

- Το Αργοστόλι της Κεφαλονιάς αποτελεί προγραμματικό αλλά και πραγματικό αστικό κέντρο πολλαπλών σχέσεων / διασυνδέσεων με την Ιθάκη.
- Η Πάτρα, που είναι το μητροπολιτικό αστικό κέντρο της Δυτικής Ελλάδας, αποτελεί το κυρίαρχο αστικό κέντρο της Ιθάκης (διοικητικές υπηρεσίες, οικονομικές δραστηριότητες, εξυπηρετήσεις αστικού χαρακτήρα).
- Ο Αστακός / Πλατυγυάλι με κέντρο τον Αστακό αποτελεί την εναλλακτική διασύνδεση της Ιθάκης και οικονομικό χώρο της Ιθάκης.
- Η Λευκάδα, με δευτερεύουσα σημασία για την Ιθάκη, που περιορίζονται κυρίως στο τουριστικό επίπεδο.

Σύμφωνα με την προγραμματική οργάνωση του Οικιστικού Δικτύου από το ΠΧΠ Ιονίων Νήσων, οι οικιστικές εξαρτήσεις στην ΠΕ Ιθάκης εκτείνονται σε τρία επίπεδα, με το Βαθύ Ιθάκης (έδρα του Δήμου) να έχει ρόλο μικρού αστικού κέντρου (6^{ου} επιπέδου) διατηρώντας υψηλό βαθμό εξάρτησης από το Αργοστόλι της Κεφαλονιάς (5^{ου} επιπέδου), ενώ όλοι οι υπόλοιποι οικισμοί της Ιθάκης κατατάσσονται ως οικιστικά κέντρα 7ου επιπέδου (βλ. Διάγραμμα 1).

Διάγραμμα 1: Ιεράρχηση Οικιστικού Δικτύου σε επίπεδο Περιφέρειας σύμφωνα με το ΠΧΠ Ιονίων Νήσων

Πηγή: ΠΧΠ Ιονίων Νήσων, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Το οικιστικό δίκτυο της Ιθάκης απαρτίζεται από τους εξής οικισμούς, οι οποίες κατατάσσονται βάσει της αστικότητας, της ορεινότητας και του μεγέθους τους ως εξής:

Πίνακας 2: Κατάταξη οικισμών κατά πληθυσμό, αστικότητα, ορεινότητα (κατά ΕΛΣΤΑΤ)

Δημοτική/Τοπική Κοινότητα	Οικισμός	Μόνιμος πληθυσμός 2011	Αστικότητα	Ορεινότητα
Δημοτική Κοινότητα Ιθάκης	Ιθάκη (Βαθύ)	1920	Αγροτικοί	Ημιορεινοί
	Αετός	16		
Τοπική Κοινότητα Ανωγής	Ανωγή	39	Αγροτικοί	Ορεινοί
	Μονή Καθαρών	1		
Τοπική Κοινότητα Εξωγής	Εξωγή	25	Αγροτικοί	Ορεινοί
Τοπική Κοινότητα Κιονίου	Κιόνι	182	Αγροτικοί	Ημιορεινοί
	Λεύκη	36	Αγροτικοί	Ορεινοί

Τοπική Κοινότητα Λεύκης	Άγιος Ιωάννης	8		
Τοπική Κοινότητα Περαχωρίου	Περαχώρι	343	Αγροτικοί	Ημιορεινοί
Τοπική Κοινότητα Πλατρείθιάς	Πλατρείθιάς	201	Αγροτικοί	Ημιορεινοί
	Φρίκες	94		
Τοπική Κοινότητα Σταυρού	Σταυρός	366	Αγροτικός	Ημιορεινός

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Σύμφωνα με την παρακάτω ανάλυση του οικιστικού δικτύου βάσει του πληθυσμιακού του μεγέθους (βλ. Πίνακας 3), διαπιστώνεται ότι το 50% των οικισμών (6 οικισμοί) έχουν πληθυσμιακό μέγεθος κάτω των 50 κατοίκων, ενώ οι υπόλοιποι μικροί-μεσαίοι οικισμοί συγκεντρώνουν το 42% του πληθυσμού. Το αστικό κέντρο του Βαθέως συγκεντρώνει ετεροβαρώς σε σχέση με το υπόλοιπο οικιστικό δίκτυο το 59% του συνολικού πληθυσμού (βλ. και υπο-κεφάλαιο Α.2.1.1). Το μέσο μέγεθος των μικρών και μεσαίων οικισμών του νησιού -εκτός Βαθέως- είναι μόλις 120 άτομα.

Πίνακας 3: Κατάταξη οικισμών νήσου Ιθάκης σύμφωνα με το πληθυσμιακό τους μέγεθος (2011)

ΔΗΜΟΣ ΙΘΑΚΗΣ	<50	50-200	200-500	1.000-2.000	Σύνολο
Οικισμοί (κατοικούμενοι)	6	2	3	1	12
% συμμετοχή	50%	17%	25%	8%	100%
Πληθυσμός 2011	125	276	910	1920	3231
% συμμετοχή στον πληθυσμό	4%	9%	28%	59%	100%
Μέσος πληθυσμός	21	138	303	1920	269

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

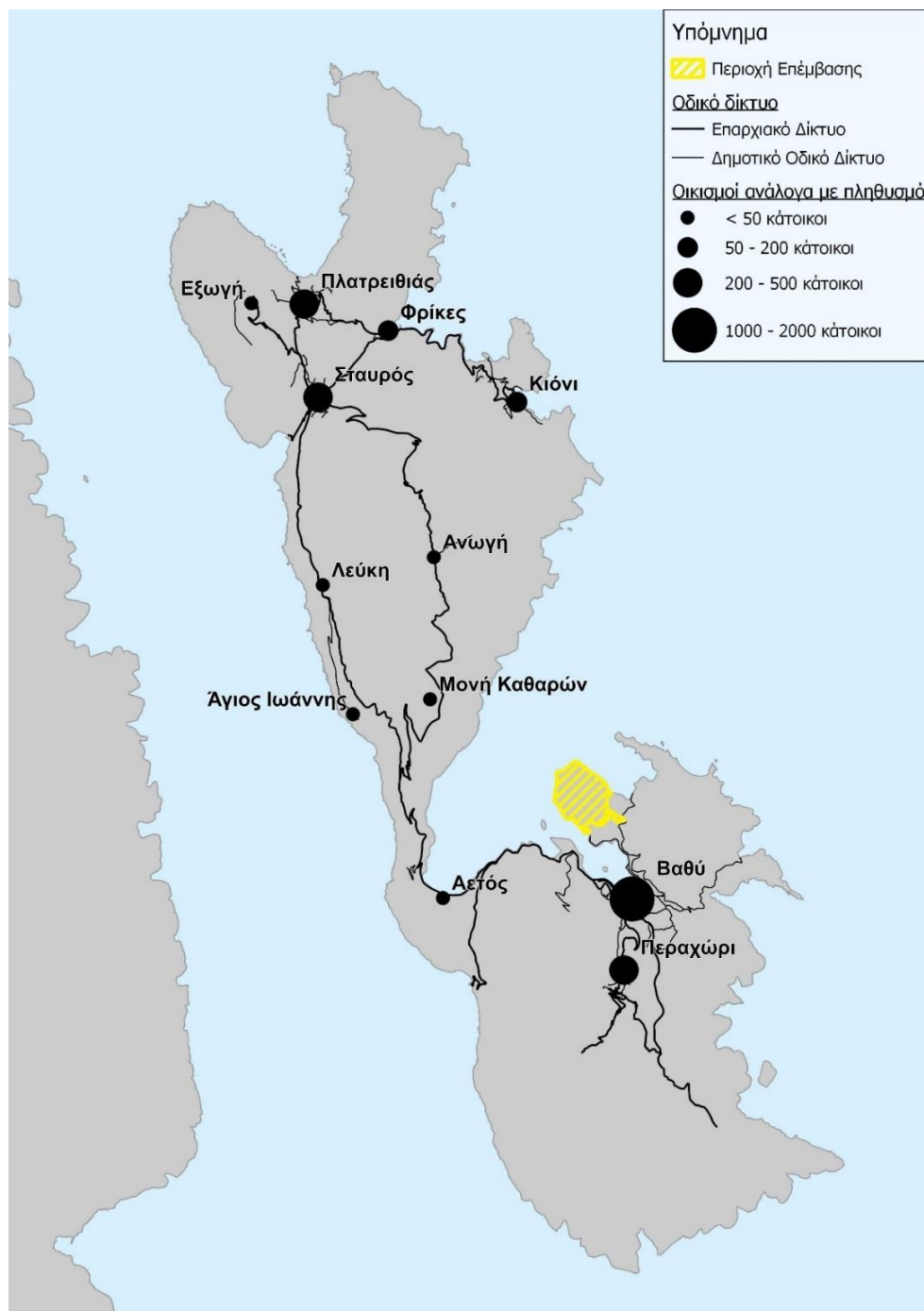
Αναφέρεται ότι βάσει των υφιστάμενων οικιστικών και λειτουργικών εξαρτήσεων σε ενδοδημοτικό επίπεδο, διακρίνεται η τάση οργάνωσης σε 2 επιμέρους Οικιστικές Ενότητες σε επίπεδο νησιού:

- Οικιστική Ενότητα Νότιας Ιθάκης με κύριο κέντρο το Βαθύ και ακτίνα εξυπηρέτησης / επιρροής, πρωτευόντως όλο το νησί και δευτερευόντως τη Νότια Ιθάκη και τους οικισμούς: Περαχώρι, Αετός.

- Οικιστική Ενότητα Βόρειας Ιθάκης με κύριο κέντρο τον Σταυρό και ακτίνα εξυπηρέτησης / επιρροής τη Βόρεια Ιθάκη και τους οικισμούς: Πλατρεϊθιάς, Φρίκες, Κιόνι, Εξωγή, Ανώγη, Λεύκη, Άγιος Ιωάννης.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, ιδιαίτερη βαρύνουσα σημασία στη χωρική και οικιστική οργάνωση της ζώνης άμεσης επιρροής έχει το αστικό κέντρο του Βαθέως.

Εικόνα 9: Οικιστικό δίκτυο της νήσου Ιθάκης κατά πληθυσμιακό μέγεθος

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ

A.2.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

A.2.1.1 ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ – ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ

A.2.1.1.1 Εξέλιξη και κατανομή του πληθυσμού

Σύμφωνα με την απογραφή Πληθυσμού του 2011, ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Ιθάκης [και κατ' επέκταση της ομώνυμης Περιφερειακής Ενότητας], ανήλθε σε 3.231 κατοίκους, ενώ βάσει της πρόσφατα δημοσιευμένης Απογραφής του 2021, ο μόνιμος πληθυσμός της Ιθάκης καταγράφηκε σε 2.862 κατοίκους, τιμή που αντιστοιχεί στο 1,4% του μόνιμου πληθυσμού της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (ΠΙΝ). Η ΠΕ Ιθάκης κατατάσσεται στην τελευταία κατά σειρά θέση σε πληθυσμό στο σύνολο των πέντε ΠΕ που απαρτίζουν την ΠΙΝ. Στο σύνολο της επικράτειας, η ποσοστιαία συμμετοχή του πληθυσμού της ΠΕ Ιθάκης περιορίζεται στο χαμηλό 0,03%.

Στον Πίνακα 4 που ακολουθεί παρουσιάζεται η συγκριτική διαχρονική εξέλιξη του μόνιμου πληθυσμού στο σύνολο της Χώρας, της Περιφέρειας, της Περιφερειακής Ενότητας (Δ. Ιθάκης) και των επιμέρους Δημοτικών Κοινοτήτων / Τοπικών Κοινοτήτων της Ιθάκης κατά τις 4 τελευταίες απογραφές (1991-2001-2011-2021).

Πίνακας 4: Διαχρονική εξέλιξη και ποσοστιαία μεταβολή μόνιμου πληθυσμού Χώρας, ΠΙΝ, ΠΕ/Δ. Ιθάκης, ΔΚ/ΤΚ Ιθάκης

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Απογραφή 1991	Απογραφή 2001	Απογραφή 2011	Απογραφή 2021	% μεταβολή 1991-2001	% μεταβολή 2001-2011	% μεταβολή 2011-2021	Συνολική % μεταβολή 1991-2021
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.223.392	10.934.097	10.816.286	10.482.487	6,95	-1,08	-3,09	2,53
ΠΙΝ	189.430	209.608	207.855	204.532	10,65	-0,84	-1,60	7,97
Π.Ε. ΙΘΑΚΗΣ (Δ. ΙΘΑΚΗΣ)	3.185	3.212	3.231	2.862	0,85	0,59	-11,42	-10,14
Δ.Κ. Ιθάκης	1.785	1.944	1.936	1.693	8,91	-0,41	-12,55	-5,15
Τ.Κ. Ανωγής	73	53	40	34	-27,4	-24,53	-15	-53,42
Τ.Κ. Εξωγής	38	42	25	18	10,53	-40,48	-28	-52,63
Τ.Κ. Κιονίου	234	173	182	131	-26,07	5,2	-28,02	-44,02
Τ.Κ. Λεύκης	73	52	44	33	-28,77	-15,38	-25	-54,79
Τ.Κ. Περαχωρίου	413	364	343	368	-11,86	-5,77	7,29	-10,9
Τ.Κ. Πλατρεϊθιά	261	255	295	258	-2,30	15,69	-12,54	-1,15
Τ.Κ. Σταυρού	308	329	366	327	6,82	11,25	-10,66	6,17
Χρωματική κωδικοποίηση μεταβολών					0 ως 5%	5 ως 15%	>15%	
					0 ως -5%	-5 ως -15%	>-15%	

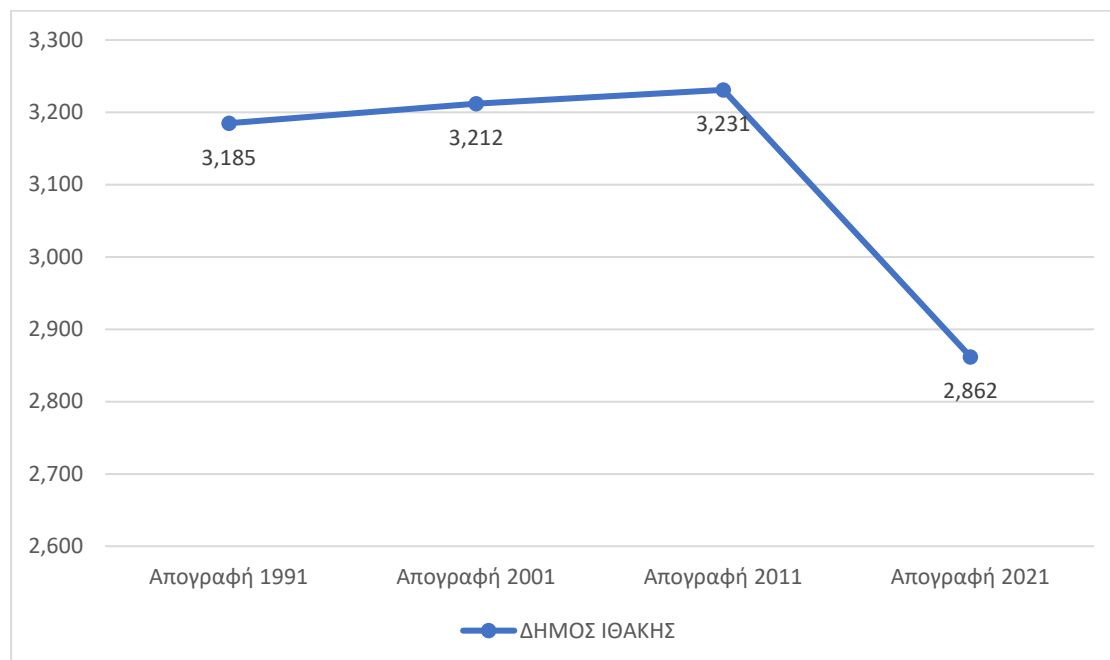
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Σύμφωνα με την ανάλυση των πληθυσμιακών δεδομένων για την περίοδο 1991-2021 προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα για την εξέλιξη του πληθυσμού:

- Σύνολο Χώρας: ενώ την πρώτη δεκαετία παρατηρείται μια αύξηση της τάξης του 6,95%, την επόμενη δεκαετία παρατηρείται πτώση κατά 1,08%, η οποία ακολουθείται από πτώση ίση με 3,09%.
- Π. Ιονίων Νήσων: την πρώτη δεκαετία παρατηρείται αισθητή αύξηση της τάξης του 10,65%, ενώ τις επόμενες δύο δεκαετίες παρατηρείται μικρή μείωση του πληθυσμού κατά 0,84% και 1,6% αντίστοιχα, με αποτέλεσμα σε διάστημα τριακονταετίας να παρατηρείται συνολική αύξηση κατά 7,97%.
- Δήμος Ιθάκης (Π.Ε. Ιθάκης): στις πρώτες δύο δεκαετίες, ο πληθυσμός του Δήμου Ιθάκης παρουσιάζει θετική στασιμότητα, μικρότερης της μίας ποσοστιαίας μονάδας, εμφανίζοντας μία σχεδόν σταθερή εικόνα, η οποία ακολουθείται από σημαντική μείωση που αγγίζει το 11,42%. Συνολικά για το μελετώμενο διάστημα τριακονταετίας καταγράφεται μείωση του πληθυσμού -10,14%.
- Δημοτικές/Τοπικές Κοινότητες Ιθάκης: Σε επίπεδο Τοπικών Κοινοτήτων παρουσιάζεται μία αρκετά διαφοροποιημένη εικόνα με αρκετές αυξομειώσεις των Τ.Κ. μεταξύ των δεκαετιών. Διαχρονικά, σχεδόν όλες οι Τοπικές Κοινότητες καταγράφουν ισχυρές μειώσεις του πληθυσμού τους, εκτός από την Τ.Κ. Σταυρού στην οποία καταγράφεται αύξηση (6,17%). Ειδικότερα, η Δ.Κ. Ιθάκης [ζώνη άμεσης επιρροής] κατά την δεκαετία 1991-2001 εμφανίζει μία αξιοσημείωτη αύξηση της τάξης του 8,91%, ενώ την αμέσως επόμενη δεκαετία, αυτή η τάση αντιστρέφεται σε μικρή μείωση, της τάξης του 0,41%. Η πτωτική τάση γίνεται ακόμα πιο έντονη κατά την επόμενη δεκαετία, φτάνοντας τις 12,55 ποσοστιαίες μονάδες. Οι παραπάνω μεταβολές έχουν ως αποτέλεσμα στο μελετώμενο διάστημα τριακονταετίας να καταγράφεται μείωση του πληθυσμού κατά 5,15%. Βάσει των ανωτέρω για το σύνολο της περιόδου 1991-2021, μόνον η Τ.Κ. Σταυρού χαρακτηρίζεται ως αναπτυσσόμενη πληθυσμιακή ενότητα, η Τ.Κ. Πλατρείθιά χαρακτηρίζονται ως στάσιμη, ενώ όλες οι υπόλοιπες κυμαίνονται από φθίνουσες έως πολύ φθίνουσες πληθυσμιακά.

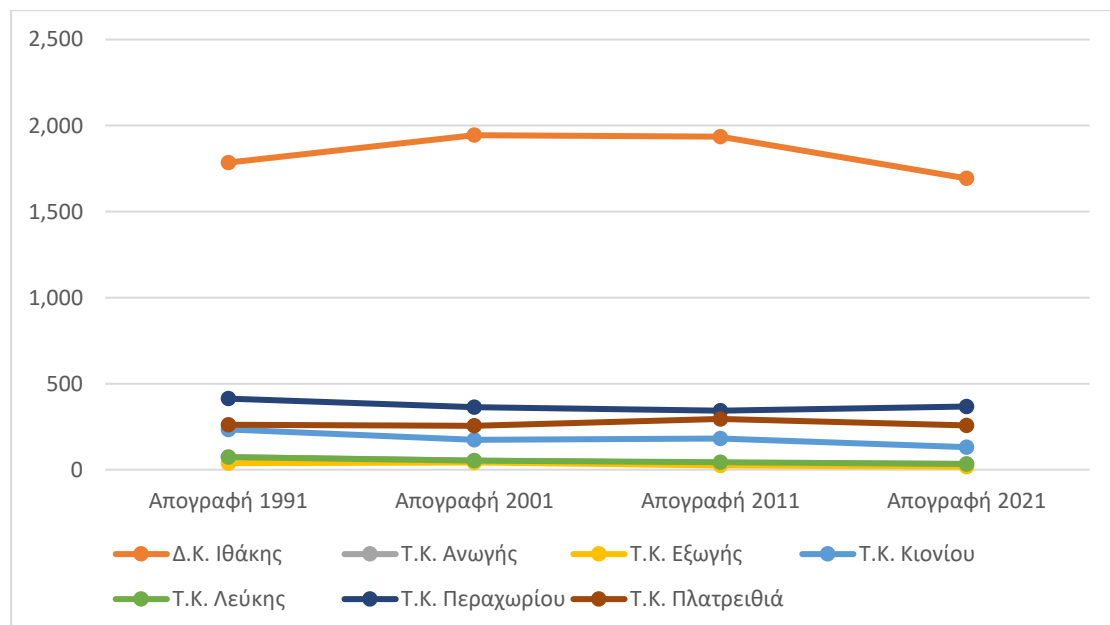
Στο Διάγραμμα 2 αποτυπώνεται η εξέλιξη του πληθυσμού στο Δήμο Ιθάκης για τα έτη 1991-2001-2011-2021, ενώ στο Διάγραμμα 3 απεικονίζεται η πληθυσμιακή εξέλιξη σε επίπεδο ΔΚ/ΤΚ του Δήμου.

Διάγραμμα 2: Εξέλιξη πληθυσμού Δ. Ιθάκης για την περίοδο: 1991-2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Διάγραμμα 3: Εξέλιξη πληθυσμού Ιθάκης ανά ΔΚ/ΤΚ για την περίοδο 1991-2021

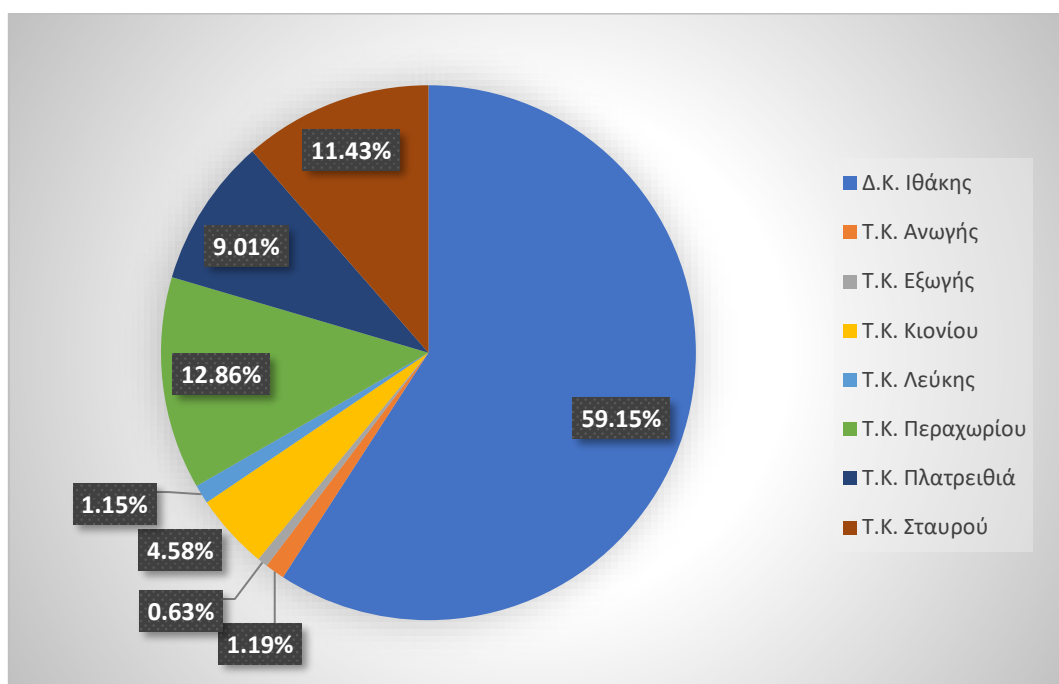

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Σε επίπεδο ενδοδημοτικής κατανομής του μόνιμου πληθυσμού, το μεγαλύτερο μέρος του συγκεντρώνεται στη Δ.Κ. Ιθάκης (στον οικισμό Βαθέως) με 1.693 κατοίκους, που αντιστοιχεί στο 59,15% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου. Ακολουθούν οι Τ.Κ./οικισμοί Περαχωρίου και Σταυρού, συγκεντρώνοντας το 12,68% και 11,43% του

πληθυσμού του Δήμου αντίστοιχα. Οι υπόλοιπες Τ.Κ./οικισμοί ακολουθούν με ποσοστά μικρότερα από 10% επί του συνολικού πληθυσμού, με την ακόλουθη σειρά: Τ.Κ. Πλατρεϊθιά, Τ.Κ. Κιονίου, Τ.Κ. Ανωγής, Τ.Κ. Λεύκης, και τέλος, Τ.Κ. Εξωγής (βλ. Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4: Ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού του Δ. Ιθάκης ανά Δ.Κ./Τ.Κ, 2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Επισημαίνεται ότι οι παραπάνω αναλύσεις έγιναν βάσει των διαθέσιμων δεδομένων από την ΕΛΣΤΑΤ και αφορούν σε περίοδο τριακονταετίας, ήτοι 1991-2021. Σημειώνεται ότι η ΕΛΣΤΑΤ έχει δώσει στη διάθεση του κοινού μόνο τα αποτελέσματα του μόνιμου και νόμιμου πληθυσμού της απογραφής του 2021 κατά Δήμο και φύλο και κατά Δημοτική Κοινότητα¹. Ως εκ τούτου, για την εξαγωγή συμπερασμάτων σε τομείς που αφορούν άλλα δημογραφικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού (δημογραφικοί δείκτες), οικονομικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά (απασχόληση, ανεργία κτλ.) χρησιμοποιούνται δεδομένα της απογραφής του 2011.

¹ Απόφαση με αριθμ. 2846/Β4-461/21.4.2023 «Αποτελέσματα της Απογραφής Πληθυσμού-Κατοικιών έτους 2021 που αφορούν στο Μόνιμο Πληθυσμό της Χώρας» (ΦΕΚ 2802/Β/2023)

A.2.1.1.2 Πυκνότητα κατοίκησης

Η πυκνότητα κατοίκησης για τον Δήμο Ιθάκης και τις ΔΚ/ΤΚ παρουσιάζεται αναλυτικά στον Πίνακα 5 που ακολουθεί². Σύμφωνα με τα πληθυσμιακά δεδομένα του 2021, ο Δήμος Ιθάκης παρουσιάζει πληθυσμιακή πυκνότητα 24,21 κατοίκους/km² έναντι 89,14 στην ΠΙΝ. Σημειώνεται ότι η ΠΕ Κεφαλονίας-Ιθάκης αποτελεί την πιο αραιοκατοικημένη ΠΕ της Περιφέρειας. Σε ενδοδημοτικό επίπεδο, η ΔΚ Ιθάκης εμφανίζει τη μεγαλύτερη πυκνότητα (79,48 κατ/km²) ακολουθούμενη από την ΤΚ Σταυρού με 42,47 κατ/km², ενώ τις μικρότερες πυκνότητες παρουσιάζουν οι: ΤΚ Λεύκης, Εξωγής και Ανωγής με πυκνότητες να ανέρχονται σε 4,18, 3,67 και 2,93 κατ/km² αντίστοιχα (βλ. Πίνακα 5 και

Διάγραμμα 5). Αναφορικά με τη χωρική διάρθρωση και τις τάσεις συγκέντρωσης του πληθυσμού παρατηρούνται τα εξής:

- Η παράκτια ζώνη (πεδινή ή ημιορεινή) συγκεντρώνει το κύριο πληθυσμιακό όγκο.
- Το σύνολο των νησίδων που εντάσσονται στις Δ.Κ. ή Τ.Κ. είναι ακατοίκητο με εξαίρεση τη νησίδα Άτοκος που εμφανίζεται κατοικούμενη έως και το 2001 (2 κάτοικοι).
- Ο πληθυσμός της παράκτιας πεδινής ή ημιορεινής ζώνης παρουσίασε αύξηση ή σταθερότητα μέχρι το 2011, ενώ σύμφωνα με τα τελευταία δεδομένα του 2021 αυτή η πορεία ανατρέπεται με έντονες μειώσεις για όλες τις ΔΚ/ΤΚ, εκτός της ΤΚ Περαχωρίου.

Πίνακας 5: Εξέλιξη πυκνότητας μόνιμου πληθυσμού σε επίπεδο Περιφέρειας, Δήμου και ΔΚ/ΤΚ με βάση τις απογραφές 1991, 2001 και 2011

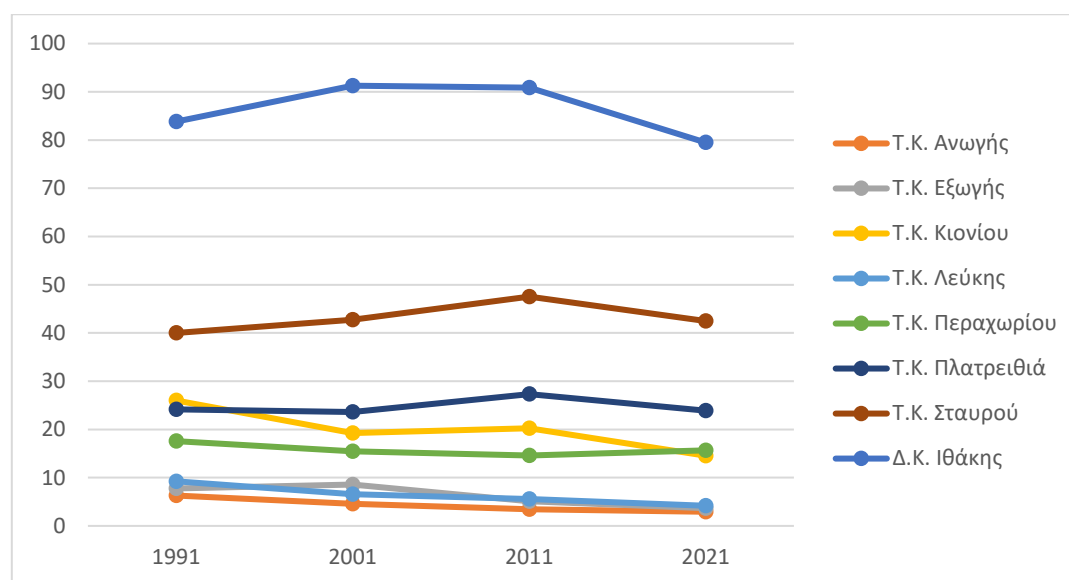
Χωρική Ενότητα	Έκταση (km ²)	Πυκνότητα 1991	Πυκνότητα 2001	Πυκνότητα 2011	Πυκνότητα 2021
ΠΙΝ	2.294,6	82,55	91,35	90,58	89,14
ΠΕ ΙΘΑΚΗΣ	96,7	32,94	33,22	33,41	24,21
ΔΗΜΟΣ ΙΘΑΚΗΣ	96,7	32,94	33,22	33,41	24,21
Δ.Κ. Ιθάκης	21,3	83,80	91,27	90,89	79,48
Τ.Κ. Ανωγής	11,6	6,29	4,57	3,45	2,93
Τ.Κ. Εξωγής	4,9	7,76	8,57	5,10	3,67
Τ.Κ. Κιονίου	9	26,00	19,22	20,22	14,56
Τ.Κ. Λεύκης	7,9	9,24	6,58	5,57	4,18

² Για την εκτίμηση της πυκνότητας κατοίκησης, ο πληθυσμός υπολογίζεται μόνο επί της εδαφικής έκτασης της νήσου Ιθάκης. Τα ακατοίκητα νησιά και βραχονησίδες (συνολικής επιφάνειας ~21,5 km²) δεν προσμετρώνται στον υπολογισμό, αφού έχουν εξαιρεθεί από τη μελετώμενη περιοχή του ΕΠΣ.

Τ.Κ. Περαχωρίου	23,5	17,57	15,49	14,60	15,66
Τ.Κ. Πλατρείθια	10,8	24,17	23,61	27,31	23,89
Τ.Κ. Σταυρού	7,7	40,00	42,73	47,53	42,47

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Διάγραμμα 5: Εξέλιξη πυκνότητας κατοίκησης Δήμου Ιθάκης ανά ΔΚ/ΤΚ για την περίοδο 1991-2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

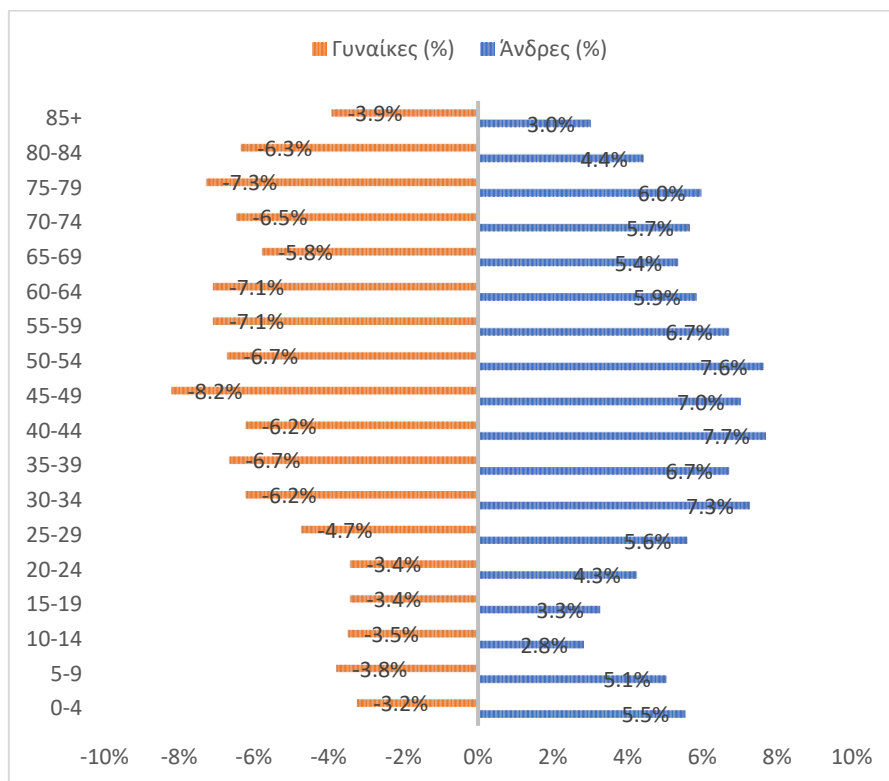
Α.2.1.1.3 Ηλικιακή διάρθρωση πληθυσμού – Δημογραφικοί δείκτες

Σύμφωνα με τα στοιχεία Απογραφής Πληθυσμού του 2011³, η ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού του Δήμου Ιθάκης δεν εξελίσσεται ευνοϊκά σε σχέση με τη διάρθρωση σε επίπεδο Περιφέρειας. Παρατηρείται ότι η ηλικιακή ομάδα 65+ καταλαμβάνει ένα μεγάλο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού του Δήμου (27,11%), ενώ η ίδια ηλικιακή ομάδα σε επίπεδο Περιφέρειας κατέχει το 21,26%. Οι υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες ακολουθούν με ενδιάμεσα ποσοστά της τάξης του 11-15%, με μόνη εξαίρεση την ηλικιακή ομάδα 15-24 ετών, που εμφανίζεται να έχει ποσοστό 7,2%, το οποίο την καθιστά την λιγότερο απαντημένη ηλικιακή ομάδα σε επίπεδο Δήμου.

Στο Διάγραμμα 6 που ακολουθεί παρουσιάζεται η πυραμίδα ηλικιών για το Δήμο Ιθάκης.

³ Όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, δεν έχουν δημοσιευθεί σχετικά δημογραφικά στοιχεία της απογραφής του 2021 και ως εκ τούτου για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων αξιοποιούνται τα πιο πρόσφατα δεδομένα του έτους 2011.

Διάγραμμα 6: Πληθυσμιακή πυραμίδα Δήμου Ιθάκης για το 2021

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων σχετικά με τη διάρθρωση του πληθυσμού και τη σκιαγράφηση του δημογραφικού δυναμισμού του Δήμου Ιθάκης, χρησιμοποιήθηκαν και υπολογίστηκαν ορισμένοι σημαντικοί δημογραφικοί δείκτες. Συγκεκριμένα:

- **Δείκτης Γήρανσης:** ο δείκτης γήρανσης είναι ο λόγος των ατόμων ηλικίας 65 και άνω προς τα άτομα ηλικίας 0-14 ετών. Σκοπός του δείκτη αποτελεί ο προσδιορισμός της αναλογίας "ηλικιωμένοι" προς "νέοι", δηλαδή πόσα άτομα ηλικίας 65-άνω αντιστοιχούν σε άτομα ηλικίας 0-14 ετών. Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο πιο «γερασμένος» είναι ο πληθυσμός.
- **Δείκτης Αντικατάστασης:** Ο δείκτης αντικατάστασης εκφράζει την εναλλαγή μεταξύ των ηλικιών που μετέχουν στην παραγωγική διαδικασία. Υπολογίζεται ως ο λόγος των ατόμων ηλικίας 15-24 προς τα άτομα ηλικίας 65-69, δηλαδή των ατόμων που ετοιμάζονται να εισέλθουν στην παραγωγική διαδικασία και αυτών που αναμένονται να εξέλθουν από αυτή.
- **Δείκτης Εξάρτησης:** Ο δείκτης εξάρτησης είναι ο λόγος του αθροίσματος ατόμων ηλικίας 0-14 ετών και 65 ετών και άνω (δηλαδή των μη παραγωγικών ηλικιών), προς τα άτομα ηλικίας 15-65 (παραγωγική ηλικία). Σκοπός του δείκτη είναι να βρεθεί η αναλογία μεταξύ εξαρτώμενων ατόμων, δηλαδή αυτών που δεν μπορούν να συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία προς τα άτομα που θεωρείται ότι συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία.

Στον Πίνακα 6 υπολογίζονται οι δημογραφικοί δείκτες σε τρία διαφορετικά επίπεδα αναφοράς (Χώρα-Περιφέρεια-Δήμος Ιθάκης) καθώς και σε 3 διαφορετικά έτη βάσης (1991-2001-2011) για λόγους σύγκρισης και εξέλιξης της διάρθρωσης του πληθυσμού.

Πίνακας 6: Δημογραφικοί δείκτες σε επίπεδο Χώρας, ΠΙΝ και Δ. Ιθάκης για τα έτη βάσης 1991-2001-2011

	ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ			ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ			ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	1991	2001	2011	1991	2001	2011	1991	2001	2011
ΕΛΛΑΔΑ	71,2	110	134,4	49,3	46,8	51,5	168,6	116,5	108,9
ΠΙΝ	100,2	134	149,2	59,9	55,3	55,1	103	93,1	103,7
Δ.ΙΘΑΚΗΣ	153	221,1	226,4	65,9	62,1	64,2	67	55,5	60

Πηγή: ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), ΕΛΣΤΑΤ

Σύμφωνα με τον ανωτέρω Πίνακα, εξάγονται τα εξής συμπεράσματα:

- Ο δείκτης γήρανσης του Δήμου Ιθάκης, παρατηρείται ότι με την πάροδο των χρόνων αυξάνεται κατακόρυφα, ξεκινώντας από 153 το 1991 και φτάνοντας το 2011 να ισούται με 226, το οποίο υποδηλώνει ότι ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου παρουσιάζει πληθυσμιακή γήρανση, η οποία με την πάροδο των δεκαετιών συνεχίζει και αυξάνεται. Σε σύγκριση με τους δείκτες γήρανσης σε επίπεδο Χώρας και ΠΙΝ, ο δείκτης γήρανσης της Ιθάκης καταγράφεται σε σημαντικά υψηλότερα επίπεδα, αν και οι δείκτες σε όλες τις χωρικές ενότητες διαχρονικά παρουσιάζουν την ίδια αυξητική τάση.
- Ο δείκτης αντικατάστασης στο Δήμο Ιθάκης το 2011 καταγράφεται σε 67, σε σημαντικά χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με το μέσο όρο της Χώρας (108,9) και της Περιφέρειας (103,7). Η χαμηλή αναλογία των νεαρών ατόμων που μπαίνουν στην αγορά εργασίας σε σχέση με τα άτομα που συνταξιοδοτούνται υποδεικνύει τον ιδιαίτερα χαμηλό αριθμό ανανέωσης του εργατικού δυναμικού.
- Τέλος, ο δείκτης εξάρτησης στο Δήμο Ιθάκης για το 2011 είναι 64, το οποίο υποδηλώνει ότι η αναλογία του μη παραγωγικού πληθυσμού είναι υψηλότερη από τα άτομα παραγωγικής ηλικίας. Παρατηρείται ότι κι εδώ η Ιθάκη κινείται σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τους δείκτες εξάρτησης σε επίπεδο Χώρας και Περιφέρειας.

Από τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι η δημογραφική δυναμική του Δήμου Ιθάκης είναι ιδιαίτερα δυσμενής, αφού η γήρανση και η εξάρτηση του πληθυσμού καταγράφεται σε υψηλά επίπεδα, καταδεικνύοντας τη συνεχή τάση γήρανσης του πληθυσμού αλλά και την αυξημένη εξάρτηση του μη παραγωγικού από τον παραγωγικό πληθυσμό.

A.2.1.2 ΕΠΟΧΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

Σημαντικό ζήτημα για το δημογραφικό δυναμισμό και τη σύνθεση του πληθυσμού αλλά και γενικότερα για το πληθυσμιακό μέγεθος του Δήμου, είναι το ζήτημα των εποχιακών διακυμάνσεων του πληθυσμού, οι οποίες οφείλονται (ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης, Α' Στάδιο): i.) στην τουριστικότητα που παρουσιάζει το νησί, ii.) στην «επιστροφή» πληθυσμού που κατάγεται από την Ιθάκη και έχει «μεταναστεύσει» κυρίως, αλλά όχι μόνο, σε μεγάλες πόλεις (Αθήνα, Πάτρα κλπ), iii.) στην κατοίκηση από νέους αλλοδαπούς πληθυσμούς που είτε εργάζονται (περιοδικά ή μη) στην Ιθάκη, είτε έχουν δευτέρα κατοικία είτε δραστηριοποιούνται επαγγελματικά.

Οι διαφορές ανάμεσα στο μόνιμο και τον εποχιακό (και όχι τουριστικό) πληθυσμό εκτιμάται ότι ο εποχικός πληθυσμός κυμαίνεται στον ελληνικό νησιωτικό χώρο [σε νησιά αντίστοιχου χαρακτήρα και μεγέθους] μεταξύ διπλάσιου αλλά έως και δεκαπλάσιου πληθυσμού από τον μόνιμο⁴. Σημειώνεται ότι ένα μέρος του πληθυσμού που παρατηρείται εποχιακά (μετανάστες και εποχιακά εργαζόμενοι στον τουρισμό) δεν καταγράφεται από την ΕΛΣΤΑΤ λόγω της δυσκολίας ανταπόκρισης στην απογραφή για τους αλλοδαπούς πληθυσμούς, όσο και του χρόνου διεξαγωγής της απογραφής για τους εργαζόμενους εποχιακά στον τουρισμό.

Ένας δόκιμος τρόπος εκτίμησης μέρους του εποχικού πληθυσμού (κατέχοντες εξοχική/δευτέρα κατοικία στο νησί) μπορεί να εκτιμηθεί σύμφωνα με τα στοιχεία απογραφής κατοικιών της ΕΛΣΤΑΤ για το 2011. Ειδικότερα, στην Ιθάκη έχει καταγραφεί ένας σημαντικός αριθμός εξοχικών και ενοικιαζόμενων κατοικιών που ανέρχονται συνολικά σε 1.115 κατοικίες σύμφωνα με την απογραφή του 2011 (βλ. Πίνακας 7).

Πίνακας 7: Κανονικές κατοικίες κατά κατάσταση κατοικίας Δ. Ιθάκης, 2011

Περιγραφή	Σύνολο κανονικών κατοικιών	Κανονικές κατοικίες					
		Κατοικούμενες	Κενές				
			Σύνολο κενών κατοικιών	για ενοικίαση ή πώληση	εξοχικές	δευτερεύουσες	για άλλο λόγο
ΔΗΜΟΣ ΙΘΑΚΗΣ	2.866	1.397	1.469	189	865	250	165

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

⁴ Αποτελεί εκτίμηση του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο).

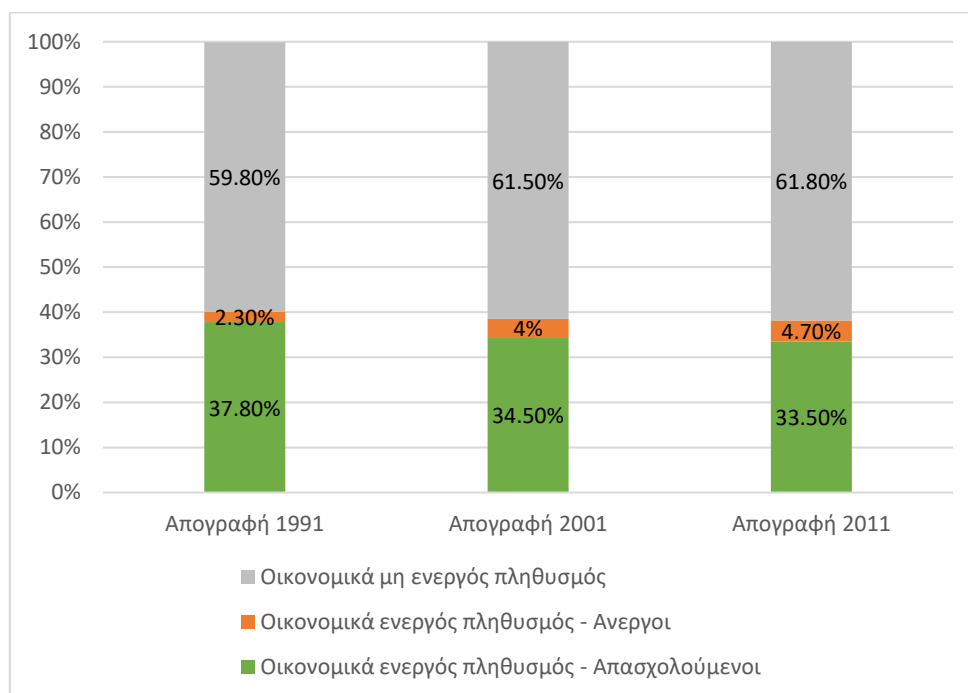
A.2.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Από τα πλέον πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ ανακτώνται ιδιαίτερα χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με την οικονομική διάρθρωση και φυσιογνωμία του Δήμου Ιθάκης, την απασχόληση και τα βασικά μεγέθη ανά τομέα και κλάδο παραγωγής.

A.2.2.1 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ – ΑΝΕΡΓΙΑΣ

Ως προς την οικονομική φυσιογνωμία του Δήμου Ιθάκης, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός το 2011 ανήλθε σε 1.081 άτομα, αντιπροσωπεύοντας μόλις το 38,2% του συνολικού πληθυσμού και ο οικονομικά μη ενεργός σε 1.998 κατοίκους, δηλαδή στο 61,8%. Όπως παρατηρείται και στο Διάγραμμα 7, το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού σύμφωνα με τις τελευταίες απογραφές της ΕΛΣΤΑΤ μειώνεται διαχρονικά, ξεκινώντας από 40,1% το 1991 και φτάνοντας το 38,2% το 2011, με το ποσοστό των απασχολούμενων να μειώνεται και των ανέργων να αυξάνεται. Ειδικότερα, η ανεργία αυξήθηκε 1,7% τη δεκαετία 1991-2001, ενώ τη δεκαετία 2001-2011 παρέμεινε σχεδόν στάσιμη, καθώς δεν δείχνει να επηρεάζει το ίδιο έντονα το Δήμο Ιθάκης όπως τη χώρα, δεδομένου ότι από το 2009 εξελίσσεται ραγδαία.

Διάγραμμα 7: Εξέλιξη οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού με βάση τις απογραφές 1991, 2001 και 2011 για το Δήμο

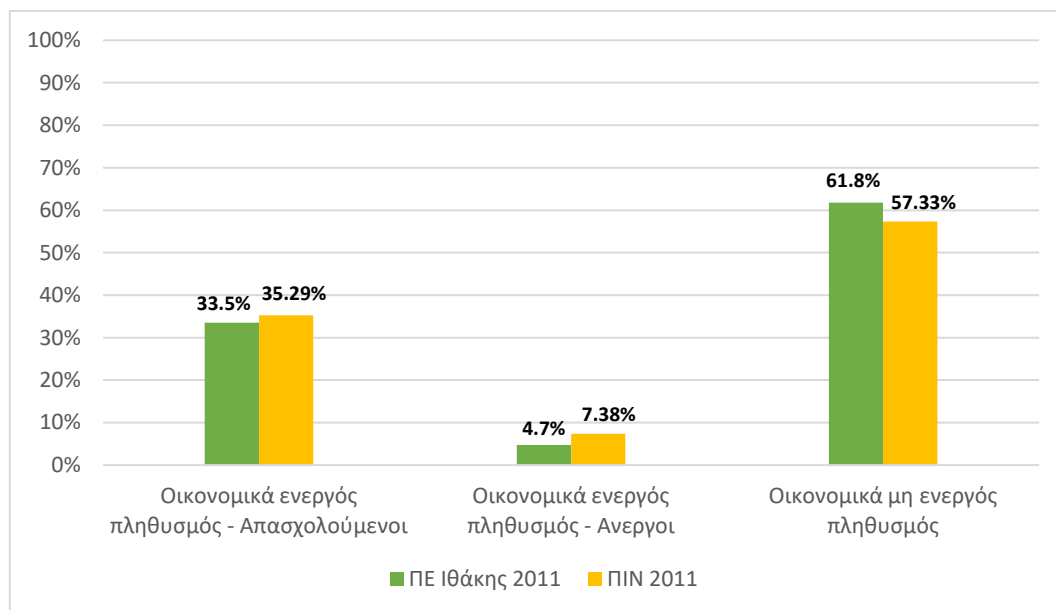

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Για λόγους σύγκρισης αναφέρεται ότι στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (ΠΙΝ), σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανέρχεται συνολικά σε 88.693 κατοίκους, δηλαδή στο 42,7% του συνολικού πληθυσμού της, με το ποσοστό ανεργίας να ανέρχεται σε 7,38%. Ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός της ΠΙΝ ανέρχεται σε 119.162 κατοίκους, δηλαδή στο 57,33% του συνολικού πληθυσμού. Στο Διάγραμμα 8 παρατηρείται ότι το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της ΠΙΝ υπερβαίνει αυτό του Δήμου Ιθάκης, ενώ το μέγεθος του οικονομικά μη ενεργού

πληθυσμού κυμαίνεται υψηλότερα από αυτό της ΠΙΝ. Αυτά τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού καταδεικνύουν την ποσοτική έλλειψη ανθρώπινου παραγωγικού δυναμικού και αποτελούν σημαντικό μειονέκτημα για τη βιωσιμότητα της τοπικής παραγωγής και της ενδογενούς ανάπτυξης.

Διάγραμμα 8: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός και μη ενεργός πληθυσμός για τις χωρικές ενότητες του Δήμου Ιθάκης και της ΠΙΝ, 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A.2.2.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ (διαρθρωτικά χαρακτηριστικά ανά κλάδους ή ομάδες κλάδων)

Η δομή της οικονομικής βάσης ιδίως σε μικρούς Δήμους της χώρας μπορεί να προσδιοριστεί με βάση την καταγραφόμενη από την ΕΛΣΤΑΤ απασχόληση κατά την απογραφή, δεδομένου ότι στοιχεία ΑΕΠ δεν διατίθενται σε επίπεδο Δήμου και οι ενδείξεις αφορούν το επίπεδο της Π.Ε. Κεφαλληνίας - Ιθάκης.

A.2.2.2.1 Μακροοικονομικά μεγέθη σε επίπεδο Περιφέρειας και ΠΕ

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της Ελλάδας, παρατηρείται ότι την περίοδο 2014-2019 το ΑΕΠ της χώρας σημείωσε αύξηση κατά +3% (από € 177.236 εκατ. το 2014 σε € 183.351 εκατ. το 2019), επιβεβαιώνοντας την στροφή της ελληνικής οικονομίας που ξεκίνησε το 2017 σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Ανάλογη είναι η εικόνα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (ΠΙΝ) με εντονότερο ρυθμό ανάπτυξης (+5%, από € 3,2 δισ. το 2014 σε € 3,3 δισ. το 2019), ενώ η συνεισφορά στο συνολικό ΑΕΠ της Ελλάδας είναι 2%, το οποίο την κατατάσσει στην 12η θέση μεταξύ των Περιφερειών της χώρας.

Όλες οι Περιφερειακές Ενότητες της ΠΙΝ κατέγραψαν την περίοδο 2014-2019 αύξηση, εκτός από την ΠΕ Κεφαλληνίας – Ιθάκης: Κέρκυρα (+4%, από € 1.534 εκατ. το 2014

σε € 1.601 εκατ. το 2019), Ζάκυνθος (+6%, από € 712 εκατ. το 2014 σε € 753 εκατ. το 2019), Κεφαλληνίας-Ιθάκης (-1%, από € 608 εκατ. το 2014 σε € 600 εκατ. το 2019) και Λευκάδας (+4%, από € 299 εκατ. το 2014 σε € 310 εκατ. το 2019) (βλ. Πίνακας 8). Βάσει των πιο πρόσφατων στοιχείων (2019), το ΑΕΠ της ΠΕ Κεφαλληνίας – Ιθάκης συμμετέχει με ποσοστό 18,4% στο ΑΕΠ της ΠΙΝ, κατατάσσοντάς την στη 2η θέση μεταξύ των Περιφερειακών Ενοτήτων των Ιονίων Νήσων (βλ. Πίνακας 8).

Πίνακας 8: Εξέλιξη ΑΕΠ σε εκατομμύρια ευρώ (τρέχουσες τιμές) για τη χρονική περίοδο 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ΕΛΛΑΔΑ	177.236	176.369	174.494	176.903	179.558	183.351
ΠΙΝ	3.153	3.086	3.034	3.050	3.155	3.265
ΠΕ Ζακύνθου	712	707	687	688	728	753
ΠΕ Κέρκυρας	1.534	1.511	1.496	1.506	1.547	1.601
ΠΕ Κεφαλληνίας - Ιθάκης	608	576	563	572	578	600
ΠΕ Λευκάδας	299	292	287	284	301	310

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε επίπεδο χώρα για την περίοδο 2014-2019 αυξήθηκε κατά +5% (από € 16.272 το 2014 σε € 17.101 το 2019), ενώ στην ΠΙΝ καταγράφεται αύξηση κυμαινόμενη στα επίπεδα του εθνικού μέσου όρου (+6%, από € 15.204 το 2014 σε € 16.041 το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφερειακές Ενότητες για την περίοδο 2014-2019 εμφάνισαν αύξηση. Συγκεκριμένα: Ζακύνθου (+8%, από € 17.642 το 2014 σε € 18.987 το 2019), Κέρκυρας (+7%, από € 14.768 το 2014 σε € 15.797 το 2019), Κεφαλληνίας (+0,1%, από € 15.521 το 2014 σε € 15.529 το 2019) και Λευκάδας (+5%, από € 12.477 το 2014 σε € 13.004 το 2019).

Βάσει των πιο πρόσφατων στοιχείων (2019), το Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ της ΠΕ Κεφαλληνίας – Ιθάκης ανέρχεται σε 15.529 ευρώ, ενώ η ΠΕ κατατάσσεται στη 2^η θέση μεταξύ των Περιφερειακών Ενοτήτων των Ιονίων Νήσων (βλ. Πίνακας 9).

Πίνακας 9: Εξέλιξη κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε χιλιάδες ευρώ (τρέχουσες τιμές) για τη χρονική περίοδο 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ΕΛΛΑΔΑ	16.272	16.299	16.193	16.449	16.730	17.101
ΠΙΝ	15.204	14.935	14.743	14.877	15.447	16.041
ΠΕ Ζακύνθου	17.642	17.590	17.184	17.263	18.307	18.987

ΠΕ Κέρκυρας	14.768	14.620	14.551	14.714	15.198	15.797
ΠΕ Κεφαλληνίας - Ιθάκης	15.521	14.723	14.433	14.707	14.922	15.529
ΠΕ Λευκάδας	12.477	12.189	11.999	11.876	12.599	13.004

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για την τομεακή διάρθρωση της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) της ΠΕ Κεφαλληνίας – Ιθάκης για τα έτη 2014-2019, παρατηρείται ότι ο τριτογενής τομέας συνεισφέρει με συντριπτικό ποσοστό στην ΑΠΑ, της τάξεως πάνω από 80%, για όλη τη χρονική περίοδο. Ο πρωτογενής τομέας συνεισφέρει με μικρότερο ποσοστό, το οποίο, όμως, αυξάνεται με την πάροδο των χρόνων (το 2014 συνεισφέρει με 7,54% και το 2019 με 10,31%) και ο δευτερογενής συνεισφέρει με ποσοστό το οποίο μειώνεται με την πάροδο των χρόνων (το 2014 με 9,22% και το 2019 με 7,71%) (βλ. Πίνακας 10).

Χαρακτηριστικά, αναφέρεται ότι στην ΑΠΑ του τριτογενούς τομέα, με ποσοστό 50% συμβάλλει η κατηγορία «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης», στην οποία εμπεριέχεται και ο κλάδος του τουρισμού.

Πίνακας 10: Εξέλιξη ΑΠΑ ανά τομέα παραγωγής στην ΠΕ Κεφαλληνίας – Ιθάκης σε εκατομμύρια ευρώ (τρέχουσες τιμές) για τη χρονική περίοδο 2014-2019

	Πρωτογενής τομέας	Συμμετοχή %	Δευτερογενής τομέας	%	Τριτογενής τομέας	%
2014	40	7,54%	49	9,22%	447	83,25%
2015	47	9,17%	46	9,01%	416	81,82%
2016	46	9,32%	45	9,23%	400	81,45%
2017	53	10,67%	37	7,49%	408	81,84%
2018	50	10,04%	36	7,25%	415	82,71%
2019	54	10,31%	40	7,71%	426	81,98%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

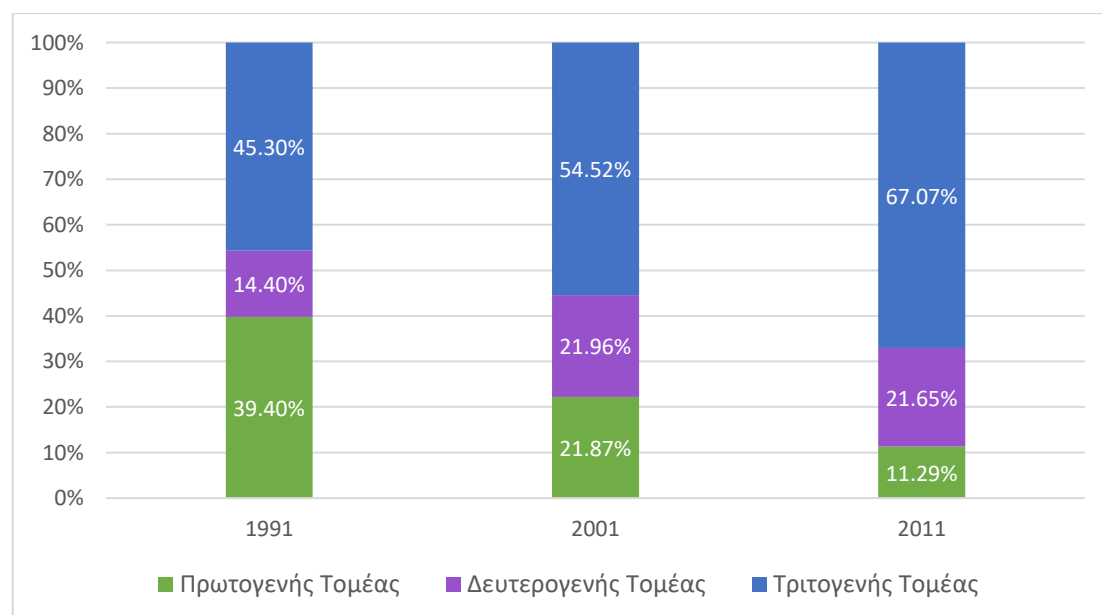
Α.2.2.2.2 Τομεακή διάρθρωση της απασχόλησης

Η τομεακή διάρθρωση της απασχόλησης του Δήμου Ιθάκης παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην εξέλιξή της. Σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ για το 2011 παρατηρείται ότι ο τριτογενής τομέας κυριαρχεί με ποσοστό 67,07% στη συνολική απασχόληση, ενώ ο πρωτογενής και ο δευτερογενής συμμετέχουν με αρκετά χαμηλότερα ποσοστά, 11,29% και 21,65% αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι η διαχρονική εξέλιξη και

κατανομή των απασχολούμενων στους παραγωγικούς τομείς, έχει μεταβληθεί πολύ από δεκαετία σε δεκαετία ακολουθώντας τις γενικότερες τάσεις τριτογενοποίησης της οικονομίας. Ειδικότερα, το 1991 ο πρωτογενής με τον τριτογενή τομέα συγκέντρωναν πολύ κοντινά ποσοστά απασχολούμενων, 39,4% και 45,35% αντίστοιχα, ενώ ο δευτερογενής τομέας ήταν ο λιγότερο ανεπτυγμένος σε σχέση με τους άλλους δύο, με ποσοστό απασχολούμενων 14,4%. Από το 1991 έως το 2001 παρατηρείται ραγδαία μείωση των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα και μεγάλη αύξηση της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα. Τη δεκαετία 2001-2011, σημειώνεται η συνεχής συρρίκνωση της απασχόλησης του πληθυσμού στον πρωτογενή τομέα με την ταυτόχρονη ταχύτατη αύξηση στον τριτογενή τομέα (>10%). Στο δευτερογενή τομέα, η κατανομή απασχόλησης διατηρείται σταθερή στο 20% μετά τη σημαντική αύξησή της κατά τη δεκαετία 1991-2001 (βλ. Διάγραμμα 9). Από τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι η αύξηση της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα είναι καθαρά εις βάρος του πρωτογενούς τομέα (αγροτικός τομέας). Η ραγδαία αυτή αύξηση του τριτογενούς τομέα οφείλεται αφενός στην αύξηση του τουρισμού και του εμπορίου στην τοπική οικονομία και αφετέρου στη τάση συρρίκνωσης του πρωτογενούς τομέα (αγροτικός τομέας) λόγω της γενικότερης μεταβολής/τάσης της οικονομίας προς τον τομέα των υπηρεσιών.

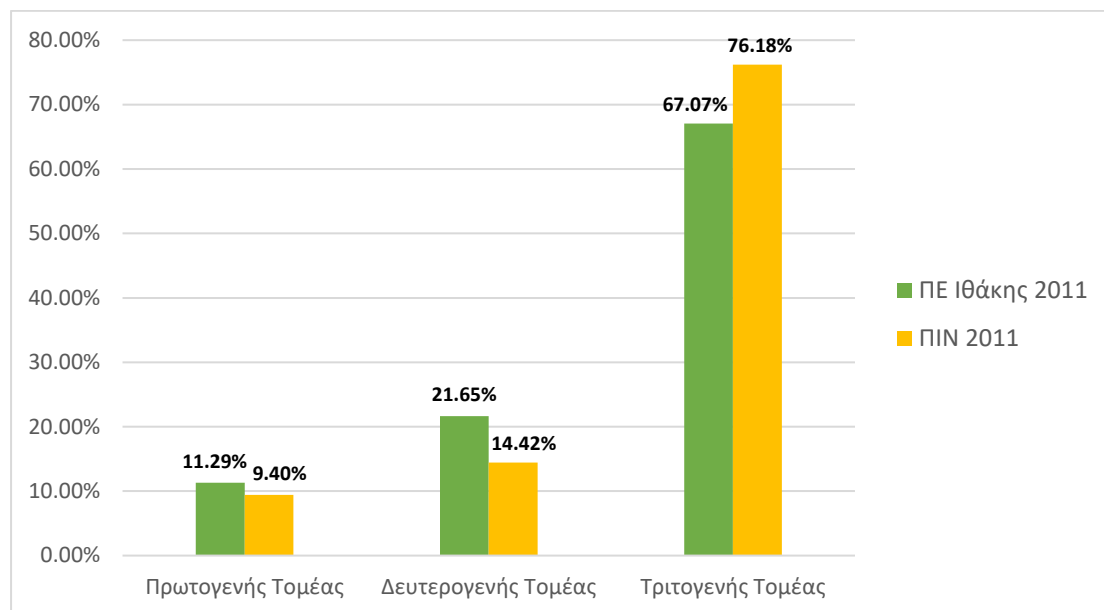
Ως προς την τομεακή διάρθρωση της απασχόλησης στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (ΠΙΝ), σύμφωνα με την απογραφή του 2011, παρατηρείται ότι οι απασχολούμενοι στον πρωτογενή τομέα καταλαμβάνουν ποσοστό 9,4%, στο δευτερογενή 14,42% και στον τριτογενή 76,18%. Στο Διάγραμμα 10 παρατηρείται, σε σύγκριση με το Δήμο Ιθάκης, ότι το ποσοστό των απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα της ΠΙΝ υπερβαίνει κατά πολύ (~10%) αυτό του Δήμου Ιθάκης για το 2011. Αντίστοιχα, το ποσοστό του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα υπερτερεί στο Δήμο Ιθάκης, έναντι της ΠΙΝ (11,29% έναντι 9,40% και 21,65% έναντι 14,42%), εξασφαλίζοντας ένα πιο ισορροπημένο προφίλ στην κατανομή της απασχόλησης και στην «ενδογενή» ανάπτυξη του νησιού.

Διάγραμμα 9: Διαχρονική εξέλιξη κατανομής απασχόλησης ανά τομέα παραγωγής για το Δήμο Ιθάκης (απογραφές: 1991, 2001 και 2011)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Διάγραμμα 10: Κατανομή απασχόλησης πληθυσμού ανά τομέα παραγωγής για το Δ. Ιθάκης και την ΠΙΝ με βάση την απογραφή του 2011

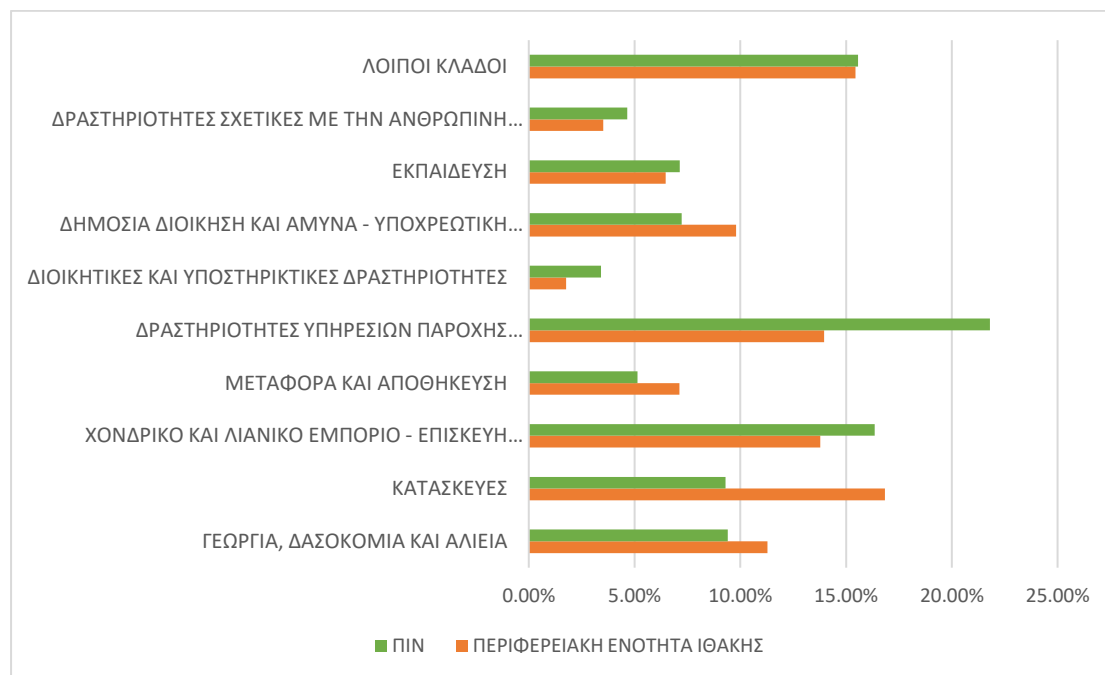
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A.2.2.2.3 Κλαδική διάρθρωση της απασχόλησης

Ως προς την κλαδική διάρθρωση της απασχόλησης του πληθυσμού, παρατηρείται ότι ο κλάδος που απασχολείται η πλειοψηφία του μόνιμου πληθυσμού στο Δήμο Ιθάκης είναι αυτός των κατασκευών με ποσοστό 16,84%, το οποίο κυμαίνεται σε υψηλότερα επίπεδα από το αντίστοιχο ποσοστό της ΠΙΝ (9,3%), ενώ με χαμηλότερο ποσοστό ακολουθούν οι απασχολούμενοι σε λοιπούς κλάδους, σε κλάδους δραστηριοτήτων παροχής καταλύματος και εστίασης, καθώς και στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο – επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών, με ποσοστά 15,45%, 13,97% και 13,78% αντίστοιχα. Το μικρότερο ποσοστό απασχολούμενων βρίσκεται σε κλάδους διοικητικών και υποστηρικτικών δραστηριοτήτων και σε δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα, με ποσοστά 1,76% και 3,52% αντίστοιχα, τα οποία είναι και τα χαμηλότερα σε επίπεδο Περιφέρειας (με ποσοστά 3,42% και 4,56% αντίστοιχα) (βλ. Διάγραμμα 11). Σε επίπεδο Περιφέρειας είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο κλάδος που απασχολείται η πλειοψηφία του μόνιμου πληθυσμού είναι οι δραστηριότητες παροχής καταλύματος και εστίασης, με ποσοστό 21,8%, το οποίο ξεπερνά κατά πολύ αυτό της ΠΕ Ιθάκης (13,97%).

Σημειώνεται ότι η σχετικά κατανεμημένη κλαδική διάρθρωση που καταγράφεται στην Ιθάκη συνηγορεί στο ισορροπημένο προφίλ της απασχόλησης με διαφορετικές κλαδικές εξειδικεύσεις του πληθυσμού σε αντίθεση με «μονοκαλλιέργειες» δραστηριοτήτων. Σε κάθε περίπτωση αναφέρεται ότι η πολυαπασχόληση του πληθυσμού αποτελεί συνήθη πρακτική στο σύνολο των νησιωτικών περιοχών της χώρας, με έμφαση στους τουριστικούς προορισμούς, γεγονός που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στη δομή των τοπικών οικονομιών.

Διάγραμμα 11: Απασχολούμενοι κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας για το Δ. Ιθάκης και την ΠΙΝ με βάση την απογραφή του 2011

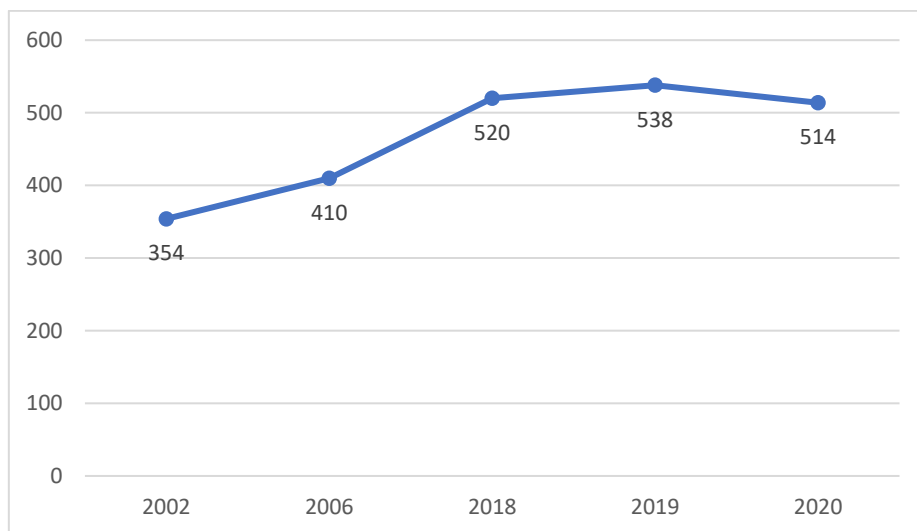

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A.2.2.2.4 Εξέλιξη οικονομικών δραστηριοτήτων στην ευρύτερη περιοχή

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Μητρώου Επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ, στο νησί της Ιθάκης λειτουργούσαν 514 επιχειρήσεις το 2020. Για τα έτη 2018 και 2019 οι επιχειρήσεις καταγράφηκαν σε 520 και 538 αντίστοιχα. Για λόγους σύγκρισης και διαχρονικής εξέλιξης της οικονομικής δραστηριότητας αναφέρεται ότι για τα έτη 2002 και 2006 καταγράφηκαν 354 και 410 επιχειρήσεις (βλ. και Διάγραμμα 12). Διαπιστώνεται η σημαντική αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας σε απόλυτο αριθμό επιχειρήσεων, η οποία ανέρχεται σε +31% (μεταβολή 2002-2020). Ως προς την κλαδική διάρθρωση, σημειώνεται ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις αφορούν τον τουρισμό (δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης) καθώς και το χονδρικό και το λιανικό εμπόριο.

Διάγραμμα 12: Διαχρονική εξέλιξη αριθμού επιχειρήσεων στο Δήμο Ιθάκης για τη χρονική περίοδο 2002-2020

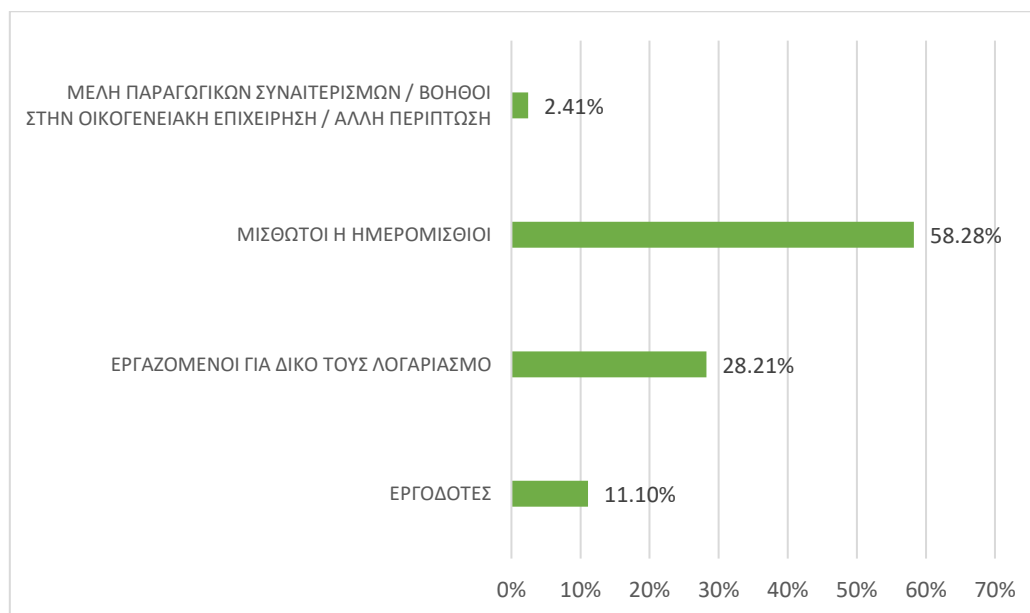

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A.2.2.2.5 Θέση στο επάγγελμα

Σχετικά με τη θέση των απασχολούμενων στην εργασία, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων είναι οι μισθωτοί ή ημερομίσθιοι, με ποσοστό 58,28% και ακολουθούν κατά σειρά, οι εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό, οι εργοδότες και τα μέλη παραγωγικών συνεταιρισμών/βοηθοί σε οικογενειακή επιχείρηση/άλλη περίπτωση, με ποσοστά 28,21%, 11,1% και 2,41% αντίστοιχα (βλ. Διάγραμμα 13).

Διάγραμμα 13: Κατανομή απασχολούμενων κατά θέση στην εργασία για το Δήμο Ιθάκης, 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

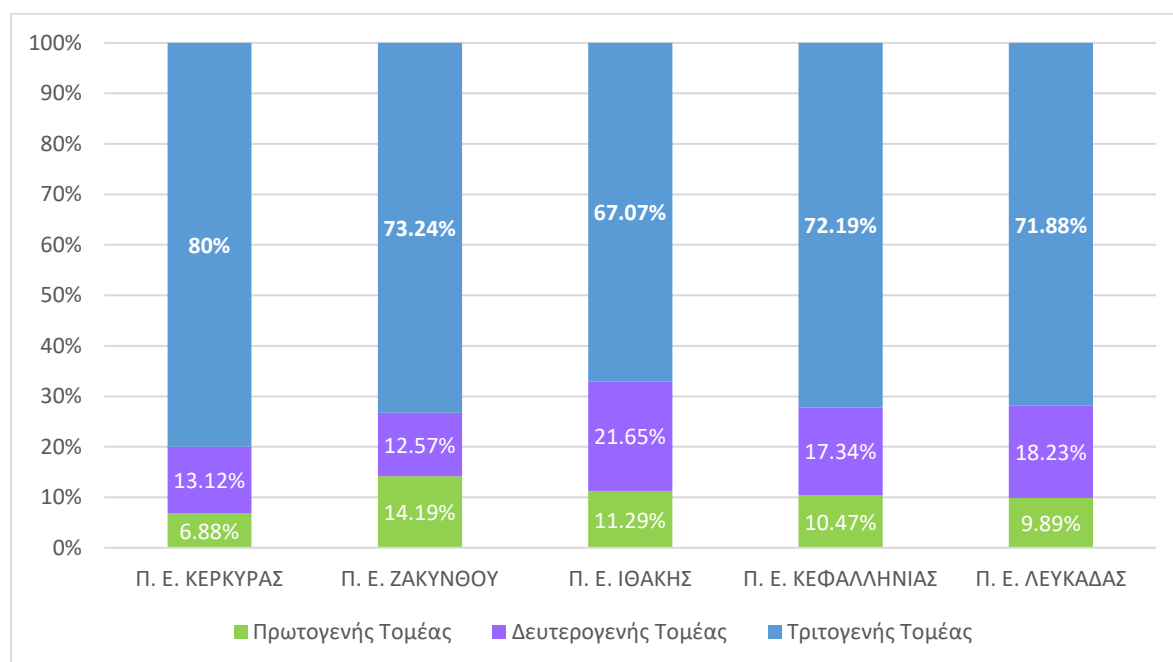
A.2.2.3 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η ΠΙΝ, λόγω της νησιωτικότητάς της, κατέχει εξέχουσα θέση στην τουριστική ανάπτυξη τόσο σε επίπεδο χώρας, όσο και σε μεσογειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η κύρια βάση ανάπτυξης του τριτογενούς τομέα στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων είναι η τουριστική δραστηριότητα. Η πολιτιστική και η αρχιτεκτονική κληρονομιά, το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, η ποιότητα των ακτών, οι περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλους στην ενδοχώρα των νησιών, η πολλαπλή επιλογή της μορφής των διακοπών είτε σε πολυσύχναστες περιοχές είτε σε απομακρυσμένα μικρά νησιά, αλλά και η υψηλή αναγνωρισιμότητα, τόσο στο εσωτερικό της χώρας, όσο και στο εξωτερικό, αποτελούν παράγοντες και προϋποθέσεις στην ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας υψηλής επισκεψιμότητας.

Ο τουρισμός, που αποτελεί βασική οικονομική δραστηριότητα του τριτογενούς τομέα αναπτύχθηκε ιδιαίτερα στην Περιφέρεια, με τη Ζάκυνθο και την Κέρκυρα να παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη τουριστική κίνηση. Ο τουρισμός αποτελεί το δυναμικότερο τομέα ανάπτυξης στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και σύμφωνα με τους δείκτες (απασχόληση, ΑΠΑ, Ακαθάριστες Επενδύσεις, Αφίξεις, Κλίνες) η Περιφέρεια εμφανίζει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης [βλ. και υπο-κεφάλαιο A.2.2.2].

Όπως απεικονίζεται και στο Διάγραμμα 14, ένα σημαντικό ποσοστό των απασχολούμενων της ΠΙΝ απασχολείται στον τριτογενή τομέα [ο οποίος στηρίζεται κυρίως από την τουριστική δραστηριότητα] με τις επιμέρους ΠΕ να παρουσιάζουν κοντινά ποσοστά απασχόλησης μεταξύ τους. Η απασχόληση στον τριτογενή τομέα στην ΠΕ Κέρκυρας υπερσχύει σημαντικά έναντι των άλλων ΠΕ της Περιφέρειας με ποσοστό 80% και την ΠΕ Ιθάκης να καταλαμβάνει το μικρότερο ποσοστό μεταξύ όλων (67,07%).

Διάγραμμα 14: Κατανομή απασχόλησης σε παραγωγικούς τομείς στις Περιφερειακές Ενότητες των Ιονίων Νήσων

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Σημαντικό διαρθρωτικό χαρακτηριστικό του κλάδου του τουρισμού σε επίπεδο Περιφέρειας είναι η παρουσία μεγάλου αριθμού ξενοδοχειακών επιχειρήσεων μικρής δυναμικότητας που εντοπίζεται στις χαμηλές κατηγορίες. Πρόκειται για επιχειρήσεις οικογενειακού τύπου, που πιθανότατα στηρίζουν τον επιχειρηματικό σχεδιασμό στον ανταγωνισμό των τιμών και όχι της ποιότητας. Το ξενοδοχειακό δυναμικό συμπληρώνεται από ένα μεγάλο αριθμό ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων και δωματίων, καθώς επίσης εστιατόρια και campings. Η κατάσταση αυτή αποτελεί ένα σημαντικό διαρθρωτικό πρόβλημα του τομέα του τουρισμού στην ΠΙΝ, που αποδυναμώνει την προοπτική για ανάπτυξη καταλυμάτων υψηλής ποιότητας που θα προσελκύσουν τουρίστες υψηλότερης εισοδηματικής τάξης.

Τα εμφανή σημάδια κορεσμού του τομέα τουρισμού, όπως είναι η παλαιότητα των υποδομών του και η υπερπροσφορά μέτριου επιπέδου υπηρεσιών, χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής για την εξέλιξη του κλάδου. Επίσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε όλες τις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές της ΠΙΝ και κυρίως στην Κέρκυρα και τη Ζάκυνθο, τα δίκτυα υποδομής όπως των επικοινωνιών, των μεταφορών, αλλά και η δυνατότητα ύδρευσης και αποχέτευσης μεγάλων πληθυσμών, βρίσκονται κατά τους μήνες αιχμής της τουριστικής κίνησης υπό πίεση. Παρά τις έντονες διακυμάνσεις του τουρισμού κατά τα τελευταία χρόνια, νέες συμπληρωματικές μορφές αναπτύσσονται, όπως η κρουαζιέρα και ο θαλάσσιος τουρισμός που παρουσιάζουν άνοδο, αλλά απαιτούν και νέες μεγάλες υποδομές στους λιμένες της ΠΙΝ και αντίστοιχες μαρίνες.

Ο τριτογενής τομέας στα μικρά νησιά [όπως η Ιθάκη] αφορά σχεδόν αποκλειστικά στον τουρισμό με κυρίαρχους τους κλάδους των ξενοδοχείων και την εστίαση – αναψυχή, ενώ περιλαμβάνει και εμπορικές δραστηριότητες κυρίως καταστήματα λιανικού εμπορίου (παντοπωλεία, σουπερ μάρκετ, κρεοπωλεία, καταστήματα πώλησης οικοδομικών υλικών κλπ.). Πολύ μικρή είναι η συμμετοχή των δημόσιων υπηρεσιών οι οποίες περιορίζονται, μόνον σε δημοτικές υπηρεσίες των Δήμων στους οποίους ανήκουν.

A.2.2.3.1 Τουριστική ζήτηση: Μετακινήσεις, Αφίξεις και Διανυκτερεύσεις

Στοιχεία κίνησης δια αέρος

Στο νησί της Ιθάκης δεν υπάρχει αεροδρόμιο. Παρ' όλα αυτά λειτουργεί ελικοδρόμιο στην περιοχή του οικισμού Ανωγής σε απόσταση 19 χλμ. από το Βαθύ, με καλή προοπτελασιμότητα προς τα βόρεια και τα νότια του νησιού (βλ. και υπο-κεφάλαιο A.5.2.1).

Τα πιο κοντινά αεροδρόμια στην Ιθάκη είναι στην Κεφαλλονιά και στο Άκτιο. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ετήσιας έκθεσης ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού για το έτος 2021 της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, παρατίθενται παρακάτω οι αεροπορικές αφίξεις (διεθνείς και εσωτερικού) των ετών 2010-2021 για τα δύο αυτά αεροδρόμια. Οι εν λόγω εισοδοί εξετάζονται στο πλαίσιο προσδιορισμού μιας δυναμικής για την ευρύτερη περιοχή, αφού δεν υπάρχουν δεδομένα για την περαιτέρω κατεύθυνση των εισροών και συνεπώς οι αφίξεις πιθανότατα αφορούν και περιοχές εκτός της ευρύτερης περιοχής μελέτης.

Όπως απεικονίζεται στον Πίνακα Πίνακας 11, οι αφίξεις στο αεροδρόμιο του Άκτιου στο σύνολό τους παρουσιάζουν μια σταθερή ανοδική πορεία, φτάνοντας έως και 300.000 το έτος αιχμής (2019). Όσον αφορά τις αφίξεις στο αεροδρόμιο της Κεφαλονιάς, επίσης παρατηρείται μια σταθερή ανοδική πορεία, ξεπερνώντας τους 370.000 το 2019. Από

το έτος 2020 παρατηρείται ραγδαία πτώση των αφίξεων σε όλη την Περιφέρεια, το οποίο οφείλεται στα έκτακτα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας Covid-19 που επιβλήθηκαν σε όλη την επικράτεια, η οποία όμως αρχίζει και ανακάμπτει από το 2021.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η μεγαλύτερη συγκέντρωση των αφίξεων τοποθετείται κατά τους θερινούς μήνες (Ιούνιος – Αύγουστος).

Πίνακας 11: Αεροπορικές αφίξεις στο σύνολο της Περιφέρειας και στα αεροδρόμια Άκτιου και την Κεφαλονιάς

Έτος	Σύνολο αφίξεων (ΠΙΝ)	Αφίξεις Άκτιο	% Άκτιο	Αφίξεις Κεφαλονιά	% Κεφαλονιάς
2010	1.636.395	146.964	8,98%	187.440	11,45%
2011	1.696.185	146.511	8,64%	171.611	10,12%
2012	1.723.415	146.695	8,51%	187.992	10,91%
2013	1.924.957	157.484	8,18%	214.264	11,13%
2014	2.192.722	178.629	8,15%	237.897	10,85%
2015	2.288.716	194.444	8,50%	244.295	10,67%
2016	2.587.264	235.748	9,11%	267.500	10,34%
2017	2.844.419	277.132	9,74%	304.738	10,71%
2018	3.213.497	285.298	8,88%	370.579	11,53%
2019	3.209.360	305.865	9,53%	377.188	11,75%
2020	851.937	76.488	8,98%	91.608	10,75%
2021	1.823.896	175.072	9,60%	145.391	7,97%

Πηγή: *INΣΕΤΕ, 2022*

Στοιχεία κίνησης διά θαλάσσης

i.) Αφίξεις με πλοία της γραμμής

Η πρόσβαση στο νησί της Ιθάκης είναι δυνατή κυρίως μέσω θαλάσσης. Το νησί διαθέτει τρία βασικά λιμάνια: τον Πισαετό, το Βαθύ, και τις Φρίκες, μέσω των οποίων γίνεται απευθείας ακτοπλοϊκή σύνδεση με την Κεφαλονιά και τη Λευκάδα, καθώς και με την ηπειρωτική χώρα (Πάτρα, Αστακός). Ο κύριος όγκος των ακτοπλοϊκών δρομολογίων εξυπηρετείται από το λιμάνι του Πισαετού, ενώ τα λιμάνια του Βαθέως και των Φρικών καλύπτουν συμπληρωματικές και εποχιακές ανάγκες (βλ. και υπο-κεφάλαιο Α.5.2.2).

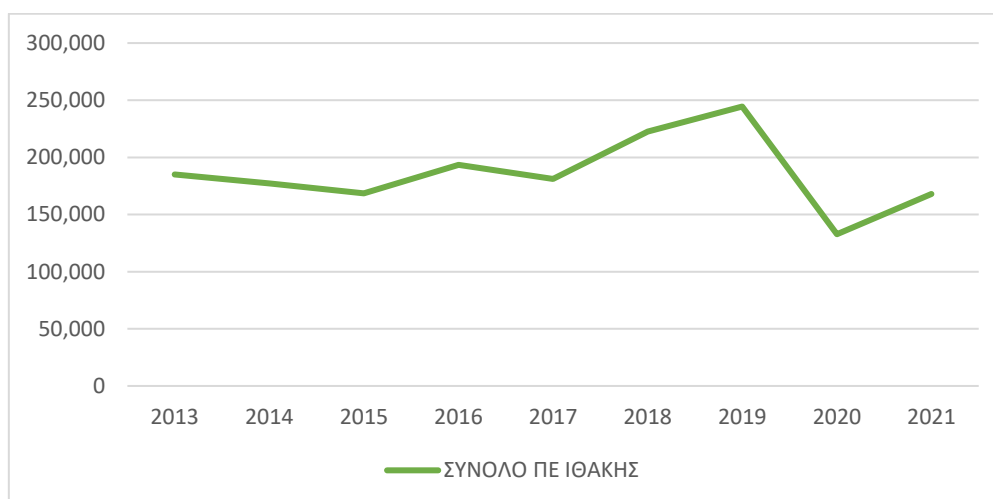
Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ σχετικά με τη διαχρονική διακύμανση του επιβατικού κοινού ανά έτος για τη δεκαετία 2011-2021, προκύπτει πως η διακίνηση των επιβατών από και προς την Ιθάκη, στο σύνολο των τριών λιμανιών του νησιού, εμφάνισε μία σχετική σταθερότητα έως το έτος 2017, περίπου στους 170.000 ετησίως (επιβιβασθέντες και αποβιβασθέντες). Από το έτος 2017 μέχρι και το 2019 παρατηρήθηκε

σημαντική άνοδος, με έτος αιχμής να είναι το 2019, όπου οι μετακινήσεις ξεπέρασαν τις 240.000. Το έτος 2020 παρατηρήθηκε ραγδαία πτώση του τουρισμού λόγω των έκτακτων μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας Covid-19 που επιβλήθηκαν σε όλη την επικράτεια (βλ. Διάγραμμα 15).

Παρόμοια διακύμανση εμφανίζεται και στις συνολικές διακινήσεις του επιβατικού κοινού της ΠΙΝ για τη δεκαετία 2011-2021. Πιο συγκεκριμένα, η διαφορά της ΠΙΝ έναντι του Δήμου Ιθάκης είναι ότι η διακίνηση των επιβατών εμφάνισε σταθερότητα έως το έτος 2015 και ύστερα παρατηρήθηκε συνεχής ανοδική πορεία. Τα έτη αιχμής ήταν τα 2018-2019, όπου οι μετακινήσεις ξεπέρασαν τις 5.5 εκ., καθώς το 2020, λόγω της πανδημίας παρατηρήθηκε ραγδαία πτώση του τουρισμού (βλ. Διάγραμμα 16).

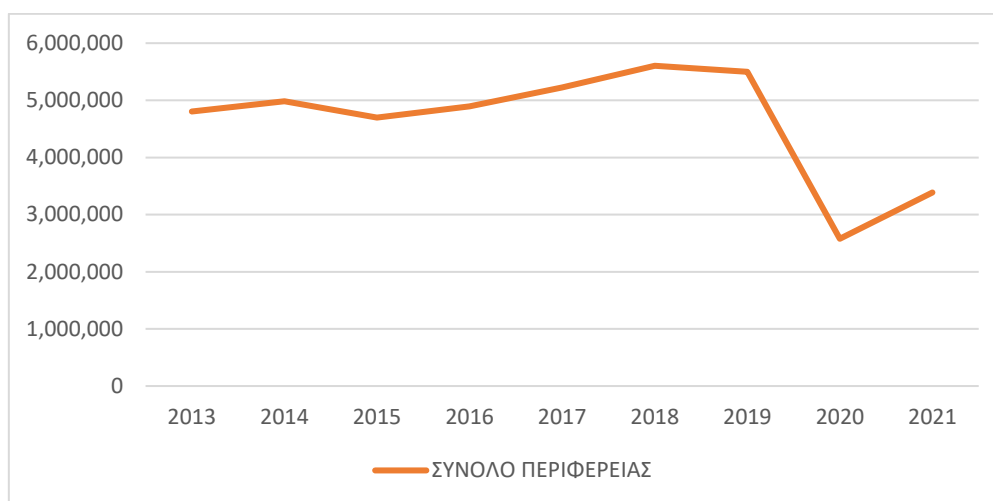
Στα Διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζονται οι μετακινήσεις με τα πλοία της γραμμής στο νησί, χωρίς ωστόσο να είναι εφικτό να διακριθούν οι αποβιβάσεις των επισκεπτών/τουριστών από αυτές του ντόπιου πληθυσμού.

Διάγραμμα 15: Ετήσια διακίνηση επιβατών στους λιμένες της Ιθάκης για τη χρονική περίοδο 2013-2021

Πηγή: *ΙΝΣΕΤΕ, 2022, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης*

Διάγραμμα 16: Ετήσια διακίνηση επιβατών σε όλους τους λιμένες της ΠΙΝ για τη χρονική περίοδο 2013-2021

Πηγή: INΣΕΤΕ, 2022, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Σχετικά με την εποχιακή διακύμανση των διακινήσεων στην ΠΕ Ιθάκης, έντονη έξαρση διακίνησης καταγράφεται κατά το τρίτο τρίμηνο κάθε έτους (Ιούλιος, Αύγουστος, Σεπτέμβριος), με μέσο όρο 35.800 αριθμό αποβιβασθέντων και 35.269 αριθμό επιβιβασθέντων. Αντιθέτως, το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους παρουσιάζει διαχρονικά τον μικρότερο αριθμό επιβατών, κατά μέσο όρο 5.772 αριθμό αποβιβασθέντων και 5.602 αριθμό επιβιβασθέντων.

ii.) Αφίξεις με κρουαζιερόπλοια

Αναφορικά με την κίνηση κρουαζιερόπλοιων, σύμφωνα με τα στοιχεία κατά την περίοδο 2015 – 2019 της ετήσιας έκθεσης ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού για το έτος 2021 της ΠΙΝ, η Περιφέρεια υποδέχτηκε το 2021 το 12% των κρουαζιερόπλοιων που επισκέφθηκαν την χώρα. Συγκεκριμένα, η κίνηση των κρουαζιερόπλοιων την περίοδο αυτή σημείωσε αύξηση κατά 9% (από 527 κρουαζιερόπλοια το 2015 σε 573 κρουαζιερόπλοια το 2019), αύξηση η οποία αποτυπώνεται και στις αφίξεις των επιμέρους ΠΕ.

Την περίοδο 2019-2021 η εικόνα είναι ιδιαίτερος αρνητική, καταγράφοντας ραγδαία μείωση στην κίνηση κρουαζιερόπλοιων κατά -58% (από 573 κρουαζιερόπλοια το 2019 σε 238 κρουαζιερόπλοια το 2021) σε επίπεδο Περιφέρειας. Παρ' όλα αυτά, η συγκεκριμένη μείωση αποδίδεται στα έκτακτα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας Covid-19 που επιβλήθηκαν σε όλη την επικράτεια και να θεωρηθεί παροδική.

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή της κίνησης κρουαζιερόπλοιων για το 2021, παρατηρείται ότι το υψηλότερο μερίδιο κατέχει η Κέρκυρα αντιπροσωπεύοντας το 84% της συνολικής κίνησης της Περιφέρειας, ακολουθούν οι Κεφαλονιά – Ιθάκη (14%) και τέλος η Ζάκυνθος (2%).

Σημειώνεται ότι στην Ιθάκη, τα τελευταία χρόνια υπάρχει δυνατότητα προσέγγισης και διανυκτέρευσης από κάποια μικρά κρουαζιερόπλοια (με περιορισμένη όμως χωρητικότητα). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία του Υπο-λιμεναρχείου Ιθάκης, το 2013, το

νησί προσέγγισαν 9 κρουαζιερόπλοια, στα οποία επέβαιναν 1.512 τουρίστες. Τα κρουαζιερόπλοια αυτά εκτελούν διαδρομές τόσο εντός Ελλάδας όσο και γενικότερα στην Αδριατική (Κροατία, Μάλτα κλπ) (ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης, Α' Στάδιο). Ωστόσο, σημειώνεται ότι ο τουρισμός κρουαζιέρας μπορεί να αποκτήσει ιδιαίτερη δυναμική, ειδικά τα τελευταία χρόνια με την ολοκλήρωση των έργων αναβάθμισης του λιμανιού του Πισαετού (βλ. υπο-κεφάλαιο Α.5.3).

iii.) Αφίξεις με σκάφη αναψυχής

Σχετικά με τις αφίξεις σκαφών αναψυχής, σύμφωνα με στοιχεία του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο) για τα έτη 2009-2013, η Ιθάκη δέχεται έναν υπολογίσιμο αριθμό σκαφών αναψυχής κάθε καλοκαίρι, με μέσο όρο περίπου τις 2 διανυκτερεύσεις ανά σκάφος και τους 5 επιβαίνοντες ανά σκάφος (εκ των οποίων, οι μισοί συνήθως κατά μέσο όρο είναι επιβαίνοντες σε σκάφη με ξένη σημαία). Σε σχέση με τα αναλυτικότερα στατιστικά στοιχεία (βλ. Πίνακα Πίνακας 12) για τη συγκεκριμένη περίοδο, παρατηρείται ότι ενώ το 2011 η προσέγγιση του νησιού με σκάφη αναψυχής έφτασε σε μια εντυπωσιακή κορύφωση για τα έως τότε δεδομένα, τα έτη που ακολούθησαν η κίνηση άρχισε να υποχωρεί σημαντικά και να επανέρχεται στα επίπεδα του 2009.

Πίνακας 12: Κατάπλοι σκαφών αναψυχής κατά σημαία για την περίοδο 2009-2013

Έτος	Σκάφη υπό Ελληνική σημαία	Σκάφη υπό ξένη σημαία	ΣΥΝΟΛΟ
2009	75	91	166
2010	397	268	665
2011	816	441	1.257
2012	324	282	606
2013	86	98	184

Πηγή: ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (με στοιχεία του Υπο-Λιμεναρχείου Ιθάκης)

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι τα δεδομένα του Πίνακα αφορούν στοιχεία προ 10ετίας και ότι οι απόλυτοι αριθμοί που παρουσιάζονται δεν είναι ιδιαίτερα αντιπροσωπευτικοί. Αυτό συμβαίνει γιατί: πρώτον, δυνατότητα ελέγχου (και άρα απογραφής) υπάρχει μόνο στο λιμάνι Βαθέως (και όχι στους λιμένες Φρικών, Κιονίου και Σταυρού) και δεύτερον, η καταγραφή δεν συμπεριλαμβάνει όσα σκάφη δεν ελλιμενίζονται, αλλά μένουν αρόδου (και συνήθως είναι ισάριθμά με όσα βρίσκονται στο λιμάνι).

iv.) Αφίξεις με εκδρομικά πλοία (ημερήσιες κρουαζιέρες)

Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες (κυρίως Ιούλιο και Αύγουστο), την Ιθάκη επισκέπτονται πλοία που μεταφέρουν ημερήσιους εκδρομείς από τη Λευκάδα και την Κεφαλονιά. Τα πλοία αυτά -που προσεγγίζουν στις Φρίκες και τον Πισαετό- είναι χωρητικότητας 50-100 ατόμων και εκτελούν καθημερινά ένα (1) δρομολόγιο από κάθε νησί.

Αφίξεις και διανυκτερεύσεις σε τουριστικά καταλύματα

Αναφορικά με τις αφίξεις και τις διανυκτερεύσεις στα τουριστικά καταλύματα του νησιού, στατιστικά στοιχεία υπάρχουν διαθέσιμα από την ΕΛΣΤΑΤ για τα ξενοδοχειακά καταλύματα και από τον ΙΝΣΕΤΕ για τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και για λόγους σύγκρισης και πληρότητας περιορίζονται στη χρονική περίοδο 2020-2021.

Όσον αφορά στις αφίξεις, στον Πίνακα 13 που ακολουθεί παρατηρείται ότι:

- Το 2020 οι αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα καταγράφονται περισσότερες (>800) από αυτές στα ενοικιαζόμενα δωμάτια, με τους ημεδαπούς να είναι περισσότεροι και στις δύο κατηγορίες.
- Το 2021 παρατηρείται μείωση αφίξεων στο σύνολο των τουριστικών καταλυμάτων σε σχέση με το 2020. Ειδικότερα, αυξάνονται στο σύνολό τους οι διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα (>400) αλλά μειώνονται σε σημαντικό βαθμό οι διανυκτερεύσεις στα ενοικιαζόμενα δωμάτια (>1900).

Συμπεραίνεται, λοιπόν, ότι η μείωση των αφίξεων στα μη κύρια καταλύματα της ΠΕ Ιθάκης είναι ο κύριος λόγος που έχουν μειωθεί και στο σύνολο του νησιού.

Όσον αφορά στις διανυκτερεύσεις, παρατηρείται ότι:

- Το 2020 οι διανυκτερεύσεις σε ενοικιαζόμενα δωμάτια είναι περισσότερες (>4000) από τις διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία, παρόλο που οι αφίξεις υπερτερούν στα ξενοδοχειακά καταλύματα. Η κύρια ερμηνεία αυτού είναι ότι ενδεχομένως οι τουρίστες διανυκτερεύουν κατά μέσο όρο περισσότερα βράδια σε ενοικιαζόμενα δωμάτια παρά σε ξενοδοχεία.
- Το 2021 αυξάνονται οι διανυκτερεύσεις στα ξενοδοχειακά καταλύματα (>4500) σε σχέση με το 2020, κυρίως από αλλοδαπούς τουρίστες, και μειώνονται κατά πολύ οι διανυκτερεύσεις στα ενοικιαζόμενα δωμάτια σε σχέση με το 2020 (κατά 10.000). Η κύρια ερμηνεία αυτού ενδεχομένως τίθεται στα έκτακτα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας Covid-19 που επιβλήθηκαν σε όλη την επικράτεια και ενδεχομένως να αντικατοπτρίζει μία τάση στην αλλαγή προτιμήσεων των τουριστών λόγω της διασφάλισης των υγειονομικών συνθηκών πρωτοκόλλων ένεκα της πανδημίας και μπορεί να θεωρηθεί περιστασιακό γεγονός.

Πίνακας 13: Αφίξεις και διανυκτερεύσεις κατά χώρα διαμονής σε ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια της Ιθάκης (έτη 2020, 2021)

	Ξενοδοχειακά καταλύματα			Ενοικιαζόμενα δωμάτια			Σύνολο
	Αλλοδαποί	Ημεδαποί	Σύνολο	Αλλοδαποί	Ημεδαποί	Σύνολο	
ΑΦΙΞΕΙΣ							
2020	1.322	3.174	4.496	1.225	2.433	3.658	8.154
2021	1.914	2.987	4.901	965	790	1.755	6.656
ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ							
2020	3.301	7.527	10.828	6.326	8.949	15.275	26.103

2021	7.550	8.127	15.677	3.471	1.617	5.088	20.765
-------------	-------	-------	--------	-------	-------	-------	--------

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ για τα ξενοδοχειακά καταλύματα, ΙΝΣΕΤΕ για τα ενοικιαζόμενα δωμάτια
Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Πληρότητα καταλυμάτων και εποχικότητα

Η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Ιθάκης εμφανίζεται ιδιαίτερα χαμηλή σε ετήσια βάση, παρά τον περιορισμένο αριθμό ξενοδοχειακών κλινών στο νησί σε σύγκριση με την πληρότητα (μέσος όρος) στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων. Αυτό συμβαίνει καθώς, ο τουρισμός της Ιθάκης (αφίξεις τουριστών) εμφανίζει εξαιρετική εποχικότητα κατά τους θερινούς μήνες. Πιο συγκεκριμένα, ενώ το καλοκαίρι τα ξενοδοχεία (Κεφαλονιάς και Ιθάκης) αγγίζουν πληρότητες άνω του 70%, ο ετήσιος μέσος όρος πληρότητας καταλήγει να είναι αρκετά χαμηλός, εξαιτίας της ιδιαίτερα περιορισμένης τουριστικής κίνησης στο νησί όλους τους υπόλοιπους μήνες του χρόνου.

Στον παρακάτω Πίνακα Πίνακας 14 καταγράφεται η διαχρονική εξέλιξη των πληροτήτων των ξενοδοχειακών καταλυμάτων για την περίοδο από 2010 έως 2021 σε επίπεδο νησιού και Περιφέρειας.

Πίνακας 14: Πληρότητα ξενοδοχείων (ετήσιος μέσος όρος) στην Ιθάκη και στην ΠΙΝ για την περίοδο 2010-2021

Έτος	ΠΕ Ιθάκης	Περιφέρεια Ιονίων Νήσων
2010	28,5%	58,5%
2011	27,1%	58,9%
2012	23,9%	53,9%
2013	24%	57,6%
2014	23,3%	54,2%
2015	26,4%	60%
2016	32,7%	62,1%
2017	38,7%	62,4%
2018	33,1%	59,8%
2019	28,1%	57,3%
2020	21,8%	41,5%
2021	32%	53,4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A.2.2.3.2 Τουριστική Προσφορά: Προσφερόμενα καταλύματα

Βάσει των στοιχείων της Ετήσιας έκθεσης ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού (ΙΝΣΕΤΕ) για το έτος 2021, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (ΠΙΝ) αντιπροσωπεύει το 10% των μονάδων, το 12% των δωματίων και το 12% των ξενοδοχειακών κλινών της χώρας. Συνολικά η Περιφέρεια διαθέτει 998 ξενοδοχειακές μονάδες με 52.230 δωμάτια και 103.736 κλίνες (βλ. Πίνακα Πίνακας 15). Στις επιμέρους κατηγορίες αστέρων, παρατηρείται η αυξημένη παρουσία των ξενοδοχείων 2* και 3* (με ποσοστά συμμετοχής 42% και 27% αντίστοιχα στο συνολικό δυναμικό) και χαμηλή στα 5*, 4* και 1* (με 7%, 17% και 7% αντίστοιχα). Στα δωμάτια των ξενοδοχειακών μονάδων παρουσιάζεται μία πιο ισοκατανομημένη εικόνα με τα 5*, 4*, 3* και 2* να κυμαίνονται μεταξύ 20-28% και τα 1* στο 3%. Ανάλογη είναι η εικόνα και στις ξενοδοχειακές κλίνες, όπου τα 5*, 4*, 3* και 2* κυμαίνονται μεταξύ 20-27% και τα 1* στο 3%.

Συμπερασματικά, προκύπτει ότι τα ξενοδοχεία 5*, παρότι αντιπροσωπεύουν μόλις το 7% των ξενοδοχειακών μονάδων στην ΠΙΝ, εντούτοις κατέχουν το 20% των δωματίων και το 20% των κλινών, επί του συνόλου της Περιφέρειας (βλ. Διάγραμμα 17).

Όσον αφορά στη διαχρονική εξέλιξη της προσφοράς των ξενοδοχειακών μονάδων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων για την περίοδο 2010 – 2021, παρατηρείται αύξηση στις ξενοδοχειακές μονάδες 5* (+193%), 4* (+22%) και 3* (+13%) και μείωση στις ξενοδοχειακές μονάδες 2* (-26%) και 1* (-12%).

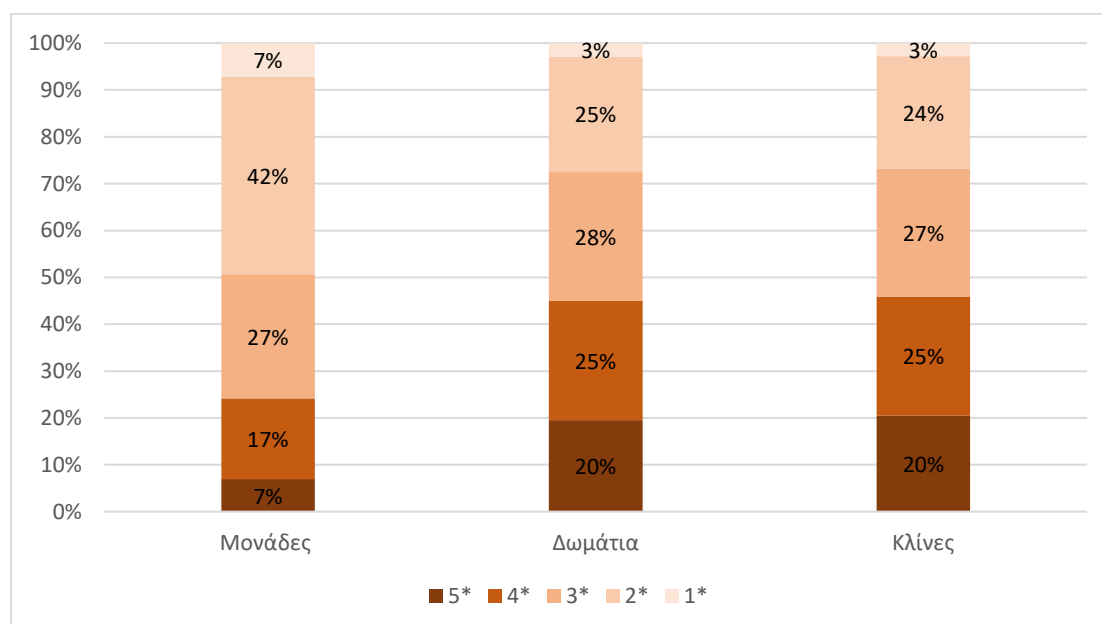
Πίνακας 15: Ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων ανά ΠΕ για το έτος 2021

Περιφερειακή Ενότητα		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Ζακύνθου	Μονάδες	29	72	85	125	9	320
	Δωμάτια	2.995	5.105	5.473	4.496	224	18.293
	Κλίνες	6.260	10.229	10.967	8.770	440	36.666
Ιθάκης	Μονάδες	0	2	3	3	0	8
	Δωμάτια	0	27	56	54	0	137
	Κλίνες	0	61	105	99	0	265
Κέρκυρας	Μονάδες	30	60	105	169	50	414
	Δωμάτια	6.340	6.125	6.207	5.396	1.078	25.146
	Κλίνες	13.116	11.944	12.042	10.239	2.078	49.419
Κεφαλλονιάς	Μονάδες	8	28	42	66	9	153
	Δωμάτια	629	1.744	1.609	1.566	112	5.660
	Κλίνες	1.357	3.531	3.205	3.112	244	11.449

Λευκάδας	Μονάδες	2	10	30	57	4	103
	Δωμάτια	247	288	1.019	1.357	83	2.994
	Κλίνες	504	591	2.057	2.627	158	5.937
Σύνολο	Μονάδες	69	172	265	420	72	998
	Δωμάτια	10.211	13.289	14.364	12.869	1.497	52.230
	Κλίνες	21.237	26.356	28.376	24.847	2.920	103.736

Πηγή: *ΙΝΣΕΤΕ, 2022*

Διάγραμμα 17: Κατανομή ξενοδοχειακών μονάδων, δωματίων και κλινών ανά κατηγορία (αστέρες) στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων για το έτος 2021

Πηγή: *ΙΝΣΕΤΕ, 2022*

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Αναφορικά με την **τουριστική προσφορά** στο επίπεδο της **ευρύτερης περιοχής**, αναφέρεται ότι η ΠΕ Ιθάκης για το έτος 2021 αντιπροσωπεύει μόλις το 0,3% του ξενοδοχειακού δυναμικού της Περιφέρειας και διαθέτει 8 ξενοδοχειακές μονάδες με 137 δωμάτια και 265 διαθέσιμες κλίνες. Από τα 8 ξενοδοχεία, τα 6 ισοκατανέμονται στις κατηγορίες των 2* και 3* και τα άλλα δύο είναι 4* (βλ. Πίνακα Πίνακας 17). Παρατηρείται, λοιπόν, ότι δεν υπάρχει καμία ξενοδοχειακή μονάδα η οποία να ανήκει στην κατηγορία 5*, παρόλο που στην ΠΙΝ το 7% των ξενοδοχείων ανήκει σε αυτήν την κατηγορία. Τα περισσότερα ξενοδοχεία της Ιθάκης αποτελούν μικρού-μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις, με την εξαίρεση δύο ξενοδοχείων στο Βαθύ και ένα ακόμη στις Φρίκες που διαθέτουν άνω των 40 κλινών (έως και 70 περίπου κλίνες).

Σημαντική συμμετοχή στο δυναμικό καταλυμάτων του νησιού, παρουσιάζουν επίσης οι Τουριστικές Επιπλωμένες Κατοικίες – Επαύλεις (κύρια καταλύματα), ενώ σύμφωνα με τον κατάλογο του Μητρώου Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΜΗΤΕ) για τον 04/2019, στην Ιθάκη δραστηριοποιούνται 63 επιχειρήσεις αυτού του τύπου με συνολική δυναμικότητα 116 δωμάτια και 496 κλίνες. Επισημαίνεται ότι οι Τουριστικές Επιπλωμένες κατοικίες δεν κατατάσσονται σε τάξη.

Στην τρίτη κατηγορία καταλυμάτων, καταγράφονται οι επιχειρήσεις Ενοικιαζόμενων δωματίων και Διαμερισμάτων (μη κύρια καταλύματα) που αποτελούν την κυρίαρχη κατηγορία καταλυμάτων στο νησί της Ιθάκης. Ο συνολικός αριθμός των εν λόγω επιχειρήσεων είναι 128, με διαθέσιμα 379 διαμερίσματα και 137 ενοικιαζόμενα δωμάτια (σύνολο: 516). Ο συνολικός αριθμός των προσφερόμενων κλινών ανέρχεται σε 1343. Άξιο αναφοράς είναι ότι στην Τ.Κ. Βαθέως δραστηριοποιούνται 73 επιχειρήσεις με 221 διαμερίσματα και 74 ενοικιαζόμενα δωμάτια, με συνολικό αριθμό κλινών τις 891 [για περισσότερες λεπτομέρειες για τη χωρική οργάνωση του τουρισμού βλ. υπο-κεφάλαιο 0]. Από τις συνολικές επιχειρήσεις, οι περισσότερες κατατάσσονται στην κατηγορία 2 κλειδιών (60%) (βλ. Πίνακας 18).

Στον Πίνακα 16 παρουσιάζεται το σύνολο των καταλυμάτων στην ΠΕ Ιθάκης (κύριων και μη κύριων) και στο Διάγραμμα 18 απεικονίζεται η ποσοστιαία κατανομή των κλινών ανά τύπο στο σύνολο του νησιού. Παρατηρείται ότι το ποσοστό των ξενοδοχειακών μονάδων στο σύνολο των καταλυμάτων του νησιού είναι μόλις 13%, ενώ τα ενοικιαζόμενα δωμάτια (μη κύρια καταλύματα) υπερτερούν με 64%, με τις προσφερόμενες κλίνες των ενοικιαζόμενων δωματίων να είναι πενταπλάσιες από τον αντίστοιχο αριθμό κλινών των ξενοδοχειακών μονάδων.

Πίνακας 16: Τουριστικά καταλύματα (αριθμός μονάδων, δωμάτια, κλίνες) κατά τύπο καταλύματος στην Ιθάκη, 2019⁵

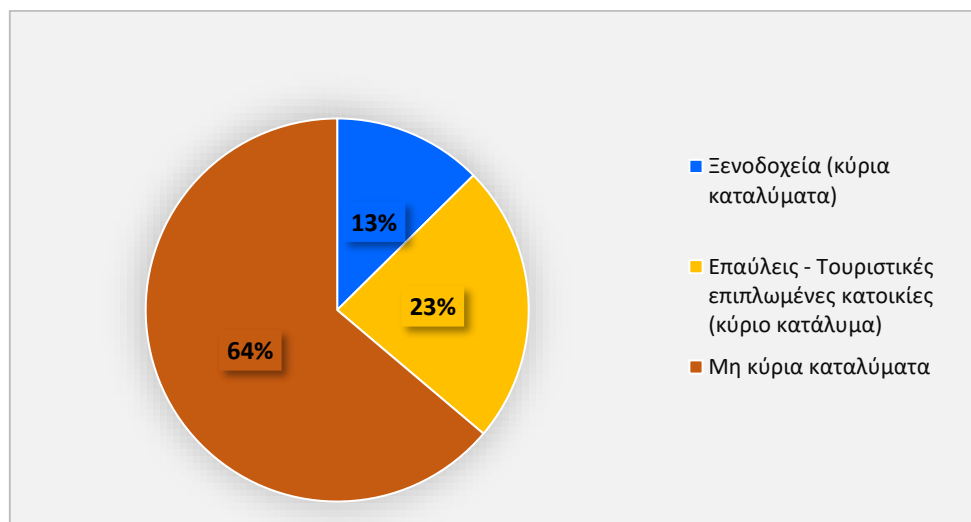
ΤΥΠΟΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ	Αριθμός	Δωμάτια	Κλίνες
Ξενοδοχεία (κύρια καταλύματα)	8	137	265
Επαύλεις - Τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες (κύρια καταλύματα)	63	116	496
Ενοικιαζόμενα δωμάτια ή διαμερίσματα (μη κύρια καταλύματα)	128	516	1343
Σύνολο:	199	760	2104

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΜΗΤΕ 04/2019

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

⁵ Αναφέρεται ότι λόγω έλλειψης επίκαιρης καταγραφής στοιχείων, χρησιμοποιήθηκαν τα καταγεγραμμένα στοιχεία του ΜΗΤΕ (04/2019). Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ για το 2021, το ξενοδοχειακό δυναμικό έχει παραμείνει σταθερό ως προς τις μονάδες και κλίνες.

Διάγραμμα 18: Ποσοστιαία κατανομή προσφερόμενων κλινών ανά τύπο καταλύματος στην Ιθάκη, 2019

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΜΗΤΕ 04/2019

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Πίνακας 17: Ξενοδοχειακό δυναμικό στην Ιθάκη κατά κατηγορία αστέρων για το έτος 2021

ΕΤΟΣ		5*	4*	3*	2*	1*	ΣΥΝΟΛΟ
2021	Μονάδες	0	2	3	3	0	8
	Δωμάτια	0	27	56	54	0	137
	Κλίνες	0	61	105	99	0	265

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

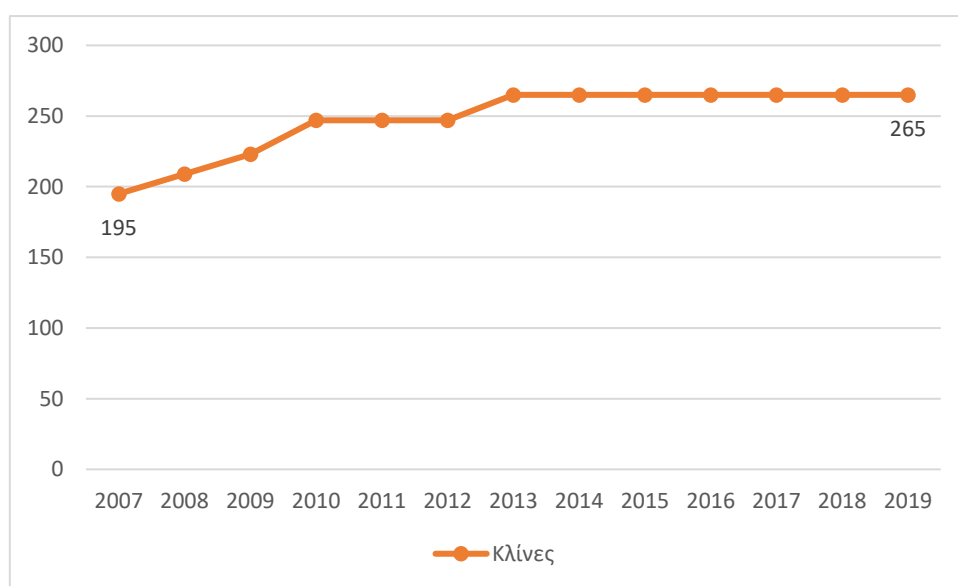
Πίνακας 18: Ενοικιαζόμενα δωμάτια – διαμερίσματα στην Ιθάκη κατά κατηγορία κλειδιών για το έτος 2019

ΕΤΟΣ		4Κ	3Κ	2Κ	1Κ	ΣΥΝΟΛΟ
2019	Μονάδες	0	25	77	26	128
	Δωμάτια	0	127	298	91	516
	Κλίνες	0	329	804	210	1.343

Πηγή: ΜΗΤΕ, 04/2019

Αναφορικά με τον ρυθμό μεταβολής / ανανέωσης των τουριστικού δυναμικού και των προσφερόμενων κλινών, στα παρακάτω Διαγράμματα παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των ξενοδοχειακών κλινών αλλά και των κλινών των μη κύριων καταλυμάτων. Παρατηρείται ότι μέχρι και το 2013, ο ρυθμός αύξησης των ξενοδοχειακών κλινών στο Δήμο Ιθάκης παρουσιάζει μια συνεχή αύξηση, μικρής κλίμακας, ενώ από το 2013 και έπειτα έχει παραμείνει σταθερός. Ο ρυθμός αύξησης των κλινών των μη κυρίων καταλυμάτων από το 2012 μέχρι το 2017 καταγράφεται υψηλός (μεταβολή: +34%), ενώ από το 2017-2019 ο αριθμός κλινών αυξάνεται κατά μόνο 12 κλίνες (βλ. Διάγραμμα 20).

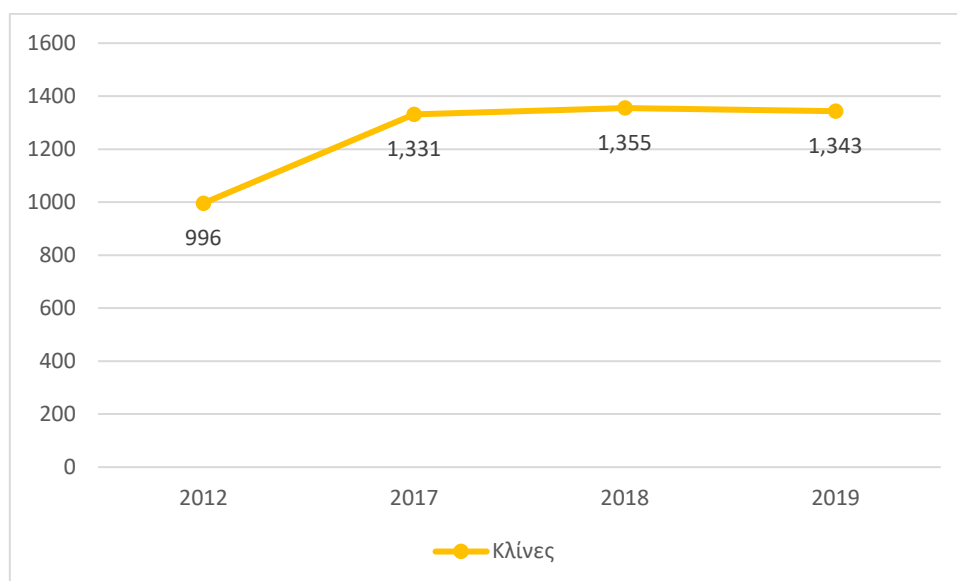
Διάγραμμα 19: Διαχρονική εξέλιξη προσφοράς ξενοδοχειακών κλινών στην Ιθάκη για την περίοδο 2007-2019

Πηγή: ΣΧΟΟΑΠ, ΙΝΣΕΤΕ

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Διάγραμμα 20: Διαχρονική εξέλιξη προσφοράς κλινών σε μη κύρια καταλύματα στην Ιθάκη για την περίοδο 2012-2019

Πηγή: ΣΧΟΟΑΠ, ΙΝΣΕΤΕ

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Πλέον των παραπάνω προσφερόμενων καταλυμάτων, σημειώνεται ότι στην Ιθάκη λειτουργούν επίσης Ξενώνες Νέων, η δυναμικότητα των οποίων ανέρχεται σε 40 κλίνες, ενώ δυνατότητα φιλοξενίας και διαμονής υπάρχει και στα λιμάνια, εντός σκαφών αναψυχής (χωρίς ωστόσο κάποιο από τα λιμάνια της Ιθάκης να διαθέτει οργανωμένη Μαρίνα). Συγκεκριμένα, τα λιμάνια στα οποία προσεγγίζουν σκάφη αναψυχής είναι του Βαθέως, του Πισαετού και των Φρικών, αλλά και του Κιονίου (παρ' ότι δεν λειτουργεί επιβατικό λιμάνι).

Τέλος, στην Ιθάκη δεν υπάρχουν άλλες κατηγορίες καταλυμάτων / τουριστικών προϊόντων, όπως οργανωμένα Campings, Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα, ξενοδοχεία με δυναμικότητα άνω των 300 κλινών.

Αξιολογώντας τα παραπάνω στοιχεία, προκύπτουν τα ακόλουθα **συμπεράσματα για την τουριστική προσφορά** στο επίπεδο της ευρύτερης περιοχής:

- Η Ιθάκη διαθέτει έναν αρκετά σημαντικό αριθμό επιχειρήσεων ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων, μεσαίας ή και ανώτερης τάξης, με τα περισσότερα από αυτά να συγκεντρώνονται κυρίως στον οικισμό της Ιθάκης και ακολούθως στην ευρύτερη περιοχή Πλατρεϊθιά-Σταυρού.
- Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται η τάση ποιοτικής αναβάθμισης, με εμπλουτισμό του δυναμικού κυρίως με ενοικιαζόμενα διαμερίσματα μεσαίας και ανώτερης τάξης καθώς και με Τουριστικές Επιπλωμένες Επαύλειες, κυρίως κατηγορίας Lux.
- Οι περισσότερες επιχειρήσεις μη κύριων καταλυμάτων, αφορούν σε ενοικιαζόμενα διαμερίσματα (έναντι των ενοικιαζόμενων δωματίων).
- Οι προσφερόμενες κλίνες ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων είναι σχεδόν πενταπλάσιες από τον αντίστοιχο αριθμό των ξενοδοχειακών κλινών.

- Καταγράφεται σημαντική υστέρηση σε ξενοδοχειακά καταλύματα και προσφερόμενες κλίνες (μόλις στο 13% του συνόλου) καθώς και πλήρης έλλειψη ξενοδοχειακών καταλυμάτων ανώτατης κατηγορίας προδιαγραφών και ανέσεων (κατηγορία 5*).
- Τα τελευταία χρόνια καταγράφεται πλήρης στασιμότητα στην προσφορά / ανανέωση των ξενοδοχειακών κλινών (μη αναβάθμιση ξενοδοχειακού δυναμικού).
- Δεν καταγράφονται καταλύματα και σύνθετες τουριστικές δομές που να διαθέτουν/προσφέρουν υπηρεσίες υψηλού επιπέδου και υποδομές ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Σύμφωνα και με εκτίμηση του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), τα επίσημα στοιχεία δεν περιλαμβάνουν τις ανεπίσημα λειτουργούσες κλίνες σε ενοικιαζόμενα, οι οποίες σύμφωνα με εκτιμήσεις είναι τουλάχιστον ισάριθμες με αυτές που είναι πιστοποιημένες από τον ΕΟΤ (ήτοι, άλλες 1.300 περίπου). Οπότε το ποσοστό των προσφερόμενων κλινών των ξενοδοχείων εκτιμάται ότι στην πραγματικότητα είναι ακόμη πιο περιορισμένο, εάν συνυπολογίσει κανείς το πλήθος των κλινών που ανεπίσημα προσφέρονται για την εξυπηρέτηση τουριστών κάθε χρόνο.

A.2.3 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Στην Ενότητα αυτή εξετάζονται τα πιο συναφή Σχέδια / Προγράμματα Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, τα οποία συμβάλλουν στη διαμόρφωση του αναπτυξιακού προτύπου της ευρύτερης περιοχής και σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το προτεινόμενο ΕΠΣ. Σε αυτό το πλαίσιο, αποδελτιώνονται οι βασικές προτεραιότητες και το προγραμματικό πλαίσιο και αξιολογείται η συμβατότητα του ΕΠΣ καθώς και η δυνατότητά του να αξιοποιήσει αλλά και να συμβάλλει στις προοπτικές του ευρύτερου αναπτυξιακού περιβάλλοντος.

A.2.3.1 ΣΥΜΦΩΝΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ (ΣΕΣ) 2021-2027

Στις 20/08/2018 η Ελλάδα ολοκλήρωσε με επιτυχία το πρόγραμμα προσαρμογής του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ). Με τη λήξη του προγράμματος αυτού, η Ελλάδα εντάσσεται, πλέον, στο τακτικό πλαίσιο οικονομικής εποπτείας των κρατών μελών της ευρωζώνης στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου συντονισμού της οικονομικής πολιτικής.

Παράλληλα, οι ειδικές ανάγκες, οι προτεραιότητες και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία απαίτησαν, επιπρόσθετα, και την ενεργοποίηση της λεγόμενης «ενισχυμένης» εποπτείας με βάση τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 472/2013/21.08.2018. Με τον τρόπο αυτό αναγνωρίζεται από την Επιτροπή το γεγονός ότι, μεσοπρόθεσμα, η Ελλάδα πρέπει να συνεχίσει να εγκρίνει μέτρα για την αντιμετώπιση πηγών ή πιθανών πηγών οικονομικών, χρηματοοικονομικών και άλλων δυσκολιών ή κινδύνων, εφαρμόζοντας, παράλληλα, διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για την υποστήριξη ισχυρής και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης.

Οι πολιτικές της ΕΕ την περίοδο 2021-2027 καθοδηγούνται από πέντε κύριους στόχους:

- μια **Εξυπνότερη Ευρώπη**, μέσω της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του οικονομικού μετασχηματισμού και της στήριξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων
- μια **Πιο Πράσινη Ευρώπη** χωρίς εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, που εφαρμόζει τη συμφωνία του Παρισιού και επενδύει στην ενεργειακή μετάβαση, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής
- μια **Πιο Συνδεδεμένη Ευρώπη**, με στρατηγικά δίκτυα μεταφορών και ψηφιακά δίκτυα
- μια **Πιο Κοινωνική Ευρώπη**, που υλοποιεί τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και στηρίζει την ποιοτική απασχόληση, την εκπαίδευση, τις δεξιότητες, την κοινωνική ένταξη και την ίση πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη
- μια **Ευρώπη Πιο Κοντά στους Πολίτες**, με τη στήριξη των αναπτυξιακών στρατηγικών που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε όλη την ΕΕ.

Σε εθνικό επίπεδο οι προτεραιότητες που τίθενται βάσει των παραπάνω Στόχων Πολιτικής (ΣΠ) διαμορφώνονται ως εξής:

- ΣΠ1 «*Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού*»

Κεντρικός στόχος για την ελληνική οικονομία είναι η συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας (δηλαδή της σχετικής συμμετοχής των διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν) καθώς και η στενότερη σύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία. Η στροφή της οικονομίας προς αυτή την κατεύθυνση θα πραγματοποιηθεί με τρόπο συμβατό με τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της χώρας.

- ΣΠ2 «*Μια πιο πράσινη χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη μέσω της προώθησης της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων*»

Οι κύριες επιλογές πολιτικής στον τομέα της ενέργειας αφορούν τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς, την προώθηση της αυτονομίας με χρήση των ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης, τη χρήση ΑΠΕ για θέρμανση/ψύξη, την μετάβαση των νησιών σε καθαρές μορφές ενέργειας, την ενίσχυση διασυνδεδεμένων έργων διασύνδεσης, την αναβάθμιση δικτύων μεταφοράς και διανομής, την ανάπτυξη κέντρων ενεργειακού ελέγχου και «έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων και αποθήκευση σε τοπικό επίπεδο, την προώθηση πρακτικών αλιείας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

- ΣΠ3 «*Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ (Τεχνολογίας Πληροφοριών και Τεχνολογίας)*»

Στοχεύοντας στον οικονομικό/ ψηφιακό μετασχηματισμό ενισχύεται η συνδεσιμότητα με ευρυζωνική πρόσβαση υψηλών ταχυτήτων και στηρίζεται η ανάπτυξη προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών.

- ΣΠ4 «*Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων*»

Κεντρική επιδίωξη των παρεμβάσεων στον ΣΠ4 είναι μια πιο κοινωνική Ελλάδα μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά.

- ΣΠ5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών»

Οι ολοκληρωμένες χωρικές στρατηγικές με την αξιοποίηση των χωρικών εργαλείων Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) και ΤΑΠΤοΚ (Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων) θα εφαρμοστούν σε περιοχές που θα πληρούν κατ' ελάχιστο τα κριτήρια που θα προσδιοριστούν από τις εθνικές αρχές και θα αναφερθούν στα Προγράμματα.

Ειδικός Στόχος για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης

Η δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση των περιοχών που εξαρτώνται ενεργειακά από το λιγνίτη, εδράζεται, κατ' εφαρμογή σχετικού σχεδίου δράσης, σε πέντε πυλώνες: καθαρή ενέργεια, έξυπνη αγροτική παραγωγή, βιώσιμος τουρισμός, βιοτεχνία-βιομηχανία-εμπόριο και τεχνολογία-εκπαίδευση. Οι προγραμματιζόμενες δράσεις/ επενδύσεις θα είναι σε συμφωνία με τα εδαφικά σχέδια μετάβασης, τα οποία θα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τις ανάγκες οικονομικής διαφοροποίησης, απόκτησης νέων δεξιοτήτων και περιβαλλοντικής αποκατάστασης.

Συγκεκριμένα, μία από τις κύριες επιλογές πολιτικής του ΣΠ1 «Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού», είναι η επιχειρηματικότητα, η οποία θα επιτευχθεί μέσω της στρατηγική επένδυσης στο τουριστικό οικοσύστημα με βάση την εθνική και τις συμπληρωματικές περιφερειακές στρατηγικές για τον τουρισμό. Επίσης, αναφορικά με τον ειδικό στόχο της «Δίκαιης Μετάβασης», αυτός πρόκειται να επιτευχθεί, μεταξύ άλλων, μέσω του βιώσιμου τουρισμού.

Το προτεινόμενο ΕΠΣ εναρμονίζεται με τις εθνικές επιδιώξεις για την προγραμματική περίοδο 2021 – 2027, καθότι αφορά καταρχάς σε έναν από τους πλέον ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς κλάδους της χώρας, αυτόν του τουρισμού, στον οποίο δίνεται προτεραιότητα από το ΣΕΣ μέσω της επιχειρηματικότητας, που αποτελεί στόχο του ΣΠ1.

Πέραν όμως αυτού, το προτεινόμενο σχέδιο συνεισφέρει στην επίτευξη των στόχων του ΣΕΣ 2021 – 2027 επειδή ενισχύει τον βιώσιμο τουρισμό, που αποτελεί έναν από τους τομείς ανάπτυξης του ειδικού στόχου «Δίκαιης Μετάβασης».

Συνεπώς, το προτεινόμενο ΕΠΣ βρίσκεται σε **απόλυτη εναρμόνιση** με το ΣΕΣ 2021-2017.

A.2.3.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (ΠΕΠ) ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ 2021-2027

Το ΠΕΠ Ιονίων Νήσων 2021-2027 έχει ως στόχο να συμβάλλει στην κάλυψη των εθνικών στρατηγικών στόχων στο πλαίσιο της προστασίας του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης, συμπληρωματικά με τα τομεακά προγράμματα και με έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες της Περιφέρειας.

Στην Περιφερειακή οικονομία και στο Παραγωγικό Σύστημα της Περιφέρειας, το ΠΕΠ αναγνωρίζει ότι: «Τις τελευταίες δεκαετίες, ο τουρισμός αναδείχθηκε κυρίαρχη μορφή της τριτογενούς δραστηριότητας στην ΠΙΝ, που έχει κατακτήσει μια εξέχουσα θέση στην ελληνική τουριστική αγορά (με το 8,3% των επισκέψεων, το 10,2% των διανυκτερεύσεων, το 10,8% των εισπράξεων και το 28,1% των επιβατών κρουαζιέρας, ΤτΕ-2019). Η δε απασχόληση στον τομέα σημειώνει ανοδική πορεία, φθάνοντας το 25,1% (2019). Παρόλα αυτά, ορισμένοι δείκτες τουριστικής ανάπτυξης της ΠΙΝ εμφανίζουν σχετική υστέρηση κυρίως έναντι άλλων νησιωτικών τουριστικών προορισμών, αλλά και σε σύγκριση με τους αντίστοιχους της χώρας. Σε γενικές γραμμές, πρόκειται για ένα είδος τυποποιημένου τουρισμού (μαζικός τουρισμός), με έντονα τα στοιχεία της εποχικότητας, της εξωστρεφούς εξάρτησης και της χωρικής ανισότητας. Το παραγωγικό σύστημα της ΠΙΝ συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από απουσία διατομεακών συνεργασιών, ανεπαρκή υποστήριξη του παραγωγικού δυναμικού σε θέματα καινοτομίας, ελλείψεις οργανωμένων επιχειρηματικών υποδομών και την αυξανόμενη προσφορά μη εξειδικευμένων θέσεων εργασίας».

Οι **κύριες αναπτυξιακές προκλήσεις/ανάγκες** που καταγράφηκαν για την ΠΙΝ για την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο καταγράφονται ως εξής:

- **Πρόκληση 1: Ισχυροποίηση της παραγωγικής δυναμικότητας & ικανότητας**
 - ✓ **Πρόκληση 1.1. ανάγκη για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του περιφερειακού παραγωγικού ιστού & προτύπου**
 - ✓ Πρόκληση 1.2. ανάγκη για ενίσχυση της ικανότητας προσαρμογής του παραγωγικού συστήματος
- **Πρόκληση 2: Αντιμετώπιση αποτελεσματική των ιδιομορφιών της νησιωτικότητας**
 - ✓ Πρόκληση 2.1. ανάγκη για βελτιστοποίηση της διαβίωσης υπό τους περιορισμούς της νησιωτικότητας
 - ✓ Πρόκληση 2.2. ανάγκη για Διαχείριση της «τρωτότητας» του νησιωτικού «οικοσυστήματος»
- **Πρόκληση 3: Διασφάλιση της κοινωνικής συνεκτικότητας**
 - ✓ Πρόκληση 3.1. ανάγκη για αποκλιμάκωση των διαρθρωτικού τύπου προβλημάτων και αδυναμιών στην αγορά εργασίας
 - ✓ Πρόκληση 3.2. ανάγκη για εξασφάλιση βιωσιμότητας και ανταπόκρισης των κοινωνικών συστημάτων
- **Πρόκληση 4: Αξιοποίηση της ποικιλομορφίας των πόρων & της χωρικής διαφορετικότητας**

Ειδικότερα, τα **κύρια μέτρα πολιτικής** που προτείνονται για την κάλυψη της *Πρόκλησης 1.1 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του περιφερειακού παραγωγικού ιστού & προτύπου*, καταγράφονται ως εξής:

- Ενθάρρυνση της δημιουργίας προστιθέμενης αξίας (επιχειρηματικότητα) με βάση κυρίως τις τομεακές παραγωγικές προτεραιότητες της RIS,

- Δημιουργία και ενσωμάτωση στο κοινωνικο-οικονομικό σύστημα της γνώσης, της καινοτομίας & των τεχνολογικών (και ψηφιακών) εξελίξεων,
- Ενίσχυση «ενδο» & «δια-τομεακών» συνεργασιών, καθώς και συστημάτων-δομών στήριξης της (νεοφυούς ιδίως) επιχειρηματικότητας.
- Δημιουργία συνθηκών νέας, βιώσιμης απασχόλησης, μέσω της παραγωγικής εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού και στρατηγικών για την επιτόπου συγκράτηση των νέων και των ταλέντων.

Για τη Στρατηγική Στόχευση της ΠΙΝ την περίοδο 2021-2027 αξιοποιούνται τόσο οι κατευθύνσεις και τα κείμενα/πλαίσια της πολιτικής συνοχής της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένων των συστάσεων του Συμβουλίου), καθώς και όλες οι εθνικές αναπτυξιακές πολιτικές και εργαλεία. Με βάση τα παραπάνω, το **αναπτυξιακό όραμα** της ΠΙΝ για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 διατυπώνεται ως εξής: *«Ιόνια Νησιά: Ελκυστικός Προορισμός, Βιώσιμος Τόπος, Ανθεκτική Περιφέρεια».*

Για την προσέγγισή και την επίτευξη του Οράματος για την ΠΙΝ, το ΠΕΠ ορίζει σχετικούς **Στρατηγικούς Στόχους (ΣΣ)**, μέσω των οποίων επιδιώκεται μια προσέγγιση στις Προκλήσεις της ΠΙΝ:

- ΣΣ 1: Εμπλουτισμός του παραγωγικού συστήματος & προτύπου στην κατεύθυνση της «έξυπνης εξειδίκευσης»
- ΣΣ 2: Διαμόρφωση συνθηκών Ανθεκτικότητας του παραγωγικού συστήματος
- ΣΣ 3: Διασφάλιση βασικών προϋποθέσεων διαβίωσης κατοίκων & επισκεπτών
- ΣΣ 4: Βιώσιμη αντιμετώπιση φυσικών & ανθρωπογενών πιέσεων στο νησιωτικό οικοσύστημα
- ΣΣ 5: Αξιοποίηση του πλεονάσματος δεξιοτήτων για αναβάθμιση της Αγοράς Εργασίας
- ΣΣ 6: Δημιουργία συνθηκών κοινωνικής Ανθεκτικότητας
- ΣΣ 7: Προώθηση ολοκληρωμένων χωρικών πολιτικών ενδογενούς ανάπτυξης

Οι θεματικές και χωρικές προτεραιότητες που εξειδικεύουν άμεσα τη στρατηγική του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων θα υλοποιηθούν μέσω των **Αξόνων Προτεραιότητας**.

Ειδικότερα, ο *Αξονας Προτεραιότητας-1: Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας μέσω της προώθησης της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας και του ψηφιακού μετασχηματισμού της*, επιδιώκει μεταξύ άλλων:

- ✓ Τη στήριξη των ΜμΕ που δραστηριοποιούνται στην ΠΙΝ για την προαγωγή τομέων που συνδέονται με την περιφερειακή «έξυπνη εξειδίκευση» (αγροδιατροφή & γαστρονομία, γαλάζια οικονομία, τουρισμός εμπειρίας/πολιτισμός κ.λπ), καθώς επίσης και την ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων ΜμΕ στο πλαίσιο των χωρικών επενδύσεων, για την στήριξη και ανάπτυξη της οικονομίας - RIS σε τοπικό επίπεδο.
- ✓ Την ενθάρρυνση των παραγωγικών, διακλαδικών επιχειρηματικών συνεργασιών μέσω της δημιουργίας παραγωγικών δικτύων, ιδιαίτερα εντός ή/και μεταξύ των τομέων της περιφερειακής οικονομίας που εμφανίζουν συγκριτικό πλεονέκτημα (τουρισμός, αγροδιατροφή κλπ)., με σκοπό τη δημιουργία πρόσθετης αξίας και ωφέλειες για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις

Ενώ ως Ειδικός Στόχος του Άξονα Προτεραιότητας 1 τίθεται *η ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜμΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων.*

Ο Άξονας Προτεραιότητας-4Α: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής με τη βελτίωση υποδομών επιδιώκει -μεταξύ άλλων-: Την αξιοποίηση του τουριστικού προϊόντος της περιφέρειας, καθώς και της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς που διαθέτει, για την στήριξη της κοινωνίας παράλληλα με την τοπική οικονομία, με Ειδικό Στόχο την ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία.

Συμπερασματικά, βάσει των παραπάνω, το προτεινόμενο ΕΠΣ εκτιμάται ότι είναι **απόλυτα συμβατό** και αναμένεται να συνεισφέρει στις επιδιώξεις, στους στόχους και στο αναπτυξιακό όραμα του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, βελτιώνοντας την ανταγωνιστικότητα του περιφερειακού παραγωγικού ιστού, ενισχύοντας την προστιθέμενη αξία με βάση τις τομεακές παραγωγικές προτεραιότητες της RIS [Τουριστικό/Πολιτιστικό Σύμπλεγμα], δημιουργώντας συνθήκες βιώσιμης απασχόλησης και νέες θέσεις εργασίες για τη συγκράτηση των νέων στον τόπο τους, ενθαρρύνοντας τις διακλαδικές επιχειρηματικές συνεργασίες (αγροδιατροφή) αλλά και την προώθηση τομέων που συνδέονται με την περιφερειακή «έξυπνη εξειδίκευση» (αγροδιατροφή & γαστρονομία, τουρισμός εμπειρίας/πολιτισμός κ.λπ.).

A.2.3.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (RIS3IN) 2021-2027

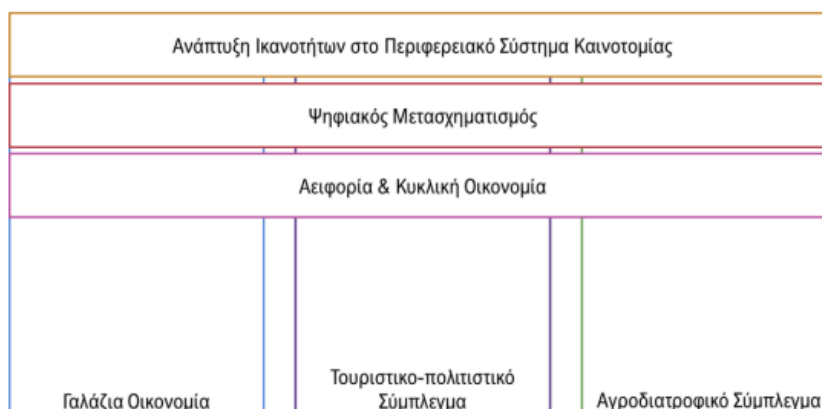
Σύμφωνα με την επικαιροποιημένη Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS) Ιονίων Νήσων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, το όραμα πάνω στο οποίο δομείται η Στρατηγική είναι η εκμετάλλευση της γνώσης και της καινοτομίας (ενδογενούς και εισαγόμενης) και η εμπέδωση συνεργασιών μεταξύ των συντελεστών του Περιφερειακού συστήματος καινοτομίας, ώστε μέχρι το 2030 η Περιφέρεια να έχει καταφέρει, τηρώντας τις εθνικές και Ευρωπαϊκές δεσμεύσεις για επίτευξη συνθηκών αειφορίας και ανθεκτικότητας, να:

- επιδιώξει την αναβάθμισή της ως τουριστικό προορισμό βελτιώνοντας τους βασικούς δείκτες επιδόσεων του τουριστικού τομέα, με ειδικότερη στόχευση:
 - ✓ μέσο έσοδο ανά διανυκτέρευση +15%
 - ✓ μέση διάρκεια παραμονής +15%
 - ✓ εύρος τουριστικής περιόδου (αρ. διανυκτερεύσεων 1ου, 2ου και 4ου τριμήνου +20% αθροιστικά)
- ενισχύσει τη συνεισφορά των λοιπών τομέων προτεραιότητας (εκτός της αλυσίδας αξίας του τουρισμού) στην περιφερειακή οικονομία,
- βελτιώσει τις καινοτομικές επιδόσεις των ΜΜΕ (καινοτόμες ΜμΕ σε προϊόν ή/και διαδικασία, καινοτόμες ΜμΕ σε οργάνωση ή/και μάρκετινγκ).

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη για βελτίωση της συνεκτικότητας των προτεραιοτήτων της RIS3IN 2021-27 σε συνδυασμό και σε ευθυγράμμιση με την ευρωπαϊκή και εθνική στρατηγική για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, αποφασίστηκε η αναδιάρθρωση των προτεραιοτήτων της RIS3IN 2021-2027. Ειδικότερα, προβλέπονται **τρεις κάθετες Προτεραιότητες** για την εκμετάλλευση και την περαιτέρω ενίσχυση των περιφερειακών εξειδικεύσεων (Αγροδιατροφικό Σύμπλεγμα, Τουριστικό/Πολιτιστικό Σύμπλεγμα και Γαλάζια Οικονομία) και άλλες **τρεις οριζόντιες Προτεραιότητες** για τη συνολική αναβάθμιση του περιφερειακού συστήματος καινοτομίας με την εισαγωγή στοιχείων αειφορίας και ψηφιακού μετασχηματισμού (Ανάπτυξη Ικανοτήτων,

Ψηφιακός Μετασχηματισμός, Αειφορία και Κυκλική Οικονομία) (βλ. Διάγραμμα 21). Όσον αφορά στην κάθετη προτεραιότητα του **Τουριστικού/Πολιτιστικού Συμπλέγματος**, αυτή εξειδικεύεται στους υπο-τομείς του Θεματικού Τουρισμού, της Γαστρονομίας και της Δημιουργικής Βιομηχανίας.

Διάγραμμα 21: Οι προτεραιότητες της RIS3IN 2021-2027

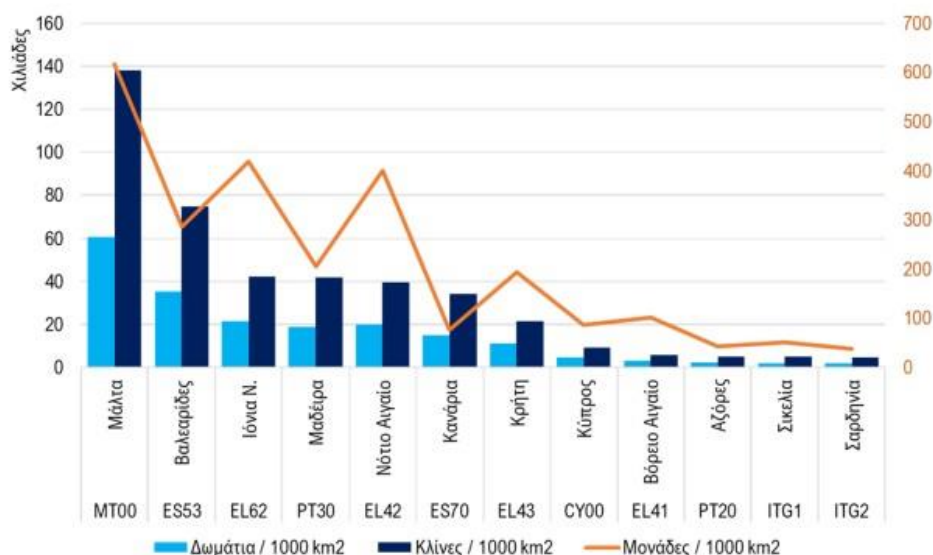
Πηγή: RIS3 Ιονίων Νήσων (v.2.0)

Σύμφωνα με την RIS3IN 2021-2027 για τον τομέα του Τουρισμού [Προτεραιότητα Τουριστικού-Πολιτιστικού Συμπλέγματος] σημειώνεται ότι: «η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων βρίσκεται διαχρονικά στις τρεις υψηλότερες θέσεις σε όλους τους βασικούς δείκτες επιδόσεων στον Τουρισμό έναντι των υπολοίπων ελληνικών περιφερειών. Παρόλ' αυτά, η εποχικότητα είναι πολύ έντονη, και δεύτερη υψηλότερη μεταξύ των ελληνικών περιφερειών, με το 71% των επισκεπτών να φτάνει το 3ο τρίμηνο κάθε έτους. Εξετάζοντας τα χαρακτηριστικά της φέρουσας ικανότητας τουριστικών υποδομών σε νησιωτικές ευρωπαϊκές περιφέρειες παρατηρούμε ότι τα Ιόνια Νησιά ανήκουν στο δεύτερο γκρουπ δυναμικότητας (με τη Μαδέιρα, το Νότιο Αιγαίο και τα Κανάρια) με μοναδική διαφοροποίηση το σημαντικά μικρότερο μέγεθος των τουριστικών μονάδων στις δύο ελληνικές περιφέρειες έναντι των άλλων δύο της ίδιας δυναμικότητας. Αυτό σημαίνει ότι λείπουν οι μεγάλες επιχειρήσεις με δυνατότητα να επενδύουν σε μεγάλης έκτασης εγκαταστάσεις, και να παρέχουν σύνθετα πακέτα υπηρεσιών, ένα προαπαιτούμενο για την ενεργοποίηση πολλών κατηγοριών θεματικού τουρισμού όπως π.χ. ο ιατρικός τουρισμός και το wellbeing» [βλ. Διάγραμμα 22].

Ως **κύριες περιοχές παρέμβασης** του Τουριστικού-Πολιτιστικού Συμπλέγματος στον τομέα της Έρευνας & Επιχειρηματικότητας ορίζονται, μεταξύ άλλων:

- Ενίσχυση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών σε πεδία τουρισμού γαστρονομίας, κρουαζιέρας, υγείας-ευεξίας, εκπαίδευσης, συνεδρίων-θερινών σχολείων, καταδυτικού, αγροτουρισμού, κλπ.
- Ανάπτυξη νέων και βελτίωση υφιστάμενων υπηρεσιών εμπειρίας
- Προώθηση & ανάδειξη τοπικής γαστρονομίας

Διάγραμμα 22: Στατιστικά φέρουσας ικανότητας για ξενοδοχεία και αντίστοιχα, έτος 2018

Πηγή: RIS3 Ιονίων Νήσων (v.2.0)

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 δομείται με πέντε **στρατηγικούς στόχους (ΣΣ)** ως εξής:

- ΣΣ 1: Ανάπτυξη και ενίσχυση των ερευνητικών ικανοτήτων προς όφελος της περιφερειακής οικονομίας
- ΣΣ 2: Διέγερση του δυναμικού καινοτομίας στις επιχειρήσεις και δημιουργία προϋποθέσεων για τη διάχυση και αξιοποίηση καινοτομιών από το παραγωγικό σύστημα
- ΣΣ 3: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας του παραγωγικού συστήματος με έμφαση στους τομείς προτεραιότητας
- ΣΣ 4: Υποστήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού της περιφερειακής οικονομίας και κοινωνίας
- ΣΣ 5: Αναβάθμιση Ικανοτήτων στο Περιφερειακό Σύστημα Καινοτομίας

Ειδικότερα, ο στόχος ο οποίος συνδέεται με την παρούσα μελέτη είναι ο ΣΣ3, ενώ βασική επιδίωξη του είναι η υποστήριξη της προσαρμογής της επιχειρηματικής δραστηριότητας στα Ιόνια Νησιά στις νέες συνθήκες ανταγωνισμού στην εθνική και παγκόσμια αγορά. Ειδικότερα, ο ΣΣ3 εξειδικεύεται σε τέσσερις Ειδικούς Στόχους (ΕΣ):

- ✓ ΕΣ 3.1: Ενίσχυση οικονομικών δραστηριοτήτων περιφερειακής προτεραιότητας που συνδέονται με την αναβάθμιση της παραγωγικής ικανότητας, την ανάπτυξη εξειδικευμένων αγορών, τη βελτίωση της αειφορίας και την υιοθέτηση αρχών κυκλικής οικονομίας.
- ✓ ΕΣ 3.2: Ανάπτυξη συνεργειών για τη μεγέθυνση της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας των τοπικών επιχειρήσεων.
- ✓ ΕΣ 3.3: Αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων τοπικού χαρακτήρα προς όφελος της επιχειρηματικότητας αλλά και των τοπικών κοινωνιών

- ✓ ΕΣ 3.4: Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την επιχειρηματικότητα και την έξυπνη εξειδίκευση

Αναφέρεται ότι μέσω του ΕΣ3.1 θα υποστηριχθούν πρωτοβουλίες που αναβαθμίζουν την παραγωγική δυνατότητα των επιχειρήσεων και την ποιότητα των παρεχόμενων προϊόντων/υπηρεσιών, τη στροφή σε φιλικές προς το περιβάλλον και αποδοτικές ως προς τη χρήση πόρων διαδικασίες και προϊόντα.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, το προτεινόμενο ΕΠΣ **εναρμονίζεται πλήρως με τις επιδιώξεις και τους στόχους της RIS3IN** αφού εμπίπτει πλήρως στις παραγωγικές εξειδικεύσεις της ΠΙΝ και στους Τομείς Προτεραιότητας της «Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης». Ειδικότερα, το προτεινόμενο ΕΠΣ αναμένεται να συμβάλλει στην αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικής ανθεκτικότητας της Περιφέρειας, αλλά και να συνεισφέρει στη βελτίωση των βασικών δεικτών επιδόσεων του τουρισμού. Κύριοι στόχοι του ΕΠΣ είναι να παρέχει ένα υψηλής ποιότητας τουριστικό προϊόν, να συμβάλλει στη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου αλλά και στην άμβλυνση της εποχικότητας του τουρισμού [ιδιαίτερα σε επίπεδο νησιού]. Επιπλέον, το ΕΠΣ αναμένεται να συμπληρώσει ανάγκες και «κενά» που έχουν εντοπιστεί σε επίπεδο Περιφέρειας, προσφέροντας σύνθετα πακέτα υπηρεσιών (υποδομές και εγκαταστάσεις ειδικού και θεματικού τουρισμού, εμπειρία υψηλής ποιότητας στους επισκέπτες), το οποίο αποτελεί βασικό προαπαιτούμενο για την ενεργοποίηση θεματικών μορφών τουρισμού (τουρισμός εμπειρίας, γαστρονομικός τουρισμός κτλ.) αλλά και για την ανάπτυξη νέων εξειδικευμένων αγορών.

A.2.3.4 ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΙΟΥΝΙΟΣ 2019)

Το Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών αποτελεί το έγγραφο πολιτικής για τις Μεταφορές στην Ελλάδα και αφορά όλα τα μέσα μεταφοράς (οδικές, σιδηροδρομικές, θαλάσσιες, εναέριες και διατροπικές μεταφορές/εφοδιαστική αλυσίδα) για έναν μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα 20 ετών (2017-2037). Σκοπός της έκθεσης είναι να συνοψίσει την εθνική στρατηγική που πρέπει να ακολουθηθεί κατά την επόμενη 20ετία, προτείνοντας παρεμβάσεις με διαφορετική ωριμότητα, μερικές από τις οποίες βρίσκονται σε γενικό/προκαταρκτικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό, το Σχέδιο θέτει πέντε στρατηγικούς στόχους (ΣΣ) για τον τομέα των μεταφορών στην Ελλάδα:

- **Οικονομική Ανάπτυξη και Αποδοτικότητα** στην ανάπτυξη και λειτουργία του συστήματος μεταφορών, σε Περιφερειακό και Εθνικό επίπεδο, όπως εκτιμώνται μέσω του χρόνου μετακίνησης, της αξιοπιστίας και της οικονομικής αποδοτικότητας.
- **Ενίσχυση της Συνδεσιμότητας των Μεταφορών**, η οποία περιλαμβάνει τη συνδεσιμότητα με τα νησιά και μεταξύ συμπληρωματικών μέσων μεταφοράς, τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων, την εδαφική συνοχή και τη διασυνοριακή σύνδεση με χώρες εντός/ εκτός ΕΕ.
- Εξασφάλιση ενός **Περιβαλλοντικά Βιώσιμου** τομέα μεταφορών
- **Παροχή Προσβασιμότητας και Κοινωνικής ένταξης** σε σχέση με την απασχόληση, την εκπαίδευση και τις κοινωνικές υπηρεσίες για τον πληθυσμό.
- **Διατήρηση Ασφάλειας και Προστασίας** του συστήματος μεταφορών.

Με βάση τους παραπάνω στόχους έχουν ορισθεί «Επενδυτικοί Πυλώνες» προτεραιότητας με στόχο την προετοιμασία του Σχεδίου, με επίκεντρο την επίλυση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν. Μεταξύ των Πυλώνων διακρίνονται δύο άμεσου ενδιαφέροντος για τον χωρικό προορισμό του ΕΠΣ και για τον νησιωτικό χαρακτήρα της ευρύτερης περιοχής:

- **Πυλώνας 4: Υποστήριξη του Τομέα Τουρισμού**, καθώς ο Τουρισμός αποτελεί έναν από τους βασικούς οικονομικούς τομείς της Ελλάδας και οι παρατηρούμενες τάσεις υποδεικνύουν επέκταση της διάρκειας της τουριστικής περιόδου πέρα των θερινών μηνών. Έτσι προτεινόμενα μέτρα που βελτιώνουν την περιφερειακή συνδεσιμότητα και προσβασιμότητα (χερσαία, θαλάσσια και εναέρια) θα έχουν θετικό αντίκτυπο και στον τουριστικό τομέα.
- **Πυλώνας 5: Ενίσχυση Συνδεσιμότητας των Νησιών** καθώς η Ελλάδα έχει περισσότερα από 150 κατοικημένα νησιά και η παροχή επαρκούς επιπέδου προσβασιμότητας σε αυτά, τόσο για τους κατοίκους όσο και για τους τουρίστες, αποτελεί βασικό ζητούμενο για τη χώρα. Αυτός ο πυλώνας συνδέεται στενά με τον προηγούμενο, ιδιαίτερα όσον αφορά στην τουριστική και οικονομική ανάπτυξη των ελληνικών νησιών.

Στο πλαίσιο των παραπάνω ανάμεσα στα έργα τα οποία χρηματοδοτούνται και αναμένεται να ολοκληρωθούν πριν το 2027 καταγράφονται τα έργα ολοκλήρωσης του Λιμένα Πισαετού στη νήσο Ιθάκη και έργα αναβάθμισης των περιφερειακών αεροδρομίων της Ζακύνθου, Κέρκυρας, Κεφαλονιάς (που εξυπηρετούν έμμεσα και την νήσο Ιθάκη).

Το προτεινόμενο μέτρο για την ανάπτυξη κεντρικού δικτύου υδατοδρομίων για την παροχή υπηρεσιών υδροπλάνων από, προς και ανάμεσα σε νησιά αποτελεί μέτρο που θα συμβάλει στη διεύρυνση και επέκταση της προσφοράς του τουρισμού.

Βάσει των ανωτέρω, το προτεινόμενο ΕΠΣ θεωρείται **συμβατό** με τους στρατηγικούς στόχους και πυλώνες προτεραιότητας του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών, διότι η εφαρμογή του σαφώς υποστηρίζει τον τομέα του τουρισμού (Πυλώνας 4) και ενισχύει τη συνδεσιμότητα των νησιών (Πυλώνας 5).

A.3 ΧΩΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΙ ΖΩΝΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ

Στο παρόν κεφάλαιο πραγματοποιείται η καταγραφή, η επεξεργασία και ο σχολιασμός της χωρικής οργάνωσης και των προοπτικών χωρικής ανάπτυξης στα τρία (3) επίπεδα αναφοράς του ΕΠΣ: ευρύτερη περιοχή – ζώνη άμεσης επιρροής – περιοχή επέμβασης. Για λόγους συνοχής και συστηματικής ομαδοποίησης των δεδομένων στα διαφορετικά επίπεδα αναφοράς, το αντικείμενο του παρόντος Κεφαλαίου χωρίζεται σε δύο (2) διακριτά Κεφάλαια:

- *A.3 Χωρική οργάνωση ευρύτερης περιοχής και ζώνης άμεσης επιρροής*
- *A.4 Χωρική οργάνωση περιοχής επέμβασης*

Σημειώνεται ότι στο παρόν Κεφάλαιο εκτενέστερος σχολιασμός και έμφαση δίδεται για τη χωρική οργάνωση της ζώνης άμεσης επιρροής (ΖΑΕ) λόγω της άμεσης λειτουργικής συσχέτισης με την περιοχή επέμβασης, ενώ παρατίθενται εντοπισμένοι σχολιασμοί για το πώς/εάν επηρεάζεται/αλληλοεπιδρά η περιοχή επέμβασης με την ευρύτερη περιβάλλουσα περιοχή.

Τα στοιχεία της υφιστάμενης χωρικής οργάνωσης στα διάφορα επίπεδα αναφοράς αντλούνται από τις υποστηρικτικές μελέτες του ΕΠΣ (ΣΜΠΕ, Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας, Υδραυλική Μελέτη), από δευτερογενείς πηγές (μελέτες, έρευνες, δημοσιεύσεις, θεσμικό πλαίσιο, βάσεις δεδομένων κτλ.) οι οποίες καταγράφονται αναλυτικά στη βιβλιογραφία, αλλά και από έρευνα των μελετητών, όπου κρίθηκε για την επικαιροποίηση/συμπλήρωση των δεδομένων. Επίσης, για την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής επέμβασης και της ευρύτερης περιβάλλουσας περιοχής πραγματοποιήθηκε επιτόπια έρευνα / αυτοψία από την Ομάδα μελέτης.

A.3.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑ – ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

A.3.1.1 ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ

Η **Ιθάκη (ευρύτερη περιοχή)** είναι το δεύτερο μικρότερο νησί των Επτανήσων, μετά τους Παξούς, με έκταση 92,5 τετραγωνικά χιλιόμετρα (km²) και ακτογραμμή 101 χιλιόμετρα (km). Έχει επίμηκες σχήμα, με μέγιστο μήκος 29km στη διεύθυνση Β-Ν και μέγιστο πλάτος 6,5km και χωρίζεται από την Κεφαλονιά από ένα θαλάσσιο δίαυλο εύρους περίπου 2 έως 4 km. Ο Δήμος Ιθάκης, συμπεριλαμβανομένων και των ακατοίκητων νήσων και βραχονησίδων, καλύπτει συνολική έκταση 117,8 km².

Χαρακτηρίζεται από έντονο μορφολογικό ανάγλυφο, ορεινό και απότομο, το οποίο αναπτύσσεται σε διεύθυνση περίπου ΒΒΔ-ΝΝΑ και η μορφή του οφείλεται κυρίως στην πολύ έντονη, νεοτεκτονική δραστηριότητα της ευρύτερης περιοχής, αλλά και στα λιθολογικά χαρακτηριστικά των γεωλογικών σχηματισμών (κυρίως ασβεστόλιθοι) που δομούν το νησί. Αποτελείται από δύο δασώδεις κορυφές βουνών, πλούσιες σε χλωρίδα και πανίδα, μία στο βόρειο και μία στο νότιο τμήμα του νησιού, οι οποίες συνδέονται με μεταξύ τους με έναν στενό επιμήκη ισθμό στο κέντρο του νησιού, στην περιοχή του Αετού, μήκους 2 χιλιομέτρων και πλάτους περίπου 600 μέτρων. Οι κυριότεροι ορεινοί όγκοι του νησιού εντοπίζονται: στο βόρειο τμήμα το όρος «Νήριτος», με υψηλότερες κορυφές την «Αγία Ελεούσα» και «Κλείσμα Παρασκευής» (806 μ.) καθώς και ο ορεινός όγκος Εξωγής με την υψηλότερη κορυφή «Ντουχέρα» (519 μ.). Στο νότιο τμήμα

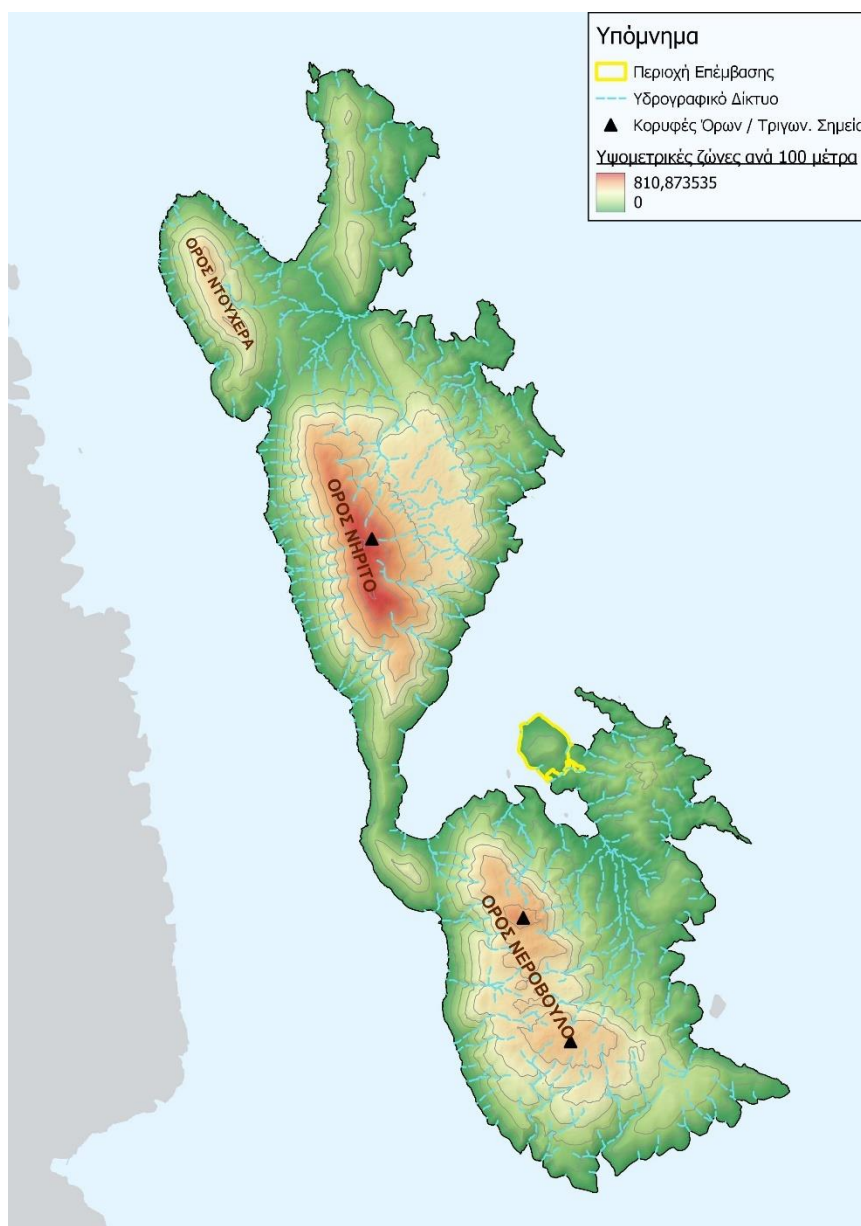
βρίσκεται το όρος «Νερόβουλο» (669 μ.) ενώ στο νοτιότερο άκρο του νησιού, η υψηλότερη κορυφή είναι η «Αγία» που φθάνει σε ύψος 567 μ. (βλ. και Εικόνα 10).

Στο νησί αναπτύσσονται δύο υψίπεδα: το ένα βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του νησιού, ανατολικά του οικισμού Ανωγή και το δεύτερο στο νότιο μέρος στην περιοχή Μαραθιάς. Τα μοναδικά τμήματα του νησιού τα οποία δεν παρουσιάζουν έντονες μορφολογικές κλίσεις είναι η περιοχή Σταυρός-Πλατειθριάς-Φρίκες στο βόρειο τμήμα του και η περιοχή νότια του Βαθέως, στο νότιο τμήμα του. Στις περιοχές αυτές, λόγω των ήπιων μορφολογικών κλίσεων (0-10%) και της παρουσίας κατάλληλου εδαφικού υλικού, έχουν αναπτυχθεί οι καλλιέργειες του νησιού (ελιές, αμπέλια, κηπευτικά). Στις λοφώδεις και ημιορεινές ζώνες οι κλίσεις κυμαίνονται από 10-30%, ενώ στις κλιτύες των ορεινών όγκων, οι κλίσεις ξεπερνούν το 30%.

Η δυτική ακτή του νησιού είναι απότομη και σχεδόν άγρονη, αφού οι κλιτύες των ορεινών όγκων έχουν πολύ μεγάλες κλίσεις και βυθίζονται απότομα στη θάλασσα. Τα μοναδικά ήπια τμήματα της δυτικής ακτής είναι ο όρμος Πισαετού και ο όρμος Πόλης. Αντίθετα, το ανατολικό τμήμα του νησιού χαρακτηρίζεται από πιο ήπια μορφολογία, με συνέπεια να δημιουργούνται αρκετοί κόλποι σε κάποιους από τους οποίους έχουν αναπτυχθεί οι οικισμοί (κόλποι Βαθέως, Μώλου, Φρικών, Κιονίου, Αφάλες, Φιλιατρών, Σκίνου, Σαρακήνικου κλπ).

Στην Ιθάκη δεν υπάρχουν ποτάμια και λίμνες. Το υδρογραφικό δίκτυο είναι πολύ φτωχό, ενώ υπάρχουν πολλά μικρά ρέματα που αποστραγγίζουν τις απότομες κλιτύες των ορεινών όγκων και λίγα μεγάλα που διατρέχουν μεγαλύτερες εκτάσεις. Κανένα ρέμα του νησιού δεν παρουσιάζει μόνιμη ροή καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Στο βόρειο τμήμα το σημαντικότερο ρέμα ξεκινά από την περιοχή βόρεια της Αγίας Παρασκευής και καταλήγει στον κόλπο των Φρικών. Στο νότιο τμήμα το σημαντικότερο ρέμα ξεκινά από το οροπέδιο του Μαραθιά και καταλήγει στο λιμάνι της πόλης του Βαθέως.

Εικόνα 10: Μορφολογία της νήσου Ιθάκης

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Η **ζώνη άμεσης περιοχής** (ΔΚ Ιθάκης) εντοπίζεται στο κεντρικό τμήμα της νήσου Ιθάκης (ανατολικά του κόλπου του Μώλου) και περικλείεται περιμετρικά από τον λιμένα του Βαθέως και τους όρμους Σκίνου και Σαρακήνικο, ενώ εντός της βρίσκονται και τα ακρωτήρια του Άγιου Ανδρέα και Σκίνου. Το μορφολογικό της ανάγλυφο χαρακτηρίζεται ως λοφώδες, με τα μεγαλύτερα υψόμετρα να μην ξεπερνούν τα 245m, σε αντίθεση με το έντονο ορεινό ανάγλυφο του βόρειου τμήματος της νήσου.

Σύμφωνα με τη ΣΜΠΕ (ΓΕΩΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΚΕ, 2023), οι ειδικότερες γεωμορφολογικές ζώνες που διακρίνονται στη ΖΑΕ είναι οι εξής:

- *Λοφώδης ζώνη:* Περιλαμβάνει το σύνολο σχεδόν της ευρύτερης περιοχής, με τα μεγαλύτερα υψόμετρα να εντοπίζονται στις κορυφές της Βίγλας (245m) και του Πόρου (171m). Στη ζώνη αυτή παρατηρούνται μέσες έως υψηλές μορφολογικές κλίσεις, ενώ υπάρχει σταδιακή μείωση του υψομέτρου περιμετρικά των κορυφών του Πόρου και της Βίγλας, με αποτέλεσμα την ακτινωτή, αλλά περιορισμένη (εξαιτίας της καρστικοποίησης) ανάπτυξη του υδρογραφικού δικτύου.
- *Παράκτια ζώνη:* Χαρακτηρίζεται ως πολυσχιδής με την παρουσία όρμων και ακρωτηρίων. Στο δυτικό τμήμα της ζώνης (βόρεια του λιμένα του Βαθέως) βρίσκεται το μεγάλης έκτασης ακρωτήριο του Άγιου Ανδρέα περιμετρικά του οποίου αναπτύσσεται η περιοχή επέμβασης, ενώ βορειότερα βρίσκεται το επίμηκες ακρωτήριο του Σκίνου με την ενδιάμεση παρεμβολή του ομώνυμου όρμου. Μικρότερης κλίμακας γεωμορφή συνιστά το ακρωτήριο της Πούντας Γιδακιού, ενώ ανατολικά του οικισμού του Βαθέως και αντιδιαμετρικά του λιμένα, βρίσκεται ο όρμος Σαρακήνικο.

Στη ΖΑΕ εντοπίζονται σημαντικά στοιχεία του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος του νησιού, όπως το οικιστικό κέντρο του Βαθέως καθώς και σημαντικές φυσικές παραλίες, όπως οι παραλίες: Εμπρός Αετού, Δεξά, Λούτσας, Μηνύματα, Σχίνος, η ακτή του Γιδακιού καθώς και αντιδιαμετρικά του Κόλπου Μώλου οι παραλίες Σαρακήνικο, Φιλιατρό κτλ.

Ο κόλπος του Μώλου μαζί με το φυσικό προστατευμένο λιμάνι και την ομώνυμη πόλη της Ιθάκης (Βαθύ) γύρω από τον μυχό του, αποτελούν ένα από τα εντυπωσιακότερα και πιο χαρακτηριστικά (ως προς την ταυτότητα-σπανιότητα) τοπία του νησιού.

A.3.1.2 ΚΛΙΜΑ

Το κλίμα των Ιονίων Νήσων χαρακτηρίζεται από ήπιους χειμώνες, με υψηλές βροχοπτώσεις, υψηλή θερμοκρασία αέρος, μεγάλη ηλιοφάνεια και υψηλά ποσοστά ατμοσφαιρικής υγρασίας. Οι χιονοπτώσεις είναι περιορισμένες κατά τη διάρκεια των χειμερινών μηνών. Γενικότερα, τα Ιόνια Νησιά επηρεάζονται από βαρομετρικά χαμηλά από την κεντρική και δυτική Μεσόγειο, την βορειοδυτική Ευρώπη διαμέσου των Βαλκανίων και από την Κεντρική Ασία. Το θαλάσσιο μέτωπο δυτικά των Ιονίων συμβάλλει στη δημιουργία ροής βορειοδυτικών ανέμων που επηρεάζουν έντονα την περιοχή (ΕΛΚΕΘΕ, 2006).

Σύμφωνα με τον Βιοκλιματικό Χάρτη Ελλάδας, το κλίμα της Ιθάκης χαρακτηρίζεται ως έντονο – μέσο – μεσογειακό με αριθμό βιολογικά ξηρών ημερών κατά τη θερμή και ξηρά περίοδο που κυμαίνεται εντός του εύρους 75 – 100.

Η Ιθάκη δε διαθέτει μετεωρολογικό σταθμό και επομένως τα κλιματικά δεδομένα που παρατίθενται παρακάτω προέρχονται από μετρήσεις της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας (ΕΜΥ) που έγιναν στον μετεωρολογικό σταθμό Αργοστολίου, ο οποίος είναι ο πλησιέστερος στην περιοχή επέμβασης (Περίοδος Δεδομένων: 1970-2010).

Πίνακας 19: Ελάχιστες, Μέσες και Μέγιστες Μηνιαίες θερμοκρασίες για το σταθμό Αργοστολίου (ΕΜΥ) για τα έτη 1970-2010 και για τα έτη 1977-1997

	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Ελάχιστη Μηνιαία Θερμοκρασία	8.5	8.3	9.3	11.3	14.6	18.3	20.8	21.4	19.0	16.1	12.7	9.8
Μέγιστη Μηνιαία Θερμοκρασία	14.5	14.3	16.0	18.6	23.0	26.9	29.3	29.9	26.9	23.2	19.0	15.7
Μέση Μηνιαία Θερμοκρασία (περίοδος: 1970-2010)	11.4	11.4	12.9	15.6	19.7	23.7	25.9	26.3	23.4	19.8	15.9	12.8
Μέση Μηνιαία Θερμοκρασία (περίοδος: 1977-1997)	11.5	11.5	12.9	15.2	19.4	23.3	25.5	25.9	23.4	19.7	15.7	12.8

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ) (<http://www.emy.gr/>), Κλιματικά δεδομένα του Σταθμού Αργοστολίου

Με βάση τα στοιχεία του παραπάνω Πίνακα, παρατηρείται ότι οι μήνες με τη χαμηλότερη μέση θερμοκρασία είναι ο Φεβρουάριος και ο Ιανουάριος (8.3°C και 8.5 °C αντίστοιχα), ενώ ο μήνας με την υψηλότερη μέση θερμοκρασία είναι ο Αύγουστος (29.9°C) και ακολουθεί ο Ιούλιος (29.3 °C). Συγκρίνοντας τα κλιματικά δεδομένα της προηγούμενης περιόδου 1977-1997 (ΕΜΥ) και τα πιο πρόσφατα που αξιοποιούνται στην παρούσα μελέτη (περίοδος δεδομένων: 1970-2010), αξιοσημείωτες είναι οι σταδιακές αλλαγές που παρατηρούνται στη μέση θερμοκρασία της περιοχής. Πιο συγκεκριμένα, η μέση μηνιαία θερμοκρασία παρουσιάζει αύξηση από τον μήνα Απρίλιο έως και τον μήνα Νοέμβριο, μέχρι και 0.4°C, με εξαίρεση τον Σεπτέμβριο που η θερμοκρασία έχει παραμείνει σταθερή, ενώ από τον μήνα Δεκέμβριο έως τον μήνα Μάρτιο η θερμοκρασία παραμένει σχεδόν σταθερή.

Όσον αφορά τη μέση μηνιαία υγρασία της περιοχής, η υψηλότερη σημειώνεται το μήνα Νοέμβριο (74.6mm βροχής), ενώ η χαμηλότερη σημειώνεται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, με ξηρότερο μήνα τον Ιούλιο (63.9mm βροχής). Σχετικά με τα στοιχεία υετού, σημειώνεται ότι στην Ιθάκη επικρατούν πολλές βροχοπτώσεις, ενώ το μεγαλύτερο ύψος υετού παρατηρείται τον μήνα Νοέμβριο (147.3 mm) και το χαμηλότερο ύψος τον μήνα Ιούλιο (βλ. Πίνακας 20). Συγκρίνοντας τα πρόσφατα δεδομένα με αυτά της περιόδου 1977-1997, παρατηρείται ότι τον μήνα Ιούλιο, ενώ το μέσο μηνιαίο ύψος υετού αυξάνεται, ο μέσος μηνιαίος αριθμός ημερών υετού μειώνεται, το οποίο υποδηλώνει ότι οι βροχοπτώσεις είναι μεγαλύτερης έντασης και μικρότερης διάρκειας. Αντίστοιχα, παρατηρείται σε πολλούς μήνες ότι το μέσο μηνιαίο ύψος υετού μειώνεται αλλά ο μέσος μηνιαίος αριθμός ημερών υετού αυξάνεται, το οποίο υποδηλώνει ότι οι βροχοπτώσεις είναι μικρότερης έντασης και μεγαλύτερης διάρκειας.

Οι επικρατούντες άνεμοι σε μηνιαία βάση είναι κυρίως βορειοδυτικοί, ενώ ακολουθούν οι άνεμοι νοτιοανατολικών κατευθύνσεων. Το εύρος της μέσης μηνιαίας έντασής τους κυμαίνεται από 5,7 έως 7,2 κόμβους ενώ η μέση μηνιαία ένταση είναι 6,4 κόμβοι. Οι μήνες με τους ισχυρότερους ανέμους είναι οι χειμερινοί.

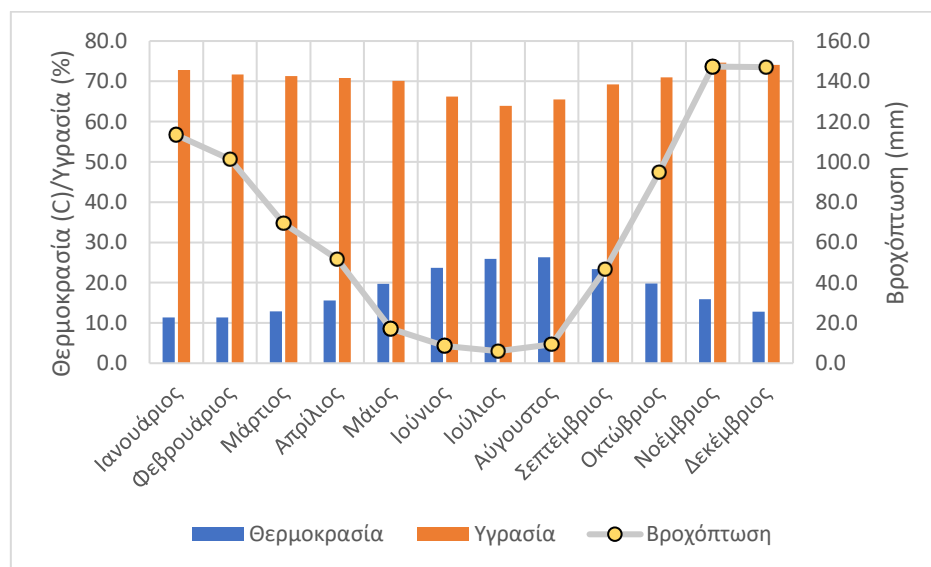
Πίνακας 20: Καταγραφή βασικών κλιματικών δεδομένων για το σταθμό Αργοστολίου (ΕΜΥ) για τα έτη 1970-2010

	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Μέση Μηνιαία Υγρασία	72.8	71.7	71.3	70.8	70.1	66.2	63.9	65.5	69.2	71.0	74.6	74.1
Μέσο Μηνιαίο Ύψος Υετού (mm)	113.3	101.3	69.4	51.6	17.2	8.6	6.0	9.4	46.5	94.7	147.3	147.0
Μέσος Μηνιαίος Αριθμός Ημερών Υετού	14.1	13.4	10.7	9.0	4.7	1.8	0.8	1.6	5.4	10.0	12.9	15.4
Επικρατούσα Διεύθυνση ανέμου	Β	ΝΑ	ΝΑ	ΒΔ	ΒΔ	ΒΔ	ΒΔ	ΒΔ	ΒΔ	ΝΑ	ΝΑ	ΝΑ

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ) (<http://www.emy.gr/>), Κλιματικά δεδομένα του Σταθμού Αργοστολίου

Στο παρακάτω Διάγραμμα 23 απεικονίζονται ταυτόχρονα, οι μέσες μηνιαίες τιμές θερμοκρασίας, βροχόπτωσης και σχετικής υγρασίας για το σταθμό του Αργοστολίου.

Διάγραμμα 23: Απεικόνιση βασικών κλιματικών δεδομένων για το σταθμό Αργοστολίου (ΕΜΥ) για τα έτη 1970-2010

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ) (<http://www.emy.gr/>),
Επεξεργασία: ΣΜΠΕ (ΓΕΩΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΚΕ, 2023)

Βασικά δεδομένα για το φαινόμενο της Κλιματικής Αλλαγής και τις κλιματικές μεταβολές σε επίπεδο Περιφέρειας καταγράφονται στο υπο-κεφάλαιο Α.8.1.

A.3.2 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΛΥΨΕΙΣ ΣΤΟΝ ΕΞΩΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ (ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ)

Η έντονη -ορεινού χαρακτήρα- γεωμορφολογία του νησιού με τις απότομες πλαγιές και τους εντυπωσιακούς ορεινούς όγκους σε συνδυασμό με την έλλειψη υδάτινων πόρων, αποτελούν τους κύριους παράγοντες που ορίζουν το τοπίο του νησιού και την εδαφοκάλυψη και κατά συνέπεια την ανάπτυξη και διάρθρωση της δομής των βασικών χρήσεων γης. Η ιδιαιτερότητα του νησιού συνίσταται στο μεγάλο ποσοστό βοσκοτόπων και στο πολύ χαμηλό ποσοστό των καλλιεργούμενων εκτάσεων.

A.3.2.1 ΔΥΝΗΤΙΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΓΗ

Σε επίπεδο νησιού, η γεωργική γη είναι περιορισμένη, μικρής γονιμότητας και ως επί το πλείστον αναπτύσσεται σε επικλινή εδάφη, αφού δεν υπάρχουν πεδιάδες παρά μεμονωμένα οροπέδια/υψίπεδα με μικρές κλίσεις εδάφους και μικρές κοιλάδες προς την θάλασσα.

Αναφορικά με τη δυνητικά αξιολογη αγροτική γη / γη υψηλής παραγωγικότητας, αναφέρεται ότι ο χαρακτηρισμός της ως τέτοια συνδέεται με ειδικές δεσμεύσεις σε σχέση με το καθεστώς δόμησης και την πολεοδόμηση της. Σύμφωνα με την ΚΥΑ 168040/2010 «Καθορισμός κριτηρίων με τα οποία διαβαθμίζεται η αγροτική γη σε ποιότητες και κατατάσσεται σε κατηγορίες παραγωγικότητας» (ΦΕΚ 1528/Β/2010): «η νησιωτική γεωργική γη χαρακτηρίζεται ως υψηλής παραγωγικότητας στην περίπτωση γαιών Α και Β ποιότητας και απλή γεωργική γη στην περίπτωση Γ ποιότητας». Ωστόσο, ο καθορισμός σε κατηγορίες ποιότητας αλλά και ο χαρακτηρισμός της γης υψηλής παραγωγικότητας από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης δεν έχει ακόμα πραγματοποιηθεί.

Σε επίπεδο νησιού και σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ΠΧΠ Ιονίων Νήσων, ως ευρείες *Χωρικές Ενότητες Γεωργίας* (ευρείες ζώνες ανάπτυξης πρωτογενούς τομέα) ορίζονται οι γεωργικές εκτάσεις Βαθέως – Περαιχωρίου και Σταυρού – Φρικών – Εξαγωγής, ενώ ειδικότερα ως ζώνη προστασίας ορίζεται η οριοθετημένη περιοχή παραγωγής του οίνου ΠΟΠ Μαυροδάφνη και η οποία εκτείνεται στις ΔΚ Ιθάκης και ΤΚ Περαιχωρίου.

Επισημαίνεται ότι η περιοχή επέμβασης δεν εμπίπτει σε οριοθετημένη ζώνη προστασίας γεωργικής γης ή σε αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας.

A.3.2.2 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΖΩΝΕΣ ΕΚΤΑΤΙΚΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΥΨΕΩΝ

Για την εξέταση των υφιστάμενων εκτατικών χρήσεων / καλύψεων εδάφους τόσο στο επίπεδο της ευρύτερης περιοχής όσο και της ζώνης άμεσης επιρροής (ΖΑΕ) αξιοποιήθηκαν τα στοιχεία των ψηφιακών χαρτών του προγράμματος Corine Land Cover (CLC)⁶. Πρόσθετες πληροφορίες προέρχονται από τον Ελληνικό Οργανισμό Πληρωμών των Κοινοτικών Ενισχύσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ).

⁶ Το CORINE (Coordination of Information on the Environment) Land Cover αποτελεί πρόγραμμα συντονισμού πληροφοριών για το περιβάλλον, το οποίο θεσπίστηκε το 1985. Ο δημόσιος φορέας διαχείρισης του είναι ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (European Environment Agency). Το CORINE συνίσταται από ψηφιακούς χάρτες που καταγράφουν τη μορφή κάλυψης/χρήσεων γης κάθε έξι χρόνια αλλά και ξεχωριστά γεωχωρικά αρχεία που

Στο επίπεδο της ΖΑΕ, για την πιο λεπτομερή ανάλυσή της, συλλέχθηκαν και επεξεργάστηκαν τα δεδομένα για τα έτη 2006, 2012 και 2018 του Corine Land Cover, με σκοπό την εξέταση της μεταβολής της εδαφοκάλυψης διαχρονικά. Επιπρόσθετα, αξιοποιήθηκαν στοιχεία των ψηφιακών χαρτών Coastal Zones του προγράμματος Copernicus⁷ για το έτος 2018, οι οποίες αφορούν αποκλειστικά στις παράκτιες ζώνες και αναλύουν την εδαφοκάλυψη σε μεγαλύτερο επίπεδο λεπτομέρειας. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι τα στοιχεία αυτού του Προγράμματος δεν έχουν ακόμα επικυρωθεί.

Τα στοιχεία εδαφοκάλυψης εξειδικεύονται στη συνέχεια της Ενότητας και παρατίθενται συγκεντρωτικά ανά παραγωγική δραστηριότητα / βασική κάλυψη γης.

Α.3.2.2.1 Κατανομή και διάρθρωση χρήσεων και καλύψεων γης

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Corine Land Cover, συνολικά στο νησί της Ιθάκης για το έτος 2018 (βλ. Πίνακας 21) καταγράφονται οκτώ (8) κατηγορίες καλύψεων γης. Η σκληροφυλλική βλάστηση (κωδικός 323) καταλαμβάνει τη μεγαλύτερη επιφάνεια του νησιού (51,3%) και ακολουθείται από τις καλύψεις από μεικτά δάση και στη γη που χρησιμοποιείται κυρίως για γεωργία μαζί με σημαντικά τμήματα φυσικής βλάστησης (κωδικοί 313 και 243) με ποσοστά 21,85% και 12,4% αντίστοιχα. Άξιο αναφοράς είναι ότι το γεγονός ότι οι οικιστικές χρήσεις καταλαμβάνουν μόλις το 1,9% της έκτασης του νησιού.

Πίνακας 21: Κατανομή της έκτασης της νήσου Ιθάκης στις βασικές κατηγορίες χρήσεων/κάλυψης γης κατά Corine Land Cover, 2018

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ			
ΚΩΔΙΚΟΣ CLC 2018	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΛΥΨΕΩΝ ΕΔΑΦΟΥΣ	ΕΚΤΑΣΗ (ΣΕ ΕΚΤΑΡΙΑ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ %
112	ΑΣΥΝΕΧΗΣ ΑΣΤΙΚΟΣ ΙΣΤΟΣ	182,8	1,9%
223	ΕΛΑΙΩΝΕΣ	916,9	9,5%
243	ΓΗ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΓΙΑ ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΑΖΙ ΜΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ	1.193,4	12,4%
312	ΔΑΣΗ ΚΩΝΟΦΟΡΩΝ	53,5	0,6%
313	ΜΙΚΤΟ ΔΑΣΟΣ	2.102,2	21,9%
321	ΦΥΣΙΚΟΙ ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ	131,9	1,4%
323	ΣΚΛΗΡΟΦΥΛΛΙΚΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗ	4.935,5	51,3%

περιλαμβάνουν μόνο τις πολλαπλές μεταβολές που υπέστησαν τα ευρωπαϊκά τοπία ανά συνδυασμό δυο συνεχόμενων προϊόντων (π.χ. αλλαγές 2006-2012).

⁷ <https://land.copernicus.eu/local/coastal-zones>

324	ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΑΣΩΔΕΙΣ ΚΑΙ ΘΑΜΝΩΔΕΙΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ	104,7	1,1%
	ΣΥΝΟΛΟ	9.620,9	100 %

Πηγή: Corine Land Cover, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Ως προς τη χωρική διάρθρωση της εδαφοκάλυψης παρατηρείται ότι οι δασικές εκτάσεις (κυρίως μεικτά δάση) εντοπίζονται σε εκτεταμένες εδαφικές περιοχές στη βόρεια Ιθάκη και σε μικρότερη συγκέντρωση στο νότιο τμήμα του νησιού. Η γεωργική γη εντοπίζεται διάσπαρτα σε διάφορα σημεία του νησιού και αναπτύσσεται κυρίως σε πεδινά εδάφη ή στα ομαλά ως προς το ανάγλυφο ημιορεινά (ήπιες υπώρειες) ή στα πλατώματα-υψίπεδα του νησιού. Οι οικισμοί έχουν αναπτυχθεί ιστορικά στις παραπάνω συνθήκες με τρόπο συμπαγή είτε στα «ηπειρωτικά» πεδινά ή ορεινά ανάλογα με τις ιστορικές περιόδους κατοίκησης τους. Οι υπόλοιπες φυσικές και ημι-φυσικές περιοχές (βοσκότοποι, σκληροφυλλική βλάστηση) καταλαμβάνουν την υπόλοιπη εδαφική έκταση του νησιού (βλ. Εικόνα 11).

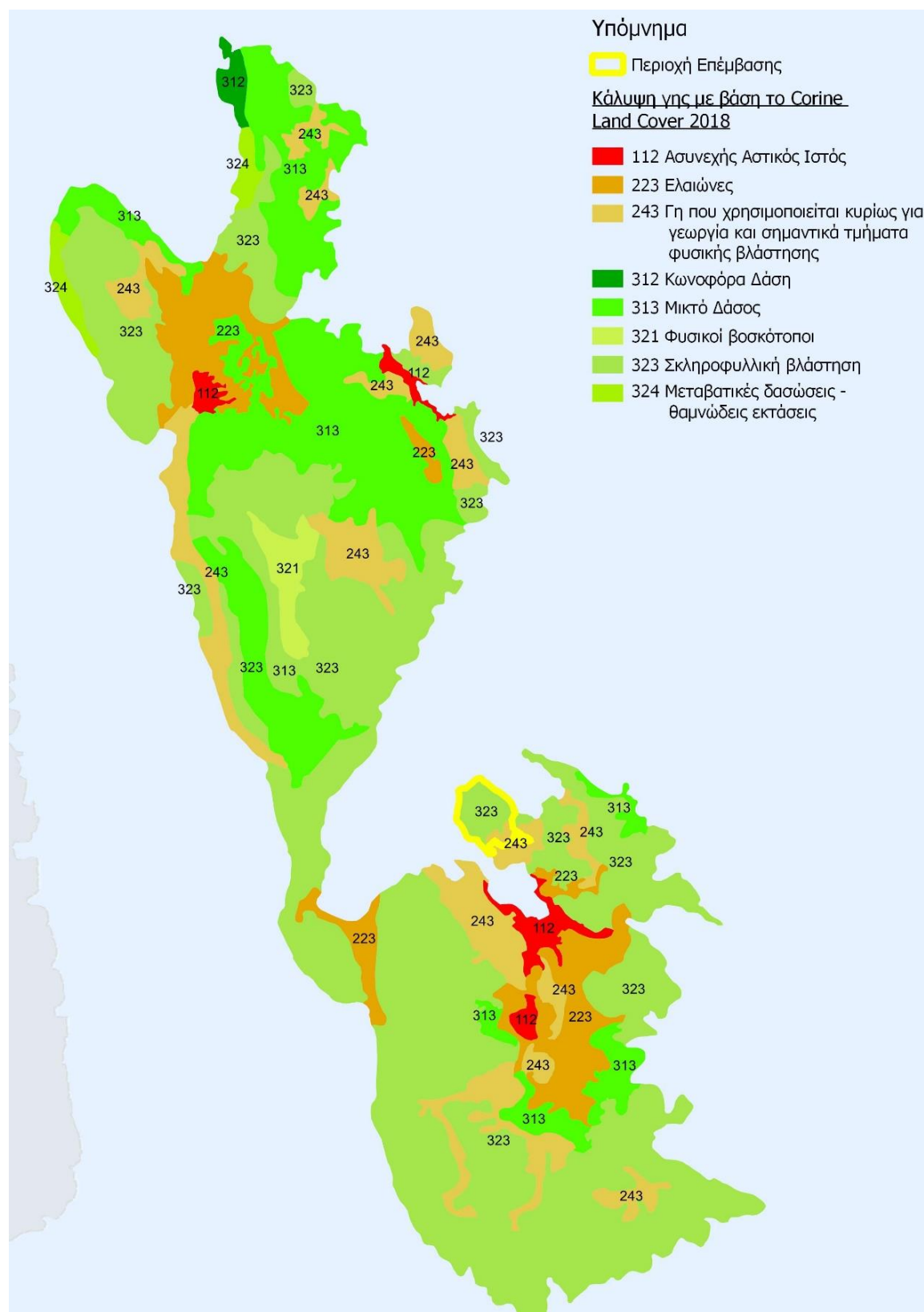
Ο Πίνακας 22 που ακολουθεί παρουσιάζει στοιχεία για την εδαφοκάλυψη σύμφωνα με το Σύστημα Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων (ΣΑΑ) του ΟΠΕΚΕΠΕ, τα οποία απεικονίζονται στην Εικόνα 12.

Πίνακας 22: Κατανομή της έκτασης της νήσου Ιθάκης στις βασικές κατηγορίες χρήσεων/ κάλυψης γης κατά ΟΠΕΚΕΠΕ

ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΛΥΨΕΩΝ ΚΑΤΑ ΟΠΕΚΕΠΕ	ΕΚΤΑΣΗ (ΣΕ ΕΚΤΑΡΙΑ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ %
ΑΣΤΙΚΟ	51,8	0,5%
ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ	2.550,2	27%
ΔΑΣΗ	4.572,8	48,5%
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	2.242,2	23,8%
ΑΛΛΟ	16	0,2%
ΣΥΝΟΛΟ	9.433	100 %

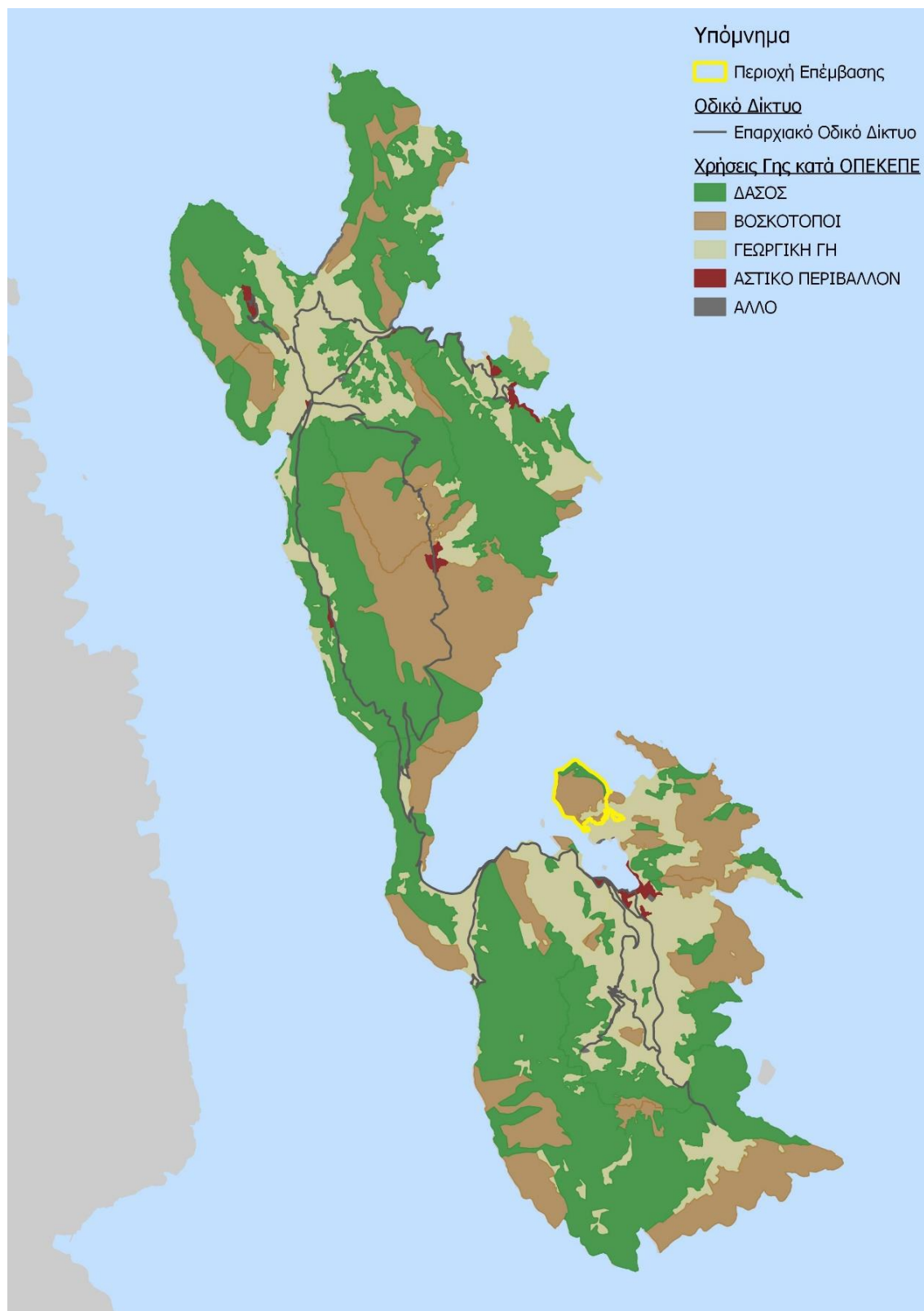
Πηγή: ΟΠΕΚΕΠΕ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Εικόνα 11: Εδαφικάλυψη της ευρύτερης περιοχής βάσει Corine Land Cover 2018

Πηγή: Corine Land Cover (<https://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover>), Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

**Εικόνα 12: Εδαφοκάλυψη της ευρύτερης περιοχής βάσει του Συστήματος Αναγνώ-
ρισης Αγροτεμαχίων (Land Parcel Identification System)**

Πηγή: ΟΠΕΚΕΠΕ, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Όσον αφορά στην κάλυψη γης στο επίπεδο της **ζώνης άμεσης επιρροής** με βάση το Corine Land Cover 2018, στον Πίνακα 23 παρουσιάζονται τα ποσοστά των καλύψεων για τα έτη 2006 και 2018. Παρατηρείται ότι οι δασικές και ημι-φυσικές εκτάσεις αποτελούν την κυρίαρχη εδαφοκάλυψη στη ΖΑΕ (σκληροφυλλική βλάστηση και μικτά δάση), ενώ οι οικιστικές χρήσεις καταλαμβάνουν σημαντικό ποσοστό (4,2%) λόγω της παρουσίας της πόλης του Βαθέως.

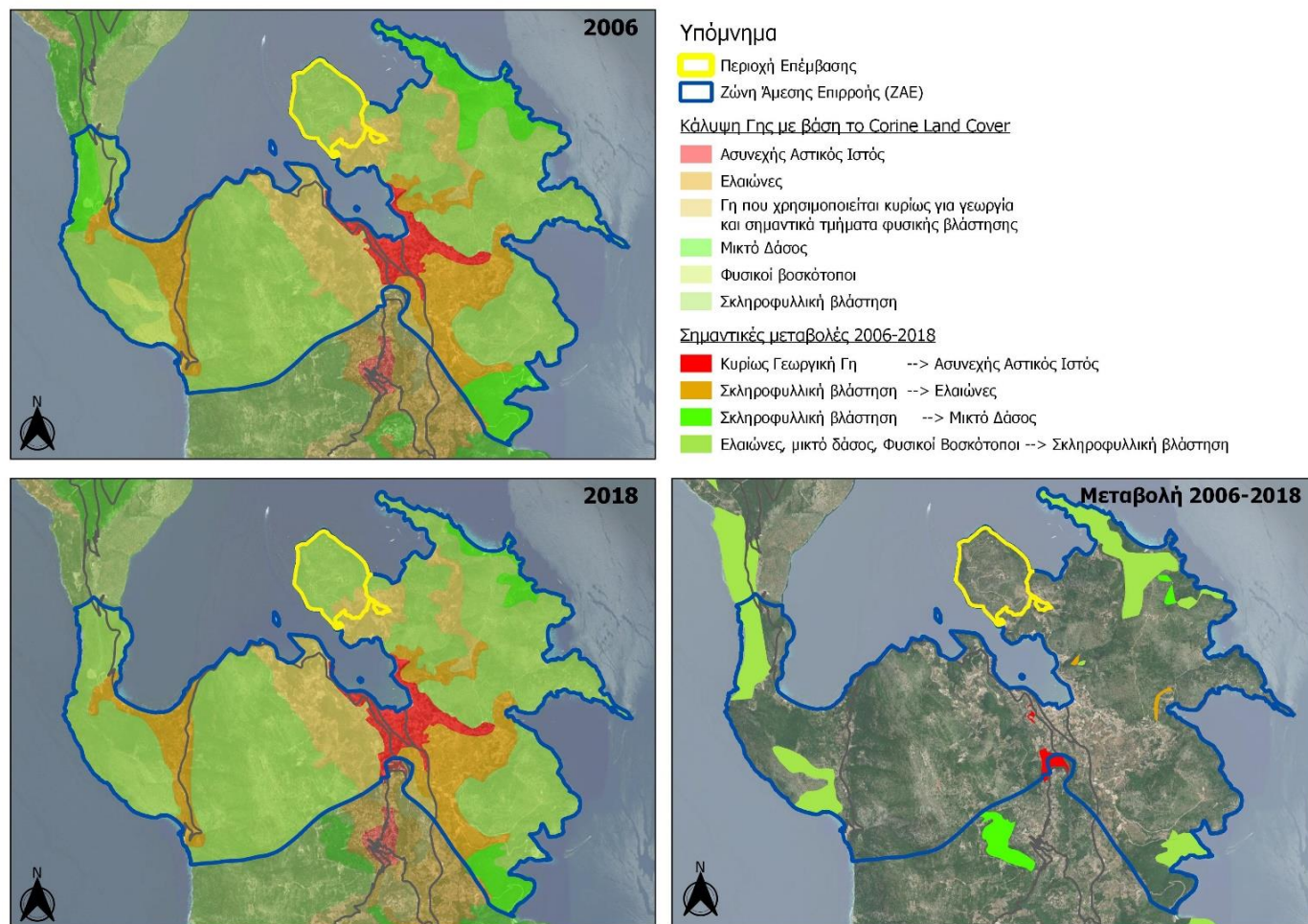
Σημειώνεται ότι οι μεγαλύτερες αλλαγές στην εδαφοκάλυψη για την περίοδο 2006-2018, εντοπίζονται στη μείωση των φυσικών περιοχών (μικτά δάση, φυσικοί βοσκότοποι) με την αντίστοιχη αύξηση της σκληροφυλλικής βλάστησης καθώς και στη μετατροπή της γεωργικής γης σε οικιστικό χώρο (κυρίως στην περιαστική περιοχή Βαθέως-Περαχωρίου). Στην παρακάτω Εικόνα 13 απεικονίζεται η εδαφοκάλυψη για τα έτη 2006 και 2018 καθώς και οι μεταβολές που έχουν επέλθει στο επίπεδο της ΖΑΕ, ενώ στην Εικόνα 14 απεικονίζεται η εδαφοκάλυψη / χρήσεις γης σε μεγαλύτερο επίπεδο ευκρίνειας και λεπτομέρειας από το πρόγραμμα Coastal Zones του Copernicus.

Πίνακας 23: Κατανομή της έκτασης της ζώνης άμεσης επιρροής στις βασικές κατηγορίες χρήσεων/ κάλυψης γης κατά Corine Land Cover, 2006 και 2018

ΚΩΔΙΚΟΣ CLC	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΛΥΨΗΣ ΕΔΑΦΟΥΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΚΤΑΣΗΣ	
		2006	2018
112	ΑΣΥΝΕΧΗΣ ΑΣΤΙΚΟΣ ΙΣΤΟΣ	4%	4,2%
223	ΕΛΑΙΩΝΕΣ	13,5%	13,6%
243	ΚΥΡΙΩΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΓΗ	14%	13,8%
313	ΜΙΚΤΟ ΔΑΣΟΣ	10,3%	3,8%
321	ΦΥΣΙΚΟΙ ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ	1,8%	0%
323	ΣΚΛΗΡΟΦΥΛΛΙΚΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗ	56,4%	64,6%

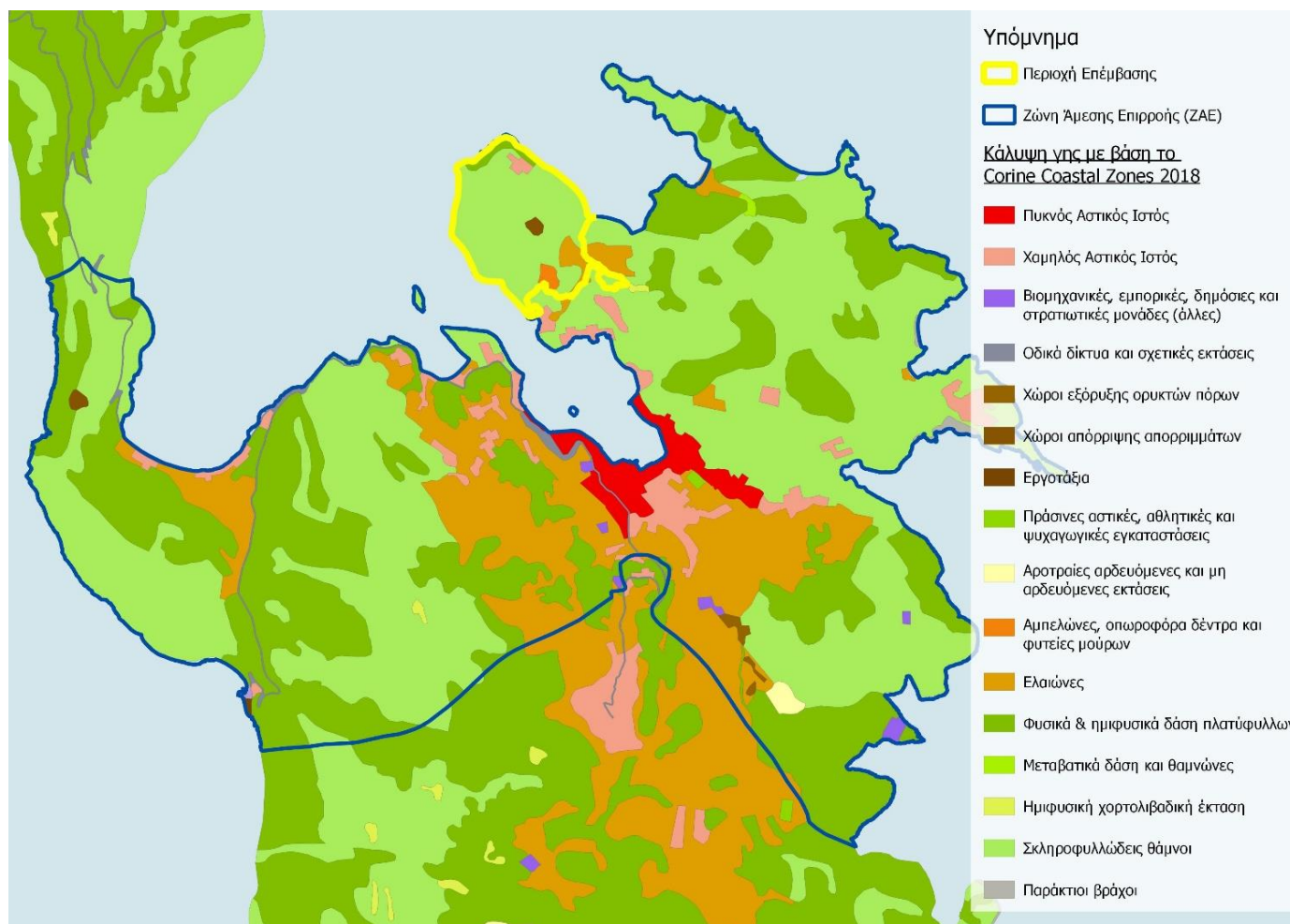
Πηγή: Επεξεργασία ομάδα μελέτης από Corine Land Cover

Εικόνα 13: Εδαφοκάλυψη της ζώνης άμεσης επιρροής βάσει Corine Land Cover για τα έτη 2006 και 2018 και σημαντικές μεταβολές

Πηγή: Corine Land Cover (<https://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover>), Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Εικόνα 14: Εδαφοκάλυψη της ζώνης άμεσης επιρροής σε μεγαλύτερο επίπεδο λεπτομέρειας βάσει του Προγράμματος Coastal Zones 2018

Πηγή: Coastal Zones (<https://land.copernicus.eu/local/coastal-zones>), Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A.3.2.2.2 Αγροτική γη και καλλιέργειες

Όπως προαναφέρθηκε, η γεωργική γη στην Ιθάκη εντοπίζεται κυρίως στα πεδινά ή στα ομαλά ως προς το ανάγλυφο ημιορεινά (ήπιες υπώρειες) ή στα πλατώματα-υψίπεδα, καλύπτοντας το 21,9% της έκτασης του νησιού. Το ποσοστό αυτό διαφοροποιείται ως προς τις ενεργές και μη συστηματικά ενεργές χρήσεις διότι συμπεριλαμβάνει και τις ημι-εγκαταλελειμμένες καλλιέργειες. Οι ημι-εγκαταλελειμμένες καλλιέργειες αποτελούν σημαντικό μέρος της γεωργικής γης, παρουσιάζουν έντονη βλάστηση, περιβάλλουν τους οικισμούς, ενώ παραμένουν ως εν δυνάμει γεωργικό απόθεμα. Κύριο χαρακτηριστικό είναι ότι οι καλλιέργειες εγκαθίστανται -πέραν των πεδινών εκτάσεων- και σε επικλινείς εκτάσεις με αναβαθμίδες.

Οι ενεργές καλλιέργειες εμφανίζουν σήμερα χαμηλό ποσοστό της εν δυνάμει γεωργικής γης, και χωροθετούνται κυρίως στην ευρύτερη περιοχή Βαθύ – Περαχώρι στη νότια Ιθάκη, στην Ανωγή και Λεύκη και στην ευρύτερη περιοχή Σταυρού – Πλατρείθια στη βόρεια Ιθάκη. Σύμφωνα με την Έρευνα διάρθρωσης γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων για το 2016, η έκταση των μεικτών γεωργικών εκμεταλλεύσεων στο νησί ανέρχεται σε 7.091 στρέμματα, ενώ οι αμιγώς γεωργικές εκμεταλλεύσεις σε 3.681 στρέμματα. Οι ενεργές καλλιέργειες αφορούν κυρίως σε δενδρώδεις καλλιέργειες, αμπέλια και κηπευτικά, ενώ οι δενδρώδεις καλλιέργειες αντιπροσωπεύουν σχεδόν αποκλειστικά την ελιά. Το σύνολο της αρδευόμενης γης καταγράφεται ιδιαίτερα χαμηλό με μόλις 7 στρέμματα γεωργικής γης να αρδεύονται στο σύνολο του νησιού.

Στο επίπεδο της **ζώνης άμεσης επιρροής** αξιοποιώντας τα δεδομένα του Προγράμματος Coastal Zones (βλ. Εικόνα 14 παραπάνω), διαπιστώνεται ότι στη ΖΑΕ κυριαρχούν οι ελαιώνες σε συμπαγείς σχετικά ζώνες που χωροθετούνται δυτικά και νότια του Βαθέως (ενδιάμεση ζώνη Βαθέως-Περαχωρίου) αλλά και στην περιοχή του Αετού.

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο ανάπτυξης του ΕΠΣ προβλέπεται η αξιοποίηση και ανάπτυξη των καλλιεργειών που εντοπίζονται εντός της έκτασης, με σκοπό την ανάδειξή τους για λόγους διατήρησης του ιδιαίτερου τοπίου του Βαθέως, αλλά και για αγροτο-τουριστικούς σκοπούς.

A.3.2.2.3 Κτηνοτροφία & Βοσκότοποι

Οι βοσκότοποι στην Ιθάκη είναι κατά κανόνα ορεινοί, διαθέτουν χαμηλή βοσκοϊκανότητα και λόγω της υπερφόρτισης τους με ζωικό κεφάλαιο, παρουσιάζουν σημάδια εκφυλισμού της βλάστησης. Οι δασικές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται ως βοσκότοποι εντοπίζονται σ' όλη την έκταση του ημιορεινού χώρου σε συμπαγείς εκτεταμένες εδαφικές ζώνες ιδίως στο βόρειο και στο νοτιοδυτικό τμήμα του νησιού. Στη μεγαλύτερή τους έκταση οι δασικές αυτές εκτάσεις έχουν χαμηλή βοσκοϊκανότητα και είναι φτωχές σε βλάστηση λόγω της έντονης βόσκησης.

Ειδικότερα ως προς την τρόπο ανάπτυξης του κλάδου, σημειώνεται ότι η κτηνοτροφία αφορά κυρίως σε εκτατική μορφή εκτροφής, με κυρίαρχη την παραδοσιακή αιγο-προβατοτροφία, η οποία διαχέεται σ' όλα τα βοσκοτόπια του νησιού αλλά εντοπίζεται κυρίως στη Βόρεια Ιθάκη και στον όγκο του Νήριτου Όρους [Χωρική Ενότητα Κτηνοτροφίας σύμφωνα με το ΠΧΠ Ιονίων Νήσων]. Σύμφωνα με την Έρευνα διάρθρωσης γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων για το 2016, άλλες εκμεταλλεύσεις αφορούν στη βοοτροφία, χοιροτροφία και ορνιθοτροφία σε πολύ χαμηλότερο όμως ποσοστό. Από τη συνολικά χρησιμοποιούμενη έκταση της γεωργικής γης (11.636 στρ.), το

55% καταλαμβάνουν τα μόνιμα λιβάδια και οι βοσκότοποι, ενώ μόλις 864 στρ. καταλαμβάνουν οι αμιγώς κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

Επισημαίνεται ότι στη **ζώνη άμεσης επιρροής** δεν καταγράφονται ζώνες φυσικών βοσκοτόπων ή σημαντικές εκτάσεις κτηνοτροφίας.

A.3.2.2.4 Χώροι εξόρυξης ορυκτών πόρων - Λατομεία - Δραστηριότητες δευτερογενούς τομέα

Σχετικά με τις δραστηριότητες εξόρυξης, στο νησί καταγράφονται τα εξής λατομεία ⁸:

- 1 μεγάλο λατομείο στον Σταυρό, στη Βόρεια Ιθάκη, το οποίο λειτουργεί με άδεια,
- 2 λατομεία στην περιοχή του Αετού και 1 λατομείο νότια του Βαθέως στη θέση «Αγία Παρασκευή», τα οποία είναι κατά περιόδους ενεργά και εντοπίζονται **εντός της ΖΑΕ.**

Σύμφωνα με το ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), εκτιμάται ότι οι ανάγκες του νησιού σε παραγωγή αδρανών υλικών καλύπτονται πλήρως από το νόμιμο λατομείο στην περιοχή του Σταυρού, ενώ τα υπόλοιπα λατομεία αποτελούν αρνητική πίεση στο τοπίο και χρήζουν πλήρους αποκατάστασης.

Σημειώνεται ότι η περιοχή επέμβασης απέχει περίπου 2,5 χλμ. (ευθεία απόσταση) από το κοντινότερο λατομείο στη θέση «Αγία Παρασκευή» και ως εκ τούτου δεν δημιουργούνται οχλήσεις ή ασυμβατότητες.

Σχετικά με τις υπόλοιπες παραγωγικές δραστηριότητες του δευτερογενούς τομέα, αναφέρεται ότι εκτατικές βιοτεχνικές εγκαταστάσεις εντοπίζονται κυρίως στη **ζώνη άμεσης επιρροής**, στον εξω-οικιστικό χώρο του Βαθέως, στα νότια του οικισμού σε επαφή με το όριο του εγκεκριμένου ΓΠΣ. Επιπλέον, συγκέντρωση εγκαταστάσεων χονδρεμπορίου καταγράφεται στην περίμετρο του οικισμού, ενώ περιορισμένες εγκαταστάσεις εντοπίζονται και διάσπαρτα στον οικισμό σε κομβικά σημεία του οδικού δικτύου.

Αναφέρεται ότι οι μονάδες αυτές απέχουν απόσταση ικανή από την περιοχή επέμβασης (η κοντινότερη ~1.600 μ.) με συνέπεια να μην παρατηρούνται ασυμβατότητες ή οχλήσεις.

A.3.2.2.5 Οικιστικές χρήσεις, δομή και δυναμική οικιστικής ανάπτυξης

Οι οικιστικές χρήσεις και η κατοίκηση στο νησί συγκεντρώνεται κυρίως στους οικιστικούς υποδοχείς του νησιού αλλά και σε μικρότερο βαθμό σε άτυπες οικιστικές συγκεντρώσεις στον εξω-οικιστικό χώρο (βλ. υπο-κεφάλαιο A.3.2.4).

Στη **ζώνη άμεσης επιρροής**, οι οικιστικές χρήσεις συγκεντρώνονται κυρίως εντός της πόλης της Ιθάκης, ενώ στο δυτικό άκρο της ΖΑΕ καταγράφεται ένας ακόμα οικισμός, ο Αετός.

Ο παραθαλάσσιος οικισμός της Ιθάκης (Βαθύ) κατοικήθηκε από τον 16ο αιώνα αποτελώντας και την πρωτεύουσα του νησιού. Κατοικήθηκε όταν η εξουσία των Ενετών είχε

⁸ Οι χώροι αυτοί απεικονίζονται στον Εκτός Τεύχους Χάρτη "Α.3.π Χωρική Οργάνωση – Πραγματική κατάσταση".

εδραιωθεί στην Ιθάκη, από μέρος του οικισμού που μετακινήθηκε από την Παλαιοχώρα. Σταδιακά, με την αύξηση του πληθυσμού, ο οικισμός επεκτάθηκε παίρνοντας τη σημερινή του μορφή. Το 1851 ο πληθυσμός του φτάνει τους 4.800 κατοίκους, ενώ μετά την ένωση μειώνεται. Τον 19ο αιώνα αποτελεί επίκεντρο της ναυτιλίας και της εμπορικής συναλλαγής με περισσότερα από 200 θιακά καράβια να διακινούν προϊόντα σ' όλα τα ευρωπαϊκά λιμάνια. Με την αρχή του 20ου αιώνα το Βαθύ περνάει επίσης περίοδο ακμής καθώς συσσωρεύονται τα κεφάλαια των εφοπλιστών, των ναυτικών και των μεταναστών.

Ο αρχικός οικισμός οργανώθηκε αμφιθεατρικά γύρω τον κόλπο που συνιστά φυσικό λιμάνι, στους πρόποδες δύο αντικριστών λόφων και γύρω από το μυχό του κόλπου χωρίς συνολικό πολεοδομικό σχεδιασμό. Ο οικισμός αναπτύσσεται αμφιθεατρικά ακολουθώντας τη μορφολογία του εδάφους, μες δρόμους παράλληλους προς την ακτογραμμή και οι κάθετοι σε αυτούς μικρότεροι δρόμοι, σοκάκια, σκάλες καταλήγουν ακτινωτά στο λιμάνι. Στο κέντρο και γύρω από την πλατεία το δίκτυο των δρόμων, που είναι σχετικά πυκνό, διαμορφώνει οικοδομικά τετράγωνα. Στους λόφους ανατολικά και δυτικό, τα κτίρια διατάσσονται ελεύθερα. Η κεντρική πλατεία βρίσκεται στο λιμάνι στα νοτιοδυτικά του οικισμού με εμφανή στοιχεία οργάνωσης κέντρου (εστίαση, καταστήματα, δημόσια κτίρια κτλ.). Η δόμηση είναι αρκετά πυκνή γύρω από το κέντρο και κατά μήκος της ακτογραμμής. Τα σπίτια έχουν μικρές αποστάσεις μεταξύ τους ή είναι ενωμένα με μεσοτοιχία. Σχηματίζουν ένα συνεχές μέτωπο με όψεις συμμετρικές στον κατακόρυφο άξονα, ενώ στις παρυφές του οικισμού και στους λόφους η δόμηση είναι αραιότερη. Σήμερα, η πόλη του Βαθέως λειτουργεί ως διοικητικό περιφερειακό κέντρο, ως έδρα επαρχείου της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και έδρα του Δήμου Ιθάκης, ως οικονομικός πόλος και πόλος εξυπηρητήσεων αλλά και ως σημαίνουσα σε υπερτοπικό επίπεδο τουριστική περιοχή και λιμάνι.

Η εξέλιξη της δομής του οικισμού σήμερα συνεχίζεται εντός των θεσμοθετημένων του ορίων (εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο και ΓΠΣ) σε επέκταση ή/και πύκνωση με τους παραδοσιακούς πυρήνες, αλλά και εκτός σχεδίου και ΓΠΣ με διάχυτες μορφές ανάπτυξης δημιουργώντας άτυπες συγκεντρώσεις / «γειτονιές» οικιστικών χρήσεων και γραμμικά επί του επαρχιακού οδικού άξονα που συνδέει την Ιθάκη με το Περαχώρι. Η ανάπτυξη αυτή γίνεται σε βάρος της γεωργικής γης.

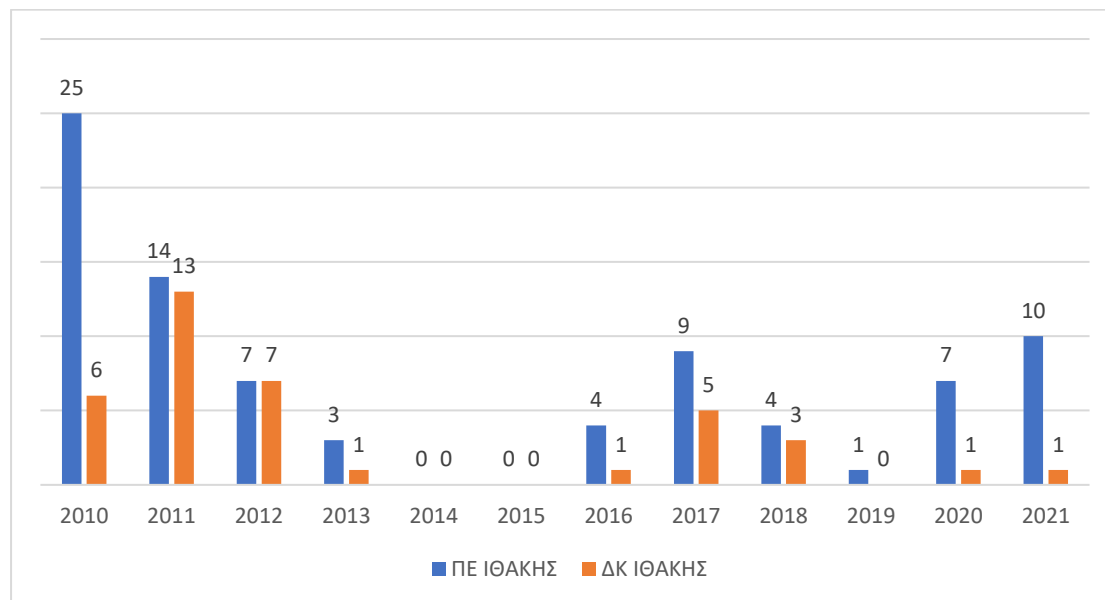
Στη ζώνη άμεσης επιρροής εντάσσεται και ο καταγεγραμμένος οικισμός του Αετού (μη οριοθετημένος οικισμός), ο οποίος αποτελεί μία οικιστική συγκέντρωση δυτικά του Βαθέως στον ισθμό της Ιθάκης. Κατά μήκος της παραλίας του καταγράφεται μικρή οικιστική ανάπτυξη, ενώ δεν εμφανίζει λειτουργία οργανωμένου οικισμού.

Για την εκτίμηση της δυναμικής οικιστικής ανάπτυξης αναλύθηκαν τα στοιχεία της οικοδομικής δραστηριότητας από την ΕΛΣΤΑΤ για τη χρονική περίοδο 2010-2021 (βλ. Διάγραμμα 24)⁹. Σε επίπεδο ευρύτερης περιοχής, καταγράφεται γενικά πτωτική τάση κατασκευής νέων οικοδομών διαχρονικά με μικρές αυξομειώσεις. Ειδικότερα για τη **ζώνη άμεσης επιρροής** (ΔΚ Ιθάκης), ο ετήσιος αριθμός νέων οικοδομών είναι μικρός και κυμαίνεται μεταξύ 0 έως 7 ανά έτος, με εξαίρεση το έτος 2011 οπότε και εκδόθηκαν 13 νέες οικοδομικές άδειες. Τονίζεται ότι η ΔΚ Ιθάκης συγκεντρώνει ανά χρονιές το μεγαλύτερο ποσοστό των νέων οικοδομικών αδειών (2011, 2012, 2017, 2018), εμφανίζοντας δυναμική σε σχέση με τις υπόλοιπες ΤΚ του νησιού. Τα τελευταία χρόνια (2020-2021), ωστόσο, καταγράφεται ιδιαίτερη δυναμική και ζήτηση

⁹ Επισημαίνεται ότι για τα έτη 2014 και 2015 δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για την περιοχή.

κατοικίας/τουρισμού στην ΤΚ Περαχωρίου και στο βόρειο τμήμα του νησιού με κυριότερη συγκέντρωση στην ΤΚ Πλατρείθιά.

Διάγραμμα 24: Αριθμός νέων οικοδομών ΠΕ Ιθάκης και ΔΚ Ιθάκης για τη χρονική περίοδο 2010-2021

Πηγή: ΣΜΠΕ (ΓΕΩΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΚΕ, 2023)

A.3.2.3 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΚΑΙ ΆΛΛΕΣ ΣΗΜΕΙΑΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

A.3.2.3.1 *Σημαντικές σημειακές χρήσεις πρωτογενούς τομέα*

Στην ευρύτερη περιοχή δεν εντοπίζονται σημαντικές μεμονωμένες χρήσεις ή παραγωγικές μονάδες του πρωτογενούς τομέα (κτηνοτροφικά πάρκα, σημαντικές εκμεταλλεύσεις κτλ.) παρά μόνο στον τομέα των υδατοκαλλιεργειών. Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι εντός του θαλάσσιου χώρου του Δήμου Ιθάκη, στο σύμπλεγμα των Εχινάδων Νήσων αναπτύσσονται μονάδες ιχθυοκαλλιεργειών συνιστώντας Περιοχή Άτυπης Συγκέντρωσης Μονάδων [σύμφωνα με το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις Υδατοκαλλιεργειών].

Στη νήσο Ιθάκη και ειδικότερα στις ανατολικές ακτές της **ζώνης άμεσης επιρροής** στη θέση «Μακριά Πούντα» υπάρχει εγκατεστημένη μία μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας με θαλάσσιες και χερσαίες εγκαταστάσεις και Ιχθυογεννητικό Σταθμό. Σύμφωνα με δεδομένα που καταγράφονται αναλυτικά στη ΣΜΠΕ (ΓΕΩΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΚΕ, 2023), η μονάδα, η οποία ξεκίνησε τη λειτουργία της κατά τη δεκαετία του 1980, σταμάτησε οριστικά τη λειτουργία της το 2012. Μετά την παύση λειτουργία της μονάδας δεν ακολούθησε αποκατάσταση περιβάλλοντος με αποτέλεσμα η έκταση, οι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός να έχουν εγκαταλειφθεί πλήρως και να προκαλούν σημαντική περιβαλλοντική υποβάθμιση στο παράκτιο και θαλάσσιο περιβάλλον και στο τοπίο. Πρόσφατα έλαβε χώρα δράση καθαρισμού της παραλίας με την απομάκρυνση σημαντικού όγκου στερεών αποβλήτων και άχρηστου εξοπλισμού και υλικών της μονάδας.

Σημειώνεται ότι η θέση της περιοχής επέμβασης βρίσκεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 4 χλμ. από την εν λόγω εγκαταλελειμμένη μονάδα, σε αντιδιαμετρικά αντίθετο κόλπο του νησιού, και ως τούτου δεν τίθενται προβλήματα ασυμβατότητας λόγω συλλειτουργίας στο χώρο ή περιβαλλοντικής υποβάθμισης.

A.3.2.3.2 Σημαντικές σημειακές χρήσεις δευτερογενούς τομέα

Εκτός των λατομείων που αναφέρθηκαν στο υπο-κεφάλαιο 0, σημαντικές μεμονωμένες χρήσεις για τα δεδομένα της περιοχής εντοπίζονται/προγραμματίζονται κυρίως στη **ζώνη άμεσης επιρροής** και είναι: οι εγκαταστάσεις αφαλάτωσης στην παραλία Δεξιά (βλ. υπο-κεφάλαιο A.3.4.1), οι προγραμματιζόμενες περιβαλλοντικές υποδομές (ΕΕΛ, Εγκαταστάσεις διαχείρισης στερεών αποβλήτων στον υφιστάμενο ΣΜΑ) καθώς και οι εγκαταστάσεις παραγωγής σκυροδέματος στη Βόρεια Ιθάκη.

A.3.2.3.3 Σημειακές χρήσεις τριτογενούς τομέα

Αναφορικά με την παρουσία *χρήσεων του τριτογενούς τομέα*, αναφέρεται ότι στον οικισμό Ιθάκη (Βαθύ) συγκεντρώνεται η συντριπτική πλειοψηφία των οικονομικών και εμπορικών εξυπηρετήσεων όλου του νησιού. Ειδικότερα, σημαντικός αριθμός εμπορικών καταστημάτων, επιχειρήσεων εστίασης, καθημερινών εξυπηρετήσεων, αναψυχής κτλ. συγκεντρώνονται στη ζώνη κεντρικών λειτουργιών του οικισμού που αναπτύσσεται κατά μήκος του παράκτιου μετώπου. Αναφέρεται, επίσης, ότι μεγάλο μέρος των δομών/υπηρεσιών εξυπηρέτησης του τουρισμού συγκεντρώνεται επίσης στο Βαθύ (π.χ. τραπεζικές υπηρεσίες, ταξιδιωτικά γραφεία, γραφεία ενοικίασης οχημάτων κτλ.).

Χωρική οργάνωση της τουριστικής δραστηριότητας (τουριστικά καταλύματα και ειδική τουριστική υποδομή)

Ειδικότερα, ως προς τη χωρική οργάνωση της τουριστικής δραστηριότητας στο επίπεδο της ευρύτερης περιοχής, επισημαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο εντοπίζονται στη **ζώνη άμεσης επιρροής** (ΔΚ Ιθάκης), όπως άλλωστε και οι υποστηρικτικές δομές του τουρισμού (επιχειρήσεις εστίασης, εξυπηρετήσεις κτλ.). Στο υπο-κεφάλαιο A.2.2.3.2 καταγράφονται αναλυτικά όλα τα προσφερόμενα καταλύματα ανά τύπο σε επίπεδο νησιού.

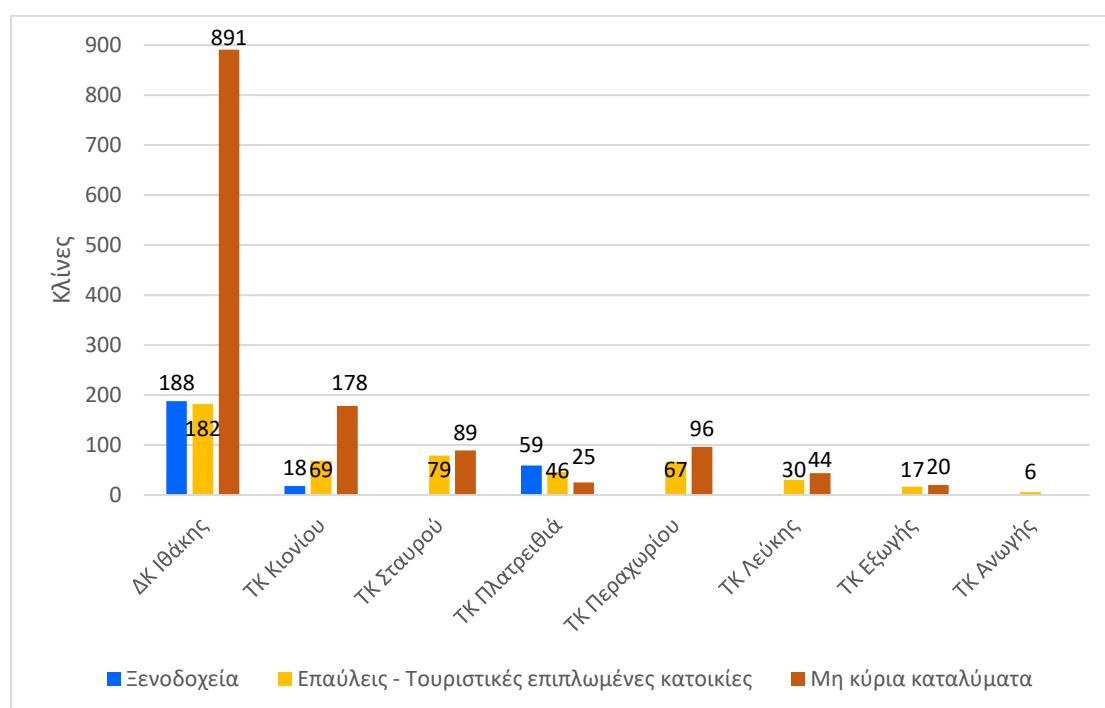
Ως προς τη χωρική κατανομή της δραστηριότητας στο νησί καταγράφονται τα εξής (βλ. Διάγραμμα 25 παρακάτω):

- Το υφιστάμενο ξενοδοχειακό δυναμικό συγκεντρώνεται ετεροβαρώς στη ΔΚ Ιθάκης [ΖΑΕ] και στο Βαθύ, όπου καταγράφονται 6 μονάδες ξενοδοχείων με συνολικά 188 προσφερόμενες κλίνες. Τα άλλα 2 ξενοδοχεία καταγράφονται στο Κιόνι και στις Φρίκες με συνολική δυναμικότητα 77 κλινών.
- Στην κατηγορία των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων, οι περισσότερες κλίνες κατανέμονται στην ΤΚ Σταυρού (79 προσφερόμενες κλίνες) με τη ΔΚ Ιθάκης να ακολουθεί με 25 επιχειρήσεις και 69 προσφερόμενες κλίνες, από τις συνολικά 496 τέτοιου τύπου κλίνες που προσφέρονται στο νησί.
- Στην κατηγορία των ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων (μη κύρια καταλύματα) που αποτελούν και την κυρίαρχη κατηγορία προσφερόμενων

κλινών στο νησί, καταγράφονται συνολικά 1.343 κλίνες. Στη ΔΚ Ιθάκης δραστηριοποιούνται 73 επιχειρήσεις και κατανέμεται το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό των κλινών (891 κλίνες), που αντιστοιχεί στο 66% των συνολικών κλινών του συγκεκριμένου τύπου στο νησί.

- Συμπερασματικά, η συντριπτική πλειοψηφία των προσφερόμενων κλινών ανεξαρτήτως τύπου καταλύματος διατίθενται στη ΔΚ Ιθάκης με συνολικά 1.261 κλίνες (60% των κλινών του νησιού), ενώ ακολουθούν κατά σειρά οι Τ.Κ. Σταυρού, Περαχωρίου, Πλατρεϊδιά, Λεύκης, Εξωγής και Ανωγής.

Διάγραμμα 25: Χωρική κατανομή προσφερόμενων κλινών ανά Δημοτική / Τοπική Κοινότητα και τύπο καταλύματος σε επίπεδο όλου του νησιού

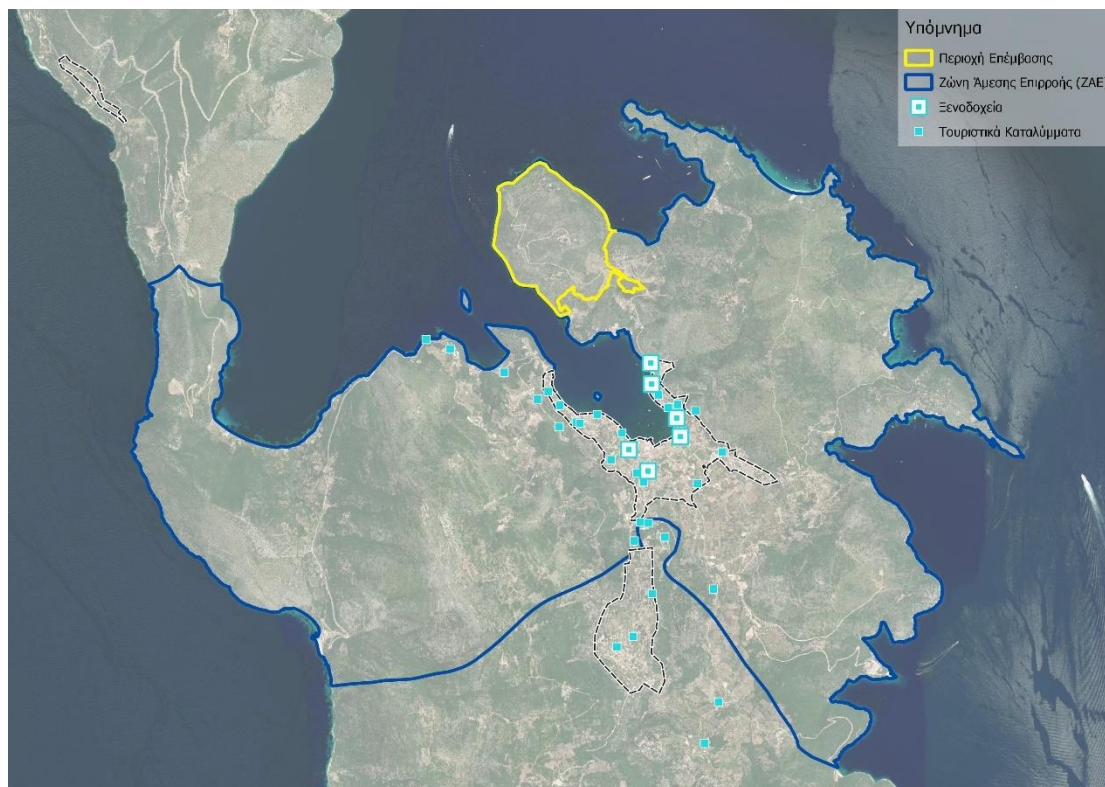
Πηγή: Στοιχεία Μητρώου Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΜΗΤΕ), Υπουργείο Τουρισμού, ενημέρωση: 04/2019, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Ως προς τη χωρική διάρθρωση των δραστηριοτήτων στο εσωτερικό της ΔΚ Ιθάκης, αναφέρεται ότι τα καταλύματα εντοπίζονται διάσπαρτα σε όλο τον οικισμό του Βαθέως με μεγαλύτερη συγκέντρωση στο βορειοανατολικό του τμήμα και νοτιοδυτικά (εκτός των ορίων του ΓΠΣ), συνιστώντας άτυπη τουριστική συγκέντρωση.

Στην παρακάτω Εικόνα 15 επιχειρείται η καταγραφή των σημαντικότερων τουριστικών καταλυμάτων στη ζώνη άμεσης επιρροής (ΖΑΕ), χωρίς ωστόσο να είναι εξαντλητική και ακριβής χωρικά, λόγω έλλειψης στοιχείων ακριβούς τοποθεσίας των καταλυμάτων.

Βασικός σκοπός αυτής της απεικόνισης είναι να υπάρξει μία εικόνα συγκέντρωσης και έντασης αυτών των δραστηριοτήτων στο χώρο¹⁰.

Εικόνα 15: Ενδεικτική καταγραφή τουριστικών καταλυμάτων στη ζώνη άμεσης επιρροής

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΞΕΕ - <https://www.grhotels.gr/>), πλατφόρμα Booking (<https://www.booking.com/>), google maps (<https://www.google.com/>)

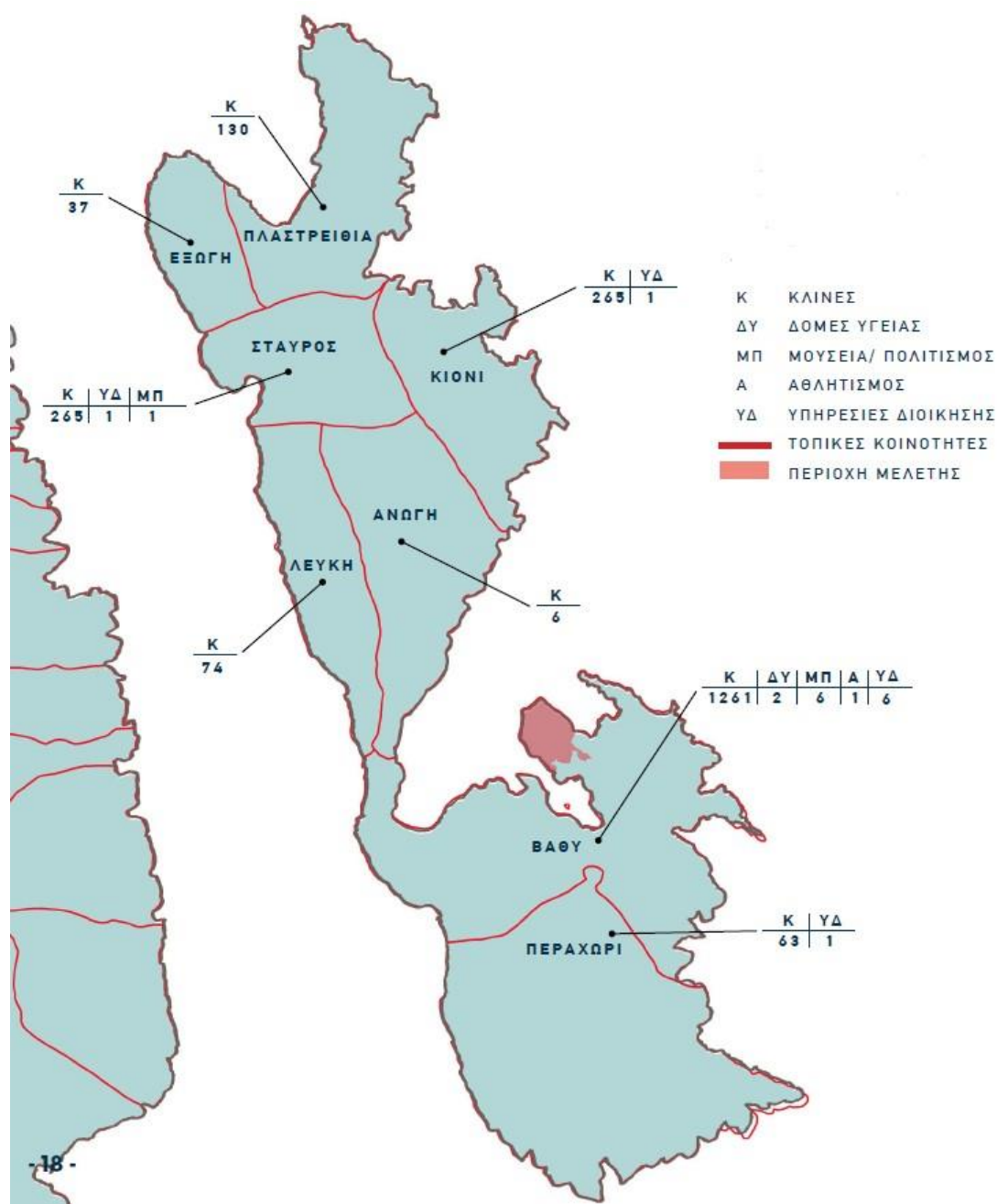
Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Αναφορικά με τις εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής, αναφέρεται ότι η Ιθάκη παρουσιάζει έλλειψη σε οργανωμένες ειδικές τουριστικές υποδομές (π.χ. οργανωμένοι τουριστικοί λιμένες, συνεδριακά κέντρα, κέντρα θαλασσοθεραπείας, υποδομές για αθλητικό τουρισμό κτλ.). Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικοί φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι με εν δυνάμει επισκεψιμότητα -αφού μόνο ένα μέρος τους έχει αξιοποιηθεί- (π.χ. μονοπάτια, αρχαιολογικοί χώροι-μνημεία, θρησκευτικά μνημεία, υποβρύχια τοπία, προστατευόμενα είδη θαλάσσιας πανίδας, συμπλέγματα μικρών νησίδων κτλ.), ικανοί να εμπλουτίσουν και να αναβαθμίσουν το τουριστικό προϊόν του νησιού με έμφαση στις ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

¹⁰ Για την καταγραφή της θέσης των τουριστικών καταλυμάτων στη ζώνη άμεσης επιρροής αξιοποιήθηκαν δεδομένα από το ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), το διαδραστικό χάρτη του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΞΕΕ - <https://www.grhotels.gr/>), την πλατφόρμα Booking (<https://www.booking.com/>), καθώς και του google maps (<https://www.google.com/>). Επισημαίνεται ότι η ακρίβεια είναι ενδεικτική και η καταγραφή μη εξαντλητική.

Βάσει των παραπάνω, στην Εικόνα 16 απεικονίζεται η κατανομή των προσφερόμενων κλινών καθώς και οι υφιστάμενες υποστηρικτικές δομές του τουρισμού ανά ΔΚ/ΤΚ του νησιού (βλ. και υπο-κεφάλαιο Α.3.2.3.4). Διαπιστώνεται ότι με βάση τις παρεχόμενες υπηρεσίες και υποδομές στον νησί, χωρικά, το νότιο τμήμα του νησιού μπορεί να υποστηρίξει πολύ πιο ικανοποιητικά τον τουρισμό.

Εικόνα 16: Κατανομή προσφερόμενων κλινών και υποστηρικτικών δομών τουρισμού ανά ΔΚ/ΤΚ

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A.3.2.3.4 Εξυπηρετήσεις και λειτουργίες κοινωφελούς χαρακτήρα

Οι κυριότερες αστικές λειτουργίες, διοικητικές και κοινωνικές εξυπηρετήσεις σε επίπεδο νησιού συγκεντρώνονται κυρίως στην πόλη του Βαθέως.

Όσον αφορά τις *διοικητικές εξυπηρετήσεις*, η συντριπτική πλειοψηφία τους συγκεντρώνεται στο Βαθύ με τις σημαντικότερες από αυτές να είναι: Επαρχείο Ιθάκης/ Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, Υπο-λιμεναρχείο, Τεχνική Υπηρεσία, Δημαρχείο, ΚΕΠ, Τοπικό Αρχείο Υπουργείου Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Αστυνομικό τμήμα, ΕΛΤΑ κ.ά. Στον οικισμό Περαχώρι βρίσκεται το Πυροσβεστικό Κλιμάκιο Ιθάκης.

Σχετικά με τις *πολιτιστικές λειτουργίες*, στο νησί σήμερα λειτουργούν τρία (3) μουσεία εκ των οποίων τα δύο βρίσκονται εντός του οικισμού του Βαθέως: Αρχαιολογικό Μουσείο και Ναυτικό – Λαογραφικό Μουσείο Ιθάκης, ενώ το τρίτο βρίσκεται στον οικισμό του Σταυρού (Αρχαιολογική Συλλογή Σταυρού Ιθάκης). Άλλες πολιτιστικές λειτουργίες ενδοδημοτικής εξυπηρέτησης και κλίμακας που λειτουργούν στο Βαθύ είναι: το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, η Δημοτική Πινακοθήκη, ο Δημοτικός Κινηματογράφος, η Δημοτική βιβλιοθήκη, το Μορφωτικό Κέντρο, η Φιλαρμονική Ιθάκης, έκθεση-εργαστήριο χειροτεχνίας ΑΜΕΑ, κ.ά.

Οι κοινωφελείς *λειτουργίες περίθαλψης* εντοπίζονται στον οικισμό του Βαθέως, ενώ η Βόρεια Ιθάκη εξυπηρετείται από τον Σταυρό. Ειδικότερα, στο Βαθύ λειτουργεί το Κέντρο Υγείας Ιθάκης και το κοινωνικό Ιατρείο (Φαρμακείο Δήμου Ιθάκης), ενώ στο Σταυρό λειτουργεί το Περιφερειακό Ιατρείο Σταυρού.

Όλες οι παραπάνω λειτουργίες που εντοπίζονται στον οικισμό του Βαθέως δεν συγκροτούν -σε πολεοδομικό επίπεδο- πόλο συγκέντρωσης των εξυπηρετήσεων. Δεδομένου όμως του περιορισμένου μεγέθους του οικισμού, όλες οι εξυπηρετήσεις χωροθετούνται διάσπαρτα κυρίως στο κεντρικό τμήμα του οικισμού με έμφαση στη ζώνη κεντρικών λειτουργιών του οικισμού.

Επισημαίνεται ότι ορισμένες τοπικά κοινωφελείς εγκαταστάσεις (Μορφωτικό Κέντρο, Βιβλιοθήκη κτλ.) αποδεικνύουν την αστική κατεύθυνση του Βαθέως αλλά και τη διαφοροποίηση του νησιού, σε επίπεδο τοπικών δομών και εξυπηρετήσεων, από τα άλλα Μικρά Νησιά των Ιονίων.

A.3.2.3.5 Άλλες ειδικές χρήσεις

Στην Ιθάκη, εκτός των εξορυκτικών δραστηριοτήτων και των υφιστάμενων/προγραμματιζόμενων τεχνικών και περιβαλλοντικών υποδομών (βλ. υπο-κεφάλαιο A.3.2.2.4 και A.3.4.1 αντίστοιχα), μοναδική κατηγορία ειδικών/ιδιαίτερων χρήσεων είναι μόνο τα κοιμητήρια που εξυπηρετούν τους οικισμούς, ενώ δεν εντοπίζονται άλλες ιδιαίτερες χρήσεις (π.χ. στρατιωτικές εγκαταστάσεις, κέντρα κράτησης, εγκαταστάσεις προσωρινής υποδοχής και φιλοξενίας μεταναστών κτλ.). Ειδικότερα, στη ζώνη άμεσης επιρροής καταγράφονται τέσσερα κοιμητήρια που εξυπηρετούν το Βαθύ: τρία στη δυτική ζώνη και ένα στο νοτιοανατολικό άκρο του οικισμού.

A.3.2.3.6 Προγραμματιζόμενες επενδύσεις με χωρικές επιπτώσεις

Τα τελευταία χρόνια, μία σημαντική επένδυση στον τομέα του τουρισμού έχει εξαγγελθεί ότι θα λάβει χώρα στο νησί της Ιθάκης μέσα στα επόμενα χρόνια. Σύμφωνα με

εξαγγελίες του φορέα το έργο, που φέρει την ονομασία "Ithaca Odyssey Resort", αναμένεται να πραγματοποιηθεί σε δύο φάσεις. Σύμφωνα με στοιχεία που είχαν αναρτηθεί στον Οργανισμό "Enterprise Greece", το επενδυτικό σχέδιο προβλέπει την ανάπτυξη ενός σύνθετου τουριστικού συγκροτήματος που θα περιλαμβάνει ξενοδοχεία, τουριστικό χωριό και τουριστικές υποδομές (καταδυτικό πάρκο, μαρίνα) σε έκταση 1.555 στρεμμάτων περίπου στην ΤΚ Περαχωρίου, στο νότιο τμήμα της Ιθάκης. Η προτεινόμενη επένδυση θα διαθέτει συνολική χωρητικότητα 2.500 επισκεπτών, ενώ η ανάπτυξη θα αποτελείται από ένα κεντρικό ξενοδοχειακό συγκρότημα, πρόσθετες οικιστικές περιοχές καθώς και συμπληρωματικών τουριστικές υπηρεσίες (πολιτιστικές, αθλητικές εγκαταστάσεις, εστιατόρια, καταστήματα κτλ.) μαζί με τεχνικές και μεταφορικές υποδομές (ελικοδρόμιο, υδατοδρόμιο, μαρίνα, τεχνικά δίκτυα και εγκαταστάσεις κτλ.). Στην πλήρη ολοκλήρωση του, το Επενδυτικό Σχέδιο προβλέπει η συνολική δομημένη επιφάνεια να ανέλθει περίπου στο 79.200 τ.μ. που αντιστοιχεί περίπου στο 5% της συνολικής επιφάνειας του ακινήτου.

Αναφορικά με την πορεία υλοποίησης της επένδυσης, αναφέρεται ότι ήδη από τις αρχές του 2016, ο φορέας της επένδυσης (Smenter Limited) υπέβαλε φάκελο στο Enterprise Greece, προκειμένου να ενταχθεί η πρώτη φάση του έργου στο νόμο περί Στρατηγικών Επενδύσεων (Fast Track). Ωστόσο, μέχρι σήμερα, εκκρεμεί η υπαγωγή του στο Νόμο αφού δεν έχει δοθεί η απαραίτητη έγκριση της αρμόδιας Διυπουργικής Επιτροπής Στρατηγικών Επενδύσεων (ΔΕΣΕ).

Ως εκ τούτου, το εν λόγω Έργο δεν θεωρείται ότι έχει υψηλή θεσμική ωριμότητα και δεν καταγράφεται στο υπο-κεφάλαιο Α.3.3.2.2 ως Περιοχή Παραγωγικών-Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων [ΕΣΧΑΣΕ] υπό διαδικασία θεσμοθέτησης.

Α.3.2.3.7 Συγκρούσεις χρήσεων γης στη ΖΑΕ – Πιέσεις σε παράκτιες ζώνες

Στη **ζώνη άμεσης επιρροής** δεν καταγράφονται ιδιαίτερες συγκρούσεις / ασυμβατότητες χρήσεων (π.χ. υδατοκαλλιέργειες – τουρισμός, βιομηχανία – τουρισμός, τουρισμός – εξόρυξη, οικιστικές χρήσεις – τουρισμός κτλ.) κυρίως λόγω της χαμηλής έντασης και κλίμακας των δραστηριοτήτων αλλά και λόγω της μη «στενής» χωρικής συνύπαρξης και συλλειτουργίας τους. Η κυριότερη πίεση εντοπίζεται, κυρίως, στην περιοχή του Βαθέως, λόγω της άναρχης διάχυσης των οικιστικών (κυρίως β' κατοικίας) και τουριστικών χρήσεων στον εξω-οικιστικό χώρο (υπό τη μορφή γραμμικών οικιστικών αναπτύξεων και «διάχυτων γειτονιών»), δημιουργώντας αρνητικές πιέσεις κυρίως στη γεωργική γη (καλλιεργούμενη και ημι-καλλιεργούμενη).

Η πλήρης έλλειψη θεσμοθετημένων Σχεδίων χρήσεων γης 1^{ου} επιπέδου (π.χ. ΤΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ κτλ.) δεν καθιστά εφικτή την ανάσχεση εξάπλωσης των οικιστικών χρήσεων, οι οποίες σήμερα λαμβάνουν χώρα με άναρχο και σημειακό τρόπο χωρίς ολοκληρωμένη θεώρηση και σχεδιασμό.

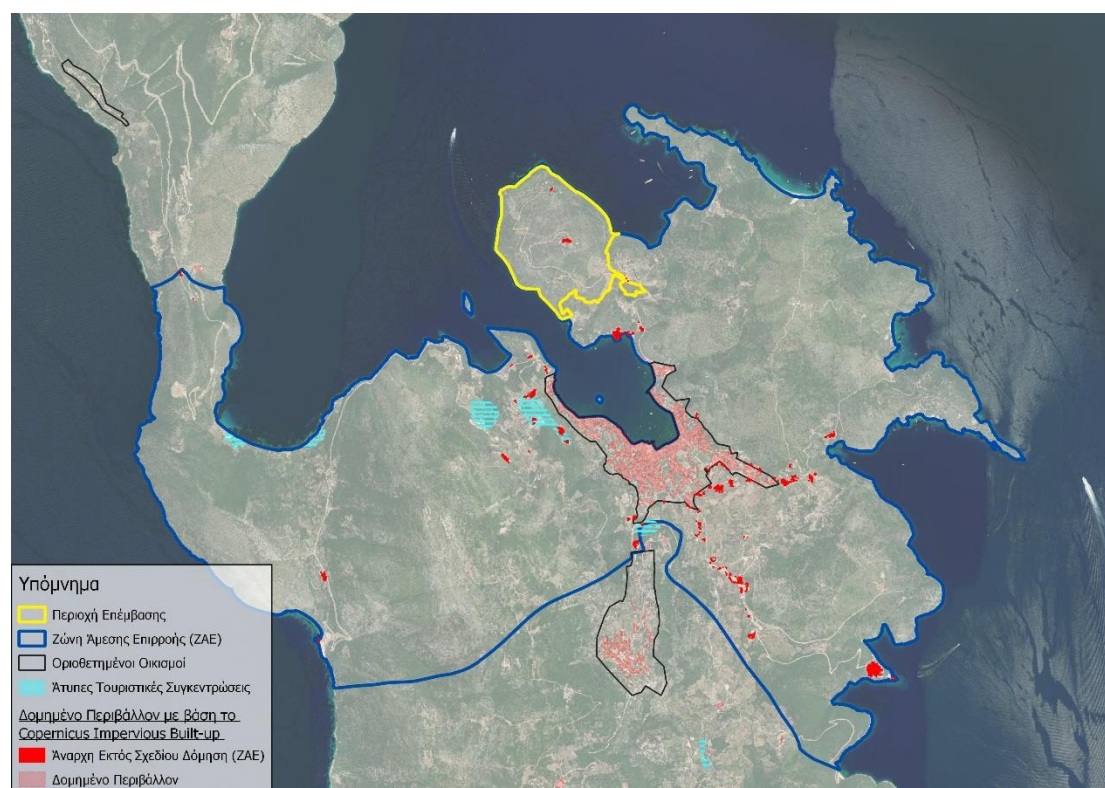
Ο παράκτιος χώρος της ΖΑΕ εκτιμάται ότι δεν δέχεται μεγάλες πιέσεις από την οικιστική ανάπτυξη, κυρίως λόγω του ανάγλυφου και της γεωλογικής ιδιαιτερότητας του νησιού. Διαπιστώνεται ότι παρά τη χαμηλή σχετικά οικιστική δυναμική που καταγράφεται σε επίπεδο νησιού και ΖΑΕ τα τελευταία χρόνια, κρίνεται σκόπιμη η ελεγχόμενη ανάπτυξη στον παράκτιο χώρο (περιορισμός εκτός σχεδίου δόμησης-υιοθέτηση οργανωμένων υποδοχέων) με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη διαχείριση της χωρικής ενότητας.

A.3.2.4 ΑΤΥΠΕΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΔΟΜΗΣΗ ΣΤΟΝ ΕΞΩΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

Σε επίπεδο νησιού, οι άτυπες συγκεντρώσεις αφορούν κυρίως σε συγκεντρώσεις κατοικίας (κύρια ή εξοχική) καθώς και σε συγκεντρώσεις τουριστικών καταλυμάτων στον εξω-οικιστικό χώρο (εκτός οικιστικών υποδοχέων). Για την απεικόνιση των άτυπων συγκεντρώσεων χρησιμοποιήθηκαν τα δορυφορικά δεδομένα του Προγράμματος Copernicus Impervious Built-up για το έτος 2018, με το οποίο καταγράφεται το αδιαπέρατο δομημένο περιβάλλον με χωρική διακριτική ικανότητα στα 10 μ., συνδυαστικά με την καταγραφή του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο).

Σε επίπεδο νησιού, διαπιστώνεται ότι οι άτυπες συγκεντρώσεις είναι περιορισμένες στο βόρειο τμήμα του νησιού και εντονότερες στο νότιο τμήμα. Ειδικότερα, στο επίπεδο της **ζώνης άμεσης επιρροής** μεγάλο μέρος των άτυπων συγκεντρώσεων/οικιστικής διάχυσης εντοπίζεται στα όρια της πόλης του Βαθέως με τάσεις οικιστικής ανάπτυξης κυρίως προς το Περαχώρι και νότια της πόλης, με χρήσεις κυρίως οικιστικές και τουριστικές, ενώ καταγράφονται πυρήνες άτυπης τουριστικής συγκέντρωσης δυτικά και νότια του Βαθέως (βλ. Εικόνα 17). Η υπόλοιπη έκταση της ΖΑΕ χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη πιο χαμηλού ποσοστού διάσπαρτης και άναρχης εκτός σχεδίου δόμησης με συγκεντρώσεις να καταγράφονται στο παράκτιο μέτωπο στην περιοχή του Αετού (μη οριοθετημένος οικισμός). Αναφορικά με την αυθαίρετη δόμηση στον εξω-οικιστικό χώρο, επισημαίνεται ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα.

Εικόνα 17: Άτυπες συγκεντρώσεις και δομημένο περιβάλλον στη ζώνη άμεσης επιρροής κατά το Copernicus Impervious Built-up 2018

Πηγή: Copernicus Impervious Built-up 2018 (<https://land.copernicus.eu/pan-european/high-resolution-layers/imperviousness/status-maps/impervious-built-up-2018>) & ΣΧΟΟΑΠ Ιθάκης (Α' Στάδιο), Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A.3.3 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΔΟΜΗΣΗΣ

Σύμφωνα με τη διάρθρωση του Συστήματος Χωρικού Σχεδιασμού που έχει εισάγει ο Ν. 4447/2016 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ο Χωρικός Σχεδιασμός ασκείται σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και διακρίνεται ανάλογα με το χαρακτήρα του σε χωροταξικό ή πολεοδομικό σχεδιασμό.

Στην κατηγορία του **Χωροταξικού Σχεδιασμού** υπάγονται:

- Τα Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια (ΕΧΠ) (1ο επίπεδο),
- Τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια (ΠΧΠ) (2ο επίπεδο) και τα Θαλάσσια Χωροταξικά Πλαίσια (ΘΧΠ) (2ο επίπεδο).

Στην κατηγορία του **Πολεοδομικού Σχεδιασμού** υπάγονται τα πολεοδομικά σχέδια τα οποία εκπονούνται σε τοπική κλίμακα και διακρίνονται σε δύο επίπεδα σχεδιασμού:

- Τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ) και τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΕΠΣ) (1ο επίπεδο),
- Τα Ρυμοτομικά Σχέδια Εφαρμογής (ΡΣΕ) (2ο επίπεδο).

Αναφορικά με την ιεράρχηση και δεσμευτικότητα των επιπέδων σχεδιασμού, σύμφωνα με την προσθήκη της παρ. 1, άρθρο 99 του Ν. 4685/2020, αναφέρεται ότι *η σχέση μεταξύ των κατηγοριών και επιπέδων του χωρικού σχεδιασμού είναι ιεραρχική αλλά με περιθώρια ευελιξίας και ανάδρασης, με βάση τις έννοιες της διαβάθμισης της δεσμευτικότητας των κατευθύνσεων, και της εξειδίκευσης, της συμπλήρωσης και της τροποποίησης των κατευθύνσεων και ρυθμίσεων, όταν και όπως κάτι τέτοιο παρέχεται ως δυνατότητα από ένα υπερκείμενο πλαίσιο ή σχέδιο σε ένα υποκείμενο πλαίσιο ή σχέδιο.*

Παράλληλα, σύμφωνα με την παρ. 1γ του άρθρου 8 του Ν. 4447/2016 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, τα *Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΕΠΣ) εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις των Περιφερειακών και Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων και περιέχουν τις αναγκαίες ρυθμίσεις για την επίτευξη των σκοπών τους, εντός της περιοχής επέμβασης. Εκτός της περιοχής επέμβασης είναι κατ' εξαίρεση επιτρεπτό τα ΕΠΣ να προσδιορίζουν υποδομές, μέτρα και όρους που είναι αναγκαίοι για την οργανική ενσωμάτωση της περιοχής επέμβασης στην ευρύτερη περιοχή που την περιβάλλει.*

Τα ΕΠΣ εντάσσονται στο ίδιο επίπεδο σχεδιασμού με τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ) και μπορούν να περιλαμβάνουν ρυθμίσεις για όλα τα θέματα που ρυθμίζονται από ΤΠΣ και να τροποποιούν τις ρυθμίσεις των εγκεκριμένων ΤΠΣ. Με τα ΕΠΣ δύνανται να καθορίζονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης ακόμη και κατά παρέκκλιση από τους ισχύοντες όρους και περιορισμούς δόμησης, καθώς και από τις διατάξεις του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού και της εκτός σχεδίου δόμησης, κατόπιν ειδικής μελέτης και σχετικής επιστημονικής τεκμηρίωσης.

Μέχρι σήμερα και δυνάμει του προγενέστερου πλαισίου Χωρικού Σχεδιασμού (Ν. 2742/1999, Ν. 2508/1997, Ν. 1337/1983) έχουν θεσμοθετηθεί τα εξής Πλαίσια/Σχέδια που αφορούν ή επηρεάζουν (άμεσα ή έμμεσα) την ευρύτερη περιοχή μελέτης (νήσος Ιθάκη).

Σε εθνικό επίπεδο:

- Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ) (ΦΕΚ 128/Α/2008) και το οποίο πλέον επέχει θέση Εθνικής Χωρικής Στρατηγικής του Ν. 4447/2016.
- Τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ) [πλέον Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια – ΕΧΠ του Ν. 4447/2016], τα οποία αφορούν κυρίως τη χωρική διάρθρωση ορισμένων τομέων ή κλάδων παραγωγικών δραστηριοτήτων εθνικής σημασίας. Ειδικότερα, μέχρι σήμερα έχουν θεσμοθετηθεί τα εξής Ειδικά Πλαίσια:
 - ✓ Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης των Καταστημάτων Κράτησης (ΦΕΚ 1575/Β/2001)
 - ✓ Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) (ΦΕΚ 2464/Β/2008)
 - ✓ Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/2009)
 - ✓ Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό με τη μεταγενέστερη τροποποίησή του (ΦΕΚ 1138/Β/2009 και ΦΕΚ 3155/Β/2013), τα οποία ωστόσο δεν ισχύουν μετά την έκδοση της ακυρωτικής απόφασης 3632/2015 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας
 - ✓ Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΦΕΚ 2505/Β/2011)

Σε περιφερειακό επίπεδο:

- Το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο (ΠΧΠ) της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (ΦΕΚ 16/ΑΑΠ/2019), το οποίο αναθεωρεί και αντικαθιστά το προγενέστερο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) της Περιφέρειας.
- Σχετικά με τα Θαλάσσια Χωροταξικά Πλαίσια, καθώς πρόκειται για ένα νέο εργαλείο σχεδιασμού αλλά και πεδίο εφαρμογής του Χωρικού Σχεδιασμού που εισήχθη σχετικά πρόσφατα στην εθνική νομοθεσία (2018), μέχρι σήμερα δεν έχει εκπονηθεί, ούτε θεσμοθετηθεί κάποιο.

Σε τοπικό επίπεδο (σχεδιασμός σε επίπεδο κατώτερο της Περιφέρειας):

- Για την ευρύτερη περιοχή (Ν. Ιθάκη) μέχρι σήμερα δεν έχουν θεσμοθετηθεί σχέδια ρυθμιστικού χαρακτήρα / χρήσεων γης που να καλύπτουν τον εξωοικιστικό χώρο του νησιού [π.χ. Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου – ΖΟΕ του Ν. 1337/1983, Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ) ή Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) του Ν. 2508/1997, Γενικές Κατευθύνσεις Περιοχών Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης (ΠΕΡΠΟ) του Ν. 2508/1997 κτλ.]
- Αναφέρεται ότι το μοναδικό θεσμοθετημένο σχέδιο (σε επίπεδο σχεδιασμού ίδιο με τα ΕΠΣ) είναι το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) του οικισμού Ιθάκης (Βαθύ) βάσει του Ν. 1337/1983, το οποίο καλύπτει τον οικιστικό χώρο της πρωτεύουσας του νησιού.
- Παράλληλα, αναφέρεται ότι βρίσκεται σε εξέλιξη το ΣΧΟΟΑΠ του Δ. Ιθάκης βάσει των διατάξεων του Ν. 2508/1997. Το Στάδιο Α παραδόθηκε τον

Αύγουστο 2014, ενώ το Στάδιο Β1 τον Σεπτέμβριο 2016 και παραλήφθηκε τυπικά από την υπηρεσία. Πρόσφατα, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΔΑ: Ψ74ΣΩΕΟ-ΟΟΘ), ο Δήμος Ιθάκης προχώρησε στη λύση της σύμβασης του ΣΧΟΟΑΠ με την Ανάδοχο Σύμπραξη μελετητών, χωρίς να έχει δοθεί εντολή συνέχισης και εκπόνησης του Σταδίου Β2.

- Στο 2^ο επίπεδο πολεοδομικού σχεδιασμού επισημαίνεται ότι μόνο το Βαθύ και ο οικισμός της Λεύκης έχουν εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια ενώ οι υπόλοιποι οικισμοί είναι οριοθετημένοι ως οικισμοί κάτω των 2.000 κατοίκων (με εξαίρεση του μη οριοθετημένου οικισμού Αετού). Αναφέρεται ότι οι οικισμοί Ιθάκη (Βαθύ), Ανωγή, Κιόνι και Σταυρός έχουν χαρακτηριστεί παραδοσιακοί, ενώ όλοι οι οικισμοί της Ιθάκης διέπονται από ειδικό καθεστώς δόμησης.

A.3.3.1 ΕΙΣΡΟΕΣ ΑΠΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΣΧΕΔΙΑ ΥΠΕΡΤΟΠΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ ΜΕ ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Στη συγκεκριμένη Ενότητα διερευνώνται οι κατευθύνσεις των υπερκείμενων επιπέδων σχεδιασμού, εστιάζοντας κυρίως στην ευρύτερη περιοχή και κατηγορία χώρου στην οποία εντάσσεται η περιοχή επέμβασης [παράκτια ζώνη – νησιωτικός χώρος – Περιφέρεια Ιονίων Νήσων] αλλά και στο χωρικό προορισμό / παραγωγική δραστηριότητα που προωθείται από το παρόν ΕΠΣ [τουρισμός].

Παρακάτω εξετάζονται οι κατευθύνσεις του ΓΠΧΣΑΑ, του Ειδικού Πλαισίου για τον Τουρισμό (παρά την ακύρωσή του από το Συμβούλιο της Επικρατείας), του Ειδικού Πλαισίου για τις Υδατοκαλλιέργειες, του Ειδικού Πλαισίου για τη Βιομηχανία, του Ειδικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ καθώς και του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου για την Π. Ιονίων Νήσων, και εκτιμάται η συμβατότητα τους με το παρόν ΕΠΣ.

Στο υπο-κεφάλαιο A.9.3 καταγράφεται αναλυτικά η σύνθεση των κατευθύνσεων του Χωροταξικού Σχεδιασμού και των άλλων υπερκείμενων μορφών σχεδιασμού/προγραμματισμού και η συσχέτιση με τους στόχους του παρόντος ΕΠΣ.

A.3.3.1.1 Κατευθύνσεις του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ) εγκρίθηκε το 2008 με την Απόφαση 6876/4871 της αρμόδιας Διυπουργικής Επιτροπής που επικυρώθηκε από τη Βουλή (ΦΕΚ 128/Α/2008). Σκοπός του ΓΠΧΣΑΑ είναι ο προσδιορισμός στρατηγικών κατευθύνσεων για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και την αειφόρο οργάνωση του εθνικού χώρου με ορίζοντα 15ετίας.

Το Γενικό Πλαίσιο αποτελεί, κατά νόμο, τη βάση αναφοράς για το συντονισμό και την εναρμόνιση των επί μέρους πολιτικών, προγραμμάτων και επενδυτικών σχεδίων που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη συνοχή και στην ανάπτυξη του εθνικού χώρου.

Αν και στο ΓΠΧΣΑΑ δεν γίνεται άμεση αναφορά στην ευρύτερη περιοχή μελέτης (νήσος Ιθάκη), παρακάτω παρουσιάζονται οι κατευθύνσεις του ΓΠΧΣΑΑ που αφορούν την περιοχή βάσει των ειδικών κατηγοριών χώρου που εντάσσεται αλλά και της χωρικής διάρθρωσης της δραστηριότητας που προωθείται για ανάπτυξη από το παρόν ΕΠΣ (τουρισμός).

Σχετικά με τη **χωρική διάρθρωση του παραγωγικού κλάδου του Τουρισμού** σε εθνικό επίπεδο αναφέρονται οι εξής βασικοί στόχοι – επιδιώξεις (άρθρο 7):

- Ορθολογική οργάνωση και ανάπτυξη του τομέα στο πλαίσιο της αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας (γεωγραφική θέση, κλίμα, πολυνησιακός χαρακτήρας, μήκος και ποιότητα ακτών, ποικιλία και έντονη εναλλαγή της μορφής και του είδους των πόρων, πυκνότητα και ποικιλία περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και πλούσιο πολιτιστικό κεφάλαιο).
- Βελτίωση της απόδοσης και ανταγωνιστικότητας του τομέα με την προσαρμογή και τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος και του σχεδιασμού στα νέα δεδομένα και τάσεις της τουριστικής αγοράς. Προώθηση νέων μορφών τουρισμού που αναμένεται να συμβάλλουν και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.
- Διάχυση της τουριστικής δραστηριότητας και των αποτελεσμάτων σε νέες περιοχές και προώθηση της ισόρροπης και αειφόρου ανάπτυξης σύμφωνα με τις

φυσικές, πολιτιστικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής.

- Περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών τουριστικού ενδιαφέροντος.
- Εξασφάλιση της προστασίας και της βιωσιμότητας των πόρων.

Βάσει των ανωτέρων στόχων οι ειδικότερες κατευθύνσεις, οι οποίες εξειδικεύονται από το Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό [το οποίο σήμερα δεν είναι σε ισχύ - βλ. και υποκεφάλαιο 0], συμπεριλαμβάνουν την ανάληψη ενεργειών και υιοθέτηση δράσεων που συνδέονται με την εξυπηρέτηση του τουρισμού βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε περιοχής, την ένταση και το είδος της τουριστικής δραστηριότητας κτλ. Οι ενέργειες και δράσεις συνίστανται κυρίως στις εξής:

- Αναβάθμιση της εικόνας των τουριστικών προορισμών προκειμένου να καταστούν ελκυστικότεροι και ασφαλέστεροι (ανάδειξη στοιχείων ταυτότητας και αναγνωρισιμότητας κτλ.)
- Προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος και του τοπίου. Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να ληφθεί για την τουριστική ανάπτυξη των νησιών, τα οποία πρέπει να διατηρήσουν το, χαμηλής επιβάρυνσης, πλούσιο περιβάλλον, τα πολιτιστικά στοιχεία και την ποιότητα ζωής. Η προστασία και ανάδειξη του φυσικού δομημένου και πολιτιστικού περιβάλλοντος των νησιών είναι το κυριότερο συγκριτικό τους πλεονέκτημα.
- Διάχυση της τουριστικής δραστηριότητας με ένταξη των αναξιοποίητων τουριστικών πόρων της ενδοχώρας στο προσφερόμενο προϊόν και με παράλληλη προστασία και διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους.
- Περιορισμός της διάσπαρτης εκτός σχεδίου δόμησης τουριστικών εγκαταστάσεων σε ευαίσθητες περιοχές (Natura, ορεινός χώρος, μικρά νησιά με χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης).
- Εμπλουτισμό και αναβάθμιση των κοινωνικών, τεχνικών και ειδικών υποδομών (υγεία, μεταφορές, πληροφόρηση κ.ά.) στην κατεύθυνση της διεύρυνσης των τουριστικών προορισμών αλλά και της καλύτερης εξυπηρέτησης, θωράκισης και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας του συνόλου των περιοχών τουριστικού ενδιαφέροντος.
- Απόσυρση καταλυμάτων και οχλούντων κτιρίων ή/ και προώθηση προγραμμάτων ανάπλασης για την περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών τουριστικού ενδιαφέροντος, κατά προτεραιότητα στις ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές.
- Επιτάχυνση του ρυθμού ανανέωσης της τουριστικής προσφοράς στην κατεύθυνση της αναβάθμισης, της χωρικής και χρονικής διεύρυνσης και του εμπλουτισμού της τουριστικής δραστηριότητας, καθώς και της εξαρχής ανάπτυξης επιλεγμένων ειδικών μορφών τουρισμού με ηπιότερα κατά κύριο λόγο χαρακτηριστικά.
- Διασύνδεση και διάχυση των αποτελεσμάτων του τουρισμού στους λοιπούς τομείς της οικονομίας και κυρίως στον πρωτογενή.
- Δημιουργία σταθερού πλαισίου κανόνων για τη χωροθέτηση επιχειρήσεων που σχετίζονται με τον τουρισμό και τη διαμόρφωση πρόσφορων συνθηκών για την προσέλκυση σημαντικών, για την εθνική οικονομία, τουριστικών επενδύσεων.
- Διαρκής παρακολούθηση, εξειδίκευση και αναπροσαρμογή, όπου είναι απαραίτητο, των στόχων, κατευθύνσεων και προτεραιοτήτων της αναπτυξιακής νομοθεσίας και των αντίστοιχων κινήτρων για την καλύτερη εξυπηρέτηση του τομέα.

Ως προς τη **χωρική οργάνωση ειδικών κατηγοριών περιοχών** (ορεινές, παράκτιες, νησιωτικές, αγροτικές, παραμεθόριες περιοχές) οι γενικές κατευθύνσεις είναι οι εξής (άρθρο 9):

- Ενίσχυση της ανάπτυξής τους με βιώσιμο τρόπο και της σύνδεσής τους με βασικά αστικά κέντρα της λοιπής χώρας, ώστε να εξασφαλιστεί η συνοχή και η περιφερειακή ισορροπία.
- Διαφύλαξη της πλούσιας βιοποικιλότητας και των τοπίων που αποτελούν βασικά στοιχεία έλξης και, επομένως, συγκριτικά πλεονεκτήματα των περιοχών αυτών, καθώς και της αρμονίας του ανθρωπογενούς με το φυσικό περιβάλλον, που αποτελεί προϋπόθεση ποιότητας ζωής. Προς τούτο, κατά το σχεδιασμό, πρέπει να γίνονται σεβαστές η κλίμακα του χώρου και η δυναμική αναπαραγωγής του φυσικού περιβάλλοντος και να λαμβάνεται υπόψη η φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων.

Ειδικότερα, για τη **χωρική οργάνωση του παράκτιου και νησιωτικού χώρου**, οι κύριες κατευθύνσεις που δίδονται από το ΓΠΧΣΑΑ είναι επιλεγμένα οι εξής:

- Ενίσχυση της συνοχής, προσβασιμότητας και επικοινωνίας των απομακρυσμένων παράκτιων περιοχών, με ιδιαίτερη έμφαση στο νησιωτικό χώρο του Αιγαίου. Ειδικότερα, εξασφάλιση δυνατοτήτων απασχόλησης, υπηρεσιών και ικανοποιητικών συγκοινωνιών και συνδέσεων με τα αστικά κέντρα.
- Βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, τόσο του θαλάσσιου όσο και του χερσαίου τμήματος της παράκτιας ζώνης, με ιδιαίτερη προσοχή στους υδάτινους πόρους που συνήθως σπανίζουν, με σεβασμό στη χωρητικότητα και αντοχή των οικοσυστημάτων και στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής. Αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των νησιών και στήριξη εναλλακτικών και ήπιων μορφών ανάπτυξης.
- Βελτίωση του συντονισμού των δράσεων, που προωθούνται από τις ενδιαφερόμενες αρχές σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, τόσο στη θάλασσα, με σχέδια διαχείρισης θαλάσσιων περιοχών όπου χρειάζεται, όσο και στην ξηρά για τη διαχείριση των παράκτιων ζωνών, ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία συμβατότητα, συμπληρωματικότητα και συνέργεια των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων και να διατηρούνται και οι απαραίτητες ζώνες ελεύθερης πρόσβασης και αναψυχής των πολιτών.
- Ειδικότερα, επιδιώκεται: (α) η ανάπτυξη βασικών υποδομών στους τομείς της υγείας, της διοίκησης και της κοινωνίας της πληροφορίας, με επέκταση και σε λειτουργίες τηλεϊατρικής και τηλεργασίας, (β) η προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, ιδιαίτερα στον ορεινό νησιωτικό χώρο, (γ) η αναβάθμιση των υφιστάμενων τουριστικών εγκαταστάσεων και υπηρεσιών και η καθιέρωση υψηλότερων προδιαγραφών για τις νεότερες, (δ) η διαχείριση των προστατευόμενων φυσικών περιοχών και η αποκατάσταση των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων (όπως των μικρών υγροτόπων του Αιγαίου), (ε) η ανάδειξη και η προστασία του ιστορικού και πολιτιστικού πλούτου, (στ) η βιώσιμη πολεοδομική οργάνωση των παραθεριστικών οικισμών, (ζ) η διαφύλαξη των τοπικών χαρακτηριστικών και του «τοπικού χρώματος» με προτεραιότητα στην ανάπλαση των παλαιών οικισμών που βρίσκονται πλησίον των ακτών και (η) η ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων.

Τέλος, σχετικά με τη **διαχείριση του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου**, δίδονται οι εξής κατευθύνσεις μεταξύ άλλων (άρθρο 10):

- Ανάδειξη και προστασία των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την αξιοποίησή τους ως πόλων έλξης επισκεπτών με την κατάλληλη υποδομή πρόσβασης, τη λειτουργική σύνδεσή τους με τον περιβάλλοντα χώρο τους και τη σύνδεση των μνημείων μεταξύ τους ανά χωρική ενότητα.
- Προώθηση της δημιουργίας ενιαίων δικτύων φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, οργάνωση χώρων και διαδρομών και εν γένει ανάδειξη και αξιοποίησή τους με συνεργασία των αρμόδιων αρχών.
- Διατύπωση όρων και προϋποθέσεων για την προστασία των, μικρής κλίμακας, τοπίων που αφθονούν στον αγροτικό και τον αστικό χώρο, σε συνδυασμό με την επιδίωξη ήπιας και ποιοτικής τουριστικής ανάπτυξης.

Βάσει των παραπάνω κατευθύνσεων, το προτεινόμενο ΕΠΣ θεωρείται **απόλυτα συμβατό** με τους στόχους και τις κατευθύνσεις του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, διότι:

- ✓ Αναμένεται να συμβάλλει στην απόδοση και στην ανταγωνιστικότητα του κλάδου του τουρισμού καθώς και στον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος σε τοπικό αλλά και περιφερειακό επίπεδο, προωθώντας κυρίως εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
- ✓ Αναμένεται να συμβάλλει στην ορθολογική οργάνωση και ανάπτυξη του τομέα του τουρισμού στο πλαίσιο της αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της άμεσης και ευρύτερης περιοχής (περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, πολιτιστικό κεφάλαιο κτλ.).
- ✓ Αναμένεται να συμβάλλει στη διάχυση της τουριστικής δραστηριότητας και των αποτελεσμάτων της σε νέες περιοχές προωθώντας την ισόρροπη και αειφόρου ανάπτυξη (ένταξη νέων πόρων στο προσφερόμενο προϊόν με παράλληλη προστασία των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους)
- ✓ Αναμένεται να συμβάλλει στην αναβάθμιση της εικόνας του νησιού της Ιθάκης προκειμένου να καταστεί ελκυστικότερος και ασφαλέστερος προορισμός σε διεθνές επίπεδο.
- ✓ Αναμένεται να συμβάλλει στην ενίσχυση της τουριστικής προσφοράς στην κατεύθυνση της αναβάθμισης, της χωρικής και χρονικής διεύρυνσης και του εμπλουτισμού της τουριστικής δραστηριότητας, μέσω της ανάπτυξης επιλεγμένων ειδικών μορφών τουρισμού με ηπιότερα χαρακτηριστικά.
- ✓ Αναμένεται να διαφυλάξει την πλούσια βιοποικιλότητα και το ιδιαίτερο τοπίο της Ιθάκης που αποτελούν βασικά στοιχεία έλξης και, επομένως, συγκριτικά πλεονεκτήματα του νησιού, καθώς και να διασφαλίσει την αρμονία του ανθρωπογενούς με το φυσικό περιβάλλον. Παράλληλα, δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην κλίμακα του χώρου και λαμβάνεται υπόψη η φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων.
- ✓ Αναμένεται να συμβάλλει στη βιώσιμη και συνετή διαχείριση του φυσικού πόρου της παράκτιας ζώνης, με ιδιαίτερη προσοχή στους υδάτινους πόρους καθώς και με σεβασμό στη χωρητικότητα και αντοχή των οικοσυστημάτων και στις ιδιαιτερότητες της περιοχής.

A.3.3.1.2 Κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (ΕΠΧΣΑΑ-Τ) εγκρίθηκε με την Απόφαση 24208/2009 της Επιτροπής Συντονισμού Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 1138/Β/2009) και τροποποιήθηκε με την Απόφαση 67659/2013 (ΦΕΚ 3155/Β/2013).

Με την απόφαση 3625/2015 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΤΕ), το ΕΠΧΣΑΑ-Τ του 2013 ακυρώθηκε για τυπικούς λόγους. Παράλληλα, σύμφωνα με την απόφαση 519/2017 του Ε' Τμήματος του ΣΤΕ κρίθηκε ότι με την ακύρωση του Ειδικού Πλαισίου του 2013, το οποίο αντικατέστησε πλήρως το προγενέστερο Ειδικό Πλαίσιο του 2009, το τελευταίο έχει παύσει κι αυτό να ισχύει και να επιφέρει έννομες συνέπειες.

Για το ζήτημα της συμμόρφωσης της Διοίκησης προς τις ακυρωτικές αποφάσεις του ΣΤΕ για το ΕΠΧΣΑΑ-Τ, σύμφωνα με το αρ. 28089/13.06.2017 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος γνωστοποιήθηκε ότι μετά την ακύρωση του ΕΠΧΣΑΑ-Τ και μέχρι την έγκριση νέου Ειδικού Χωροταξικού (για το οποίο η μελέτη είναι υπό εκπόνηση), εξακολουθεί να είναι δυνατή η ανάπτυξη τουριστικής δραστηριότητας στη χώρα, με βάση τις προβλέψεις που τυχόν υπάρχουν σε υφιστάμενα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια (πρβλ. ΣΤΕ 3043/2011), καθώς και στα κατωτέρω ιεραρχικώς επιπέδου σχεδιασμού, σε σχέση με τα περιφερειακά, χωρικά σχέδια αλλά και βάσει της ισχύουσας τουριστικής νομοθεσίας και επιμέρους νομοθετημάτων που ενδεχομένως υπάρχουν για κάθε περιοχή.

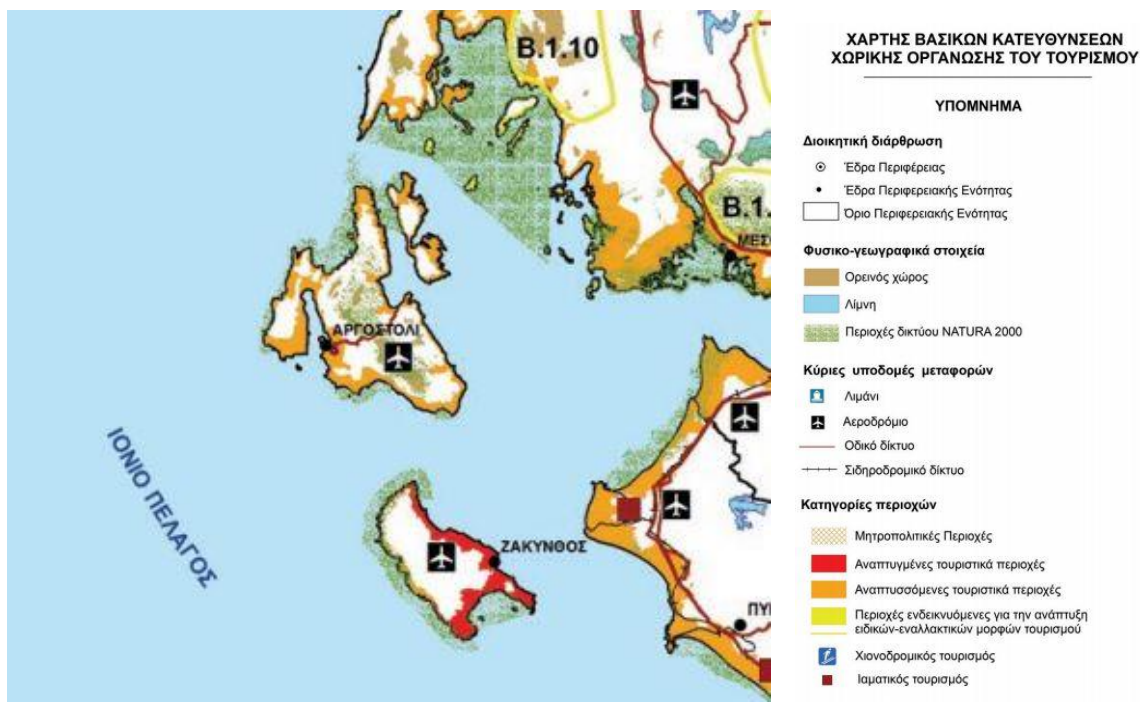
Ωστόσο, επειδή το ήδη θεσμοθετημένα Αναθεωρημένα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια (μεταξύ των οποίων και το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο της Π. Ιονίων Νήσων) βασίζονται στις κατευθύνσεις και στην κατηγοριοποίηση του ΕΠΧΣΑΑ-Τ 2013 και τις εξειδικεύουν, θεωρείται σκόπιμο να πραγματοποιηθεί μία σύντομη αναφορά. Αναφέρεται ότι σήμερα είναι υπό εξέλιξη η διαδικασία εκπόνησης του Νέου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό.

Με βάση την κατηγοριοποίηση του εθνικού χώρου που έθετε το ΕΠΧΣΑΑ-Τ/2013, μεγάλο τμήμα του νησιού της Ιθάκης (εκτός των ημιορεινών περιοχών) εντάσσεται στην κατηγορία **A.2 Αναπτυσσόμενες Τουριστικά Περιοχές** (βλ. Εικόνα 18) καθώς και στην **Κατηγορία Δ.1: Νησιά** και ειδικότερα στα νησιά της **Ομάδας Ι: Τουριστικά αναπτυγμένα και αναπτυσσόμενα νησιά**. Παράλληλα, με βάση το κριτήριο της ευαισθησίας των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων, τμήματα/περιοχές του νησιού εντάσσονται στις:

- Ζ. Περιοχές του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών του ν. 3937/2011,
- Η. Προστατευόμενοι και εγκαταλειμμένοι οικισμοί,
- Θ. Αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία και ιστορικοί τόποι,

Αναφέρεται, ωστόσο, ότι η περιοχή παρέμβασης δεν εμπίπτει σε κατηγορία περιοχής με τα στοιχεία Ζ, Η και Θ.

Εικόνα 18: Απόσπασμα από τον Χάρτη «Βασικές κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης του Τουρισμού» (ΚΥΑ 67659/2013 - ΦΕΚ 3155/Β/2013)

Για λόγους συνοχής παρατίθενται οι κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης που αφορούν τις περιοχές Α.2 και τις περιοχές Δ.1-Ομάδα Ι.

Στρατηγικές κατευθύνσεις για τη χωρική οργάνωση και ανάπτυξη περιοχών Α.2 (Αναπτυσσόμενες Τουριστικά Περιοχές):

- Ολοκληρωμένες τουριστικές παρεμβάσεις με αναπτυξιακό χαρακτήρα για την περιοχή, όπως οργανωμένοι υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων, σύνθετα τουριστικά καταλύματα, ειδικά προγράμματα τουριστικής ανάπτυξης και ανάπτυξη βασικών υποδομών (όπως λιμένες, αεροδρόμια κ.λπ.).
- Ανάδειξη στοιχείων ταυτότητας και αναγνωρισιμότητας της περιοχής.
- Ανάπτυξη ειδικών τουριστικών υποδομών και εγκαταστάσεων που εμπλουτίζουν και διευρύνουν το τουριστικό προϊόν.
- Προώθηση μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας των εγκαταστάσεων (προώθηση ΑΠΕ, βιοκλιματικών μεθόδων σχεδιασμού κ.ά.).
- Προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, με την αναγνώριση και συνδυασμένη προβολή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε περιοχής.
- Ανάληψη δράσεων αναβάθμισης του δομημένου χώρου, με πολεοδομικές παρεμβάσεις, όπως αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων με αύξηση των ελεύθερων χώρων και των χώρων πρασίνου και παροχή κινήτρων για αναπλάσεις ιδιωτικών χώρων.

- Κατασκευή νέων, συμπλήρωση και αναβάθμιση υφιστάμενων τεχνικών, κοινωνικών (περίθαλψης και αθλητισμού), περιβαλλοντικών και πολιτιστικών υποδομών (μουσεία, κ.λπ.).
- Αξιοποίηση των εκάστοτε τοπικών πόρων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, περιηγητικού, πεζοπορικού, πολιτιστικού τουρισμού κ.λπ.).
- Παροχή κινήτρων για εκσυγχρονισμό υφιστάμενων τουριστικών μονάδων με παράλληλη αναβάθμιση σε τύπους και κατηγορίες καταλυμάτων (3, 4 και 5 αστέρια) ή επέκταση αυτών και συμπληρώσεις με ειδικές τουριστικές υποδομές.
- Επανάχρηση αξιόλογων κτιρίων ή συνόλων και παροχή κινήτρων για μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες.
- Παροχή κινήτρων για μερική ή ολική απόσυρση μη αξιόλογων, απαξιωμένων ή εγκαταλελειμμένων κτιρίων και εγκαταστάσεων χρήσης τουρισμού, καθώς και παροχή κινήτρων για κατεδάφιση μη αξιόλογων ή μη απαραίτητων ή εγκαταλελειμμένων κτιρίων που προσβάλλουν το τοπίο.
- Θέσπιση δυνατότητας χαρακτηρισμού, είτε μέσω των υφιστάμενων είτε μέσω νέων ειδικών προς τούτο πολεοδομικών εργαλείων, τμημάτων των περιοχών Α2 ως Περιοχών Ενεργητικής Παρέμβασης και Ανάπλασης με τον προσδιορισμό μέτρων για την αναβάθμιση ή και την ανάπτυξη του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος, σε συνδυασμό με την παρακολούθηση της εφαρμογής των μέτρων αυτών για τη διαπίστωση της αποτελεσματικότητάς τους.
- Λήψη μέτρων για την έγκαιρη πρόληψη φαινομένων υποβάθμισης της ποιότητας των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων.
- Βελτίωση της προσβασιμότητας των δυσπρόσιτων τουριστικών πόρων.
- Αναμόρφωση των όρων και περιορισμών της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων με βάση τις ακόλουθες κατευθύνσεις:
 - Περιορισμός της κατασκευής νέων καταλυμάτων σε κατηγορίες 3, 4 και 5 αστέρων
 - Σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε δέκα (10) στρέμματα και θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8, 9 και 10 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως. Υιοθέτηση της κατεύθυνσης αυτής και στην περίπτωση επέκτασης υφιστάμενου καταλύματος, πλην της περίπτωσης τυχόν συμπλήρωσης αυτού με ειδικές τουριστικές υποδομές εκτός αν αυτό αποκλείεται από ειδικές διατάξεις.
- Αναβάθμιση και μετατροπή υφιστάμενων ξενοδοχειακών καταλυμάτων σε σύνθετα τουριστικά καταλύματα.
- Χωροθέτηση οργανωμένων κατασκηνώσεων (camping)

Στρατηγικές κατευθύνσεις για τη χωρική οργάνωση και ανάπτυξη περιοχών Δ.1 (Νησιά) – Ομάδα Ι (Τουριστικά ανεπτυγμένα και αναπτυσσόμενα νησιά):

- Αντιμετώπιση συγκρούσεων μεταξύ δραστηριοτήτων.
- Έλεγχος των περιβαλλοντικών πιέσεων και του είδους της ανάπτυξης.
- Προώθηση μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας των εγκαταστάσεων (προώθηση ΑΠΕ, βιοκλιματικών μεθόδων σχεδιασμού κ.ά.).
- Μέριμνα για την αποτροπή της μονόπλευρης εξάρτησης από τον τουρισμό.

- Ένταξη υποδομών και εγκαταστάσεων ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού στο προσφερόμενο προϊόν, με μέριμνα για την προστασία των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων στην περιοχή ανάπτυξής τους.
- Προσαρμογή νέων εγκαταστάσεων στα μορφολογικά πρότυπα και την κλίμακα των οικισμών.
- Πολιτικές ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υποδοχών τουριστικών δραστηριοτήτων ήπιας ανάπτυξης και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων ήπιας ανάπτυξης έναντι της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων.

Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι το νησί της Ιθάκης ενδείκνυται για την ανάπτυξη **ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού**, όπως: ο καταδυτικός τουρισμός, ο τουρισμός με σκάφη αναψυχής, ο αλιευτικός τουρισμός, ο πολιτιστικός τουρισμός, ο τουρισμός υπαίθρου, ο γεωτουρισμός και ο τουρισμός κρουαζιέρας. Για καθεμία από τις παραπάνω μορφές τουρισμού, το ΕΠΧΣΑΑ-Τ παραθέτει τις αντίστοιχες κατευθύνσεις. Ειδικότερα, αναφορικά με τη χωρική οργάνωση του τουρισμού με σκάφη αναψυχής, τα Ιόνια Νησιά -άρα και η Ιθάκη- εντάσσονται στη *Ζώνη Ναυσιπλοΐας Αναψυχής (ΖΝΑ) 9*, στην οποία δίδεται ειδική κατεύθυνση για την πύκνωση του δικτύου των Τουριστικών Λιμένων.

Τέλος, σχετικά με τις κατευθύνσεις του ΕΠΧΣΑΑ-Τ για τις **κατηγορίες χώρου με ειδικό καθεστώς**, και ειδικότερα για **τα δάση και τις δασικές εκτάσεις**, αναφέρεται ότι είναι δυνατή, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του ν. 998/1979 όπως εκάστοτε ισχύει, η χωροθέτηση τουριστικών εγκαταστάσεων, εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής, εγκαταστάσεων αξιοποίησης ιαματικών πόρων, σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, ως και γηπέδων γκολφ, μονάδων ιαματικής θεραπείας και κέντρων ιαματικού τουρισμού – θερμαλισμού.

Τέλος, άλλες **σημαντικές κατευθύνσεις σχεδιασμού προς τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού** καταγράφονται ως εξής (άρθρο 9):

- Σε περιοχές όπου παρατηρείται έλλειμμα υδατικών πόρων η τουριστική ανάπτυξη ή η χωροθέτηση απαιτητικών σε νερό υποδομών, χρήσεων και λειτουργιών είναι δυνατή υπό την προϋπόθεση κάλυψης των αναγκών σε νερό με κατάλληλο κατά περίπτωση τρόπο (όπως δημιουργία ταμιευτήρων, χρήση ανακυκλωμένου νερού, αφαλάτωση), σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που παρέχονται από το Ειδικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ.
- Κατά την επιλογή και χωροθέτηση περιοχών από τον πολεοδομικό σχεδιασμό που προορίζονται για τουριστική ανάπτυξη, λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη προστασίας του τοπίου, των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων των περιοχών με την ιδιαίτερη επισήμανση ότι η ανεπάρκεια και υπέρβαση της αντοχής των πόρων πρέπει να αποτελεί απαγορευτικό κριτήριο για τη χωροθέτηση ζωνών ή τουριστικών μονάδων.
- Κατά κανόνα είναι επιθυμητή η επιβολή πρότυπων και εξειδικευμένων κανόνων για τον πολεοδομικό σχεδιασμό, τη δόμηση και την εκτέλεση έργων με γνώμονα τη διαφύλαξη των χαρακτηριστικών και της κλίμακας και την ανάδειξη του φυσικού και δομημένου χώρου (τοπική αρχιτεκτονική, υλικά και μορφές δόμησης, περιορισμός των γεωμετρικών χαρακτηριστικών δρόμων και λοιπών έργων στο αναγκαίο, για την εξυπηρέτηση των περιοχών, μέτρο, κ.α.).
- Όλες οι τουριστικές κατασκευές πρέπει να προσαρμόζονται στην κλίμακα και τη φυσιογνωμία του τόπου, να χρησιμοποιούνται υλικά παραδοσιακά και φιλικά προς το περιβάλλον καθώς και τεχνολογίες φιλικές προς το περιβάλλον.

Αν και στην παρούσα φάση δεν υπάρχει Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο Τουρισμού σε ισχύ, το προτεινόμενο ΕΠΣ εναρμονίζεται και θεωρείται **απόλυτα συμβατό** με τις κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό του 2013, διότι:

- ✓ Αναμένεται να αποτελέσει μία ολοκληρωμένη, ήπια και οργανωμένη τουριστική παρέμβαση με αναπτυξιακό χαρακτήρα για την περιοχή, αντίθετα από την ανάπτυξη διάσπαρτων σημειακών χωροθετήσεων τουριστικών καταλυμάτων στον εκτός σχεδίου χώρο.
- ✓ Αναμένεται να συμβάλλει στην ανάδειξη στοιχείων ταυτότητας και αναγνωρισιμότητας της ευρύτερης περιοχής.
- ✓ Στοχεύει στην ένταξη: i.) μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας των εγκαταστάσεων (προώθηση ΑΠΕ, βιοκλιματικών μεθόδων σχεδιασμού κ.ά.), ii.) υλικών παραδοσιακών και φιλικών προς το περιβάλλον καθώς και iii.) ένταξη υποδομών που θα συμβάλλουν στη βιώσιμη και συνετή διαχείριση των φυσικών πόρων (π.χ. εξασφάλιση επάρκειας νερού μέσω μονάδων αφαλάτωσης, ανακυκλώμενου νερού κτλ.).
- ✓ Αναμένεται να αξιοποιήσει τους τοπικούς πόρους που εντοπίζονται στην άμεση και ευρύτερη περιοχή και παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη ειδικών – εναλλακτικών μορφών (αγροτουρισμός, πεζοπορικός τουρισμός κτλ.).
- ✓ Στοχεύει να εντάξει υποδομές και εγκαταστάσεις ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού, με ιδιαίτερη μέριμνα για την προστασία των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων στην περιοχή ανάπτυξης, εμπλουτίζοντας και διευρύνοντας, εν τέλει, το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν της περιοχής.
- ✓ Στοχεύει να προσαρμόσει/ενσωματώσει τις τουριστικές εγκαταστάσεις στο ιδιαίτερο φυσικό τοπίο καθώς και στα μορφολογικά πρότυπα και την κλίμακα των οικισμών του νησιού.

A.3.3.1.3 Κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΕΠΧΣΑΑ-Υ) εγκρίθηκε με την Απόφαση 31722/4-11-2011 της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 2505/Β/2011). Σκοπός του ΕΠΧΣΑΑ-Υ είναι η παροχή κατευθύνσεων, κανόνων, και κριτηρίων για τη χωρική διάρθρωση, οργάνωση και ανάπτυξη του κλάδου στον ελληνικό χώρο και των αναγκών προς τούτο υποδομών, με στόχο τη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και της ανταγωνιστικότητας του κλάδου.

Οι κατευθύνσεις του ΕΠΧΣΑΑ Υδατοκαλλιεργειών ενδιαφέρουν ιδιαίτερα το Δήμο Ιθάκης λόγω της έντασης της δραστηριότητας στην περίπτωση των Εχινάδων νήσων αλλά και των χωροθετημένων και προβλεπόμενων αναπτύξεων στις νοτιοανατολικές και νοτιοδυτικές ακτές της Ιθάκης.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου, στον άμεσο θαλάσσιο χώρο της νήσου Ιθάκης ορίζονται **δύο (2) Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΑΥ)** κατηγορίας Β (περιοχές με περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών):

- Περιοχή Β.1.1 – Νοτιοανατολικές ακτές Ιθάκης
- Περιοχή Β.1.2 – Νοτιοδυτικές ακτές Ιθάκης

με κύρια υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα την ιχθυοκαλλιέργεια (βλ. Εικόνα 19).

Επίσης, στον ευρύτερο χώρο του νησιού προβλέπεται και η λειτουργία Σταθμού Παραγωγής Γόνου (εκκολαπτήριο). Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω υποστηρικτικές χερσαίες εγκαταστάσεις, αποτελούν μεν εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης των μονάδων υδατοκαλλιέργειας χωρίς, ωστόσο, να αποτελούν συστατικό μέρος της βασικής εγκατάστασης, και έτσι δύναται να χωροθετούνται σε απόσταση από τις μονάδες.

Σημειώνεται ότι εντός της χαρακτηρισμένης ΠΑΥ Α.3 - Δυτικές Ακτές Αιτωλοακαρνανίας – Σύμπλεγμα Εχινάδων Νήσων (περιοχή ιδιαίτερα ανεπτυγμένη), που εντοπίζεται στη θαλάσσια περιοχή των δυτικών ακτών Αιτωλοακαρνανίας και του συμπλέγματος Εχινάδων Νήσων και εμπίπτει εν μέρει στον ανατολικό θαλάσσιο χώρο του Δ. Ιθάκης, με το ΠΔ 18/1/2023 (ΦΕΚ 25/Δ/2023) ιδρύθηκε και οριοθετήθηκε Περιοχή Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ) σε συνολική θαλάσσια έκταση 15.263,67 στρ.

Παράλληλα, σύμφωνα με τα **κριτήρια χωροθέτησης μονάδων και υποδοχέων υδατοκαλλιέργειας** που θέτει το ΕΠΧΣΑΑ-Υ σε σχέση με τις τουριστικές εγκαταστάσεις, καταγράφονται οι εξής περιορισμοί και ελάχιστες αποστάσεις (άρθρο 7):

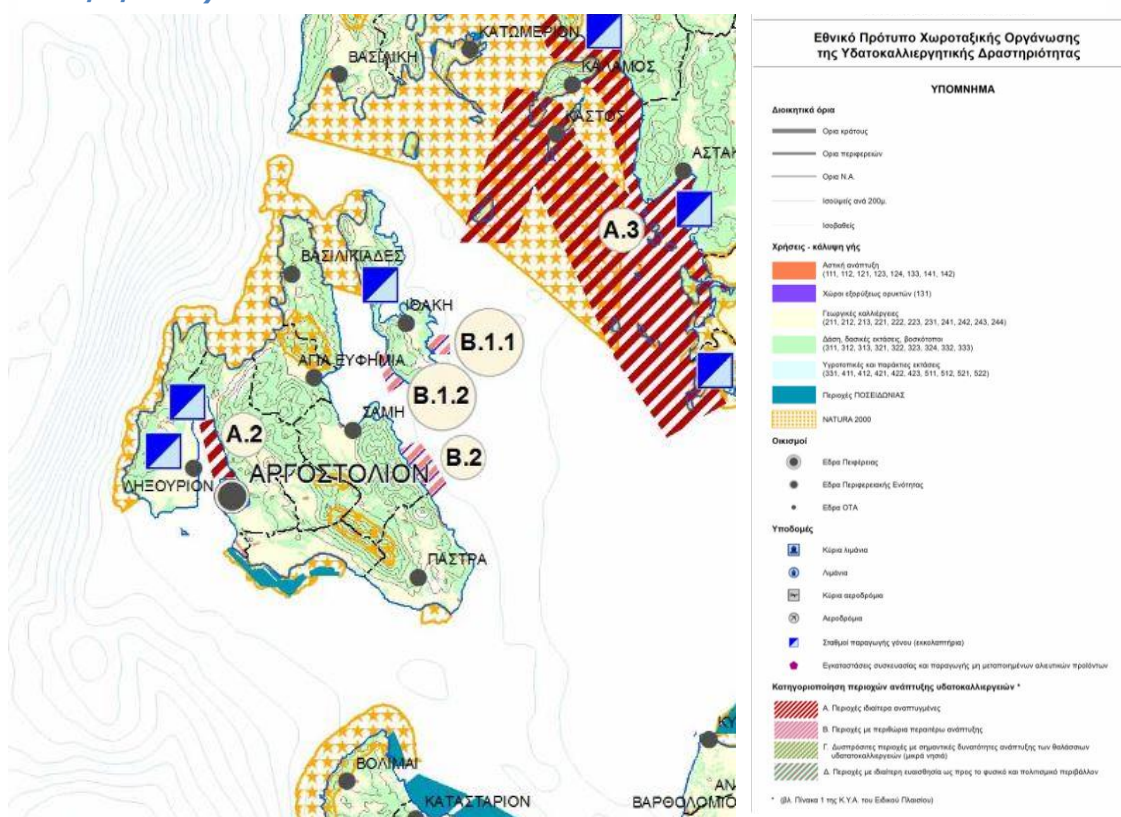
- Χίλια (1000) μέτρα τουλάχιστον από λειτουργούσα τουριστική μονάδα ή εγκατάσταση και από υφιστάμενες οικιστικές αναπτύξεις και / ή προγραμματιζόμενες με βάση εγκεκριμένα ή υπό εκπόνηση (Β1 Σταδίου της σχετικής μελέτης) ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ και πεντακόσια (500) μέτρα εφόσον δεν υπάρχει οπτική επαφή.
- Υπό προϋποθέσεις είναι δυνατή και επιθυμητή η συνδυασμένη χωροθέτηση τουριστικών καταλυμάτων και μονάδων υδατοκαλλιέργειας, με απαραίτητο όρο τη διατήρηση υψηλής ποιότητας περιβάλλοντος σύμφωνα και με ανάλογη

*κατεύθυνση και του ΕΠΧΣΑΑ για τον Τουρισμό, κυρίως για την παροχή αγρο-
τουριστικών υπηρεσιών.*

Αναφέρεται, επίσης, ότι οι ανωτέρω περιορισμοί θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και αμφίδρομα κατά την εγκατάσταση των προαναφερόμενων δραστηριοτήτων [τουριστι-
κών εγκαταστάσεων] εγγύς μονάδων υδατοκαλλιέργειας, ενώ ειδική κατεύθυνση δίδε-
ται για τη **σχέση υδατοκαλλιέργειας – τουρισμού**, όπου αναφέρεται ότι η *χωρο-
θέτηση νέων μονάδων θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας πρέπει να αποφεύγεται στις πε-
ριοχές που χαρακτηρίζονται ως ανεπτυγμένες τουριστικά ή παρουσιάζουν μεγάλο εν-
διαφέρον για την ανάπτυξη θαλάσσιου τουρισμού.*

Άλλη ειδική αναφορά για την επίλυση συγκρούσεων μεταξύ των δραστηριοτήτων Του-
ρισμού και Υδατοκαλλιέργειών γίνεται στο ακυρωθέν ΕΠΧΣΑΑ για τον Τουρισμό (2013),
και το οποίο καθόριζε ότι: *στις περιοχές που χαρακτηρίζονται ως αναπτυσσόμενες του-
ριστικά δεν ενθαρρύνεται γενικά η χωροθέτηση νέων μονάδων υδατοκαλλιέργειών.
Κατ' εξαίρεση μπορούν να επιτρέπονται, εφόσον διασφαλίζεται τεκμηριωμένα ότι λαμ-
βάνονται μέτρα για την αντιμετώπιση τυχόν αρνητικών συνεπειών για τον τουρισμό,
ιδιαίτερα όσον αφορά υφιστάμενες τουριστικές εγκαταστάσεις.*

**Εικόνα 19: Απόσπασμα από τον Χάρτη «Εθνικό Πρότυπο Χωροταξικής Οργάνωσης
της Υδατοκαλλιεργητικής Δραστηριότητας» της ΚΥΑ 31722/4-11-2011 (ΦΕΚ—
2505/Β/2011)**

Βάσει των παραπάνω κατευθύνσεων και λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- ✓ Η κοντινότερη εγκατεστημένη μονάδα ιχθυοκαλλιέργειών [σήμερα μη ενεργή] χωροθετείται σε απόσταση περίπου 4 χλμ. (ευθεία απόσταση) από την περιοχή επέμβασης σε αντιδιαμετρικά αντίθετο κόλπο του νησιού (νοτιοανατολικές ακτές) και χωρίς οπτική επαφή με αυτήν,
- ✓ Το ΕΠΧΣΑΑ-Υ δεν προβλέπει τη χωροθέτηση ΠΑΥ στον άμεσο θαλάσσιο χώρο της περιοχής επέμβασης αλλά σε αντιδιαμετρικούς κόλπους της Νότιας Ιθάκης (με αποστάσεις ~4 χλμ. από την περιοχή επέμβασης),
- ✓ Παράλληλα, δεν ενθαρρύνεται γενικά η χωροθέτηση νέων μονάδων υδατοκαλλιέργειών σε αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές ενώ τίθενται και πρόσθετοι περιορισμοί στη χωροθέτηση νέων μονάδων,

το προτεινόμενο ΕΠΣ θεωρείται **συμβατό** με τις κατευθύνσεις του ΕΠΧΣΑΑ-Υ, διότι δεν επηρεάζει περιοχές που είναι κατάλληλες για ανάπτυξη υδατοκαλλιέργειών, ενώ παράλληλα δεν επηρεάζεται από καθορισμένες ΠΑΥ σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου.

A.3.3.1.4 Κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία (ΕΠΧΣΑΑ-Β) εγκρίθηκε με την Απόφαση 11508/2009 της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/2009). Σκοπός του ΕΠΧΣΑΑ-Β είναι ο μετασχηματισμός της χωρικής διάρθρωσης του εθνικής σημασίας τομέα της βιομηχανίας προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης. Για το σκοπό αυτό το Πλαίσιο περιλαμβάνει κατευθύνσεις που αφορούν στη μακρο-χωρική οργάνωση της βιομηχανίας καθώς και τη χωροθέτησή της σε τοπικό επίπεδο σε συνάρτηση με τις χρήσεις γης.

Κύρια κατεύθυνση του ΕΠΧΣΑΑ-Β για την **ειδική κατηγορία του παράκτιου χώρου** αλλά και για την κατηγορία του **νησιωτικού χώρου** σε εθνικό επίπεδο (άρθρο 4) είναι: Στην κρίσιμη παραθαλάσσια ζώνη πρέπει να αποθαρρύνεται η χωροθέτηση βιομηχανικών μονάδων, με εξαίρεση αυτές που έχουν ανάγκη χωροθέτησης σε άμεση επαφή με θαλάσσιο μέτωπο. Η κατεύθυνση αυτή είναι ιδιαίτερα έντονη σε ζώνες που χαρακτηρίζονται από το χωροταξικό σχεδιασμό ως προτεραιότητας για τον τουρισμό ή τον παραθερισμό.

Αναφορικά με τα **κριτήρια και τις συμβατότητες χωροθέτησης βιομηχανικών μονάδων** και υποδοχέων σε σχέση με τις κατηγορίες χώρου και άλλες δραστηριότητες, το ΕΠΧΣΑΑ-Β αναφέρει ότι: Σε ζώνες που από το Ε.Π. Τουρισμού χαρακτηρίζονται ως τουριστικής προτεραιότητας και μάλιστα ως ανεπτυγμένες τουριστικά πρέπει να αποθαρρύνεται η διάσπαρτη χωροθέτηση βιομηχανικών μονάδων μέσης και υψηλής όχλησης. Στις υπόλοιπες περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος η χωροθέτηση τους είναι κατά κανόνα δυνατή σε τμήματα τους που δεν παρουσιάζουν τουριστικό ενδιαφέρον είτε μεμονωμένα είτε σε οργανωμένους υποδοχείς. Η συνύπαρξη της παραδοσιακής βιοτεχνίας – χειροτεχνίας καθώς και μονάδων τυποποίησης τοπικών προϊόντων ονομασίας προέλευσης με τον τουρισμό κρίνεται επιθυμητή.

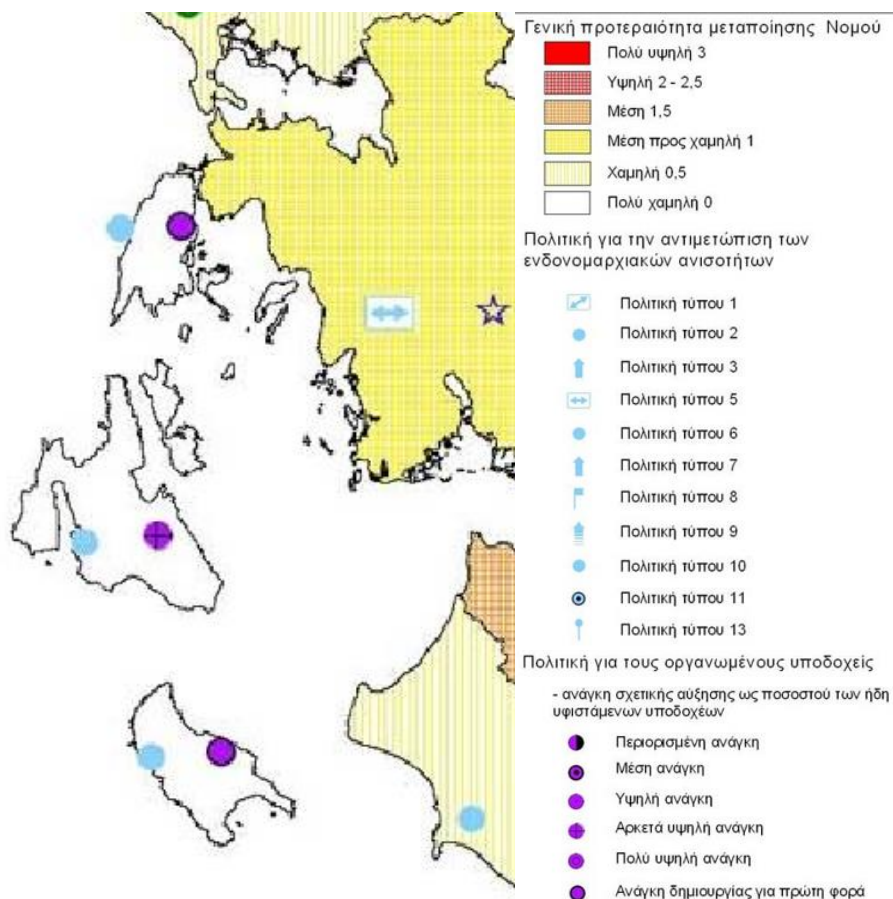
Ειδικότερα, για τη **χωρική ενότητα Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων**, [στην οποία υπάγεται η ευρύτερη περιοχή] (Παράρτημα Ι): οι στόχοι για αύξηση της παραγωγικότητας και επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας

αφορούν άμεσα και τη βιομηχανία, αλλά το επίπεδο ανάπτυξής της είναι χαμηλό, ποσοτικά και ποιοτικά, και πλήττεται και από αποβιομηχάνιση και ως εκ τούτου ο κλάδος της βιομηχανίας δεν αντιπροσωπεύει κύριο τομέα του αναπτυξιακού προτύπου της Χωρικής Ενότητας.

Ειδικότερα, το ΕΠΧΣΑΑ-Β επισημαίνει για την **Περιφέρεια Ιονίων Νήσων** ότι η βάση της μεταποίησης δεν έχει σαφή κλαδική φυσιογνωμία, ούτε υπάρχουν επαρκώς ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα. Παράλληλα, δεν υπάρχουν και οι προϋποθέσεις για κλαδικά εστιασμένη χωρική πολιτική. Για αυτούς τους λόγους, δίδεται η κατεύθυνση για προώθηση μικρού αριθμού οργανωμένων υποδοχέων μικρής κλίμακας, κυρίως για μετεγκατάσταση των υφιστάμενων μονάδων. Παράλληλα, κύριες κατευθύνσεις για την πολιτική χρήσεων γης στην Περιφέρεια είναι: i.) Η αποθάρρυνση της παρόδιας ανάπτυξης μονάδων μεταποίησης, ii.) Η αποτροπή εγκατάστασης νέων μονάδων με βάση τις γενικές διατάξεις της νομοθεσίας περί εκτός σχεδίου δόμησης, ειδικά σε περιαστικές ζώνες καθώς και στην άμεση παράκτια ζώνη, iii.) Η στήριξη της επιβίωσης και του μετασχηματισμού των υφιστάμενων μονάδων στις θέσεις τους, iii.) Η σαφής προτεραιοποίηση του τουρισμού έναντι της βιομηχανίας. Ειδικότερα, η χαμηλή ανάπτυξη της βιομηχανίας σε συνδυασμό με την προτεραιοποίηση της τουριστικής προοπτικής εκτιμάται ότι περιορίζει την πιθανότητα σύγκρουσης και ασυμβατότητας μεταξύ των χρήσεων (αν και ο τουρισμός μπορεί να επηρεαστεί αρνητικά ακόμα και από μεμονωμένες ή μικρές μονάδες). Παράλληλα, επιλεκτικές δυνατότητες χωροθέτησης βιομηχανίας πρέπει να παρέχονται.

Στο επίπεδο του **τ. Νομού Κεφαλληνίας-Ιθάκης**, η γενική προτεραιότητα άσκησης χωρικής πολιτικής για τη μεταποίηση ορίζεται ως πολύ χαμηλή (0,5-). Παράλληλα, για τις περιοχές με ιδιαίτερα χαμηλή παρουσία βιομηχανίας [όπως η Ιθάκη] ασκείται η Πολιτική τύπου 2, η οποία χαρακτηρίζεται ως ήπια πολιτική με κύριο στόχο τη διατήρηση ενός βασικού βιομηχανικού-βιοτεχνικού ιστού για την κάλυψη των τοπικών αναγκών και την αποφυγή των κινδύνων της υπερβολικής εξάρτησης από λίγους ή έναν παραγωγικό τομέα.

Εικόνα 20: Απόσπασμα από τον Χάρτη «Κατευθύνσεις για την άσκηση χωρικής πολιτικής για τη Βιομηχανία σε επίπεδο Νομού» της Απόφασης 11508/2009 (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/2009)

Βάσει των ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη:

- ✓ Την αποθάρρυνση χωροθέτησης βιομηχανικών μονάδων στην κρίσιμη παράκτια ζώνη αλλά σε περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος,
- ✓ Την πολύ χαμηλή προτεραιότητα άσκησης χωρικής πολιτικής για τη μεταποίηση (0,5-) που δίδεται σε επίπεδο Νομού,
- ✓ Τη σαφή προτεραιότητα που δίδεται στον κλάδο του τουρισμού σε επίπεδο Περιφέρειας (ο οποίος είναι και ο χωρικός προορισμός / κλάδος ανάπτυξης του προτεινόμενου ΕΠΣ),
- ✓ Το γεγονός ότι στην περιοχή επέμβασης δεν αναπτύσσεται μεταποιητική δραστηριότητα ούτε προβλέπεται χωροθέτηση οργανωμένου υποδοχέα σχετικών δραστηριοτήτων,

το προτεινόμενο ΕΠΣ θεωρείται **συμβατό** με τις κατευθύνσεις του ΕΠΧΣΑΑ-Β, διότι δεν επηρεάζει αλλά ούτε και επηρεάζεται από περιοχές που προορίζονται για τη διατήρηση / μετεγκατάσταση / ανάπτυξη μεταποιητικών δραστηριοτήτων.

A.3.3.1.5 Κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικό Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ εγκρίθηκε με την Απόφαση 49828/2008 της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 2464/Β/2008). Σκοπός του εν λόγω Ειδικού Πλαισίου είναι η διαμόρφωση πολιτικών χωροθέτησης έργων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ ανά κατηγορία δραστηριότητας και κατηγορία χώρου καθώς και η καθιέρωση κανόνων και κριτηρίων χωροθέτησης που επιτρέπουν τη δημιουργία βιώσιμων εγκαταστάσεων ΑΠΕ παράλληλα με την αρμονική τους ένταξη στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.

Αναφορικά με τη **χωροθέτηση των αιολικών εγκαταστάσεων**, βάσει της διάκρισης του εθνικού χώρου σε κατηγορίες (άρθρο 5) η ευρύτερη περιοχή μελέτης (νήσος Ιθάκη) εντάσσεται στην κατηγορία Γ «*Κατοικημένα νησιών του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους, συμπεριλαμβανομένης της Κρήτης*». Πέραν των περιοχών αποκλεισμού και ζωνών ασυμβατότητας χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων που έχει εισάγει οριζόντια στον εθνικό χώρο το Ειδικό Πλαίσιο (ενδεικτικά: κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, οριοθετημένες αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α, Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας, πυρήνες εθνικών δρυμών, περιοχές εντός σχεδίου πόλεως και ορίου οικισμού, ακτών κολύμβησης του προγράμματος παρακολούθησης της ποιότητας των νερών κ.ά.), εισάγονται **ειδικά κριτήρια χωροθέτησης αιολικών μονάδων στο νησιωτικό χώρο** (άρθρο 8):

- Το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδαφών σε επίπεδο πρωτοβάθμιου ΟΤΑ δεν μπορεί να υπερβαίνει το 4% ανά ΟΤΑ δηλαδή 0,53 τυπικές ανεμογεννήτριες / 1000 στρέμματα.
- Τα κριτήρια ένταξης των αιολικών εγκαταστάσεων στο τοπίο, βάσει του Παραρτήματος IV του Ειδικού Πλαισίου, όπου καθορίζονται οι μέγιστες επιτρεπόμενες πυκνότητες καθώς και οι ελάχιστες αποστάσεις από: θεσμοθετημένους παραδοσιακούς οικισμούς [όπως το Βαθύ], ζώνες αρχαιολογικών χώρων απόλυτης προστασίας Α, όρια πόλεων ή οικισμών, όρια θεσμοθετημένης ή διαμορφωμένης τουριστικής περιοχής, ειδικές τουριστικές υποδομές, τουριστικούς λιμένες κ.ά.

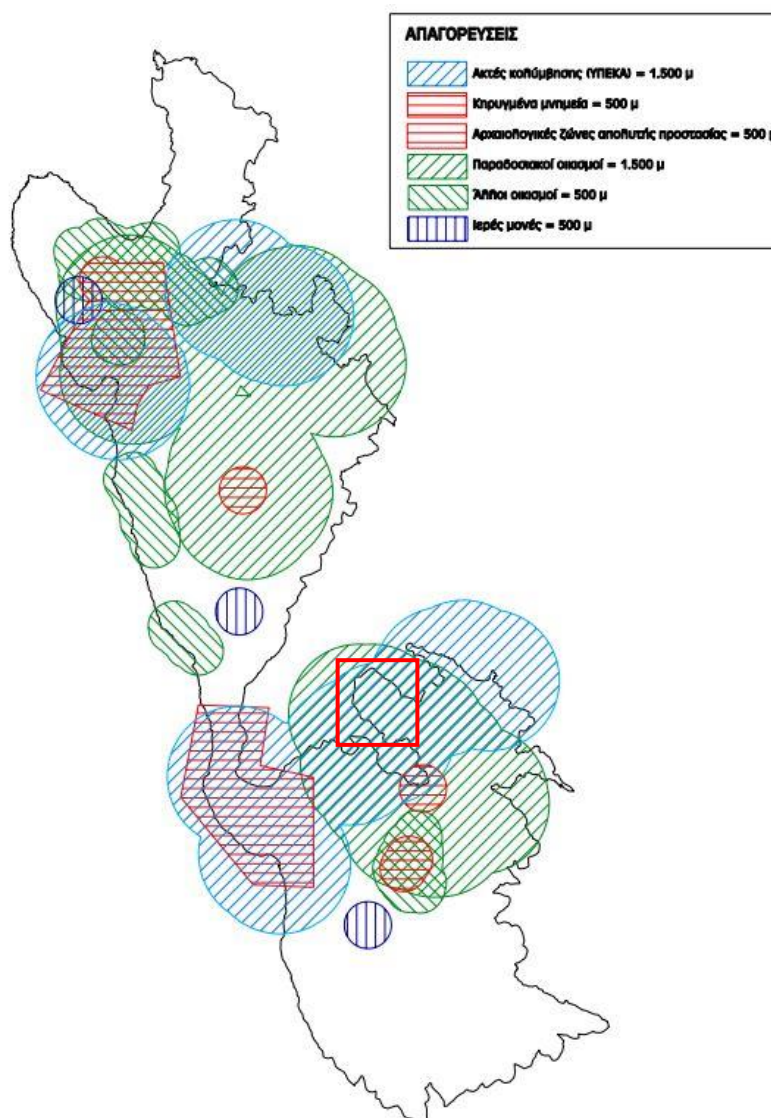
Παράλληλα, το Ειδικό Πλαίσιο εισάγει **ειδικά κριτήρια χωροθέτησης αιολικών μονάδων στο θαλάσσιο χώρο και τις ακατοίκητες νησίδες** (άρθρο 10).

Εφαρμόζοντας ενδεικτικά τα ειδικά κριτήρια για τη χωροθέτηση αιολικών ανεμογεννητριών στο νησί της Ιθάκης, προκύπτει ότι το μεγαλύτερο τμήμα της ευρύτερης περιοχής του Βαθέως [συμπεριλαμβανομένης και της περιοχής επέμβασης] αποτελεί περιοχή αποκλεισμού από τυχόν χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων.

Στην παρακάτω Εικόνα 21 εφαρμόζονται -ενδεικτικά- στο νησί της Ιθάκης, τα ειδικά κριτήρια χωροθέτησης που θέτει το Ειδικό Πλαίσιο καθώς και οι προκύπτουσες ζώνες αποκλεισμού / ασυμβατότητας χωροθέτησης αιολικών μονάδων.

Εικόνα 21: Ενδεικτική εφαρμογή των ειδικών κριτηρίων χωροθέτησης του Ειδικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ στο νησί της Ιθάκης - Απεικόνιση των ζωνών αποκλεισμού αιολικών μονάδων

(με κόκκινο πλαίσιο επισημαίνεται η περιοχή επέμβασης)

Πηγή: ΣΧΟΟΑΠ Δήμου Ιθάκης, Α' Στάδιο, 2014

Όσον αφορά τη **χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας** (άρθρο 17), είναι επιθυμητή κατά προτεραιότητα η χωροθέτηση μικρών εγκαταστάσεων, ειδικά σε περιοχές που είναι άγονες ή δεν είναι υψηλής παραγωγικότητας κατά προτίμηση αθέατες από πολυσύχναστους χώρους και με δυνατότητες διασύνδεσης με το Δίκτυο ή το Σύστημα. Ως ζώνες αποκλεισμού χωροθέτησης εγκαταστάσεων ορίζονται: κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, οριοθετημένες αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α, περιοχές απολύτου προστασίας της φύσης και του τοπίου, πυρήνες εθνικών δρυμών, δάση και γεωργικές γαίες υψηλής παραγωγικότητας κ.ά.

Σχετικά με τη **χωροθέτηση άλλων ΑΠΕ** (Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα – ΜΥΗΕ, ενέργεια από βιομάζα ή βιοαέριο, κτλ.) αναφέρεται ότι η Ιθάκη, ελλείψει αξιόλογου εκμεταλλεύσιμου υδατικού δυναμικού καθώς και μη ύπαρξης σημαντικών πηγών βιομάζας και βιοαερίου (π.χ. μεγάλες γεωργο-κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, βιοτεχνικές μονάδες κτλ.), δεν παρουσιάζει ιδιαίτερο επενδυτικό ενδιαφέρον στην προοπτική εγκατάστασης αντίστοιχων μονάδων. Κατά τα άλλα εφαρμόζονται οι οικείες διατάξεις χωροθέτησης του Ειδικού Πλαισίου των ΑΠΕ ανά μορφή ΑΠΕ.

Σημειώνεται ότι στην παρούσα φάση, το Ειδικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ τελεί υπό αναθεώρηση.

Βάσει των ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- ✓ Η περιοχή επέμβασης αλλά και ένα ευρύτερο τμήμα της περιβάλλουσας περιοχής αποτελεί ζώνη αποκλεισμού χωροθέτησης αιολικών μονάδων,
- ✓ Οι δυνατότητες αξιοποίησης άλλων ΑΠΕ είναι αρκετά περιορισμένες (ΜΥΗΕ, γεωθερμία, βιομάζα) σε όλο το νησί, με εξαίρεση την εγκατάσταση μικρών φωτοβολταϊκών μονάδων,

το προτεινόμενο ΕΠΣ θεωρείται **συμβατό** με τις κατευθύνσεις και τις πολιτικές χωροθέτησης του ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, διότι δεν επηρεάζει περιοχές που ενδείκνυνται ως περιοχές προτεραιότητας για την ανάπτυξη εγκαταστάσεων ΑΠΕ.

A.3.3.1.6 Κατευθύνσεις του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων

Το ισχύον Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο (ΠΧΠ) Ιονίων Νήσων εγκρίθηκε με την Υπουργική Απόφαση με αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/4659/57 τον Φεβρουάριο του 2019 (ΦΕΚ 16/ΑΑΠ/2019), αναθεωρώντας και αντικαθιστώντας το προγενέστερο Περιφερειακό Πλαίσιο (ΠΠΧΣΑΑ) του 2004 (ΦΕΚ 56/Β/2004). Σύμφωνα με το ισχύον Πλαίσιο καταγράφονται παρακάτω οι βασικές κατευθύνσεις που αφορούν ή επηρεάζουν την ευρύτερη περιοχή μελέτης (νήσος Ιθάκη και περιοχή επέμβασης).

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, αποτελεί ένα νησιωτικό σύμπλεγμα 33 νησιών και παρουσιάζει δομικά χαρακτηριστικά του νησιωτικού χώρου, όπως την απομόνωση σε επίπεδο γεωγραφικής θέσης και την περιφερειακότητα σε επίπεδο οικονομίας, ταυτόχρονα εντάσσεται στον νησιωτικό χώρο της Μεσογείου και της ΕΕ. Τα μικρά νησιά της Περιφέρειας [στα οποία εντάσσεται η Ιθάκη] αντιμετωπίζουν περαιτέρω προκλήσεις ως απόρροια της «διπλής νησιωτικότητας».

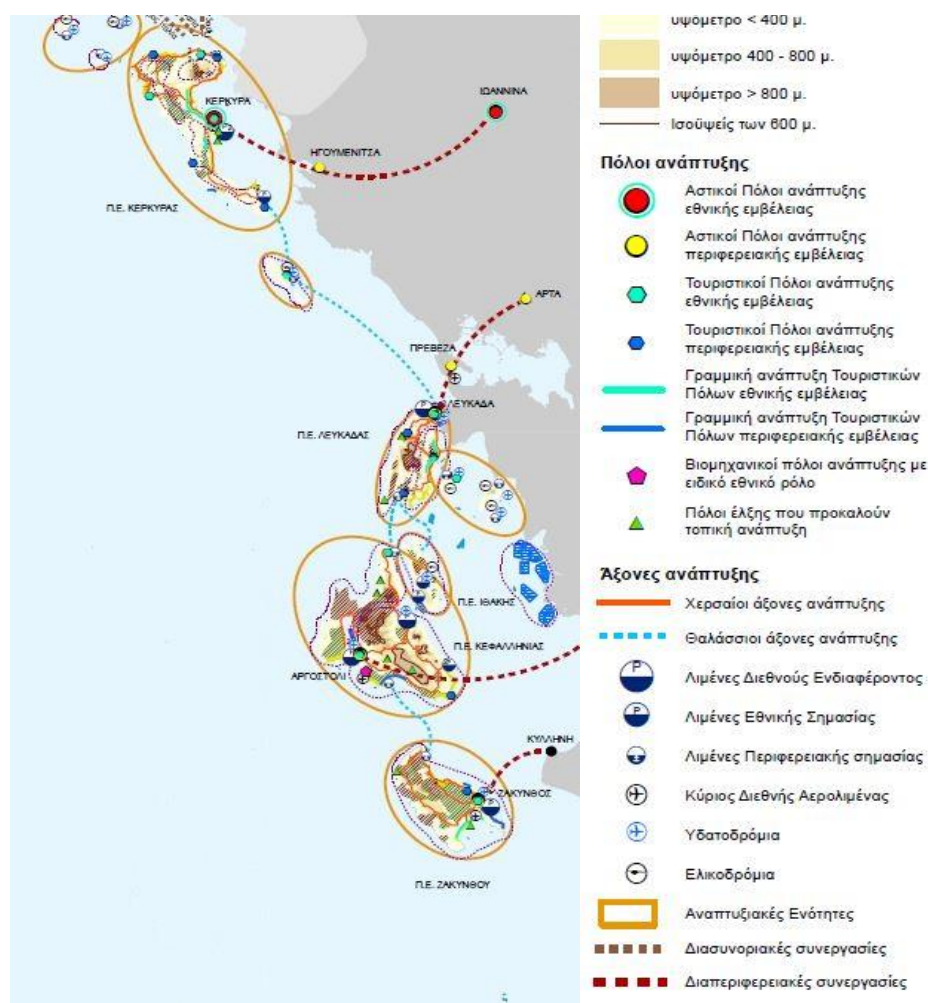
Σύμφωνα με το **πρότυπο χωρικής ανάπτυξης** που θέτει το ΠΧΠ για την Περιφέρεια (άρθρο 1), ως κύριοι στόχοι τίθενται -μεταξύ άλλων-:

- Η σύζευξη του αναπτυξιακού προτύπου και του προτύπου χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας. Ειδικότερα, το πρότυπο του τουρισμού θα πρέπει να αφορά στην αναβάθμιση του συμβατικού, μαζικού τουρισμού, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού και με προβολή του ιδιαίτερου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και τοπίου.
- Η προστασία και ανάδειξη και ορθολογισμένη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, του τοπίου και της πολιτιστικής κληρονομιάς, που θα εξυπηρετεί τους μακροπρόθεσμους αναπτυξιακούς στόχους, ιδίως με την ενίσχυση της

ταυτότητας των Ιονίων Νήσων και την προώθηση του ποιοτικού και των ειδικών μορφών τουρισμού.

Αναφορικά με τους **βασικούς άξονες και πόλους ανάπτυξης** που καθορίζει το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο (άρθρο 5) για τη νήσο Ιθάκη προτείνεται η ενίσχυση των οριζόντιων αξόνων / διασυνδέσεων των νησιών με τα λιμάνια της ηπειρωτικής χώρας, ως άξονες διαπεριφερειακής σημασίας (ενίσχυση της σύνδεσης των Π.Ε. Κεφαλονιάς και Ιθάκης με τον Αστακό). Επιπλέον, η έδρα του Δ. Ιθάκης (Βαθύ) καθορίζεται ως τουριστικός πόλος εθνικής εμβέλειας (βλ. Εικόνα 22).

Εικόνα 22: Απόσπασμα από τον Χάρτη Π.1 "Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης" του ΠΧΠ

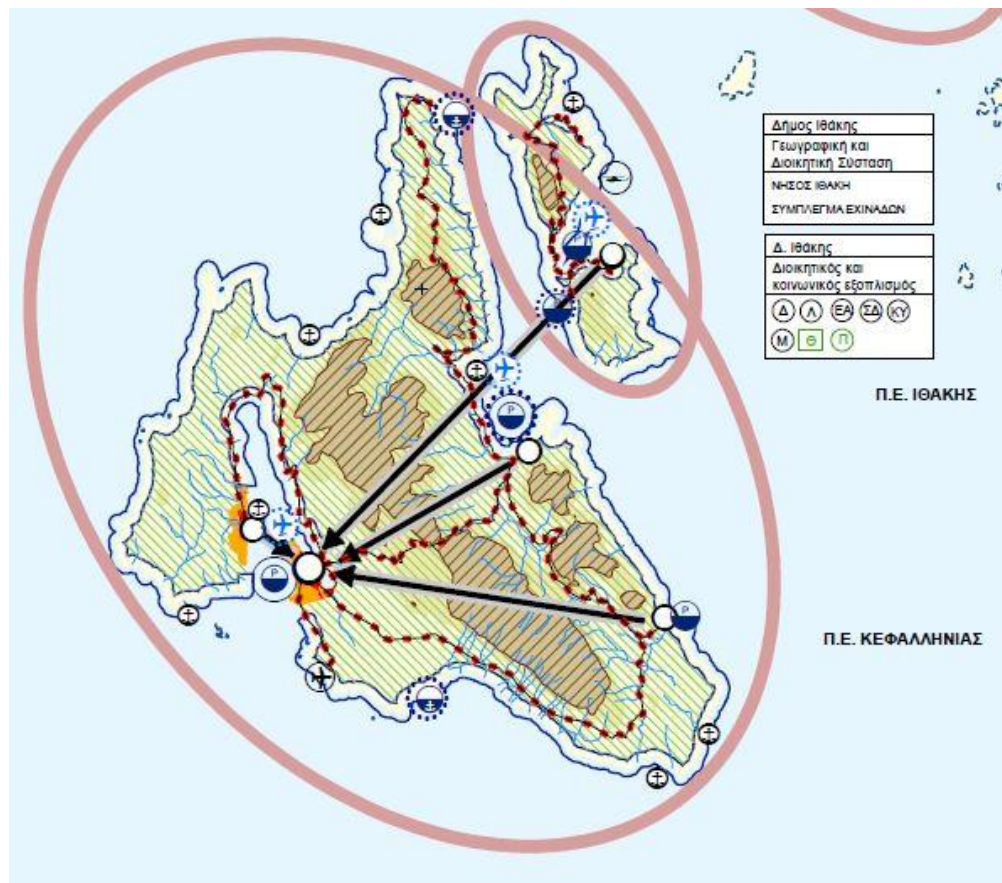
Σύμφωνα με τον καθορισμό **ευρύτερων χωρικών ενότητων** στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (άρθρο 7), το ΠΧΠ επισημαίνει για την ευρύτερη νησιωτική ανθρωπογεωγραφική ενότητα τη διαφοροποίηση των μεγάλων νησιών από τα μικρά. Ειδικότερα, τα μικρά νησιά [στα οποία εντάσσεται και η Ιθάκη] συνιστούν μια ξεχωριστή ανθρωπογεωγραφική οντότητα και η διαφοροποίησή τους από τα μεγάλα είναι απαραίτητη λόγω της κλίμακας του χώρου και της τοπικής οικονομίας. Στην περίπτωση των μικρών νησιών, ως στόχος τίθεται η αντιμετώπιση του καθεστώτος της «διπλής» νησιωτικότητας που αφορά τις περιορισμένες σε έκταση παραγωγικές δραστηριότητες και τη δύσκολη προσπελασιμότητα. Επιπλέον, δίνονται οι εξής κατευθύνσεις για: (α)

διατήρηση της γεωργίας με ειδικά κίνητρα, (β) ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών, (γ) δημιουργία οργανωμένων λιμενικών υποδομών μικρού μεγέθους για τουριστικά σκάφη και πλοία κρουαζιέρας, (δ) κατασκευή των απαραίτητων τεχνικών και περιβαλλοντικών υποδομών μικρής κλίμακας. Ειδικότερα για την ενότητα του *παράκτιου χώρου* [στην οποία εντάσσεται η περιοχή επέμβασης], δίδονται οι εξής οριζόντιες κατευθύνσεις:

- Συμβατότητα χερσαίων και θαλάσσιων χρήσεων γης.
- Προστασία και ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, οικοσυστημάτων και τοπίων.
- Διασύνδεση των παράκτιων τουριστικών περιοχών μεταξύ τους και με την ενδοχώρα με παράλληλη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, στη βάση της συμπληρωματικότητας των δραστηριοτήτων και της πολυλειτουργικής γεωργίας.
- Σταδιακός περιορισμός και κατάργηση της εκτός σχεδίου δόμησης (π.χ. κατάργηση παρεκκλίσεων, απαγόρευση δόμησης έως μια απόσταση από τον αιγιαλό, προστασία γεωργικής γης, χωρικοί υποδοχείς τουριστικής ανάπτυξης).

Επιπρόσθετα, αναφορικά με τη **διάθρωση και ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου** για την Περιφέρεια (άρθρο 8), το ΠΧΠ κατατάσσει το Βαθύ Ιθάκης ως οικιστικό κέντρο 6^{ου} επιπέδου (μικρά αστικά κέντρα) (βλ. και Εικόνα 23), το οποίο συγκεντρώνει ήδη περισσότερες λειτουργίες σε σχέση με τα υπόλοιπα μικρά νησιά, αλλά διατηρεί υψηλό βαθμό εξάρτησης από το Αργοστόλι της Κεφαλλονιάς. Παράλληλα, στο πλαίσιο ενδυνάμωσης του ρόλου του ως οικιστικό κέντρο, προωθείται η ενίσχυση υποδομών κοινωνικής πρόνοιας με περιοχή επιρροής όλο το Δήμο Ιθάκης.

Εικόνα 23: Απόσπασμα από τον Χάρτη Π.2β "Οικιστικό Δίκτυο – Διοικητικός και Κοινωνικός Εξοπλισμός – Μεταφορές" του ΠΧΠ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- υψόμετρο < 400 μ.
- υψόμετρο 400 - 800 μ.
- υψόμετρο > 800 μ.
- ισούψεις των 600 μ.
- Κυριότεροι ποταμοί και ρέματα
- Όριο κοστούς
- Ελληνική επικράτεια

Οικιστικό Δίκτυο

- Δευτερεύων εθνικός δρόμος (3ο επίπεδο)
- Λοιπά κέντρα περιφερειακών, αστικά κέντρα με πληθυσμό > 10.000 κατ. (5ο επίπεδο)
- Μικρά αστικά κέντρα (6ο επίπεδο)
- Οικιστικό δίκτυο
- Πολύτοπος

* Όλοι οι υπόλοιποι οικισμοί κατατάσσονται στο 7ο επίπεδο

Αναπτυξιακές / Χωρικές Ενότητες

- Αναπτυξιακές Ενότητες
- Αστικός χώρος
- Περιστατικός χώρος
- Παράκτιος χώρος
- Ενδοχώρα
- Ορεινός χώρος
- Μικρά νησιά
- Βαλκανικός χώρος

Έδρες Διοικητικών Ενότητων

- Έδρα Περιφέρειας / Π.Ε. / Καλλικράτειου Δήμου
- Έδρα Π.Ε. / Καλλικράτειου Δήμου
- Έδρα Καλλικράτειου Δήμου
- Έδρα άλλης Περιφερειακής Ενότητας

Λειτουργικές Εξαρτήσεις

- Λειτουργικές Εξαρτήσεις των οικισμών από τις έδρες των Περιφερειακών Ενότητων
- Λειτουργικές Εξαρτήσεις μεταξύ των διστόλων

Σχετικά με τη **χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων μεταφορικής υποδομής** (άρθρο 9), ο κατακόρυφος οδικός άξονας Πισαετός - Βαθύ - Φρίκες – Κιόνι προτείνεται να ιεραρχηθεί ως πρωτεύον οδικό δίκτυο. Στις *θαλάσσιες μεταφορές*, προτείνεται η διερεύνηση ένταξης του λιμένα του Πισαετού στην Κατηγορία Κ3 «Λιμένες Περιφερειακής σημασίας» στην εθνική κατηγοριοποίηση λιμένων, ενώ οι υπόλοιποι χαρακτηρίζονται τοπικής σημασίας. Παράλληλα, προτείνεται η ενίσχυση της θαλάσσιας διασύνδεσης των Π.Ε. Κεφαλονιάς και Ιθάκης με την Ιόνια Οδό μέσω του Αστακού Αιτωλοακαρνανίας και της οδού Αστακός - Πλατυγιάλι - Ιόνια Οδός. Στον τομέα της κρουαζιέρας, προωθείται η ανάπτυξη υποδομών διεθνούς και περιφερειακής κρουαζιέρας στην Περιφέρεια ενώ στο πλαίσιο πρόσδεσης κρουαζιερόπλοιων προτείνονται τα αντίστοιχα έργα και στην Ιθάκη. Επιπλέον, προωθείται και η ένταξη ταχύπλοων σκαφών στις θαλάσσιες διασυνδέσεις, ενώ στην προοπτική συγκρότησης ενός δικτύου μαρίνων και τουριστικών καταφυγίων στο Ιόνιο Πέλαγος, ειδική κατεύθυνση δίδεται στο τουριστικό αγκυροβόλιο του Βαθέως -ως κατά προτεραιότητα τουριστικός λιμένας-, όπου προωθείται ο εκσυγχρονισμός και επέκταση του υφιστάμενου. Σχετικά με τα υδροπλάνα, το Περιφερειακό Πλαίσιο στοχεύει στην ένταξη των υδροπλάνων ως νέων μεταφορικών μέσων περιφερειακής και διαπεριφερειακής εμβέλειας, ενώ συγκεκριμένα προτείνεται η διερεύνηση χωροθέτησης υδατοδρομίου στο Βαθύ της Ιθάκης. Τέλος, σχετικά με τις *αεροπορικές μεταφορές*, προτείνεται ο εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση του εξοπλισμού του υφιστάμενου ελικοδρομίου που βρίσκεται στο νησί.

Αναφορικά με τη **χωρική διάρθρωση, εξειδίκευση και συμπληρωματικότητα των παραγωγικών δραστηριοτήτων** (άρθρο 11), στο νησί της Ιθάκης καθορίζονται περιοχές / ευρείες ζώνες ανάπτυξης πρωτογενούς τομέα (με εξειδίκευση σε: Χωρικές Ενότητες Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Υδατοκαλλιέργειών) αλλά και ευρεία ζώνη ανάπτυξης τριτογενούς τομέα (Χωρικές Ενότητες Τουρισμού). Αναφορικά με τις *περιοχές ανάπτυξης τουρισμού*, επισημαίνεται ότι όλο το νησί της Ιθάκης εντάσσεται σε αυτές και, ειδικότερα, ορίζεται ως περιοχή με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού, για την οποία δίδονται οι εξής κατευθύνσεις:

- Διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των φυσικών, ιστορικών, αρχιτεκτονικών, κ.α. σημείων του χώρου, καθώς και της κλίμακας των οικισμών.
- Προσαρμογή της τυπολογίας των καταλυμάτων (μορφολογικοί περιορισμοί, δυναμικότητα, κατηγορίες) και άλλων σχετικών με τον τουρισμό υποδομών σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής και των ειδικών - εναλλακτικών μορφών τουρισμού που υποστηρίζουν.
- Πολιτικές ολοκληρωμένων και σύνθετων τουριστικών υποδομών ήπιας ανάπτυξης (οργανωμένοι υποδοχείς και σύνθετα τουριστικά καταλύματα ήπιας ανάπτυξης).

Παράλληλα, αναφορικά με τους *όρους σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές* [με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού] δίδεται η κατεύθυνση για αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε δεκαπέντε (15) στρέμματα και θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8,9 και 10 κλινών / στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων αντίστοιχα.

Σχετικά με το **χωρικό προσδιορισμό των βιώσιμων αναπτυξιακών ενότητων** (άρθρο 13) δίδονται κατευθύνσεις στις επιμέρους αναπτυξιακές / διοικητικές ενότητες ανά Χωρική Ενότητα παραγωγικών δραστηριοτήτων (βλ. Εικόνα 24). Έτσι, για το Δ. Ιθάκης καταγράφονται τα εξής:

- Ως *Χωρικές Ενότητες Γεωργίας* καθορίζονται οι γεωργικές εκτάσεις Βαθέως – Περαχωρίου και περιοχή Σταυρού – Φρικών – Εξαγωγής, ενώ ως ζώνη προστασίας ορίζεται η οριοθετημένη περιοχή παραγωγής του οίνου ΠΟΠ Μαυροδάφνη στις Τ.Κ. Ιθάκης και Περαχωρίου.
- Ως *Χωρική Ενότητα Κτηνοτροφίας* καθορίζεται η περιοχή μεταξύ Λεύκης – Μονής Καθαρών – Κιονίου – Σταυρού.
- Στον *τομέα της μεταποίησης*, προτείνεται η διάσπαρτη εγκατάσταση μεταποίησης, συσκευασίας και τυποποίησης μόνο τοπικών αγροτικών προϊόντων, ενώ αν διαπιστωθεί ανάγκη οργανωμένου υποδοχέα, αυτός προτείνεται να χωροθετηθεί στον περιαστικό χώρο του Βαθέως και να είναι χαμηλής όχλησης.
- Ως *Χωρική Ενότητα Τουρισμού* και ειδικότερα ως περιοχή ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού καθορίζεται όλο το νησί της Ιθάκης.

Εικόνα 24: Απόσπασμα από τον Χάρτη Π.2α “Χωροταξική Οργάνωση της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων” του ΠΧΠ

Στο πλαίσιο της **προστασίας και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος** (άρθρο 14) της Περιφέρειας, δίδονται -μεταξύ άλλων- οι εξής κύριες κατευθύνσεις:

- Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων,
- Ορθολογική διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών,
- Προστασία του αγροτικού τοπίου ή και άλλων στοιχείων που προσδίδουν ιδιαίτερη ταυτότητα στην Περιφέρεια.

Επιπλέον, προωθείται η ανάπτυξη του αιεφόρου πολιτιστικού τουρισμού, σε συνδυασμό με την οικολογική διάσταση του, ήτοι την ανάπτυξη του οικο-πολιτιστικού τουρισμού. Προωθούνται διαδρομές οικοπολιτιστικού τουρισμού που διασυνδέουν οικοσυστήματα, τοπία, αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία, παραδοσιακούς οικισμούς, ακτές και άλλες ενδιαφέρουσες περιοχές.

Όσον αφορά τη **Στρατηγική για το Τοπίο της Περιφέρειας**, το ΠΧΠ εντάσσει τη νήσο Ιθάκη στη ευρύτερη Ζώνη Τοπίου Ιθάκης, η οποία ιεραρχείται ως «τοπίο περιφερειακής αξίας». Ειδικότερα, στη νήσο Ιθάκη αναγνωρίζονται επιμέρους αγροτικά τοπία τα οποία περιλαμβάνουν κυρίως ελαιώνες, αμπελώνες, καλλιεργούμενες εκτάσεις καθώς και δομικές κατασκευές (ξερολιθιές, αναβαθμίδες κτλ.). Πλέον των αγροτικών τοπίων, μεμονωμένα στοιχεία/περιοχές της νήσου Ιθάκης εντάσσονται στις κατηγορίες τοπίων ακτών και σπηλαίων καθώς και στα τοπία κτισμένης κληρονομίας που ορίζει το ΠΧΠ (παραδοσιακός οικισμός Βαθέως, μεμονωμένα στοιχεία τοπίου π.χ. φάροι, ξωκλήσια κτλ.). Ειδικότερη κατεύθυνση που δίδεται οριζόντια από το ΠΧΠ για όλες τις ζώνες τοπίου είναι η βελτίωση και εκσυγχρονισμός των υφισταμένων τουριστικών καταλυμάτων καθώς και η κατασκευή νέων με ένταξη στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον και το τοπίο και προώθηση ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Βάσει των παραπάνω, το προτεινόμενο ΕΠΣ θεωρείται **απόλυτα συμβατό** και εναρμονίζεται με τους στόχους και τις κατευθύνσεις του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, διότι:

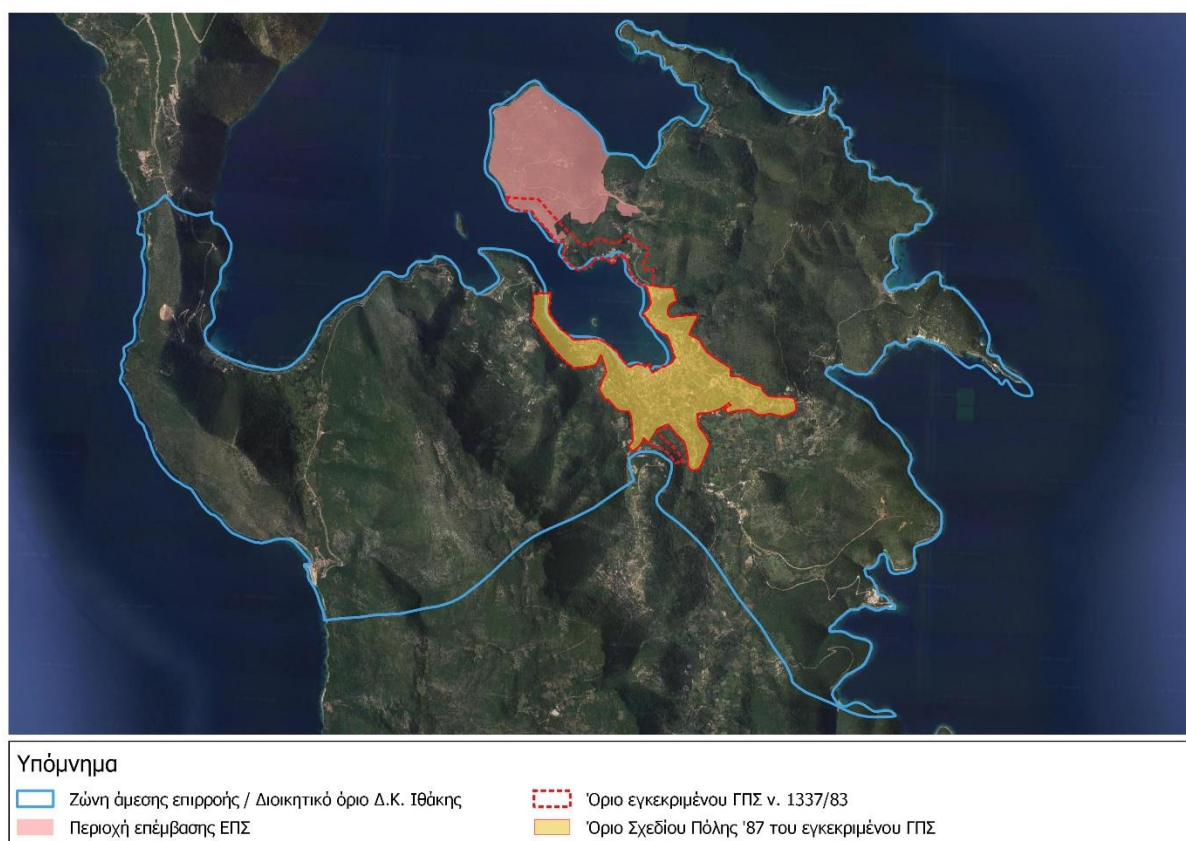
- ✓ Συμβάλλει στην επίτευξη βασικών στόχων του πρότυπου χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας, ενισχύοντας την ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού αλλά και προωθώντας τον ποιοτικό τουρισμό.
- ✓ Θα αποτελέσει οργανωμένο χωρικό υποδοχέα τουριστικής ανάπτυξης, αντίθετα από τη διάσπαρτη και σημειακή εκτός σχεδίου δόμηση (η οποία αποθαρρύνεται από το ΠΧΠ).
- ✓ Αναμένεται να συμβάλλει στη διαφοροποίηση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος της Ιθάκης αλλά και της Περιφέρειας.
- ✓ Εντάσσεται στην ευρεία ζώνη ανάπτυξης τουρισμού (Χωρική Ενότητα Τουρισμού) που έχει καθορίσει το ΠΧΠ και ειδικότερα στις *περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού*, υιοθετώντας πλήρως την κατεύθυνση για την προώθηση *πολιτικών ολοκληρωμένων και σύνθετων τουριστικών υποδομών ήπιας ανάπτυξης (οργανωμένοι υποδοχείς και σύνθετα τουριστικά καταλύματα ήπιας ανάπτυξης)* που δίδεται για τις εν λόγω περιοχές.
- ✓ Στοιχεί στην απόλυτη τήρηση της κατεύθυνσης για τις προαναφερόμενες περιοχές που αφορά τη θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8,9 και 10 κλινών / στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων αντίστοιχα.
- ✓ Αναμένεται να συμβάλλει στην προώθηση της Στρατηγικής για το Τοπίο της Περιφέρειας, αφού η Πρόταση Χωρικής Ανάπτυξης της μελέτης ΕΠΣ θα λάβει υπόψιν πρωτίστως τη συνιστώσα του τοπίου, ενώ ένας από τους βασικούς στόχους που θα τεθεί είναι η προστασία του αγροτικού τοπίου καθώς και άλλων στοιχείων που προσδίδουν ιδιαίτερη ταυτότητα στο τοπίο του νησιού (διατήρηση και αποκατάσταση αναβαθμίδων εντός της περιοχής επέμβασης κτλ.).

A.3.3.2 ΟΡΙΑ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ 1^{ΟΥ} ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΙΣΟΔΥΝΑΜΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Όπως προαναφέρθηκε, μέχρι σήμερα δεν έχουν θεσμοθετηθεί σχέδια ρυθμιστικού χαρακτήρα που να καλύπτουν τον εξωοικιστικό χώρο του νησιού [και κατ' επέκταση της ζώνης άμεσης επιρροής] καθορίζοντας τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης καθώς και τους ειδικότερους όρους ή περιορισμούς δόμησης (π.χ. Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου – ΖΟΕ του Ν. 1337/1983, Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ) ή Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) του Ν. 2508/1997, Γενικές Κατευθύνσεις Περιοχών Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης (ΠΕΡΠΟ) του Ν. 2508/1997 κτλ.).

Τα μοναδικό εγκεκριμένο Πολεοδομικό Σχέδιο 1^{ου} επιπέδου είναι το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) του οικισμού Ιθάκης (Βαθέως) βάσει των διατάξεων του Ν. 1337/1983, το οποίο καλύπτει τον οικιστικό χώρο της πρωτεύουσας του νησιού (βλ. Εικόνα 25).

Εικόνα 25: Θεσμοθετημένα Σχέδια ρυθμιστικού χαρακτήρα εντός της ΖΑΕ

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Προβλέψεις και ρυθμίσεις του εγκεκριμένου ΓΠΣ Βαθέως

Το θεσμοθετημένο ΓΠΣ του οικισμού Βαθέως (ΦΕΚ 67/Δ/1986) έπεται χρονολογικά του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και της αναθεώρησής του [1956] και διατήρησε σε γενικές γραμμές την παραδοσιακή συμπαγή δομή του οικισμού. Το ΓΠΣ περιλαμβάνει τις εξής προβλέψεις για την πολεοδομική οργάνωση του οικισμού για πληθυσμιακό μέγεθος 2.500 κατοίκων (πληθυσμός 1987):

- Επέκταση του σχεδίου πόλης σε εκτάσεις αραιοδομημένες και την ένταξη στο σχέδιο περιοχών οικισμών προ του έτους 1923, Άνω Βουνάκι και Κανελάτα, και τη δημιουργία μίας πολεοδομικής ενότητας.
- Καθορισμό των χρήσεων γης με ειδικότερες επιλογές:
 - ο Τη μεταφορά – χωροθέτηση διοικητικών χρήσεων και υπηρεσιών από την παραλία στον εσωτερικό πολεοδομικό ιστό του οικισμού.
 - ο Διατήρηση του σημερινού κέντρου του οικισμού και χωροθέτηση χρήσεων λιανικού εμπορίου πολιτιστικών και κέντρων αναψυχής στα τοπικά κέντρα στις περιοχές επεκτάσεων.
 - ο Χωροθέτηση χρήσεων τουρισμού διάσπαρτα στον ιστό του οικισμού.
 - ο Χωροθέτηση τουριστικής ζώνης βορειοανατολικά του οικισμού, δημιουργία εντός της αυτής ανοικτού θεάτρου και μαρίνας μικρών σκαφών.
 - ο Χωροθέτηση πολιτιστικών χρήσεων διάσπαρτα στον οικισμό με στόχο την εγκατάστασή τους στα διατηρητέα κτίρια.
 - ο Χωροθέτηση κοινωνικής υποδομής (εκπαίδευσης, αθλητισμού – περιθάλψης και πρόνοιας ΝΑ του οικισμού).
 - ο Χωροθέτηση βιομηχανικής μονάδας επισκευής σκαφών στα πρώην σφαγεία με μικρή μαρίνα προστασίας.
 - ο Χωροθέτηση δημοτικής αγοράς στην περιοχή πάρκου και χώρου στάθμευσης.
 - ο Χωροθέτηση ζώνης χρήσεων χονδρεμπορίου στην παρακείμενη του βιοτεχνικού πάρκου περιοχή.
- Τη γενική εκτίμηση της χωρητικότητας της πολεοδομικής ενότητας σε κατοίκους με προοπτική το έτος 1987.
- Τον καθορισμό ζωνών οικονομικών και θεσμικών κινήτρων και νέων αναπτυξιακών ζωνών και ειδικότερα:
 - ο Ζώνη Κοινωνικού Συντελεστή (ΖΚΣ) στη δημοτική έκταση που παραχωρήθηκε στον ΟΕΚ.
 - ο Ζώνη ειδικής ενίσχυσης (ΖΕΕ) στις δύο περιοχές ΝΔ του οικισμού και νότια των αθλητικών εγκαταστάσεων.
 - ο Ζώνη ανάπτυξης στην περιοχή μεταξύ του οικισμού Κανελάτα, οικοπέδου ΟΕΚ και οικισμού Ιθάκης.
 - ο Ζώνη εξυγίανσης από περιβαλλοντική άποψη και αναβάθμιση σε ολόκληρη την ακτή της Ιθάκης.
 - ο Ζώνη προστασίας αρχιτεκτονικών συνόλων σε ολόκληρο τον οικισμό.
 - ο Ζώνη λιανικού εμπορίου στον παραλιακό δρόμο και στον πρώτο παράλληλό του.
 - ο Ζώνη χονδρικού εμπορίου στα ΝΔ του οικισμού και καρνάγιο στην περιοχή παλιού σφαγείου.
 - ο Ζώνη τουριστικής ανάπτυξης στην παραλιακή έκταση προς Λούτσα και πέραν. Συγκεκριμένα στο δημοτικό οικόπεδο «Μακροπούσι» ξενοδοχειακή επιχείρηση.
 - ο Ζώνη ειδικής μελέτης στο νησάκι Λαζαρέτο, στο βιοτεχνικό πάρκο και στο λιμάνι του Πισαετού.
- Τον καθορισμό ζωνών πολεοδομικών μηχανισμών και οργανωμένης ανάπτυξης κατοικίας.

Επιπρόσθετα, βασικές κατευθύνσεις και πρόνοιες για την προστασία του περιβάλλοντος του ΓΠΣ αποτελούν:

- Καθορισμός ζώνης προστασίας ακτών (περιοχή Μώλου και περιοχή Πισαετού).
- Ζώνη προστασίας αρχιτεκτονικών συνόλων παραδοσιακής κληρονομιάς (όλος ο οικισμός).
- Ειδική μελέτη τουριστικής ζώνης, βιοτεχνικού πάρκου και λιμανιού Πισαετού.
- Μεταφορά οχλουσών χρήσεων στο βιοτεχνικό πάρκο.
- Δημιουργία χωματερής στη περιοχή Αγίου Κωνσταντίνου – Χάνι, με το σύστημα καύσης απορριμμάτων.
- Μεταφορά των τεσσάρων (4) νεκροταφείων του οικισμού στον Άγιο Ιωάννη Θεολόγο.

Πλέον των παραπάνω, το ΓΠΣ περιλαμβάνει προτάσεις κυκλοφοριακής οργάνωσης και μεταφορικής υποδομής καθώς και προτάσεις για τα βασικά έργα και δίκτυα υποδομών. Η ειδικότερη πολεοδομική οργάνωση, όπως προαναφέρθηκε, και οι ισχύουσες θεσμοθετημένες χρήσεις γης αποτυπώνονται στην παρακάτω Εικόνα 26.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), οι οικιστικές χρήσεις της «Γενικής Κατοικίας» που καθορίζει το εγκεκριμένο ΓΠΣ καλύπτουν περίπου το 79% της έκτασης της πόλης (όπως ορίζεται από το όριο σχεδίου πόλης '87), ενώ η αντίστοιχη επιφάνεια της αμιγούς κατοικίας ανέρχεται σε περίπου 10% της έκτασης της πόλης. Παράλληλα, το ΓΠΣ έχει καθορίσει χρήσεις κεντρικών λειτουργιών, επιπλέον των υφιστάμενων, καθώς και χρήσεις τοπικών κέντρων συνοικίας-γειτονιάς.

Επισημαίνεται ότι εκτός του οικιστικού χώρου, το ΓΠΣ περιλάμβανε και κατευθύνσεις για τον εξω-οικιστικό χώρο πέριξ του οικισμού, παρόλο που βάσει των διατάξεων του Ν. 1337/83, τα ΓΠΣ δεν είχαν άμεσα ρυθμιστικό χαρακτήρα για τον εκτός σχεδίου (μη πολεοδομούμενο) χώρο, αλλά απαιτείτο ΖΟΕ περιαστικού χαρακτήρα για τη θεσμοθέτηση αυτών των ζωνών.

Εκτίμηση βαθμού εφαρμογής του ΓΠΣ Ιθάκης

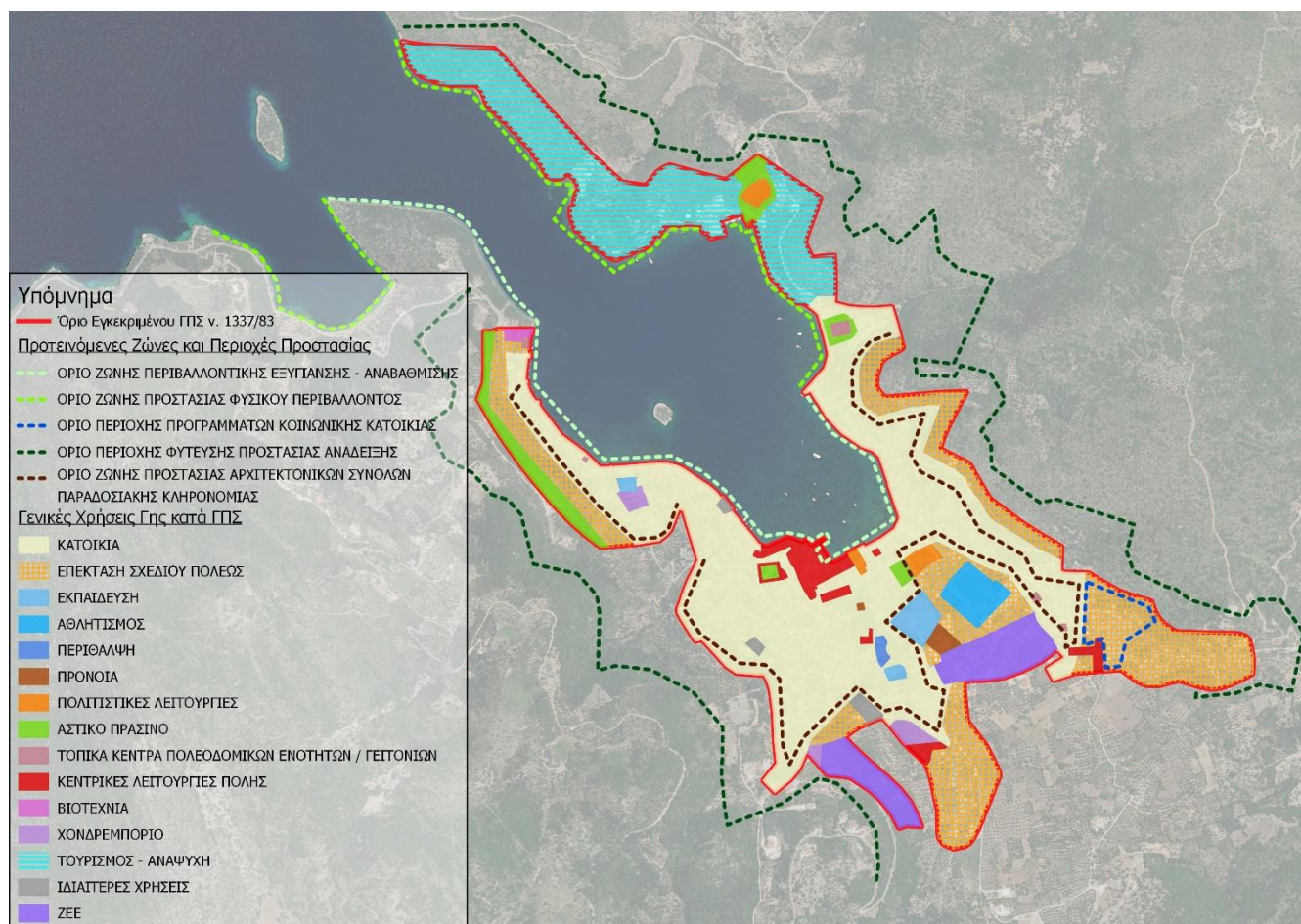
Σχετικά με την εκτίμηση του βαθμού εφαρμογής της πολεοδομικής οργάνωσης και των χρήσεων γης που έχει προτείνει το εγκεκριμένο ΓΠΣ, αναφέρεται ότι οι προβλέψεις / προτάσεις του ΓΠΣ έχουν εφαρμοστεί σήμερα σε μικρό βαθμό.

Αναφέρεται ενδεικτικά ότι η μοναδική πρόβλεψη που έχει εφαρμοστεί είναι η χωροθέτηση της κοινωνικής υποδομής στο νοτιοανατολικό τμήμα του οικισμού, ενώ προτάσεις όπως: η χωροθέτηση τουριστικής ζώνης και η χωροθέτηση ανοικτού θεάτρου και μαρίνας βορειοανατολικά του οικισμού καθώς και η χωροθέτηση των πολιτιστικών χρήσεων διάσπαρτα στον οικισμό με στόχο την αξιοποίηση των διατηρητέων κτιρίων, έχουν πραγματοποιηθεί εν μέρει.

Ταυτόχρονα, σε εξίσου μικρό βαθμό έχουν εφαρμοστεί και οι προβλέψεις του ΓΠΣ που αφορούσαν τον καθορισμό οικονομικών και αναπτυξιακών ζωνών και θέσπισης θεσμικών κινήτρων σε αυτές καθώς και ζώνες πολεοδομικών μηχανισμών και οργανωμένης ανάπτυξης κατοικίας. Μοναδικές προτάσεις που έχουν υλοποιηθεί έως σήμερα είναι: η Ζώνη Κοινωνικού Συντελεστή (ΖΚΣ) στη δημοτική έκταση που παραχωρήθηκε στον ΟΕΚ στην οποία έχουν ανεγερθεί κοινωνικές κατοικίες, η υλοποίηση της προβλεπόμενης ζώνης λιανικού εμπορίου στον παραλιακό δρόμο και στον πρώτο παράλληλο δρόμο καθώς και η ζώνη παροχής έτοιμου σπιτιού και παροχής φθηνού οικοπέδου.

Τέλος, όπως έχει ήδη προαναφερθεί, σε εξέλιξη βρίσκεται το ΣΧΟΟΑΠ του Δ. Ιθάκης βάσει των διατάξεων του Ν. 2508/1997, με στόχο τη χωρική οργάνωση και κάλυψη όλης της εδαφικής περιφέρειας του Δ. Ιθάκης με χρήσεις γης. Στην παρούσα φάση, έχουν παραδοθεί τα Στάδια Α και Β1 της μελέτης [Αύγουστο 2014 και Σεπτέμβριο 2016 αντίστοιχα], χωρίς ωστόσο να έχει προχωρήσει η εκπόνηση του Β2 Σταδίου και η θεσμοθέτησή του μέχρι σήμερα.

Εικόνα 26: Θεσμοθετημένες χρήσεις γης σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΓΠΣ Βαθέως

Πηγή: ΓΠΣ οικισμού Ιθάκης (ΦΕΚ 67/Δ/1986), Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Συμπερασματικά, βάσει των παραπάνω, η περιοχή επέμβασης εμπίπτει στον έξω-οικιστικό χώρο (εκτός εγκεκριμένου σχεδίου και εκτός ορίων οικισμού) του νησιού, ενώ μικρό τμήμα της περιοχής επέμβασης εμπίπτει εντός ορίου του ΓΠΣ του Ν. 1337/83 ως προς τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης και, ειδικότερα, στη ζώνη τουριστικής ανάπτυξης που πρότεινε το ΓΠΣ. Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι η εν λόγω προτεινόμενη αναπτυξιακή ζώνη δεν ενεργοποιήθηκε ποτέ, κατόπιν ειδικής μελέτης, όπως προέβλεπε το ΓΠΣ.

Παρόλα αυτά, ο χωρικός προορισμός καθώς και η αναπτυξιακή σκοπιμότητα της εν λόγω ζώνης είναι **απόλυτα συμβατά** με τον προτεινόμενο χωρικό προορισμό του ΕΠΣ που προωθείται.

A.3.3.2.1 Οικιστικές περιοχές (ΟΙΚ)

Σύμφωνα με το άρθ. 7 του Ν. 4447/2016 όπως ισχύει, *ως Οικιστικές Περιοχές (ΟΙΚ) νοούνται οι περιοχές που εξυπηρετούν τη διαβίωση και την οργανωμένη οικονομική και κοινωνική ζωή και δραστηριότητα του ανθρώπου. Στις οικιστικές περιοχές περιλαμβάνονται όλες οι πολεοδομημένες, εντός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων, περιοχές, οι οικισμοί προ του 1923 ή με πληθυσμό κάτω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων, καθώς και οι προς πολεοδόμηση περιοχές. Περιλαμβάνονται επίσης οι Περιοχές Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης (Π.Ε.Ρ.ΠΟ.) του άρθρου 24 του ν. 2508/1997 (Α' 124) με χρήση πρώτης ή δεύτερης κατοικίας, οι Περιοχές Περιβαλλοντικής Αναβάθμισης και Ιδιωτικής Πολεοδόμησης (Π.Π.Α.Ι.Π.), οι Ειδικές Περιοχές Περιβαλλοντικής Αναβάθμισης και Ιδιωτικής Πολεοδόμησης (Ε.Π.Π.Α.Ι.Π.), και τα Ειδικά Σχέδια Περιβαλλοντικής Αναβάθμισης και Ανάπτυξης (Ε.Σ.ΠΕΡ.Α.Α.) των άρθρων 1, 7 και 16 του ν. 4280/2014 (Α' 159).*

Όσον αφορά τις Οικιστικές περιοχές (ΟΙΚ) σε επίπεδο ευρύτερης περιοχής, επισημαίνεται ότι μόνο το Βαθύ και ο οικισμός της Λεύκης έχουν εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια ενώ οι υπόλοιποι οικισμοί του νησιού είναι οριοθετημένοι ως οικισμοί κάτω των 2.000 κατοίκων, με εξαίρεση του μη οριοθετημένου οικισμού Αετού.

Ειδικότερα, στη επίπεδο της **ζώνης άμεσης επιρροής**, οι Οικιστικές Περιοχές (ΟΙΚ) και το θεσμικό πλαίσιο δόμησης τους καταγράφονται ως εξής:

- Στο Βαθύ, το πρώτο ρυμοτομικό σχέδιο θεσμοθετήθηκε το 1954 (ΦΕΚ 223/Α/1954) καλύπτοντας μία ευρεία περιοχή του οικισμού που είχε ήδη διαμορφωθεί. Το σχέδιο αναθεωρήθηκε το 1956 (ΦΕΚ 134/Α/1956) χωρίς ωστόσο το εγκεκριμένο ρυμοτομικό να έχει εφαρμοστεί σε μεγάλο τμήμα του. Σύμφωνα με εκτίμηση του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), βασικό πρόβλημα εφαρμογής ήταν η μη διάνοιξη των προβλεπόμενων δρόμων ενώ σε αρκετά σημεία δεν λήφθηκε υπόψη η παραδοσιακή διαμόρφωση του παλαιού οικιστικού ιστού. Το 1995 με Απόφαση Υπουργού ανατέθηκε η μελέτη πολεοδόμησης και αναθεώρησης του οικισμού, η οποία όμως δεν ολοκληρώθηκε και σταμάτησε μετά και την υποβολή της Β' Φάσης. Η Πολεοδομική Μελέτη Επέκτασης και Αναθεώρησης περιλαμβάνει την περιοχή που καθόρισε το ΓΠΣ (όριο σχεδίου πόλης 1987) εξειδικεύοντας τον σχεδιασμό και τις επιταγές του ΓΠΣ. Πλέον αυτών, στο νοτιοανατολικό άκρο του οικισμού, σε περιοχή ορισμένη από το εγκεκριμένο ΓΠΣ, ανεγέρθηκαν κοινωνικές κατοικίες. Το καθεστώς δόμησης του οικισμού διέπεται από ένα σύνολο νομοθετημάτων μετά και από την χαρακτηρισμό του Βαθέως ως παραδοσιακού οικισμού (ΦΕΚ 594/Δ/1978 και ΦΕΚ 528/Δ/1982).
- Ο οικισμός του Αετού (μη οριοθετημένος), απογράφηκε για πρώτη φορά από την ΕΛΣΤΑΤ το 1991. Ως μη οριοθετημένος οικισμός διέπεται από τους γενικούς όρους της «εκτός σχεδίου» δόμησης βάσει του ΠΔ 24-5-1985 (ΦΕΚ 270/Δ/1985) όπως ισχύει, καθώς και τους ειδικούς όρους δόμησης του ΠΔ 9-10-1982 (ΦΕΚ 528/Δ/1982) που ισχύουν για τον χώρο εκτός ορίων οικισμού αλλά εντός διοικητικών ορίων Δημοτικής Κοινότητας Ιθάκης.

Επισημαίνεται ότι στο επίπεδο της ζώνης άμεσης επιρροής δεν καταγράφονται άλλα θεσμοθετημένα Σχέδια/Ζώνες/Υποδοχείς Οικιστικών Περιοχών (π.χ. Τοπικά Ρυμοτομικά Σχέδια, Οικοδομικοί Συνεταιρισμοί/Ιδιωτικές Πολεοδομήσεις κτλ.).

A.3.3.2.2 Περιοχές Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (ΠΕΔ) (Θεσμοθετημένες ή σε διαδικασία θεσμοθέτησης)

Ως ΠΕΔ καθορίζονται οι εντός ή και εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές (πολεοδομημένες ή μη), οι οποίες, έχουν θεσμοθετηθεί ως τέτοιες αξιοποιώντας τη θέση, τις υφιστάμενες χρήσεις, λειτουργίες και υποδομές, καθώς και τα λοιπά χωρικά τους χαρακτηριστικά, και έχουν θεσμοθετηθεί για τη χωροθέτηση μεμονωμένων ή οργανωμένων παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Ως προς τις θεσμοθετημένες Περιοχές Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (ΠΕΔ) σε επίπεδο ευρύτερης περιοχής, αναφέρεται ότι μοναδικοί θεσμοθετημένοι υποδοχείς/περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων είναι: το λατομείο αδρανών υλικών στην περιοχή του Σταυρού στη Βόρεια Ιθάκη¹¹ και οι περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων που καθόρισε το ΓΠΣ Βαθέως στον αστικό και περιαστικό χώρο του οικισμού (ενδεικτικά: ζώνη χρήσεων χονδρεμπορίου στα ΝΔ του οικισμού, ζώνη τουριστικής ανάπτυξης στο ΒΑ τμήμα του οικισμού, βιοτεχνικό πάρκο). Ωστόσο, αναφέρεται ότι όλες αυτές οι αναπτυξιακές/παραγωγικές ζώνες δεν έχουν ενεργοποιηθεί/εφαρμοστεί σήμερα [βλ. και υπο-κεφάλαιο A.3.3.2], ωστόσο, ισχύουν ως προς τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης.

Αναφέρεται ότι στον τομέα του Τουρισμού, στην Ιθάκη δεν καταγράφονται θεσμοθετημένοι (ή σε διαδικασία θεσμοθέτησης) οργανωμένοι υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων (π.χ. Περιοχές Τουρισμού-Αναψυχής του άρθ. 5 ΠΔ 59/2018, ΠΟΑΠΔ, ΠΟΤΑ, Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα, ΕΣΧΑΣΕ, ΕΣΧΑΔΑ κτλ.). Το μοναδικό ΕΣΧΑΣΕ [βλ. υπο-κεφάλαιο A.3.2.3.6] που έχει ανακοινωθεί και προωθείται, εντοπίζεται στη Νότια Ιθάκη (ΤΚ Περαχωρίου) χωρίς, ωστόσο, να έχει εγκριθεί ως Στρατηγική Επένδυση από την Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων (ΔΕΣΕ). Ως εκ τούτου δεν θεωρείται ότι έχει θεσμική ωριμότητα και δεν συνυπολογίζεται από την παρούσα μελέτη για την εκτίμηση τυχόν αθροιστικών – συνεργιστικών πολεοδομικών επιπτώσεων.

A.3.3.2.3 Περιοχές Προστασίας (ΠΕΠ) και Ειδικών Καθεστώτων (ΠΕΚ)

Σύμφωνα με το άρθ. 7 του Ν. 4447/2016 όπως ισχύει, *ως ΠΕΠ καθορίζονται οι περιοχές, οι οποίες διαθέτουν ιδιαιτέρως αξιόλογα φυσικά ή πολιτιστικά στοιχεία που χρήζουν προστασίας, προβολής και ανάδειξης. [...] Στις περιοχές αυτές εντάσσονται και εκτάσεις που υπάγονται σε ειδικά νομικά καθεστώτα προστασίας (ΠΕΚ), όπως χώροι αρχαιολογικού ή ιστορικού ενδιαφέροντος, δάση και δασικές εκτάσεις, αιγιαλός και παραλία, ποταμοί, λίμνες, ρέματα, καθώς και προστατευόμενες περιοχές του άρθρου 19 του ν. 1650/1986 (Α' 160), οι οποίες διέπονται, όσον αφορά στις χρήσεις γης και τους όρους δόμησης, από τα ειδικά καθεστώτα προστασίας τους [...] Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται και οι περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί, με διοικητική πράξη, ως περιοχές αγροτικής ή γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας.*

Στις κατηγορίες ΠΕΚ παρακάτω καταγράφονται όλες οι περιοχές που εντοπίζονται στο επίπεδο της ευρύτερης περιοχής [νήσος Ιθάκη και εγγύς θαλάσσιος χώρος] και

¹¹ Σύμφωνα με το ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο) το λατομείο ήταν σε λειτουργία μέχρι το 2014. Ωστόσο, σύμφωνα με την Πύλη LATOMET του ΥΠΕΝ για τα έτη 2018, 2019 και 2021, στην Ιθάκη δεν καταγράφεται κανένα λατομείο για το οποίο κατατέθηκαν δελτία (δελτίο δραστηριότητας ή δελτίο απραξίας) από τους εκμεταλλευτές.

διέπονται από ειδικά καθεστώτα προστασίας. Ειδικότερα, οι περιοχές αυτές ομαδοποιούνται στις παρακάτω κατηγορίες: i.) Προστατευόμενες περιοχές, ii.) Χώροι αρχαιολογικού ή ιστορικού ενδιαφέροντος, iii.) Περιοχές με ίδια καθεστώτα προστασίας (δάση και δασικές εκτάσεις, αιγιαλός και παραλία, ρέματα).

Φυσικό Περιβάλλον: Προστατευόμενες Περιοχές¹²

i.) Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) και προτεινόμενα αξιόλογα Τοπία

Το σύνολο του νησιού της Ιθάκης έχει χαρακτηριστεί ως «Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους» (ΤΙΦΚ) από το ΥΠΠΟ σύμφωνα με την ΥΑ ΥΠΠΕ/Α/Φ51/23823/2555/8-5-1976 (ΦΕΚ 661/Β/1976), με στόχο τη διατήρηση του γραφικού τοπίου της καθώς και του παραδοσιακού χαρακτήρα των οικισμών της.

Πλέον αυτού του χαρακτηρισμού, σύμφωνα με τη βάση δεδομένων για την Ελληνική φύση «ΦΙΛΟΤΗΣ» του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ)¹³, στο νησί της Ιθάκης καταγράφονται δύο (2) ακόμα περιοχές που προτάθηκαν για προστασία ως ΤΙΦΚ (βλ. Πίνακας 24 και Εικόνα 27 παρακάτω). Αναφέρεται ότι μόνο ο Όρμος Σαρακηνικό εντοπίζεται εντός της ζώνης άμεσης επιρροής σε αντιδιαμετρικό κόλπο από την περιοχή επέμβασης. Επισημαίνεται ότι οι περιοχές της βάσης ΦΙΛΟΤΗΣ δεν είναι θεσμοθετημένες ως ΤΙΦΚ.

Πίνακας 24: Προτεινόμενα ΤΙΦΚ της βάσης δεδομένων «ΦΙΛΟΤΗΣ» του ΕΜΠ

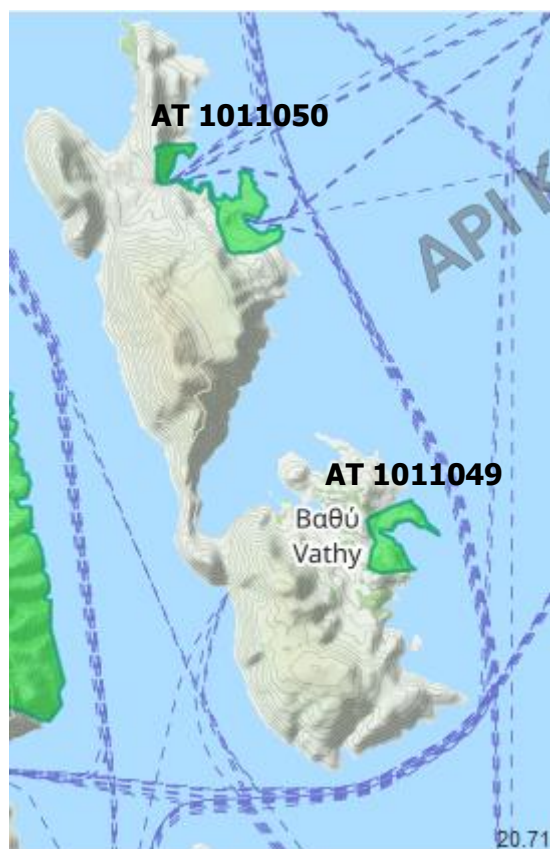
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΠΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ (Ha)
ΑΤ 1011049	ΟΡΜΟΣ ΣΑΡΑΚΙΝΙΚΟ ΙΘΑΚΗΣ	202,27
ΑΤ 1011050	ΦΡΙΚΕΣ – ΚΙΟΝΙ ΙΘΑΚΗΣ	331,19

Πηγή: Βάση «ΦΙΛΟΤΗΣ»

¹² Αναλυτικότερα στοιχεία και χαρακτηριστικά των Προστατευόμενων Περιοχών καταγράφονται στη ΣΜΠΕ του ΕΠΣ.

¹³ Η βάση δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος “Δημιουργία τράπεζας στοιχείων για την Ελληνική Φύση” του ΕΜΠ, και σε συνεργασία με την επιστημονική ομάδα του προγράμματος “Βιότοποι CORINE”. Αποτελεί μια βάση δεδομένων των σημαντικότερων περιοχών του ελληνικού χώρου από την άποψη της αξίας της Φύσης συμπεριλαμβανομένων και των φυσικών τοπίων.

Εικόνα 27: Προτεινόμενα ΤΙΦΚ στην Ιθάκη σύμφωνα με τη βάση «ΦΙΛΟΤΗΣ»

Πηγή: Βάση «ΦΙΛΟΤΗΣ»

ii.) Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ)

Στο νησί της Ιθάκης εντοπίζεται ένα «Καταφύγιο Άγριας Ζωής» (ΚΑΖ) (ονομασία: «ΚΑΖ- 374-Λεύκη-Σταυρός-Ανωγή»), με έκταση 1.369,89 εκταρίων, το οποίο χαρακτηρίστηκε με την ΥΑ 155499/2478/7.6.1984 (ΦΕΚ 401/Β/1984). Το ΚΑΖ καταλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα του Νήριτου Όρους (μεταξύ των οικισμών Λεύκη – Σταυρός – Ανωγή) στο βόρειο τμήμα του νησιού και απέχει περίπου 1,9 χλμ. από την περιοχή επέμβασης (ευθεία απόσταση). Οι ειδικότεροι όροι προστασίας για τα ΚΑΖ καταγράφονται στο άρθ. 5, παρ. 4.3 του Ν. 3937/2011.

iii.) Μικροί Νησιωτικοί Υγρότοποι

Ο μοναδικός χαρακτηρισμένος υγρότοπος που έχει απογραφεί στην Ιθάκη είναι η Α-λυκή Ιθάκης (Υ223ΙΤΗ001), ο οποίος εντοπίζεται στο βορειανατολικό τμήμα του νησιού και απέχει σε ευθεία απόσταση άνω των 10 χλμ. από την περιοχή επέμβασης. Η Αλυκή εμπίπτει στην κατηγορία του εποχιακού αλμυρού λιμνίου, έχει έκταση περίπου 3,5 στρέμματα και προστατεύεται σύμφωνα με το ΠΔ για τους μικρούς νησιωτικούς υγρότοπους (ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/2012).

iv.) Περιοχές Προστασίας Οικοτόπων και Ειδών (Δίκτυο Natura 2000)

Σύμφωνα με την αναθεώρηση του εθνικού καταλόγου περιοχών του ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 (ΚΥΑ 50743/ΦΕΚ 4432/Β/15.12.2017), η περιοχή επέμβασης δεν εμπίπτει, ούτε γειτνιάζει με περιοχές του δικτύου Natura 2000.

Στο επίπεδο του ευρύτερου χώρου του Δήμου Ιθάκης, αναφέρεται ότι στο Δίκτυο "Natura 2000" έχουν συμπεριληφθεί οι Εχινάδες νήσοι καθώς και σημαντικές θαλάσσιες εκτάσεις του Δήμου. Ειδικότερα, πρόκειται για: i.) το θαλάσσιο χώρο του στενού Κεφαλληνίας – Ιθάκης στις δυτικές ακτές της Ιθάκης, στον οποίο εντοπίζονται θαλασσινές σπηλιές που αποτελούν καταφύγιο για ξεκούραση και αναπαραγωγή στη μεσογειακή φώκια αλλά και σε δελφίνια, ii.) τη θαλάσσια έκταση του εσωτερικού Αρχιπελάγους Ιονίου βόρεια του νησιού, στο βυθό της οποίας φύονται λιβάδια Ποσειδωνίας και συχνά εντοπίζεται η παρουσία ρινοδέλφινου και κοινού δελφινιού.

Παράλληλα, σύμφωνα με διερεύνηση της ΣΜΠΕ για τον εντοπισμό των πλησιέστερων περιοχών Natura εντός ακτίνας δέκα (10) χιλιομέτρων από την περιοχή επέμβασης, αναφέρεται ότι εντοπίζονται τρεις περιοχές, οι δύο εκ των οποίων ανήκουν στην κατηγορία ΕΖΔ (Ειδική Ζώνη Διατήρησης), και η μία στην κατηγορία ΖΕΠ (Ζώνη Ειδικής Προστασίας) (βλ. Πίνακας 25).

Πίνακας 25: Βασικά στοιχεία των πλησιέστερων περιοχών Natura 2000 με την περιοχή επέμβασης

Κωδικός	Τύπος	Ονομασία	Έκταση (Ha)	Απόσταση από περιοχή επέμβασης
GR2220005	ΕΖΔ	Δυτικές Ακτές Κεφαλονιάς _ Στενό Κεφαλονιάς Ιθάκης – Βόρεια Ιθάκη (Ακρωτήρια Γερο Γκόμπος-Δράκου Πήδημα-Κεντρί-Αγ.Ιωάννης)	18.742,55	~4Km
GR2220001	ΕΖΔ	Καλόν Όρος Κεφαλονιάς	2.566,19	>9Km
GR2220006	ΖΕΠ	Κεφαλονιά: Αίνος, Αγία Δυνατή και Καλόν Όρος	20.715,15	>9Km

Πηγή: ΣΜΠΕ (ΓΕΩΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΚΕ, 2023)

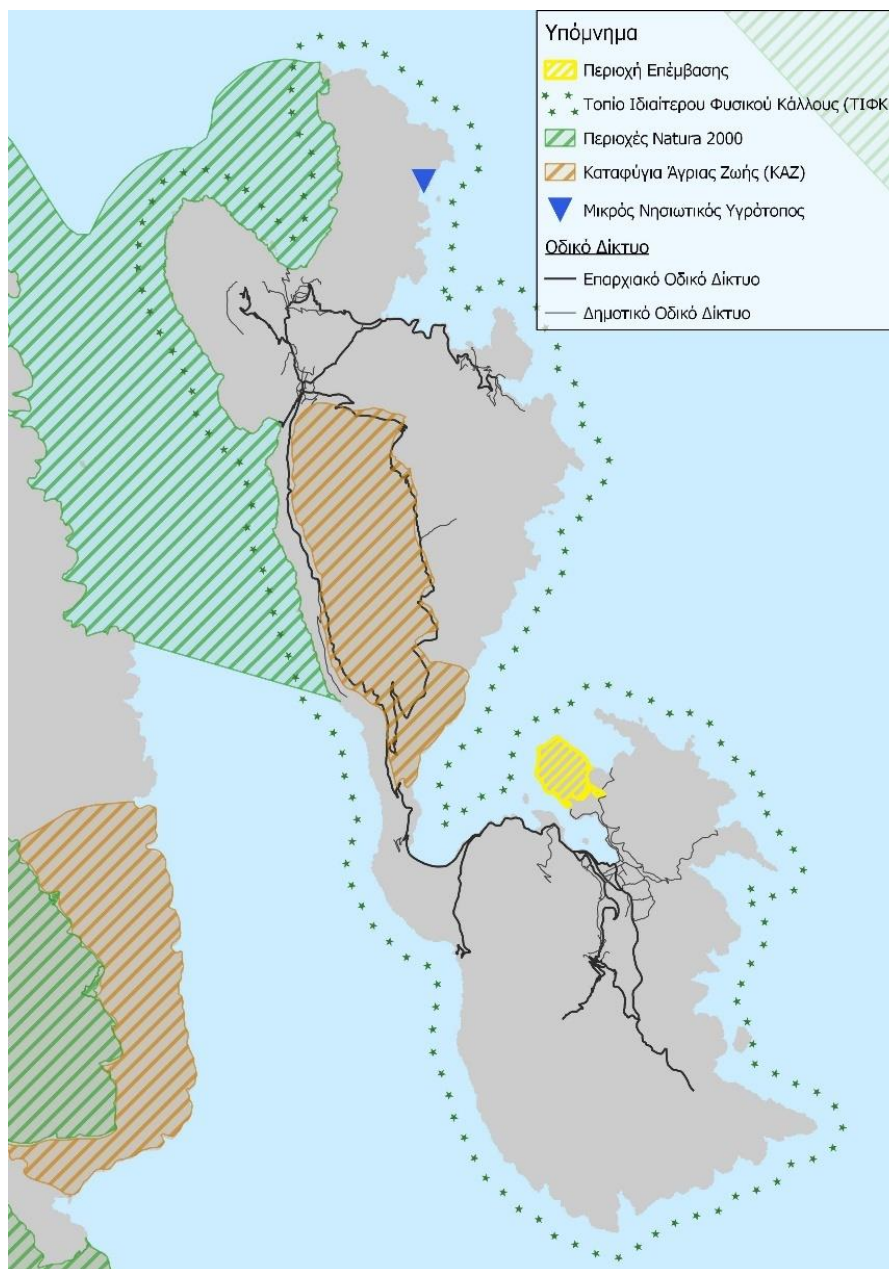
Τα ειδικότερα χαρακτηριστικά της κάθε προστατευόμενης περιοχής καταγράφονται αναλυτικά στη ΣΜΠΕ, ενώ εκτιμάται ότι η περιοχή επέμβασης βρίσκεται σε μεγάλη απόσταση από τις εγγύτερες περιοχές Natura και δεν δύναται να επηρεαστούν.

Σημειώνεται ότι επί του παρόντος έχει εκπονηθεί και βρίσκεται σε στάδιο διαβούλευσης, η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη ΕΠΜ 5α: Περιοχές Natura 2000 των Περιφερειακών Ενοτήτων Κέρκυρας, Κεφαλονιάς, Ιθάκης, Λευκάδας και Ζακύνθου, μέσω της οποίας ορίζονται ζώνες προστασίας καθώς και μέτρα προστασίας εντός αυτών. Κατόπιν ανάλυσης της υπό διαβούλευση μελέτης από τη ΣΜΠΕ, αναφέρεται ότι δεν προκύπτουν ασυμβατότητες ως προς την περιοχή εφαρμογής του ΕΠΣ, και το έως τώρα ισχύον καθεστώς προστασίας.

Τέλος, αναφέρεται ότι ιδιαίτερο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον εντοπίζεται και στα γειτονικά συμπλέγματα νησιών ανατολικά της Ιθάκης (Εχινάδες Νήσοι, Μόδια νησιά), που έχουν ενταχθεί σε διάφορα καθεστώτα προστασίας εθνικού ή διεθνούς επιπέδου. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι τα παραπάνω νησιά υπόκεινται στο καθεστώς προστασίας της Διεθνούς Σύμβασης Ramsar (ως τμήμα του υγροτόπου της λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου) καθώς και στο Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου – Αιτωλικού (εντός Ζώνης Προστασίας της Φύσης και Ζώνης Απόλυτης Προστασίας της Φύσης). Λόγω της μεγάλης απόστασης τους από τη νήσο Ιθάκης [κοντά στις Ακαρνανικές Ακτές] δεν εξετάζονται στην παρούσα μελέτη.

Συμπεραίνεται ότι παρά το ιδιαίτερα εκτεταμένο δίκτυο των προστατευόμενων περιοχών στο ευρύτερο περιβάλλον της Ιθάκης, η περιοχή της ζώνης άμεσης επιρροής και συνεπώς και η περιοχή επέμβασης δεν εμπίπτει ούτε γειτνιάζει με περιοχή με καθεστώς περιβαλλοντικής προστασίας (εθνικού ή διεθνούς επιπέδου) (βλ. Εικόνα 28). Επίσης, σύμφωνα με τα πορίσματα της ΣΜΠΕ εκτιμάται ότι η περιοχή επέμβασης χωροθετείται σε μεγάλη απόσταση από τις προστατευόμενες περιοχές και δεν αναμένεται να τις επηρεάσει.

Εικόνα 28: Προστατευόμενες περιοχές στην ευρύτερη περιοχή

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Ιστορικό και πολιτιστικό περιβάλλον: Χώροι αρχαιολογικού και ιστορικού ενδιαφέροντος

Όσον αφορά το πολιτιστικό περιβάλλον, αναφέρεται ότι η Ιθάκη αποτελεί ένα νησί με «πλούσια» αρχαία και σύγχρονη ιστορία, όπου οι αρχαιολογικοί χώροι, οι τόποι και τα μνημεία της αποτελούν πόλο έλξης και επισκέψεων πολλών ειδικευμένων ερευνητών, περιηγητών αλλά και τουριστών.

Παράλληλα, αξιολογικά οικιστικά σύνολα αρχιτεκτονικού και ιστορικού ενδιαφέροντος αποτελούν οι οικισμοί Βαθύ, Ανωγή, Κιόνι και Σταυρός, οι οποίοι είναι χαρακτηρισμένοι ως παραδοσιακοί οικισμοί με θεσμικό καθεστώς προστασίας. Ειδικότερα:

- Το Βαθύ χαρακτηρίστηκε ως παραδοσιακός οικισμός με το ΠΔ από 19.10.1978 (ΦΕΚ 594/Δ/1978), ενώ ειδικοί όροι δόμησης για τα ακίνητα και τα κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία εντός του οικισμού καθορίζονται με το ΠΔ από 9.10.1982 (ΦΕΚ 528/Δ/1982).
- Οι οικισμοί Ανωγή, Κιόνι και Σταυρός χαρακτηρίστηκαν ως παραδοσιακοί με το ΠΔ από 3.1.2003 (ΦΕΚ 36/Δ/2003) ενώ οι ειδικοί όροι δόμησης καθορίζονται από το ΠΔ από 9.10.1982 (ΦΕΚ 528/Δ/1982).

Σύμφωνα με τον ιστότοπο του Εθνικού Αρχείου Μνημείων (www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr), στη νήσο Ιθάκη εντοπίζονται δύο κηρυγμένοι και οριοθετημένοι αρχαιολογικοί χώροι.

Ο αρχαιολογικός χώρος στη Βόρεια Ιθάκη περιλαμβάνει μία ευρύτερη ζώνη στην περιοχή του Σταυρού, ενώ στην περιοχή αυτή έχουν ερευνηθεί διάφορες θέσεις. Σημαντικά ευρήματα είναι: Πρωτοελλαδικός οικισμός στα Πηλικάτα και υστεροελλαδικός οικισμός στις Τρεις Λαγκάδες, το Σπήλαιο Λοΐζου (χάλκινοι λέβητες και θραύσμα μάσκας με την επιγραφή ΕΥΧΗΝ ΟΔΥΣΣΕΙ), κλασική ακρόπολη στο όρος Ρουσάνος, λακκοειδείς τάφοι και ταφικοί περίβολοι στη δυτική πλαγιά της περιοχής Σταυρού - παραλίας Πόλης και σκόρπια οικοδομικά λείψανα, οικιστικά κατάλοιπα κλασικών-ελληνιστικών χρόνων στο σύγχρονο οικισμό του Σταυρού.

Ο δεύτερος οριοθετημένος αρχαιολογικός χώρος εντοπίζεται στο δυτικό τμήμα της ΖΑΕ περιλαμβάνοντας την περιοχή του ισθμού της Ιθάκης και την περιοχή του Αετού. Στην ευρύτερη περιοχή έχουν εντοπιστεί λείψανα αρχαίας ακρόπολης, ενώ η έρευνα του Ερρίκου Σλήμαν στο νησί έφερε στο φως χάλκινα νομίσματα με τη μορφή του Οδυσσέα. Τα ερείπια της αρχαίας πόλης ήταν ήδη γνωστά από τις αρχές του 19ου αιώνα. Η θέση που αναπτύχθηκε η αρχαία πόλη των Αλαλκομενών, είναι στρατηγικής σημασίας, ενώ υπάρχουν δύο φυσικά λιμάνια, βόρεια και νότια, που εξασφάλιζαν την επικοινωνία της με την υπόλοιπη Ελλάδα, την Ανατολή και τη Δύση. Η πόλη περιβάλλεται από τείχη, κτισμένα με ογκόλιθους που διατηρούνται ικανοποιητικά και φθάνουν τα 4 μ. σε ορισμένα σημεία. Τα οικοδομικά λείψανα των κτηρίων της καλύπτουν την ανατολική πλευρά του λόφου, σημείο που προσφέρει θέα προς το Βαθύ. Χαμηλότερα στο λόφο έχουν εντοπιστεί κατάλοιπα ναού, που ταυτίζεται με ιερό του Απόλλωνα. Τα πλούσια ευρήματα των ανασκαφών από την πόλη των Αλαλκομενών, που χρονολογούνται από Πρωτογεωμετρική (10ος αι. π.Χ.) μέχρι και την Ελληνιστική Εποχή (3ος αι. π.Χ. - αρχές 2ου π.Χ. αι.), μαζί με τα ευρήματα από την ευρύτερη περιοχή του Αετού εκτίθενται στο αρχαιολογικό Μουσείο στο Βαθύ. Στην παραλία έχουν εντοπισθεί αρχαίες λιμενικές εγκαταστάσεις.

Εκτός των οριοθετημένων αρχαιολογικών χώρων, στο νησί της Ιθάκης εντοπίζονται σημειακά κηρυγμένα μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι.

Ειδικότερα, στη Βόρεια Ιθάκη, οι κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι είναι:

- το Σπήλαιο του Λοΐζου και
- η Σχολή του Ομήρου,

και κηρυγμένα μνημεία είναι:

- Ο Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου στα Πηλικάτα,
- Το Παλάτι Τζανή στον Σταυρό,

- Ο Ι.Ν Κοίμησης της Θεοτόκου στην Ανωγή.

Στη Νότια Ιθάκη, στον οικισμό του Περαχωρίου εντοπίζονται 3 κηρυγμένα βυζαντινά/ μεταβυζαντινά μνημεία:

- Ι.Ν. Κοίμησης Θεοτόκου,
- Ι.Ν. Αγ. Ιωάννη και
- Ι.Ν. Εισοδίων Θεοτόκου.

Στη **ζώνη άμεσης επιρροής** εντοπίζονται επίσης τα εξής κηρυγμένα ιστορικά διατηρητέα μνημεία (νεότερα μνημεία) στο Βαθύ:

- Κτίριο Οικίας, φερομένης ιδιοκτησίας Κανδηλιώτη.
- Κτίριο, φερομένης ιδιοκτησίας κληρονόμων Γ. Δρακούλη
- Κτίριο, Βαθύ, Ιθάκη, φερομένης ιδιοκτησίας Π. Μολφέση

καθώς και διάφορα διατηρητέα και παραδοσιακά κτίρια διάσπαρτα στον οικιστικό ιστό τα οποία έχουν καθορισθεί κυρίως με την παρ.1α του άρθρου 3 του ΠΔ / 9.10.1982 (ΦΕΚ528/Δ/1982) με ειδικές ρυθμίσεις προστασίας.

Στον Πίνακα παρακάτω παρουσιάζονται όλα τα κηρυγμένα μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι που εντοπίζονται εντός της ΖΑΕ καθώς και το καθεστώς προστασίας τους.

Πίνακας 26: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικοί τόποι και μνημεία εντός της ΖΑΕ

A/A	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΕΙΔΟΣ ΜΝΗΜΕΙΟΥ	Καθεστώς Προστασίας / ΦΕΚ
1	Αρχαιολογικός χώρος αρχαίων Αλακομενών	Πίσω Αετός Βαθέος	Λιμενικές Εγκαταστάσεις, Αρχαιολογικές Θέσεις, Εγκαταστάσεις Υποδομής / Παραγωγής, Οικιστικά Σύνολα	ΥΑ ΥΠΠΕ/Α/Φ31/20083/1539 π.ε./3-4-1976, ΦΕΚ 687/Β/24-5-1976, ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/51734/2578/25-11-1992, ΦΕΚ 723/Β/3-12-1992
2	Κτίριο ιδιοκτησίας Π. Μολφέση	Βαθύ	Αστικά Κτίρια	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/762/13028/24-4-1987, ΦΕΚ 305/Β/17-6-1987
3	Οικία ιδιοκτησίας Κανδηλιώτη	Βαθύ	Αστικά Κτίρια	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3308/52198 π.ε./20-1-1989, ΦΕΚ 99/Β/14-2-1989
4	Κτίριο ιδιοκτησίας κληρονόμων Γ. Δρακούλη	Βαθύ	Αστικά Κτίρια	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3509/58231/3-11-1995, ΦΕΚ 1022/Β/12-12-1995
5	Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα	Βαθύ	Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι	Προστατεύεται αυτοδίκαια (Ν.4858/2021 - ΦΕΚ 220/Α/19-11-2021)
6	Βαθύ, Ιθάκης	Βαθύ	Ιστορικός τόπος	Κήρυξη

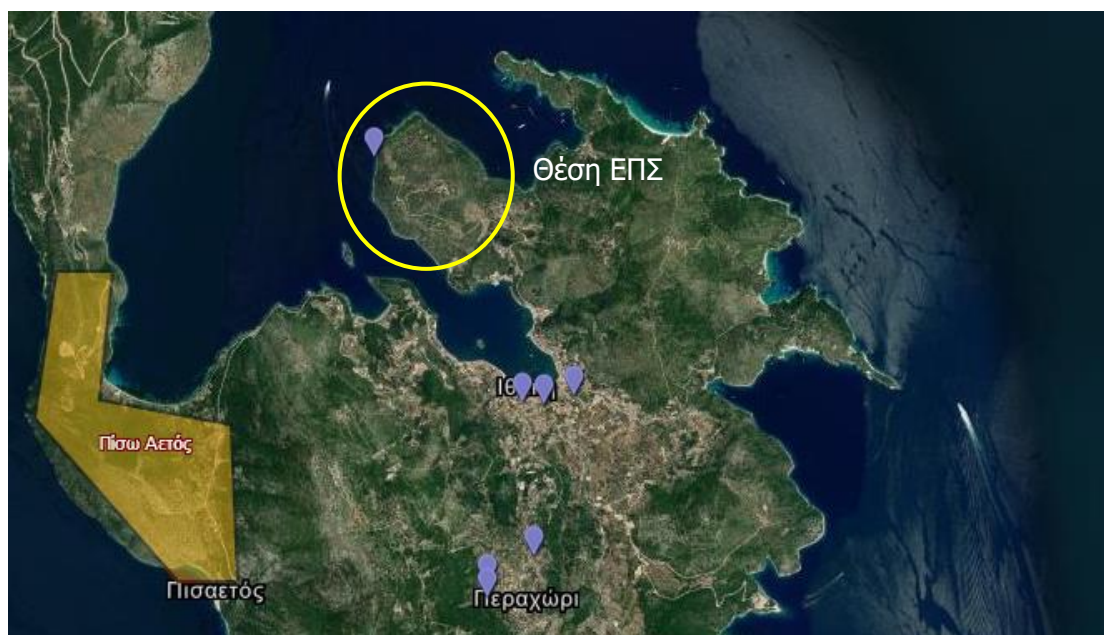
Πηγή: Διαρκής Κατάλογος κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων της Ελλάδος & ιστότοπος: www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του ΣΧΟΟΑΠ Δ Ιθάκης (Α' Στάδιο), επισημαίνεται ότι τα κηρυγμένα μνημεία είναι ελάχιστα σε σχέση με αυτά που διατηρούνται μέχρι σήμερα και χρήζουν ειδικής προστασίας. Χαρακτηριστικά αναφέρεται για τη ΖΑΕ, ότι το Σπήλαιο των Νυμφών, το κάστρο του 19^{ου} αιώνα που εντοπίζονται δυτικά του Βαθέως αλλά και οι παραδοσιακοί ανεμόμυλοι που εντοπίζονται διάσπαρτοι σε όλο το νησί αποτελούν σημεία ιστορικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος που δεν έχουν κηρυχθεί.

Τέλος, αναφέρεται ότι στα όρια της **περιοχής επέμβασης** (εντός της ζώνης παραλίας) εντοπίζεται ο Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα, ο οποίος πρόκειται για χώρο χριστιανικής λατρείας που χρονολογείται μεταξύ της Βυζαντινής και της Μεταβυζαντινής περιόδου. Ο ναός προστατεύεται αυτοδίκαια βάσει των οριζόμενων από το Ν. 4858/2021 (ΦΕΚ 220/Α/2021) και αποτελεί και τον κοντινότερο κηρυγμένο μνημείο στην περιοχή επέμβασης.

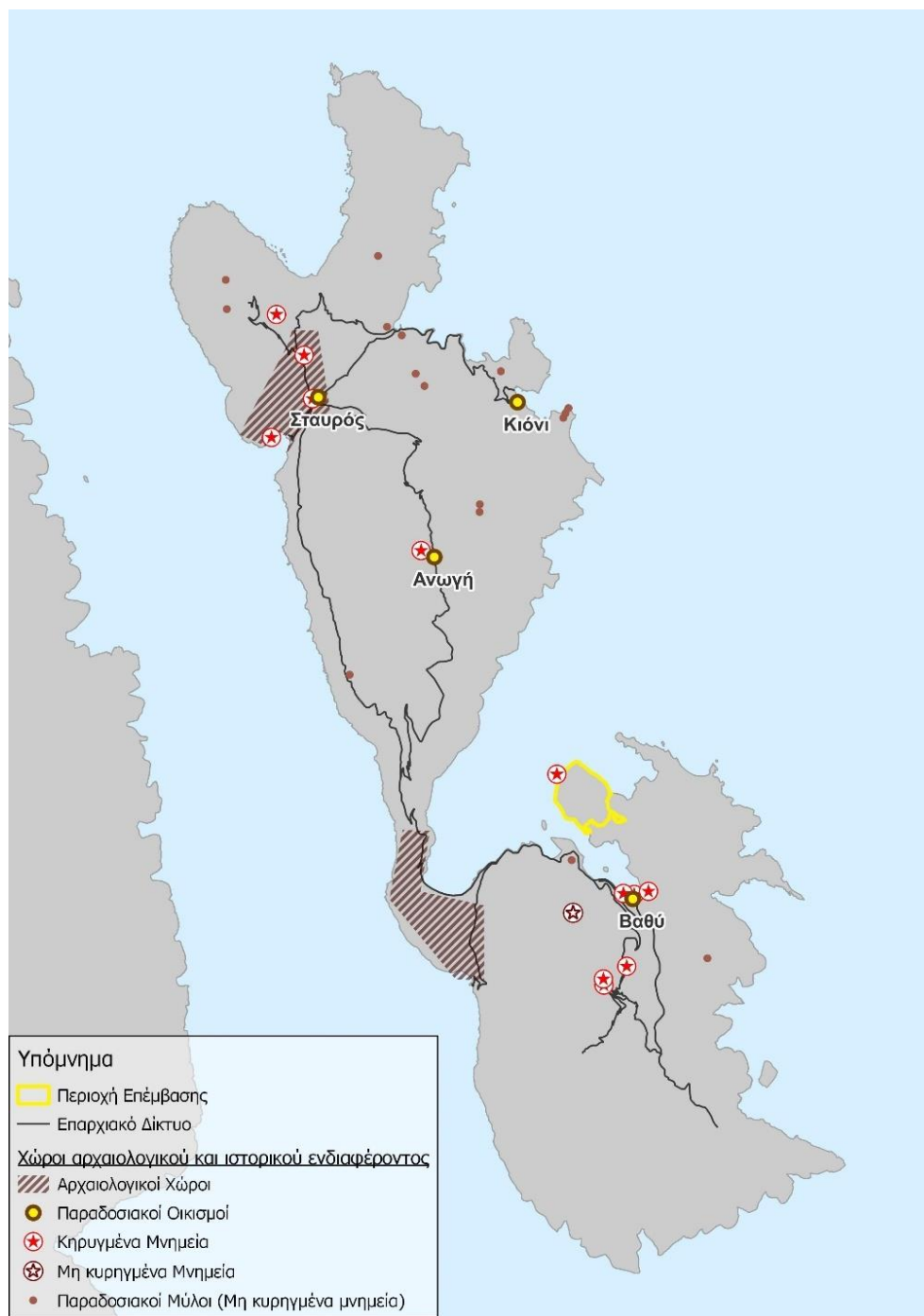
Οι θέσεις των κηρυγμένων μνημείων σε σχέση με την περιοχή επέμβασης παρουσιάζονται στην Εικόνα 29, ενώ απεικονίζονται και συνολικά για το νησί (ευρύτερη περιοχή) στην Εικόνα 30.

Εικόνα 29: Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία στη Νότια Ιθάκη

Πηγή: www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr

Εικόνα 30: Πολιτιστικό περιβάλλον στην ευρύτερη περιοχή

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Περιοχές με ειδικά καθεστώτα προστασίας

Ως προς τα ίδια καθεστώτα προστασίας, αναφέρεται ότι σε αυτή την κατηγορία εμπίπτει: ο καθορισμός αιγιαλού-παραλίας (Ν. 2971/2001 όπως ισχύει), ο χαρακτηρισμός δασών και δασικών εκτάσεων (Ν. 998/1979 όπως ισχύει) καθώς και η οριοθέτηση

ρεμάτων (Ν. 4258/2014 όπως ισχύει) που ακολουθούν το ειδικό νομικό καθεστώς που διέπει αυτές τις περιοχές.

Ειδικότερα, ως προς τον **καθορισμό αιγιαλού-παραλίας**, αναφέρεται ότι σε αρκετές περιοχές του νησιού έχουν καθοριστεί οι οριογραμμές αιγιαλού-παραλίας. Ειδικότερα, στη ΖΑΕ, ο αιγιαλός και η παραλία έχουν καθοριστεί στο λιμάνι του Βαθέως, στο λιμένα του Πίσω Αετού, στις παραλίες: Δεξιά, Μηνύματα, Σχίνος, Σαρακήνικο, Φιλιατρό, Μακριά Πούντα, Νυδρί Αετού Ιθάκης (δυτικό τμήμα παραλίας Αετού) καθώς και στο βόρειο τμήμα του ακρωτηρίου Αγίου Ανδρέα [βόρειο τμήμα της περιοχής επέμβασης]. Αναφέρεται ότι για την υπόλοιπη ακτογραμμή του νησιού με την αρ. 146665/13-7-2018 Διαπιστωτική Πράξη του Συντονιστή ΑΔΠΔΕΙ (ΦΕΚ 298/Δ/2018) έχει κυρωθεί η οριστικοποίηση της Προκαταρκτικής Οριογραμμής Αιγιαλού (ΠΟΑ) για όλη την Π.Ε. Κεφαλληνίας και στην οποία περιλαμβάνεται και το νησί της Ιθάκης.

Όσον αφορά τον χαρακτηρισμό των **δασών και δασικών εκτάσεων**, αναφέρεται ότι σε επίπεδο νησιού ο δασικός χάρτης Π.Ε. Κεφαλληνίας – Ιθάκης αναρτήθηκε από τη Διεύθυνση Δασών Κεφαλληνίας σύμφωνα με: την αριθμ. 7334/15-1-2021 απόφαση ανάρτησης (ΑΔΑ: 6ΥΡΦΟΡ1Φ-ΣΚ1) όπως τροποποιήθηκε με τις αριθμ. 195473/26-10-2021 (ΑΔΑ: 6ΘΛΜΟΡ1Φ-6ΝΦ) τροποποίηση καθώς και με την αριθμ. 7314/17-1-2022 πράξης τροποποίησης λόγω ενσωμάτωσης διορθώσεων πρόδηλων σφαλμάτων (ΑΔΑ: 6ΥΤΔΟΡ1Φ-ΞΩΕ), η οποία τροποποιήθηκε με τις αριθμ. 89591/3-6-2022 (ΑΔΑ:67ΩΕ4653Π8-2Ι4) και 118288/22-7-2022 (ΑΔΑ: ΡΩΠ94653Π8- 9ΧΑ) αποφάσεις.

Η μερική κύρωση του δασικού χάρτη για τις ΠΕ Κεφαλληνίας και ΠΕ Ιθάκης θεσμοθετήθηκε με την αριθμ. 354435/12-10-2022 (ΦΕΚ 707/Δ/2022) Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δασών του ΥΠΕΝ. Από την ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης, ο δασικός χάρτης θεωρείται οριστικός ως προς τις εκτάσεις που δεν υποβλήθηκαν αντιρρήσεις, ενώ για τα λοιπά τμήματα για τα οποία είτε ασκήθηκαν αντιρρήσεις είτε εξαιρέθηκαν κατά τα προβλεπόμενα της υπ' αρ. οικ.150219/15-09-2022 απόφασης θεώρησης της Διεύθυνσης Δασών Κεφαλληνίας, αποτελεί τον προσωρινό δασικό χάρτη, της παρ. 7 του άρθρου 17 του ν. 3889/2010.

Το ειδικότερο περιεχόμενο του δασικού χάρτη όπως κυρώθηκε (οριστικές και προσωρινές δασικές εκτάσεις) απεικονίζεται στην Εικόνα 31 στο επίπεδο της ΖΑΕ.

Εικόνα 31: Δασικές εκτάσεις (οριστικές και μη οριστικές) σύμφωνα με τον αναρτημένο δασικό χάρτη της ΠΕ Ιθάκης

Πηγή: <https://gis.ktimanet.gr/gis/forestfinal> & Πύλη Ανοικτών Δεδομένων του Ελληνικού Κτηματολογίου, Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Τέλος, αναφορικά με την **οριοθέτηση και προστασία των ρεμάτων**, σύμφωνα με στοιχεία του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), δεν έχει εκπονηθεί υδραυλική μελέτη οριοθέτησης και προσδιορισμού των γραμμών πλημμύρας για κανένα ρέμα του νησιού. Η εκπόνηση υδραυλικών μελετών κρίνεται απαραίτητη για τα ρέματα τα οποία διατρέχουν τους υφιστάμενους οικισμούς ή/και τις περιοχές προς πολεοδόμηση. Αναφέρεται ότι μία σημαντική πρότυπη πιλοτική πρωτοβουλία έλαβε χώρα πρόσφατα με σκοπό την αντιπλημμυρική προστασία του νησιού (βλ. υπο-κεφάλαιο Α.8.1.1).

Α.3.3.2.4 *Περιοχές Εκτός Σχεδίου Δόμησης χωρίς κάποια μορφή Σχεδιασμού (ΠΕΧ)*

Σύμφωνα με το άρθρ. 7 του Ν. 4447/2016, *ως ΠΕΧ νοούνται οι μη πολεοδομημένες και προς πολεοδόμηση, εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών, περιοχές, πέριξ των οικιστικών περιοχών ή των περιοχών παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων [...] για τις οποίες καθορίζονται ειδικοί περιορισμοί στις χρήσεις γης και στους όρους δόμησης, με σκοπό την ορθολογική κατανομή και συσχέτιση των χρήσεων γης, ώστε να αποφεύγονται πιθανές μεταξύ τους συγκρούσεις και ανεξέλεγκτη κατανάλωση φυσικών πόρων.*

Αναφέρεται ότι το μεγαλύτερο τμήμα του νησιού σήμερα διέπεται από τις διατάξεις της «Εκτός Σχεδίου Δόμησης», αφού δεν διαθέτει κάποια μορφή χωρικού σχεδιασμού που να καλύπτει τον εξω-οικιστικό χώρο. Τα θεσμικά καθεστώτα που διέπουν τις επιμέρους οικιστικές, παραγωγικές περιοχές και περιοχές προστασίας (ΟΙΚ, ΠΕΔ, ΠΕΚ) καταγράφθηκαν στις ανωτέρω Ενότητες.

Το **θεσμικό πλαίσιο δόμησης** που διέπει τον **εκτός σχεδίου χώρο της ζώνης άμεσης επιρροής** καταγράφεται ως εξής:

- ΓΠΣ ν. 1337/83 του οικισμού Βαθέως ως προς τις χρήσεις γης που προτείνονται εντός του κόκκινου περιγράμματος (ΦΕΚ 67/Δ/1986).
- Ως προς τη δόμηση ισχύουν οι διατάξεις της «Εκτός Σχεδίου Δόμησης», ενώ οι όροι δόμησης διαφοροποιούνται ανάλογα με την ειδικότερη χρήση / δραστηριότητα. Βασικά νομοθετήματα είναι τα: ΠΔ της 6-10-1978 (ΦΕΚ 538/Δ/1978), ΠΔ της 24-5-1985 (ΦΕΚ 270/Δ/1985) όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν σήμερα και ο Ν. 4759/2020 (ΦΕΚ 245/Α/2020) με τη διευκρινιστική εγκύκλιο με Α.Π: οικ. ΥΠΕΝ/ΔΑΟΚΑ/117814/3961/10-11-2022 (ΑΔΑ: Ψ56Β4653Π8-ΓΞ).
- Ως προς τους ειδικούς όρους και περιορισμούς δόμησης σε όλο το νησί της Ιθάκης, ισχύει το ΠΔ της 9-10-1982 (ΦΕΚ 528/Δ/1982) (βλ. Πίνακας 27 για τους ειδικούς όρους σε περιοχές εκτός σχεδίου και εντός διοικητικών ορίων ΔΚ Ιθάκης).
- Για την ασφάλεια της υπεραστικής συγκοινωνίας τηρούνται οι αποστάσεις δόμησης από τους άξονες οδών όπως προβλέπονται από το ΠΔ 209/1998 (ΦΕΚ 169/Α/1998) όπως ισχύει.
- Τέλος, ισχύουν τα ίδια θεσμικά καθεστώτα προστασίας για τους κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, δάση και δασικές εκτάσεις, αιγιαλό και παραλία καθώς και για τη δόμηση κοντά σε ρέματα.

Πίνακας 27: Κωδικοποίηση ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης για τον «εκτός σχεδίου» χώρο στα διοικητικά όρια ΔΚ Ιθάκης σύμφωνα με το ΠΔ 9-10-1982 (ΦΕΚ 528/Δ/1982)

Άρθρο 1 (παρ. 7, 8,11)	Ισχύουν επιλεγμένες ρυθμίσεις σχετικά με στοιχεία του κτιρίου ή του περιβάλλοντα χώρου που προσμετρούν ή όχι στη δόμηση (π.χ. στέρνες, ανοικτές βεράντες, κτλ.) καθώς και επιτρεπόμενων μορφών στέγασης των κτιρίων.
Άρθρο 2	Ισχύουν όλες οι ρυθμίσεις του Άρθρου που αφορούν τη σύνθεση όγκων, τη διάταξη κτιρίων καθώς και τα μορφολογικά τους στοιχεία.
Άρθρο 3	Ισχύουν όλες οι ρυθμίσεις του Άρθρου που αφορούν σε ειδικές ρυθμίσεις των διατηρητέων κτιρίων.
Άρθρο 4 (παρ. 4,5,6,7)	Ισχύουν επιλεγμένες ρυθμίσεις που αφορούν σε επεμβάσεις σε κοινόχρηστους χώρους (τοποθέτηση διαφημιστικών επιγραφών κτλ.)
<i>Επισημαίνεται ότι ως προς τους γενικούς όρους δόμησης (ύψος κτιρίου, δόμηση, κάλυψη κτλ.) ισχύει η νομοθεσία για την «Εκτός Σχεδίου Δόμησης» (ΠΔ / 6-10-1978 και ΠΔ / 24-5-1985 όπως ισχύουν και Ν. 4759/2020 με τις διευκρινιστικές εγκυκλίους).</i>	

A.3.3.2.5 Λοιπά αξιόλογα Οικιστικά Σύνολα, Τοπία ή Διαδρομές

Εκτός από τους κηρυγμένους παραδοσιακούς οικισμούς (Βαθύ, Κιόνι, Σταυρός και Ανωγή), ο οικισμός της Εξωγής συνιστά ενδιαφέρον αρχιτεκτονικό σύνολο όπου διατηρείται το παραδοσιακό στοιχείο λαϊκής αρχιτεκτονικής σε μεγάλο βαθμό στον οικιστικό ιστό, ενώ ενδιαφέροντα αρχιτεκτονικά σύνολα (είτε σε πυρήνες είτε σε μεμονωμένα κτίσματα) εντοπίζονται στον Πλατρειθιά, στις Φρίκες, στη Λεύκη και στο Περαχώρι χωρίς όμως ειδικότερη θεσμική προστασία.

Όπως προαναφέρθηκε στο υπο-κεφάλαιο A.3.3.2.3 παραπάνω, ολόκληρη η νήσος Ιθάκη έχει κηρυχθεί Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) με το ΦΕΚ 661/Β/1976, σύμφωνα με το οποίο χρήζει ειδική κρατική προστασία προς διατήρηση του αναλλοίωτου, απλού γραφικού τοπίου και του παραδοσιακού χαρακτήρα των οικισμών της. Η εφαρμογή του ΤΙΦΚ προωθήθηκε μέσω του ΠΔ 9-10-1982 (ΦΕΚ 528/Δ/1982), το οποίο όμως κρίνεται ότι δεν προωθεί την αποτελεσματική προστασία του ιδιαίτερου Τοπίου του νησιού (πολιτιστικού και φυσικού). Σύμφωνα με το Πλαίσιο του Ν. 3937/2011 για τις Προστατευόμενες Περιοχές, για τα ήδη κηρυγμένα ΤΙΦΚ θα πρέπει να ρυθμιστούν με Υπουργική Απόφαση οι όροι ένταξής τους στο πεδίο εφαρμογής του παραπάνω Νόμου (ένταξη στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών), κάτι το οποίο δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα.

Μοναδική θεσμοθετημένη θεώρηση για το Τοπίο εμπεριέχεται στη **Στρατηγική για το Τοπίο του ΠΧΠ Ιονίων Νήσων**, σύμφωνα με την οποία η Ιθάκη εντάσσεται στην ευρύτερη Ζώνη Τοπίου Ιθάκης και κατατάσσεται στα «τοπία περιφερειακής αξίας» (βλ. και υπο-κεφάλαιο A.3.3.1.6). Για το σύνολο των ζωνών τοπίου της Περιφέρειας δίδονται οι εξής οριζόντιες κατευθύνσεις:

- ✓ Κίνητρα αποκατάστασης του κτιριακού αποθέματος των οικισμών,
- ✓ Βελτίωση και εκσυγχρονισμός υφισταμένων τουριστικών καταλυμάτων, κατασκευή νέων με ένταξη στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον και το τοπίο και προώθηση ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού,
- ✓ Βελτίωση υποδομών για την ανάπτυξη όλων των μορφών τουρισμού και παράλληλα για την προστασία του περιβάλλοντος,
- ✓ Καθορισμός χρήσεων γης με περιορισμούς και ειδικούς όρους δόμησης στις περιβαλλοντικά ευαίσθητες και προστατευόμενες περιοχές και επιβολή σε ορισμένες από αυτές τις περιοχές απαγόρευσης ή περιορισμού της εκτός σχεδίου δόμησης,
- ✓ Καθορισμός των κατάλληλων όρων δόμησης κατά μήκος του βασικού οδικού δικτύου, έτσι ώστε να μην εμποδίζεται η θέα από το δρόμο προς το φυσικό και πολιτιστικό τοπίο («scenic roads»),
- ✓ Προστασία των ελαιώνων τόσο ως παραγωγικού στοιχείου όσο και ως αξιόλογου στοιχείου του τοπίου,
- ✓ Αναβάθμιση της σήμανσης (επιγραφές, διαφημιστικές πινακίδες),
- ✓ Αρχιτεκτονική αναμόρφωση κτισμάτων χαμηλής αισθητικής και επανασχεδιασμός τους με τις αρχές του βιοκλιματικού και ενεργειακού σχεδιασμού,
- ✓ Σχεδιασμός της παράκτιας ζώνης σύμφωνα με τις συστάσεις του πρωτοκόλλου (2008) της Σύμβασης της Βαρκελώνης.

A.3.4 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

A.3.4.1 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

A.3.4.1.1 Ύδρευση

Η εξυπηρέτηση των αναγκών ύδρευσης αποτελεί ιδιαίτερο πρόβλημα για τη νήσο της Ιθάκης στο σύνολό της λόγω της σπανιότητας υδάτινων πόρων. Αντιμετωπίζεται πρωτοποριακά από τη δεκαετία 1960 με τη μέθοδο της αφαλάτωσης, αρχικά με τη μέθοδο της ηλιακής απόσταξης και μετά το 1980 με την τεχνολογία της αντίστροφης όσμωσης. Σήμερα λειτουργούν στο νησί εργοστάσια αφαλάτωσης στο Βαθύ, τον οικισμό του Σταυρού και του οικισμού του Κιονίου ως εξής:

- Βαθύ, δύο (2) μονάδες δυναμικότητας 540 m³/ημέρα και 535 m³/ημέρα στη θέση «Δεξιά»
- Σταυρός, μία (1) μονάδα δυναμικότητας 220 m³/ημέρα
- Κιόνι, μία (1) μονάδα δυναμικότητας 130 m³/ημέρα

Ο Δήμος από τις τρεις (3) πηγές στον Παγανό (1.500 m³/γ), στον Πισσαετό (4.000 m³/γ) και στον Πλατρειθιά / Κάλαμο (5.000 – 6.000 m³/γ) εκμεταλλεύεται μόνο του Καλάμου τα 2/3 του χρόνου. Διαθέτει δεκαοκτώ (18) δεξαμενές συγκέντρωσης όμβριων υδάτων:

- Δύο (2) δεξαμενές των 800 m³ στο Σταυρό
- Δύο (2) δεξαμενές των 800 m³ στον Πλατρειθιά
- Μία (1) δεξαμενή των 800 m³, μία (1) δεξαμενή των 400 m³ και μία (1) δεξαμενή των 240 m³ στο Κιόνι
- Δύο (2) δεξαμενές των 3.000 m³, δύο (2) δεξαμενές των 700 m³, μία (1) δεξαμενή των 1.200 m³ και μία (1) δεξαμενή των 100 m³ στο Βαθύ
- Τρεις (3) δεξαμενές των 800 m³ και μία (1) δεξαμενή των 1.000 m³ στο Περαχώρι
- Μία (1) δεξαμενή των 100 m³ στη Λεύκη

Συμπληρωματικά χρησιμοποιείται το παραδοσιακό σύστημα ατομικών δεξαμενών (στέρνες) και γεωτρήσεων.

Κατά τους θερινούς μήνες, που τόσο ο εξυπηρετούμενος πληθυσμός όσο και η κατανάλωση αυξάνονται υπερδιπλασιάζοντας τη ζήτηση γίνεται μεταφορά νερού με υδροφόρα πλοία.

Στο επίπεδο της **ζώνης άμεσης επιρροής** και ειδικότερα στους οικιστικούς υποδοχείς αναφέρεται ότι η πόλη της Ιθάκης (Βαθύ) διαθέτει δίκτυο στον κατοικημένο ιστό της, τμήμα του οποίου είναι πρόσφατα εκσυγχρονισμένο. Για το υπόλοιπο δίκτυο απαιτείται εκσυγχρονισμός και αντικατάσταση λόγω χρήσης αμιαντοσωλήνων. Επίσης δίκτυο διαθέτει το Περαχώρι. Η ανάπτυξη όμως ενός αστικού συνεχούς γύρω από τους πυρήνες «Βαθύ – Περαχώρι» δημιουργεί ανάγκες ανασχεδιασμού και επεκτάσεων των υπάρχοντων δικτύων αφού βέβαια εξασφαλιστεί ο πολεοδομικός σχεδιασμός ανάπτυξής του και η κατοχύρωση του δικτύου κοινόχρηστων χώρων για την ανάπτυξη του δικτύου.

Βασικό προγραμματιζόμενο έργο στον τομέα της ύδρευσης για τη Νότια Ιθάκη είναι η προμήθεια μιας επιπλέον μονάδας αφαλάτωσης δυναμικότητας 300 m³ / ημέρα για την ενίσχυση των ήδη υφιστάμενων μονάδων στο Βαθύ με σκοπό την κάλυψη των αυξημένων αναγκών σε Βαθύ και Περαχώρι. Μετά από σχετικό αίτημα του Δήμου Ιθάκης

προς το Υπουργείο Ναυτιλίας, Γενική Γραμματεία Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής εγκρίθηκε η επιχορήγηση του Δήμου, ποσού 150.000 €, τον 04/2021¹⁴.

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο μίας ολιστικότερης παρέμβασης για την υδροδότηση και τη βελτίωση των υποδομών του νησιού, το 2021 εγκρίθηκε και η επιχορήγηση μίας νέας φορητής μονάδας αφαλάτωσης 200 m³ / ημέρα για την εξυπηρέτηση του βόρειου τμήματος του νησιού (οικισμοί: Σταυρός, Πλατρεϊθιάς, Φρίκες)¹⁵.

A.3.4.1.2 Άρδευση

Στη νήσο Ιθάκη δεν έχει κατασκευαστεί οργανωμένο συλλογικό αρδευτικό δίκτυο. Οι ανάγκες σε άρδευση καλύπτονται κυρίως από ιδιωτικές γεωτρήσεις. Επίσης δεν έχουν κατασκευαστεί υποδομές συγκέντρωσης των επιφανειακών υδάτων το μεγαλύτερο μέρος των οποίων απορρέει προς τη θάλασσα αναξιοποίητο.

A.3.4.1.3 Διαχείριση στερεών αποβλήτων / απορριμμάτων

Στην Ιθάκη η διαχείριση των απορριμμάτων γίνεται σε συνεργασία με τις εγκαταστάσεις της Κεφαλονιάς. Η διαχείριση των στερεών αποβλήτων (σύμμεικτων & ανακυκλώσιμων) γίνεται μέσω του Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦοΣΔΑ) της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων που περιλαμβάνει τους Δήμους Κεφαλληνίας και Ιθάκης [3^η Διαχειριστική Ενότητα].

Οι υφιστάμενες υποδομές Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων των Π.Ε. Κεφαλληνίας και Ιθάκης είναι οι ακόλουθες:

- Χώρος Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων (ΧΥΤΑ) Κεφαλονιάς, ο οποίος εξυπηρετεί το σύνολο των Π.Ε. Κεφαλληνίας και Ιθάκης.
- Μονάδα Μηχανικής και Βιολογικής Επεξεργασίας Απορριμμάτων, στον χώρο του ΧΥΤΑ Κεφαλονιάς.
- Σταθμός Μεταφόρτωσης Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΣΜΑΥ), στον χώρο του ΧΥΤΑ Κεφαλονιάς, όπου τα ανακυκλώσιμα υλικά αφού φορτωθούν σε ειδικά απορριματοκιβώτια μεταφέρονται στο ΚΔΑΥ Πάτρας.
- Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) στην περιοχή του Βαθέως Ιθάκης, από όπου τα απόβλητα συγκεντρώνονται και μεταφέρονται στον ΧΥΤΑ Κεφαλονιάς.
- Χώρος Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) στη θέση Κτήμα Καρδούλη, στη Νήσο Ιθάκη, ο οποίος λειτουργεί κυρίως για Απόβλητα Εκσκαφών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ).

Αναφορικά με τις υποδομές / χώρους διάθεσης των στερεών αποβλήτων που λειτουργούν στην Ιθάκη αναφέρεται ότι ο ΣΜΑ λειτουργεί χωρίς περιβαλλοντική αδειοδότηση. Αναφέρεται, επίσης, ότι υπάρχει ένας Χώρος Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) ογκωδών στη δυτική πλευρά του Αετού, στη θέση Χορδάκι, ο οποίος είναι ανενεργός. Στο χώρο αυτό έχουν εκτελεσθεί εργασίες μερικής αποκατάστασής του, χωρίς την τήρηση των απαιτούμενων διαδικασιών (σύνταξη και έγκριση ΤΜΠΑ, έκδοση άδειας αποκατάστασης). Με την παύση λειτουργίας του εν λόγω ΧΑΔΑ, ξεκίνησε η λειτουργία νέου ΧΑΔΑ στη θέση Κτήμα Καρδούλη, κυρίως για Απόβλητα Εκσκαφών και

¹⁴ Η Απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής είναι αναρτημένη στο Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ με ΑΔΑ: ΩΦΒ54653ΠΩ-ΖΤ0

¹⁵ Ό.π., με ΑΔΑ: ΩΙΩΤ4653ΠΩ-0Σ1

Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), στον οποίο πλέον έχουν εκτελεσθεί εργασίες μερικής αποκατάστασης, χωρίς την τήρηση των απαιτούμενων διαδικασιών (σύνταξη και έγκριση ΤΜΠΑ, έκδοση άδειας αποκατάστασης).

Σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης-Ανακύκλωσης ΑΕ εκτελείται και πρόγραμμα ανακύκλωσης.

Σύμφωνα με το ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο) και στοιχεία του Δήμου Ιθάκης, αναφέρεται ότι μεταφέρονται με οχήματα δικά του ετήσια στις εγκαταστάσεις της Κεφαλληνίας περίπου 1.200 τόνοι απορριμμάτων με ρυθμό πέντε (5) μεταφορών ανά εβδομάδα.

Σύμφωνα με τον Σχεδιασμό του αναθεωρημένου Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠεΣΔΑ) της ΠΙΝ, για τη νήσο Ιθάκη προτείνονται οι εξής δράσεις και υποδομές:

- Ως προς την *Καθιέρωση Διαλογής στην Πηγή* για συγκεκριμένα ρεύματα αποβλήτων, στην Ιθάκη προτείνονται οι εξής δράσεις:
 - ✓ Ανάπτυξη δικτύου καφέ κάδων για ΔσΠ βιοαποβλήτων, όπου τα συλλεγόμενα βιοαπόβλητα θα οδηγούνται προς επεξεργασία στη Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ) Κεφαλονιάς.
 - ✓ Προώθηση της οικιακής κομποστοποίησης με τη χορήγηση κάδων κομποστοποίησης σε οικίες που διαθέτουν κήπο.
 - ✓ Διαλογή στην Πηγή, στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές για χαρτί (κυρίως για χάρτινες συσκευασίες) και πλαστικό/μέταλλα.
 - ✓ Ανάπτυξη δικτύου χωριστής συλλογής (ΔσΠ) για χαρτί/χαρτόνι, μέταλλο, γυαλί και πλαστικό.
 - ✓ Ανάπτυξη δικτύου κάδων χωριστής συλλογής για το έντυπο χαρτί στους μεγάλους παραγωγούς: σχολεία, δημόσιες και δημοτικές υπηρεσίες, Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας λοιπές μεγάλες επιχειρήσεις.
 - ✓ Εφαρμογή προγράμματος ανακύκλωσης στις ξενοδοχειακές μονάδες με κάδους συλλογής για το κάθε ένα από τα παραπάνω ρεύματα.
- Ως προς τις *υποδομές Πράσινων Σημείων* ¹⁶, προτείνεται η κατασκευή και η λειτουργία ενός Πράσινου Σημείου, στο οποίο θα γίνεται η ξεχωριστή συλλογή όσο περισσότερων ρευμάτων ανακυκλώσιμων υλικών, παλιών επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών, ογκωδών αντικειμένων, ΜΠΕΑ, βιοαποβλήτων, βρώσιμων ελαίων κτλ. Για την καλύτερη προδιαλογή των υλικών και την επίτευξη των στόχων εκτροπής των ανακυκλώσιμων υλικών προτείνεται εκτός του Πράσινου Σημείου και η κατασκευή πέντε Πράσινων νησίδων στην Ιθάκη.
- Ως προς την *επεξεργασία βιοαποβλήτων*, προτείνεται η κατασκευή μικρής μονάδας κομποστοποίησης στην Ιθάκη.

¹⁶ Ως Πράσινο Σημείο (ΠΣ) ορίζεται χώρος οργανωμένος από έναν ή από περισσότερους Ο.Τ.Α. α' βαθμού από κοινού ή από ΦοΔΣΑ κατόπιν σύμφωνης γνώμης των οικείων Ο.Τ.Α. α' βαθμού, ο οποίος είναι οριοθετημένος και διαμορφωμένος με την κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό, ώστε οι πολίτες και οι υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. να αποθέτουν χωριστά συλλεγόμενα ανακυκλώσιμα απόβλητα ή χρησιμοποιημένα αντικείμενα με σκοπό την περαιτέρω διαχείρισή τους σύμφωνα με το άρθρο 4. Αποτελούν υπαίθριους και περιφραγμένους χώρους και εγκαθίστανται σε οικόπεδα ή γήπεδα που ανήκουν στον Ο.Τ.Α. α' βαθμού ή που ενοικιάζονται από αυτόν ή που του παραχωρούνται για τον σκοπό αυτόν. Εντός του Πράσινου Σημείου δύναται να λαμβάνουν χώρα δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, εργασίες επιδιόρθωσης, επισκευής και ανακατασκευής προϊόντων, καθώς και δράσεις εκπαίδευσης (ν. 4819/2021, άρθρ. 29).

Τέλος, αναφέρεται ότι η *διαχείριση των υπολειμματικών σύμμεικτων απορριμμάτων* θα γίνεται στην υφιστάμενη ΜΕΑ Κεφαλονιάς, ενώ τα υπολείμματα της επεξεργασίας θα πρέπει να διατίθενται στον υφιστάμενο ΧΥΤ στην Κεφαλονιά.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι τον 01/2023 υπογράφηκε από την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων η απόφαση ένταξης της Πράξης: «Δράσεις για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αστικών Αποβλήτων Δήμου Ιθάκης» στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» με συνολική δαπάνη να ανέρχεται σε 2.886.604,76 €¹⁷. Το φυσικό αντικείμενο της Πράξης αφορά μέσω στην αναβάθμιση των υφιστάμενων αλλά και της ανάπτυξης νέων δράσεων και υποδομών, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης διαχείρισης αστικών αποβλήτων του Δήμου Ιθάκης σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΠεΣΔΑ, ενώ το χρονοδιαγράμμα ολοκλήρωσης της Πράξης έχει τεθεί έως τις 31/12/2023.

Όλες οι κύριες υποδομές (ΣΜΑ/ΣΜΑΥ, ΠΣ, ΜΕΒΑ) προγραμματίζονται να δημιουργηθούν σε αγροτεμάχιο έκτασης 4,3 στρεμμάτων, ιδιοκτησίας του Δήμου Ιθάκης, στη θέση «Αγία Παρασκευή». Σημειώνεται ότι η περιοχή υποδοχής των εγκαταστάσεων τοποθετείται περίπου 2,5 χλμ. (σε ευθεία απόσταση) από την περιοχή επέμβασης, και συνεπώς δεν αναμένονται οχλήσεις ή λειτουργική επιβάρυνση της περιοχής του ΕΠΣ (βλ. Εικόνα 32).

Εικόνα 32: Θέση του χώρου υποδοχής των προγραμματιζόμενων εγκαταστάσεων διαχείρισης στερεών αποβλήτων σε σχέση με τη θέση του ΕΠΣ

Υπόβαθρο: ESRI Satellite, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

¹⁷ Η Απόφαση του Περιφερειάρχη είναι αναρτημένη στο Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ με ΑΔΑ: ΡΕΟΤ7ΛΕ-1ΨΨ

A.3.4.1.4 Επεξεργασία υγρών αποβλήτων / λυμάτων

Ο Δήμος Ιθάκης δεν διαθέτει επί της νήσου αποχετευτικό δίκτυο ούτε εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων (ΕΕΛ) για το σύνολο των οικισμών επ' αυτού. Ειδικότερα, στη ζώνη άμεσης επιρροής, αν και παρατηρείται σημαντική πληθυσμιακή διακύμανση μεταξύ της χειμερινής και θερινής περιόδου, τα παραγόμενα λύματα συλλέγονται σε βόθρους. Στον οικισμό του Βαθέως υπάρχουν περίπου 1.500 βόθροι εκ των οποίων οι περισσότεροι είναι απορροφητικοί. Τα λύματα από τους απορροφητικούς βόθρους διηθούνται στο έδαφος. Εξαιτίας αυτής της ανεξέλεγκτης διάθεσης των αποβλήτων στο υπέδαφος, στη θάλασσα και γενικότερα στους επιφανειακούς αποδέκτες της περιοχής η υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος είναι συνεχής.

Σύμφωνα με το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Λυμάτων Οικισμών Προτεραιότητας Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ, για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2020), ο οικισμός της Ιθάκης (Βαθύ) εμπίπτει στους οικισμούς Γ' Προτεραιότητας, με εκτιμώμενο πληθυσμό αιχμής 3.190, ήτοι >2.000, και συνεπώς απαιτείται η δημιουργία μονάδας ΕΕΛ. Οι υπόλοιποι οικισμοί κατατάσσονται στους οικισμούς με πληθυσμό αιχμής μικρότερο από 2.000 κατ. (κατηγορία Δ) και επομένως έχουν σχετικά μειωμένη προτεραιότητα στον προγραμματισμό υλοποίησης / σχεδιασμού στη διαχείριση των λυμάτων.

Σημειώνεται ότι τον 10/2022 εγκρίθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δ. Ιθάκης η «Προκαταρκτική μελέτη δικτύου αποχέτευσης και εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων οικισμού Βαθέως Ιθάκης», ενώ τον 12/2022 προκηρύχθηκε διαγωνισμός¹⁸ για την εκπόνηση των «Μελετών δικτύου αποχέτευσης και εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων οικισμού Ιθάκης» με χρηματοδότηση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη (ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ) 2014-2020. Οι μελέτες ανατίθεται στο πλαίσιο ωρίμανσης του έργου και περιλαμβάνουν: i.) την οριστική μελέτη εσωτερικού δικτύου συλλογής & μεταφοράς λυμάτων οικισμού Ιθάκης και ii.) την προμελέτη εξωτερικού δικτύου μεταφοράς, επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων οικισμού Ιθάκης.

Σύμφωνα με το Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων του διαγωνισμού, η κατασκευή της ΕΕΛ σχεδιάζεται να χωροθετηθεί σε γήπεδο πλησίον της επαρχιακής οδού Κιόνιου – Πέρα Πηγαδιού δυτικά του Βαθέως πριν από την διασταύρωση για την περιοχή του Μπροσαετού (βλ. Εικόνα 33). Στην ΕΕΛ τα λύματα θα υποβάλλονται σε δευτεροβάθμια επεξεργασία σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΚΥΑ Αριθ. οικ.5673/400/05.03.1997 «Μέτρα και όροι για την επεξεργασία αστικών λυμάτων» (ΦΕΚ 192Β). Οι απαιτήσεις διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων θα είναι αυτές του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ Αριθ. οικ.5673/400/05.03.1997 «Μέτρα και όροι για την επεξεργασία αστικών λυμάτων» (ΦΕΚ 192Β) και η διάθεση των επεξεργασμένων λυμάτων θα γίνεται στην θαλάσσια περιοχή του κόλπου Μώλου.

Επισημαίνεται ότι ο χώρος εγκατάστασης της προγραμματιζόμενης ΕΕΛ εντοπίζεται περίπου 1,2 χλμ. (σε ευθεία απόσταση) από την περιοχή επέμβασης, και ως εκ τούτου

¹⁸ Περισσότερες πληροφορίες μπορούν να αντληθούν από τον ιστότοπο της Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ Α.Ε.): <https://www.mou.gr/el/Pages/CallsForTenderFS.aspx?item=497> (Τελευταία πρόσβαση: 6/3/2023)

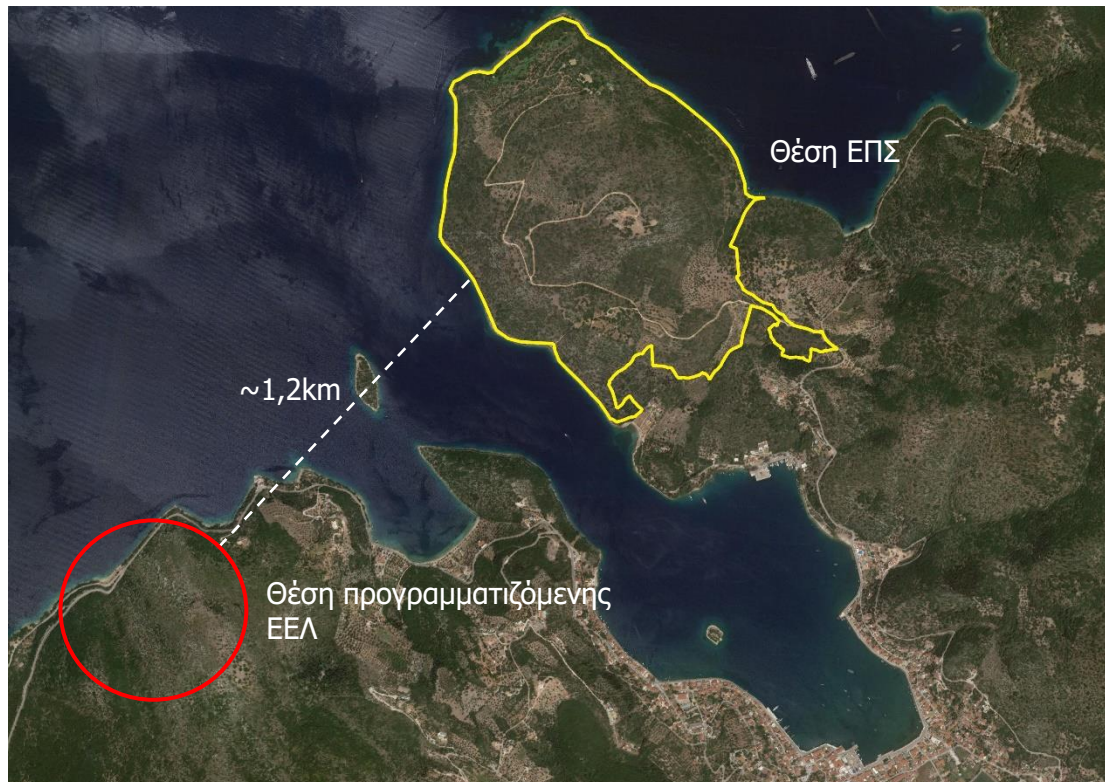
δεν αναμένονται οχλήσεις (οσμές, οπτική υποβάθμιση, ρύπανση κτλ.) ή περιβαλλοντική επιβάρυνση της περιοχής του ΕΠΣ (βλ. Εικόνα 34).

Εικόνα 33: Διαθέσιμο γήπεδο για την κατασκευή της ΕΕΛ

Πηγή: Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων του Έργου «Μελέτες δικτύου αποχέτευσης και εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων οικισμού Ιθάκης

Εικόνα 34: Θέση του γηπέδου της προγραμματιζόμενης ΕΕΛ σε σχέση με τη θέση του ΕΠΣ

Υπόβαθρο: ESRI Satellite, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Αναφέρεται, τέλος, με δεδομένο ότι οι περισσότεροι οικισμοί του νησιού είναι παραλιακοί και τουριστικοί και τα παραγόμενα λύματα διατίθενται υπεδάφια με τη χρήση βόθρων, η ρύπανση που προέρχεται από τα αστικά λύματα αποτελεί ένα από τα σημαντικά προβλήματα / πηγές ρύπανσης σε επίπεδο νησιού (επιπτώσεις στη δημόσια υγεία, ρύπανση εδάφους και υπεδάφους, ρύπανση επιφανειακών, υπόγειων υδάτων και ακτών).

A.3.4.2 ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

A.3.4.2.1 *Ηλεκτρική ενέργεια*

Όσον αφορά στην παραγωγή και κατανάλωση ενέργειας, τα Ιόνια Νησιά εξαρτώνται πλήρως από την Ηπειρωτική Ελλάδα [διασυνδεδεμένα με το ηπειρωτικό σύστημα μεταφοράς] και δεν αντιμετωπίζουν βασικά προβλήματα επάρκειας, εκτός από μεμονωμένα προβλήματα ενίσχυσης γραμμών και υποσταθμών ειδικά για τους θερινούς μήνες. Ωστόσο παρουσιάζονται σοβαρές καθυστερήσεις στην αποκατάσταση των βλαβών του δικτύου στα μικρά νησιά, ιδιαίτερα κατά τους χειμερινούς μήνες.

Η ενεργειακή εξυπηρέτηση της νήσου Ιθάκης γίνεται μέσω υποβρύχιας διασύνδεσης με το δίκτυο της ΔΕΗ μέσω της νήσου της Κεφαλληνίας που με τη σειρά της διασυνδέεται με το δίκτυο της Δυτικής Ηπειρωτικής Ελλάδας μέσω της Λευκάδας. Το διασυνδεδεμένο σύστημα της μεταφοράς Κεφαλληνίας διαθέτει υποβρύχια καλώδια των 150 KV που τη συνδέουν με το ηπειρωτικό δίκτυο. Η Ιθάκη διασυνδέεται με το δίκτυο της Κεφαλονιάς με υποθαλάσσιο αγωγό μονής ροής που καταλήγει στην περιοχή του Πισαετού. Η τάση του δικτύου του νησιού είναι 20 KW. Ο Δήμος διαθέτει για έκτακτες ανάγκες 5 γεννήτριες περιορισμένης χρήσης.

Σύμφωνα με το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς 2018-2027 του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ)¹⁹, δεν προγραμματίζονται έργα υψηλής ή υπερυψηλής τάσης στη **ζώνη άμεσης επιρροής** και συνεπώς στην περιοχή επέμβασης. Τα μοναδικά έργα που αναφέρονται και αφορούν έμμεσα στην ενεργειακή εξασφάλιση της Ιθάκης είναι τα προγραμματιζόμενα έργα αναβάθμισης των κυκλωμάτων 150 kV του βρόχου Ιονίων Νήσων (με κυριότερα τα έργα αναβάθμισης του βρόχου Λευκάδα - Αργοστόλι και την προσθήκη δεύτερης καλωδιακής σύνδεσης Λευκάδας-Κεφαλληνίας) (βλ. Εικόνα 35 παρακάτω).

¹⁹ Όπως εγκρίθηκε με την με αριθμ. 256/2018 Απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ) (ΦΕΚ Β' 1570).

Εικόνα 35: Απόσπασμα του Χάρτη Διασυνδεδεμένου Συστήματος Μεταφοράς 2018-2027 του ΑΔΜΗΕ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΕΡΓΑ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
		ΘΕΡΜΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ.(ΜΕ ΥΠΟΣΤΑΘΜΟ)
		ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ.(ΜΕ ΥΠΟΣΤΑΘΜΟ)
		ΜΙΚΡΟΙ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ.(ΜΕ ΥΠΟΣΤΑΘΜΟ)
		ΥΠΟΣΤΑΘΜΟΣ 150 kV/MT, 66 kV/MT.
		ΥΠΟΣΤΑΘΜΟΣ 150 kV/MT, ΓΙΑ ΣΥΝΔΕΣΗ Α/Π
		ΥΠΟΣΤΑΘΜΟΣ 150 kV/MT, ΓΙΑ ΣΥΝΔΕΣΗ Φ/Β ΣΤΑΘΜΩΝ
		ΚΕΝΤΡΟ ΥΠΕΡΥΨΗΛΗΣ ΤΑΣΕΩΣ 400/150 kV (ΚΥΤ)
		ΣΤΑΘΜΟΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΕΡ/ΣΡ
		ΕΝΑΕΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ 400 kV ΑΠΛΟΥ ΚΥΚΛΩΜΑΤΟΣ
		ΕΝΑΕΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ 400 kV ΔΙΠΛΟΥ ΚΥΚΛΩΜΑΤΟΣ
		ΕΝΑΕΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ 150 kV ΑΠΛΟΥ ΚΥΚΛΩΜΑΤΟΣ
		ΕΝΑΕΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ 150 kV ΔΙΠΛΟΥ ΚΥΚΛΩΜΑΤΟΣ
		ΕΝΑΕΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ 66 kV ΕΛΑΦΡΟΥ ΤΥΠΟΥ
		ΕΝΑΕΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ Σ.Ρ.
		ΥΠΟΓΕΙΑ ΚΑΛΩΔΙΑΚΗ ΓΡΑΜΜΗ 400 kV
		ΥΠΟΓΕΙΑ ΚΑΛΩΔΙΑΚΗ ΓΡΑΜΜΗ 150 kV
		ΥΠΟΓΕΙΟ ΚΑΛΩΔΙΟ Σ.Ρ.
		ΥΠΟΒΡΥΧΙΑ ΚΑΛΩΔΙΑΚΗ ΓΡΑΜΜΗ Υ.Τ. (150 kV ΑΝ ΔΕΝ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ)
		ΥΠΟΒΡΥΧΙΟ ΚΑΛΩΔΙΟ Σ.Ρ.

Πηγή: Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης Συστήματος Μεταφοράς 2018-2027, Δ/νση Στρατηγικής Σχεδιασμού Ανάπτυξης Συστήματος, ΑΔΜΗΕ, Μάρτιος 2018

Α.3.4.2.2 Φυσικό αέριο

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων δεν εξυπηρετείται από τα δίκτυα φυσικού αερίου της χώρας και δεν υπάρχει προγραμματισμός για μελλοντική σύνδεση.

Α.3.4.2.3 Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

Το ζήτημα των ΑΠΕ -τόσο των αιολικών όσο και των Φ/Β- χρήζει ιδιαίτερης αντιμετώπισης λόγω της ιδιαιτερότητας αφενός του τοπίου και αφετέρου της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ιθάκης. Οι εγκαταστάσεις των ΑΠΕ επί του νησιού της Ιθάκης καθορίζεται από τις ανάγκες προστασίας που καθορίζει το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ [βλ. και υπο-κεφάλαιο Α.3.3.1.5]. Η ανάγκη εφαρμογής χρήσης ΑΠΕ για τη μείωση του ενεργειακού κόστους μονάδων αφαλάτωσης προς ύδρευση μπορεί να αντιμετωπιστεί «μεμονωμένα».

Σύμφωνα με τον ενημερωμένο χάρτη του geoportal της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ) (<https://geo.rae.gr/>, Τελευταία πρόσβαση: 29/3/2023), στη Βόρεια Ιθάκη καταγράφεται μία θέση Φωτοβολταϊκού Σταθμού με βεβαίωση καταχώρησης πολυγώνου, ενώ σημειώνεται ότι διάφορα άλλα αιτήματα για χωροθέτηση Αιολικών ή Φ/Β σταθμών απορρίφθηκαν κατά το παρελθόν. Σημειώνεται ότι η θέση του Φ/Β σταθμού εντοπίζεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 4 χλμ. από την περιοχή επέμβασης (βλ. Εικόνα 36).

Σήμερα στο νησί δεν υπάρχουν άλλες εγκατεστημένες ΑΠΕ.

Εικόνα 36: Θέση του καταχωρημένου Φ/Β σταθμού σε σχέση με τη θέση του ΕΠΣ

Πηγή: ΡΑΕ, Υπόβαθρο: ESRI Satellite
Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Τέλος, σύμφωνα με την Ενημερωτική Πύλη Κατασκευών Κεραιών, στη ζώνη άμεσης επιρροής εντοπίζονται οι εξής εγκαταστημένες κεραιές (σταθμοί βάσης κινητής τηλεφωνίας):

Πίνακας 28: Εγκατεστημένες κεραιές στη ζώνη άμεσης επιρροής

Κωδ. θέσης	Κατηγορία	Εταιρεία	Διεύθυνση
0290033	Αδειοδοτημένη	ΟΤΕ	Γεράσιμου Σταθάκου & Γ. Δρακούλη, Βαθύ
1105649	Αδειοδοτημένη	VODAFONE	Οδός Παπουλάκη (ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ <<ΜΕΝΤΩΡ>>), Βαθύ Ιθάκης
140591	Αδειοδοτημένη	COSMOTE	"ΒΙΓΛΑ" πλησίον οικισμού Ι-θάκη
1146411	Δήλωση ΕΚΚΧΟ	Vodafone	Βαθύ Ιθάκης (τοπωνύμιο: Περαιτζάδα)

Πηγή: Ενημερωτική Πύλη Κατασκευών Κεραιών (<http://keraies.eett.gr>), Τελευταία πρόσβαση: 15/3/2023

Όλες οι παραπάνω τεχνικές και περιβαλλοντικές υποδομές (υφιστάμενες και προγραμματιζόμενες) απεικονίζονται στον εκτός Τεύχους συνθετικό χάρτη **A.3.π: Χωρική Οργάνωση-Πραγματική κατάσταση.**

A.4 ΧΩΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

A.4.1 ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

Η περιοχή επέμβασης εντοπίζεται στο νότιο τμήμα της νήσου Ιθάκης στη θέση «Πόρος-Άγιος Ανδρέας», στον εξω-οικιστικό χώρο του νησιού. Αποτελεί ενιαία λειτουργικά έκταση συνολικής επιφάνειας 941,7 στρέμματα περίπου, και τα ακριβή όρια της απεικονίζονται στο από 06/2023 Τοπογραφικό Διάγραμμα. Οριοθετείται βόρεια, βορειοανατολικά, δυτικά και νοτιοδυτικά από την ακτογραμμή ενώ νότια και ανατολικά με όμορες ιδιοκτησίες της ευρύτερης περιοχής. Τμήμα της φθάνει στο όριο της δημοτικής οδού «Βαθύ-Μηνύματα-Σχίνος» και παρέχει πρόσωπο περίπου 80 μ. Αναπτύσσεται σε περιοχή βόρεια του Βαθέως και απέχει από αυτό περίπου 2 χλμ. οδικώς, ενώ από το λιμένα του Πισαετού περίπου 8,5 χλμ. [βλ. και υπο-κεφάλαιο A.5.1.2].

Η υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής επέμβασης αλλά και της ζώνης περιμετρικά αυτού, αποτυπώθηκε κατά τη διάρκεια διαδοχικών επιτόπου επισκέψεων που έγιναν στην περιοχή από μέλη των ομάδων μελέτης ΕΠΣ, της ΣΜΠΕ, Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας και Μελέτης Προσωρινής Οριοθέτησης Υδατορεμάτων.

Τα θέματα που κυρίως διερευνήθηκαν περιλάμβαναν:

i. Γεωμορφολογία - γεωλογία – μορφολογικές κλίσεις – τοπική ανάλυση:

- Γεωλογικοί σχηματισμοί.
- Ύπαρξη αυξημένων κλίσεων και χασμάτων-κρημνών.
- Εν γένει προσαρμογή κτιρίων στο έδαφος και εξέταση δυνατότητας κατασκευής υπόσκαφων κτιρίων.
- Δυνατότητα κατασκευής υπογείων.
- Καταγραφή προνομιακών φυγών-θέασης.

ii. Προστατευόμενα στοιχεία:

- Καταγραφή/ απεικόνιση των βραχώνων εξάρσεων, αναβαθμίδων – πεζουλών, ξερολιθιών και παραδοσιακών δομημένων μονοπατιών (χωματόδρομοι – καλντερίμια) – εν γένει στοιχείων του τοπικού πεζοπορικού δικτύου που χρήζουν διατήρησης, ανάδειξης και προστασίας.

iii. Δάση και δασικές εκτάσεις:

- Καταγραφή δασών και δασικών εκτάσεων.

iv. Υδατορέματα και μισγάγγειες:

- Καταγραφή υδατορεμάτων και μισγαγγειών προς λεπτομερέστερη διερεύνηση και τοπογραφική αποτύπωση.

v. Αιγιαλός/ Παραλία:

- Αξιολόγηση κατάστασης αιγιαλού/παραλίας (αμμώδης – βραχώδης).
- Οπτικές ενδείξεις Ποσειδωνίας.

vi. Χλωρίδα / Πανίδα:

- Καταγραφή τυχόν στοιχείων βλάστησης που πρέπει να διατηρηθούν: δέντρα ψηλά και χαμηλά (θάμνων) / ενδημικά φυτά.
- Καταγραφή ειδών σπάνιων πουλιών (προστατευόμενα είδη).

vii. Υφιστάμενα κτίρια:

- Καταγραφή τυχόν νομίμως ή/και μη υφιστάμενων στην έκταση κτισμάτων, ήτοι, κελιών, θερμοκηπίων, αποθηκών κ.λπ., με αναφορά στην χρήση και το υλικό κατασκευής-στεγάσής τους.

viii. Οδικό δίκτυο – Προσβασιμότητα:

- Καταγραφή δρόμου προσπέλασης της έκτασης
- Καταγραφή όμορου οδικού δικτύου.

ix. Οχλούσες χρήσεις/ δραστηριότητες:

- Καταγραφή αποστάσεων από τυχόν οχλούσες χρήσεις/ δραστηριότητες

x. Τεχνικές υποδομές:

- Καταγραφή/απεικόνιση βασικών τεχνικών υποδομών και δικτύων της ευρύτερης περιοχής και της Έκτασης (ηλεκτροδότηση, υδροδότηση, τηλεπικοινωνιών κ.λπ.).

Στο πλαίσιο του παρόντος Κεφαλαίου παρατίθενται τα κύρια σημεία της ανάλυσης της περιοχής που συντάχθηκε στο πλαίσιο ολοκληρωμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών (βλ. υπο-κεφάλαια Α.4.3 και Α.4.5).

Εικόνα 38: Πανοραμική άποψη της περιοχής επέμβασης από βορρά

(διακρίνονται τα υφιστάμενα κτίρια κατοικίας του ακινήτου)

Πηγή: <https://tripinview.com/>

Εικόνα 39: Πανοραμική άποψη της περιοχής επέμβασης από νοτιοανατολικά

(διακρίνεται η παραλία της Λούτσας και το παράκτιο μονοπάτι στα όρια του ακινήτου που οδηγεί στον Ι.Ν. Αγίου Ανδρέα)

Πηγή: <https://tripinview.com/>

A.4.2 ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Η περιοχή επέμβασης, συνολικού εμβαδού 941,7 στρ., αποτελείται από 56 επιμέρους όμορα γεωτεμάχια, τα οποία συνθέτουν λειτουργικά μία ενιαία ιδιοκτησία. Για τα γεωτεμάχια αυτά δεν έχει καταρτιστεί συμβολαιογραφική πράξη συνένωσης. Πιο αναλυτικά: σε 52 αγροτεμάχια την πλήρη κυριότητα κατέχει ο κ. Αργυρόπουλος Δημήτριος [φορέας υλοποίησης του ΕΠΣ], σε 3 αγροτεμάχια το δικαίωμα επικαρπίας κατέχει ο κ. Αργυρόπουλος Δημήτριος και τη ψιλή κυριότητα κατέχουν κατά 1/3 εξ αδιαιρέτου οι κκ Αργυρόπουλος Αλέξανδρος, Αργυρόπουλος Νικόλαος και Αργυρόπουλος Πήτερ, και τέλος, σε 1 αγροτεμάχιο την πλήρη κυριότητα κατέχει η εταιρεία «ΣΑΜΙΝΟ ΑΕ».

Για λόγους κωδικοποίησης τα αγροτεμάχια αυτά έχουν αριθμηθεί στο από 06/2023 Τοπογραφικό Διάγραμμα του Γεωργίου Σμυρλόγλου, Τοπογράφου Μηχανικού, και τα αναλυτικά στοιχεία για κάθε ακίνητο (αριθμός συμβολαιογραφικού εγγράφου, τυχόν τακτοποίηση, εμβαδόν) παρουσιάζονται σε σχετικό Πίνακα. Για λόγους συνέχειας, στη μελέτη υιοθετείται η αρίθμηση που έχει γίνει στο Τοπογραφικό Διάγραμμα, ενώ στην παρακάτω Εικόνα 40 απεικονίζονται η θέση και τα εσωτερικά όρια των επιμέρους γεωτεμαχίων.

Δυνάμει των διατάξεων της ΥΑ 117/1-2-2012 (ΦΕΚ 319/Β/2012) *"Καθορισμός τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών και λοιπών όρων και προϋποθέσεων για τη δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων"*, άρθ. 3, παρ. 3.2.1: *«Το σύνθετο τουριστικό κατάλυμα δημιουργείται από έναν φορέα εκμετάλλευσης σε έκταση η οποία νοείται ως ενιαίο σύνολο και η οποία μπορεί, εν όλω ή εν μέρει, να ανήκει σε έναν ή περισσότερους ιδιοκτήτες εξ αδιαιρέτου, ή/και να είναι μισθωμένη, ή/και να έχει συσταθεί επί αυτής δικαίωμα επιφανείας, ή/και να έλκονται επί αυτής δικαιώματα εξ άλλης σύμβασης».*

Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο του ΕΠΣ τα επιμέρους όμορα αγροτεμάχια παρόλο που δεν έχουν την ίδια σύσταση ιδιοκτησίας (συγκυριότητα και ποσοστό συνιδιοκτησίας), θεωρούνται ως ενιαίο σύνολο και επί αυτού υπολογίζονται η μέγιστη εκμετάλλευση καθώς και οι λοιποί όροι και περιορισμοί δόμησης.

Εικόνα 40: Όρια επιμέρους αγροτεμαχίων που συνθέτουν την περιοχή επέμβασης

Πηγή: Από 06/2023 Τοπογραφικό Διάγραμμα, Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

A.4.3 ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ

Όπως έχει προαναφερθεί, η κύρια πρόσβαση στην περιοχή επέμβασης με ΙΧ γίνεται από τη δημοτική οδό (μη χαρακτηρισμένη) που συνδέει το Βαθύ με μια σειρά σημαντικές παραλίες της ευρύτερης περιοχής (Μηνύματα, Σχίνος, Γιδάκι κ.α.), ενώ υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης για τους πεζούς από το μονοπάτι που ξεκινάει από την παραλία Λούτσα και καταλήγει στο εκκληράκι του Αγ. Ανδρέα στα βορειοδυτικά όρια της περιοχής επέμβασης (βλ. και υπο-κεφάλαιο A.5.1.4).

Στο εσωτερικό της περιοχής μελέτης τα δίκτυα διαδρομών καθορίζονται από τη σημερινή λειτουργία του ακινήτου ως ιδιόκτητου χώρου παραθεριστικής κατοικίας. Επισημαίνεται ότι οι παρεμβάσεις στο οδικό δίκτυο είναι περιορισμένες με στόχο την προστασία του χώρου από τα καιρικά φαινόμενα (διαβρώσεις), με σεβασμό στο χαρακτήρα του τοπίου, εξυπηρετώντας παράλληλα τους χρήστες του χώρου.

Η βασική διαδρομή που διασχίζει σήμερα την περιοχή επέμβασης είναι μία χωμάτινη οδός που ξεκινάει από την κεντρική είσοδο στη δημοτική οδό και καταλήγει στο κεντρικό σύμπλεγμα κτιρίων της ιδιοκτησίας στο βόρειο τμήμα. Περίπου στο μισό αυτής της διαδρομής των 2 χιλιομέτρων μια διασταύρωση οδηγεί στο ψηλότερο σημείο της περιοχής, ενώ νωρίτερα σε απόσταση 750 μ. από την κεντρική πύλη μια παράκαμψη οδηγεί στην περιοχή της φάρμας όπου εντοπίζεται και συμπληρωματικό κτίριο κατοικίας. Οι συγκεκριμένες διαδρομές και περιοχές είναι προσβάσιμες και με ΙΧ (βλ. Εικόνα 41). Συμπληρωματικά με την κύρια διαδρομή, ένα δίκτυο πεζοπορικών διαδρομών συγκροτεί ένα πλέγμα που ενώνει σημαντικούς χώρους της περιοχής επέμβασης ενώ

παράλληλα συνδέεται και με την ευρύτερη περιοχή. Διακρίνονται τέσσερις βασικές ενότητες/διαδρομές εντός του χώρου (βλ. Εικόνα 41):

- Διαδρομή Α-Β: Το μονοπάτι Λούτσα – Αγ. Ανδρέας αν και βρίσκεται στα όρια της περιοχής (εντός ζώνης παραλίας) είναι κομβικό, αφού αποτελεί μια εύκολα προσβάσιμη διαδρομή από την παραλία της Λούτσας και από το Βαθύ.
- Διαδρομή Β-Γ: Από τον Αγ. Ανδρέα ξεκινάει στη συνέχεια ένα δίκτυο μονοπατιών και διαδρομών στα βόρειο και βορειοδυτικό τμήμα του ακινήτου όπου υπάρχουν και σημαντικές διαμορφώσεις, κυρίως τοπιακές.
- Διαδρομή Γ-Δ. Στο τέλος της προηγούμενης διαδρομής από το βόρειο τμήμα της περιοχής συνεχίζει στο βορειοανατολικό τμήμα του ακινήτου ένα παράλληλο στην ακτή μονοπάτι που καταλήγει σε μια μικρή ακτή στα όρια του ακινήτου.
- Διαδρομή Δ-Ε. Τέλος από την παραλία στο βορειοανατολικότερο άκρο του ακινήτου αρχίζει ένα μονοπάτι που καταλήγει στην περιοχή του ελαιώνα και συνδέεται στη συνέχεια με τη βασική διαδρομή του ακινήτου.

Το παραπάνω δίκτυο μονοπατιών ουσιαστικά περιγράφει την περίμετρο της περιοχής επέμβασης, που συμπίπτει με μεγάλο μέρος με την περίμετρο της χερσονήσου. Το ενδιαφέρον είναι ότι οι οπτικές φυγές κατά μήκος του συνόλου των μονοπατιών και κατά την φορά που περιγράφονται παραπάνω, εναλλάσσονται και διαφοροποιούνται προσφέροντας σταδιακά σημαντικές ορατότητες προς το βορειοανατολικό τμήμα του νησιού έως ανατολικότερα προς το εσωτερικό αρχιπέλαγος του Ιονίου.

Εικόνα 41: Βασικό δίκτυο διαδρομών (συνεχόμενη μπλε γραμμή) και δίκτυο μονοπατιών (διακεκομμένη γραμμή) εντός της περιοχής επέμβασης

Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

A.4.4 ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΛΥΦΟ

Η περιοχή επέμβασης χαρακτηρίζεται από έντονο ανάγλυφο και μορφολογία ενδεικτική του νησιού της Ιθάκης. Υψομετρικά, η έκταση αναπτύσσεται από την επιφάνεια της θάλασσας και φτάνει σε υψόμετρο έως και 170μ. Για την καλύτερη ανάλυση των μορφολογικών χαρακτηριστικών της περιοχής του γηπέδου, πραγματοποιήθηκε επεξεργασία των υψομέτρων και των κλίσεων του. Με βάση τα αποτελέσματα της επεξεργασίας, το μεγαλύτερο ποσοστό της έκτασης (28%) χαρακτηρίζεται από έντονο ανάγλυφο, με μεγάλες κλίσεις που αγγίζουν το 45-70% (βλ. Πίνακας 29). Η συγκεκριμένη τοπογραφία δημιουργεί χωρικές ενότητες με εντυπωσιακές θεάσεις και ξεχωριστό χαρακτήρα. Οι μεγαλύτερες κλίσεις συναντώνται κατά μήκος όλης της νοτιοδυτικής παρειάς, στη βάση της οποίας τρέχει το μονοπάτι Λούτσα-Αγ. Ανδρέας, καθώς και στο ανατολικό τμήμα του ακινήτου. Ήπιες γενικά κλίσεις (0-30%) καλύπτουν το 42% της επιφάνειας του ακινήτου και παρατηρούνται στο βόρειο, κεντρικό και νότιο τμήμα της περιοχής του γηπέδου, ενώ υπάρχει μια ζώνη ισχυρών μορφολογικών κλίσεων (35-70%) που επιμερίζει τις δύο ζώνες ήπιων κλίσεων, η οποία φαίνεται να συνδέεται με την ύπαρξη ρήγματος (βλ. Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας).

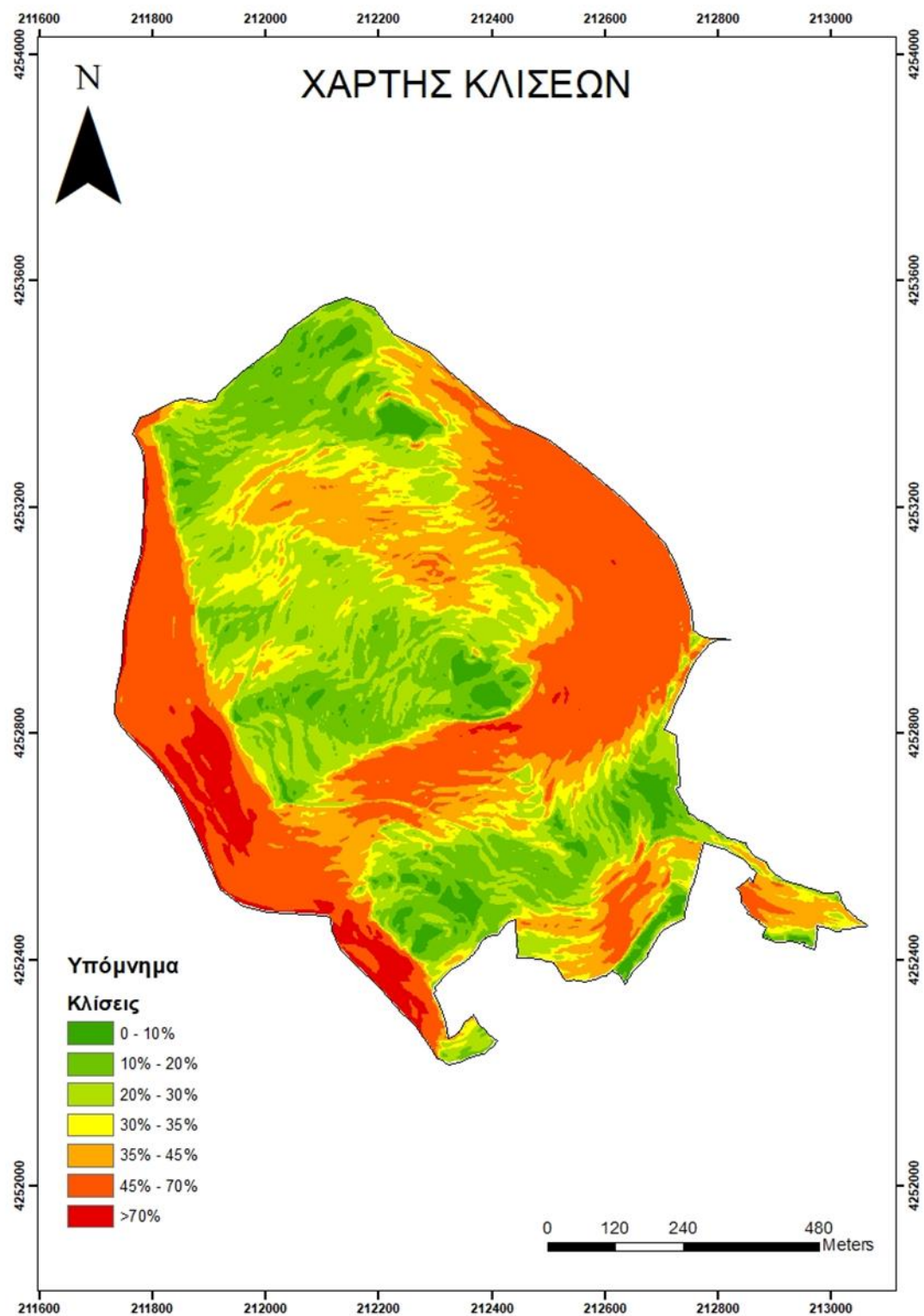
Στην Εικόνα 42 παρατίθεται χάρτης κλίσεων αναγλύφου της περιοχής επέμβασης που προέκυψε μετά από ψηφιακή επεξεργασία υψηλής ανάλυσης του εδαφικού μοντέλου της τοπογραφικής αποτύπωσης στο πλαίσιο της Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας, ενώ στην Εικόνα 43 παρατίθενται οι μορφολογικές κλίσεις της περιοχής σε Τρισδιάστατο Ψηφιακό Μοντέλο που προέκυψαν από ψηφιακή επεξεργασία στο πλαίσιο άλλων υποστηρικτικών μελετών.

Πίνακας 29: Ποσοστιαία κατανομή της επιφάνειας της περιοχής επέμβασης ανά κλάση μορφολογικής κλίσης

Κλίση αναγλύφου (%)	Επιφάνεια (m ²)	Ποσοστό (%)	Αθροιστικό Ποσοστό (%)
0-10%	37.668	4	4
10-20%	160.090	17	21
20-30%	197.758	21	42
30-35%	84.753	9	51
35-45%	160.090	17	68
45-70%	263.677	28	96
>70%	37.668	4	100
Σύνολο	941.703	100%	

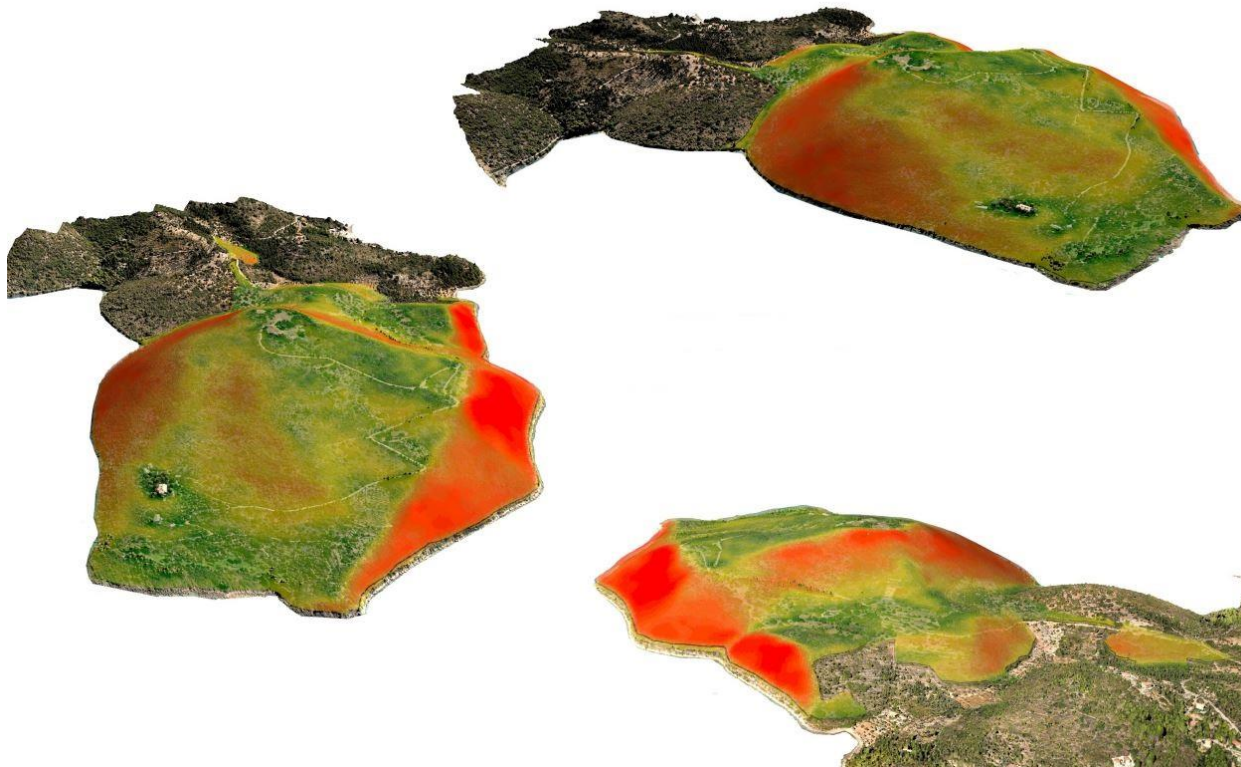
Πηγή: Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας (ΓΕΩΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΚΕ, 2023)

Εικόνα 42: Χάρτης μορφολογικών κλίσεων % της περιοχής επέμβασης

Πηγή: Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας (ΓΕΩΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΚΕ, 2023)

Εικόνα 43: Οι μορφολογικές κλίσεις της περιοχής επέμβασης σε Τρισδιάστατο Ψηφιακό Μοντέλο

Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Α.4.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΑΚΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Η βλάστηση της έκτασης του προτεινόμενου ΕΠΣ είναι πλούσια με διάφορες εναλλαγές κατά τόπους, συνθέτοντας ένα εντυπωσιακό αμιγώς μεσογειακό – νησιωτικό τοπίο. Οι δασικές και ημι-φυσικές εκτάσεις αποτελούν την κυρίαρχη εδαφοκάλυψη. Περιλαμβάνουν κυρίως σκληροφυλλική βλάστηση (χαμηλή μακκία), συνδυασμούς φρυγανώδους και ποώδους βλάστησης, πεύκα, κυπαρίσσια κλπ. Επιπλέον εντοπίζονται καλλιεργούμενες εκτάσεις αποτελούμενες κυρίως από ελιές και αμπέλια αλλά και χαμηλότερα είδη καλλωπιστικών αρωματικών, ξηροθερμικών και θεραπευτικών φυτών. Εντός της εξεταζόμενης έκτασης δεν εντοπίζονται οικοσυστήματα ιδιαίτερης αξίας, ούτε προστατευόμενα/σπάνια είδη βλάστησης.

Η περιοχή επέμβασης αποτελείται από διακριτές τοπιακές χωρικές ενότητες με ξεχωριστό χαρακτήρα και ποιότητες. Οι έντονες κλίσεις, τα πρανή, τα πλατώματα, οι θεάσεις, ο προσανατολισμός και η βλάστηση διαφοροποιούνται εντός της έκτασης και προσδίδουν μια ιδιαίτερη ταυτότητα συνολικά. Η συνολική έκταση είναι περίοπτη και γίνεται απόλυτα αντιληπτή η έντονη μορφολογία της, η επιβλητικότητα της χερσονήσου ως «όγκος» και ως «σχήμα» κι άρα εν τέλει η τοπιακή αξία του συνόλου.

Ειδικότερα, βάσει των παραμέτρων της προσβασιμότητας, των κινήσεων μέσα στο χώρο, των θεάσεων και του αναγλύφου εντός της περιοχής, διακρίνονται οι εξής επιμέρους τοπιακές χωρικές ενότητες (βλ. Εικόνα 44):

- Στο **ανατολικό τμήμα** της περιοχής / **είσοδος**, το φυσικό τοπίο είναι κυρίως αρχο. Τη βλάστηση συνθέτουν οι χαμηλοί θάμνοι με σκληρά φύλλα, συχνά αρωματικά και αγκαθωτά, και τα φρύγανα σε μεγάλη έκταση, τα υψηλά αείφυλλα πλατύφυλλα, συστάδες πεύκων και εκτεταμένες διαπλάσεις του είδους Αριάς. Σε γενικές γραμμές τα οικοσυστήματα που παρατηρούνται είναι η μεσογειακή μακία, πετροπλαγιές και φρύγανα.
- **Ενότητα 1:** Αποτελεί περιοχή που αναπτύσσεται σήμερα ο ελαιώνας, βόρεια της βασικής διαδρομής. Η περιοχή έχει ήπιες κλίσεις με θέες προς τα βορειοανατολικά. Η τοποθεσία είναι δομημένη σε αναβαθμίδες από ξερολιθιές ενώ η βλάστηση συμπληρώνεται με ενδιάμεση χαμηλή μακία βλάστηση σε συνδυασμό με τη συχνή παρουσία από μικρές φραγκοσυκιές.
- **Ενότητα 2:** Νότια του ελαιώνα (Ενότητα 1), διακρίνεται μια μικρή ζώνη με πολύ ήπιες κλίσεις, όπου αναπτύσσονται σήμερα μικρές καλλιέργειες, αμπέλια κλπ, ένας ξενώνας και βασικές υποδομές του κτήματος. Η βλάστηση είναι σχετικά χαμηλή, με σημεία επιλεγμένα όπου συγκεντρώνονται συστάδες δένδρων. Διαφοροποιείται από τις επόμενες χωρικές ενότητες, καθώς απουσιάζουν τα κυπαρίσσια. Οι θέες εδώ στρέφονται αρχικά προς το λιμάνι και τον οικισμό του Βαθέως και στη συνέχεια κυρίως προς το πέραςμα και την πύλη του κόλπου.
- **Ενότητα 3:** Αποτελεί ζώνη που αναπτύσσεται παράλληλα με το βασικό δρόμο, στο φρύδι της πλαγιάς που βρίσκεται στα δυτικά της περιοχής επέμβασης. Η ζώνη αυτή επεκτείνεται και κατά μήκος του δρόμου που οδηγεί στο υψηλότερο σημείο της έκτασης. Χαρακτηρίζεται από σχετικά ήπιες κλίσεις και θέες προς το Βαθύ και στο Νίρητο Όρος στα βορειοδυτικά. Κατά μήκος του δρόμου οι φυτεύσεις πυκνώνουν, ενώ συνδυάζονται με χαμηλότερα είδη αρωματικών, ξηροθερμικών και θεραπευτικών φυτών σε μεγάλες και μικρότερες ομάδες. Παρατηρούνται διάσπαρτες και μικρού μήκους πέτρινες αναβαθμίδες ξερολιθιάς.
- **Ενότητα 4:** Αποτελεί το βόρειο τμήμα της έκτασης και είναι μια πιο επίπεδη/ήπια περιοχή που χαρακτηρίζεται από μακρινές θέες και από ενδιαφέρουσες παρεμβάσεις. Στην ενότητα αυτή αναπτύσσονται μία εξοχική κατοικία και ένας ξενώνας με τον αύλειο χώρο τους καθώς και οι υποστηρικτικοί χώροι τους. Στην περιοχή εντοπίζεται ένας εκτεταμένος διαμορφωμένος χώρος, με επιτυχημένες συνθέσεις ειδών και μεγεθών φυτών και δένδρων, ενώ χαρακτηριστική είναι η παράθεση μεσογειακών κήπων, με ιδιαίτερη φύτευση. Κυρίαρχο χαρακτηριστικό είναι το λιβάδι και οι διαδρομές που το διαπερνούν.
- **Ενότητα 5:** Όλη η δυτική και βορειοδυτική πλαγιά της έκτασης, που ορίζεται από την βασική οδό στο υψηλότερο σημείο της και από το μονοπάτι Λούτσα-Αγ. Ανδρέας στο χαμηλότερο σημείο, αποτελεί μια διακριτή ενότητα. Η ζώνη αυτή είναι καλυμμένη με χαμηλή μακία βλάστηση, ενώ ξεπροβάλλουν κατά τόπους συστάδες κυπαρισσιών, ενώ θεωρείται ως περιοχή με διακριτή τοπιακή αξία λόγω της κυρίαρχης παρουσίας της στην είσοδο του λιμένα του Βαθέως. Η περιοχή είναι χαρακτηρισμένη ως δασική και χαρακτηρίζεται από έντονες κλίσεις.
- **Ενότητα 6:** Η περιοχή αυτή τοποθετείται στο κεντρικό τμήμα της έκτασης αποτελώντας μία διακριτή τοπιακή ενότητα. Οι θέες είναι σημαντικές κυρίως προς τα βόρεια, αλλά και προς τον κόλπο του Βαθέως. Στην περιοχή αυτή η βλάστηση εμφανίζεται περισσότερο τυχαία και άτακτη, ενώ πιο πυκνή εμφανίζεται περιμετρικά της κορυφής του λόφου προς τα νότια και την πλευρά του Βαθέως.
- **Ενότητα 7:** Στα βορειοανατολικά η περιοχή χαρακτηρίζεται από το στοιχείο της φυσικής βλάστησης, όπου μια παράκτια διαδρομή οδηγεί σε μία μικρή

παραλία που βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο της έκτασης. Η έκταση αυτή έχει έντονες κλίσεις και στρέφεται προς τον κόλπο του Σχίνου.

Εικόνα 44: Διάκριση περιοχής επέμβασης σε επιμέρους τοπιακές χωρικές ενότητες βάσει συγκεκριμένων παραμέτρων

Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Εικόνα 45: Απόψεις από το εσωτερικό της περιοχής επέμβασης

Πηγή: Αρχείο Μελετητή

Α.4.6 ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Το φυσικό και αγροτικό τοπίο και η πλούσια βλάστηση που συναντάται εντός της περιοχής επέμβασης αποτελούν κυρίαρχα χαρακτηριστικά για τη φυσιογνωμία και την ταυτότητα του χώρου, ενώ αποτελούν «προϊόν» βιώσιμης διαχείρισης και αποτέλεσμα διάδρασης του ανθρώπινου παράγοντα με το φυσικό περιβάλλον (βλ. Εικόνα 46). Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι το φυσικό περιβάλλον και το τοπίο της έκτασης έχει διαχειριστεί μέχρι σήμερα υποδειγματικά υιοθετώντας καλές πρακτικές περιβαλλοντικής και γεωργικής διαχείρισης. Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες από αυτές:

- Εμπλουτισμός της υπάρχουσας φυσικής βλάστησης με νέα ενδημικά είδη.
- Συντήρηση και πλήρης αποκατάσταση των αναβαθμίδων ξερολιθιάς στις οποίες αναπτύσσεται ο ελαιώνας.
- Υπογειοποίηση δικτύου ηλεκτροδότησης σε όλη την εδαφική έκταση της περιοχής.
- Περιορισμένες παρεμβάσεις στο οδικό δίκτυο με στόχο την προστασία από καιρικά φαινόμενα (διάβρωση κτλ.) καθώς και την προστασία και διατήρηση του ιδιαίτερου φυσικού τοπίου και χαρακτήρα της περιοχής.

Εικόνα 46: Απόψεις του αμπελώνα και της φάρμας (πάνω αριστερά), μεικτού φυσικού τοπίου κατά μήκος της κύριας διαδρομής (πάνω δεξιά), του λιβαδιού και των μεσογειακών κήπων στο βορειοδυτικό τμήμα της ιδιοκτησίας (κάτω αριστερά-κάτω δεξιά)

Πηγή: Αρχείο Μελετητή

Α.4.7 ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Εντός της περιοχής επέμβασης έχουν ανεγερθεί τρία (3) κτίρια κατοικίας σε διαφορετικές θέσεις, συγκροτώντας μαζί με τους περιβάλλοντες χώρους τους, 2 μικρά «συμπλέγματα» κατοικιών. Τα δύο (2) κτίρια κατοικίας εντοπίζονται στο βόρειο τμήμα της περιοχής επέμβασης, εντός των αγροτεμαχίων με αρίθμηση: "9α7" και "9α8", ενώ το μικρότερο κτίριο κατοικίας, τοποθετείται στο νότιο τμήμα, στο αγροτεμάχιο "Μ". Το υπόλοιπο δομημένο περιβάλλον της ιδιοκτησίας συμπληρώνεται από μεμονωμένες υποστηρικτικές εγκαταστάσεις/κατασκευές (δεξαμενές νερού, υποστατικά, βοηθητικοί χώροι, αποθήκες κτλ.). Αναφέρεται ότι ο συνολικός χώρος σήμερα λειτουργεί κυρίως ως χώρος παραθεριστικής κατοικίας με εποχιακή χρήση, ενώ κατοικείται σε μόνιμη βάση από το προσωπικό που συντηρεί το κτήμα.

Στην Εικόνα παρακάτω παρουσιάζεται το δομημένο περιβάλλον εντός της περιοχής επέμβασης.

Εικόνα 47: Δομημένο περιβάλλον στην περιοχή επέμβασης

Πηγή: Από 06/2023 Τοπογραφικό Διάγραμμα, Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

A.4.8 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΣΙΟ ΔΟΜΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

Όπως προαναφέρθηκε στο υπο-κεφάλαιο A.3.3.2.4, η περιοχή επέμβασης εμπίπτει στον εξω-οικιστικό χώρο (εκτός εγκεκριμένου σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών) του νησιού, ενώ μικρό τμήμα της στο νότιο τμήμα φαίνεται να εμπίπτει στο όριο του ΓΠΣ Βαθέως του Ν. 1337/1983 ως προς τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης (προτεινόμενη ζώνη τουριστικής ανάπτυξης) (βλ. και υπο-κεφάλαιο A.3.3.2).

Εκτός της παραπάνω θεσμοθετημένης χρήσης, στον εξω-οικιστικό χώρο της περιοχής επέμβασης ισχύει το εξής θεσμικό πλαίσιο δόμησης:

A.4.8.1 ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΟΜΗΣΗΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ως προς τους γενικούς όρους δόμησης, για την περιοχή επέμβασης ισχύουν οι διατάξεις της «Εκτός Σχεδίου Δόμησης», ενώ οι όροι δόμησης διαφοροποιούνται ανάλογα με την ειδικότερη χρήση / δραστηριότητα. Βασικά νομοθετήματα είναι: ο Ν. 4759/2020 (ΦΕΚ 245/Α/2020) με τη διευκρινιστική εγκύκλιο (ΑΔΑ: Ψ56Β4653Π8-ΓΞ), καθώς και τα ΠΔ της 6-10-1978 (ΦΕΚ 538/Δ/1978) και ΠΔ της 24-5-1985 (ΦΕΚ 270/Δ/1985) όπως ισχύουν και εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις του ως άνω Νόμου, καθώς και τυχόν ειδικές διατάξεις του Ν. 4067/2012 (Νέος Οικοδομικός Κανονισμός).

Οι γενικοί όροι δόμησης για επιλεγμένες χρήσεις (κατοικία και τουριστικές εγκαταστάσεις), που αποτελούν και τον χωρικό προορισμό του ΕΠΣ, κωδικοποιούνται στον Πίνακα 30 που ακολουθεί. Οι αντίστοιχες διατάξεις για τους οργανωμένους υποδοχείς και τα Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα (ΣΤΚ) παρατίθενται σε ακόλουθο Κεφάλαιο, όπου και γίνεται η ανάπτυξη των εναλλακτικών σεναρίων χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης της περιοχής επέμβασης.

Πίνακας 30: Κωδικοποιημένη αποδελτίωση των διατάξεων της «Εκτός Σχεδίου Δόμησης» για τις επιλεγμένες χρήσεις: κατοικία & τουριστικές εγκαταστάσεις

	Αρτιότητα	ΣΔ ή Δόμηση	Ποσοστό κάλυψης	Όροφοι, Ύψος κτιρίου	Αποστάσεις κτιρίου
Γενικά		Έως 0,18	Έως 10%	Όροφοι: 2 <i>*Το ανώτατο ύψος των κτισμάτων απαγορεύεται να υπερβαίνει τον υδροκρίτη</i>	Από όρια γηπέδου: 15 μ. (ύπαρξη παρεκκλίσεων)
<i>Αποστάσεις από όριο όχθης ρέματος / δασικής έκτασης</i>					10 / 10
Ειδικότερες διατάξεις ανά επιλεγμένη δραστηριότητα:					
Κατοικία (περ. II.1 του άρθρου 1 του π.δ. 59/2018 (Α' 114))	4 στρ.	Γήπεδο μέχρι 4 στρ.: Δόμηση έως 186 τ.μ.	Έως 10%	Όροφοι: Έως 2 Υ: 4μ. για μονώροφο / 7,5 μ. για διώροφο (+ 1,2 στέγη)	
		Για γήπεδα 4 ως 8 στρ.: Δόμηση = $186 + (E - 4000) \times 0,018$ τ.μ.			

		Για γήπεδα > 8 στρ.: Δόμηση = $258 + (E - 8000) \times 0,009$ τ.μ. (και πάντως < 360 τ.μ.)			
Τουριστικές εγκαταστάσεις [χρήσεις της περ. «15. Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (ν. 4276/2014, Α' 155)» της παρ. ΙΙ του άρθρου 1 του π.δ. 59/2018 (Α' 114)]	8 στρ. Κατ'εξαιρέση: 4 στρ. < E < 8 στρ. για ανεγερση ξενοδοχειακών καταλυμάτων όταν πληρούνται κριτήρια	Γήπεδα μέχρι 50 στρ.: ΣΔ έως 0,18, Δόμηση = $E \times 0,18$	Έως 20%	Υ: μέχρι 10,5 μ. (υπό προϋποθέσεις) (+ 2 μ. στέγη)	
		Γήπεδα μέχρι 100 στρ.: Δόμηση = $50.000 \times 0,18 + (E - 50.000) \times 0,15$	<i>*Για ξενοδοχεία και οργανωμένες τουριστικές κατασκηνώσεις (camping) επιτρέπεται η υπέρβαση κατά 5%, αποκλειστικά για δημιουργία κοινοχρηστων ημιυπαίθριων χώροι επί της επιπλέον κάλυψης του γηπέδου, καθώς και ανάλογη αύξηση του ποσοστού των ημιυπαίθριων χώρων που δεν προσμετρώνται στον συντελεστή δόμησης</i>	Υ: μέχρι 13,5 μ. (υπό προϋποθέσεις) (+ 2 μ. στέγη)	Από όρια γηπέδου: Για ύψος κτιρίου > 7,5 μ. και < 10,5 μ.: 15 μ.
		Γήπεδα > 100 στρ.: Δόμηση = $50.000 \times 0,18 + 50.000 \times 0,15 + (E - 100.000) \times 0,10$			Από όρια γηπέδου: Για ύψος κτιρίου > 10,5 μ. και < 13,5 μ.: 20 μ.
		<i>*Για τουριστικά καταλύματα που πληρούν τουλάχιστον 6 κριτήρια κτιριοδομικής και πολεοδομικής αναβάθμισης, Δόμηση = $E \times 0,2$</i> <i>* Δυνατότητα προσαύξησης κατά +0,02*E αποκλειστικά για κατασκευή ειδικών τουριστικών υποδομών</i> <i>* Για ξενοδοχεία 4 ή 5 αστέρων: Δόμηση = $E \times 0,2$</i>			
					Γενικά για $Y < 7.5$ μ.: 10 μ.

Ειδικές διατάξεις και περιορισμοί για τουριστικές εγκαταστάσεις	• Τα κτίρια των τουριστικών εγκαταστάσεων τοποθετούνται σε απόσταση τουλάχιστον 50 μ. από τη γραμμή αιγιαλού. • Για κτίρια που βρίσκονται στη ζώνη 200 μ. από τη γραμμή αιγιαλού το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος είναι 7,5 μ. • Για τη ζώνη από 200 έως 500 μ. από τον αιγιαλό δύνανται να ζητηθεί παρέκκλιση για ύψος > 10,5 μ. και <13,5 μ. με Απόφαση Υπουργού και γνώμη σχετικού οργάνου (τεκμηρίωση: μη αλλοίωσης φυσικού τοπίου, αρχιτεκτονικού χαρακτήρα, μη παρεμπόδισης θέας κτλ.). • Επιτρέπεται η ανέγερση περισσότερων του ενός κτισμάτων μέσα στο γήπεδο, ενώ σε περίπτωση που ο κτιριακός όγκος υπερβαίνει τις 4000 μ³ απαιτείται διάσπαση σε μικρότερους όγκους. • Ανώτατο όριο εκμετάλλευσης (δομημένη επιφάνεια): 8.000 μ. - δυνατότητα υπέρβασης μετά από παραχώρηση στο Δήμο τμήματος του γηπέδου ή άλλης έκτασης εντός των διοικητικών ορίων της Δημοτικής Ενότητας – δυνατότητα μετατροπής εισφοράς γης σε χρηματική αποζημίωση
---	--

Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Α.4.8.2 ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΔΟΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΔ ΤΗΣ 9-10-1982 (ΦΕΚ 528/Δ/1982)

Σύμφωνα με το άρθρο 8, παρ. 2 του ΠΔ της 9-10-1982 *"Καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων του Παραδοσιακού οικισμού Βαθύ Ιθάκης, καθώς και των οικοπέδων που βρίσκονται μέσα στα διοικητικά του όρια, χαρακτηρισμός διατηρητέων κτιρίων σε αυτόν και καθορισμός ειδικών περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων που βρίσκονται μέσα στα διοικητικά όρια των λοιπών οικισμών της νήσου Ιθάκης"*, σε περιοχές εκτός ορίων οικισμού αλλά εντός διοικητικών ορίων Δήμου Βαθέως -πλέον ΔΚ Ιθάκης- ισχύουν οι διατάξεις των παρ.7, παρ.8 και παρ.11 του Αρθ-1, τα Αρθ-2 και Αρθ-3 και οι παρ.4, παρ.5, παρ.6 και παρ.7 του Αρθ-4 του Διατάγματος. Στον Πίνακα 31 αποδελτιώνονται οι ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης του ΠΔ που ισχύουν για την περιοχή.

Πίνακας 31: Ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης για τον «εκτός σχεδίου» χώρο στα διοικητικά όρια ΔΚ Ιθάκης σύμφωνα με το ΠΔ της 9-10-1982 (ΦΕΚ 528/Δ/1982)

Άρθρο 1: Όροι και περιορισμοί δομήσεως (παρ. 7, 8,11)	7. Οι στέρνες θα προσμετρώνται στην κάλυψη και τον συντελεστή δομήσεως είτε αυτές βρίσκονται στο σώμα του κτιρίου είτε εκτός αυτού. 8. Δεν προσμετρώνται στον συντελεστή δομήσεως και την κάλυψη οι ανοικτές βεράντες σε στύλους και δοκούς που εξέχουν του κυρίως κτιριακού όγκου, σύμφωνα με τα παραδοσιακά πρότυπα. 11. Υπεράνω του μεγίστου επιτρεπόμενου ύψους του κτιρίου απαγορεύεται οποιαδήποτε κατασκευή πλην κεραμοσκεπούς στέγης, καπνοδόχου, αεραγωγού.
Άρθρο 2: Σύνθεση Όγκων – Διάταξη Κτιρίων – Μορφολογικά στοιχεία	1. Η διαμόρφωση των όγκων των κτιρίων επιβάλλεται να προσαρμόζεται στα παραδοσιακά πρότυπα του περιβάλλοντος ως προς την κλίμακα, τις αναλογίες και τη σύνθεση των επί μέρους όγκων. Η κάτοψη των κτιρίων πρέπει να έχει απλό σχήμα (τετράγωνο, ορθογώνιο, σχήμα Γ, σχήμα Π ή Τ) κατά τα υφιστάμενα παραδοσιακά πρότυπα. Η ΕΕΑΕ δύναται να επιβάλλει τροποποιήσεις προκειμένου να επιτευχθεί περαιτέρω νεξαρτοποίηση τμημάτων του όγκου του κτιρίου μέχρι και δημιουργίας περισσότερων εντελώς διακεκριμένων κτιρίων, εάν αυτό επιβάλλεται από τις συνθήκες και τα παραδοσιακά πρότυπα του περιβάλλοντος. 2. Η επικάλυψη των οικοδομών γίνεται με κεραμοσκεπή στέγη σύμμετρη, δύρριχτη, τετράρριχτη ή πολύρριχτη με κλίσεις όχι μεγαλύτερες του πενήντα τοις εκατό (50%) και με χρήση βυζαντινών ή γαλλικών κεραμιδιών. Η στέγη ακολουθεί το περίγραμμα της κάτοψης του τελευταίου ορόφου. Οι προεξοχές της στέγης και τα γείσα πρέπει να είναι οριζόντια και όχι μεγαλύτερα των τριάντα (30) εκατοστών κατά τα παραδοσιακά πρότυπα. Σε κανένα σημείο του κτιρίου δεν επιτρέπεται να υψίσταται ύψος στέγης που να υπερβαίνει τα δύο και μισό (2,5) μέτρα από το επίπεδο που εδράζονται. 3. Οι εξωτερικοί τοίχοι των κτιρίων κατασκευάζονται είτε λίθινοι ανεπίχριστοι χωρίς τονισμένους αρμούς είτε από οποιοδήποτε άλλο υλικό επιχρισμένο εξωτερικά με σοβά, όχι όμως το αρτιφισιέλ. Απαγορεύονται οποιοδήποτε είδους επενδύσεις των εξωτερικών όψεων. Στοιχεία του φέροντος οργανισμού απαγορεύεται να είναι εξωτερικά ορατά, πλην της λιθοδομής.

	4. Οι χρωματισμοί των εξωτερικών επιφανειών των κτιρίων πρέπει να είναι αυτοί που επικρατούν στα παραδοσιακά κτίρια του οικισμού δηλαδή το λευκό, η ώχρα, το γκριζο και το λευκορόζ. 5. Τα ανοίγματα των όψεων ακολουθούν τα παραδοσιακά πρότυπα ως προς τη θέση, τη μορφή και τις διαστάσεις. Επιβάλλεται να κυριαρχεί η κατακόρυφη διάσταση. 6. Τα πρέκια των ανοιγμάτων θα διαμορφώνονται οριζόντια. Τοξωτό πρέκι δύναται να διαμορφωθεί μόνο στην κύρια είσοδο του κτιρίου (ισόγειο) και την αυλό-πορτα σύμφωνα με τα παραδοσιακά πρότυπα. 7. α) Τα κουφώματα των κτιρίων πρέπει να είναι ξύλινα. β) Τα εξώφυλλα πρέπει να είναι ταμπλαδωτά, καρφωτά ή περσιδωτά (γερμανικού ή γαλλικού τύπου). γ) Τα ανοίγματα των καταστημάτων πρέπει να είναι περιορισμένων διαστάσεων, τα δε κουφώματά τους πρέπει να είναι ανάλογης κατασκευής με τα υπόλοιπα κουφώματα του κτίσματος. δ) Οι θύρες εισόδου πρέπει να είναι ταμπλαδωτές (με ή χωρίς φεγγίτη) ή καρφωτές. ε) Επιτρέπεται η τοποθέτηση σιδηρών κιγκλιδωμάτων ασφαλείας σε παράθυρα και πόρτες, απλής κατασκευής και σύμφωνα με τα παραδοσιακά πρότυπα. στ) Τα εξωτερικά κουφώματα των κτιρίων επιβάλλεται να είναι οπωσδήποτε βαμμένα και μονόχρωμα, σε χρώματα ώχρας έως το καφέ, ανοικτού γκριζου, γαλανού - γκριζου, μπλε κοβαλτίου ή μαγγανίου, πράσινου βερονέζε, διαβαθμίσεις του καφεκόκκινου. 8. Επιτρέπεται η κατασκευή ανοικτών εξωστών σε πρόβολο, μεγίστου πλάτους ενός (1,00) μέτρου. Ειδικότερα: α) Οι εξώστες πρέπει να απέχουν τουλάχιστον ένα (1,00) μέτρο από τα άκρα των όψεων. β) Οι εξώστες των πλαγίων και οπισθίων όψεων του κτιρίου πρέπει να απέχουν ένα και μισό (1,5) μέτρα από τα αντίστοιχα όρια. γ) Το κατώτερο σημείο του εξώστη σε πρόβολο πρέπει να απέχει το λιγότερο τρία (3) μέτρα από το κράσπεδο του πεζοδρομίου όταν το κτίριο τοποθετείται στην ρυμοτομική γραμμή. Οι εξώστες δεν προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης του οικοπέδου. δ) Απαγορεύονται οι γωνιακοί ανοικτοί εξώστες. ε) Επιτρέπεται η κατασκευή ανοικτής βεράντας επάνω σε στύλους και δοκούς στον ακάλυπτο χώρο, επιφανείας σύμφωνα με τα παραδοσιακά πρότυπα. στ) Τα κιγκλιδώματα των εξωστών και βεραντών πρέπει να είναι σιδερένια βαμμένα μονόχρωμα ή κτιστά (όχι συμπαγή) σύμφωνα με τα παραδοσιακά πρότυπα και τις υποδείξεις της ΕΕΑΕ. ζ) Απαγορεύονται οι σκεπαστοί εξώστες. 9. Απαγορεύονται τα προστεγάσματα μόνιμα ή κινητά. 10. Επιτρέπεται η κατασκευή εξωτερικής κλίμακας προς τον όροφο του κτιρίου σύμφωνα με τα παραδοσιακά πρότυπα. Αυτή δεν προσμετράται στην κάλυψη και το συντελεστή δόμησης. Τα κιγκλιδώματα των εξωτερικών κλιμάκων θα είναι σιδερένια ή κτιστά και ανάλογα με κείνα των εξωστών του κτιρίου. 11. Η περίφραξη στην πρόσοψη των οικοπέδων κατασκευάζεται είτε με μανδρό-τοιχο ύψους περίπου 45-60 εκατοστών και πέρα αυτού του ύψους τοποθετείται κιγκλίδωμα απλής μορφής (ή σχεδίου αναλόγου με κείνο που ορίζεται και για
--	---

	τους εξώστες), είτε εξ ολοκλήρου με συμπαγή μανδρότοιχο κατασκευασμένο με όμοια υλικά με κείνα του κυρίου όγκου του κτιρίου. Καμμία από τις παραπάνω δύο κατασκευές δεν πρέπει να υπερβαίνει τα δύο (2,00) μέτρα. Σε περίπτωση κλίσης του εδάφους κατά μήκος της οδού ή κατά μήκος διαχωριστικού περιφράγματος των οικοπέδων αυτό δύναται να κλιμακώνεται ώστε κανένα σημείο του να μην υπέρκειται των δύο και μισό (2,5) μέτρων της αντίστοιχης φυσικής ή τεχνητής στάθμης του εδάφους. Γύρω από την αυλόπορτα δύναται να κατασκευαστεί πλαίσιο οριζόντιας ή τοξωτής μορφής. Η κατασκευή πρέπει να έχει μέγιστο ύψος δύο και μισό (2,5) μέτρα. Το πάνω τελείωμα του πλαισίου πρέπει να είναι οριζόντιο. 12. Επιτρέπονται οριζόντιες ή κατακόρυφες αρχιτεκτονικές προεξοχές (γείσα, ζώνες) μόνο μέχρι είκοσι (20) εκατοστά του μέτρου και σύμφωνα με τα παραδοσιακά πρότυπα. Το ίδιο ισχύει και για την πίσω και τις πλάγιες όψεις των κτιρίων. Προκειμένου για πλαίσια παραθύρων και θυρών οι παραπάνω προεξοχές δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα 5 εκατοστά του μέτρου. Τα πλαίσια αυτά δεν πρέπει να έχουν πλάτος μεγαλύτερο από είκοσι (20) εκατοστά του μέτρου.
Άρθρο 3: Ειδικές ρυθμίσεις για παραδοσιακά κτίρια	Δεν έχει εφαρμογή αφού στην περιοχή επέμβασης δεν εντοπίζονται διατηρητέα/παραδοσιακά κτίρια χαρακτηρισμένα από το ΠΔ.
Άρθρο 4: Εγκαταστάσεις σε κοινόχρηστους χώρους (παρ. 4,5,6,7)	4. Δεν επιτρέπεται γενικά η ανάρτηση φωτεινών επιγραφών ή διαφημίσεων. Επιτρέπεται η ανάρτηση απλών επιγραφών κοινών ή χρωματιστών. Ειδικότερα για τα κτίρια των παρ.1 και 2 του Αρθ-3 απαιτείται έγκριση της ΕΕΑΕ για τη θέση, τις διαστάσεις και τη μορφή τους. Οι επιγραφές πρέπει να είναι στην Ελληνική γλώσσα. Επιτρέπεται η συνύπαρξη ξενόγλωσσων (που μεταφράζουν τα Ελληνικά) υποχρεωτικά με μικρότερα γράμματα από τα Ελληνικά. 5. Δεν επιτρέπεται η ανάρτηση επιγραφών σε στέγες και εξώστες και η τοποθέτηση ικριωμάτων γενικά στις στέγες των κτιρίων, στους ακάλυπτους χώρους των οικοπέδων και τους κοινόχρηστους χώρους του οικισμού. Επίσης δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση διαφημίσεων σε χώρους με ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά και σε υπάρχοντες αρχαιολογικούς χώρους. 6. Επιτρέπεται η κατασκευή πετασμάτων (τεντών) από μονόχρωμο ύφασμα μόνο για καταστήματα αναψυχής και χώρους παραμονής απόμων μετά από έγκριση της ΕΕΑΕ. 7. Επιγραφές ή διαφημίσεις που δεν συμφωνούν με τις διατάξεις αυτού του άρθρου πρέπει να προσαρμοστούν προς αυτές μέσα σε έξι (6) μήνες από τη δημοσίευση αυτού του Διατάγματος.

A.4.9 ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ / ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Πέραν του θεσμικού πλαισίου δόμησης που διέπει την περιοχή επέμβασης και καταγράφηκε στο υπο-κεφάλαιο A.4.8 παραπάνω, η περιοχή διέπεται και από ίδια νομικά καθεστώτα προστασίας, τα οποία καταγράφονται παρακάτω.

A.4.9.1 ΑΙΓΙΑΛΟΣ-ΠΑΡΑΛΙΑ

Με την Υπουργική Απόφαση 1101812/7684/Β0010/27-11-1998 *"Καθορισμός των ορίων αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση «Άγιος Ανδρέας» Δήμου Ιθάκης Νομού Κεφ/νίας"* (ΦΕΚ 1030/Δ/1998) έχουν καθορισθεί οι οριογραμμές αιγιαλού και παραλίας στο βόρειο, βορειοανατολικό και βορειοδυτικό τμήμα της περιοχής επέμβασης (βλ. Εικόνα 48). Σημειώνεται ότι η ζώνη της παραλίας που καθορίσθηκε με την άνω απόφαση, εξακολουθεί ισχύουσα ως απαλλοτριούμενη ζώνη λόγω ρυμοτομίας και ως εκ τούτου δεν προσμετρά στην αρτιότητα, κάλυψη και συντελεστή δόμησης του ακινήτου.

Για το υπόλοιπο δυτικό-νοτιοδυτικό τμήμα της περιοχής, με την αρ. 146665/13-7-2018 Απόφαση του Συντονιστή ΑΔΠΔΕΙ *"Οριστικοποίηση προκαταρκτικής γραμμής αιγιαλού (Π.Ο.Α.) στην Περιφερειακή Ενότητα Κεφαλληνίας"* (ΦΕΚ 298/Δ/2018) έχει οριστικοποιηθεί η Προκαταρκτική Οριογραμμή Αιγιαλού (ΠΟΑ) για όλη την ΠΕ Κεφαλληνίας για τις περιοχές που δεν είχαν καθοριστεί ο αιγιαλός και η παραλία [στις οποίες εμπίπτει και το συγκεκριμένο τμήμα]. Για το τμήμα αυτό έχει ξεκινήσει η διαδικασία επανακαθορισμού οριογραμμών αιγιαλού και παραλίας από την Κτηματική Υπηρεσία Κεφαλονιάς. Στο από 06/2023 Τοπογραφικό Διάγραμμα εφαρμόζονται οι οριογραμμές που προτάθηκαν από την αρμόδια Επιτροπή. Σημειώνεται ότι ο μελλοντικός καθορισμός της παραλίας θα έχει ως συνέπεια την περαιτέρω απαλλοτρίωση της ιδιοκτησίας λόγω δημιουργίας ζώνης παραλίας.

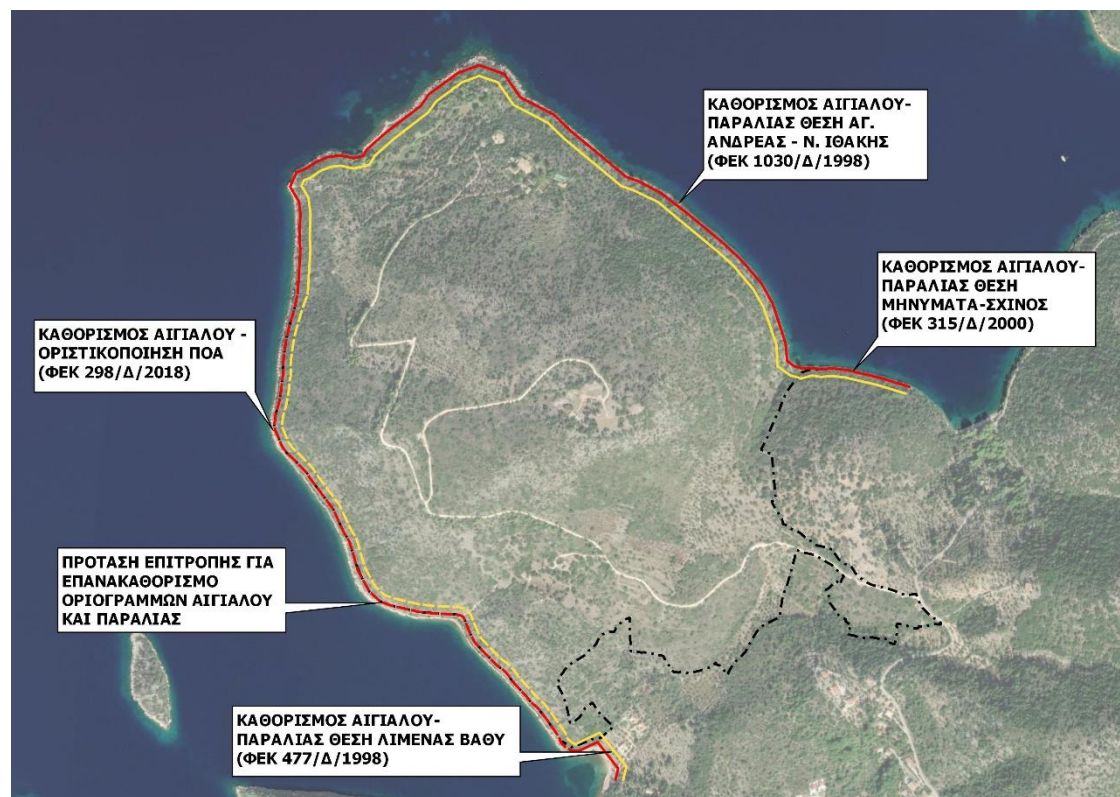
Αναφέρεται ότι ο αιγιαλός και η παραλία είναι οριοθετημένοι και σε όμορες περιοχές που εμπίπτουν εν μέρει στην περιοχή επέμβασης (στα βορειοανατολικά και νότια όρια) υπό το εξής θεσμικό καθεστώς:

- ΥΑ 1038203/3383/Β0010/17-5-2000 *"Καθορισμός των ορίων του αιγιαλού του παλαιού αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση Μηνύματα-Σχίνος Δήμου Ιθάκης"* (ΦΕΚ 315/Δ/2000)
- ΥΑ 1068667/4789/Β0010/18-6-1998 *"Καθορισμός των ορίων του αιγιαλού του παλαιού αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση Λιμένας Βαθύ Δήμου Ιθάκης"* (ΦΕΚ 477/Δ/1998)

Για τον υπολογισμό της περιοχής επέμβασης και των ορίων των αγροτεμαχίων εφαρμόζονται στο από 06/2023 Τοπογραφικό Διάγραμμα οι οριογραμμές των ανωτέρω αιγιαλών.

Για την εκτέλεση έργων στον αιγιαλό ή στην παραλία τηρείται η διαδικασία που ορίζεται στις διατάξεις του Ν. 2971/2001 (ΦΕΚ 285/Α/2001) όπως ισχύει, ενώ οι ελάχιστες αποστάσεις των κτιρίων από τη γραμμή αιγιαλού, καθορίζονται ανά χρήση. Ειδικότερα, σύμφωνα με το καθεστώς της «Εκτός Σχεδίου Δόμησης», τα κτίρια κατοικίας τοποθετούνται σε απόσταση τουλάχιστον 30 μέτρων από τη γραμμή αιγιαλού (ΠΔ της 24-5-1985), ενώ τα κτίρια τουριστικών εγκαταστάσεων σε απόσταση τουλάχιστον 50 μέτρων (ΠΔ της 6-10-1978). Πλέον των ανωτέρω, σχετικά με την παραχώρηση χρήσης αιγιαλού και παραλίας λαμβάνονται υπόψη οι διατάξεις του Ν. 2971/2001 (ΦΕΚ 285/Α/2001) όπως ισχύουν, καθώς και οι διατάξεις του Ν. 4179/2013 (ΦΕΚ 175/Α/2013) για τους Οργανωμένους Υποδοχείς Τουριστικών Δραστηριοτήτων.

Εικόνα 48: Καθορισμός οριογραμμών αιγιαλού (κόκκινη γραμμή) και παραλίας (κίτρινη γραμμή) στην περιοχή επέμβασης και θεσμικό καθεστώς

Πηγή: Από 06/2023 Τοπογραφικό Διάγραμμα, Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Α.4.9.2 ΔΑΣΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΙ

Η περιοχή επέμβασης έχει αξιοσημείωτη βλάστηση, ενώ πολλά τμήματα της αποτελούν αγρούς που έχουν δασωθεί. Σύμφωνα με την υπ. αριθμ. 3614/09.06.2009 Πράξη Χαρακτηρισμού του Διευθυντή Δασών Ν. Κεφαλληνίας, χαρακτηρίστηκαν τα δασικά και μη δασικά τμήματα για το μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής επέμβασης.

Με την Απόφαση Δ/νσης Δασών (Πιστοποιητικό με αριθμ. πρωτ. 21464/6-2-2020 και ΑΔΑ: 62ΓΞΟΡ1Φ-749) καθώς και με τη σχετική Απόφαση οικ. 42213/9-3-2020 του Συντονιστή ΑΔΠΔΕΙ (ΑΔΑ: 6ΓΩΜΟΡ1Φ-Θ31) που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της ανωτέρω Πράξης Χαρακτηρισμού, χαρακτηρίστηκαν οριστικά οι εν λόγω δασικές εκτάσεις, ενώ τμήματα εμβαδού 68.384,35 τ.μ. που είχαν αναγνωρισθεί ως έκταση δασικού χαρακτήρα κατά την έννοια των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 3 του Ν. 998/79 όπως ισχύει και επειδή πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 1, εδάφιο α του άρθρου 3 του Ν. 998/79 όπως ισχύει, δεν υπάγονται πλέον στις διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας. Έτσι, σύμφωνα με το ανωτέρω Πιστοποιητικό της Διεύθυνσης Δασών Κεφαλληνίας η συνολική έκταση των χαρακτηρισμένων δασικών εκτάσεων ανήλθε σε 405.850,72 τ.μ., ενώ η ειδικότερη θέση των τμημάτων/πολυγώνων που διέπονται από τη δασική νομοθεσία απεικονίζεται στο από 06/2023 Τοπογραφικό Διάγραμμα και στην παρακάτω Εικόνα 49. Παράλληλα, στον αναρτημένο δασικό χάρτη για τις ΠΕ Κεφαλληνίας και ΠΕ

Ιθάκης, οι εκτάσεις αυτές χαρακτηρίζονται ως ΠΔ²⁰, ενώ μετά την μερική κύρωση του με την αριθμ. 354435/12-10-2022 (ΦΕΚ 707/Δ/2022) Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δασών του ΥΠΕΝ, θεωρούνται οριστικά χαρακτηρισμένες.

Επισημαίνεται ότι για τα αγροτεμάχια "3β", "4", "Ζ", "Ε", "Π", "Ρ", "Ο" (βλ. από 04/2023 Τοπογραφικό Διάγραμμα) που συγκροτούν το ανατολικό-νοτιοανατολικό τμήμα της συνολικής έκτασης, τμήματα τους έχουν χαρακτηριστεί ως ΑΔ και ΔΔ²¹ κατά την ανάρτηση του δασικού χάρτη. Για τα εν λόγω τμήματα έχουν κατατεθεί αντιρρήσεις επί του Αναρτημένου Δασικού Χάρτη και ο τελικός χαρακτηρισμός τους θα προκύψει από τις αποφάσεις των Επιτροπών εκδίκασης των Αντιρρήσεων και ως εκ τούτου μέχρι την εξέταση τους δεν θεωρούνται οριστικές δασικές εκτάσεις. Επισημαίνεται ότι μετά τη μερική κύρωση του δασικού χάρτη, αυτός θεωρείται οριστικός μόνο ως προς τις εκτάσεις που δεν υποβλήθηκαν αντιρρήσεις (βλ. και υπο-κεφάλαιο Α.3.3.2.3).

Βάσει των παραπάνω δεδομένων και σύμφωνα με την αναλυτική καταμέτρηση του Τοπογραφικού Διαγράμματος, η κατανομή των δασικών εκτάσεων στο σύνολο της περιοχής επέμβασης έχει ως εξής:

- Επιφάνεια οριστικά χαρακτηρισμένων δασικών εκτάσεων οι οποίες υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας: 398.614,59 τ.μ
- Επιφάνεια εκτάσεων για τις οποίες έχει ασκηθεί αντίρρηση και εκκρεμεί ο τελικός χαρακτηρισμός τους (μη οριστικές): 35.120,45 τ.μ.
- Επιφάνεια εκτάσεων οι οποίες δεν υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας (τελεσίδικες και κυρωμένες): 507.968,74 τ.μ.

Βάσει των παραπάνω, διαπιστώνεται ότι οι χαρακτηρισμένες δασικές εκτάσεις καταλαμβάνουν το 42% της περιοχής επέμβασης ενώ οι μη οριστικές εκτάσεις το 4%.

Τέλος, αναφέρεται ότι η δασική νομοθεσία (Ν. 998/79 όπως ισχύει) παρέχει τη δυνατότητα εν μέρει αξιοποίησης των δασικών εκτάσεων -υπό προϋποθέσεις- σε γήπεδα εκμετάλλευσης των οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων καθώς και στην περίπτωση δημιουργίας Σύνθετων Τουριστικών Καταλυμάτων.

²⁰ ΠΔ: ΔΑΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΜΕ ΤΕΛΕΣΙΔΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ & ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ

²¹ ΔΔ: ΔΑΣΗ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΗΣ ΛΗΨΗΣ Ή ΠΡΟΫΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ / ΔΑΣΗ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΡΟΣΦΑΤΗΣ ΛΗΨΗΣ & ΣΤΙΣ ΑΥΤΟΨΙΕΣ Ή ΣΤΟΥΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΟΥΣ ΧΑΡΤΕΣ ΤΟΥ Ν. 248/1976

ΑΔ: ΑΛΛΗΣ ΜΟΡΦΗΣ / ΚΑΛΥΨΗΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΗΣ ΛΗΨΗΣ / ΔΑΣΗ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΡΟΣΦΑΤΗΣ ΛΗΨΗΣ & ΣΤΙΣ ΑΥΤΟΨΙΕΣ Ή ΣΤΟΥΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΟΥΣ ΧΑΡΤΕΣ ΤΟΥ Ν. 248/1976

Εικόνα 49: Δασικοί χαρακτηρισμοί στην περιοχή επέμβασης και στην άμεση περιβάλλουσα περιοχή. Οριστικά χαρακτηρισμένες δασικές εκτάσεις (σκούρο πράσινο) και μη οριστικές εκτάσεις (πράσινη διαγράμμιση)

Πηγή: Από 06/2023 Τοπογραφικό Διάγραμμα & <https://gis.ktimanet.gr/gis/forestfinal/>,
Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Α.4.9.3 ΠΕΜΑΤΑ

Εντός της περιοχής επέμβασης, εντοπίζονται συνολικά τρία (3) υδατορέματα, τα οποία και αποτελούν αντικείμενο της υποστηρικτικής υδραυλικής μελέτης με σκοπό την προσωρινή οριοθέτησή τους. Τα προς οριοθέτηση ρέματα και τα όρια των λεκανών τους απεικονίζονται στην παρακάτω Εικόνα 50, επί υποβάθρου χάρτη ΓΥΣ, κλ. 1:5.000.

Ουσιαστικά πρόκειται για μεμονωμένους κλάδους πρώτης τάξης με λεκάνες απορροής μικρής έκτασης. Στο πλαίσιο της υδραυλικής μελέτης και δεδομένου ότι δεν έχει εντοπισθεί άλλη ονομασία, αναφέρονται ως εξής:

- **βόρειο ρέμα**, το οποίο αναπτύσσεται βόρεια της περιοχής μελέτης και εκβάλλει στον όρμο Σκίνου
- **νότιο ρέμα**, το οποίο αναπτύσσεται νότια της περιοχής μελέτης και εκβάλλει στον κόλπο Βαθέως
- **ρέμα Λούτσας**, το οποίο αναπτύσσεται στα όρια της περιοχής μελέτης και εκβάλλει στον κόλπο Βαθέως, στην παραλία με την ονομασία Λούτσα.

Το βόρειο και το νότιο ρέμα έχουν κοινό υδροκρίτη σε μέγιστο υψόμετρο περί το +170m. Οι λεκάνες απορροής τους αναπτύσσονται εκατέρωθεν αυτού και έχουν

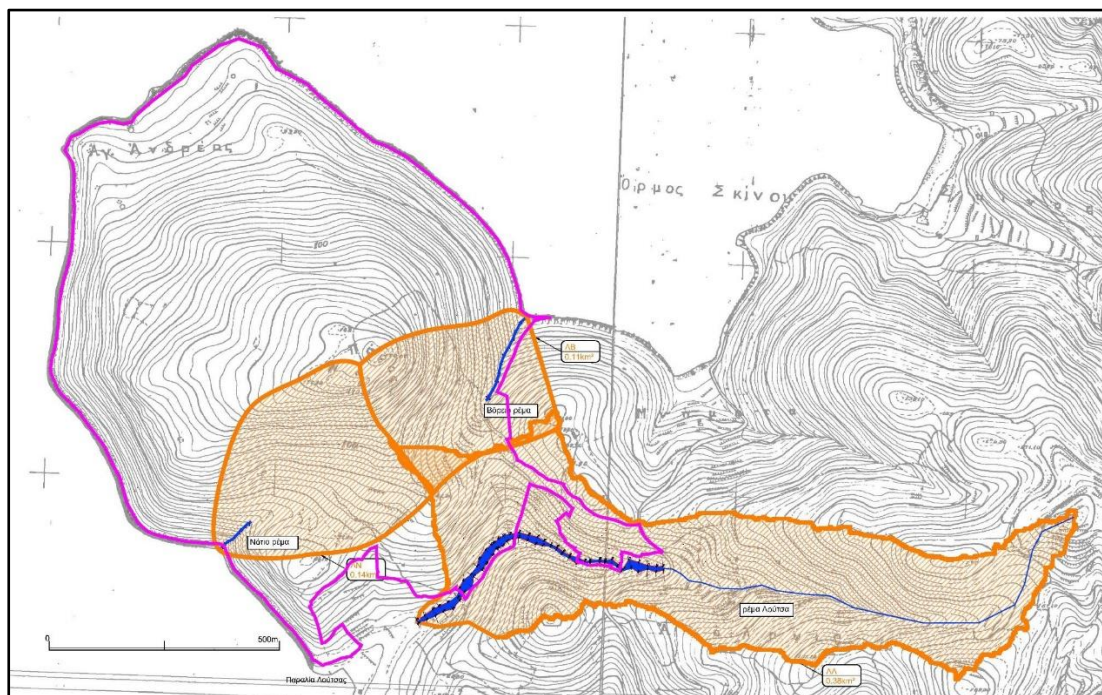
έκταση 0,11 km² και 0,14 km² αντίστοιχα. Χαρακτηριστικό των δύο ρεμάτων είναι το μικρό συνολικό τους μήκος, το οποίο και στις δύο περιπτώσεις δεν υπερβαίνει τα 200m καθορισμένης βαθιάς γραμμής ως αυτή αποτυπώνεται στον χάρτη της ΓΥΣ. Η λεκάνη απορροής του ρέματος Λούτσας έχει έκταση 0,38 km². Από τη θέση εκβολής, στην παραλία, η λεκάνη του εκτείνεται ανατολικά μέχρι το +200m περίπου. Χαρακτηριστικό του ρέματος είναι ότι σε διάφορες θέσεις η διατομή του είναι εκφυλισμένη χωρίς σαφώς καθορισμένη γεωμετρία. Ειδικά στο πλέον κατάντη τμήμα του, το σύνολο της έκτασης καλύπτεται από καλλιέργειες και αγρούς χωρίς ένδειξη βαθιάς γραμμής.

Για την κατηγοριοποίηση των ρεμάτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία, λαμβάνεται το σύνολο της λεκάνης απορροής τους, ήτοι μέχρι τη θέση εκβολής τους.

Εν προκειμένω, και τα τρία ρέματα κατηγοριοποιούνται ως μικρά σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ν.4258/14, καθώς αναπτύσσονται εκτός σχεδίου πόλης και η έκταση κάθε λεκάνη απορροής είναι μικρότερη του 1km².

Το υδρογραφικό δίκτυο δεν έχει υποστεί τεχνητές τροποποιήσεις στην –εντός του γηπέδου– ανάπτυξή του.

Εικόνα 50: Χάρτης λεκανών απορροής ρεμάτων επί υποβάθρου ΓΥΣ κλίμακας 1:5000

Πηγή: Υδραυλική Μελέτη Προσωρινής Οριοθέτησης (SALFO, 2023)

A.4.9.4 ΧΩΡΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ Η ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Όπως ήδη αναφέρθηκε στο υπο-κεφάλαιο A.3.3.2.3, στα όρια της περιοχής επέμβασης, και εντός της ζώνης παραλίας εντοπίζεται ο Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα (Σημείο Α Εικόνα 51), ο οποίος πρόκειται για χώρο χριστιανικής λατρείας που χρονολογείται μεταξύ της Βυζαντινής και της Μεταβυζαντινής περιόδου. Ο ναός προστατεύεται αυτοδίκαια βάσει

των οριζόμενων από το Ν. 4858/2021 (ΦΕΚ 220/Α/2021) και αποτελεί το κοντινότερο κηρυγμένο μνημείο στην περιοχή επέμβασης.

Επίσης, εντός της περιοχής επέμβασης (Σημείο Β Εικόνα 51) εντοπίζονται και τα απομεινάρια του ερειπωμένου λιθόκτιστου φάρου Άγιου Ανδρέα, κτίσμα της εποχής της Αγγλοκρατίας.

Σε σχέση με τα δύο αυτά σημεία μνημειακού ενδιαφέροντος, και στο πλαίσιο εκπόνησης της μελέτης του ΕΠΣ, έχει κατατεθεί από την ομάδα μελέτης αίτημα γνωμοδότησης στην Εφορεία Αρχαιοτήτων Κεφαλληνίας και Ιθάκης με αριθμό πρωτοκόλλου 235282/15-05-2023.

Εικόνα 51: Ακριβή σημεία (Α & Β) στα οποία εντοπίζονται τα μνημεία εντός της έκτασης του υπό εξέταση ΕΠΣ, επί δορυφορικού υποβάθρου

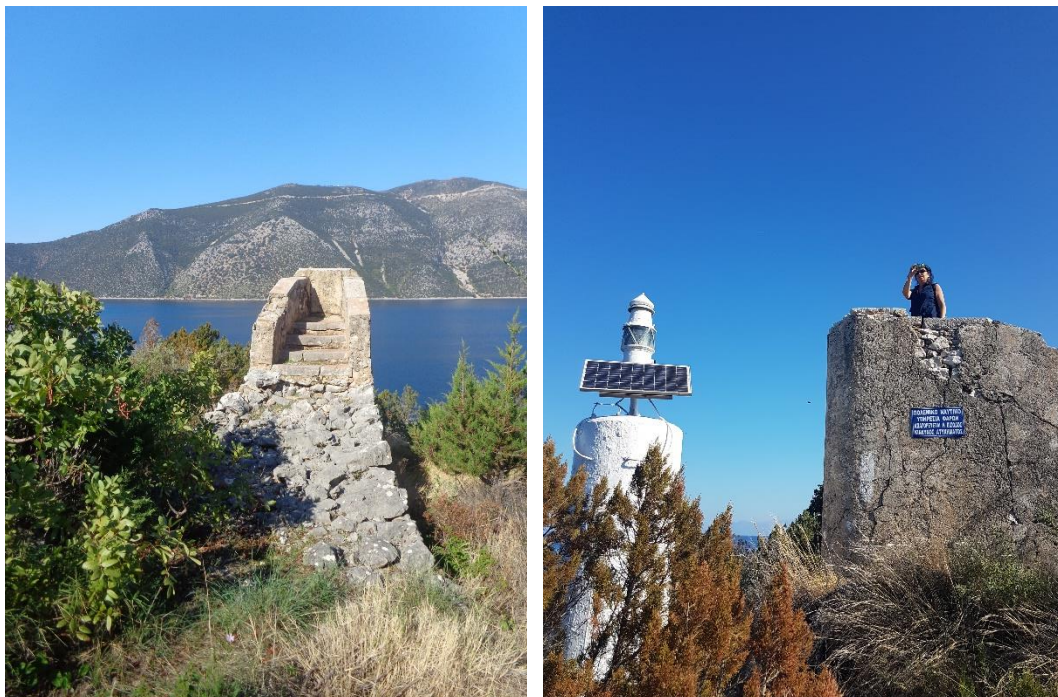
Υπόβαθρο: Google Earth, Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Εικόνα 52: Φωτογραφική αποτύπωση του Ι.Ν. Αγίου Ανδρέα (Σημείο Α) στο βορειο-δυτικό άκρο της περιοχής επέμβασης

Πηγή: Αρχείο Μελετητή

Εικόνα 53: Φωτογραφική αποτύπωση του ερειπωμένου λιθόκτιστου φάρου εντός της περιοχής επέμβασης (Σημείο Β)

Πηγή: Αρχείο Μελετητή

A.4.9.5 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΟΥ Ν. 3937/2011

Όπως προαναφέρθηκε, το σύνολο της νήσου Ιθάκης έχει κηρυχθεί ως «Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους» (ΤΙΦΚ) με κήρυξη από το ΥΠΠΟ (ΦΕΚ 661/Β/1976), αλλά δεν έχει θεσμοθετηθεί ειδικό διάταγμα προστασίας ή ρύθμιση και ένταξη του στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών. Το μοναδικό διάταγμα προστασίας [ΦΕΚ 528/Δ/1982] που προωθήθηκε αφορά στον καθορισμό ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης που εφαρμόζονται στον οικιστικό αλλά και στον εξω-οικιστικό χώρο του νησιού και αφορούν κυρίως στα μορφολογικά χαρακτηριστικά των κτιρίων.

Αναφέρεται ότι η περιοχή επέμβασης δεν εμπίπτει, ούτε γειτνιάζει με άλλες περιοχές με καθεστώς περιβαλλοντικής προστασίας, ενώ λόγω της σημαντικής της απόστασης από αυτές δεν αναμένεται να τις επηρεάσει (βλ. και υπο-κεφάλαιο A.3.3.2.3).

A.5 ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ

Σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές των ΕΠΣ (ΥΑ με αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΠΟΛΣ/6015/136/20-1-2022 – ΦΕΚ 510 Β'), το παρόν Κεφάλαιο δεν αποτελεί υποχρεωτικό κεφάλαιο της μελέτης σε περιπτώσεις ΕΠΣ με εντοπισμένο χαρακτήρα που αφορούν περιοχές που προορίζονται να λειτουργήσουν ως υποδοχείς σχεδίων, έργων και προγραμμάτων υπερτοπικής κλίμακας ή στρατηγικής σημασίας. Ωστόσο, κατά την κρίση του μελετητή κρίθηκε απαραίτητη η αναφορά στα μεταφορικά δίκτυα και στις μετακινήσεις σε επίπεδο ευρύτερης περιοχής αλλά και στη ζώνη άμεσης επιρροής με την οποία συσχετίζεται άμεσα και αλληλοεπιδρά η περιοχή επέμβασης. Το περιεχόμενο των επιμέρους Ενότητων έχει τροποποιηθεί με στόχο να συνάδει στους ειδικότερους στόχους, στην έκταση και στα χαρακτηριστικά της περιοχής επέμβασης, ενώ ενότητες που δεν έχουν εφαρμογή στη συγκεκριμένη περιοχή έχουν παραλειφθεί.

A.5.1 ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

A.5.1.1 ΥΠΕΡΤΟΠΙΚΕΣ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Η Ιθάκη λόγω του νησιωτικού της χαρακτήρα δεν διασυνδέεται άμεσα με τις χερσαίες υποδομές της νησιωτικής ή ηπειρωτικής ενδοχώρας. Οι υπερτοπικές χερσαίες μεταφορές πραγματοποιούνται μέσω κόμβων/λιμένων συνδυασμένων μεταφορών (οδικών-θαλάσσιων), διασυνδέοντας το νησιωτικό χώρο με μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Πάτρα) μέσω διεθνών και εθνικών δικτύων μεταφορών (π.χ. ΠΑΘΕ) ή και λιμένες (Αστακός) που έχουν πρόσβαση σε διεθνείς οδικούς άξονες (Ιόνια και Εγνατία Οδός) (βλ. και υπο-κεφάλαιο A.5.2).

Η οδική διασύνδεση της Ιθάκης με άλλα νησιά του Ιονίου (ενδοπεριφερειακές μετακινήσεις) πραγματοποιείται μέσω των κόμβων-λιμανιών των νησιών που διασυνδέονται άμεσα (Κεφαλονιά, Λευκάδα), ενώ η επικοινωνία με τα νησιά του Βόρειου και Νοτίου Ιονίου (Κέρκυρα, Ζάκυνθος) δεν είναι άμεση και γίνεται μόνο με συνδυασμένη μεταφορά μέσω του χερσαίου οδικού δικτύου της ηπειρωτικής χώρας ή μέσω άλλων λιμένων (π.χ. Κυλλήνη).

A.5.1.2 ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Το οδικό δίκτυο της Ιθάκης είναι εκτεταμένο και συμπληρώνεται από πλήθος δημοτικών και αγροτικών δρόμων, με το μήκος του κύριου οδικού δικτύου να ανέρχεται σε περίπου 36 χλμ. Το σύστημα των κύριων οδικών αξόνων που διατρέχουν το νησί και διασυνδέουν το οικιστικό δίκτυο χαρακτηρίζεται διοικητικά ως Δευτερεύον Επαρχιακό Δίκτυο, εντάσσεται στο γενικότερο οδικό σύστημα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων / Π.Ε. Κεφαλληνίας –Ιθάκης και αποτελεί την ανώτερη βαθμίδα ιεράρχησης του δικτύου της νήσου.

Το σύστημα συνίσταται σε δύο κυρίως κλάδους έχοντας ως κύριους κόμβους την πόλη του Βαθέως καθώς και το σύστημα των βασικών λιμένων Βαθύ - Πισαετός που αποτελούν το υπεραστικό σύστημα επικοινωνιών και κύριες «πύλες» εισόδου του νησιού. Ειδικότερα, οι δύο κλάδοι διακρίνονται:

- Στο *βόρειο κλάδο* που δημιουργεί ολοκληρωμένο κύκλωμα που εξυπηρετεί τη διακίνηση αγαθών και τη διασύνδεση των οικισμών της Βόρειας Ιθάκης με το νότιο τμήμα και την έδρα του νησιού (Βαθύ).
- Στο *νότιο κλάδο* που διατρέχει τη νότια Ιθάκη χωρίς όμως να απολήγει σε σημείο διεπαφής / επικοινωνίας με άλλο κλάδο ή μέσω επικοινωνίας.

Οι κλάδοι εξειδικεύονται στα εξής τμήματα/συνδέσεις:

ΒΟΡΕΙΟΣ ΚΛΑΔΟΣ

- Βαθύ – Αετός/Πισαετός – Λεύκη– Σταυρός/Φρίκες(λιμάνι) – Ανωγή – Βαθύ/Πισαετός (Επαρχ. Οδ. 46 & 49)
- Τοπικό κύκλωμα Σταυρός – Πλατρεϊθιάς (Μέσα Βουνό, Αγ. Σαράντα, Λαχός) – Φρίκες– Σταυρός (Επαρχ. Οδ. 47)
- Σταυρός – Όρμος Πόλις (αγκυροβόλιο-αρχαιολογικός χώρος, μεμονωμένος κλάδος) (Επαρχ. Οδ. 48)
- Σταυρός – Εξωγή (μεμονωμένος κλάδος) (Επαρχ. Οδ. 47)
- Φρίκες – Κιόνι (λιμάνι αναψυχής, μεμονωμένος κλάδος) (Επαρχ. Οδ. 46)

ΝΟΤΙΟΣ ΚΛΑΔΟΣ

- Βαθύ – Περαχώρι – Μπρούζι (Επαρχ. Οδ. 46)
- Βαθύ – Μπρούζι – Μαραθιάς (Επαρχ. Οδ. 46)
- Βαθύ / Αετός / Πισαετός (Επαρχ. Οδ. 50)

Ως προς την ποιότητα του, αναφέρεται ότι όλο το δίκτυο απαιτεί συντήρηση και ποιοτικές βελτιώσεις (έργα αντιστήριξης, διαγραμμίσεις, αντικατάσταση των πινακίδων σήμανσης, φωτισμός κ.λ.π). Σύμφωνα με το ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), ως ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα για τη σωστή λειτουργία του δικτύου έχει αναδειχθεί η έλλειψη παράκαμψης της αστικής περιοχής του οικισμού Βαθέως.

Το Δημοτικό Οδικό Δίκτυο αποτελεί τη δεύτερη βαθμίδα ιεράρχησης του οδικού δικτύου και λειτουργεί ως συλλεκτήριο για διασύνδεση με το βασικό οδικό δίκτυο του νησιού ή τμημάτων των οικισμών ή των οικισμών μεταξύ τους ή των τουριστικών και άλλων πόρων και κοινωφελών υποδομών με το βασικό δίκτυο.

Το δημοτικό δίκτυο συνίσταται από:

- Τις Δημοτικές Οδούς, οι οποίες είναι αναγνωρισμένες με πράξη της Διοίκησης ως μοναδικές ή κύριες οδοί διασύνδεσης οικισμών.
- Τις υπόλοιπες υπεραστικές ή αστικές οδούς που διασυνδέουν οικισμούς ή παρέχουν πρόσβαση σε ακτές, αρχαιολογικούς χώρους ή μνημεία και σε σημαντικά δημόσια έργα / κοινωφελείς υποδομές.

Στο επίπεδο της **ζώνης άμεσης επιρροής** (βλ. Εικόνα 54), η περιοχή διατρέχεται από το νότιο κλάδο του Επαρχιακού οδικού δικτύου του νησιού (διοικητικά χαρακτηρισμένο δίκτυο), ο οποίος από λειτουργικής άποψης, αποτελεί τον κύριο άξονα που διασυνδέει τη ΖΑΕ και το κέντρο του Βαθέως-Περαχωρίου με τη Βόρεια Ιθάκη και το λιμάνι του Πισαετού.

Άλλοι βασικοί άξονες (δημοτικό οδικό δίκτυο) που εντοπίζονται εντός της ΖΑΕ καταγράφονται ως εξής:

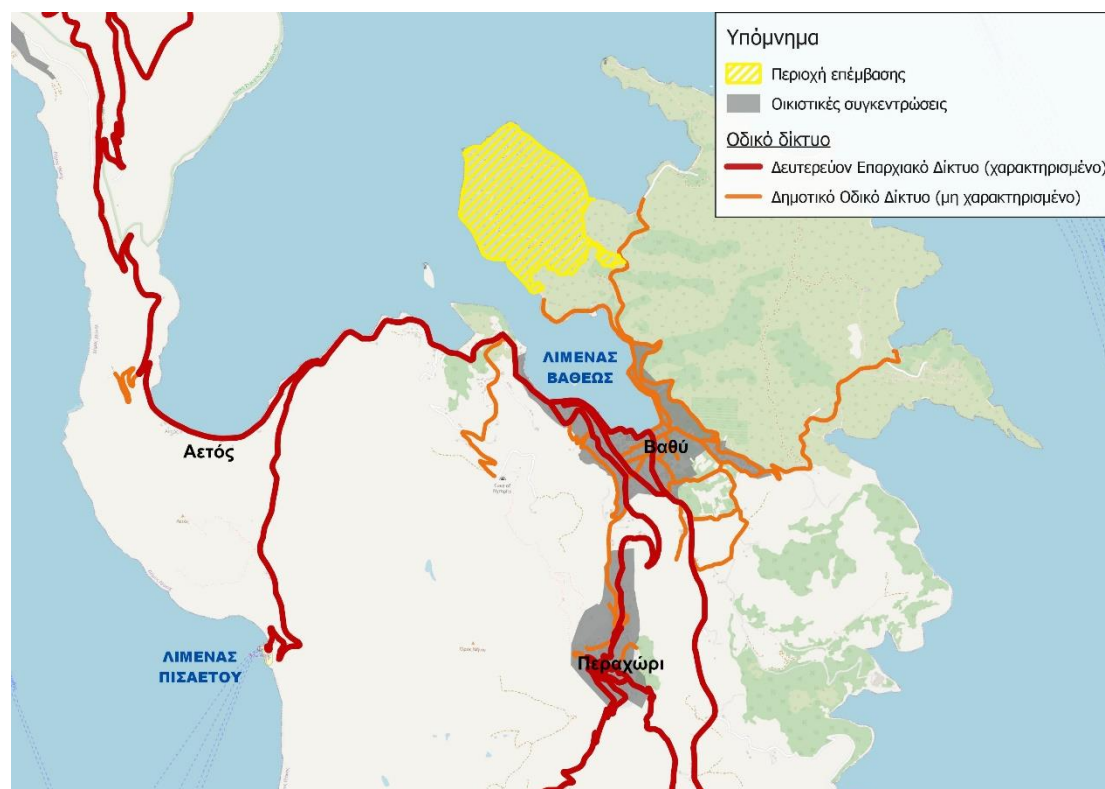
- ✓ Οδοί της περιαστικής περιοχής του Βαθέως
- ✓ Συλλεκτήριο δίκτυο εντός του οικισμού Βαθέως
- ✓ Οδοί που παρέχουν πρόσβαση σε ακτές: Βαθύ – Μηνύματα – Σκίνος, Βαθύ – Σαρακήνικο – Φιλιατρό, Βαθύ – Λούτσα
- ✓ Οδοί που παρέχουν πρόσβαση σε αρχαιολογικούς χώρους ή άλλα μνημεία: Δεξά – Σπήλαιο Νυμφών.

Το δημοτικό οδικό δίκτυο συμπληρώνεται από το λοιπό αγροτικό ή δασικό δίκτυο που είναι κατά κανόνα μη ασφαλτοστρωμένο.

Η κύρια πρόσβαση στην **περιοχή επέμβασης** γίνεται μέσω της δημοτικής οδού «Βαθύ – Μηνύματα – Σκίνος», η οποία διασυνδέεται με το δίκτυο συλλεκτηρίων οδών που διατρέχουν τον οικισμό Ιθάκη (Βαθύ) και το επαρχιακό οδικό δίκτυο του νησιού. Επισημαίνεται ότι η οδός «Βαθύ – Μηνύματα – Σκίνος» αποτελεί τη μοναδική κοινόχρηστη οδό που παρέχει πρόσβαση στις συγκεκριμένες παραλίες, ενώ αποτελεί ασφαλτοστρωμένο δρόμο σε όλο το μήκος του.

Η κομβική θέση της περιοχής σε άμεση γειτνίαση με το Βαθύ διευκολύνει την πρόσβαση και τις εξυπηρετήσεις με χρόνο περπατήματος περίπου τα 22 λεπτά και οδικώς τα 4 λεπτά από το κέντρο του Βαθέως. Στον Πίνακα παρακάτω παρουσιάζονται ενδεικτικά οι οδικές συνδέσεις και οι εκτιμώμενες χρονοποαστάσεις της περιοχής επέμβασης με σημαντικούς κόμβους/κέντρα και «πύλες» του νησιού.

Εικόνα 54: Κύριο οδικό δίκτυο στη ζώνη άμεσης επιρροής

Υπόβαθρο: Open Street Maps, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Πίνακας 32: Πίνακας οδικών αποστάσεων και χρονοαποστάσεων από σημεία ενδιαφέροντος / κόμβους του νησιού προς την περιοχή επέμβασης

Σημείο ενδιαφέροντος / Κόμβος	Απόσταση	Εκτιμώμενη χρονοαπόσταση
Βαθύ (κέντρο πόλης - λιμάνι)	1,8 χλμ.	22' πεζή & 4' οδικώς
Λιμένας Πισαετού (κύριο επιβατικό λιμάνι)	8,7 χλμ.	15' οδικώς
Σταυρός (διοικητικό κέντρο Βόρειας Ιθάκης)	18,3 χλμ.	28' οδικώς
Φρίκες (οικισμός - λιμάνι)	20,5 χλμ.	33' οδικώς
Κιόνι (οικισμός - λιμάνι)	25 χλμ.	40' οδικώς

Πηγή: Εκτίμηση μεγεθών από Google maps

A.5.1.3 ΔΙΚΤΥΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Η Ιθάκη εξυπηρετείται συγκοινωνιακά με τακτικά δρομολόγια του ΚΤΕΛ που τη διασυνδέουν με τα αστικά κέντρα της Αθήνας και της Πάτρας. Σε επίπεδο ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών μετακινήσεων, το νησί εξυπηρετείται από το ΚΤΕΛ Κεφαλληνίας-Ιθάκης μέσω της πορθμειακής γραμμής Πισαετού-Σάμης και του ΚΤΕΛ Αιτωλοακαρνανίας μέσω Αστακού μέσω των οποίων εξυπηρετούνται οι κάτοικοι, οι επισκέπτες και οι επιχειρήσεις του νησιού. Σε επίπεδο ενδοδημοτικών και τοπικών συγκοινωνιών, οι μεταφορές γίνονται μέσω ΚΤΕΛ έχοντας ως αφετηρία το Βαθύ. Το ΚΤΕΛ εκτελεί καθημερινά δύο δρομολόγια καθημερινά από το Βαθύ προς τα χωριά της βόρειας Ιθάκης και πίσω.

Το κέντρο τους Βαθέως αποτελεί τον κύριο κόμβο των υπεραστικών και ενδοδημοτικών μετακινήσεων, ενώ η αφετηρία των ΚΤΕΛ εντοπίζεται πλησίον της κεντρικής πλατείας της πόλης.

A.5.1.4 ΔΙΚΤΥΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ

Η Ιθάκη διαθέτει ένα αξιόλογο δίκτυο πεζοπορικών διαδρομών περίπου 110 χιλιομέτρων, κατανεμημένων στο βόρειο και το νότιο τμήμα του νησιού. Τα τελευταία χρόνια αναβαθμίστηκε περίπου το 60% αυτού του δικτύου στο πλαίσιο προώθησης του Περιπατητικού Τουρισμού στο νησί μέσω της δράσης "Ithaca Trails" ²².

Από τις 14 θεματικές διαδρομές που ιχνηλατήθηκαν, σχεδιάστηκαν, καθαρίστηκαν και σηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης, οι 2 εντοπίζονται εντός της **ζώνης άμεσης επιρροής** (βλ. Εικόνα 55) και ειδικότερα πρόκειται για:

- Τη διαδρομή «Βαθύ – Άγιος Ανδρέας» [στα όρια της περιοχής επέμβασης] (βλ. Εικόνα 56). Σημειώνεται ότι υπάρχει η δυνατότητα πεζής πρόσβασης στην περιοχή επέμβασης μέσω της συγκεκριμένης διαδρομής.

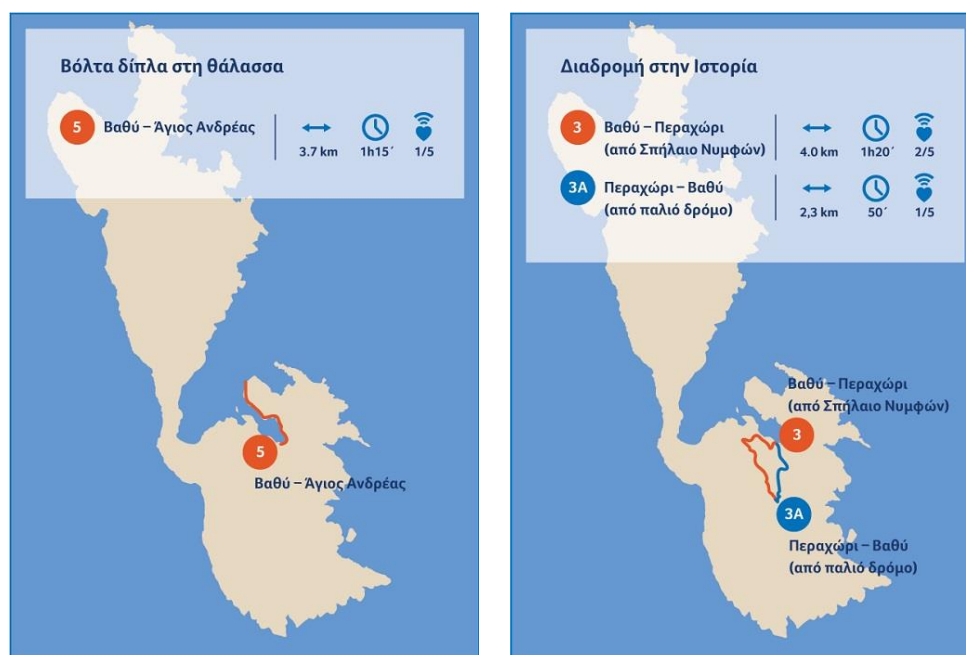
²² Βλ. και σχετική ιστοσελίδα: <https://www.ithacatrails.gr/> (Τελευταία πρόσβαση: 17/3/2023)

- Τα μονοπάτια που συνδέουν το Βαθύ με το Περαχώρι μέσω 2 εναλλακτικών διαδρομών: Βαθύ – Περαχώρι (από το Σπήλαιο Νυμφών) και Βαθύ – Περαχώρι (από παλιό δρόμο).

Άλλα μονοπάτια εντός της ζώνης άμεσης επιρροής αφορούν την πρόσβαση σε ακτές κολύμβησης, με τα κυριότερα από αυτά:

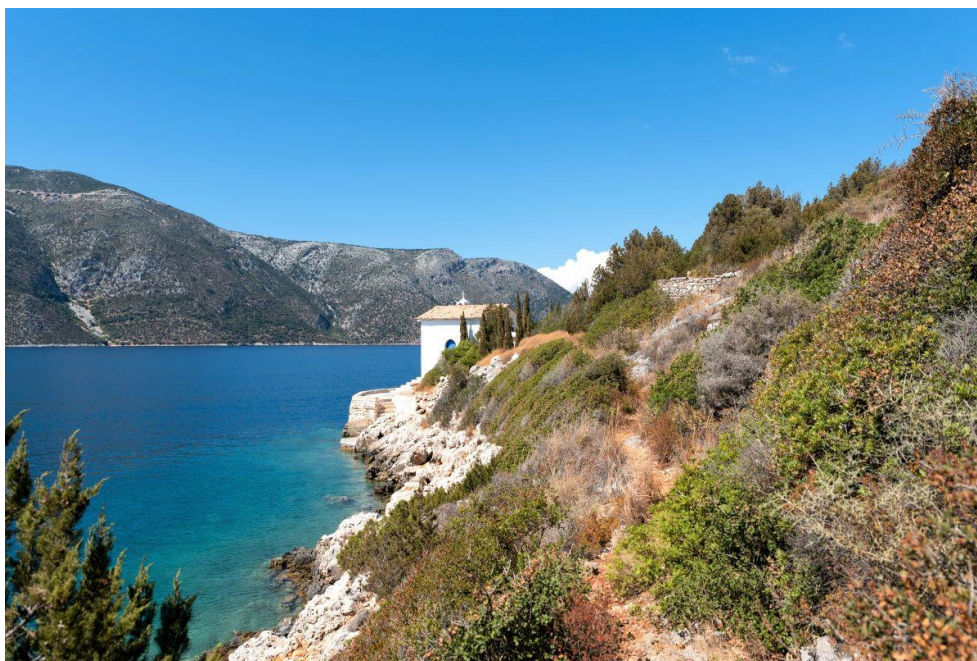
- Βαθύ – Παραλίες Γιδάκι και Καθίσματα/Φιλιατρό (βλ. και Εικόνα 57)

Εικόνα 55: Οι 2 θεματικές περιπατητικές διαδρομές εντός ΖΑΕ στο πλαίσιο της δράσης “Ithaca Trails”

Πηγή: <https://www.ithacatrails.gr/>, Τελευταία πρόσβαση: 17/3/2023

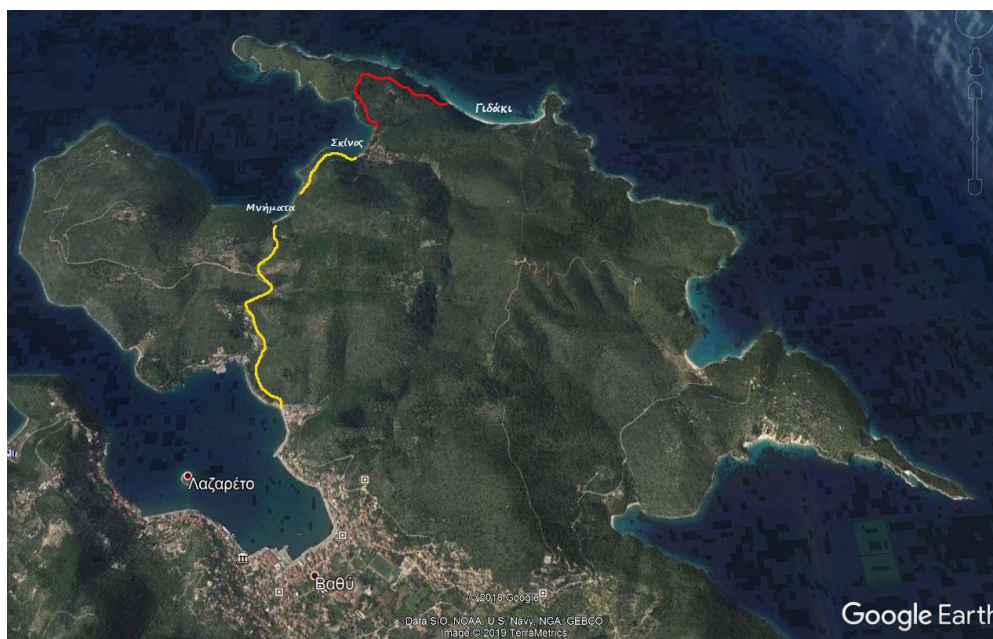
Εικόνα 56: Άποψη από το μονοπάτι «Βαθύ – Άγιος Ανδρέας» στα όρια της περιοχής επέμβασης

Πηγή: <https://www.ithacatrails.gr/>, Τελευταία πρόσβαση: 17/3/2023

Εικόνα 57: Διαδρομή που οδηγεί στις παραλίες Μηνύματα, Σκίνος και Γιδάκι

Με κίτρινο σημειώνεται ο ασφαλτοστρωμένος δρόμος που είναι προσβάσιμος από ΙΧ και με κόκκινο το τελευταίο τμήμα που αποτελεί το μονοπάτι προς το Γιδάκι

Πηγή: <http://monopath.blogspot.com/>, Τελευταία πρόσβαση: 17/3/2023

Στην Ιθάκη δεν εντοπίζονται άλλα υλοποιημένα ή χαρακτηρισμένα δίκτυα εναλλακτικών μετακινήσεων υπερτοπικού χαρακτήρα (οργανωμένοι ποδηλατόδρομοι, ήπια κινητικότητα μεγάλης κλίμακας κτλ.) ενώ οι όποιες μετακινήσεις πραγματοποιούνται μέσω του υφιστάμενου οδικού δικτύου. Τα μοναδικά οργανωμένα δίκτυα ήπιας κινητικότητας (πεζόδρομοι, οδοί ήπιας κυκλοφορίας κτλ.) εντοπίζονται εντός των οικιστικών υποδοχών.

A.5.2 ΕΝΑΕΡΙΕΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

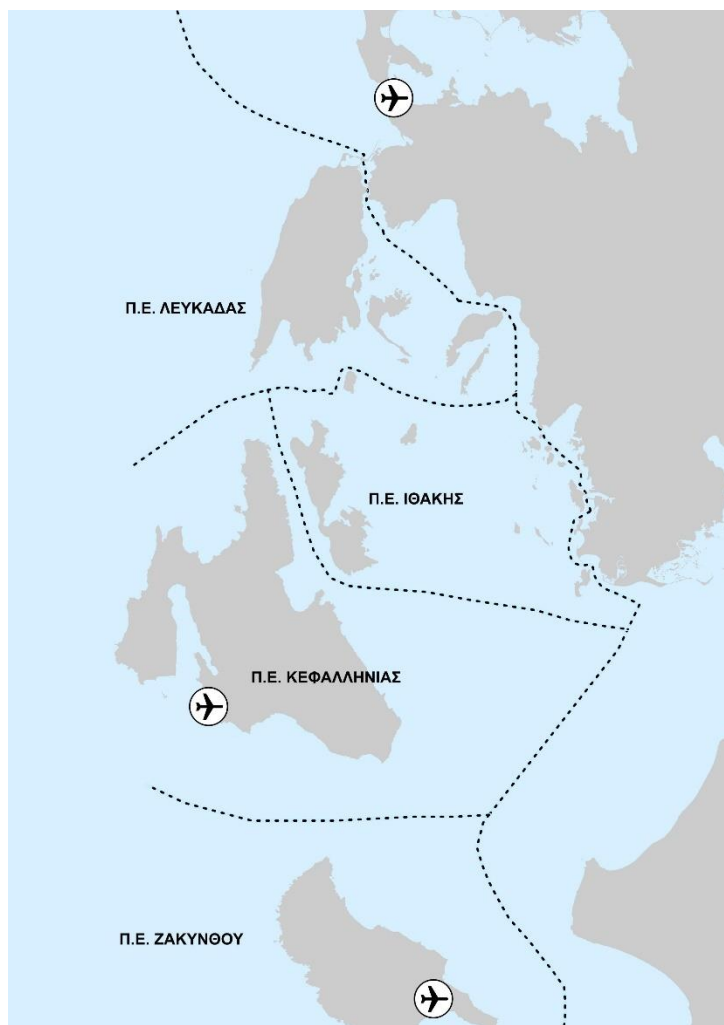
A.5.2.1 ΕΝΑΕΡΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ – ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Η πρόσβαση μέσω αεροπορικών μέσων στην Ιθάκη εξασφαλίζεται έμμεσα από το πλησιέστερο αεροδρόμιο της Κεφαλληνίας ή του Ακτίου σε προσπάθεια [διασύνδεση με την ηπειρωτική ενδοχώρα] (βλ. και Εικόνα 58). Ειδικότερα:

- Το αεροδρόμιο της Κεφαλονιάς είναι το πλησιέστερο στην Ιθάκη. Μετά την άφιξη στο αεροδρόμιο, η μετακίνηση πραγματοποιείται οδικώς στη Σάμη (33,2 χλμ. από το αεροδρόμιο) για επιβίβαση στο πλοίο της γραμμής ή σε ιδιωτικό σκάφος – ταχύπλοο σε περίπτωση που δεν υπάρχει ανταπόκριση αεροπορικής πτήσης και ακτοπλοϊκού δρομολογίου. Η ακτοπλοϊκή σύνδεση Σάμης-Πισσαετού καλύπτεται σε περίπου 20-25 λεπτά μέσω του πλοίου της γραμμής ή σε 15-20 λεπτά μέσω ταχύπλοου.
- Το αεροδρόμιο Ακτίου-Πρέβεζας βρίσκεται στην ηπειρωτική χώρα και καλύπτει τις ανάγκες της ευρύτερης περιοχής καθώς και των γειτονικών νησιών Λευκάδας και Ιθάκης. Η Λευκάδα συνδέεται ακτοπλοϊκώς με την Ιθάκη μέσω των λιμανιών του Νυδριού (34 χλμ από το αεροδρόμιο) και της Βασιλικής (54,9 χλμ από το αεροδρόμιο). Εναλλακτικά, η συνδυασμένη μετακίνηση περιλαμβάνει την οδική μετακίνηση από Άκτιο προς λιμένα Αστακού (75 χλμ.) και την ακτοπλοϊκή σύνδεση Αστακού-Ιθάκης.

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι η εξυπηρέτηση από τις εναέριες μεταφορές κρίνεται ελλιπής λόγω της μη λειτουργίας συνδυασμένων θαλάσσιων και εναέριων μεταφορών, δυσχεραίνοντας την άμεση προσπελασιμότητα του νησιού.

Εικόνα 58: Περιφερειακά αεροδρόμια στην ευρύτερη περιοχή των Ιονίων και της Δυτικής Ελλάδας

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Ελλείπει αεροδρομίου, η μοναδική υποδομή αερομεταφορών που λειτουργεί στο νησί είναι το ελικοδρόμιο στην περιοχή του οικισμού Ανωγής, σε απόσταση 19 χλμ. από το Βαθύ, με καλή προσπελασιμότητα προς το βόρειο και νότιο τμήμα του νησιού. Η εναέρια σύνδεση μέσω του ελικοδρομίου πραγματοποιείται σε περιπτώσεις έκτακτων και ειδικών αναγκών και για την εξυπηρέτηση ιδιωτικών και ναυλωμένων ελικοπτέρων και όχι για τουριστικές ή πολιτικές πτήσεις.

Σημαντική προοπτική για τον τομέα των αερομεταφορών και τη βελτίωση της προσβασιμότητας του νησιού αναμένεται να έχει η ένταξη υδροπλάνων ως νέων μεταφορικών μέσων με προοπτικές διασύνδεσης με άλλα νησιά των Ιονίων αλλά και με την ηπειρωτική ενδοχώρα (ενδοπεριφερειακή και διαπεριφερειακή εμβέλεια). Αναφέρεται ότι η προοπτική αυτή έχει ανακοινωθεί εδώ και μερικά χρόνια, ενώ διαδικαστικά και θεσμικά θέματα έχουν καθυστερήσει το όλο εγχείρημα ίδρυσης και χωροθέτησης του δικτύου υδατοδρομίων (θεσμικές ρυθμίσεις για επιχειρηματική οργάνωση του τομέα, τεχνικά

απαιτούμενα για τη χωροθέτηση και την ανάπτυξη των απαραίτητων εγκαταστάσεων κτλ.)²³.

Ο γενικότερος σχεδιασμός που υιοθετείται και στο ΠΧΠ της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων σχετικά με τη χωροθέτηση δικτύου υδατοδρομίων στο Ιόνιο, προβλέπει τη διερεύνηση χωροθέτησης υδατοδρόμιου κατά προτεραιότητα στο λιμένα Βαθέως [βλ. και υπο-κεφάλαιο 0] αλλά και στους ήδη υφιστάμενους λιμένες άλλων νησιών του Ιονίου (Κέρκυρα, Διαπόντια Νησιά, Αργοστόλι και Σάμη κ.ά.). Παράλληλα, σύμφωνα με στοιχεία του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), το Λιμενικό Ταμείο / Υπολιμεναρχείο και ο Δήμος Ιθάκης ήδη από το 2013 έχουν, με απόφαση της ΠΙΝ, προχωρήσει στις διαδικασίες ίδρυσης υδατοδρόμιου με παραχώρηση «λιμανιού». Σύμφωνα με νεότερα στοιχεία, σήμερα βρίσκονται σε εξέλιξη οι διαδικασίες για την παραχώρηση, αδειοδότηση και κατασκευή των υδατοδρομίων σε Ιθάκη και Κεφαλονιά.

A.5.2.2 ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ – ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Ο νησιωτικός χαρακτήρας του Δήμου Ιθάκης και η έλλειψη εναλλακτικών «πυλών» εισόδου άλλων μεταφορικών μέσων (π.χ. εναέριων μέσων) έχουν οδηγήσει τις θαλάσσιες συγκοινωνίες να αναλάβουν ρόλο ως αποκλειστικό μέσο συγκοινωνίας, μαζικής διακίνησης ανθρώπων και αγαθών και επικοινωνίας του νησιού.

Η δομή του ακτοπλοϊκού δικτύου που εξυπηρετεί τη νήσο Ιθάκη αποτελεί μέρος του δικτύου των Ιονίων Νήσων και συμπεριλαμβάνει γραμμές διαπεριφερειακές πορθμειακού χαρακτήρα και γραμμές σημειακών συνδέσεων των λιμένων της ενότητας των Ιονίων με τους λιμένες των ηπειρωτικών περιοχών ή των λοιπών λιμένων των νήσων του Ιονίου Αρχιπελάγους (βλ. και Εικόνα 59).

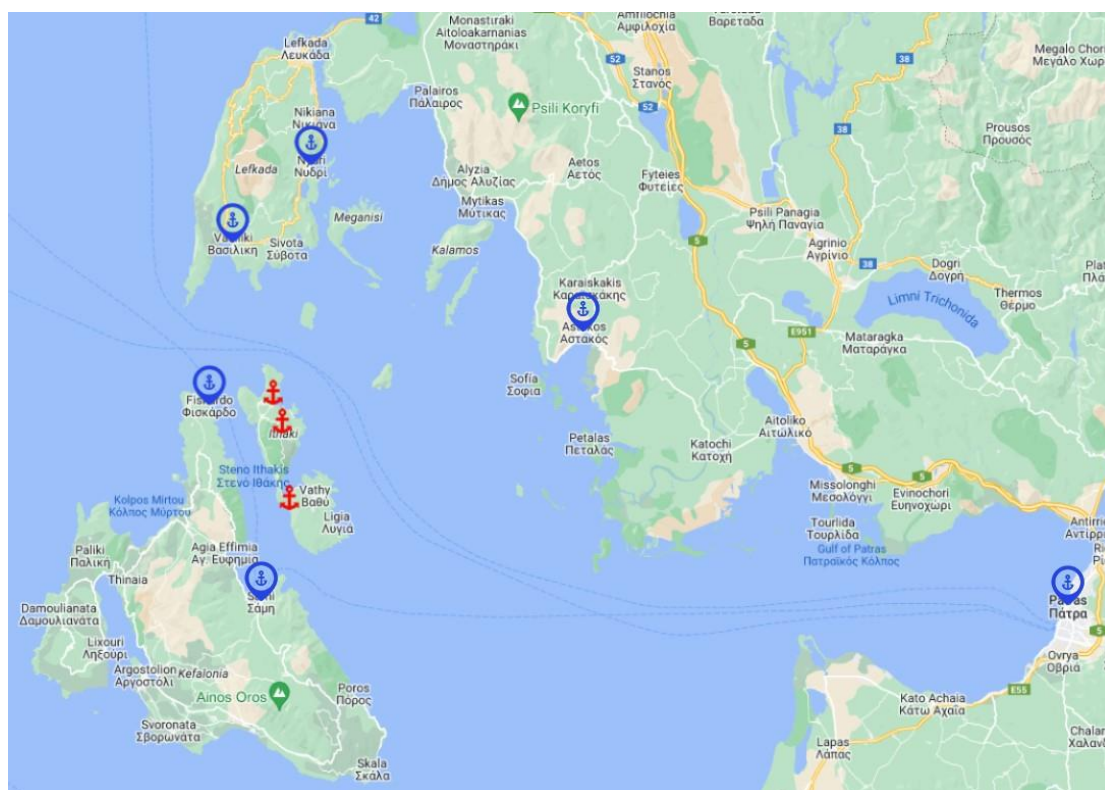
Οι κύριες πορθμειακές διαπεριφερειακές γραμμές (κύριες γραμμές) που λειτουργούν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους διασυνδέουν το νησί με τους κύριους ηπειρωτικούς λιμένες της Πάτρας [της Κυλλήνης εποχιακά] μέσω των γραμμών που εξυπηρετούν το σύμπλεγμα Ιθάκη – Κεφαλονιά. Η διασύνδεση αυτή εξασφαλίζει την άμεση και ικανοποιητική πρόσβαση στις εσωτερικές και εξωτερικές (διεθνείς) υποδομές μεταφορών λόγω του πρωτεύοντος ρόλου και της διασύνδεσης της Πάτρας με τα διεθνή και εθνικά χερσαία δίκτυα μεταφορών. Η Πάτρα αποτελεί κύρια πύλη εισόδου από την Ευρωπαϊκή και ιδίως την Ιταλική αγορά, που αποτελεί και πρωτεύουσα πηγή τουριστών για την Ιθάκη. Εναλλακτική πορθμειακή γραμμή που διασυνδέει το νησί με την ηπειρωτική Ελλάδα με καθημερινά δρομολόγια είναι η διασύνδεση Ιθάκης – Αστακού, που αποτελεί και την πλησιέστερη ακτή στη Δυτική Στερεά Ελλάδα και στην ηπειρωτική ενδοχώρα. Η γραμμή αυτή εξυπηρετεί σημαντικό αριθμό φορτίων (κίνηση φορτηγών) από και προς λιμάνι του Αστακού τόσο από Ιθάκη όσο και από Κεφαλονιά. Αποτελεί παράλληλα πύλη της Ιθάκης προς την Ιόνια και την Εγνατία Οδό και άρα διασυνδέει το νησί με τη

²³ Το θεσμικό πλαίσιο για την ίδρυση, λειτουργία και εκμετάλλευση υδατοδρομίων στην Ελλάδα εισήχθη αρχικά με τις διατάξεις των άρθρων 32-57 στον Ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α' 90) περί «Διαμόρφωσης Φιλικού Αναπτυξιακού Περιβάλλοντος για τις Στρατηγικές και Ιδιωτικές Επενδύσεις και άλλες διατάξεις». Πλέον, ο Ν. 4663/2020 (ΦΕΚ Α' 30) «Ίδρυση, λειτουργία και εκμετάλλευση αεροδρομίων επί υδάτινων επιφανειών, ρυθμίσεις μεταφορών και άλλες διατάξεις» αποτελεί το νέο επικαιροποιημένο ρυθμιστικό πλαίσιο για τα υδατοδρόμια.

Βόρεια και Κεντρική Ελλάδα και δευτερευόντως με τα Βαλκάνια, την Ανατολική Ευρώπη και την Τουρκία, που αποτελούν σημαντικές διεθνείς αγορές.

Οι γραμμές *ενδοπεριφερειακής διασύνδεσης (τοπικές γραμμές)* διασυνδέουν την Ιθάκη με τα κοντινά νησιά των Ιονίων (Κεφαλονιά, Λευκάδα) με δρομολόγια που πυκνώνουν κυρίως του θερινούς μήνες. Κύριες διασυνδέσεις είναι με τη Σάμη στην Κεφαλονιά (περίπου 4 δρομολόγια ημερησίως) καθώς και με το Φισκάρδο στην Κεφαλονιά, το Νυδρί και τη Βασιλική στη Λευκάδα (εποχιακές διασυνδέσεις).

Εικόνα 59: Λιμένες στον ενδοπεριφερειακό και διαπεριφερειακό χώρο που διασυνδέονται με την Ιθάκη

Πηγή: <https://www.ithaca.gr/>, Τελευταία πρόσβαση: 17/3/2023

Όσον αφορά τις λιμενικές υποδομές σε επίπεδο νησιού, αναφέρεται ότι η Ιθάκη διαθέτει τέσσερα λιμάνια, από τα οποία τα δύο εξυπηρετούν επιβατικά πλοία (Πισαετού και Φρικών), ενώ τα άλλα στην τωρινή τους λειτουργία κυρίως τουριστικά. Αναφέρεται ότι σύμφωνα με την ΥΑ υπ' αρ. 8315/02-02-2007 (ΦΕΚ Β' 202), οι δύο κύριοι λιμένες της Ιθάκης (σύστημα λιμένων: Πισαετός-Βαθύ) κατατάσσονται στους λιμένες τοπικής σημασίας σε επίπεδο χώρας, ενώ τμήμα του λιμένα Βαθέως λειτουργεί ως τουριστικό αγκυροβόλιο-καταφύγιο (βλ. Εικόνα 60).

Ειδικότερα, τα δύο κύρια λιμάνια που εντοπίζονται στη Νότια Ιθάκη, εντός της **ζώνης άμεσης επιρροής** και σε άμεση διασύνδεση με την περιοχή επέμβασης είναι (βλ. Εικόνα 61):

- Το **Λιμάνι του Πισαετού**, το οποίο πλέον αποτελεί τον κύριο επιβατικό λιμένα και κύρια πύλη «εισόδου» της Ιθάκης. Βρίσκεται στα νοτιοδυτικά του νησιού απέναντι από τη Σάμη της Κεφαλονιάς και απέχει από το Βαθύ περίπου πέντε

χιλιόμετρα. Εξυπηρετεί την καθημερινή ακτοπλοϊκή σύνδεση με την Κεφαλονιά (Σάμη), τον Αστακό, την Πάτρα και τους καλοκαιρινούς μήνες συνδέεται και με την Κυλλήνη και τη Βασιλική Λευκάδας, με δρομολόγια από το πρωί ως το βράδυ. Οι εγκαταστάσεις του λιμένα έχουν αναβαθμιστεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, ενώ η προσπελασιμότητα του προς τη Νότια αλλά και τη Βόρεια Ιθάκη κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητική. Ο χρόνος οδικής πρόσβασης από το λιμάνι του Πίσω Αετού στην περιοχή επέμβασης είναι περίπου 15 λεπτά.

- Το **Λιμάνι του Βαθέως**, το οποίο θεωρείται ένα από τα ασφαλέστερα φυσικά λιμάνια καθώς βρίσκεται στο κέντρο ενός ιδιαίτερα κλειστού κόλπου αλλά ως ένα από τα σημαντικότερα λιμάνια του Ιονίου λόγω της χωρητικότητάς του. Παλαιότερα, το λιμάνι εξυπηρετούσε την ακτοπλοϊκή σύνδεση με την Πάτρα και την Κυλλήνη, ενώ μετά την αναχώρηση των καθημερινών δρομολογίων πλέον εξυπηρετεί των ελλιμενισμό σκαφών αναψυχής λειτουργώντας κυρίως ως τουριστικός λιμένας. Εντός του λιμένα λειτουργεί αγκυροβόλιο και σταθμός ανεφοδιασμού σκαφών αναψυχής, τμήμα τοπικής κρουαζιέρας, εγκαταστάσεις για ναυταθλητισμό (ιστιοπλοΐα) και ιχθυόσκαλα. Όπως προαναφέρθηκε, τμήμα του λιμένα του Βαθέως σχεδιάζεται να αξιοποιηθεί για την εγκατάσταση υδατοδρομίου. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο λιμένας αναπτύσσεται χωρίς συγκεκριμένο Σχέδιο Οργάνωσης και Διαχείρισης (Master Plan), γεγονός που υποβαθμίζει τις δυνατότητες και τη σημασία του ιδίως ως τουριστικό λιμένα υπερτοπικής σημασίας, καθώς και τον προγραμματισμό των απαραίτητων τεχνικών έργων ανάδειξης ενισχυμένου ρόλου και λειτουργίας του σε εθνικό επίπεδο. Ο χρόνος οδικής πρόσβασης από το λιμάνι στο Βαθύ στην περιοχή επέμβασης είναι περίπου 4 λεπτά.

Εικόνα 60: Θέση του τουριστικού καταφυγίου στον λιμένα Βαθέως σε σχέση με την περιοχή επέμβασης

Υπόβαθρο: ESRI Satellite, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Εικόνα 61: Άποψη των λιμένων Πισαετού (πάνω) και Βαθέως (κάτω) στη ζώνη άμεσης επιρροής

Πηγή: <https://greece.terrabook.com/>, Τελευταία Πρόσβαση: 21/03/2023

Στη Βόρεια Ιθάκη, τα δύο κύρια λιμάνια είναι τα εξής:

- Το **λιμάνι των Φρικών** είναι τεχνητό λιμάνι με στοιχειώδεις εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης μικρών πλοίων τύπου Ε/Γ και Ο/Γ και καλή προσπελασιμότητα τόσο προς οικισμούς της Βόρειας Ιθάκης όσο και προς το γειτονικό λιμάνι σκαφών αναψυχής του Κιονίου. Το λιμάνι υποδέχεται ιστιοπλοϊκά σκάφη αναψυχής και ερασιτεχνικά και επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη, ενώ κατά τους θερινούς μήνες, συνδέεται με το Νυδρί Λευκάδας με καθημερινά δρομολόγια.

- Το **Λιμάνι του Κιονιού** βρίσκεται σε διεπαφή με τον οικιστικό ιστό του Κιονίου και χρησιμοποιείται για τον ελλιμενισμό σκαφών αναψυχής. Παράλληλα, εξυπηρετεί και ερασιτεχνικά και επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη.

Ιχθυόσκαλες / μικρά αλιευτικά καταφύγια και εγκαταστάσεις για πλωτά αναπτύσσονται σε διάφορα σημεία του νησιού, ενώ στη ζώνη άμεσης επιρροής καταγράφονται: i.) στον όρμο του Σαρακήνικου ανατολικά της πόλης της Ιθάκης, ii.) στον όρμο του Σκίνου σε άμεση εγγύτητα με την περιοχή επέμβασης.

Εικόνα 62: Άποψη των λιμένων στις Φρίκες (πάνω) και στο Κιόνι (κάτω) στη Βόρεια Ιθάκη

Πηγή: <https://greece.terrabook.com/>, Τελευταία Πρόσβαση: 21/03/2023

A.5.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΖΟΜΕΝΑ ΔΙΚΤΥΑ & ΕΡΓΑ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Τα τελευταία χρόνια, μεγάλα μεταφορικά έργα που έχουν υλοποιηθεί ή υλοποιούνται στον ευρύτερο χώρο έχουν έμμεσες χωρικές επιπτώσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητας αλλά και για την ενίσχυση του ρόλου του νησιού στον ευρύτερο χώρο. Ορισμένα από αυτά είναι:

- Η υλοποίηση και κατασκευή του αυτοκινητόδρομου της Ιόνιας Οδού, που υλοποιεί τον χερσαίο δυτικό άξονα ανάπτυξης της χώρας κατά μήκος του κεντρικού μεσογειακού διαδρόμου Ιονίου-Αδριατικής και με κομβικά σημεία τα Λιμάνια Πάτρας / Κυλλήνης – Πλατυγιαλίου / Αστακού και Ηγουμενίτσας (ολοκλήρωση βόρειου τμήματος: Πάτρα-Ιωάννινα).
- Η κατασκευή της Παραϊόνιας που θα συνδέσει τον Αστακό με την Ιόνια Οδό (κάθετος άξονας Ιόνιας Οδού).
- Νέος Λιμένας Πατρών / ενίσχυση διεθνούς δυτικής πύλης.
- Λιμάνι Κατάκολου ως λιμάνι port-home κρουαζιέρας στον αδριατικό διάδρομο.
- Η επέκταση του αεροσταθμού του Αερολιμένα Κεφαλονιάς.

Το κυριότερο μεταφορικό έργο που υλοποιήθηκε κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο (2014-2020) από κοινοτικά και εθνικά κονδύλια (ένταξη στο ΕΣΠΑ) στο νησί της Ιθάκης είναι το έργο της *βελτίωσης του Λιμένα Πισαετού Ιθάκης* (Π/Υ: 3.748.227€). Το έργο εντάχθηκε για χρηματοδότηση στο ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, με χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης στα τέλη του 2021. Το φυσικό αντικείμενο του έργου αφορά την κατασκευή του λιμένα, δεδομένου ότι η υπάρχουσα προβλήτα εξυπηρετεί οριακά την ακτοπλοϊκή σύνδεση του νησιού με την Κεφαλονιά και την ηπειρωτική Ελλάδα. Στη λιμενική αυτή υποδομή, περιλαμβάνεται η εγκατάσταση πρόσδεσης πλοίων, το κτίριο εξυπηρέτησης του λιμένα, οι Η/Μ εγκαταστάσεις καθώς και η οδική πρόσβαση. Το έργο ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021.

Στην παρούσα φάση δεν φαίνεται να είναι σε εξέλιξη άλλα έργα που αφορούν μεταφορικές υποδομές του νησιού, ωστόσο σημαντική προοπτική για τη προσβασιμότητα του νησιού αναμένεται να έχει το προγραμματιζόμενο υδατοδρόμιο στο Βαθύ. Άλλα έργα μεταφορικής υποδομής αφορούν κυρίως έργα τοπικής κλίμακας που προγραμματίζει και υλοποιεί ο Δήμος (επισκευές-συντηρήσεις οδικού δικτύου, βελτιώσεις υποδομών κτλ.).

Άλλες προβλεπόμενες μεταφορικές υποδομές που αναμένεται να έχουν ιδιαίτερη σημασία για τις αναπτυξιακές προοπτικές της ευρύτερης περιοχής καταγράφονται στο υπο-κεφάλαιο A.3.3.1.6, αφού αποτελούν προτάσεις χωρίς σημαντική μέχρι σήμερα μελετητική ή χρηματοδοτική ωριμότητα (π.χ. υποδομές κρουαζιέρας κτλ.).

A.5.4 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

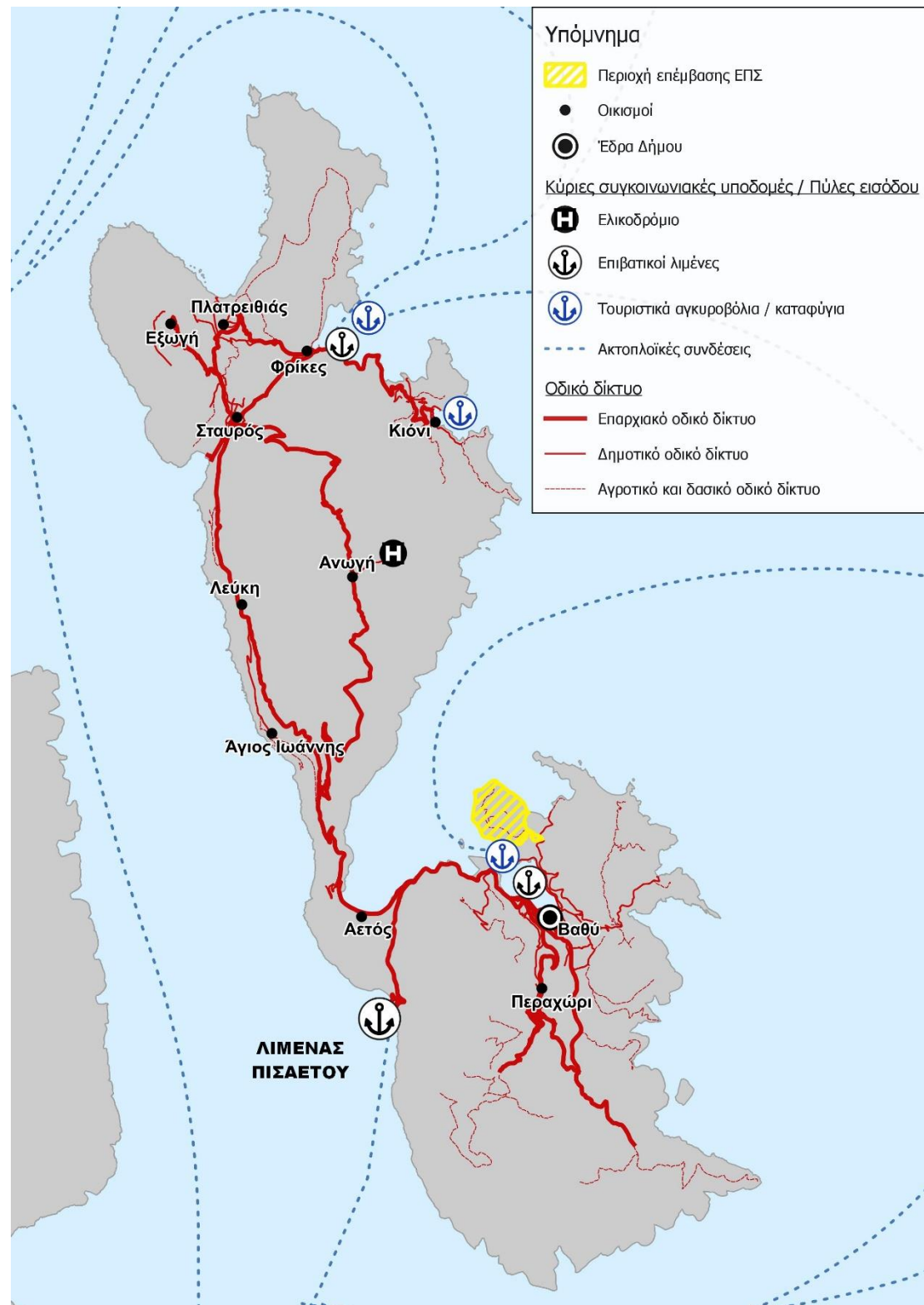
Ως προς την *προσβασιμότητα και την επικοινωνία του νησιού με τον εξωτερικό χώρο*, αναφέρεται η Ιθάκη παρουσιάζει έντονα τα χαρακτηριστικά της νησιωτικότητας, η οποία διαφοροποιείται ανάλογα με την απόσταση και τη συνδεσιμότητα του νησιού με άλλους κόμβους/λιμένες, παρά τον σημαντικό ρόλο του νησιού ως τουριστικού προορισμού. Γενικά, εκτιμάται ότι η Ιθάκη σήμερα είναι σε μεγάλο βαθμό απομονωμένη παρ' όλη την άμεση γειτνίασή του με το νησί της Κεφαλονιάς που συνδέεται με πολλαπλούς προορισμούς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Αυτό οφείλεται κυρίως στη δυσκολία άμεσης προσπέλασης του νησιού από διεθνείς πύλες εισόδου (αποκλειστικός τρόπος πρόσβασης για το κοινό είναι οι ακτοπλοϊκές συνδέσεις) αλλά και στην έλλειψη συνδυασμένων μεταφορών.

Σε *ενδοπεριφερειακό επίπεδο*, η επικοινωνία του νησιού με το Βόρειο Ιόνιο δεν εξυπηρετείται ακτοπλοϊκά αλλά παρά μόνο μέσω των χερσαίων δικτύων της ηπειρωτικής χώρας και με το Νότιο Ιόνιο (Ζάκυνθος) μέσω του ηπειρωτικού λιμένα της Κυλλήνης. Σε σχέση με την ηπειρωτική χώρα, η Ιθάκη παρουσιάζει μεγάλη εγγύτητα και μικρή συνέχεια από τα μικρά αστικά κέντρα της γεωργικής ηπειρωτικής ενδοχώρας (Αστακός) και μέση εγγύτητα και ασυνέχεια από διεθνείς πύλες και μεγάλα μητροπολιτικά αστικά κέντρα (Πάτρα).

Ως προς την *προσβασιμότητα και συνδεσιμότητα της περιοχής επέμβασης* στην ευρύτερη περιβάλλουσα περιοχή της (ΖΑΕ) αλλά και στο επίπεδο του νησιού, εκτιμάται ότι η κομβική θέση και η εγγύτητα της περιοχής με το Βαθύ προσδίδει ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα και παρέχει υψηλό βαθμό προσβασιμότητας σε επίπεδο νησιού. Η ευρύτερη πόλη της Ιθάκης (οικισμοί Βαθέως – Περαχωρίου) αποτελεί το κομβικό σημείο διεπαφής με το υπερτοπικό σύστημα επικοινωνιών / θαλάσσιων συγκοινωνιών μέσω του συστήματος λιμένων «Βαθύ – Πισαετός». Ιδιαίτερα σημαντικό είναι ότι η πρόσβαση στο ακίνητο είναι σήμερα άμεση και εξασφαλισμένη μέσω ασφαλτοστρωμένου κοινόχρηστου δρόμου, χωρίς να απαιτείται δημιουργία νέου οδικού άξονα.

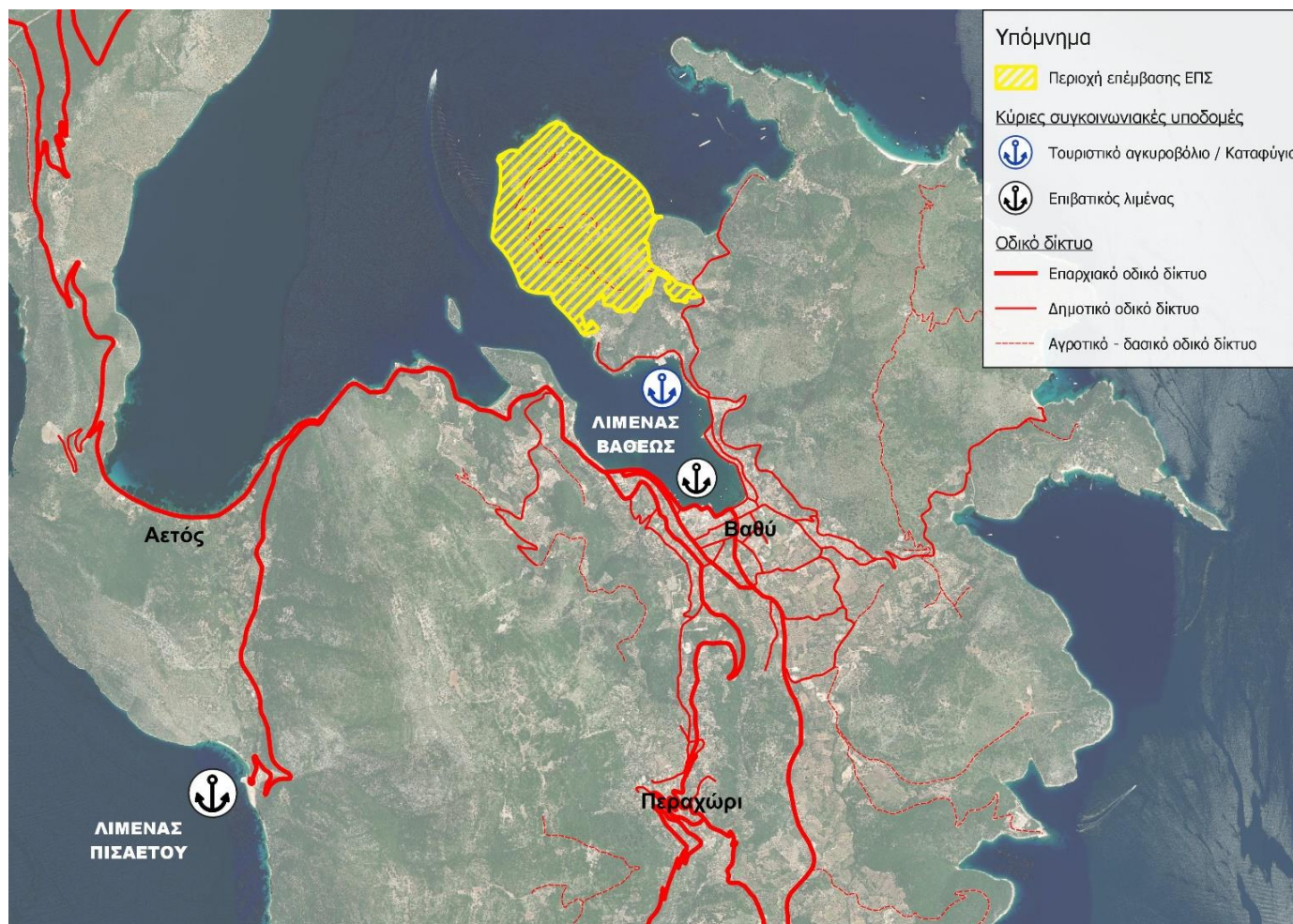
Στους Χάρτες που ακολουθούν απεικονίζεται συνθετικά η κυκλοφοριακή οργάνωση και τα δίκτυα μετακινήσεων στο επίπεδο όλου του νησιού (βλ. Εικόνα 63) αλλά και στη ζώνη άμεσης επιρροής (βλ. Εικόνα 64).

Εικόνα 63: Κυκλοφοριακή οργάνωση – Δίκτυα μετακινήσεων στην ευρύτερη περιοχή

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Εικόνα 64: Κυκλοφοριακή οργάνωση – Δίκτυα μετακινήσεων στη ζώνη άμεσης επιρροής

Υπόβαθρο: ESRI Satellite, Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A8. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (ΟΔΕΥΣΕΙΣ ΔΙΑΦΥΓΗΣ, ΧΩΡΟΙ ΚΑΤΑΦΥΓΗΣ Κ.ΛΠ.)

A.8.1 ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Στην ευρύτερη περιοχή (νήσος Ιθάκη) δεν εντοπίζονται εγκαταστάσεις που υπάγονται στην Κοινοτική Οδηγία Πρόληψης Βιομηχανικών Ατυχημάτων «SEVEZO III» και ως εκ τούτου δεν υπάρχουν κίνδυνοι καταστροφών από βιομηχανικό ατύχημα.

Στο συγκεκριμένο Κεφάλαιο καταγράφονται αδρομερώς οι κυριότεροι κίνδυνοι φυσικών καταστροφών καθώς και οι υποδομές και οι δράσεις αντιμετώπισης τους και προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή στο επίπεδο της ευρύτερης περιοχής και στη ζώνη άμεσης επιρροής (ΖΑΕ) της περιοχής επέμβασης.

Σύμφωνα με το ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), οι κυριότεροι **κίνδυνοι φυσικών καταστροφών** του νησιού συσχετίζονται με:

- Την εδαφική αστάθεια κατοικημένων περιοχών και με την οικιστική πίεση θέσεων και τεχνικών έργων (οδικό δίκτυο).
- Την έντονη σεισμική δραστηριότητα και την παρουσία συγκεκριμένων επικίνδυνων ρηγματώσεων.
- Τα πλημμυρικά φαινόμενα σε συγκεκριμένους κρίσιμους οικισμούς συμπεριλαμβανομένης της πόλης της Ιθάκης (Βαθύ).

Ειδικότερα ως προς τους κινδύνους και την τρωτότητα σε φυσικές καταστροφές καταγράφονται τα εξής:

Εδαφική αστάθεια

Στην Ιθάκη έχουν εκδηλωθεί σε ορισμένες θέσεις φαινόμενα εδαφικής αστάθειας, μικρής σχετικά κλίμακας, που έχουν προκαλέσει υλικές ζημιές κυρίως στο οδικό δίκτυο. Στις περιοχές αυτές οι έντονες μορφολογικές κλίσεις και τα ιδιαίτερα λιθοστρωματογραφικά, τεκτονικά και γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά, σε συνδυασμό με την ενεργοποίηση εξωγενών παραγόντων (διαβρωτική δράση χειμάρρων και υπόγειων νερών) διαμορφώνουν συνθήκες ασταθούς ισορροπίας με εκδήλωση κατολισθητικών και ερπυστικών φαινομένων. Ο κίνδυνος αυτός επιτείνεται λόγω της εξαιρετικά συχνής και έντονης σεισμικής δραστηριότητας της στενής αλλά και της ευρύτερης περιοχής των Ιονίων νήσων, η οποία μπορεί να αποτελέσει τον καταλύτη για την εκδήλωση κατολισθητικών φαινομένων μεγάλης κλίμακας.

Τα σημαντικότερα προβλήματα εδαφικής αστάθειας έχουν καταγραφεί:

- i.) στη δυτική παραλιακή ζώνη του βόρειου τμήματος της Ιθάκης (στην περιοχή των οικισμών Λεύκη και Άγιος Ιωάννης) έχοντας προκαλέσει κατολισθητικά φαινόμενα, με αποτέλεσμα υλικές ζημιές στο οδικό δίκτυο και σε κατοικίες της περιοχής του Αγίου Ιωάννη,
- ii.) στο παραλιακό τμήμα του Μπρος Αετού όπου έχουν καταγραφεί κατολισθητικά φαινόμενα μικρής κλίμακας και έχουν προκαλέσει αστοχίες σε τμήμα του οδικού δικτύου από Βαθύ προς Σταυρό, καθώς και
- iii.) σε ελιγμό του δρόμου ανάντι του λιμανιού του Πισαετού, όπου η αστοχία του πρανούς φθάνει μέχρι την παραλία και έχει καταστρέψει τοίχο αντιστήριξης. Επίσης σε αρκετές ακτές και ακρωτήρια έχουν παρατηρηθεί έντονα διαβρωτικά και κατολισθητικά φαινόμενα (π.χ. Σαρακήνικο).

Ένα από τα πιο πρόσφατα ακραία καιρικά φαινόμενα που εκδηλώθηκε πρόσφατα στη χώρα [02/2021], προκάλεσε κατολισθήσεις στον οδικό άξονα που διέρχεται από τον Μπρος Αετό, δυσχεραίνοντας την επικοινωνία του βόρειου με το νότιο τμήμα του νησιού αλλά και τη δυσκολία τροφοδοσίας των οικισμών της Βόρειας Ιθάκης από το Βαθύ.

Για την περιοχή επέμβασης, ειδικότερα, ο καθορισμός ζωνών γεωλογικής καταλληλότητας καταγράφεται συνοπτικά στο υπο-κεφάλαιο Α.9.5.2, ενώ αναλυτικότερα στοιχεία και προτάσεις περιλαμβάνονται στη Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας (βλ. σχετική υποστηρικτική μελέτη).

Σεισμικότητα – Σεισμική επικινδυνότητα

Η περιοχή των κεντρικών και των νότιων νησιών του Ιονίου (Κεφαλονιά, Ιθάκη, Ζάκυνθος και Λευκάδα) στη Δυτική Ελλάδα κατατάσσεται στις πιο ενεργές σεισμικές περιοχές παγκοσμίως λόγω της παρουσίας ενεργών ρηγμάτων. Καταστροφικοί σεισμοί έχουν λάβει χώρα επανειλημμένα προκαλώντας μεγάλο αριθμό ανθρώπινων και οικονομικών απωλειών. Ένα από τα μεγάλα ενεργά ρήγματα της περιοχής καταγράφεται κατά μήκος της δυτικής ακτογραμμής της Ιθάκης, στον θαλάσσιο χώρο μεταξύ Ιθάκης-Κεφαλονιάς αλλά πολύ κοντά στην ακτογραμμή της Ιθάκης.

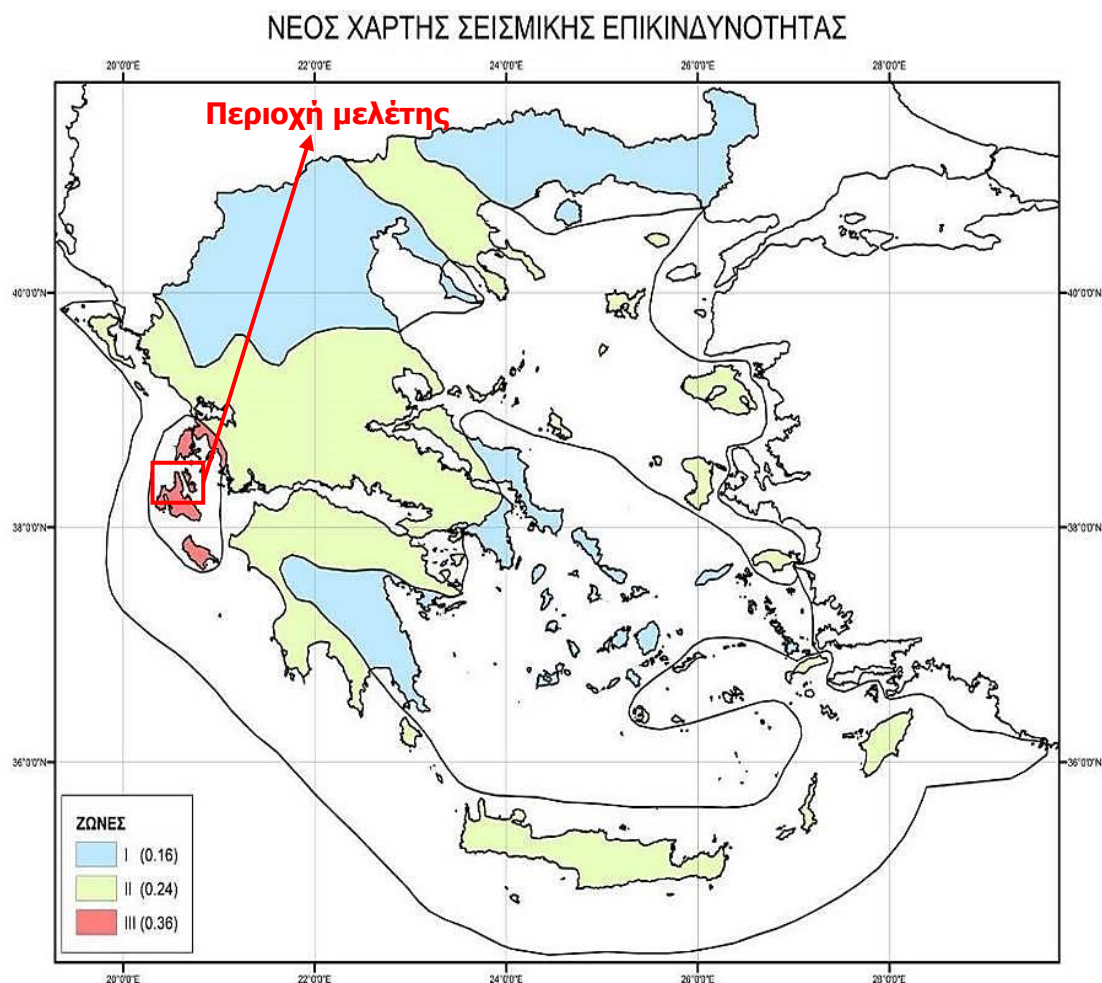
Η ευρύτερη περιοχή των νήσων Κεφαλονιάς και Ιθάκης χαρακτηρίζεται από μεγάλη συχνότητα επιφανειακών σεισμών (εστιακό βάθος μερικών χιλιομέτρων) με τα μεγέθη να φθάνουν μέχρι και τα 7.2 ρίχτερ. Η ιστορική σεισμικότητα των νήσων τα τελευταία 400 χρόνια είναι καλώς καταγεγραμμένη και σύμφωνα με μακροσεισμικές ιστορικές μελέτες οι μεγαλύτεροι σεισμοί έλαβαν χώρα τις περιόδους 1469, 1636, 1767, 1867 και 1953, ενώ μέτριοι έως ισχυροί σεισμοί συνέβησαν το 1658, 1723, 1742, 1759, 1766, 1862, 1912, 1915, 1925, 1932 και 1939.

Σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, οι σεισμοί μεγέθους ($M \geq 4,5$) που έλαβαν χώρα κατά την περίοδο 1964 - 2022, σε ακτίνα 100 περίπου χιλιομέτρων από την περιοχή μελέτης, είναι συνολικά 237, ενώ η μεγαλύτερη συχνότητα σεισμών απαντάται δυτικά της υπό εξέταση περιοχής όπου βρίσκονται και τα κυριότερα συστήματα ρηγμάτων.

Αναφορικά με τη σεισμική επικινδυνότητα, η νήσος Ιθάκη κατατάσσεται στη Ζώνη Σεισμικής Επικινδυνότητας ΙΙΙ (ζώνη υψηλής σεισμικής επικινδυνότητας) σύμφωνα με τον Ελληνικό Αντισεισμικό Κανονισμό (ΕΑΚ).

Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι από τους σεισμούς του 1953, μεγάλο μέρος της πόλης του Βαθέως [όπως και των άλλων οικισμών του νησιού] καταστράφηκε. Η πόλη του Βαθέως ανοικοδομήθηκε πλήρως διατηρώντας την επανησιακή αρχιτεκτονική.

Εικόνα 65: Χάρτης Ζωνών Σεισμικής Επικινδυνότητας

Πηγή: ΟΑΣΠ, ΕΑΚ 2003

Πλημμυρικά φαινόμενα – Κίνδυνοι πλημμύρας

Για την ευρύτερη περιοχή (νήσος Ιθάκη), έχει εγκριθεί Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ) Λεκανών Απορροής ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου (EL02) και η αντίστοιχη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, το οποίο εκπονήθηκε βάσει της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ. Σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο, στη Νήσο Ιθάκη δεν εντοπίζεται καμία Ζώνη Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ).

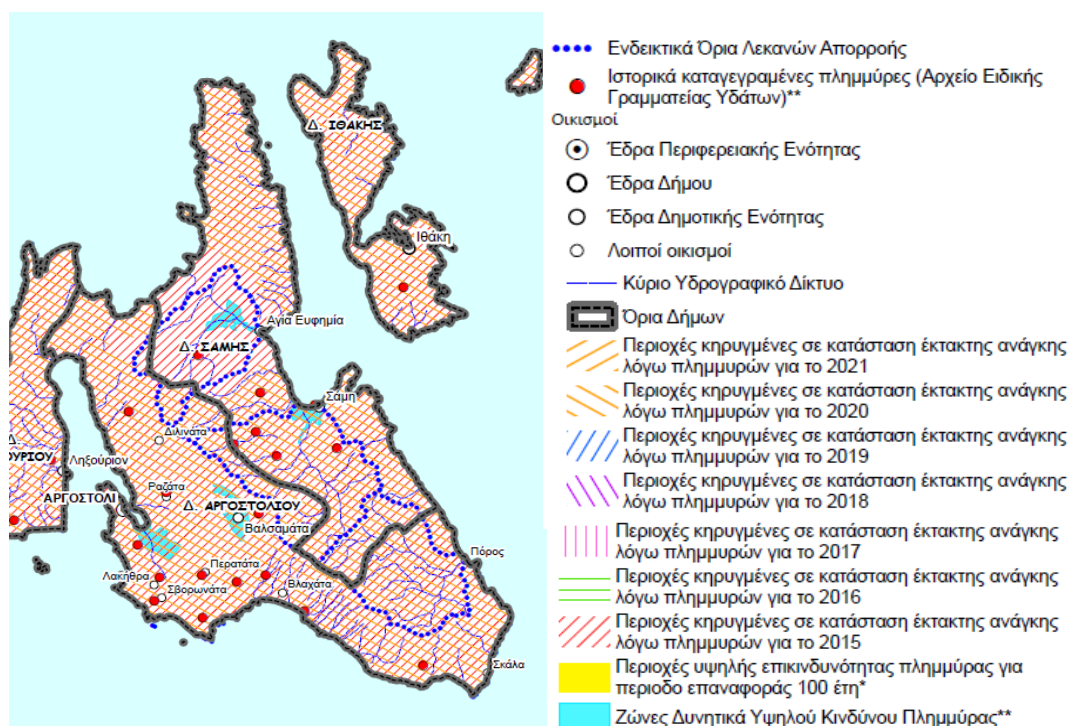
Το υδρογραφικό δίκτυο της Ιθάκης είναι πολύ φτωχό. Υπάρχουν πολλά μικρά ρέματα που αποστραγγίζουν τις απότομες κλιτύες των ορεινών όγκων και λίγα μεγάλα που διατρέχουν μεγαλύτερες εκτάσεις. Το γεγονός αυτό οφείλεται στην μεγάλη επιφανειακή εξάπλωση των ασβεστολίθων οι οποίοι καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο τμήμα της έκτασης του νησιού και οι οποίοι εμφανίζουν αυξημένο συντελεστή κατείσδυσης, μην ευνοώντας την επιφανειακή απορροή. Η επιφανειακή απορροή των υδάτων έπειτα από έντονες βροχοπτώσεις γίνεται σε πολύ γρήγορο χρονικό διάστημα λόγω των απότομων κλίσεων των φυσικών πρανών. Τα περισσότερα ρέματα έχουν έναν κλάδο και δεν παρουσιάζουν περαιτέρω διακλάδωση. Κανένα ρέμα του νησιού δεν παρουσιάζει μόνιμη ροή καθ' όλη την διάρκεια του έτους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι λεκάνες απορροής της Ιθάκης έχουν μικρή έκταση και απαρτίζονται κυρίως από ανθρακικούς σχηματισμούς (ασβεστόλιθους) με συνέπεια η επιφανειακή απορροή να είναι σχετικά περιορισμένη. Μόνο στις περιοχές που καλύπτονται από φλύσχη, στους οικισμούς Σταυρός και Πλατρείθια (Βόρεια Ιθάκη), η επιφανειακή απορροή μπορεί να θεωρηθεί σημαντική. Συνεπώς, σε περιπτώσεις πολύ έντονων βροχοπτώσεων παρατηρείται υπερχείλιση της κοίτης των ρεμάτων και εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων στα χαμηλότερα σημεία κοντά στο θαλάσσιο αποδέκτη.

Στην Ιθάκη ιδιαίτερα σημαντική είναι η προστασία μεγάλων οικισμών (Βαθύ, Κιόνι, Φρίκες) από πλημμυρικά φαινόμενα, λόγω κυρίως της θέσης τους σε μικρή απόσταση από την ακτή, όπου εκεί καταλήγουν τα ρέματα που αποστραγγίζουν τη γύρω περιοχή. Το γεγονός αυτό καθιστά την τρωτότητα των περιοχών αυτών υψηλή, κυρίως μετά από έντονες βροχοπτώσεις και θεωρούνται περιοχές προτεραιότητας ως προς την πρόκληση πλημμυρικών φαινομένων λόγω της Ανόδου Στάθμης της Θάλασσας (ΑΣΘ).

Σημειώνεται ότι η Ιθάκη κηρύχθηκε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης τα έτη 2020 και 2021 για την αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών και τη διαχείριση των συνεπειών που προέκυψαν από τα έντονα καιρικά φαινόμενα (βλ. Εικόνα 66).

Εικόνα 66: Απόσπασμα χάρτη περιοχών που έχουν κηρυχτεί σε έκτακτη ανάγκη λόγω πλημμυρών, σε παράθεση με τις ζώνες επικινδυνότητας πλημμύρας στην ΠΙΝ

Πηγή: Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (<https://civilprotection.gov.gr/>), Τελευταία πρόσβαση: 28/2/2023

Ειδικότερα, στη **ζώνη άμεσης επιρροής**, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), αναφέρεται ότι η περιοχή που πλημμυρίζει τακτικά βρίσκεται στο δυτικό πεδινό τμήμα της πόλης του Βαθέως, κοντά στην κεντρική πλατεία του οικισμού. Στην περιοχή αυτή καταλήγει το ρέμα που ξεκινά από το Περαχώρι, το οποίο έχει καλυφθεί στο κατώτατο τμήμα του, λίγο πριν καταλήξει στο θαλάσσιο αποδέκτη. Σε περιπτώσεις έντονων και διαρκών βροχοπτώσεων έχει σημειωθεί υπερχείλιση των

υδάτων από τις σχάρες αποστράγγισης που βρίσκονται διάσπαρτες κατά μήκος του καλυμμένου τμήματος του εν λόγω ρέματος, σε σημεία όπου η υδραυλική κλίση έχει σχεδόν μηδενιστεί.

Στο επίπεδο της **περιοχής επέμβασης**, αναφέρεται ότι η θέση που χωροθετείται το ΕΠΣ δεν απειλείται από πλημμυρικά φαινόμενα, λόγω απουσίας σημαντικών υδατορεμάτων. Σε κάθε περίπτωση, τα τρία (3) μικρά υδατορέματα που διατρέχουν την έκταση του γηπέδου έχουν μελετηθεί από την οικεία υδραυλική μελέτη προσωρινής οριοθέτησής τους και έχουν υπολογιστεί οι γραμμές πλημμύρας, οι οποίες βρίσκονται σε πολύ μικρές αποστάσεις εκατέρωθεν του άξονα των κοιτών τους (βλ. σχετική υποστηρικτική μελέτη).

Κίνδυνοι πυρκαγιάς

Σύμφωνα με έκθεση του WWF για τις δασικές πυρκαγιές για την περίοδο 1983-2008²⁴, ο Νομός Κεφαλληνίας [πλέον Π.Ε. Κεφαλονιάς και Π.Ε. Ιθάκης] κατείχε την πρώτη θέση σε αριθμό πυρκαγιών και καμένων εκτάσεων σε σχέση με τους υπόλοιπους Νομούς των Ιονίων Νήσων. Συγκεκριμένα, το 58% των περιστατικών (1.717) και το 53% των καμένων εκτάσεων (203.749 στρ.) του Γεωγραφικού Διαμερίσματος έχουν καταγραφεί στο Νομό τη χρονική περίοδο 1983-2005. Παρόλα αυτά, η Κεφαλονιά κατατάσσεται τρίτη με βάση τη δριμύτητα των πυρκαγιών της, καθώς η μέση έντασή τους είναι 123 στρ. καμένης έκτασης ανά περιστατικό. Σε ετήσια βάση, κατά μέσο όρο, καίγονται 9.955 στρ. δασικών και γεωργικών εκτάσεων και εκδηλώνονται 81 περιστατικά. Από τις συνολικές καμένες εκτάσεις, το 65,9% είναι δασικές και το υπόλοιπο 34,1% γεωργικές.

Από την ανάλυση στοιχείων 1.717 περιστατικών που αφορούν τη συγκεκριμένη περίοδο προκύπτει ότι οι μεγάλες πυρκαγιές στην Κεφαλονιά (με καμένες εκτάσεις πάνω από 5.000 στρ.) ήταν 5, εκ των οποίων οι 3 ήταν πολύ μεγάλες (με καμένες εκτάσεις πάνω από 10.000 στρ.) και οι 4 εκδηλώθηκαν τον Ιούλιο του 1988. Το πιο καταστροφικό περιστατικό καταγράφηκε στο νησί της Κεφαλονιάς στις 8/7/1988 από άγνωστο αίτιο και έκαψε 40.000 στρ. εκτάσεων. Η συγκεκριμένη πυρκαγιά θεωρείται ως η καταστροφικότερη για το γεωγραφικό διαμέρισμα των Ιονίων Νήσων.

Ειδικότερα για την Ιθάκη σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία της Πύλης Ανοικτών Δεδομένων (geodata.gov.gr) για την περίοδο 1999 έως και 2009 οι πυρκαγιές που καταγράφηκαν στο νησί ήταν 34, στις περιοχές: Μαραθιάς, Εξωγή, Πίσω Αετός, Περιβόλι, Δεξιά, Ανωγή, Καλύβια Σταυρού, Μονή Καθάρων, Περαχώρι, Φρίκες, Πλατρείθιά, Σαρακίνικο, Παλαιόμυλο. Σύμφωνα με νεότερα δεδομένα που καταγράφονται στο Μνημόνιο Ενεργειών για την Αντιμετώπιση Κινδύνων από την εκδήλωση Δασικών Πυρκαγιών στον Δήμο Ιθάκης «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ»²⁵ από το αρχείο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Ιθάκης, από το 2012 έως τον 08/2018, έχουν καταγραφεί συνολικά 69 συμβάντα πυρκαγιών σε επίπεδο νησιού. Από αυτές οι 52 έχουν καταγραφεί ως αστικές, δηλαδή πυρκαγιές

²⁴ (Τσαγκάρη, Καρέτσος, & Προύτσος, 2011)

²⁵ Το Μνημόνιο Ενεργειών για την Αντιμετώπιση Κινδύνων από την εκδήλωση Δασικών Πυρκαγιών στον Δήμο Ιθάκης «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ» (ΑΔΑ: ΩΗΕΣΩΕΟ-Α79) συντάχθηκε σε εναρμόνιση με το αριθ. Πρωτ 162363/02-08-2018 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας «Σχέδιο δράσεων Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω δασικών πυρκαγιών» στα πλαίσια του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας – Ξενοκράτης (ΦΕΚ 423/Β/10-04-2003).

που έχουν ξεσπάσει σε οικίες, αποθήκες, οχήματα, πρηνή δρόμων, ψευδείς αναγγελίες πυρκαγιάς και οι 17 είναι αγροτοδοασικές, δηλαδή πυρκαγιές στην ύπαιθρο και σε δασικές εκτάσεις εκτός αστικού ιστού. Πιο συγκεκριμένα στη Νότια Ιθάκη καταγράφηκαν 36 περιστατικά με την εξής χωρική κατανομή:

- 33 συμβάντα αστικών πυρκαγιών και 6 αγροτοδοασικές πυρκαγιές στην ευρύτερη περιοχή του Βαθέως (ζώνη άμεσης επιρροής)
- 3 αστικές πυρκαγιές και 1 αγροτοδοασική πυρκαγιά στο Περαχώρι

Παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των αγροτοδοασικών πυρκαγιών καταγράφεται στη Βόρεια Ιθάκη ενώ ως *επικίνδυνες περιοχές* καταγράφονται ο Μαραθιάς και το Νερόβουλο [Νότια Ιθάκη], η Λαγκαδιά στο Κίονι και ο Μάρμαγκας [Βόρεια Ιθάκη]. Βασικές παράμετροι που αποτελούν παράγοντα αυξημένης επικινδυνότητας στο οικιστικό περιβάλλον είναι: οι στενοί ακαθάριστοι δρόμοι, η περιορισμένη πρόσβαση από πυροσβεστικά οχήματα, τα προβλήματα αναστροφής οχημάτων, η βλάστηση πέριξ των οικισμών καθώς και ο περιορισμός των οδών διαφυγής.

Ως *περιοχές αυξημένης επικινδυνότητας* εντός της **ζώνης άμεσης επιρροής** καταγράφονται: η περιοχή του Σαρακήνικου καθώς και η ευρύτερη περιοχή της Μαρμαροσπηλιάς (Σπήλαιο Νυμφών), οι οποίες όμως απέχουν απόσταση ~2 χλμ. από την περιοχή επέμβασης (βλ. και Εικόνα 68 παρακάτω).

Αν και είναι σχετικά αβέβαιο να γίνει σαφής εκτίμηση του βαθμού επικινδυνότητας και τρωτότητας για την **περιοχή επέμβασης** [παράμετροι όπως: τα τοπογραφικά στοιχεία, η βλάστηση, οι μετεωρολογικές συνθήκες κτλ. δημιουργούν μία σύνθετη πραγματικότητα με αντικειμενική δυσκολία εκτίμησης της επικινδυνότητας κάθε περιοχής που ξεφεύγει του αντικειμένου της παρούσας μελέτης], φαίνεται καταρχήν ότι η ίδια η περιοχή δεν απειλείται και δεν ευνοεί άμεσα την ανάπτυξη και εξάπλωση πυρκαγιών λόγω της κυρίαρχης αραιής αειθαλούς σκληροφυλλικής και θαμνώδους βλάστησης που καταγράφεται. Σε κάθε περίπτωση σε μεταγενέστερο επίπεδο υλοποίησης και αδειοδότησης της τουριστικής ανάπτυξης θα πρέπει να προβλεφθεί επαρκές και εκτεταμένο δίκτυο πυρόσβεσης εντός της περιοχής επέμβασης.

Παράκτιες ζώνες ευπαθείς στην Άνοδο της Στάθμης της Θάλασσας (ΑΣΘ)

Η ΑΣΘ είναι η σημαντικότερη επίπτωση της κλιματικής αλλαγής στην ακτογραμμή και αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά τον τομέα των παράκτιων ζωνών. Η γνώση της επίδρασης της αλλαγής του κλίματος στην ΑΣΘ βρίσκεται σε αρχικό στάδιο γενικώς στον ελληνικό χώρο και σίγουρα οι παρούσες καταγραφές και εκτιμήσεις δεν αντιπροσωπεύουν το σύνολο της χώρας. Έρευνες στην Μεσόγειο δείχνουν ότι για ΑΣΘ κατά 0,50 μ περίπου, δύναται να υπάρξει οπισθοχώρηση του μέγιστους πλάτους των παραλίων μέχρι και 20%.

Η εκτίμηση της σοβαρότητας των επιπτώσεων της ΑΣΘ στις παράκτιες περιοχές εμπεριέχει βαθμό αβεβαιότητας, η οποία σχετίζεται με:

- Το εύρος ανόδου της στάθμης της θάλασσας, το οποίο κυμαίνεται μεταξύ 0,2 και 2 μέτρων. Η εξέλιξη της πορείας της στάθμης της θάλασσας καθορίζεται από την αλληλεπίδραση πολλών φυσικών (αστρονομικοί παράμετροι) και ανθρωπογενών (αέρια θερμοκηπίου) παραγόντων.
- Τη σχέση της τεκτονικής ανύψωσης με την ευστατική άνοδο της στάθμης της θάλασσας, που για αρκετές περιοχές του ελλαδικού χώρου είναι σημαντική, τόσο ώστε να αντισταθμίζει ή και να υπερβαίνει τοπικά την άνοδο της θαλάσσιας στάθμης.

- Τη στερεοπαροχή κλαστικών υλικών στις παράκτιες περιοχές, η οποία καθορίζεται από τις γεωλογικές και κλιματικές συνθήκες, αλλά και από ανθρωπογενείς επεμβάσεις (π.χ. φράγματα, αμμοληψίες), οι οποίες στη περίπτωση π.χ. των ποτάμιων Δέλτα μπορούν να διαφοροποιήσουν την τρωτότητά τους στην άνοδο της στάθμης της θάλασσας.

Η ακτογραμμή των νησιών της ΠΙΝ διαμορφώνεται από τρεις βασικούς τύπους ακτών, στους οποίους η ΑΣΘ έχει διαφορετική επίπτωση:

- Στις *παράλιες ζώνες*, οι οποίες διαχωρίζονται από βραχώδη ακρωτήρια, εκτεταμένες παραλίες, ακτογραμμές παράκτιας θαλάσσιας απόθεσης, καθώς και τεχνητά εμπλουτισμένες παραλίες, η εκτιμώμενη ΑΣΘ πρόκειται να προκαλέσει φαινόμενα διάβρωσης.
- Στις *βραχώδεις ακτές ή/και στους κρημνούς από σκληρό υλικό*, η εκτιμώμενη ΑΣΘ δύναται να επηρεάσει σε κάποιο βαθμό την πιθανή εκβολή υπόγειων καρστικών υδάτων.
- Τέλος, *στους κρημνούς από κροκαλοπαγή ή/και μαλακούς βράχους* που συχνά εμπεριέχουν και μικρές παραλίες, οι βασικότερες επιπτώσεις που θα επιφέρει η εκτιμώμενη ΑΣΘ είναι η απώλεια τμήματος του πλάτους των τουριστικών παραλιών η οποία συνεπάγεται με πλήγμα στον θερινό τουρισμό και η υφαλμύρωση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα.

Εκτός από τις επιπτώσεις που δύναται να προκαλέσει η ΑΣΘ στην ακτογραμμή, είναι γεγονός ότι τα σημαντικότερα αστικά κέντρα της ΠΙΝ θα πληγούν, διότι είναι είτε παραλιακοί οικισμοί είτε αναπτύσσονται σε μικρή απόσταση από τη θάλασσα. Οι περιοχές αυτές καθίστανται σημαντικές εστίες ανάπτυξης, διότι πέραν από τις κατοικίες (κύριες και παραθεριστικές), περιλαμβάνουν και περιοχές συγκέντρωσης σημαντικών δραστηριοτήτων για την οικονομία της, όπως το εμπόριο, ο τουρισμός, η αλιεία, οι επιβατικές μετακινήσεις, καθώς και καταστήματα εστίασης και αναψυχής.

Ιδιαίτερης σημασίας για την παράκτια ζώνη είναι οι υποδομές που σχετίζονται με τον τουρισμό, καθώς ο τομέας αυτός είναι από τους σημαντικότερους για την οικονομική ζωή και ευρωστία της ΠΙΝ. Επίσης, λόγω της βιοποικιλότητάς τους, αποτελούν περιοχές υψηλής οικολογικής αξίας.

Ως εκ τούτου, η ΑΣΘ δύναται να επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο δομημένο περιβάλλον και στις παράκτιες ζώνες των συγκεκριμένων περιοχών, και ιδιαίτερα στις παράκτιες υποδομές, κυρίως σε αυτές των δυτικών ακτών της νήσου οι οποίες σύμφωνα με τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ) αναμένεται να παρουσιάσουν τη σημαντικότερη ΑΣΘ, τόσο σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο (έως το 2050), όσο και σε μακροπρόθεσμο (έως το 2100) χρονικό ορίζοντα.

Υψηλής τρωτότητας παράκτιες ζώνες στην ΠΕ Ιθάκης, κρίνονται επίσης η προστατευόμενη περιοχή δικτύου Natura 2000, η οποία τοποθετείται στο στενό Κεφαλονιάς Ιθάκης, στη Βόρεια Ιθάκη καθώς και όλο το μήκος της ακτογραμμής της, δεδομένου ότι ολόκληρο το νησί έχει κηρυχθεί Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) (ΦΕΚ 661/Β/1976).

Σύμφωνα με μελέτη του Οργανισμού Έρευνας & Ανάλυσης διαΝΕΟσις²⁶, στην περιοχή του κεντρικού Ιονίου η άνοδος της στάθμης της θάλασσας εκτιμάται από 0,39m έως 0,41m μέχρι το έτος 2080.

Καθώς η **περιοχή επέμβασης** εντοπίζεται εξ' ολοκλήρου στην παράκτια ζώνη (βλ. και Κεφάλαιο Α.4), η άνοδος της στάθμης της θάλασσας (ΑΣΘ) αποτελεί έναν από τους μεσο-μακροπρόθεσμους δυνητικούς κινδύνους για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και των υποδομών που προβλέπεται να αναπτυχθούν. Ωστόσο, λόγω των προβλέψεων της κείμενης νομοθεσίας για τους οργανωμένους υποδοχείς [πρόβλεψη τοποθέτησης κτιρίων σε ελάχιστη απόσταση 30-50 μ. από τη γραμμή αιγιαλού] καθώς και λόγω του μορφολογικού ανάγλυφου της περιοχής (βλ. και υπο-κεφάλαιο Α.4.4), εκτιμάται ότι η περιοχή και οι υποδομές της δεν θα επηρεαστούν από ενδεχόμενη ΑΣΘ, αφού καταγράφεται έντονη υψομετρική διαφορά μεταξύ της σημερινής ακτογραμμής και των ελάχιστων αποστάσεων τοποθέτησης των κτιρίων.

Υφαλμύρωση

Τα φαινόμενα υφαλμύρωσης, στα νησιά της ΠΙΝ και κατ' επέκταση στην Ιθάκη είναι πιθανά λόγω της προσβολής των νησιών από τη θάλασσα. Οι κυριότερες περιβαλλοντικές πιέσεις που παρατηρούνται στο αβιοτικό περιβάλλον του νησιού είναι η υψηλή ζήτηση νερού κατά την άνομβρη περίοδο, που προκαλεί πιέσεις στους υδάτινους πόρους και η υπεράντληση που μπορεί να οδηγήσει σε μη-αντιστρεπτή υφαλμύρωση των υπόγειων υδροφορέων.

Ειδικότερα, τόσο στην ευρύτερη όσο και στην άμεση περιοχή επέμβασης δημιουργείται υπόγεια καρστική υδροφορία, η οποία ειδικά είναι εκτεθειμένη στο θαλάσσιο μέτωπο. Η υδροστατική στάθμη του εν λόγω υδροφόρου είναι πλησίον του απόλυτου υψομέτρου 0 και υπάρχει έντονη ανάμειξη με το θαλασσινό νερό, με συνέπεια την έντονη υφαλμύρωση του.

Α.8.1.1 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Κλιματική αλλαγή

Η κλιματική αλλαγή είναι ένα φαινόμενο το οποίο ήδη εξελίσσεται, παρατηρείται και αναλύεται σε ολόκληρο τον πλανήτη. Επηρεάζει δε, ένα μεγάλο σύνολο ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται και οι δραστηριότητες στον τομέα του τουρισμού, με τις σημαντικότερες αρνητικές επιπτώσεις να εντοπίζονται στη μείωση της ελκυστικότητας των προορισμών, τη μείωση των διανυκτερεύσεων, την αύξηση του κόστους των υποδομών και τη μείωση των οικονομικών δεικτών γενικότερα. Εντός του πλαισίου αυτού, έχουν καταρτιστεί Στρατηγικές σε Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Εθνικό επίπεδο προς την κατεύθυνση κατανόησης του φαινομένου και κατάρτισης σχεδίου δράσεων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

Η μελέτη της Τράπεζας της Ελλάδος (ΕΜΕΚΑ, 2011) κατέδειξε ότι οι μεταβολές στη συχνότητα και ένταση των ακραίων φαινομένων θα είναι μια από τις κύριες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής για τον ελλαδικό χώρο με επακόλουθες αρνητικές επιδράσεις

²⁶ Οι επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής στην Ανάπτυξη, Ιούνιος 2017,
https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2017/06/climate_change10.pdf

στην ευπάθεια των κοινωνιών και οικοσυστημάτων λόγω της έκθεσής τους σε νέας έντασης περιβαλλοντικούς κινδύνους.

Πιο συγκεκριμένα, η καλοκαιρινή ξηρασία αναμένεται να αυξηθεί ακόμα περισσότερο οδηγώντας σε επιμήκυνση των περιόδων ξηρασίας και σε πιέσεις στα υδατικά αποθέματα περιοχών με ήδη αυξημένη ευπάθεια. Παράλληλα, οι υψηλής έντασης βροχοπτώσεις αναμένεται να γίνουν πιο συχνές στα επόμενα έτη, με συνέπεια στις αστικές περιοχές οι ξαφνικές πλημμύρες να γίνονται όλο και πιο συχνές λόγω των έντονων τοπικών φαινομένων.

Το Δεκέμβριο του 2014, το Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (νυν Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας / ΥΠΕΝ), το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών και η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤΤΕ), υπέγραψαν μνημόνιο συνεργασίας που αφορούσε εκτός των άλλων και στην σύνθεση του κειμένου της Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στη Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ). Στο πλαίσιο της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και των σχετικών κανονιστικών υποχρεώσεων (αρ. 43 του Ν. 4414/2016 και ΥΑ 11258/6-3-2017 – ΦΕΚ 873/Β/2017), εκπονείται το «Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ)» της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Γενικός του στόχος είναι η ενίσχυση της «ανθεκτικότητας» της περιφέρειας στην κλιματική αλλαγή μέσω συγκεκριμένων δράσεων και τομεακών πολιτικών.

Κλιματικές μεταβολές - Εκτίμηση κλιματικής τρωτότητας

Βάσει της Εθνικής Στρατηγικής για την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ), ορίζεται ότι στο πλαίσιο σύνταξης των εκάστοτε περιφερειακών ΠεΣΠΚΑ, οφείλεται να πραγματοποιηθεί ανάλυση εκτίμησης της κλιματικής τρωτότητας και κινδύνου των διαφόρων τομέων και δραστηριοτήτων σε επίπεδο Περιφέρειας, αλλά όπως προαναφέρθηκε, το ΠεΣΠΚΑ της ΠΙΝ δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

Από τα δεδομένα του ΕΣΠΚΑ σχετικά με την τρωτότητα των Περιφερειών της χώρας, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων εμφανίζει ΜΕΣΗ τρωτότητα στον τομέα του τουρισμού.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το υπό διαβούλευση ΠεΣΠΚΑ της ΠΙΝ, η **τουριστική δραστηριότητα** αποτελεί το βασικότερο και ταχύτερα αναπτυσσόμενο τομέα ανάπτυξης της Περιφέρειας, έχοντας μεγάλη συνεισφορά στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Οι βασικότερες κλιματικές μεταβολές οι οποίες αναμένεται να καταστήσουν τρωτή την τουριστική δραστηριότητα της Περιφέρειας είναι οι ακόλουθες:

- ✓ Η αύξηση της θερμοκρασίας.
- ✓ Η μείωση του υετού που κατακρημνίζεται.
- ✓ Η αύξηση της συχνότητας και σφοδρότητας των πλημμυρικών φαινομένων.
- ✓ Η άνοδος της Στάθμης Θάλασσας (ΑΣΘ).

Η **τρωτότητα** της τουριστικής δραστηριότητας της Περιφέρειας ως προς την Κλιματική Αλλαγή βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα έγκειται:

- Στη δυσφορία των επισκεπτών κατά τους θερινούς μήνες, λόγω των ακραίων υψηλών θερμοκρασιών που αναπτύσσονται.
- Στην ποσοτική και ποιοτική υποβάθμιση ευαίσθητων υδατικών οικοσυστημάτων και κατ' επέκταση στη μείωση της επισκεψιμότητάς τους.
- Στην αύξηση της συχνότητας εκδήλωσης των ακραίων καιρικών φαινομένων (πλημμυρικά φαινόμενα, πυρκαγιές κ.λπ.).

- Στην απαξίωση των παραλιακών υποδομών, λόγω της ΑΣΘ (π.χ. υποχώρηση ακτογραμμής, διάβρωση ακτών μείωση επιφάνειας παραλίας, εγκατάλειψη παραλιακών τουριστικών υποδομών και δραστηριοτήτων).
- Στην ανεπαρκή υδροδότηση της Περιφέρειας, λόγω της αυξημένης ζήτησης από τον τουρισμό και της μείωσης των υδατικών αποθεμάτων.
- Στην υποβάθμιση της ποιότητας των δικτύων μεταφορών, λόγω κατολισθήσεων και πλημμυρικών φαινομένων και κατ' επέκταση στη μείωση της επισκεψιμότητας των τουριστικών περιοχών της Περιφέρειας.
- Στην πρόκληση καταστροφών στους αρχαιολογικούς χώρους και στα ιστορικά μνημεία από τα ακραία καιρικά φαινόμενα.

Σχετικά με τις **παράκτιες ζώνες** της ΠΙΝ, οι οποίες αποτελούν περιοχές συγκέντρωσης σημαντικών δραστηριοτήτων για την οικονομία (εμπόριο, τουρισμός, αλιεία κτλ.) αλλά και περιοχές με υψηλή οικολογική αξία, το ΠεΣΠΚΑ εκτιμά ότι οι κρίσιμες κλιματικές μεταβολές που αναμένεται να επηρεάσουν αυτές τις περιοχές είναι:

- ✓ Η Άνοδος της Στάθμης Θάλασσας (ΑΣΘ).
- ✓ Η αύξηση των ακραίων καιρικών φαινομένων.
- ✓ Η αύξηση της θερμοκρασίας.
- ✓ Η μείωση των κατακρημνισμάτων.

Ως προς την **τρωτότητα** στην ΑΣΘ και στα ακραία καιρικά φαινόμενα, τα σημαντικότερα φαινόμενα που αναμένεται να εκδηλωθούν στις παράκτιες ζώνες εκτιμώνται ως εξής:

- Διάβρωση ακτών και υποχώρηση ακτογραμμής.
- Πρόκληση κατολισθήσεων και υποχώρηση βραχωδών πρανών, σε παράκτιες περιοχές με απότομα πρανή.
- Πρόκληση φθορών σε θαλάσσιες υποδομές, όπως λιμένες, αλιευτικά καταφύγια και έργα προστασίας ακτών (π.χ. κυματοθραύστες, πρόβολοι).
- Υποβάθμιση και πρόκληση φθορών σε τουριστικές, εμπορικές, οικιστικές και μεταφορικές υποδομές που βρίσκονται σε μικρή απόσταση από την ακτή (π.χ. οργανωμένες παραλίες, ξενοδοχειακές μονάδες και ενοικιαζόμενα δωμάτια, κατοικίες, παραλιακοί δρόμοι).

Ως *υψηλής τρωτότητας κρίνονται όλες οι υποδομές που βρίσκονται σε μικρή απόσταση από την ακτή* και ιδιαίτερα οι υποδομές των δυτικών ακτών των νησιών του Ιονίου, οι οποίες σύμφωνα με τα ΣΔΚΠ αναμένεται να παρουσιάσουν τη σημαντικότερη ΑΣΘ. Ιδιαίτερης σημασίας για την παράκτια ζώνη είναι οι υποδομές που σχετίζονται με τον τουρισμό, καθώς ο τομέας αυτός είναι από τους σημαντικότερους για την οικονομική ζωή και ευρωστία της ΠΙΝ.

Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

Στο υπό διαβούλευση Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) προτείνονται μέτρα προσαρμογής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής, καθώς και συγκεκριμένες δράσεις υλοποίησης των μέτρων αυτών.

Ειδικότερα, στον **τομέα του Τουρισμού**, το ΠεΣΠΚΑ της ΠΙΝ, κύριο μέτρο είναι η προώθηση της ανταγωνιστικότητας και ελκυστικότητας των προορισμών τουριστικού ενδιαφέροντος. Ως βασικό στόχο, το ΠεΣΠΚΑ θέτει την προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού με στόχο τη διεύρυνση της αιχμής της τουριστικής περιόδου.

Οι δράσεις που προτείνονται από το ΠεΣΠΚΑ προς αυτήν την κατεύθυνση περιλαμβάνουν:

- Τη δημιουργία σχεδίου αξιολόγησης της τουριστικής περιόδου εξαιτίας της Κλιματικής Αλλαγής.
- Την αξιοποίηση υπαρχουσών υποδομών και η ανάπτυξη νέων με βάση τις διαγραφόμενες μεταβολές στις εποχικές τουριστικές δραστηριότητες.
- Τη στρατηγική επανατοποθέτηση του τουρισμού.

Άλλο βασικό μέτρο είναι η αντιμετώπιση των αυξημένων θερμοκρασιών και της έλλειψης νερού στις τουριστικές εγκαταστάσεις. Με το μέτρο αυτό, το ΠεΣΠΚΑ προτείνει ο τουριστικός τομέας να επενδύσει σε υποδομές με σκοπό τη βελτίωση των κλιματικών συνθηκών και την εξοικονόμηση ενέργειας και νερού στις τουριστικές εγκαταστάσεις.

Οι προτεινόμενες δράσεις προς την κατεύθυνση αυτή, περιλαμβάνουν:

- Την ανάπτυξη βιοκλιματικών υποδομών και τη χρήση προηγμένων τεχνολογιών στις εγκαταστάσεις.
- Την προώθηση επενδύσεων σε υποδομές και τεχνολογίες, ώστε να αντιμετωπιστεί η έλλειψη νερού.
- Την προώθηση επενδύσεων σε υποδομές, με σκοπό τη μετάβαση του τουριστικού προϊόντος σε αντίστοιχο χαμηλότερου αποτυπώματος άνθρακα, ώστε να μειώνεται το κόστος λειτουργίας και το προϊόν αυτό να είναι ανταγωνιστικό σε ευαίσθητοποιημένους τουρίστες.
- Την παροχή κινήτρων στις τουριστικές επιχειρήσεις για μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και νερού.

Αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών σε τοπικό επίπεδο

Οι κυριότερες υποδομές και δράσεις αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών και έκτακτων αναγκών καθορίζονται στα Επιχειρησιακά Σχέδια Πολιτικής Προστασίας του Δήμου: «*Μνημόνιο Ενεργειών για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση δασικών πυρκαγιών στο Δήμο Ιθάκης*» και «*Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών σε περίπτωση καταστροφικού σεισμού την περιοχή της Ιθάκης*» που έχουν συνταχθεί στο πλαίσιο της μελέτης «Επιχειρησιακής Οργάνωσης Δήμου Ιθάκης για την Πολιτική Προστασία & την Αντιμετώπιση Φυσικών & Τεχνολογικών Κινδύνων» και στο πλαίσιο των Οδηγιών και Σχεδίων της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

Πλέον αυτών, το εγκεκριμένο *Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) του Βαθέως* του 1986 (βλ. και υπο-κεφάλαιο Α.3.3.2) έχει καθορίσει χώρους κατάλληλους για συγκέντρωση του πληθυσμού σε περίπτωση σεισμού, εγκαταστάσεις έκτακτης ανάγκης και δομές πολιτικής προστασίας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του ως προς την ασφάλεια και προστασία του οικισμού (βλ. Α.8.1.2 για λεπτομερέστερη καταγραφή).

Πέραν των Σχεδίων αυτών, δεν γίνεται περεταίρω αναφορά για άλλες υποδομές και δράσεις για την αντιμετώπιση καταστροφών στο επίπεδο του νησιού.

Άξιο αναφοράς είναι ότι βρίσκεται υπό υλοποίηση πρότυπο πιλοτικό πρόγραμμα για την αντιπυρική και αντιπλημμυρική προστασία του νησιού μετά την υπογραφή

Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Σημειώνεται ότι το πρόγραμμα έχει δύο άξονες²⁷:

- Τη μελέτη μείωσης της πλημμυρικής διακινδύνευσης σε οικισμούς της Ιθάκης, που περιλαμβάνει έργα ελέγχου και ρύθμισης των πλημμυρικών ροών (check dams) έξω από τον αστικό ιστό κάθε οικισμού.
- Τη μελέτη οριοθέτησης-διευθέτησης ρεμάτων του νησιού.

Ταυτόχρονα, θα ξεκινήσει επίσης η διαδικασία με τελικό στόχο την εκπόνηση δασικής μελέτης για την πρόληψη και καταστολή πυρκαγιών, με τη συμμετοχή του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και του Δήμου Ιθάκης.

A.8.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

A.8.2.1 ΟΔΕΥΣΕΙΣ ΔΙΑΦΥΓΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΤΑΦΥΓΗΣ ΜΕ ΓΝΩΜΟΝΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ - ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΧΩΡΟΙ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ, ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

Στη **ζώνη άμεσης επιρροής** και ειδικότερα μέσω του εγκεκριμένου ΓΠΣ και των Επιχειρησιακών Σχεδίων Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Ιθάκης καθορίζονται οι χώροι συγκέντρωσης για προσωρινή καταφυγή, στέγαση και παροχή διοικητικής μέριμνας των κατοίκων του Βαθέως [και της ευρύτερης περιοχής] σε περίπτωση φυσικής καταστροφής.

Οι προτάσεις του ΓΠΣ για την ασφάλεια και προστασία του οικισμού καταγράφονται ως εξής:

- Καθορισμός των κατάλληλων χώρων για συγκέντρωση πληθυσμού σε περίπτωση σεισμού και εγκαταστάσεων έκτακτης ανάγκης (δεξαμενές νερού, αποθήκες υλικών-σκηνές). Ειδικότερα, οι κατάλληλοι χώροι (υπαίθριοι και στεγασμένοι) που προτείνονται στο Βαθύ είναι τα 3 σχολεία (Παιδικός Σταθμός – Νηπιαγωγείο, Δημοτικό Σχολείο Ιθάκης και Γυμνάσιο – Λύκειο Ιθάκης) και το Δημοτικό Γήπεδο Ποδοσφαίρου Ιθάκης, ενώ έχουν προταθεί επίσης άλλοι 2 χώροι, ένα πάρκο και μία πλατεία, οι οποίοι δεν έχουν υλοποιηθεί μέχρι σήμερα.
- Ίδρυση πυροσβεστικού σταθμού και νέων σημείων υδροληψίας για πυρόσβεση. Σημειώνεται ότι σήμερα η Ιθάκη διαθέτει μία πυροσβεστική υπηρεσία, το Πυροσβεστικό Κλιμάκιο Ιθάκης το οποίο βρίσκεται στον οικισμό του Περαχωρίου. Στο εγκεκριμένο ΓΠΣ έχει προταθεί η ίδρυση πυροσβεστικού σταθμού στο Βαθύ, πρόταση η οποία δεν έχει υλοποιηθεί μέχρι σήμερα.

Επιπλέον, το «Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών σε περίπτωση καταστροφικού σεισμού την περιοχή της Ιθάκης» και το «Μνημόνιο Ενεργειών για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση δασικών πυρκαγιών στο Δήμο Ιθάκης» καθορίζουν την

²⁷ Σχετικές πληροφορίες έχουν αντληθεί από τους ιστοτόπους:

https://www.fireservice.gr/el_GR/-/se-skiatho-kai-skopelo-o-chrestos-stylianides-protypo-pilotiko-programma-antipyrikes-kai-antiplennyrikes-thorakises-ton-sporadon και https://www.epoli.gr/protypo_pilotiko_programma_antiplimnyrikis_thwrakisis-a-160105.html (Τελευταία πρόσβαση: 28/2/2023)

αξιοποίηση των εξής χώρων σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, με εξυπηρετούμενη περιοχή όλη τη Νότια Ιθάκη:

- Οι χώροι του γηπέδου και το προαύλιο του Γυμνασίου στο Βαθύ καθορίζονται ως Επιχειρησιακό Κέντρο Νοτίου Ιθάκης και προβλέπεται να μεταφερθεί η οργάνωση της πολιτικής προστασίας του Δήμου. Αυτοί οι χώροι θα αποτελέσουν το βασικό σημείο υποδοχής-φιλοξενίας των κατοίκων της ΔΚ Ιθάκης και της ΤΚ Περαχωρίου, και εάν απαιτηθεί θα λειτουργήσει και καταυλισμός.
- Στον προαύλιο χώρο του Δημοτικού Σχολείου στο Βουνάκι, θα μεταφερθεί το Κέντρο Υγείας εάν απαιτηθεί.

Στα συγκεκριμένα Σχέδια δεν έχει καθορισθεί ακριβές δίκτυο διαφυγής σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών.

Επισημαίνεται ότι η **περιοχή επέμβασης** του ΕΠΣ, αν και εξυπηρετείται σχετικά άμεσα από τις καθορισμένες υποδομές καταφυγής-φιλοξενίας του Βαθέως (απόσταση από κοινόχρηστη οδό ως το γήπεδο του Βαθέως ~2 χλμ. και πρόσβαση σε ~5' με ΙΧ και ~25' πεζή, βλ. Εικόνα 67), εκτιμάται ότι σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ο εξυπηρετούμενος πληθυσμός της περιοχής επέμβασης θα πρέπει να εξυπηρετηθεί από ασφαλείς χώρους καταφυγής με γνώμονα τη βέλτιστη δυνατή προσβασιμότητα και εγγύτητα. Ως εκ τούτου, σε μεταγενέστερο στάδιο υλοποίησης και αδειοδότησης της τουριστικής ανάπτυξης θα απαιτηθεί η εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης έκτακτων αναγκών και ο καθορισμός οργανωμένου δικτύου διαφυγής στο επίπεδο της περιοχής επέμβασης, με στόχο την άμεση αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών (καθορισμός χώρων συγκέντρωσης-δικτύων διαφυγής-κατάλληλες υποδομές-δράσεις πρόληψης κτλ.).

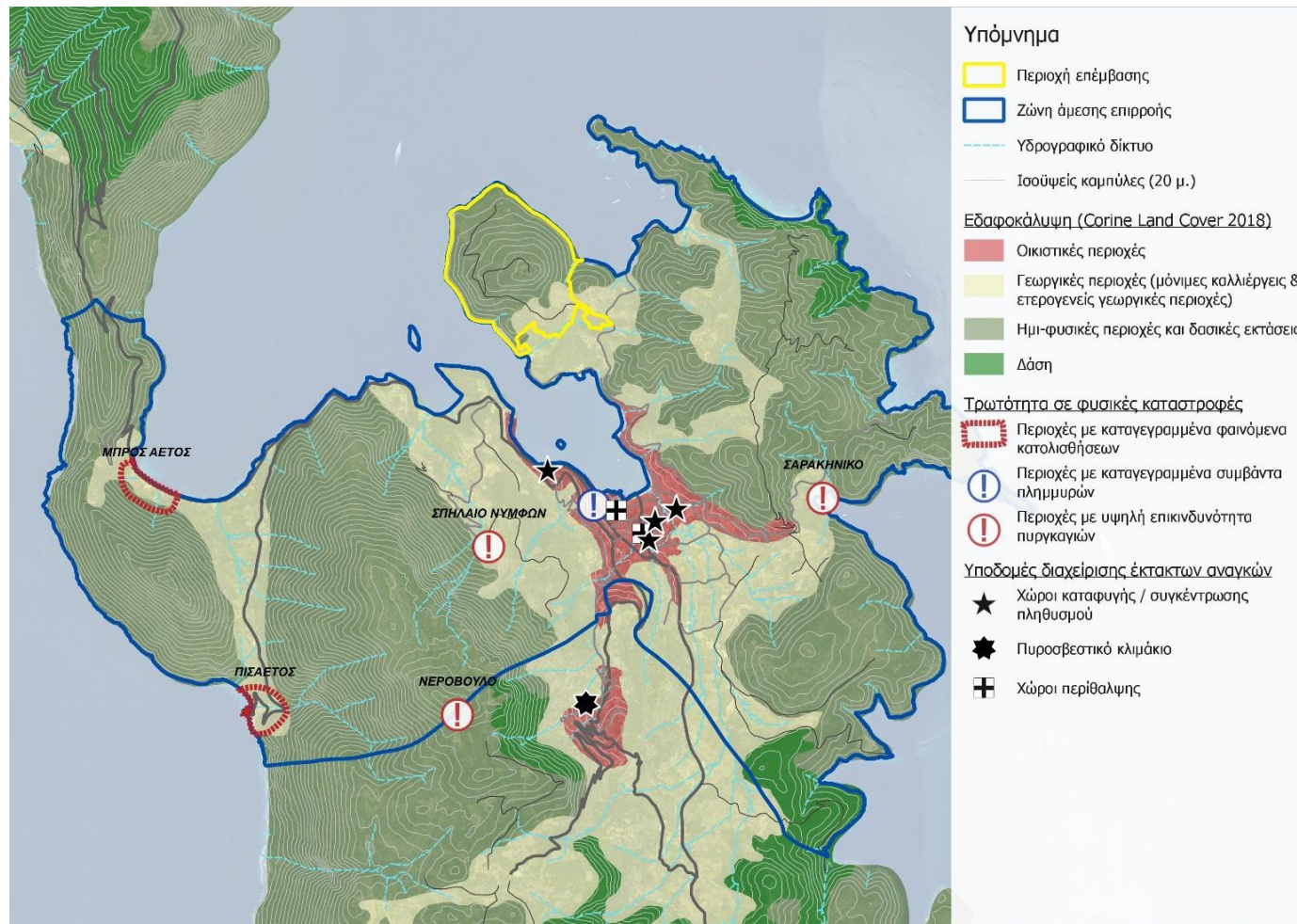
Εικόνα 67: Πρόσβαση από την περιοχή επέμβασης του ΕΠΣ σε καθορισμένους χώρους καταφυγής-φιλοξενίας στο Βαθύ σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης

Πηγή: Google maps, Επεξεργασία: Ομάδα Μελέτης

Στην παρακάτω Εικόνα 68 απεικονίζονται οι υφιστάμενοι χώροι διαχείρισης έκτακτων αναγκών (χώροι καταφυγής, χώροι περιθαλψής, δομές πολιτικής προστασίας) στο επίπεδο της ΖΑΕ, όπως έχουν καθορισθεί από το ΓΠΣ Ιθάκης και από τα Σχέδια Πολιτικής Προστασίας καθώς και οι καταγεγραμμένες περιοχές επικινδυνότητας από φυσικές καταστροφές.

Εικόνα 68: Κίνδυνοι και Πολιτική Προστασία στο επίπεδο της ζώνης άμεσης επιρροής

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΧΩΡΙΚΩΝ, ΓΕΩΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΕΚΠΟΝΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ, ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΕΣΤΕΡΟΥ

A.9 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

A.9.1 ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΥΠΕΡΚΕΙΜΕΝΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ / ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Στο υπο-κεφάλαιο A.2.3 και στο υπο-κεφάλαιο A.3.3.1 αποδελτιώθηκαν αναλυτικά οι κατευθύνσεις των υπερκείμενων επιπέδων χωρικού σχεδιασμού και αναπτυξιακού προγραμματισμού, ενώ τεκμηριώθηκε σε κάθε κεφάλαιο η συμβατότητα και η εναρμόνιση του παρόντος ΕΠΣ με τους ειδικότερους στόχους και κατευθύνσεις του κάθε Πλαισίου/Σχεδίου/Προγράμματος. Στο παρόν υπο-κεφάλαιο συνοψίζονται οι κατευθύνσεις ανά Πλαίσιο/Σχέδιο/Πρόγραμμα.

Από το **Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ)** ιδιαίτερη σημασία έχουν οι κατευθύνσεις για τη χωρική διάρθρωση του κλάδου του Τουρισμού με επιμέρους επιδιώξεις (ορθολογική οργάνωση και ανάπτυξη του τομέα, βελτίωση απόδοσης και ανταγωνιστικότητα του τομέα με προσαρμογή και εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος) αλλά και οι κατευθύνσεις για τη χωρική οργάνωση του παράκτιου και νησιωτικού χώρου (στήριξη εναλλακτικών και ήπιων μορφών ανάπτυξης, βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων κτλ.), ενώ ελλείπει Ειδικό Χωροταξικού Πλαισίου Τουρισμού σε ισχύ, ιδιαίτερη βαρύτητα έχουν οι κατευθύνσεις για τον Τουρισμό.

Σύμφωνα με το **Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΕΠΧΣΑΑ-Υ)**, στο θαλάσσιο χώρο της νήσου Ιθάκης ορίζονται δύο Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΑΥ) κατηγορίας Β (περιοχές με περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης υδατοκαλλιεργειών). Ωστόσο, οι περιοχές αυτές χωροθετούνται σε αντιδιαμετρικούς κόλπους του νησιού -σε σχέση με την περιοχή επέμβασης- σε μεγάλη απόσταση, με συνέπεια να μη δημιουργούνται ασυμβατότητες και συγκρούσεις. Παράλληλα, τυχόν μεμονωμένες χωροθετήσεις διέπονται από τους κανόνες και περιορισμούς χωροθέτησης του Πλαισίου.

Με το **Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία (ΕΠΧΣΑΑ-Β)** αποθαρρύνεται η χωροθέτηση βιομηχανικών μονάδων στην κρίσιμη παραθαλάσσια ζώνη αλλά και σε περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος. Ειδικότερα, σε επίπεδο Περιφέρειας δίδεται σαφής προτεραιότητα στον κλάδο του τουρισμού έναντι της βιομηχανίας, ενώ σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο [ΠΕ Κεφαλληνίας – ΠΕ Ιθάκης] δίδεται πολύ χαμηλή προτεραιότητα άσκησης χωρικής πολιτικής για τη μεταποίηση.

Με το **Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικό Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)** τίθενται ειδικά κριτήρια χωροθέτησης των μονάδων ΑΠΕ στο νησιωτικό χώρο. Επιπλέον αυτών τίθενται κριτήρια για την ένταξη των αιολικών εγκαταστάσεων στο τοπίο σύμφωνα με το Παράρτημα IV του Ειδικού Πλαισίου. Λαμβάνοντας υπόψη τις περιορισμένες δυνατότητες αξιοποίησης ΑΠΕ τις αλλά και εφαρμόζοντας τα κριτήρια χωροθέτησης και τις ζώνες αποκλεισμού για τις αιολικές μονάδες, διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος της νήσου Ιθάκης δεν ενδείκνυται για χωροθέτηση ΑΠΕ και δεν αποτελεί περιοχή προτεραιότητας.

Με το **Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο (ΠΧΠ) Ιονίων Νήσων** προωθείται η αναβάθμιση του συμβατικού, μαζικού τουρισμού, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού αλλά και η προώθηση του ποιοτικού τουρισμού σε όλη την Περιφέρεια. Η Ιθάκη εντάσσεται στην ευρύτερη ανθρωπογεωγραφική ενότητα των μικρών νησιών, ενώ για την ενότητα του παράκτιου χώρου προωθείται: η προστασία και ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, η διασύνδεση των παράκτιων τουριστικών περιοχών με την ενδοχώρα με παράλληλη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος αλλά και ο σταδιακός περιορισμός της εκτός σχεδίου δόμησης με την παράλληλη προώθηση των υποδοχέων τουριστικής ανάπτυξης.

Πλέον αυτών, το Βαθύ καθορίζεται ως τουριστικός πόλος εθνικής εμβέλειας, ενώ για το νησί καθορίζονται ευρείες ζώνες ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων. Ειδικότερα, στο νησί οι ζώνες αυτές εξειδικεύονται σε: Χωρικές Ενότητες Γεωργίας (γεωργικές εκτάσεις Βαθέως – Περαχωρίου, Σταυρού – Φρικών – Εξαγωγής και περιοχή παραγωγής του οίνου ΠΟΠ Μαυροδάφνη στις Τ.Κ. Ιθάκης και Περαχωρίου), Χωρική Ενότητα Κτηνοτροφίας (περιοχή μεταξύ Λεύκης – Μονής Καθαρών – Κιονίου – Σταυρού) ενώ ως Χωρική Ενότητα Τουρισμού με εξειδίκευση στον ειδικό και εναλλακτικό τουρισμό καθορίζεται όλο το νησί της Ιθάκης.

Παράλληλα, το νησί της Ιθάκης ορίζεται ως περιοχή με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού, ενώ σε αυτό πλαίσιο ιδιαίτερη σημασία έχουν:

- ✓ Η διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των φυσικών, ιστορικών, αρχιτεκτονικών, κ.α. σημείων του χώρου, καθώς και της κλίμακας των οικισμών,
- ✓ Η προσαρμογή της τυπολογίας των καταλυμάτων και άλλων σχετικών με τον τουρισμό υποδομών σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής και των ειδικών - εναλλακτικών μορφών τουρισμού που υποστηρίζουν καθώς και
- ✓ Η προώθηση πολιτικών ολοκληρωμένων και σύνθετων τουριστικών υποδομών ήπιας ανάπτυξης (οργανωμένοι υποδοχείς και σύνθετα τουριστικά καταλύματα ήπιας ανάπτυξης).

Επίσης, κατευθύνσεις δίδονται για την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, ενώ στο πλαίσιο της Στρατηγικής Τοπίου, η νήσος Ιθάκη ιεραρχείται ως «τοπίο περιφερειακής αξίας», με ειδικότερη κατεύθυνση για όλες τις ζώνες τοπίου είναι η κατασκευή νέων τουριστικών καταλυμάτων να εντάσσεται στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον και το τοπίο καθώς και να προωθηθούν οι ήπιες και εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Στο **Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ιονίων Νήσων 2021-2027**, ο τουρισμός αναδεικνύεται ως κυρίαρχη μορφή στην τριτογενή δραστηριότητα της Περιφέρειας με σημαντικές, ωστόσο, υστερήσεις που αφορούν κυρίως: στο είδος του τουρισμού (μαζικός τουρισμός), στην έντονη εποχικότητα αλλά και στη χωρική ανισότητα. Το αναπτυξιακό όραμα της ΠΙΝ για την τρέχουσ Προγραμματική Περίοδο διατυπώνεται ως εξής: «Ιόνια Νησιά: Ελκυστικός Προορισμός, Βιώσιμος Τόπος,

Ανθεκτική Περιφέρεια», ενώ βασικός Στρατηγικός Στόχος [ΣΣ1] είναι *ο εμπλουτισμός του παραγωγικού συστήματος & προτύπου στην κατεύθυνση της «έξυπνης εξειδίκευσης», με κύριο Άξονα Προτεραιότητας, την ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας μέσω της προώθησης της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας και του ψηφιακού μετασχηματισμού της.*

Η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS) Ιονίων Νήσων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, θέτει ως βασικό στόχο την αναβάθμιση της Περιφέρειας ως τουριστικό προορισμό βελτιώνοντας τους βασικούς δείκτες επιδόσεων του τομέα (έσοδα, διάρκεια παραμονής, εύρος τουριστικής περιόδου), ενώ το Τουριστικό/Πολιτιστικό Σύμπλεγμα καθορίζεται ως κάθετη Προτεραιότητα περιφερειακής εξειδίκευσης για περαιτέρω ενίσχυση. Για τον τομέα του Τουρισμού αναγνωρίζεται ότι λείπουν οι μεγάλες επιχειρήσεις με δυνατότητα να επενδύουν σε μεγάλης έκτασης εγκαταστάσεις, και να παρέχουν σύνθετα πακέτα υπηρεσιών, κάτι που είναι προαπαιτούμενο για την ενεργοποίηση πολλών κατηγοριών θεματικού τουρισμού. Ως βασικός Στρατηγικός Στόχος [ΣΣ 3] τίθεται -μεταξύ άλλων- *η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας του παραγωγικού συστήματος με έμφαση στους τομείς προτεραιότητας,* ενώ ως επιμέρους Ειδικός Στόχος [ΕΣ 3.1] *η ενίσχυση οικονομικών δραστηριοτήτων περιφερειακής προτεραιότητας που συνδέονται με την αναβάθμιση της παραγωγικής ικανότητας, την ανάπτυξη εξειδικευμένων αγορών.*

A.9.2 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟ 1ο ΚΑΙ 2ο ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Όπως προαναφέρθηκε στο υπο-κεφάλαιο A.3.3.2, το μοναδικό θεσμοθετημένο Σχέδιο 1^{ου} επιπέδου πολεοδομικού σχεδιασμού στην Ιθάκη είναι το ΓΠΣ του οικισμού Βαθέως βάσει του Ν. 1337/1983, το οποίο όμως καλύπτει τον οικιστικό χώρο της πρωτεύουσας του νησιού. Παράλληλα, το Βαθύ διαθέτει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο (2^ο επίπεδο πολεοδομικού σχεδιασμού). Αναφέρεται ότι μία σύγκριση μεταξύ των θεσμοθετημένων χρήσεων μεταξύ των δύο επιπέδων σχεδιασμού και με τις πραγματικές χρήσεις που αφορά στον οικιστικό χώρο του Βαθέως ξεφεύγει των σκοπών της παρούσας μελέτης.

Αναφέρεται ότι η περιοχή επέμβασης εμπίπτει στον εξω-οικιστικό χώρο του νησιού, ο οποίος δεν καλύπτεται από σχέδια ρυθμιστικού χαρακτήρα / χρήσεων γης. Όπως επισημάνθηκε, η έλλειψη θεσμοθετημένων Σχεδίων 1^{ου} επιπέδου πολεοδομικού σχεδιασμού για τον εξω-οικιστικό χώρο επιτρέπει την άναρχη διάχυση των οικιστικών και τουριστικών χρήσεων (διάσπαρτη εκτός σχεδίου δόμηση) και δεν προωθεί τις κατευθύνσεις των υπερκείμενων επιπέδων χωροταξικού σχεδιασμού.

A.9.3 ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ, ΤΙΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ

Ο Δήμος Ιθάκης δεν διαθέτει δημοσιευμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ή άλλο Στρατηγικό Σχέδιο (π.χ. ΣΟΑΠ, ΟΧΕ, ΣΒΑΚ κτλ.) που να αποτελεί βάση για τον αναπτυξιακό ή άλλο τομεακό προγραμματισμό του Δήμου.

Μοναδική δημοσιευμένη μελέτη που επηρεάζει την κυκλοφοριακή οργάνωση στη ζώνη άμεσης επιρροής αποτελεί η «*Κυκλοφοριακή μελέτη βελτίωσης κυκλοφορίας και στάθμευσης οχημάτων και κίνησης πεζών στην ευρύτερη περιοχή του ιστορικού κέντρου*

πéριξ του λιμένα του οικισμού Βαθύ Ιθάκης»²⁸. Βασικό αντικείμενο της μελέτης είναι η διαχείριση και βελτίωση της κυκλοφορίας, στάθμευσης καθώς και της κίνησης των πεζών στο ιστορικό και τουριστικό κέντρο του οικισμού Βαθύ, κατά τη θερινή περίοδο που τα προβλήματα οξύνονται περισσότερο. Η συγκεκριμένη μελέτη προτείνει βελτιώσεις που είναι κατά κανόνα διαχειριστικές.

Οι βασικές προτάσεις και κατευθύνσεις για την κυκλοφοριακή οργάνωση του Βαθέως περιλαμβάνουν:

- Ιεράρχηση οδικού δικτύου σε βαθμίδες (κύριες συλλεκτήριες-δευτερεύουσες συλλεκτήριες-τοπικές οδοί).
- Άμεσες βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις/κυκλοφοριακές ρυθμίσεις στον οικισμό σε εντοπισμένα σημεία (π.χ. ρυθμιστική και πληροφοριακή σήμανση, μονοδρομήσεις, μέγιστο όριο ταχύτητας, οριζόντια σήμανση, διαβάσεις κτλ.).
- Μεσοπρόθεσμες ρυθμίσεις κυκλοφορίας, όπου δίδονται κατευθύνσεις για άλλες ειδικές μελέτες (π.χ. χάραξη περιφερειακής οδού, διαπλάτυνση παραλιακής οδού με ξύλινο deck σε προβόλους πάνω από τη θάλασσα).
- Ρυθμίσεις και διαχείριση στάθμευσης με μέτρα όπως: διαμόρφωση και αναβάθμιση των υφιστάμενων χώρων στάθμευσης, εξεύρεση νέων χώρων, εντοπισμένες ρυθμίσεις για απαγόρευση και διαμόρφωση θέσεων στάθμευσης παρά την οδό, καθορισμός θέσεων στάθμευσης για ειδικά οχήματα (τουριστικά λεωφορεία, βυτιοφόρα, Ταξί κτλ.).

Οι παραπάνω κυκλοφοριακές ρυθμίσεις παρότι δεν αφορούν την κυκλοφοριακή οργάνωση της περιοχής επέμβασης, αναμένεται να επηρεάσουν θετικά την ευρύτερη περιοχή του Βαθέως με στόχο την αποσυμφόρηση της κυκλοφορίας και της στάθμευσης αλλά και την αύξηση του επιπέδου ασφαλείας των μετακινούμενων.

A.9.4 ΣΥΝΘΕΣΗ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΠΣ ΚΑΙ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ A.9.1 ΚΑΙ A.9.3

Ο κύριος σκοπός του παρόντος ΕΠΣ είναι η δημιουργία ενός οργανωμένου υποδοχέα μίας ολοκληρωμένης και ήπιας τουριστικής ανάπτυξης με υπερτοπική κλίμακα και στρατηγική σημασία. Οι ειδικοί στόχοι / αρχές σχεδιασμού της επιδιωκόμενης ανάπτυξης καταγράφονται ως εξής:

- ✓ Δημιουργία πρότυπου τουριστικού συγκροτήματος υψηλών απαιτήσεων και χαμηλού χωρικού αποτυπώματος.
- ✓ Πλήρης εναρμόνιση με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής και ένταξη στο ιδιαίτερο τοπίο της Ιθάκης.
- ✓ Προώθηση ενός νέου μοντέλου και προϊόντος τουρισμού («τουρισμός εμπειριών/βιωματικός τουρισμός») με ένα σύνολο εμπειριών/βιωμάτων, δραστηριοτήτων, υπηρεσιών και ανέσεων που συνθέτουν μία νέα ολιστική αξία για την τουριστική ανάπτυξη.

²⁸ Η μελέτη αντλήθηκε από τον ιστότοπο του Δήμου Ιθάκης στο εξής link:
<http://ithaki.gr/%CE%BA%CF%85%CE%BA%CE%BB%CE%BF%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE-%CE%BC%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%84%CE%B7-%CE%B2%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CF%85%CE%BA%CE%BB%CE%BF/> (Τελευταία πρόσβαση: 21/04/2023)

- ✓ Ανάπτυξη εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής (ενδεικτικά: κέντρο αναζωογόνησης (spa), τουριστικός λιμένας-καταφύγιο κτλ.) και προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού (π.χ. οινοτουρισμός, αγροτουρισμός, γαστρονομικός τουρισμός, καταδυτικός τουρισμός κ.ά.) μέσω των αντίστοιχων δράσεων και ειδικών εγκαταστάσεων.
- ✓ Ολοκληρωμένη ανάπτυξη με μορφή οργανωμένου υποδοχέα τουριστικών δραστηριοτήτων (ΟΥΤΚ) με ενιαίο σχεδιασμό και επάρκεια σε υποδομές.
- ✓ Ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής συνιστώσας στην αναπτυξιακή λειτουργία της ανάπτυξης, εντάσσοντας -ήδη από το στάδιο του σχεδιασμού- μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας, χρήση υλικών φιλικών προς το περιβάλλον καθώς και των αντίστοιχων υποδομών.
- ✓ Εναρμόνιση και πλήρης ενσωμάτωση στο ιδιαίτερο τοπίο του νησιού, μέσω της προσαρμογής των τουριστικών εγκαταστάσεων και κατασκευών στα μορφολογικά πρότυπα, στην κλίμακα και στη φυσιογνωμία της ευρύτερης περιοχής.

Στον παρακάτω Πίνακας 34 καταγράφεται αναλυτικά η συσχέτιση και η συμβατότητα των στόχων του ΕΠΣ με τις κατευθύνσεις του υπερκείμενου Σχεδιασμού/Προγραμματισμού ανά Πλαίσιο/Σχέδιο/Πρόγραμμα. Η συμβατότητα ή μη καθώς και ο βαθμός εναρμόνισης αξιολογούνται ποιοτικά με την κλίμακα και τους συμβολισμούς του Πίνακας 33.

Πίνακας 33: Εύρος τιμών ποιοτικής βαθμονόμησης συμβατότητας και ευθυγράμμισης με την κατεύθυνση

--	Πλήρης ασυμβατότητα / Ισχυρή ανατροπή της κατεύθυνσης
-	Μερική ασυμβατότητα / Μερική ανατροπή της κατεύθυνσης
0	Δεν τίθεται θέμα συμβατότητας / Δεν επηρεάζει/επηρεάζεται από την κατεύθυνση
+	Συμβατότητα / Μερική ή μέτρια εναρμόνιση και ευθυγράμμιση με την κατεύθυνση
++	Πλήρης συμβατότητα / Πλήρης εναρμόνιση και ευθυγράμμιση με την κατεύθυνση

Πίνακας 34: Συγκεντρωτικός πίνακας κατευθύνσεων του υπερκείμενου σχεδιασμού/προγραμματισμού ανά Πλαίσιο/Σχέδιο/Πρόγραμμα και αξιολόγηση της συμβατότητας με τους ειδικούς στόχους του ΕΠΣ

Επίπεδα Σχεδιασμού/Προγραμματισμού		Κατευθύνσεις	Συσχέτιση και συμβατότητα με τους στόχους / αρχές του ΕΠΣ
Υπερκείμενος Χωρικός Σχεδιασμός	Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ) ΦΕΚ 128/Α/2008	Ορθολογική οργάνωση και ανάπτυξη του τομέα του Τουρισμού στο πλαίσιο της αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας	+
		Βελτίωση της απόδοσης και ανταγωνιστικότητας του τομέα με την προσαρμογή και τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος και του σχεδιασμού στα νέα δεδομένα και τάσεις της τουριστικής αγοράς	++
		Διάχυση της τουριστικής δραστηριότητας σε νέες περιοχές και προώθηση της ισόρροπης και αειφόρου ανάπτυξης σύμφωνα με τις φυσικές, πολιτιστικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής	+
		Περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών τουριστικού ενδιαφέροντος	+
		Εξασφάλιση της προστασίας και της βιωσιμότητας των πόρων	+
		Αναβάθμιση της εικόνας των τουριστικών προορισμών προκειμένου να καταστούν ελκυστικότεροι και ασφαλέστεροι	++
		Προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος και του τοπίου	+
		Περιορισμός της διάσπαρτης εκτός σχεδίου δόμησης τουριστικών εγκαταστάσεων σε ευαίσθητες περιοχές (Natura, ορεινός χώρος, μικρά νησιά με χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης)	++

		Επιτάχυνση του ρυθμού ανανέωσης της τουριστικής προσφοράς στην κατεύθυνση της αναβάθμισης, της χωρικής και χρονικής διεύρυνσης και του εμπλουτισμού της τουριστικής δραστηριότητας, καθώς και της εξαρχής ανάπτυξης επιλεγμένων ειδικών μορφών τουρισμού με ηπιότερα κατά κύριο λόγο χαρακτηριστικά	++
		Βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, τόσο του θαλάσσιου όσο και του χερσαίου τμήματος της παράκτιας ζώνης, με ιδιαίτερη προσοχή στους υδάτινους πόρους που συνήθως σπανίζουν, με σεβασμό στη χωρητικότητα και αντοχή των οικοσυστημάτων και στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής. Αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των νησιών και στήριξη εναλλακτικών και ήπιων μορφών ανάπτυξης	+
		Ως προς τη <u>χωρική οργάνωση ειδικών κατηγοριών περιοχών</u> : Διαφύλαξη της πλούσιας βιοποικιλότητας και των τοπίων που αποτελούν βασικά στοιχεία έλξης και, επομένως, συγκριτικά πλεονεκτήματα των περιοχών αυτών, καθώς και της αρμονίας του ανθρωπογενούς με το φυσικό περιβάλλον, που αποτελεί προϋπόθεση ποιότητας ζωής. Προς τούτο, κατά το σχεδιασμό, πρέπει να γίνονται σεβαστές η κλίμακα του χώρου και η δυναμική αναπαραγωγής του φυσικού περιβάλλοντος και να λαμβάνεται υπόψη η φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων	+
		Ειδικότερα ως προς τη <u>χωρική οργάνωση του παράκτιου και νησιωτικού χώρου</u> : - Βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, τόσο του θαλάσσιου όσο και του χερσαίου τμήματος της παράκτιας ζώνης, [...], με σεβασμό στη χωρητικότητα και αντοχή των οικοσυστημάτων και στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής. Αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των νησιών και στήριξη εναλλακτικών και ήπιων μορφών ανάπτυξης. - Προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού - Αναβάθμιση των υφιστάμενων τουριστικών εγκαταστάσεων και υπηρεσιών και η καθιέρωση υψηλότερων προδιαγραφών για τις νεότερες	++
		Ως προς τη <u>διαχείριση του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου</u> : Διατύπωση όρων και προϋποθέσεων για την προστασία των, μικρής κλίμακας, τοπίων που αφθονούν στον αγροτικό και τον αστικό χώρο, σε συνδυασμό με την επιδίωξη ήπιας και ποιοτικής τουριστικής ανάπτυξης	++

		ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Το προτεινόμενο ΕΠΣ είναι συμβατό με τις κατευθύνσεις που παρέχει το ΓΠΧΣΑΑ καθώς συνεισφέρει στην ορθολογική οργάνωση και ανάπτυξη του κλάδου στην περιοχή, βελτιώνοντας ταυτόχρονα την εικόνα της και εμπλουτίζοντας το τουριστικό προϊόν με τον εναλλακτικό τουρισμό, τον τουρισμό ευεξίας και τον αθλητικό τουρισμό που αποτελούν τάσεις της αγοράς. Ταυτόχρονα, μεριμνά για την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιωσιμότητα των πόρων.	
	Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (ΕΠΧΣΑΑ-Τ) 2013	<i>Στην παρούσα φάση δεν υφίσταται Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό σε ισχύ. Παρόλα αυτά κρίνεται σκόπιμη η αναφορά των κατευθύνσεων του ΕΠΧΣΑΑ-Τ 2013.</i>	
		A.2 Αναπτυσσόμενες Τουριστικά Περιοχές	
		Ολοκληρωμένες τουριστικές παρεμβάσεις με αναπτυξιακό χαρακτήρα για την περιοχή.	++
		Ανάδειξη στοιχείων ταυτότητας και αναγνωρισιμότητας της περιοχής.	++
		Ανάπτυξη ειδικών τουριστικών υποδομών και εγκαταστάσεων που εμπλουτίζουν και διευρύνουν το τουριστικό προϊόν.	++
		Πρωώθηση μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας των εγκαταστάσεων (προώθηση ΑΠΕ, βιοκλιματικών μεθόδων σχεδιασμού κ.ά.).	+
		Προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, με την αναγνώριση και συνδυασμένη προβολή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε περιοχής.	+
		Αξιοποίηση των εκάστοτε τοπικών πόρων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, περιηγητικού, πεζοπορικού, πολιτιστικού τουρισμού κ.λπ.).	+
		Βελτίωση της προσβασιμότητας των δυσπρόσιτων τουριστικών πόρων.	+
		Αναμόρφωση των όρων και περιορισμών της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων με βάση τις ακόλουθες κατευθύνσεις:	+

		- Περιορισμός της κατασκευής νέων καταλυμάτων σε κατηγορίες 3, 4 και 5 αστέρων - Σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε δέκα (10) στρέμματα και θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8, 9 και 10 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως.	
		<u>Δ.1 Νησιά – Ομάδα Ι Τουριστικά ανεπτυγμένα και αναπτυσσόμενα νησιά</u>	
		Έλεγχος των περιβαλλοντικών πιέσεων και του είδους της ανάπτυξης.	++
		Πρώθηση μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας των εγκαταστάσεων.	+
		Ένταξη υποδομών και εγκαταστάσεων ειδικών/εναλλακτικών μορφών τουρισμού στο προσφερόμενο προϊόν, με μέριμνα για την προστασία των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων στην περιοχή ανάπτυξής τους.	++
		Προσαρμογή νέων εγκαταστάσεων στα μορφολογικά πρότυπα και την κλίμακα των οικισμών.	+
		Πολιτικές ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων ήπιας ανάπτυξης και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων ήπιας ανάπτυξης έναντι της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων.	++
		ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Το προτεινόμενο ΕΠΣ είναι συμβατό με τις κατευθύνσεις που παρείχε το ΕΠΧΣΑΑ-Τ του 2013,ακόμα και αν δεν είναι πλέον σε ισχύ. Αναμένεται να αποτελέσει μία ολοκληρωμένη, ήπια και οργανωμένη τουριστική παρέμβαση αναπτυξιακού χαρακτήρα, συμβάλλοντας στην ανάδειξη στοιχείων ταυτότητας και αναγνωρισιμότητας της ευρύτερης περιοχής το οποίο προωθεί τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, και που στοχεύει στην ενσωμάτωσή του στο ιδιαίτερο φυσικό τοπίο και μορφολογία της περιοχής, βασισμένο στις αρχές εξοικονόμησης ενέργειας, ενεργειακής αποδοτικότητας, χρήσης παραδοσιακών και φιλικών προς το περιβάλλον υλικών και βιώσιμης και συνετής διαχείρισης φυσικών πόρων.	

	Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΕΠΧΣΑΑ-Υ) ΦΕΚ 2505/Β/2011	Στο θαλάσσιο χώρο της νήσου Ιθάκης ορίζονται δύο (2) Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργείων (ΠΑΥ) κατηγορίας Β (περιοχές με περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης υδατοκαλλιεργείων): - Περιοχή Β.1.1 – Νοτιοανατολικές ακτές Ιθάκης - Περιοχή Β.1.2 – Νοτιοδυτικές ακτές Ιθάκης με κύρια υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα την ιχθυοκαλλιέργεια.	0
		Τίθεται γενικός περιορισμός ως προς την ελάχιστη απόσταση μονάδων υδατοκαλλιέργειας από τουριστικές εγκαταστάσεις: 1.000 μέτρα τουλάχιστον από λειτουργούσα τουριστική μονάδα ή εγκατάσταση και 500 μέτρα, εφόσον δεν υπάρχει οπτική επαφή. Οι ανωτέρω περιορισμοί θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και αμφίδρομα κατά την εγκατάσταση των προαναφερόμενων δραστηριοτήτων εγγύς μονάδων υδατοκαλλιέργειας.	++
		Η χωροθέτηση νέων μονάδων θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας πρέπει να αποφεύγεται στις περιοχές που χαρακτηρίζονται ως ανεπτυγμένες τουριστικά ή παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον για την ανάπτυξη θαλάσσιου τουρισμού.	+
		ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Το προτεινόμενο ΕΠΣ είναι συμβατό με τις κατευθύνσεις του ΕΠΧΣΑΑΤ-Υ, διότι δεν επηρεάζει περιοχές που είναι κατάλληλες για ανάπτυξη υδατοκαλλιεργείων (ευθεία απόσταση περί τα 4 χλμ), ενώ παράλληλα δεν επηρεάζεται από καθορισμένες ΠΑΥ σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ειδικού Πλαισίου.	
	Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία (ΕΠΧΣΑΑ-Β) ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/2009	Στην κρίσιμη παραθαλάσσια ζώνη πρέπει να αποθαρρύνεται η χωροθέτηση βιομηχανικών μονάδων, με εξαίρεση αυτές που έχουν ανάγκη χωροθέτησης σε άμεση επαφή με θαλάσσιο μέτωπο. Η κατεύθυνση αυτή είναι ιδιαίτερα έντονη σε ζώνες που χαρακτηρίζονται από το χωροταξικό σχεδιασμό ως προτεραιότητας για τον τουρισμό ή τον παραθερισμό.	++
		Για τη χωρική ενότητα Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, ο κλάδος της βιομηχανίας δεν αντιπροσωπεύει κύριο τομέα του αναπτυξιακού προτύπου της Χωρικής Ενότητας.	0
		Για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων σημειώνεται ότι η βάση της μεταποίησης δεν έχει σαφή κλαδική φυσιογνωμία, ούτε υπάρχουν επαρκώς ισχυρά συγκριτικά	+

		πλεονεκτήματα. Κύρια κατεύθυνση για την πολιτική χρήσεων γης είναι: Η σαφής προτεραιοποίηση του τουρισμού έναντι της βιομηχανίας.	
		Στο επίπεδο του τ. Νομού Κεφαλληνίας-Ιθάκης [πλέον ΠΕ Κεφαλληνίας – ΠΕ Ιθάκης], η γενική προτεραιότητα άσκησης χωρικής πολιτικής για τη μεταποίηση ορίζεται ως πολύ χαμηλή (0,5-).	0
		ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Το προτεινόμενο ΕΠΣ είναι συμβατό με το ΕΠΧΣΑΑ-Β, αφενός διότι δίνεται σαφής προτεραιότητα στον κλάδο του τουρισμού σε επίπεδο Περιφέρειας, και αφετέρου, διότι δεν επηρεάζει περιοχές που προορίζονται για τη διατήρηση / μετεγκατάσταση / ανάπτυξη μεταποιητικών δραστηριοτήτων.	
	Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικό Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ ΦΕΚ 2464/Β/2008	<u>Αιολικές εγκαταστάσεις:</u> Πέραν των περιοχών αποκλεισμού και ζωνών ασυμβατότητας χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων που έχει εισάγει οριζόντια στον εθνικό χώρο το Ειδικό Πλαίσιο, εισάγονται ειδικά κριτήρια χωροθέτησης αιολικών μονάδων στο νησιωτικό χώρο (μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης εδαφών σε επίπεδο πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. και κριτήρια ένταξης στο τοπίο). Η περιοχή επέμβασης εμπίπτει σε ζώνη αποκλεισμού χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων.	++
		<u>Μικρά υδροηλεκτρικά έργα (ΜΥΗΕ):</u> Οι περιοχές αξιοποίησης υδατικού δυναμικού εντοπίζονται κυρίως σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές (δασικές ή χέρσες εκτάσεις), όπου η ύπαρξη του φυσικού πόρου (νερό) σε συνδυασμό με την υψομετρική διαφορά που επιτυγχάνεται από το σημείο υδροληψίας μέχρι τον σταθμό παραγωγής ενέργειας, εξασφαλίζουν την σκοπιμότητα και βιωσιμότητα του έργου. Οι περιοχές αποκλεισμού και τα ειδικά κριτήρια χωροθέτησης καθορίζονται από το Ειδικό Πλαίσιο.	0
		<u>Εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας:</u> Ως περιοχές προτεραιότητας μπορούν να θεωρηθούν οι άγονες περιοχές/μη υψηλής παραγωγικότητας, αθέατες από πολυσύχναστους χώρους, και με δυνατότητες διασύνδεσης με το Δίκτυο ή το Σύστημα. Ειδικότερα για τα νησιά πλην Κρήτης και Εύβοιας είναι επιθυμητή η κατά προτεραιότητα χωροθέτηση μικρών εγκαταστάσεων.	0

		<u>Εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της ενέργειας από βιομάζα ή βιοαέριο:</u> Ως προνομιακές περιοχές χωροθέτησης θεωρούνται ενδεικτικά, οι χώροι που ευρίσκονται πλησίον γεωργικών εκμεταλλεύσεων παραγωγής της πρώτης ύλης, ΧΥΤΑ, εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, μεγάλων κτηνοτροφικών ή πτηνοτροφικών μονάδων, μονάδων παραγωγής χαρτοπολτού, μονάδων παραγωγής χυμών και τοματοπολτού, πάσης φύσεως γεωργικών ή κτηνοτροφικών βιομηχανιών, ζωοτροφών. Αποκλείεται η χωροθέτησή τους εντός των αντίστοιχων περιοχών που προβλέπονται και για τις αιολικές εγκαταστάσεις, ενώ καθορίζονται ελάχιστες αποστάσεις από τις εν λόγω περιοχές.	0
		<u>Γεωθερμική ενέργεια:</u> Ως περιοχές προτεραιότητας ορίζονται οι περιοχές της χώρας που διαθέτουν εκμεταλλεύσιμο γεωθερμικό δυναμικό, ενώ οι περιοχές αποκλεισμού ταυτίζονται με αυτές που προβλέπονται για τις αιολικές εγκαταστάσεις, προβλέποντας ζώνη απόστασης πλάτους 500 μ. από τα όρια περιοχών εντός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων, Π.Ο.Τ.Α., Π.Ο.Α.Π.Δ. του τριτογενούς τομέα και των ατύπως διαμορφωμένων, στο πλαίσιο της εκτός σχεδίου δόμησης, τουριστικών και οικιστικών, όπως αυτές ορίζονται στο εν λόγω πλαίσιο, θεματικών πάρκων και τουριστικών λιμένων.	0
		ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Το προτεινόμενο σχέδιο είναι συμβατό με το ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ, διότι δεν επηρεάζει περιοχές που ενδείκνυνται ως περιοχές προτεραιότητας για την ανάπτυξη εγκαταστάσεων ΑΠΕ.	
	Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο (ΠΧΠ) Ιονίων Νήσων ΦΕΚ 16/ΑΑΠ/2019	Το πρότυπο χωρικής ανάπτυξης που θέτει το ΠΧΠ για την Περιφέρεια, στοχεύει στη σύζευξη του αναπτυξιακού προτύπου και του προτύπου χωρικής ανάπτυξης, ενώ συγκεκριμένα για τον τουρισμό προβλέπεται η αναβάθμιση του συμβατικού, μαζικού τουρισμού, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού με προβολή του ιδιαίτερου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και τοπίου, με γνώμονα την προστασία, ανάδειξη και ορθολογισμένη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, του τοπίου και της πολιτιστικής κληρονομιάς, εξυπηρετώντας τους μακροπρόθεσμους αναπτυξιακούς στόχους.	++
		Η προστασία και ανάδειξη και ορθολογισμένη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, του τοπίου και της πολιτιστικής κληρονομιάς [...] ιδίως με την ενίσχυση της	++

		ταυτότητας των Ιονίων Νήσων και την προώθηση του ποιοτικού και των ειδικών μορφών τουρισμού.	
		Καθορισμός της έδρας του Δ. Ιθάκης (Βαθύ) ως τουριστικός πόλος εθνικής εμβέλειας	++
		Στα <u>μικρά νησιά</u> [στα οποία συμπεριλαμβάνεται και η Ιθάκη], ως στόχος τίθεται η αντιμετώπιση του καθεστώτος της «διπλής» νησιωτικότητας που αφορά στις περιορισμένες σε έκταση παραγωγικές δραστηριότητες και τη δύσκολη προσπελασιμότητα. Συγκεκριμένα, δίνονται κατευθύνσεις για τη διατήρηση της γεωργίας, την ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών, τη δημιουργία οργανωμένων λιμενικών υποδομών μικρού μεγέθους και την κατασκευή των απαραίτητων τεχνικών και περιβαλλοντικών υποδομών μικρής κλίμακας.	+
		Στην <u>ενότητα του παράκτιου χώρου</u> [όπου εντάσσεται η περιοχή επέμβασης] δίδονται οι εξής κατευθύνσεις: - Συμβατότητα χερσαίων και θαλάσσιων χρήσεων γης. - Προστασία και ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, οικοσυστημάτων και τοπίων. - Διασύνδεση των παράκτιων τουριστικών περιοχών μεταξύ τους και με την ενδοχώρα με παράλληλη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, στη βάση της συμπληρωματικότητας των δραστηριοτήτων και της πολυλειτουργικής γεωργίας. - Σταδιακός περιορισμός και κατάργηση της εκτός σχεδίου δόμησης (π.χ. κατάργηση παρεκκλίσεων, απαγόρευση δόμησης έως μια απόσταση από τον αιγιαλό, προστασία γεωργικής γης, χωρικοί υποδοχείς τουριστικής ανάπτυξης).	++
		Όλο το νησί της Ιθάκης εντάσσεται στις <u>περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού</u> , με τις εξής κατευθύνσεις: - Διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των φυσικών, ιστορικών, αρχιτεκτονικών, κ.α. σημείων του χώρου, καθώς και της κλίμακας των οικισμών - Προσαρμογή της τυπολογίας των καταλυμάτων (μορφολογικοί περιορισμοί, δυναμικότητα, κατηγορίες) και άλλων σχετικών με τον τουρισμό υποδομών σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής και των ειδικών - εναλλακτικών μορφών τουρισμού που υποστηρίζουν.	++

		- Πολιτικές ολοκληρωμένων και σύνθετων τουριστικών υποδομών ήπιας ανάπτυξης (οργανωμένοι υποδοχείς και σύνθετα τουριστικά καταλύματα ήπιας ανάπτυξης). <i>Επισημαίνεται ότι η περιοχή επέμβασης εμπίπτει στη Χωρική Ενότητα Τουρισμού που έχει καθοριστεί από το ΠΧΠ, χωρίς αλληλοεπικαλύψεις με καθορισμένες Χωρικές Ενότητες άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων.</i>	
		Σε ό,τι αφορά στους όρους σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, και ειδικότερα <u>για τις περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού</u> δίδεται η κατεύθυνση για αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε δεκαπέντε (15) στρέμματα και θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8,9 και 10 κλινών / στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων αντίστοιχα.	++
		Στο πλαίσιο της προστασίας και ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της Περιφέρειας, δίδονται οι εξής βασικές κατευθύνσεις: - Προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων, - Ορθολογική διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, - Προστασία του αγροτικού τοπίου ή και άλλων στοιχείων που προσδίδουν ιδιαίτερη ταυτότητα στην Περιφέρεια.	+
		Αναφορικά με τη Στρατηγική για το Τοπίο της Περιφέρειας, η Ιθάκη ιεραρχείται ως «τοπίο περιφερειακής αξίας» (Ζώνη Τοπίου Ιθάκης) που χαρακτηρίζεται από επιμέρους αγροτικά τοπία και δομικές κατασκευές καθώς και μεμονωμένα στοιχεία φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (σπήλαια, ακτές, παραδοσιακοί οικισμοί κτλ.). Ειδική κατεύθυνση για όλες τις ζώνες τοπίου είναι: η βελτίωση και εκσυγχρονισμός των υφισταμένων τουριστικών καταλυμάτων καθώς και η κατασκευή νέων με ένταξη στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον και το τοπίο και προώθηση ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.	++
		ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Το προτεινόμενο ΕΠΣ είναι απόλυτα συμβατό με το εγκεκριμένο ΠΧΠ Ιονίων Νήσων καθώς συμβάλλει στην επίτευξη βασικών στόχων του πρότυπου χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας, ενισχύοντας την ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού αλλά και προωθώντας τον ποιοτικό τουρισμό. Θα αποτελέσει οργανωμένο χωρικό υποδοχέα τουριστικής ανάπτυξης, αντίθετα από τη διάσπαρτη και σημειακή εκτός σχεδίου δόμηση (η οποία αποθαρρύνεται από το ΠΧΠ), διαφοροποιώντας το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν της Ιθάκης αλλά και της Περιφέρειας. Επίσης, εντάσσεται στην ευρεία ζώνη ανάπτυξης	

		τουρισμού (Χωρική Ενότητα Τουρισμού) και ειδικότερα στις περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού, υιοθετώντας πλήρως την κατεύθυνση για την προώθηση πολιτικών ολοκληρωμένων και σύνθετων τουριστικών υποδομών ήπιας ανάπτυξης που δίδεται για τις εν λόγω περιοχές, προωθώντας τη Στρατηγική για το Τοπίο της Περιφέρειας.	
Υπερκείμενος Αναπτυξιακός Προγραμματισμός	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ιονίων Νήσων 2021-2027	Κύρια <u>αναπτυξιακή Πρόκληση</u> για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο είναι: η ι-σχυροποίηση της παραγωγικής δυναμικότητας & ικανότητας [Πρόκληση 1], η οποία εξειδικεύεται επιμέρους στην <i>ανάγκη για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του περιφερειακού παραγωγικού ιστού & προτύπου [Πρόκληση 1.1]</i> . Κύρια <u>μέτρα πολιτικής</u> είναι: - Ενθάρρυνση της δημιουργίας προστιθέμενης αξίας (επιχειρηματικότητα) με βάση κυρίως τις τομεακές παραγωγικές προτεραιότητες της RIS, [...] - Ενίσχυση «ενδο» & «δια-τομεακών» συνεργασιών, καθώς και συστημάτων-δομών στήριξης της (νεοφυούς ιδίως) επιχειρηματικότητας, - Δημιουργία συνθηκών νέας, βιώσιμης απασχόλησης, μέσω της παραγωγικής εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού και στρατηγικών για την επιτόπου συγκράτηση των νέων και των ταλέντων.	++
		Το <u>Αναπτυξιακό όραμα της ΠΙΝ</u> για την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο διατυπώνεται: «Ιόνια Νησιά: Ελκυστικός Προορισμός, Βιώσιμος Τόπος, Ανθεκτική Περιφέρεια».	++
		Για την επίτευξη του Οράματος, βασικός Στρατηγικός Στόχος [ΣΣ1] του ΠΕΠ είναι: ο εμπλουτισμός του παραγωγικού συστήματος & προτύπου στην κατεύθυνση της «έξυπνης εξειδίκευσης». Ως κύριος Άξονα Προτεραιότητας, τίθεται η <i>ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας μέσω της προώθησης της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας και του ψηφιακού μετασχηματισμού της</i> , ενώ ως Ειδικός Στόχος καθορίζεται η <i>ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜμΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων</i> .	++
		ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Το προτεινόμενο ΕΠΣ εκτιμάται ότι είναι απόλυτα συμβατό με το ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, βελτιώνοντας την ανταγωνιστικότητα του περιφερειακού παραγωγικού ιστού, ενισχύοντας την προστιθέμενη αξία με βάση τις τομεακές παραγωγικές προτεραιότητες της RIS [Τουριστικό/Πολιτιστικό Σύμπλεγμα], δημιουργώντας συνθήκες βιώσιμης απασχόλησης και νέες θέσεις εργασίες για τη συγκράτηση των νέων στον τόπο τους, ενθαρρύνοντας τις διακλαδικές επιχειρηματικές συνεργασίες (αγροδιατροφή) αλλά και την	

		προώθηση τομέων που συνδέονται με την περιφερειακή «έξυπνη εξειδίκευση» (αγροδιατροφή & γαστρονομία, τουρισμός εμπειρίας/πολιτισμός κ.λπ.).	
	Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (RIS3IN) 2021-2027 (έκδοση 2.0, Οκτώβριος 2021)	Η Στρατηγική θέτει ως βασικό στόχο την αναβάθμισή της Περιφέρειας ως τουριστικό προορισμό βελτιώνοντας τους βασικούς δείκτες επιδόσεων του τομέα (έσοδα, διάρκεια παραμονής, εύρος τουριστικής περιόδου).	++
		Για τον τομέα του Τουρισμού σημειώνεται ότι λείπουν οι μεγάλες επιχειρήσεις με δυνατότητα να επενδύουν σε μεγάλης έκτασης εγκαταστάσεις, και να παρέχουν σύνθετα πακέτα υπηρεσιών, κάτι που είναι προαπαιτούμενο για την ενεργοποίηση πολλών κατηγοριών θεματικού τουρισμού.	++
		Το Τουριστικό/Πολιτιστικό Σύμπλεγμα καθορίζεται ως κάθετη Προτεραιότητα περιφερειακής εξειδίκευσης για περαιτέρω ενίσχυση, ενώ ως <u>κύριες περιοχές παρέμβασης</u> ορίζονται: • Ενίσχυση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών σε πεδία τουρισμού γαστρονομίας, κρουαζιέρας, υγείας-ευεξίας, εκπαίδευσης, συνεδρίων-θερινών σχολείων, καταδυτικού, αγροτουρισμού, κλπ. • Ανάπτυξη νέων και βελτίωση υφιστάμενων υπηρεσιών εμπειρίας • Προώθηση & ανάδειξη τοπικής γαστρονομίας	++
		Ως βασικός Στρατηγικός Στόχος [ΣΣ 3] τίθεται -μεταξύ άλλων- η <i>ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας του παραγωγικού συστήματος με έμφαση στους τομείς προτεραιότητας</i> , ενώ ως επιμέρους Ειδικός Στόχος [ΕΣ 3.1] η <i>ενίσχυση οικονομικών δραστηριοτήτων περιφερειακής προτεραιότητας που συνδέονται με την αναβάθμιση της παραγωγικής ικανότητας, την ανάπτυξη εξειδικευμένων αγορών</i> .	++
		ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Το προτεινόμενο ΕΠΣ εκτιμάται ότι εναρμονίζεται πλήρως με τις επιδιώξεις και τους στόχους της RIS3IN αφού αναμένεται να συμβάλλει στην αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικής ανθεκτικότητας της Περιφέρειας, αλλά και να συνεισφέρει στη βελτίωση των βασικών δεικτών επιδόσεων του τουρισμού.	
	ΓΠΣ Βαθέως	Μικρό τμήμα της ιδιοκτησίας εμπίπτει εντός ορίου του ΓΠΣ του Ν. 1337/83 και ειδικότερα στη ζώνη τουριστικής ανάπτυξης που πρότεινε το ΓΠΣ.	+

Άλλες μελέτες και Στρατηγικά Σχέδια	ΦΕΚ 67/Δ/1986	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Το προτεινόμενο ΕΠΣ είναι απόλυτα συμβατό με τον χωρικό προορισμό και την αναπτυξιακή σκοπιμότητα της ζώνης τουριστικής ανάπτυξης που προτείνεται από το ΓΠΣ και στην οποία εμπίπτει εν μέρει η περιοχή επέμβασης.	
	ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης	<i>Το ΣΧΟΟΑΠ του Δ. Ιθάκης βρίσκεται σε εξέλιξη (έχουν παραδοθεί τα στάδια Α και Β1)</i>	0
	Κυκλοφοριακή μελέτη Βαθέως	Οι βασικές προτάσεις και κατευθύνσεις για την κυκλοφοριακή οργάνωση του Βαθέως περιλαμβάνουν: την ιεράρχηση οδικού δικτύου σε βαθμίδες, άμεσες βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις/κυκλοφοριακές ρυθμίσεις στον οικισμό σε εντοπισμένα σημεία, μεσοπρόθεσμες ρυθμίσεις κυκλοφορίας, όπου δίδονται κατευθύνσεις για άλλες ειδικές μελέτες, ρυθμίσεις και διαχείριση στάθμευσης. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Οι κυκλοφοριακές αυτές ρυθμίσεις δεν αφορούν την περιοχή επέμβασης, αναμένεται όμως να επηρεάσουν θετικά την ευρύτερη περιοχή του Βαθέως με στόχο την αποσυμφόρηση της κυκλοφορίας και της στάθμευσης αλλά και την αύξηση του επιπέδου ασφαλείας των μετακινούμενων και κρίνονται απόλυτα συμβατές με το σχεδιασμό του εν λόγω ΕΠΣ.	0

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A.9.5 ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Η΄ ΜΕ ΟΜΟΡΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Σήμερα, οι χωρικές αλληλεπιδράσεις της περιοχής επέμβασης με την ευρύτερη περιβάλλουσα περιοχή και τον Δήμο είναι ισχνές ως ασήμαντες, αφού η περιοχή λειτουργεί ως χώρος παραθεριστικής κατοικίας, με εποχιακή λειτουργία. Σε περίπτωση τουριστικής αξιοποίησης της περιοχής με ήπιο και ολοκληρωμένο τρόπο σύμφωνα με τους ειδικότερους στόχους του ΕΠΣ, οι αλληλεπιδράσεις της περιοχής επέμβασης με την ευρύτερη περιοχή εκτιμώνται ως θετικές και ισχυρές σε διάφορα επίπεδα (χωροταξικές, αναπτυξιακές, κοινωνικές αλληλεπιδράσεις) ενώ λόγω της κλίμακας της ανάπτυξης δεν αναμένονται αρνητικές και σημαντικής κλίμακας χωρικές επιπτώσεις. Παράλληλα, ο χωρικός προορισμός και η ήπια ανάπτυξη που προωθείται αναμένεται να μη δημιουργήσει ασυμβατότητες και συγκρούσεις με τις υφιστάμενες, προγραμματιζόμενες και τις επιτρεπόμενες χρήσεις που αναπτύσσονται στη ζώνη άμεσης επιρροής.

Άμεσες λειτουργικές αλληλεπιδράσεις της περιοχής επέμβασης με άλλες όμορες Δημοτικές Ενότητες δεν αναμένονται λόγω της γεωγραφικής ασυνέχειας του νησιωτικού χώρου.

A.9.6 ΕΙΣΡΟΕΣ ΑΠΟ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΕΚΠΟΝΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

A.9.6.1 ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ

Όπως αναφέρθηκε στο υπο-κεφάλαιο A.4.9.3, εντός της περιοχής επέμβασης, εντοπίζονται τρία (3) υδατορέματα, τα οποία και αποτελούν αντικείμενο της υποστηρικτικής υδραυλικής μελέτης με σκοπό την προσωρινή οριοθέτηση τους.

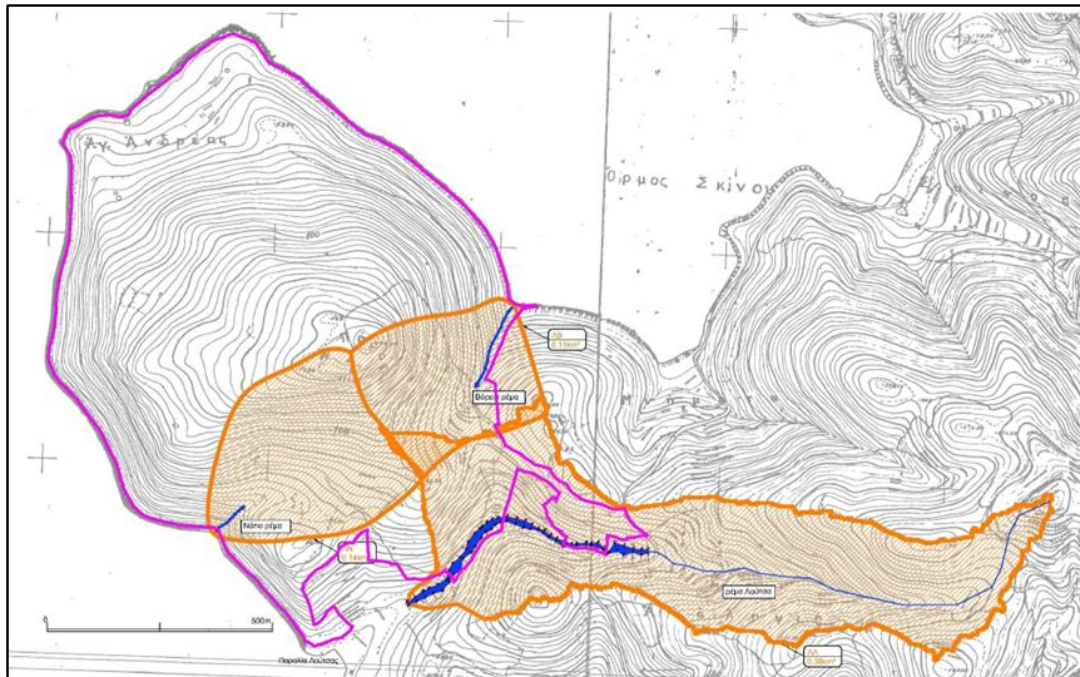
Πρόκειται για μεμονωμένους κλάδους πρώτης τάξης με λεκάνες απορροής μικρής έκτασης. Στο πλαίσιο της υδραυλικής μελέτης και δεδομένου ότι δεν έχει εντοπισθεί άλλη ονομασία, αναφέρονται ως εξής:

- **βόρειο ρέμα**, το οποίο αναπτύσσεται βόρεια της περιοχής μελέτης και εκβάλλει στον όρμο Σκίνου.
- **νότιο ρέμα**, το οποίο αναπτύσσεται νότια της περιοχής μελέτης και εκβάλλει στον κόλπο Βαθέως.
- **ρέμα Λούτσας**, το οποίο αναπτύσσεται στα όρια της περιοχής μελέτης και εκβάλλει στον κόλπο Βαθέως, στην παραλία με την ονομασία Λούτσα.

Αντικείμενο της Υδραυλικής Μελέτης είναι: ο προσδιορισμός της λεκάνης απορροής κάθε ρέματος και των φυσικογεωγραφικών, γεωλογικών και οικολογικών του χαρακτηριστικών, ο υπολογισμός του χρόνου συγκέντρωσης κάθε λεκάνης και της πλημμυρικής παροχής σχεδιασμού για περίοδο επαναφοράς 50 ετών και ο προσδιορισμός των γραμμών πλημμύρας κατά μήκος κάθε εκ των τριών ρεμάτων.

Στην Εικόνα 69 που ακολουθεί καθορίζονται οι λεκάνες απορροής κάθε ρέματος, οι οποίες έχουν χαραχθεί επί του τοπογραφικού χάρτη της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού (ΓΥΣ) κλίμακας 1:5.000.

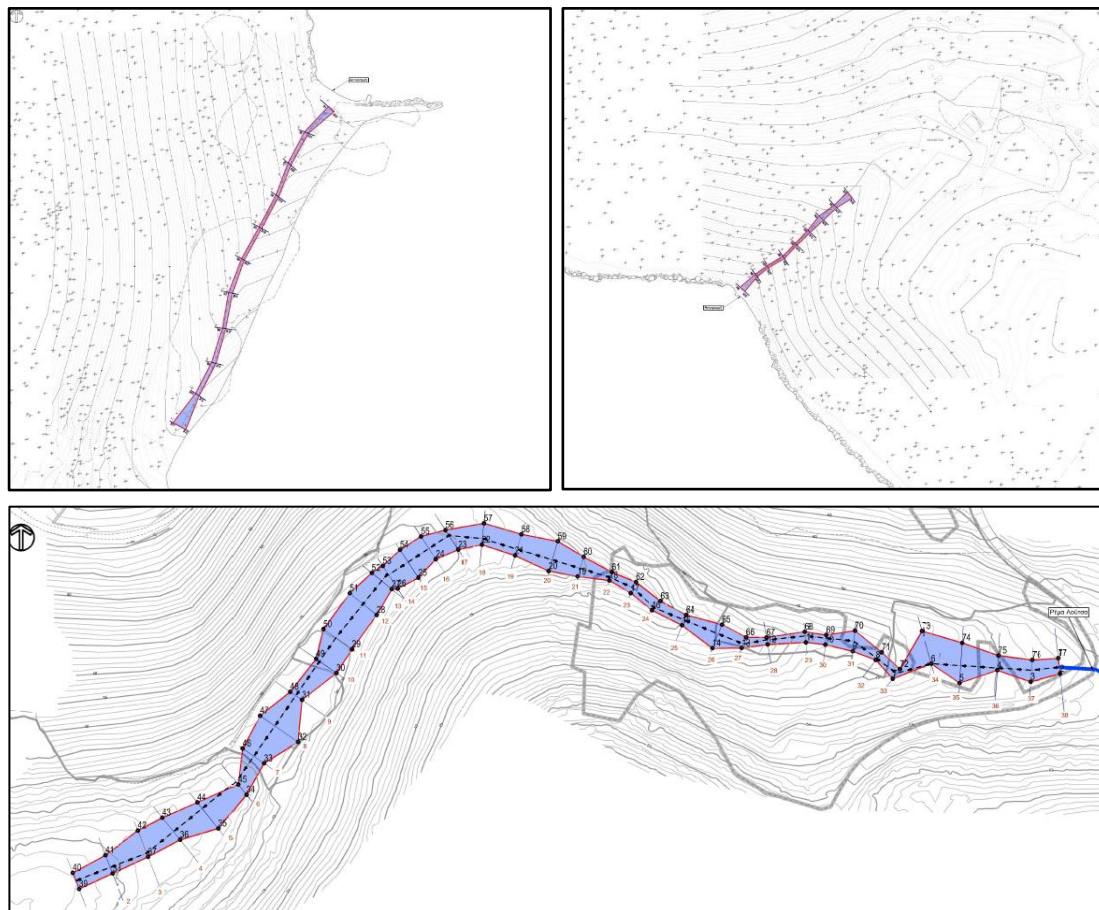
Εικόνα 69: Λεκάνες απορροής ρεμάτων επί υποβάθρου ΓΥΣ κλίμακας 1:5000

Πηγή: Υδραυλική Μελέτη Προσωρινής Οριοθέτησης (SALFO, 2023)

Οι οριογραμμές των τριών υδατορεμάτων που προσδιορίστηκαν από τη μελέτη προσωρινής οριοθέτησης, απεικονίζονται στην Εικόνα 70 παρακάτω, ενώ έχουν ενσωματωθεί επί του συνημμένου διαγράμματος της Πρότασης του ΕΠΣ.

Εικόνα 70: Απεικόνιση γραμμών πλημμύρας όπως καθορίστηκαν από την υδραυλική μελέτη προσωρινής οριοθέτησης: βόρειο ρέμα (αριστερά) – νότιο ρέμα (δεξιά) – ρέμα Λούτσας (κάτω)

Πηγή: Υδραυλική Μελέτη Προσωρινής Οριοθέτησης (SALFO, 2023)

Σύμφωνα με την Υδραυλική Μελέτη, δεν προτείνονται έργα διευθέτησης των ρεμάτων.

A.9.6.2 ΜΕΛΕΤΗ ΓΕΩΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ

Από τα ευρήματα της Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας, κατέστη σαφές πως το γεωλογικό υπόβαθρο της περιοχής επέμβασης αποτελείται αποκλειστικά από ασβεστολιθικούς σχηματισμούς της Ιόνιας γεωτεκτονικής ενότητας. Σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του γηπέδου παίζουν τα πλευρικά κορήματα τα οποία συνιστούν χαλαρούς έως ημισυνεκτικούς σχηματισμούς, μικρού γενικά πάχους (<3m), σε περιοχές ήπιων μορφολογικών κλίσεων. Ακόμη, στο υψηλότερο τμήμα της περιοχής (κορυφή Πόρου) φαίνεται η παρουσία τεχνητών αποθέσεων μικρού όγκου, οι οποίες μπορούν εύκολα να απομακρυνθούν.

Κατόπιν ανάλυσης των γεωλογικών - τεχνικογεωλογικών δεδομένων και συνολικής αξιολόγησης των διαθέσιμων στοιχείων, συντάχθηκε ο χάρτης γεωλογικής καταλληλότητας, όπου οριοθετούνται οι ζώνες γεωλογικής καταλληλότητας σε 3 κατηγορίες:

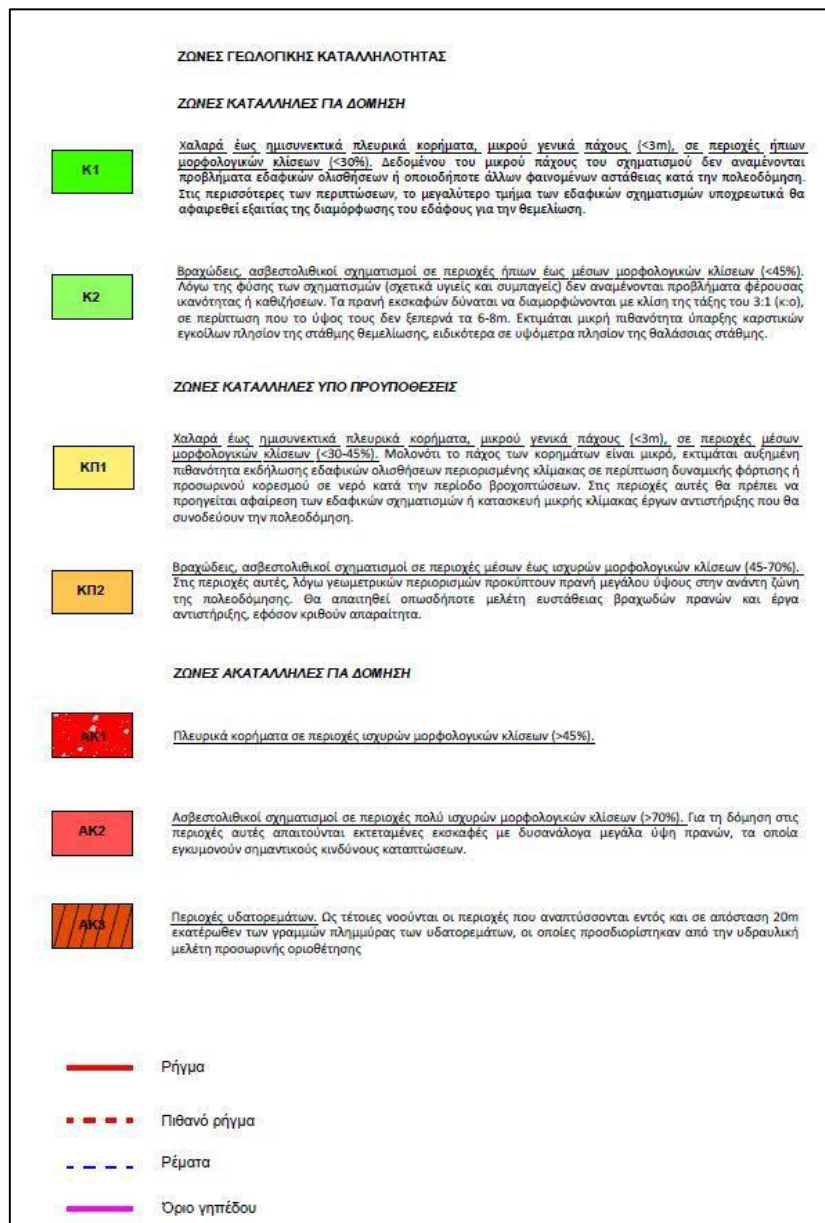
- i.) ζώνες κατάλληλες για δόμηση (Κ1, Κ2),
- ii.) ζώνες κατάλληλες υπό προϋποθέσεις για δόμηση (ΚΠ1, ΚΠ2) και
- iii.) ζώνες ακατάλληλες για δόμηση (ΑΚ1, ΑΚ2, ΑΚ3)

Στις ζώνες Κ1 και Κ2 δεν αναμένονται ιδιαίτερα προβλήματα εδαφικής αστάθειας ή εδαφικών ολισθήσεων και καθιζήσεων, ενώ στις ζώνες ΚΠ1 και ΚΠ2 εκτιμάται αυξημένη πιθανότητα εκδήλωσης εδαφικών ολισθήσεων περιορισμένης κλίμακας, και είναι πιθανό να απαιτηθούν η κατασκευή έργων αντιστήριξης μικρής κλίμακας ή ακόμα και η μελέτη ευστάθειας βραχιδών πρανών [ζώνες ΚΠ2]. Οι ζώνες ΑΚ1, ΑΚ2, αποτελούν περιοχές με ισχυρές μορφολογικές κλίσεις (>45%) και ακόμα μεγαλύτερες (>70%), όπου εγκυμονούν κίνδυνοι καταπτώσεων αλλά και σημαντικών οπτικών οχλήσεων. Η ζώνη ΑΚ3 αφορά τις περιοχές που αναπτύσσονται σε απόσταση 20m εκατέρωθεν των γραμμών πλημμύρας που έχουν καθοριστεί στο πλαίσιο της Υδραυλικής Μελέτης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Ν.4258/14. Εντός των ζωνών ΑΚ1, ΑΚ2 και ΑΚ3, η αστάθεια του εδάφους καθιστά τη δυνατότητα δόμησης απαγορευτική.

Στις παρακάτω Εικόνα 71 και Εικόνα 72 απεικονίζονται οι ζώνες καταλληλότητας όπως καθορίστηκαν από τη Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας, ενώ οι προτάσεις ανά περιοχή καταγράφονται εκτενέστερα στη σχετική υποστηρικτική μελέτη.

Εικόνα 72: Υπόμνημα του Χάρτη Γεωλογικής Καταλληλότητας της περιοχής επέμβασης

Πηγή: Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας (ΓΕΩΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΚΕ, 2023)

Α.9.6.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (ΣΜΠΕ)

Η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) συντάχθηκε σύμφωνα με τις προδιαγραφές της ΚΥΑ υπ' αριθμ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017 (ΦΕΚ 1225/Β/2006). Το Κεφάλαιο «Περιγραφή Υφιστάμενης Κατάστασης Περιβάλλοντος» της ΣΜΠΕ εκπονήθηκε παράλληλα με την «Υποενότητα 1: Ανάλυση Χωρικών Δεδομένων» της παρούσας μελέτης, παρέχοντας χρήσιμα στοιχεία και εισροές για στοιχεία φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Επίσης, στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ αξιολογήθηκαν περιβαλλοντικά τα διατυπωμένα από την Κύρια Μελέτη εναλλακτικά σενάρια και διατυπώθηκε το βέλτιστο σενάριο με περιβαλλοντικά κριτήρια. Τέλος, η ΣΜΠΕ εκτιμά και αξιολογεί

τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ρυθμίσεων και κατευθύνσεων του ΕΠΣ σε στρατηγικό επίπεδο και διατυπώνει τους περιβαλλοντικούς όρους, μέτρα, περιορισμούς και κατευθύνσεις επί της Πρότασης του ΕΠΣ, με στόχο την πληρέστερη ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης καθώς και για την αντιμετώπιση των δυνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την υλοποίηση του ΕΠΣ.

Επισημαίνεται ότι υπήρξε διαρκής αλληλοτροφοδότηση μεταξύ των δύο μελετών, ενώ πολλά από τα κρίσιμα στοιχεία ανάλυσης και αξιολόγησης περιβαλλοντικών δεδομένων αποτέλεσαν εισροές στην παρούσα μελέτη. Τα κυριότερα πορίσματα της ΣΜΠΕ συνοψίζονται στη «Μη Τεχνική Περίληψη» της σχετικής μελέτης και για λόγους αποφυγής επαναλήψεων δεν αναφέρονται στην παρούσα.

A.9.7 ΠΙΝΑΚΑΣ SWOT

Για την τεκμηρίωση του χωρικού προορισμού του ΕΠΣ αλλά και για τη διατύπωση της πρότασης συνοψίζονται τα συμπεράσματα που εξήχθησαν σε όλες τις παραπάνω Ενότητες και οργανώνονται μέσω του «εργαλείου» της SWOT Analysis, δηλαδή μέσω του εντοπισμού και καταγραφής των Πλεονεκτημάτων (Strengths), των Αδυναμιών (Weaknesses) που καταγράφονται στο ενδογενές περιβάλλον του ΕΠΣ (περιοχή επέμβασης-ευρύτερη περιοχή) αλλά και των Ευκαιριών (Opportunities) και Απειλών (Threats) που απορρέουν από το εξωγενές περιβάλλον. Η αξιολόγηση παρουσιάζεται συνθετικά για διάφορα θέματα που έχουν σημασία για τη συγκεκριμένη μελέτη ΕΠΣ στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 35: SWOT ανάλυση

Ενότητες και θέματα		Ενδογενείς παράγοντες		Εξωγενείς παράγοντες	
		Πλεονεκτήματα (Strengths)	Αδυναμίες (Weaknesses)	Ευκαιρίες (Opportunities)	Απειλές (Threats)
A	Σχέση με ευρύτερο χώρο & Προσβασιμότητα	- Πλεονεκτική γεωγραφική θέση του νησιού σε θαλάσσιους διαδρόμους στο κεντρικό Ιόνιο - Προνομιακή και κομβική θέση της περιοχής επέμβασης στο νησί - Μεγάλη εγγύτητα της περιοχής επέμβασης με την πόλη και τον λιμένα Βαθέως / Άμεση πρόσβαση σε υπηρεσίες/δομές εξυπηρέτησης τουρισμού - Υψηλό επίπεδο προσβασιμότητας της περιοχής επέμβασης από	- Σχετική απομόνωση του νησιού από την ηπειρωτική Ελλάδα / «Διπλή νησιωτικότητα» - Αποκλειστική πρόσβαση του νησιού μέσω θαλάσσης - Συγκοινωνιακή απομόνωση και δυσπροσιτότητα του νησιού από μείζονα αεροδρόμια / λιμάνια που αποτελούν κύριες "πύλες" εισόδου της χώρας - Ελλείψεις συνδυασμένες μεταφορές - Συγκοινωνιακή απομόνωση στη «νεκρή» τουριστική περίοδο /	- Οι πρόσφατα ολοκληρωμένοι οδικοί άξονες (Αθήνα – Πάτρα, Ιόνια Οδός) έχουν βελτιώσει την προσβασιμότητα του νησιού σε σχέση με το παρελθόν - Το προγραμματιζόμενο δίκτυο υδατοδρομίων στο Ιόνιο και την ηπειρωτική Ελλάδα αναμένεται να βελτιώσει την προσβασιμότητα του νησιού - Ένταξη της περιοχής επέμβασης στο ευρύτερο δίκτυο μονοπατιών του νησιού (διαδρομή «Βαθύ – Άγιος Ανδρέας»)	- Υψηλός βαθμός λειτουργικής εξάρτησης του Δήμου από την Κεφαλονιά και από το μητροπολιτικό κέντρο της Πάτρας / Αδυναμία διαπεριφερειακών συνεργασιών - Καθυστερήσεις στην υλοποίηση και στις αδειοδοτικές διαδικασίες των μεταφορικών υποδομών

		«νήλες» εισόδου του νησιού - Εξασφαλισμένη οδική πρόσβαση στην περιοχή επέμβασης μέσω ασφαλτοστρωμένου κοινόχρηστου δρόμου	Μειωμένη συγκοινωνιακή εξυπηρέτησης		
Β	Οικονομική ανάπτυξη και φυσιογνωμία	- Παγκόσμια αναγνωρισιμότητα και πολιτιστική ταυτότητα της Ιθάκης - Ισορροπημένο προφίλ κατανομής της απασχόλησης στους διάφορους παραγωγικούς τομείς σε επίπεδο Δήμου σε σχέση με την ΠΙΝ - Πλούσιο ιστορικό και πολιτιστικό περιβάλλον, καθιστώντας το νησί διεθνή πόλο έλξης τουριστών - Οι φυσικοί πόροι και το τοπίο της Ιθάκης παραμένουν σε μεγάλο βαθμό υψηλής ποιότητας και αναλλοίωτα από την τουριστική δραστηριότητα - Αξιόλογα οικιστικά σύνολα αρχιτεκτονικού και ιστορικού ενδιαφέροντος	- Μη ανάδειξη και επαρκής προστασία των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων του νησιού - Έντονη ανισοκατανομή του μόνιμου πληθυσμού και ασθενές οικιστικό δίκτυο - Εγκαταλελειμμένο αξιόλογο κτιριακό απόθεμα σ' όλους τους οικισμούς - Συρρίκνωση του πρωτογενούς τομέα και των απασχολούμενων σε αυτόν. - Ποσοτική έλλειψη παραγωγικού δυναμικού (χαμηλότερο ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού σε σχέση με την Χώρα και την ΠΙΝ)	- Αυξανόμενος αριθμός επιχειρήσεων στον κλάδο του τουρισμού και στο χονδρικό—λιανικό εμπόριο - Ικανοποιητικό ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού στον τουρισμό, δημιουργώντας τάση παραγωγικής εξειδίκευσης - Πολυαπασχόληση του πληθυσμού σε αντίθεση με «μονοκαλλιέργειες» δραστηριοτήτων	- Δυσμενής δημογραφική δυναμική του πληθυσμού της Ιθάκης (τάση γήρανσης και αυξημένη εξάρτηση) - Μείωση του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου σύμφωνα με τα αποτελέσματα της απογραφής 2021 (προσωρινά στοιχεία) - Έντονος εποχικός πληθυσμός ειδικά σε περιόδους μεγάλης τουριστικής αιχμής - Ανελαστικότητα της δημογραφικής αδυναμίας
Γ	Ανάπτυξη τουριστικής δραστηριότητας	- Σημαντική τουριστική ζήτηση παρά την περιορισμένη προσβασιμότητα του νησιού - Ιδιαίτερα ανεπτυγμένος ο τουριστικός κλάδος στο Βαθύ (ενοικιαζόμενα δωμάτια, υπηρεσίες κτλ.). - Με βάση τις παρεχόμενες υπηρεσίες και υποδομές, το νότιο τμήμα του νησιού μπορεί να υποστηρίξει πολύ πιο	- Έντονη εποχικότητα της τουριστικής περιόδου και περιορισμένος αριθμός διανυκτερεύσεων - Έλλειψη σε έργα ειδικών τουριστικών υποδομών στο νησί (τουριστικοί λιμένες, συνεδριακά κέντρα, κέντρα θαλασσοθεραπείας κτλ.) - Σημαντική υστέρηση σε ξενοδοχειακά καταλύματα και πλήρης έλλειψη καταλυμάτων ανώτατης κατηγορίας	- Τάση ποιοτικής αναβάθμισης της τουριστικής προσφοράς με εμπλουτισμό του δυναμικού ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων καθώς και Τουριστικών Επιπλωμένων Επαύλεων - Τάση στροφής του τουρισμού σε αναζήτηση νέων σύνθετων τουριστικών προϊόντων και νέων ειδικών μορφών τουρισμού - Ύπαρξη σημαντικών φυσικών και πολιτιστικών	- Επικράτηση του μοντέλου μαζικού τουρισμού - Η δημιουργία μεγάλης κλίμακας τουριστικών επενδύσεων αποτελεί σημαντικό «κίνδυνο» με εκτεταμένο εύρος επιπτώσεων. - Η προοπτική ενδεχόμενης άντλησης / εξόρυξης υδρογονανθράκων στο Ιόνιο είναι πιθανόν να έχει αρνητικές επιπτώσεις για

		ικανοποιητικά τον τουρισμό	προδιαγραφών και ανέσεων - Έλλειψη σύνθετων τουριστικών δομών με υπηρεσίες υψηλού επιπέδου και υποδομές ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού - Πλήρης στασιμότητα στην προσφορά / ανανέωση του ξενοδοχειακού δυναμικού στην Ι-θάκη	πόρων ικανοί να αναβαθμίσουν το τουριστικό προϊόν με έμφαση σε ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού.	την τουριστική δραστηριότητα - Έλλειψη καταλυμάτων υψηλής ποιότητας και υπερχρησφορά καταλυμάτων μέτρου επιπέδου υπηρεσιών σε επίπεδο Περιφέρειας και νησιού
Δ	Υπερκείμενος χωρικός σχεδιασμός και αναπτυξιακός προγραμματισμός	- Πλήρης συμβατότητα των στόχων του ΕΠΣ με τις κατευθύνσεις του ΓΠΧΣΑΑ και των ΕΠΧΣΑΑ (ΑΠΕ, Υδατοκαλλιέργειες, Βιομηχανία) - Πλήρης συμβατότητα και ευθυγράμμιση του ΕΠΣ με τις κατευθύνσεις του ΠΧΠ Ιονίων Νήσων - Συμβολή του ΕΠΣ στις επιδιώξεις, προτεραιότητες και στόχους του υπερκείμενου αναπτυξιακού προγραμματισμού (ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, RIS)	- Μη ύπαρξη οργανωμένων υποδοχών τουριστικών δραστηριοτήτων στο νησί - Έλλειψη επικαιροποιημένου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου Τουρισμού σε ισχύ	- Ο υπερκείμενος χωροταξικός σχεδιασμός προωθεί τις ήπιες ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού σε όλο το νησί και τον ποιοτικό τουρισμό - Προβλέψεις υπερκείμενου χωροταξικού σχεδιασμού για υποδομές κρουαζιέρας και υποδομές λιμένα υδροπλάνων (με προτεραιότητα στο Βαθύ) - Το ΠΧΠ προωθεί τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, τον σταδιακό περιορισμό της εκτός σχεδίου δόμησης στις παράκτιες ενότητες καθώς και τις πολιτικές ολοκληρωμένων και σύνθετων τουριστικών υποδομών ήπιας ανάπτυξης. - Ύπαρξη Στρατηγικής για το Τοπίο στο ΠΧΠ - Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης αναγνωρίζει τον κλάδο του τουρισμού ως προτεραιότητα περιφερειακής εξειδίκευσης, ενώ στοχεύεται η ενίσχυση πρωτοβουλιών σε νέα πεδία και ειδικές μορφές τουρισμού.	- Ασθενής διασύνδεση χωρικού σχεδιασμού με αναπτυξιακό προγραμματισμό με αποτέλεσμα πολλά έργα/προβλέψεις να μην έχουν χρηματοδοτική υποστήριξη και να μην προωθούνται αποτελεσματικά

Ε	Χωρική οργάνωση (πραγματική και θεσμική κατάσταση)	- Μη ύπαρξη σημαντικών πιέσεων στον παράκτιο χώρο της ΖΑΕ - Μη ύπαρξη συγκρούσεων / ασυμβατοτήτων χρήσεων γης στη ΖΑΕ - Ύπαρξη μορφολογικών κανόνων προστασίας στην ευρύτερη περιοχή του Βαθέως - Εκτεταμένο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών στο ευρύτερο περιβάλλον της Ιθάκης σε ικανή, ωστόσο, απόσταση από την περιοχή επέμβασης - Καθορισμός γραμμής αιγιαλού για όλο το παράκτιο μέτωπο της περιοχής επέμβασης. - Οριστικές δασικές εκτάσεις για το μεγαλύτερο τμήμα της περιοχής επέμβασης.	- Τάσεις οικιστικής διάχυσης στον εξω-οικιστικό χώρο - Χαμηλός βαθμός εφαρμογής του ΓΠΣ Βαθέως - Δεν υπάρχει θεσμοθετημένο σχέδιο χρήσεων γης που να ρυθμίζει τον εξω-οικιστικό χώρο - Μη αποτελεσματική προστασία του ιδιαίτερου τοπίου του νησιού ως κηρυγμένο ΤΙΦΚ	- Οριοθετημένος αιγιαλός (ΠΟΑ) σε όλη την ακτογραμμή του νησιού - Μερική κύρωση του δασικού χάρτη σε επίπεδο νησιού - Μη δημιουργία ασυμβατοτήτων της περιοχής επέμβασης με γειτνιάζουσες χρήσεις και δραστηριότητες	- Αρνητική πίεση στην αγροτική γη λόγω της άναρχης οικιστικής διάχυσης - Περιοχές άτυπων συγκεντρώσεων (οικιστικές και τουριστικές χρήσεις) στον περιαστικό χώρο του Βαθέως - Μη οριοθέτηση και προστασία των ρεμάτων στον εξω-οικιστικό χώρο - Το μεγαλύτερο τμήμα του εξω-οικιστικού χώρου διέπεται από το καθεστώς της εκτός σχεδίου δόμησης χωρίς καθορισμό χρήσεων γης - Η διαδικασία εξέτασης των χαρακτηρισμένων και υπό αντίρρηση δασικών εκτάσεων στην περιοχή επέμβασης μπορεί να είναι αρκετά χρονοβόρα.
ΣΤ	Περιβαλλοντικές και τεχνικές υποδομές	- Ενεργειακή διασύνδεση του νησιού με το δίκτυο της Ηπειρωτικής Ελλάδας / Δεν εντοπίζονται προβλήματα επάρκειας - Ικανοποιητική κάλυψη της ΖΑΕ από ευρυζωνικές υπηρεσίες / τηλεοπτικό σήμα / δίκτυα τηλεπικοινωνιών	- Σπανιότητα υδάτινων πόρων και προβλήματα ύδρευσης του νησιού - Σημαντικές ελλείψεις σε περιβαλλοντικές υποδομές και δίκτυα (αποχέτευση, διαχείριση απορριμμάτων) σε επίπεδο νησιού - Η ρύπανση από τα αστικά λύματα αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά προβλήματα του νησιού	- Οι προγραμματιζόμενες περιβαλλοντικές υποδομές και δράσεις (ΕΕΛ Βαθέως, ολοκληρωμένη διαχείριση απορριμμάτων, μονάδες αφαλάτωσης) θα βελτιώσουν αισθητά την ποιότητα ζωής του πληθυσμού αλλά και την ποιότητα του περιβάλλοντος	- Σημαντικές πιέσεις στο σύστημα υδροδότησης του νησιού κατά τη θερινή περίοδο - Σημαντικοί περιορισμοί στη χωροθέτηση ΑΠΕ και συνεπώς στην απεξάρτηση από συμβατικές πηγές ενέργειας
Η	Κλιματική αλλαγή & Φυσικές καταστροφές	- Εγκεκριμένα Επιχειρησιακά Σχέδια Πολιτικής Προστασίας σε επίπεδο Δήμου - Η περιοχή επέμβασης δεν	- Έντονη σεισμική δραστηριότητα στον ευρύτερο χώρο του Νοτίου Ιονίου. - Φαινόμενα κατολισθήσεων σε	- Υπό διαβούλευση Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (Πε-ΣΠΚΑ).	- Έντονα πλημμυρικά φαινόμενα τα τελευταία χρόνια λόγω έντονων καιρικών φαινομένων.

		απειλείται από πλημμυρικά φαινόμενα λόγω του ανάγλυφου και λόγω απουσίας σημαντικών υδατορεμάτων. - Η περιοχή επέμβασης δεν αναμένεται να επηρεαστεί από την ΑΣΘ λόγω του μορφολογικού ανάγλυφου και των υποχρεωτικών αποστάσεων τοποθέτησης των εγκαταστάσεων από τον αιγιαλό. - Σχετικά άμεση εξυπηρέτηση περιοχής επέμβασης σε καθορισμένες υποδομές καταφυγής-φιλοξενίας (κέντρο Βαθέως).	εντοπισμένα σημεία του νησιού. - Μη καθορισμένα δίκτυα διαφυγής σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης σε επίπεδο νησιού και οικισμών.	- Πρότυπο πιλοτικό πρόγραμμα για την αντιπυρική και αντιπλημμυρική προστασία του νησιού (υπό υλοποίηση)	- Κίνδυνοι πυρκαγιών λόγω της αξιοσημείωτης βλάστησης του νησιού. - Η άνοδος της στάθμης της θάλασσας αποτελεί έναν από τους βασικούς μεσομακροπρόθεσμους δυνητικούς κινδύνους για την παράκτια ζώνη. - Αύξηση της θερμοκρασίας και των ακραίων καιρικών φαινομένων.
--	--	--	---	--	---

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A.9.8 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως τεκμηριώνεται ανωτέρω, ο προτεινόμενος χωρικός προορισμός και η επιδιωκόμενη ανάπτυξη της περιοχής επέμβασης δεν ανατρέπουν την πολεοδομική και χωροταξική λειτουργία της ευρύτερης περιοχής. Αντίθετα, είναι απόλυτα συμβατά με τις κατευθύνσεις του υπερκείμενου χωρικού σχεδιασμού και αναπτυξιακού προγραμματισμού, ενισχύουν τον προγραμματικό χαρακτήρα και συμβάλλουν στους στόχους χωρικής ανάπτυξης που έχουν τεθεί για την ευρύτερη περιοχή αλλά και για την Π. Ιονίων Νήσων.

Επιπρόσθετα, ο προτεινόμενος χωρικός προορισμός εκτιμάται ως βέλτιστος όχι μόνο με όρους επιχειρηματικούς/επενδυτικούς αλλά και σε όρους χωροταξικούς, αναπτυξιακών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών αφού η επιδιωκόμενη ανάπτυξη:

- ✓ Συμβάλλει στη διαφοροποίηση, εμπλουτισμό και αναβάθμιση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος του νησιού αλλά και της Περιφέρειας, μέσω κυρίως της προώθησης ενός νέου σύνθετου προϊόντος (ανάπτυξης εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής και προώθησης ειδικών μορφών τουρισμού).
- ✓ Συμβάλλει στην καθιέρωση ενός πολυθεματικού προτύπου τουριστικής ανάπτυξης με μεγαλύτερη βιωσιμότητα σε σχέση με το παραδοσιακό μοντέλο μαζικού τουρισμού.
- ✓ Προωθεί τον ποιοτικό, υψηλών απαιτήσεων και ολοκληρωμένων υπηρεσιών τουρισμό σε επίπεδο νησιού και Περιφέρειας και καλύπτει «κενά» της τουριστικής προσφοράς (υστέρηση ξενοδοχειακών καταλυμάτων, μη ύπαρξη καταλυμάτων ανώτατης κατηγορίας προδιαγραφών και ανέσεων στην Ιθάκη).
- ✓ Συμβάλλει στην άμβλυνση της έντονης εποχικότητας που καταγράφεται στην Ιθάκη μέσω του σύνθετου τουριστικού προϊόντος που προσφέρει (τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες, δράσεις και υποδομές ειδικών μορφών τουρισμού).
- ✓ Συμβάλλει στην απόδοση και ανταγωνιστικότητα του κλάδου του τουρισμού σε τοπικό αλλά και περιφερειακό επίπεδο, με προσαρμογή στα νέα δεδομένα και τάσεις της αγοράς (σύνθετα τουριστικά προϊόντα με στόχευση σε νέες εξειδικευμένες αγορές).
- ✓ Συμβάλλει στην προβολή και αναβάθμιση της εικόνας της Ιθάκης ως τουριστικού προορισμού με έμφαση σε ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
- ✓ Ενισχύει το δυναμισμό του κλάδου του τουρισμού στην απασχόληση του τοπικού πληθυσμού, δημιουργώντας νέες βιώσιμες θέσεις εργασίας και παρέχοντας ευκαιρίες απασχόλησης, συγκρατώντας τον παραγωγικό πληθυσμό του Δήμου (αντιστροφή τάσεων εξάρτησης του πληθυσμού) και ενισχύοντας την ήδη διαφαινόμενη τάση παραγωγικής εξειδίκευσης.
- ✓ Δεν δημιουργεί ασυμβατότητες και συγκρούσεις με τις υφιστάμενες και προγραμματιζόμενες χρήσεις και υποδομές που αναπτύσσονται στη ζώνη άμεσης επιρροής. Αντίθετα, η ήπια και ολοκληρωμένη ανάπτυξη που προωθείται αποσκοπεί στο να δημιουργήσει συμπληρωματικότητες με άλλες χρήσεις και δραστηριότητες.
- ✓ Υποστηρίζει και αναβαθμίζει ποιοτικά την τουριστική δραστηριότητα στην ευρύτερη περιοχή του Βαθέως, συμβάλλοντας στην ενίσχυση και καθιέρωση της έδρας του Δήμου ως τουριστικού πόλου εθνικής εμβέλειας (πρόβλεψη ΠΧΠ).
- ✓ Συμβάλλει σε ευρύτερους αναπτυξιακούς στόχους, όπως: η προσέλκυση νέων βιώσιμων τουριστικών επενδύσεων, η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, η εισροή κεφαλαίων, η μείωση της ανεργίας κτλ.
- ✓ Δημιουργεί υπεραξία και οφέλη στην τοπική οικονομία και κοινωνία, μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας καθώς και της δημιουργίας συνεργειών και

διασυνδέσεων με δραστηριότητες του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα της τοπικής οικονομίας (χρήση και προώθηση τοπικών αγροτικών προϊόντων κ.ά.), ενισχύοντας την ενδογενή τοπική ανάπτυξη.

- ✓ Δεν δημιουργεί υπέρμετρες επιβαρύνσεις στους φυσικούς πόρους, στα δίκτυα και στις τεχνικές υποδομές του νησιού, αφού θα εξασφαλισθεί η επάρκεια των υποδομών στον οργανωμένο υποδοχέα.
- ✓ Θα στοχεύσει στο κατά το δυνατό μικρότερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα της ανάπτυξης αλλά και στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων (μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας, βιοκλιματικοί μέθοδοι σχεδιασμού κτλ.).
- ✓ Θα εναρμονισθεί και θα ενσωματωθεί πλήρως στο ιδιαίτερο τοπίο του νησιού, στην κλίμακα και φυσιογνωμία της περιοχής (προσαρμογή των τουριστικών εγκαταστάσεων και κατασκευών στα μορφολογικά πρότυπα και στην κλίμακα του δομημένου περιβάλλοντος κτλ.).

A.10 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΕΣΤΕΡΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

A.10.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΕΝΑΡΙΩΝ

Στην παρούσα ενότητα καταστρώνονται και περιγράφονται τα εναλλακτικά σενάρια χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης της περιοχής επέμβασης. Τα εναλλακτικά αυτά σενάρια, εκτός του Σεναρίου 1: Μηδενική λύση, υιοθετούν τη λογική της τουριστικής ανάπτυξης και αξιοποίησης με διαφοροποιημένες στοχεύσεις και με τα μέγιστα μεγέθη ανάλογα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που αξιοποιείται σε κάθε περίπτωση. Τα σενάρια που μελετώνται εκτιμώνται ως ρεαλιστικά καθώς αξιοποιούν διαθέσιμα πολεοδομικά εργαλεία και μηχανισμούς της κείμενης νομοθεσίας.

Οι επιλογές για την ανάπτυξη της περιοχής επέμβασης καταγράφονται ως εξής:

- Μηδενική λύση - Σενάριο τάσεων.
- Ανάπτυξη της περιοχής επέμβασης με το καθεστώς «Εκτός Σχεδίου Δόμησης».
- Ανάπτυξη με Οργανωμένο Υποδοχέα Τουριστικών Δραστηριοτήτων (ΟΥΤΚ), όπου καταστρώνονται δύο (2) σενάρια:
 - Ανάπτυξη ως Στρατηγική Επένδυση με Ειδικό Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικής Επενδύσης (ΕΣΧΑΣΕ)
 - Ήπια ανάπτυξη με Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΕΠΣ)

Παρακάτω παρουσιάζονται το περιεχόμενο, τα χαρακτηριστικά και τα μεγέθη των διαφορετικών επιλογών ανάπτυξης.

A.10.1.1 ΣΕΝΑΡΙΟ 1: ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΛΥΣΗ – ΣΕΝΑΡΙΟ ΤΑΣΕΩΝ (DO-NOTHING SCENARIO)

Το Σενάριο Τάσεων αφορά στη θεώρηση ότι η περιοχή επέμβασης παραμένει ως υφίσταται σήμερα βάσει των σημερινών πραγματικών και θεσμικών δεδομένων. Η παντελής έλλειψη αξιοποίησης αντιστρατεύεται τους βασικούς στόχους του ΕΠΣ, τις επιδιώξεις του υπερκείμενου χωρικού σχεδιασμού αλλά και τους στόχους του αναπτυξιακού προγραμματισμού, αφού δεν προωθεί την ανάπτυξη ποιοτικού, υψηλού επιπέδου τουρισμού με έμφαση σε ειδικές μορφές τουρισμού. Επίσης, δεν αξιοποιεί τις ευκαιρίες και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής επέμβασης, ούτε αντιμετωπίζει τα μειονεκτήματα και τις απειλές που εμφανίζονται σε διάφορους τομείς στην Ιθάκη (αναπτυξιακά-δημογραφικά-κοινωνικά ζητήματα, καθιέρωση ενός πιο βιώσιμου μοντέλου τουρισμού, αναβάθμιση τουριστικού προϊόντος, ενίσχυση ενδογενούς ανάπτυξης κτλ.). Η παντελής έλλειψη παρεμβάσεων μελλοντικά ενέχει τον κίνδυνο υποβάθμισης και απαξίωσης της περιοχής επέμβασης, ενώ σε περίπτωση μεταβίβασης των επιμέρους γεωτεμαχίων υπάρχει ο κίνδυνος της σημειακής και διάσπαρτης αξιοποίησης τους (στα άρτια και οικοδομήσιμα γεωτεμάχια) με αποτέλεσμα τη μη οργανωμένη ανάπτυξη, την περαιτέρω οικιστική διάχυση με άναρχο τρόπο, τις περιβαλλοντικές πιέσεις και την κατασπατάληση του φυσικού πόρου.

A.10.1.2 ΣΕΝΑΡΙΟ 2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΟΜΗΣΗΣ

Η ανάπτυξη με το καθεστώς της «Εκτός Σχεδίου Δόμησης» αποτελεί συνήθη πρακτική για την ανάπτυξη ακινήτων σε περιοχές «εκτός σχεδίου» στην Ελλάδα. Το Σενάριο 2 εξετάζει τη δυνατότητα ανάπτυξης της περιοχής επέμβασης χωρίς τη χρήση κάποιου οργανωμένου υποδοχέα βάσει ενιαίου σχεδιασμού (ΕΣΧΑΣΕ, ΕΠΣ κτλ.). Όπως έχει προαναφερθεί, η περιοχή εμπίπτει στον εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών χώρο της Ιθάκης, ενώ δεν υπάρχει θεσμοθετημένος σχεδιασμός που να καθορίζει χρήσεις γης. Ως εκ τούτου, η περιοχή διέπεται από το καθεστώς και τις διατάξεις της Εκτός Σχεδίου Δόμησης όπως ισχύουν μετά τις τροποποιήσεις του Ν. 4759/2020. Συμπληρωματικά των διατάξεων, εφαρμόζονται οι ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης του ΠΔ της 9-10-1982 που αφορούν κυρίως τα μορφολογικά στοιχεία των κτιρίων και περιορισμούς στις εγκαταστάσεις σε κοινόχρηστους χώρους.

Για τη συγκεκριμένη περίπτωση και προκειμένου για την ανέγερση τουριστικών εγκαταστάσεων, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 4759/2020 και του ΠΔ της 6-10-1978 όπως ισχύει σήμερα με τις αντίστοιχες δυνατότητες και περιορισμούς στη δόμηση [σύντομη αναφορά στους ισχύοντες όρους δόμησης γίνεται στο υπο-κεφάλαιο Α.4.8.1]. Ο ΣΔ που εφαρμόζεται στην αξιοποιήσιμη/δομήσιμη έκταση της περιοχής επέμβασης είναι κλιμακωτός, ενώ στην περίπτωση τουριστικών καταλυμάτων που πληρούν 6 κριτήρια κτιριολογικής και πολεοδομικής αναβάθμισης του άρθρου 38 του Ν. 4759/2020 εφαρμόζεται ενιαίος ΣΔ = 0,2. Έτσι, στην περίπτωση μη πλήρωσης των παραπάνω κριτηρίων, η μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση ανέρχεται σε 56.044,89 τ.μ., ενώ σε περίπτωση πλήρωσης των κριτηρίων, η μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση υπολογίζεται σε 99.089,77 τ.μ. Στην παρούσα, υιοθετείται η 2^η παραδοχή αφού η συγκεκριμένη ανάπτυξη ως υψηλού επιπέδου προδιαγραφών και ανέσεων θα διαθέτει τουλάχιστον 6 κριτήρια κτιριολογικής και πολεοδομικής αναβάθμισης. Επίσης, η μέγιστη επιτρεπόμενη κάλυψη ανέρχεται σε 20%, ήτοι 99.089,77 τ.μ. και το ελάχιστο όριο αρτιότητας ορίζεται σε 8.000 στρ., με περιπτώσεις παρεκκλίσεων.

Ένα άλλο από τα βασικά χαρακτηριστικά των τουριστικών εγκαταστάσεων με το καθεστώς της «Εκτός Σχεδίου Δόμησης» είναι ότι σε περίπτωση που η τουριστική εκμετάλλευση (δόμηση) υπερβεί τα 8.000 τ.μ., απαιτείται η ανάλογη παραχώρηση έκτασης στον Δήμο πριν την έκδοση οικοδομικής άδειας. Η έκταση αυτή υπολογίζεται κλιμακωτά με βάση την υπέρβαση της εκμετάλλευσης πέραν των 8.000 τ.μ. Παράλληλα, υπάρχει η δυνατότητα η παραχώρηση τμήματος του γηπέδου να μετατραπεί σε υποχρέωση καταβολής χρηματικού ποσού προς τον οικείο δήμο. Βάσει των παραπάνω όρων δόμησης, υπολογίζονται τα μεγέθη της ανάπτυξης στον Πίνακα 36 που ακολουθεί.

Ως προς τις επιτρεπόμενες χρήσεις αναφέρεται ότι οι τουριστικές εγκαταστάσεις της Εκτός Σχεδίου αφορούν τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις (Ν. 4276/2014).

Σχετικά με τον μέγιστο εξυπηρετούμενο πληθυσμό (κλίνες) αναφέρεται ότι σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΠΧΠ Ιονίων Νήσων²⁹ [που αποτελεί και το μόνο Πλαίσιο βάσει του οποίου γίνεται η αδειοδότηση τουριστικών εγκαταστάσεων], για τις σημειακές χωροθετήσεις δίδεται η δυνατότητα μέγιστης πυκνότητας κλινών 8 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5 αστέρων. Εάν εφαρμοστεί αυτή η κατεύθυνση, η δυνατότητα των

μέγιστων επιτρεπόμενων κλινών ανέρχεται σε περίπου 4.000. Λόγω της πολύ μεγάλης κλίμακας του μεγέθους υιοθετείται η παραδοχή ότι ανά εξυπηρετούμενο αντιστοιχούν 50 τ.μ. δομημένου χώρου, οπότε ο εξυπηρετούμενος πληθυσμός ανέρχεται σε 1.982 άτομα. Βάσει του παραπάνω μεγέθους, προκύπτει πυκνότητα κλινών ίση με 2,22 κλίνες/στρ. για τη συνολική έκταση της περιοχής επέμβασης και 4 κλίνες/στρ. για την αξιοποιήσιμη έκταση. Σε κάθε περίπτωση οι κλίνες είναι σημαντικά λιγότερες από τις μέγιστες προβλεπόμενες που καθορίζει το ΠΧΠ Ιονίων Νήσων.

Πίνακας 36: Επιτρεπόμενα μεγέθη ανάπτυξης Σεναρίου 2

ΣΕΝΑΡΙΟ 2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΟΜΗΣΗ	
Έκταση περιοχής επέμβασης (όριο σημερινής ιδιοκτησίας-εφαρμογή οριογραμμής αιγιαλού)	941.703,78 τ.μ.
Έκταση περιοχής εφαρμογής ανάπτυξης (οριογραμμή παραλίας) ³⁰	892.017,74 τ.μ.
Θεσμικά αξιοποιήσιμη / δομήσιμη έκταση ³¹	495.448,86 τ.μ.
Μέγιστος ΣΔ	0,2
Μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση	99.089,77 τ.μ.
Παραχώρηση τμήματος γηπέδου/έκτασης στον Δήμο βάσει των διατάξεων του Ν. 4759/2020	85.089,77 τ.μ.
Μέγιστος εξυπηρετούμενος πληθυσμός/αριθμός κλινών	1.982 άτομα
Πυκνότητα κλινών/στρέμμα (κατά μέγιστο)	Μεικτή πυκνότητα: 2,22 κλίνες/στρ. Καθαρή πυκνότητα: 4 κλίνες/στρ.

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A.10.1.3 ΣΕΝΑΡΙΟ 3: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΕΣΧΑΣΕ ΜΕ ΓΕΝΙΚΗ ΧΡΗΣΗ «ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΙΟΥ» (Ν. 3986/2011)

Ως Στρατηγικές Επενδύσεις νοούνται οι παραγωγικές επενδύσεις που μπορούν να επιφέρουν ποσοτικά και ποιοτικά αποτελέσματα σημαντικής έντασης στη συνολική εθνική ή τοπική οικονομία και υπάγονται σε ειδικό καθεστώς ταχείας αδειοδότησης (Fast

³⁰ Ως **περιοχή εφαρμογής** νοείται η περιοχή επέμβασης αφαιρούμενης της ζώνης παραλίας (καθορισμένη και υπό καθορισμό) αφού: η καθορισμένη ζώνη παραλίας εξακολουθεί ισχύουσα ως απαλλοτριούμενη ζώνη λόγω ρυμοτομίας, ενώ ο μελλοντικός οριστικός καθορισμός της οριογραμμής παραλίας στο νότιο και νοτιοδυτικό τμήμα θα έχει ως συνέπεια την περαιτέρω απαλλοτρίωση της ιδιοκτησίας λόγω δημιουργίας ζώνης παραλίας. Τα μεγέθη ανάπτυξης (πυκνότητα κλινών κτλ.) υπολογίζονται επί της περιοχής εφαρμογής του ΕΠΣ.

³¹ Για τον υπολογισμό της **αξιοποιήσιμης / δομήσιμης έκτασης** έχουν αφαιρεθεί οι τελεσίδικες δασικές εκτάσεις, οι δασικές εκτάσεις υπό αντίρρηση καθώς και η περιοχή εντός των γραμμών πλημμύρας των προσωρινά οριοθετούμενων ρεμάτων (βλ. Υδραυλική Μελέτη).

Track) ή κινήτρων. Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις Στρατηγικές Επενδύσεις είναι ο Ν. 4864/2021, ενώ ως προς την απόδοση της επενδυτικής ταυτότητας του ακινήτου ακολουθούνται οι προβλέψεις του Ν. 3986/2011.

Οι Στρατηγικές Επενδύσεις διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

- “Στρατηγική Επένδυση 1” χαρακτηρίζεται η επένδυση της οποίας συνολικός προϋπολογισμός τους είναι μεγαλύτερος των 75.000.000 ευρώ ή ο συνολικός προϋπολογισμός τους είναι μεγαλύτερος των 40.000.000 ευρώ και ταυτόχρονα δημιουργεί κατά βιώσιμο τρόπο 75 τουλάχιστον νέες ετήσιες μονάδες εργασίας (ΕΜΕ).
- “Στρατηγική Επένδυση 2” χαρακτηρίζεται η επένδυση η οποία δημιουργεί κατά βιώσιμο τρόπο τουλάχιστον 50 νέες ΕΜΕ και ο συνολικός προϋπολογισμός είναι μεγαλύτερος των 30.000.000 ευρώ.
- “Εμβληματικές Επενδύσεις Εξαιρετικής Σημασίας” χαρακτηρίζονται οι επενδύσεις οι οποίες υλοποιούνται από διακεκριμένες διεθνούς φήμης νομικές οντότητες καθώς και επενδύσεις που ενισχύουν σημαντικά την ελληνική οικονομία και την ανταγωνιστικότητά της σε διεθνές επίπεδο. Σε αυτές συμπεριλαμβάνονται ιδίως όσες προωθούν την πράσινη οικονομία, και την οικονομία χαμηλού ενεργειακού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος.
- “Στρατηγικές Επενδύσεις ταχείας αδειοδότησης”, οι οποίες δημιουργούν κατά βιώσιμο τρόπο τουλάχιστον 30 νέες ΕΜΕ και ο συνολικός προϋπολογισμός τους είναι μεγαλύτερος των 20.000.000 ευρώ.
- «Αυτοδίκαια εντασσόμενες Στρατηγικές Επενδύσεις», οι οποίες δεν αφορούν τον κλάδο του τουρισμού.

Ανάλογα με τον χαρακτηρισμό της κατηγορίας της Επένδυσης παρέχονται τα ανάλογα κίνητρα στον Επενδυτή (κίνητρα χωροθέτησης, φορολογικά κίνητρα, κίνητρα ταχείας αδειοδότησης, κίνητρα ενίσχυσης δαπανών). Σημειώνεται ότι οι κατηγορίες: “Στρατηγική Επένδυση 2”, “Στρατηγική Επένδυση ταχείας αδειοδότησης” και “Αυτοδίκαια εντασσόμενες Στρατηγικές Επενδύσεις” δεν εμπίπτουν στην παροχή κινήτρου χωροθέτησης (έγκριση Ειδικών Σχεδίων Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων - ΕΣΧΑΣΕ).

Για την αξιοποίηση και ανάπτυξη ακινήτων που παρέχεται κίνητρο χωροθέτησης, μπορεί να γίνεται χρήση του εργαλείου των ΕΣΧΑΣΕ και τα ακίνητα μπορούν να υπάγονται σε γενικές κατηγορίες χρήσεων γης ανάλογα με το χωρικό προορισμό τους. Τα άρθρα 11, 12, 13, η παρ. 2 του άρθρου 13Α και τα άρθρα 14 και 14Α του ν. 3986/2011, εφαρμόζονται αναλόγως. Η έγκριση των ΕΣΧΑΣΕ γίνεται με Προεδρικό Διατάγμα, διασφαλίζοντας την επενδυτική ταυτότητα καθώς και τις χρήσεις του επενδυτικού σχεδίου, ενώ μετά την έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος ακολουθεί η χωροθέτηση του επενδυτικού σχεδίου με Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ).

Σε ακίνητα με μελλοντικό χωρικό προορισμό τον τουρισμό, μπορεί να αποδοθεί η γενική κατηγορία χρήσης «Τουρισμός - Αναψυχή» με ευρεία γκάμα επιτρεπόμενων χρήσεων γης (ενδεικτικά: τουριστικά καταλύματα όλων των τύπων, ειδικές τουριστικές υποδομές, τουριστικοί λιμένες, κατοικία κτλ.) ή/και η κατηγορία «Παραθεριστικό τουριστικό χωριό» με επιτρεπόμενες χρήσεις: παραθεριστική κατοικία, τουριστικοί λιμένες, ξενοδοχεία, εμπορικά καταστήματα κτλ.

Στο παρόν Σενάριο υιοθετείται η ανάπτυξη της περιοχής επέμβασης με τη γενική κατηγορία χρήσεων «Παραθεριστικό τουριστικό χωριό» ακολουθώντας το πρότυπο της επικρατούσας τουριστικής ανάπτυξης στην Ιθάκη (κυριαρχία μη κύριων καταλυμάτων

και Τουριστικών Επιπλωμένων Κατοικιών, μικρή δυναμικότητα και μέγεθος καταλυμάτων σε μεσαίες κατηγορίες ανέσεων κτλ.) σε συνδυασμό με παραθεριστική κατοικία.

Υιοθετώντας τις διατάξεις του Ν. 3986/2011, ο ανώτατος επιτρεπόμενος συντελεστής δόμησης ορίζεται σε 0,2 για τη γενική κατηγορία «Παραθεριστικό τουριστικό χωριό», οπότε η μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση της περιοχής επέμβασης ανέρχεται σε 99.089,77 τ.μ. [μέγεθος ίδιο με το Σενάριο 2]. Η μέγιστη επιτρεπόμενη κάλυψη ορίζεται σε 50%, ήτοι σε 247.724,43 τ.μ.

Σε περίπτωση πολεοδόμησης της έκτασης (άρθρο 12, παρ. 7^α του Ν. 3986/2011), ο μέσος συντελεστής δόμησης (ΜΣΔ) στο σύνολο των οικοδομήσιμων χώρων του παραθεριστικού τουριστικού χωριού δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 0,4. Στην περίπτωση αυτή, αφού εξαιρεθούν οι κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι³², η δομήσιμη έκταση (Οικοδομικά Τετράγωνα) που απομένει υπολογίζεται σε 247.724,43 τ.μ., οπότε η μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση ανέρχεται και πάλι σε 99.089,77 τ.μ. Σημειώνεται ότι για τον υπολογισμό της μέγιστης εκμετάλλευσης και των λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης, η έκταση του ακινήτου νοείται ως ενιαίο σύνολο.

Για τον υπολογισμό του μέγιστου αριθμού εξυπηρετούμενων εφαρμόζεται το σταθερότυπο κατοικίας [δείκτης πυκνοκατοίκησης ή αλλιώς μέση ωφέλιμη επιφάνεια κατοικίας] ανά άτομο σύμφωνα με την ΥΑ 10788/2004 (ΦΕΚ 285/Δ/2004) και αφορά στη β' κατοικία -λόγω και της γενικής χρήσης του υποδοχέα-. Βάσει του αποδεκτού εύρους τιμών (15-35 τ.μ./άτομο) επιλέγεται η ενδιάμεση τιμή των 30 τ.μ./άτομο, οπότε ο μέγιστος εξυπηρετούμενος πληθυσμός υπολογίζεται σε: $99.089,77 / 30 = 3.303$ άτομα.

Αν αντιστοιχισθεί το παραπάνω μέγεθος σε κλίνες (1 κλίνη σε κάθε άτομο), προκύπτει πυκνότητα κλινών ίση με 3,7 κλίνες/στρ. για τη συνολική έκταση της περιοχής επέμβασης και 6,67 κλίνες/στρ. για την αξιοποιήσιμη έκταση. Παρατηρείται ότι και σε αυτό το Σενάριο, οι κλίνες είναι λιγότερες από τις μέγιστες επιτρεπόμενες που καθορίζει το ΠΧΠ Ιονίων Νήσων. Στον Πίνακα παρακάτω καταγράφονται τα μεγέθη ανάπτυξης του Σεναρίου 3.

Πίνακας 37: Επιτρεπόμενα μεγέθη ανάπτυξης Σεναρίου 3

ΣΕΝΑΡΙΟ 3: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΕΣΧΑΣΕ ΜΕ ΓΕΝΙΚΗ ΧΡΗΣΗ «ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΙΟΥ»	
Έκταση περιοχής επέμβασης (όριο σημερινής ιδιοκτησίας-εφαρμογή οριογραμμής αιγιαλού)	941.703,78 τ.μ.
Έκταση περιοχής εφαρμογής ΕΣΧΑΣΕ (οριογραμμή παραλίας)	892.017,74 τ.μ.
Θεσμικά αξιοποιήσιμη / δομήσιμη έκταση	495.448,86 τ.μ.
Μέγιστος ΣΔ	0,2 ή 0,4 επί των ΟΤ σε περίπτωση πολεοδόμησης
Μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση	99.089,77 τ.μ.
Μέγιστος εξυπηρετούμενος πληθυσμός/αριθμός κλινών	3.303 άτομα

³² Οι κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι που πρέπει να ανέρχονται σε ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%) της συνολικής έκτασης της προς πολεοδόμηση περιοχής.

Πυκνότητα κλινών/στρέμμα (κατά μέγιστο)	Μεικτή πυκνότητα: 3,7 κλί- νες/στρ. Καθαρή πυκνότητα: 6,67 κλί- νες/στρ.
---	---

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

A.10.1.4 ΣΕΝΑΡΙΟ 4: ΉΠΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΥΠΟΔΟΧΕΑ ΜΕ ΤΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ «ΕΡΓΑΛΕΙΟ» ΤΟΥ ΕΠΣ

Τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΕΠΣ) αποτελούν ένα σχετικά νέο πολεοδομικό εργαλείο που εισήχθη αρχικά με τον Ν. 4269/2014, ο οποίος έχει καταργηθεί και αντικατασταθεί με τον Ν. 4447/2016 όπως ισχύει. Σύμφωνα με τον ως άνω Νόμο τα ΕΠΣ καταρτίζονται για τη χωρική οργάνωση και ανάπτυξη περιοχών ανεξαρτήτως διοικητικών ορίων, που μπορεί να λειτουργήσουν ως υποδοχείς σχεδίων, έργων και προγραμμάτων υπερτοπικής κλίμακας ή στρατηγικής σημασίας, για τις οποίες απαιτείται ειδική ρύθμιση των χρήσεων γης και των λοιπών όρων ανάπτυξής τους. Πλέον το πεδίο εφαρμογής των ΕΠΣ έχει διευρυνθεί σημαντικά (προγράμματα αστικής ανάπλασης, περιοχές παρεμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, περιοχές με ανάγκη ταχείας ολοκλήρωσης του πολεοδομικού σχεδιασμού πρώτου επιπέδου από την Πολιτεία κ.ά.).

Στο παρόν Σενάριο ως βασικός χωρικός προορισμός της περιοχής επέμβασης προτείνονται οι χρήσεις της γενικής κατηγορίας «Τουρισμός - Αναψυχή» του άρθρου 5 του ΠΔ 59/2018, ενώ προωθείται μία σύνθετη και ολοκληρωμένη τουριστική ανάπτυξη με αξιοποίηση μηχανισμών/τύπων καταλυμάτων που θα εξειδικευθούν σε επόμενο στάδιο αδειοδοτήσεων σε συνδυασμό με εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής/ειδικών μορφών τουρισμού (π.χ. Σύνθετο Τουριστικό Κατάλυμα). Αυτό το σύνθετο τουριστικό προϊόν αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες που έχουν εντοπιστεί στο ευρύτερο περιβάλλον, ενώ αντιμετωπίζει/μετριάξει αποτελεσματικά τα μειονεκτήματα, τις απειλές και τα «κενά» που εντοπίζονται στην τουριστική προσφορά του νησιού και της ευρύτερης Περιφέρειας σήμερα.

Δεδομένου ότι δεν υπάρχει θεσμικό πλαίσιο που να καθορίζει τους όρους και περιορισμούς δόμησης για τις αναπτύξεις μέσω ΕΠΣ, υιοθετείται μία ηπιότερη παρέμβαση ανάπτυξης σε σχέση με τα άλλα Σενάρια. Ειδικότερα, υιοθετούνται οι περιορισμοί ανάπτυξης που προβλέπονται στον Ν. 4179/2013 για τους οργανωμένους υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων για τα νησιά της Ομάδας ΙΙ της κατηγορίας Ε με επιφάνεια μεγαλύτερη των 90 τ.χλμ. -στα οποία εντάσσεται η Ιθάκη-, όπου καθορίζεται ανώτατος επιτρεπόμενος μικτός συντελεστής δόμησης 0,05.

Στο παρόν Σενάριο, η προτεινόμενη ένταση δόμησης/εκμετάλλευσης προτείνεται να είναι πιο χαμηλή λόγω του ιδιαίτερου τοπίου της Ιθάκης (κηρυγμένου ως ΤΙΦΚ) αλλά και της ίδιας της περιοχής επέμβασης στον ευρύτερο κόλπο του Βαθέως, και συγκεκριμένα να μην υπερβεί το 0,055, κάτι που πρακτικά σημαίνει ότι η μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση της περιοχής επέμβασης υπολογίζεται σε 27.249,69 τ.μ. [οροφή δόμησης]. Για αυτό το μέγεθος δόμησης, ο μέγιστος μικτός συντελεστής δόμησης που προκύπτει ανέρχεται σε 0,03, τηρώντας την παραπάνω πρόβλεψη για τους οργανωμένους υποδοχείς.

Για τον υπολογισμό του μέγιστου αριθμού εξυπηρετούμενων/κλινών αξιοποιούνται οι διατάξεις των τεχνικών προδιαγραφών των Σύνθετων Τουριστικών Καταλυμάτων

(ΣΤΚ)³³, όπου προβλέπεται: «Η επιτρεπόμενη μέγιστη πυκνότητα κλινών στα εκτός σχεδίου γήπεδα για τη δημιουργία σύνθετου τουριστικού καταλύματος ορίζεται σε 8 κλίνες ανά στρέμμα. Ως πραγματοποιούμενη δυναμικότητα θεωρείται η κατά ΕΟΤ δυναμικότητα του ξενοδοχειακού καταλύματος προσαυξανόμενη κατά 2 κλίνες ανά 100μ² κατασκευαζόμενων τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών» (άρθρο 3, παρ. 3.9 της ΥΑ). Για τις ανάγκες του Σεναρίου και δεδομένης της μέγιστης δόμησης, υιοθετείται η παραδοχή ότι τμήμα της ανάπτυξης θα αξιοποιηθεί για ξενοδοχειακά καταλύματα και τμήμα για τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες (ΤΕΚ) με αναλογία 40%-60% της δομούμενης επιφάνειας. Στην περίπτωση αυτή, η μέγιστη δυναμικότητα του ξενοδοχειακού καταλύματος καθορίζεται ενδεικτικά σε 170 κλίνες, ενώ αξιοποιώντας την ανωτέρω πρόβλεψη για τα ΣΤΚ [2 κλίνες ανά 100 τ.μ. δομημένης επιφάνειας, ήτοι σταθερότυπο ΤΕΚ: 50 τ.μ./άτομο] και βάσει της αναλογίας δόμησης, η δυναμικότητα των Τουριστικών Επιπλωμένων Κατοικιών υπολογίζεται ενδεικτικά σε: $(16.349,81 / 100) \times 2 = 327$ άτομα. Οπότε ο μέγιστος εξυπηρετούμενος πληθυσμός υπολογίζεται συνολικά σε 497 άτομα.

Βάσει του παραπάνω μεγέθους, προκύπτει πυκνότητα κλινών ίση με 0,56 κλίνες/στρ. για τη συνολική έκταση της περιοχής επέμβασης και 1 κλίνη/στρ. για την αξιοποιήσιμη έκταση. Παρατηρείται ότι σε αυτό το Σενάριο, οι κλίνες καταγράφονται σε εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο σε σχέση με την κατεύθυνση της μέγιστης πυκνότητας κλινών ανά στρέμμα που καθορίζει το ΠΧΠ Ιονίων Νήσων αλλά και οι τεχνικές προδιαγραφές των ΣΤΚ. Επισημαίνεται ότι βάσει αυτής της έντασης εκμετάλλευσης, ο οργανωμένος υποδοχέας προσιδιάζει στους «οργανωμένους υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων ήπιας ανάπτυξης»³⁴ που είχε θεσπίσει το ΕΠΧΣΑΑ-Τ του 2013 [πλέον δεν ισχύει].

Στον Πίνακα 38 καταγράφονται τα μεγέθη ανάπτυξης του Σεναρίου 4.

Πίνακας 38: Επιτρεπόμενα μεγέθη ανάπτυξης Σεναρίου 4

ΣΕΝΑΡΙΟ 4: ΗΠΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΣΩ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΥΠΟΔΟΧΕΑ ΜΕ ΕΠΣ	
Έκταση περιοχής επέμβασης (όριο σημερινής ιδιοκτησίας-εφαρμογή οριογραμμής αιγιαλού)	941.703,78 τ.μ.
Έκταση περιοχής εφαρμογής ΕΠΣ (οριογραμμή παραλίας)	892.017,74 τ.μ.
Θεσμικά αξιοποιήσιμη / δομήσιμη έκταση	495.448,86 τ.μ.
Μέγιστος ΣΔ	0,055
Μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση	27.249,69 τ.μ.

³³ ΥΑ 177/1-2-2012 "Καθορισμός τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών και λοιπών όρων και προϋποθέσεων για τη δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων" (ΦΕΚ 319/Β/2012)

³⁴ Σύμφωνα με το ΕΠΧΣΑΑ-Τ του 2013: Ως «οργανωμένος υποδοχέας τουριστικών δραστηριοτήτων ήπιας ανάπτυξης» ορίζεται ο υποδοχέας με ανώτατο μικτό συντελεστή δόμησης 0,05 που συνδέεται λειτουργικά με εγκαταστάσεις και υποδομές ανάδειξης και αξιοποίησης περιβαλλοντικών, γεωλογικών, γεωμορφολογικών, αρχιτεκτονικών, ιστορικών, θρησκευτικών ή πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής, οι οποίες είτε βρίσκονται στο γήπεδο εκμετάλλευσης είτε εντός της οικείας δημοτικής ενότητας.

Μέγιστος εξυπηρετούμενος πληθυσμός/αριθμός κλινών	~500 άτομα
Πυκνότητα κλινών/στρέμμα (κατά μέγιστο)	Μεικτή πυκνότητα: 0,56 κλί- νες/στρ. Καθαρή πυκνότητα: 1 κλίνη/στρ.

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Α.10.2 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Για την αξιολόγηση των Σεναρίων καταρτίζονται κριτήρια βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης (χωροταξικά, πολεοδομικά, αναπτυξιακά, κοινωνικά κριτήρια) τα οποία ανταποκρίνονται στους βασικούς πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης, ενώ ως προς τα περιβαλλοντικά κριτήρια/παραμέτρους τα Σενάρια θα εξετασθούν στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ. Ειδικότερα, τα κριτήρια αξιολόγησης ανάλογα με τη στόχευση τους παρουσιάζονται στον Πίνακα 39.

Πίνακας 39: Ομάδες κριτηρίων και επιμέρους κριτήρια βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης για την αξιολόγηση των σεναρίων

Κριτήρια	Επιμέρους κριτήρια/παραμέτροι αξιολόγησης
Χωρική οργάνωση – Συμβατότητα με την πολεοδομική λειτουργία (πραγματική και θεωρητική)	- Συμβατότητα με την πολεοδομική λειτουργία/χωρική οργάνωση της περιοχής - Ορθολογική διαχείριση φυσικών πόρων - Ένταξη δόμησης/εκμετάλλευσης
Συμβατότητα με τη χωροταξική λειτουργία και τις χωρικές και αναπτυξιακές πολιτικές	- Εναρμόνιση με τον υπερκείμενο χωρικό σχεδιασμό - Εναρμόνιση με τον υπερκείμενο αναπτυξιακό προγραμματισμό
Ένταξη/Προσαρμογή στο Τοπίο	- Ορθολογική προστασία και ανάδειξη του τοπίου - Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς - Εναρμόνιση με το δομημένο περιβάλλον
Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και οργάνωση	- Τουριστική φέρουσα ικανότητα (τοπικό επίπεδο) - Αμβλυνση της εποχικότητας του τουρισμού - Εμπλουτισμός και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος - Βιωσιμότητα του μοντέλου τουρισμού
Συνεισφορά στο κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον	- Αναπτυξιακά οφέλη και ενίσχυση ανταγωνιστικότητας - Ενδυνάμωση τοπικής ανάπτυξης και απασχόλησης - Βιωσιμότητα παραγωγικού μοντέλου (τοπικό επίπεδο)

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Α.10.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΕΝΑΡΙΩΝ – ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ

Κύριος στόχος της παρούσας Ενότητας είναι να αξιολογηθεί ποιοτικά κάθε Σενάριο στην εκπλήρωση των τιθέμενων κριτηρίων καθώς και των πιθανών επιπτώσεων που θα έχει στο συγκεκριμένο τομέα. Αφετέρου να εντοπισθούν τα υφιστάμενα Πλεονεκτήματα/Δυνατότητες και τα Μειονεκτήματα/Κίνδυνοι για την περιοχή μελέτης και, τέλος, να οδηγηθούμε στην επιλογή και τεκμηρίωση του επικρατέστερου σεναρίου που παρουσιάζει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα σε όλους τους τομείς που εξετάζονται.

Η συγκριτική αξιολόγηση αποτυπώνεται με τη βαθμολόγηση κάθε κριτηρίου για κάθε Σενάριο. Η βαθμολόγηση έχει ποιοτικό χαρακτήρα ενώ το εύρος τιμών παρουσιάζεται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 40: Εύρος τιμών ποιοτικής βαθμονόμησης των Σεναρίων

--	Το Σενάριο δεν πληροί το κριτήριο και θα προκαλέσει μέτριες ή σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις
-	Το Σενάριο δεν πληροί το κριτήριο και θα προκαλέσει περιορισμένες ή μερικώς αρνητικές επιπτώσεις
0	Το σενάριο θα έχει ουδέτερες ή μηδενικές επιπτώσεις στην πλήρωση του κριτηρίου
+	Το Σενάριο πληροί το κριτήριο και θα έχει ασθενείς ή περιορισμένες θετικές επιπτώσεις
++	Το Σενάριο πληροί σε μεγάλο βαθμό το κριτήριο και θα έχει μέτριες ή ισχυρά θετικές επιπτώσεις

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Στον Πίνακα 41 που ακολουθεί βαθμολογούνται συγκριτικά τα εναλλακτικά Σενάρια Ανάπτυξης. Η ποιοτική βαθμονόμηση μετατρέπεται σε ποσοτική για να είναι συγκρίσιμα τα Σενάρια μεταξύ τους.

Πίνακας 41: Συγκριτική αξιολόγηση και βαθμολόγηση Εναλλακτικών Σεναρίων

ΟΜΑΔΕΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ/ΤΟΜΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ			
	ΣΕΝΑΡΙΟ 1: ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΛΥΣΗ	ΣΕΝΑΡΙΟ 2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΟΜΗΣΗ	ΣΕΝΑΡΙΟ 3: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΕΣΧΑΣΕ "ΠΑΡΑΘΕΡΙ ΣΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚ Ο ΧΩΡΙΟ"	ΣΕΝΑΡΙΟ 4: ΗΠΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΕΠΣ
Χωρική οργάνωση – Συμβατό- τητα με την πολεοδομική λει- τουργία (πραγματική και θε- σμική)	0	--	-	++
Συμβατότητα με τη χωροτα- ξική λειτουργία και τις χωρι- κές και αναπτυξιακές πολιτι- κές	-	-	+	++
Ένταξη/Προσαρμογή στο Το- πίο	0	--	--	+
Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και οργάνωση	0	-	+	++
Συνεισφορά στο κοινωνικο-οι- κονομικό περιβάλλον	--	++	++	++
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	-3	-4	1	+8

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Βάσει της αξιολόγησης προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα ανά Σενάριο:

- Το Σενάριο 1: Μηδενική Λύση παρά την ουδετερότητα του σε πολλά κριτή-
ρια/τομείς, αποτελεί σαφώς ακατάλληλη επιλογή για το κοινωνικο-οικονομικό
περιβάλλον της περιοχής, αφού με τη μη υλοποίηση του ΕΠΣ δεν θα καταστούν
εφικτοί ευρύτεροι στόχοι για την κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη της ευρύτε-
ρης περιοχής, ενώ δεν αξιοποιούνται οι ευκαιρίες και τα συγκριτικά πλεονεκτή-
ματα της περιοχής επέμβασης, ούτε αντιμετωπίζονται τα μειονεκτήματα και οι
απειλές που εμφανίζονται σε διάφορους τομείς του ευρύτερου περιβάλλοντος
(αναπτυξιακά-δημογραφικά-κοινωνικά ζητήματα κτλ.). Σε περίπτωση έλλειψης
παρεμβάσεων και συντήρησης της περιοχής ενέχει ο κίνδυνος υποβάθμισης του
φυσικού περιβάλλοντος και απαξίωσης της περιοχής, ενώ σε περίπτωση αξιο-
ποίησης επιμέρους γεωτεμαχίων υπάρχει κίνδυνος περιβαλλοντικών πιέσεων,
άναρχης οικιστικής διάχυσης και μη ορθολογικής διαχείρισης των φυσικών πό-
ρων.
- Το Σενάριο 2: Ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων με τις διατάξεις της Εκτός
Σχεδίου Δόμησης λαμβάνει τη χαμηλότερη βαθμολογία και εκτιμάται ως μη ε-
πιθυμητή επιλογή. Αν και οι επιπτώσεις στο κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον

εκτιμώνται θετικές (δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, ενίσχυση ανταγωνιστικότητας κτλ.), παρουσιάζονται αρνητικές επιπτώσεις σε άλλους τομείς, όπως η βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού αφού παρά την ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, η συγκεκριμένη επιλογή δεν αναμένεται να συμβάλλει στη βιωσιμότητα του προωθούμενου μοντέλου τουρισμού και στην άμβλυνση της εποχικότητας του τουρισμού. Πλέον αυτών, το Σενάριο παρουσιάζει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις ως προς τη χωρική οργάνωση (μεγάλη ένταση εκμετάλλευσης), τη συμβατότητα με τις χωρικές και αναπτυξιακές πολιτικές (μη προώθηση των οργανωμένων υποδοχέων και των στόχων αναβάθμισης του τομέα του τουρισμού) αλλά και την προσαρμογή στο τοπίο (εκτός κλίμακας παρέμβαση με ισχυρές αρνητικές επιπτώσεις για το τοπίο του Βαθέως).

- Στο Σενάριο 3: Ανάπτυξη με ΕΣΧΑΣΕ με γενική χρήση «Παραθεριστικού τουριστικού χωριού» εξισορροπούνται οι θετικές με τις αρνητικές επιπτώσεις και δεν θεωρείται ως βέλτιστη επιλογή. Έτσι, αν και παρουσιάζονται θετικές επιπτώσεις στο κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον (ευρύτερα αναπτυξιακά οφέλη, θέσεις εργασίας, συνέργειες για ενίσχυση τοπικής ανάπτυξης) και εν μέρει θετικές στη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη (εμπλουτισμός τουριστικού προϊόντος κτλ.), αντισταθμίζονται με τις αρνητικές επιπτώσεις λόγω της ασυμβατότητας με τη χωρική λειτουργία της περιοχής (μη ορθολογική οργάνωση και αξιοποίηση του φυσικού πόρου), τη μεγάλη ένταση της εκμετάλλευσης [όπως και στο προηγούμενο Σενάριο 2] αλλά και της ισχυρής αρνητικής επίπτωσης για το τοπίο του Βαθέως και της Ιθάκης γενικότερα. Τα κυριότερο πλεονέκτημα του Σεναρίου είναι η μεγιστοποίηση της οικονομικής απόδοσης της περιοχής επέμβασης. Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι το συγκεκριμένο Σενάριο είναι το πιο επιβαρυντικό σε όρους τουριστικής φέρουσας ικανότητας, αφού ο μέγιστος εξυπηρετούμενος πληθυσμός [3.303 άτομα] που υπολογίζεται, υπερβαίνει κατά 1,5 φορές περίπου τις συνολικές προσφερόμενες κλίνες του νησιού³⁵ ενώ υπερβαίνει και τον μόνιμο πληθυσμό της πόλης του Βαθέως [1.920 κάτοικοι το 2011]. Σε περίπτωση πολεοδόμησης, εκτιμάται ότι η επιβάρυνση στο τοπίο θα είναι ιδιαίτερα αρνητική αφού δημιουργείται άλλος ένας παραθεριστικός-τουριστικός πόλος που λειτουργεί ανταγωνιστικά -και όχι συμπληρωματικά- στο Βαθύ λόγω της κλίμακας ανάπτυξης, ενώ τα απαιτούμενα έργα υποδομής θα αλλοιώσουν σημαντικά τη φυσιογνωμία του τοπίου του Βαθέως.
- Το Σενάριο 4: Ήπια ανάπτυξη μέσω οργανωμένου υποδοχέα με ΕΠΣ αξιολογείται υψηλότερα με ιδιαίτερα θετικές επιπτώσεις συνδυαστικά σε κάθε τομέα/κριτήριο. Σημαντικές θετικές επιπτώσεις εκτιμώνται στο κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον (στήριξη απασχόλησης, ενίσχυση ενδογενούς ανάπτυξης, βιωσιμότητα παραγωγικού μοντέλου μέσω συνεργειών με άλλες παραγωγικές δραστηριότητες κτλ.) αλλά και στη χωρική οργάνωση της περιοχής (οργανωμένος υποδοχέας, ήπια ένταση εκμετάλλευσης, ορθολογική διαχείριση φυσικού πόρου, πλήρης συμβατότητα με άλλες πολεοδομικές λειτουργίες και προϋποθέσεις συμπληρωματικότητας χρήσεων). Επίσης, εκτιμάται πλήρης συμβατότητα με τη χωροταξική λειτουργία της περιοχής και πλήρης ευθυγράμμιση με τον υπερκείμενο σχεδιασμό και προγραμματισμό (προώθηση ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, ολοκληρωμένες και σύνθετες τουριστικές υποδομές ήπιας ανάπτυξης, ορθολογική διαχείριση τοπίου κτλ.) αλλά και σημαντικές θετικές επιπτώσεις στη βιώσιμη ανάπτυξη του κλάδου του τουρισμού (μη ανατροπή της

³⁵ Υπενθυμίζεται ότι οι συνολικά προσφερόμενες κλίνες στην Ιθάκη (ανεξαρτήτου τύπου καταλύματος) είναι 2.104 (ΜΗΤΕ, 04/2019).

τουριστικής φέρουσας ικανότητας του νησιού, προϋποθέσεις για άμβλυνση εποχικότητας τουρισμού, εμπλουτισμός και αναβάθμιση τουριστικού προϊόντος, προώθηση ενός πιο βιώσιμου μοντέλου τουρισμού κτλ.). Η προσαρμογή στο τοπίο και τη φυσιογνωμία της περιοχής επιτυγχάνεται μέσω του χαμηλού και ελεγχόμενου ύψους των κτιρίων, ενώ προωθούνται υπόσκαφα κτίρια και κατάλληλες τοπιακές επεμβάσεις και διαμορφώσεις κατά το σχεδιασμό της τουριστικής ανάπτυξης (εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας, υπόσκαφες διαμορφώσεις ενσωματωμένες στο τοπίο κτλ.). Το συγκεκριμένο Σενάριο επιφέρει τη μικρότερη επιβάρυνση σε όρους φέρουσας τουριστικής ικανότητας κινούμενο σε βιώσιμα μεγέθη εξυπηρετούμενου πληθυσμού για το μέγεθος του νησιού και ενισχύει την περιοχή επέμβασης με νέες χρήσεις («Τουρισμού-Αναψυχής») με ήπια και ελεγχόμενη ένταση. Παράλληλα, στοχεύεται η λειτουργική σύνδεση της περιοχής με διάφορα σημαντικά στοιχεία/πόρους της ευρύτερης περιοχής (εγκαταστάσεις και υποδομές ανάδειξης και αξιοποίησης περιβαλλοντικών, γεωλογικών, γεωμορφολογικών, αρχιτεκτονικών κτλ. στοιχείων). Κύριο χαρακτηριστικό του Σεναρίου είναι ότι εξισορροπούνται και επιτυγχάνονται σε σημαντικό βαθμό οι στοχεύσεις σε διαφορετικά επίπεδα (χωροταξικό, αναπτυξιακό, πολεοδομικό, περιβαλλοντικό). Εν κατακλείδι, το συγκεκριμένο Σενάριο εκτιμάται ότι αξιοποιεί σε μεγάλο βαθμό τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής επέμβασης και τις ευκαιρίες που απορρέουν από το εξωτερικό περιβάλλον, ενώ μετριάζει/αντιμετωπίζει επαρκώς τα μειονεκτήματα και τις απειλές του εξωτερικού περιβάλλοντος.

Από την παραπάνω συγκριτική αξιολόγηση των Εναλλακτικών Σεναρίων, το **Σενάριο 4: Ήπια ανάπτυξη μέσω οργανωμένου υποδοχέα με ΕΠΣ** αξιολογείται ως το πλέον κατάλληλο και βέλτιστο για την ανάπτυξη της περιοχής επέμβασης. Οι αρχές και η προτεινόμενη χωρική οργάνωση της περιοχής επέμβασης εξειδικεύονται στην Πρόταση του ΕΠΣ.

Α.10.4 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η τουριστική ανάπτυξη δύναται να έχει θετικές συνέπειες για το ανθρωπογενές περιβάλλον, καθώς ο τουρισμός πολλές φορές υποκινεί τη διατήρηση και προστασία των αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων και κτιρίων (για μεγαλύτερη προσέλευση τουριστών), ενώ οι υποδομές και οι υπηρεσίες της τουριστικής βιομηχανίας που δημιουργούνται μπορούν να αξιοποιηθούν και από τον τοπικό πληθυσμό.

Η τουριστική δραστηριότητα όμως συνοδεύεται από αρνητικές πιέσεις στο δομημένο περιβάλλον και ιδιαίτερα στα οικιστικά σύνολα με αξιόλογη ιστορική και αρχιτεκτονική κληρονομιά όταν υπερβαίνει τις τοπικές αντοχές (Φέρουσα Ικανότητα). Οι οικισμοί αυτοί τείνουν να χάνουν τη φυσιογνωμία στη δομή και τη μορφολογία τους και εμφανίζουν αλλοιώσεις της τοπικής πολεοδομικής και αρχιτεκτονικής παράδοσης και του τρόπου ζωής, καθώς η γρήγορη και άναρχη οικιστική εξάπλωση (ώστε να καλυφθεί η ζήτηση σε τουριστικές μονάδες και εγκαταστάσεις αναψυχής) έρχεται σε σύγκρουση με τον παραδοσιακό χαρακτήρα των οικισμών, αλλοιώνοντας την αισθητική του τοπίου και τον τοπικό πολιτισμό. Ο έλεγχος της έντασης και του είδους του τουρισμού και ο προγραμματισμός της ανάπτυξης είναι υποχρεωτικός όρος γενικά και επιτακτικός στη περίπτωση των προστατευόμενων περιοχών.

Η σύλληψη της έννοιας της «φέρουσας ικανότητας» προέρχεται από τις ΗΠΑ στη δεκαετία του 1960 για να καθορίσει τον αριθμό ζώων που μπορεί να αντέξει ένα

οικοσύστημα (στην άγρια φύση ή στους βοσκότοπους). Στη συνέχεια, η έννοια χρησιμοποιήθηκε στο πλαίσιο διαχείρισης των εθνικών πάρκων για να συσχετίσει τον τουρισμό στα πάρκα με την κατάσταση των φυσικών πόρων όπως αυτή προσμετράται από την συμπίεση του εδάφους, την καταστροφή της βλάστησης και άλλες παραμέτρους (οικολογική φέρουσα ικανότητα). Σύντομα όμως διαπιστώθηκε ότι υπάρχει και η κοινωνική φέρουσα ικανότητα που καθορίζεται από την ποιότητα της εμπειρίας του επισκέπτη (όπως προσμετράται από τα παράπονα, π.χ., για συνωστισμό).

Μέσα στα χρόνια που ακολούθησαν, αναπτύχθηκε πλούσια έρευνα και βιβλιογραφία γύρω από την προσπάθεια καθορισμού της φέρουσας ικανότητας (οικολογικής και κοινωνικής) που συνάντησε δυσκολίες κυρίως εξαιτίας του γεγονότος ότι ο καθορισμός δεν μπορεί να βασιστεί αποκλειστικά σε επιστημονικά κριτήρια. Ενέχει υποκειμενισμό και αξιολογικές κρίσεις ενώ εμπλέκονται ζητήματα πολιτικής, καθώς η διαχείριση των φυσικών πόρων είναι και πολιτικό ζήτημα.

Η χρήση της έννοιας επεκτάθηκε σύντομα και σε έρευνες/μελέτες για τουριστικά θέρετρα, πόλεις και νησιά. Η προσαρμογή της έννοιας της φέρουσας ικανότητας για τη μελέτη των ορίων της τουριστικής ανάπτυξης γίνεται μέσω της έννοιας της Φέρουσας Ικανότητας Τουριστικής Ανάπτυξης (Tourism Carrying Capacity).

Στη βιβλιογραφία συναντώνται διάφοροι ορισμοί της έννοιας της Φέρουσας Ικανότητας Τουριστικής Ανάπτυξης (ΦΙΤΑ). Σύμφωνα με τον ορισμό του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (WTO) ως τουριστική φέρουσα ικανότητα ορίζεται *«ο μέγιστος αριθμός ατόμων που μπορούν να επισκεφτούν ταυτόχρονα ένα τουριστικό προορισμό, χωρίς να προκαλέσουν καταστροφές στο φυσικό, οικονομικό και κοινωνικό-πολιτιστικό περιβάλλον, καθώς και μια μη παραδεκτή απαξίωση της ποιότητας της και ικανοποίησης του επισκέπτη»*.

Η αρχή της «φέρουσας ικανότητας» στην Ελλάδα θεμελιώνεται κυρίως από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ενώ η πρώτη άμεση αναφορά στον ορισμό της σε νομοθετικό επίπεδο δίδεται στην ΥΑ 10788/5.3.2004, όπου: *«Φέρουσα Ικανότητα περιοχής νοείται ο ανεκτός βαθμός «ανάλωσης» του φυσικού της περιβάλλοντος και η ανεκτή αλλαγή στις συνθήκες που επικρατούν σε αυτό, με επεμβάσεις για την οικιστική αξιοποίησή της, χωρίς να προκαλούνται υπέρμετρες- μη αναστρέψιμες καταστροφές στο φυσικό περιβάλλον, στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης*.

Η πιο πρόσφατη προσέγγιση της έννοιας δίδεται στο άρθρο 64 του Ν. 4964/2022 όπου: *«Ως Φέρουσα Ικανότητα (ΦΙ) ενός χωρικού συστήματος, νοούνται τα μέγιστα ανεκτά όρια επιβαρύνσεων ή και μεταβολών των συνθηκών που επικρατούν σε αυτό, πέραν των οποίων παύει να υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στο φυσικό περιβάλλον, την οικονομία και την κοινωνία που διαβιεί σε αυτό, με αποτέλεσμα να προκαλούνται υπέρμετρες ή μη αναστρέψιμες φθορές στο φυσικό περιβάλλον και να ασκούνται αρνητικές πιέσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον και στην κοινωνία»*.

A.10.4.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο υπολογισμός της Τουριστικής Φέρουσας Ικανότητας δεν βασίζεται σε μία μοναδική και καθολικά αποδεκτή μεθοδολογία. Διεθνώς εφαρμόζονται διαφορετικές μεθοδολογίες και προσεγγίσεις, οι οποίες διαφοροποιούνται ανάλογα με τις εκάστοτε στοχεύσεις, τις μεταβλητές που λαμβάνονται υπόψη καθώς και τις διάφορες τεχνικές και εργαλεία που χρησιμοποιούνται.

Μία από τις συνηθέστερες μεθοδολογίες για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας αποτελεί η χρήση μιας σειράς δεικτών, οι οποίοι ποικίλουν ανάλογα με την περίπτωση και το σκοπό που εξυπηρετούν.

Σύμφωνα με τη θεώρηση του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), όπου επιχειρείται η εκτίμηση της ΦΙΤΑ για όλη τη νήσο Ιθάκης, στις νησιωτικές περιοχές και σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, οι δείκτες που ενδείκνυνται να χρησιμοποιούνται κατά την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας διακρίνονται/ομαδοποιούνται ως ακολούθως:

- α) βασικοί δείκτες,
- β) δείκτες χωρητικότητας γης,
- γ) δείκτες υποδομών και
- δ) δείκτες χωρητικότητας ακτών.

Πιο συγκεκριμένα, οι δείκτες αυτοί θεωρούνται κατάλληλοι καθώς λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των νησιωτικών περιοχών, οι κυριότερες από τις οποίες συνοψίζονται στα ακόλουθα μοναδικά χαρακτηριστικά τους: ευαισθησία του τοπίου και των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, περιορισμένη χωρητικότητα της γης, ανάγκη για σχετική αυτάρκεια σε φυσικούς πόρους και ειδικά σε γεωργική γη, δυσκολία ανάπτυξης τεχνικών υποδομών αλλά και έντονα δημογραφικά προβλήματα.

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, συνεκτιμώνται οι υπολογισμοί του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο) για το έτος 2014³⁶ για μία σειρά επιλεγμένων δεικτών, ενώ τα αποτελέσματα τους επαναπροσεγγίζονται προκειμένου να ενσωματώσουν νεότερα δεδομένα που έχουν προκύψει τα τελευταία χρόνια (πληθυσμιακά στοιχεία, κλίνες, διανυκτερεύσεις κτλ.). Επιπλέον, υπολογίζονται νέοι δείκτες προκειμένου να υπάρξει μία σφαιρικότερη εκτίμηση σχετικά με την ένταση της τουριστικής δραστηριότητας στην Ιθάκη, να εκτιμηθούν τα όρια τουριστικής αντοχής του νησιού αλλά και να διαπιστωθεί κατά πόσο θα επηρεαστεί η φέρουσα ικανότητα του νησιού από την υλοποίηση του παρόντος ΕΠΣ³⁷.

Βασική παράμετρος επιλογής των δεικτών που υπολογίζονται στην παρούσα μελέτη είναι η αξιοπιστία και η βαρύτητα που κατέχουν στη βιβλιογραφία καθώς και η εφικτότητα υπολογισμού τους βάσει των δημοσιευμένων στατιστικών στοιχείων που αξιοποιούνται.

A.10.4.2 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, ως βασικοί δείκτες Τουριστικής Λειτουργίας και Ανάπτυξης επιλέγονται οι εξής:

α.) Ο **Δείκτης Τουριστικής Λειτουργίας (ΔΤΛ)** ή Tourist Function Index (TF) όπως ορίζεται διεθνώς, αποτελεί ένα δείκτη ο οποίος μετράει την τουριστική «ένταση» και τα αναπτυξιακά μεγέθη μιας περιοχής, συσχετίζοντας τον αριθμό κλινών με τους ντόπιους κατοίκους. Ο ΔΤΛ δείχνει, επίσης, το βαθμό «μονοκαλλιέργειας» της τουριστικής

³⁶ Χρονολογία εκπόνησης της μελέτης ΣΧΟΟΑΠ.

³⁷ Υιοθετείται η παραδοχή υλοποίησης του επικρατέστερου Σεναρίου 4 όπως περιγράφηκε ανωτέρω, με μέγιστο εξυπηρετούμενο πληθυσμό περίπου 500 κλίνες.

δραστηριότητας σε μια περιοχή και άρα την αναπτυξιακή ισορροπία του τοπικού παραγωγικού συστήματος. Ο ΔΤΛ υπολογίζεται από την ακόλουθη σχέση:

$$\text{Δείκτης Τουριστικής Λειτουργίας} = \frac{\text{Κλίνες}}{\text{Ντόπιος πληθυσμός}} \times 100$$

Στη σχετική διεθνή βιβλιογραφία προσδιορίζονται και διακρίνονται τα εξής όρια/μεγέθη τουριστικής ανάπτυξης για τον εν λόγω δείκτη:

Δ.Τ.Λ. > 500: υπερβολική / εντατική τουριστική ανάπτυξη
Δ.Τ.Λ. = 100-500: μεγάλη / σχεδόν αποκλειστική τουριστική ανάπτυξη
Δ.Τ.Λ. = 40 – 100: κύρια ανάπτυξη σε σχέση με άλλους τομείς / κλάδους
Δ.Τ.Λ. = 10-40: σημαντική αλλά όχι κύρια ανάπτυξη
Δ.Τ.Λ. = 4-10: μικρή ή πολύ μικρή τουριστική ανάπτυξη

Ο δείκτης αυτός έχει αναγνωρισθεί ως ένας από τους σημαντικότερους δείκτες τουριστικής ανάπτυξης μιας περιοχής.

β.) Ο **Δείκτης Τουριστικής Πυκνότητας (ΔΤΠ)** υπολογίζεται από τις εξής εναλλακτικές σχέσεις:

$$\text{Δείκτης Τουριστικής Πυκνότητας } \alpha = \frac{\text{Διανυκτερεύσεις} \times 100}{\text{Έκταση σε τ. χλμ.} \times 365}$$

$$\text{Δείκτης Τουριστικής Πυκνότητας } \beta = \frac{\text{Κλίνες} \times 100}{\text{Πληθυσμός} \times \text{Έκταση σε τ. χλμ.}}$$

$$\text{Δείκτης Τουριστικής Πυκνότητας } \gamma = \frac{\text{Διανυκτερεύσεις} \times 1000}{\text{Πληθυσμός} \times \text{Έκταση σε τ. χλμ.}}$$

Ο δείκτης αυτός εκφράζει το μέγεθος της τουριστικής ανάπτυξης σε συνάρτηση με κρίσιμες μεταβλητές, όπως ο αριθμός συνολικών διανυκτερεύσεων ή των κλινών λαμβάνοντας υπόψη τον πληθυσμό και την έκταση της περιοχής.

γ.) Ο **Δείκτης Τουριστικής Έντασης (ΔΤΕ)** χρησιμοποιείται για να υπολογίσει τη δυνατότητα ικανοποιητικής εξυπηρέτησης της τουριστικής ζήτησης στο σύνολο των καταλυμάτων που διατίθενται στον τουρισμό ή εναλλακτικά να εκτιμήσει τον όγκο των τουριστικών αφίξεων ως προς το ντόπιο πληθυσμό της περιοχής που τις υποδέχεται και άρα να προσδιορίσει την ένταση του τουρισμού. Ο ΔΤΕ προσδιορίζεται από τις ακόλουθες σχέσεις:

$$\text{Δείκτης Τουριστικής Έντασης } \alpha = \frac{\text{Κλίνες}}{\text{Πληθυσμός περιοχής}}$$

$$\text{Δείκτης Τουριστικής Έντασης } \beta = \frac{\text{Αφίξεις τουριστών}}{\text{Πληθυσμός περιοχής}} \times 100$$

Η ερμηνεία του δείκτη έχει ως ακολούθως:

0 < Δ.Τ.Ε. > 1: βαθμός 1 χαμηλό επίπεδο τουριστικών εξυπηρετήσεων – σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης
1 < Δ.Τ.Ε. < 3: βαθμός 1,5 ικανοποιητικό επίπεδο τουριστικών εξυπηρετήσεων – περιθώρια ανάπτυξης
Δ.Τ.Ε. > 3: βαθμός 2 υψηλό επίπεδο τουριστικών εξυπηρετήσεων – υπέρβαση φέρουσας ικανότητας

δ.) Ο **Δείκτης Ποιότητας Καταλυμάτων** χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει το επίπεδο των ανέσεων των παρεχόμενων ξενοδοχειακών κλινών και εκφράζεται με τη σχέση:

$$\text{Δείκτης Ποιότητας Καταλυμάτων} = \frac{\text{Κλίνες ξενοδοχείων 5 *}}{\text{Συνολικές ξενοδοχειακές κλίνες}}$$

ε.) Ο **Δείκτης Τουριστικής Συγκέντρωσης** (ΔΤΣ) αποτελεί ένα σημαντικό και απλό δείκτη ο οποίος χρησιμοποιείται διεθνώς και αφορά την έκταση της τουριστικής δραστηριότητας σε μια περιοχή. Ο δείκτης εκφράζεται με τις ακόλουθες σχέσεις:

$$\text{Δείκτης Τουριστικής Συγκέντρωσης } \alpha = \frac{\text{Κλίνες}}{\text{Έκταση περιοχής (σε Ηα)}}$$

$$\text{Δείκτης Τουριστικής Συγκέντρωσης } \beta = \frac{\text{Διανυκτερεύσεις}}{\text{Έκταση περιοχής (σε Ηα)}}$$

Υπολογισμός των βασικών μεταβλητών που αξιοποιούνται για τον υπολογισμό των Δεικτών

Για τον υπολογισμό των βασικών μεταβλητών αξιοποιήθηκαν πρόσφατα δεδομένα επίσημων στατιστικών ή άλλων ερευνών (π.χ. ΕΛΣΤΑΤ, ΞΕΕ, ΙΝΣΕΤΕ) ή πρόσφατες μη δημοσιευμένες έρευνες και καταγραφές (π.χ. κατάλογος ΜΗΤΕ). Τα μεγέθη αφορούν συνολικά την έκταση της νήσου Ιθάκης, αφού επιχειρείται μία συνολική εκτίμηση της ΦΙΤΑ, ενώ συγκριτικά διερευνώνται οι αντίστοιχοι δείκτες στη χωρική ενότητα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων με στόχο να διερευνηθεί κατά πόσο οι τοπικοί δείκτες ακολουθούν τις τάσεις της Περιφέρειας αλλά και να διαπιστωθεί κατά πόσο επιβαρύνεται και το χωρικό σύστημα της Περιφέρειας από τη μεταβολή που θα επέλθει από το παρόν ΕΠΣ. Επισημαίνεται ότι η παρούσα μελέτη δεν λαμβάνει υπόψη της άλλες αθροιστικές ή συνεργιστικές επιπτώσεις άλλων επενδυτικών σχεδίων λόγω του ότι είτε δεν υπάρχουν θεσμικά ώριμα επενδυτικά σχέδια που να βρίσκονται σε διαδικασία αδειοδότησης [λ.χ. ΕΣΧΑΣΕ στη Νότια Ιθάκη].

Τα στοιχεία που αξιοποιούνται για τον υπολογισμό των βασικών παραμέτρων των Δεικτών ακολουθούν στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 42: Βασικές παράμετροι/μεταβλητές για τον υπολογισμό των Δεικτών

ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Δ. ΙΘΑΚΗΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ		
Μόνιμος πληθυσμός 2021 (ΕΛΣΤΑΤ – δημοσιευμένα στοιχεία)	2.862	204.532
Εκτιμώμενος πραγματικός πληθυσμός 2021 ³⁸	4.293	306.798
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ		
Αριθμός ξενοδοχείων 2022 (ΞΕΕ)	8	1.011
Κλίνες Ξενοδοχείων 2022 (ΕΛΣΤΑΤ)	265	105.496
Συνολικές κλίνες καταλυμάτων 2019 (ΜΗΤΕ 04/2019)	2.104	177.844
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ		
Αφίξεις σε ξενοδοχεία και καταλύματα σύντομης διαμονής 2022 (ΕΛΣΤΑΤ)	12.526	2.785.360
Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία και καταλύματα σύντομης διαμονής 2022 (ΕΛΣΤΑΤ)	37.733	16.512.634

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Βάσει των παραπάνω μεταβλητών στον Πίνακα που ακολουθεί υπολογίζονται οι δείκτες σε δύο διαφορετικές χωρικές ενότητες (Ιθάκη και ΠΙΝ) καθώς και σε δύο διαφορετικές χρονικές περιόδους: πριν την υλοποίηση και μετά την υλοποίηση του ΕΠΣ.

³⁸ Για την εκτίμηση του πραγματικού πληθυσμού συνυπολογίζεται ο μόνιμος πληθυσμός αθροιστικά με τον εποχιακό πληθυσμό (εποχιακά εργαζόμενοι, ιδιοκτήτες εξοχικών κατοικιών, παραθεριστές κτλ.). Λόγω αδυναμίας εκτίμησης του συγκεκριμένου μεγέθους, υιοθετείται μία μετριοπαθής παραδοχή ότι ο εποχιακός πληθυσμός για μεγάλες περιόδους του έτους ανέρχεται στο 50% του μόνιμου πληθυσμού.

Πίνακας 43: Υπολογισμός δεικτών τουριστικής λειτουργίας και ανάπτυξης στις χωρικές ενότητες Δ. Ιθάκης και Περιφέρειας Ιονίων Νήσων πριν και μετά την υλοποίηση του ΕΠΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ Υ	Δ. ΙΘΑΚΗΣ		ΠΙΝ	
		ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΣ
Δείκτης Τουριστικής Λειτουργίας (ΔΤΛ) Ι	Κλίνες/(Ντόπιος πληθυσμός)×100	73,52	90,99	86,95	87,20
Δείκτης Τουριστικής Λειτουργίας (ΔΤΛ) ΙΙ	Κλίνες/(Εκτιμώμενος πραγματικός πληθυσμός)×100	49,01	60,66	57,97	58,13
Δείκτης Τουριστικής Πυκνότητας (ΔΤΠ) α	(Διανυκτερεύσεις x 100)/(Έκταση σε τ.χλμ. x 365)	106,91	-	1.971,59	-
Δείκτης Τουριστικής Πυκνότητας (ΔΤΠ) β	(Κλίνες x 100)/(Πληθυσμός x Έκταση σε τ.χλμ.)	0,76	0,94	0,038	0,038
Δείκτης Τουριστικής Έντασης α	Κλίνες/(Πληθυσμός περιοχής)	0,74	0,91	0,87	0,87
Δείκτης Τουριστικής Έντασης β	(Αφίξεις τουριστών)/(Πληθυσμός περιοχής x 100)	437,67	-	80,73	-
Δείκτης Ποιότητας Καταλυμάτων	(Κλίνες Ξενοδοχείων 5*)/(Συνολικές Ξενοδοχειακές κλίνες)	0	0,64 ³⁹	0,20	0,21
Δείκτης Τουριστικής Συγκέντρωσης α	Κλίνες/(Έκταση περιοχής (σε Ηα))	0,22	0,27	0,78	0,78

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

³⁹ Υιοθετείται η παραδοχή υλοποίησης των ενδεικτικών 170 ξενοδοχειακών κλινών του Σεναρίου 4.

Από την εφαρμογή των παραπάνω δεικτών εξάγονται τα εξής χρήσιμα συμπεράσματα για επιλεγμένους βασικούς δείκτες:

- Ο Δείκτης Τουριστικής Λειτουργίας (ΔΤΛ) κατατάσσει σήμερα την Ιθάκη στην ενδιάμεση βαθμίδα των «περιοχών με κύρια ανάπτυξη του τουρισμού σε σχέση με άλλους τομείς / κλάδους» (ΔΤΛ: 40-100). Με την εφαρμογή του ΕΠΣ για μέγιστο μέγεθος 500 κλινών/εξυπηρετούμενων, ο ΔΤΛ αυξάνεται χωρίς, ωστόσο, να διαφοροποιήσει σημαντικά την ένταση της τουριστικής λειτουργίας σε επίπεδο νησιού. Όπως επισημαίνεται και στο ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), ο ΔΤΛ είναι σημαντικά υψηλότερος στη Βόρεια Ιθάκη σε σχέση με τη Νότια Ιθάκη [όπου εντάσσεται η περιοχή επέμβασης] λόγω του σημαντικά μικρότερου πληθυσμιακού δυναμικού. Στο επίπεδο της ΠΙΝ, η διαφορά που προκύπτει στον ΔΤΛ από την εφαρμογή του ΕΠΣ είναι σχεδόν αμελητέα.
- Ο Δείκτης Τουριστικής Έντασης (ΔΤΕ) ισούται σήμερα με 0,74, τιμή η οποία κατατάσσει την Ιθάκη στις περιοχές με «χαμηλό επίπεδο τουριστικών εξυπηρετήσεων και σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης». Μετά την εφαρμογή του ΕΠΣ ο δείκτης διαμορφώνεται σε $0,91 < 1$, καταδεικνύοντας ότι το συγκεκριμένο σχέδιο δεν αναμένεται να επιβαρύνει σημαντικά την τουριστική ένταση σε επίπεδο νησιού. Παράλληλα, σύμφωνα με εκτιμήσεις του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο) προκύπτει ότι μεγαλύτερα περιθώρια ανάπτυξης υπάρχουν στο νότιο τμήμα του νησιού που συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού (οικονομικά ενεργού και μη) αλλά και των τουριστικών καταλυμάτων, έναντι του βορείου τμήματος του νησιού. Στο επίπεδο της ΠΙΝ, η διαφορά που προκύπτει στον ΔΤΕ από την εφαρμογή του ΕΠΣ είναι πρακτικά αμελητέα.
- Ο Δείκτης Ποιότητας Καταλυμάτων σήμερα είναι 0, αφού στην Ιθάκη δεν λειτουργούν ξενοδοχεία ανώτατης κατηγορίας προδιαγραφών και ανέσεων (5*), ενώ μετά την υλοποίηση του ΕΠΣ ο δείκτης υπολογίζεται σε 0,64. Η σημαντική αύξηση του δείκτη καταδεικνύει τον ειδικό στόχο που έχει τεθεί στο ΕΠΣ για την προώθηση του ποιοτικού, υψηλών απαιτήσεων και ολοκληρωμένων υπηρεσιών τουρισμού σε επίπεδο νησιού και Περιφέρειας, καλύπτοντας «κενά» της τουριστικής προσφοράς.

Συνεκτιμώντας όλους τους παραπάνω δείκτες που υπολογίσθηκαν, διαπιστώνεται ότι η εφαρμογή του ΕΠΣ δεν θα ανατρέψει την Τουριστική Φέρουσα Ικανότητα του νησιού, αφού οι δείκτες κινούνται μέσα σε απολύτως ανεκτά όρια, χωρίς να μεταβάλλουν το γενικό επίπεδο τουριστικής ανάπτυξης του νησιού.

A.10.4.3 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΓΗΣ

Για την εκτίμηση των δεικτών χωρητικότητας γης αξιοποιούνται τα τρία κριτήρια/παράμετροι που καθορίζονται από την ΥΑ 10788/2004 (ΦΕΚ 285/Δ/2004) και τα οποία αποτελούν και κριτήρια χωροθέτησης δραστηριοτήτων τουρισμού και αναψυχής: i.) Χωρητικότητα – κορεσμός πόρων, ii.) μηχανική αντοχή – καταλληλότητα εδάφους και iii.) αισθητική αντοχή.

Η εφαρμογή των συγκεκριμένων κριτηρίων στο χωρικό επίπεδο της περιοχής επέμβασης, κατέδειξε τα εξής:

i.) Χωρητικότητα – κορεσμός πόρων

Όπως έχει προαναφερθεί βάσει των μεγεθών για το Σενάριο 4, η καθαρή πυκνότητα κλινών (netto) στην περιοχή επέμβασης ανέρχεται σε 1 κλίνη/στρέμμα και η μεικτή πυκνότητα (brutto) σε 0,56 κλίνες/στρέμμα. Παρατηρείται ότι οι τιμές αυτές κινούνται

σε πολύ χαμηλότερο επίπεδο από τη μέγιστη επιτρεπόμενη πυκνότητα κλινών που καθορίζει το ΠΧΠ Ιονίων Νήσων [8 κλίνες/στρέμμα για ξενοδοχεία 5*], καταδεικνύοντας την ιδιαίτερα χαμηλή ένταση χρήσης του φυσικού πόρου, σε όρια απολύτως ανεκτά. Παράλληλα, με τα επιλεγόμενα μεγέθη ανάπτυξης [κάλυψη: έως 10% και συντελεστής δόμησης: έως 0,055] δεν εξαντλείται η χωρητικότητα του φυσικού υποδοχέα.

ii.) Μηχανική αντοχή – Καταλληλότητα εδάφους

Το κριτήριο της «μηχανικής αντοχής – καταλληλότητας του εδάφους» εξετάζεται ενδελεχώς από τη Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας που συνοδεύει την παρούσα, η οποία και καθορίζει τις γεωλογικά κατάλληλες, κατάλληλες υπό προϋποθέσεις και ακατάλληλες περιοχές για δόμηση. Η οριοθέτηση των περιοχών αυτών δεν δημιουργεί ιδιαίτερους περιορισμούς ως προς την τεχνική και ασφαλή υλοποίηση της επένδυσης.

iii.) Αισθητική αντοχή

Η παράμετρος της «αισθητικής αντοχής» της περιοχής επέμβασης έχει εξετασθεί ενδελεχώς μέσω ανάλυσης τοπίου στο πλαίσιο υποστηρικτικών μελετών. Η προτεινόμενη ανάπτυξη θα σεβαστεί τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της ευρύτερης περιοχής του Βαθέως αλλά και την ειδικότερη περίοπτη θέση της περιοχής επέμβασης. Προς τούτη την κατεύθυνση θα ληφθούν ιδιαίτερες πρόνοιες από το ΕΠΣ για τη μορφολογική προστασία της ευρύτερης περιοχής αλλά και την αρμονική ένταξη του δομημένου περιβάλλοντος στο φυσικό τοπίο της περιοχής, οι οποίες και θα εξειδικευθούν σε επόμενο στάδιο οριστικοποίησης του Σχεδίου Γενικής Διάταξης της ανάπτυξης.

A.10.4.4 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

Για την εκτίμηση των Δεικτών Υποδομών, στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της ανάλυσης του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο), η οποία έχει αξιολογήσει τα σχετικά θέματα υποδομών σε επίπεδο νησιού. Τα δεδομένα της ανάλυσης αυτής επικαιροποιούνται σύμφωνα με τα νεότερα στοιχεία τα οποία διερευνά η παρούσα μελέτη.

Αναφορικά με την **επάρκεια υπηρεσιών εστίασης-αναψυχής**, από την ανάλυση και τις παραδοχές του ΣΧΟΟΑΠ προκύπτει ότι ο βαθμός εξυπηρέτησης του τουριστικού πληθυσμού (καθώς και του εποχιακού πληθυσμού) κατά την περίοδο αιχμής (Αύγουστος) σε τέτοιου είδους υπηρεσίες είναι δύσκολος, ενώ από in situ παρατήρηση η εξυπηρέτηση εκτιμήθηκε οριακή. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι χωρικά το νότιο τμήμα του νησιού, μπορεί να υποστηρίξει πολύ πιο ικανοποιητικά τον τουρισμό, από άποψη υποδομών και υπηρεσιών, σε σχέση με το βόρειο τμήμα του νησιού.

Ως προς την **επάρκεια των τεχνικών και περιβαλλοντικών υποδομών** προέκυψε ότι το **δίκτυο ύδρευσης** έχει σοβαρότατα προβλήματα επάρκειας ως προς τις δυνατότητες εξυπηρέτησης και δεν δύναται να αντέξει περαιτέρω αύξηση φόρτου εάν δεν προηγηθεί πρόνοια για νέες υποδομές. Αναφέρεται, ωστόσο, ότι το δίκτυο στη Νότια Ιθάκη [περιοχή Βαθέως] θα ενισχυθεί με νέα μονάδα αφαλάτωσης.

Ως προς το **δίκτυο αποχέτευσης** υπάρχει σημαντική έλλειψη των απαραίτητων εγκαταστάσεων και οι προβλεπόμενες ανταποκρίνονται σ' ένα μέσο πληθυσμό και όχι στον πληθυσμό αιχμής του Αυγούστου, δημιουργώντας μία ιδιαίτερος κρίσιμη κατάσταση. Μία ιδιαίτερη θετική εξέλιξη είναι ο προγραμματισμός της ΕΕΛ για την εξυπηρέτηση του Βαθέως, η οποία στην παρούσα φάση βρίσκεται στο στάδιο δημοπράτησης των μελετών.

Το δίκτυο και οι υποδομές ενέργειας κρίνεται ότι επαρκεί οριακά κατά την περίοδο αιχμής, χωρίς ωστόσο να παρατηρούνται σοβαρά προβλήματα ενεργειακής επάρκειας.

A.10.4.4 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΔΕΙΚΤΗ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΚΤΩΝ

Για την εκτίμηση του Δείκτη Χωρητικότητας Ακτών υιοθετείται η προσέγγιση του ΣΧΟΟΑΠ Δ. Ιθάκης (Α' Στάδιο) δεδομένου ότι η σχετική ανάλυση ξεφεύγει του αντικείμενου της παρούσας μελέτης. Βάσει του ΣΧΟΟΑΠ, η χωρητικότητα των ακτών υπολογίζεται με βάση την έκταση τους και με την παραδοχή ότι θα πρέπει να εξασφαλίζονται τουλάχιστον 8 τ.μ. ακτής ανά άτομο, προκειμένου να διατηρείται σε ικανοποιητικό επίπεδο η ποιότητα του περιβάλλοντος των ακτών.

Ο υπολογισμός της χωρητικότητας των ακτών εστιάζει κυρίως στις ακτές που εντοπίζονται στο νότιο τμήμα του νησιού, καθώς σε αυτό εντοπίζονται οι μεγαλύτερες παραλίες αλλά και φιλοξενείται το μεγαλύτερο μέρος του μόνιμου πληθυσμού και του τουριστικού πληθυσμού. Παράλληλα, είναι αυτές οι ακτές που καλούνται να εξυπηρετήσουν ταυτόχρονα και τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής του Βαθέως.

Για τον υπολογισμό της χωρητικότητας στο ΣΧΟΟΑΠ γίνεται η παραδοχή ότι το πλάτος των ακτών είναι κατά μέσο όρο 10 μέτρα, ενώ το συνολικό μήκος των σημαντικότερων – και προσβάσιμων από τη στεριά – ακτών⁴⁰ ανέρχεται σε 3.250 μέτρα. Βάσει αυτής της μέτρησης η επιφάνεια των ακτών στον ευρύτερο χώρο του Βαθέως ανέρχεται σε περίπου 32.500 τ.μ. (32,5 στρ.) και επομένως η θεωρητική χωρητικότητα των ακτών της Νότιας Ιθάκης υπολογίζεται στα 4.062 άτομα.

Βάσει των παραδοχών και της ακολουθούμενης ανάλυσης του ΣΧΟΟΑΠ προκύπτει ότι οι παραλίες της Νότιας Ιθάκης είναι ανεκτά επαρκείς κατά το μεγαλύτερο μέρος του έτους, ενώ την περίοδο αιχμής (Αύγουστος) παρατηρείται υπέρβαση της θεωρητικής χωρητικότητας κατά 50%.

A.10.4.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗ ΦΕΡΟΥΣΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΙΘΑΚΗΣ

Βάσει της ανωτέρω ανάλυσης και αξιολογώντας τις τιμές των δεικτών φέρουσας ικανότητας που προέκυψαν, προκύπτει ότι υπάρχουν αρκετά περιθώρια για την ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας στο νησί, ειδικά στο νότιο τμήμα που μπορεί να υποστηρίξει πιο ικανοποιητικά τον τουρισμό.

Με την εφαρμογή του παρόντος ΕΠΣ δεν προκαλούνται υπέρμετρες επιβαρύνσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον του νησιού αλλά ούτε στην ποιότητα του τουριστικού προορισμού. Αντίθετα, το παρόν ΕΠΣ συμβάλλει στην προβολή και αναβάθμιση της εικόνας της Ιθάκης ως τουριστικού προορισμού με έμφαση σε ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού καθώς και στην καθιέρωση του ποιοτικού τουρισμού στο νησί.

Ειδικότερα, όπως προέκυψε από τον υπολογισμό των Δεικτών Τουριστικής Λειτουργίας και Ανάπτυξης, η τουριστική επιβάρυνση που θα επιφέρει το ΕΠΣ είναι απολύτως ανεκτή και εντός των ορίων της φέρουσας τουριστικής ικανότητας του νησιού, ενώ δεν

⁴⁰ Ειδικότερα υπολογίσθηκαν οι εξής κολυμβητικές παραλίες: Μπρος Αετός, Πισαετός, Δεξιά, Λούτσα, Σαρακήνικο, Γιδάκι, Φιλιατρό, Καμίνια, Μηνύματα, Σκίνος, Αϊ Γιάννης.

αναμένεται να μεταβάλλει την κλίμακα της τουριστικής έντασης και λειτουργίας του νησιού. Αντίστοιχα, οι Δείκτες Χωρητικότητας γης καταδεικνύουν τον ήπιο χαρακτήρα της ανάπτυξης που προωθείται και στο ίδιο το επίπεδο της περιοχής επέμβασης αλλά και στην ευρύτερη περιβάλλουσα περιοχή.

Ως ένα από τα σημαντικά ζητήματα αναδεικνύονται οι οριακότητες ως προς τα δίκτυα και τις τεχνικές υποδομές του νησιού, οι οποίες όμως δύναται να αντιμετωπισθούν μέσω της εξασφάλισης επαρκών υποδομών εντός του οργανωμένου υποδοχέα.

Α.10.5 ΣΥΝΟΨΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ – ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

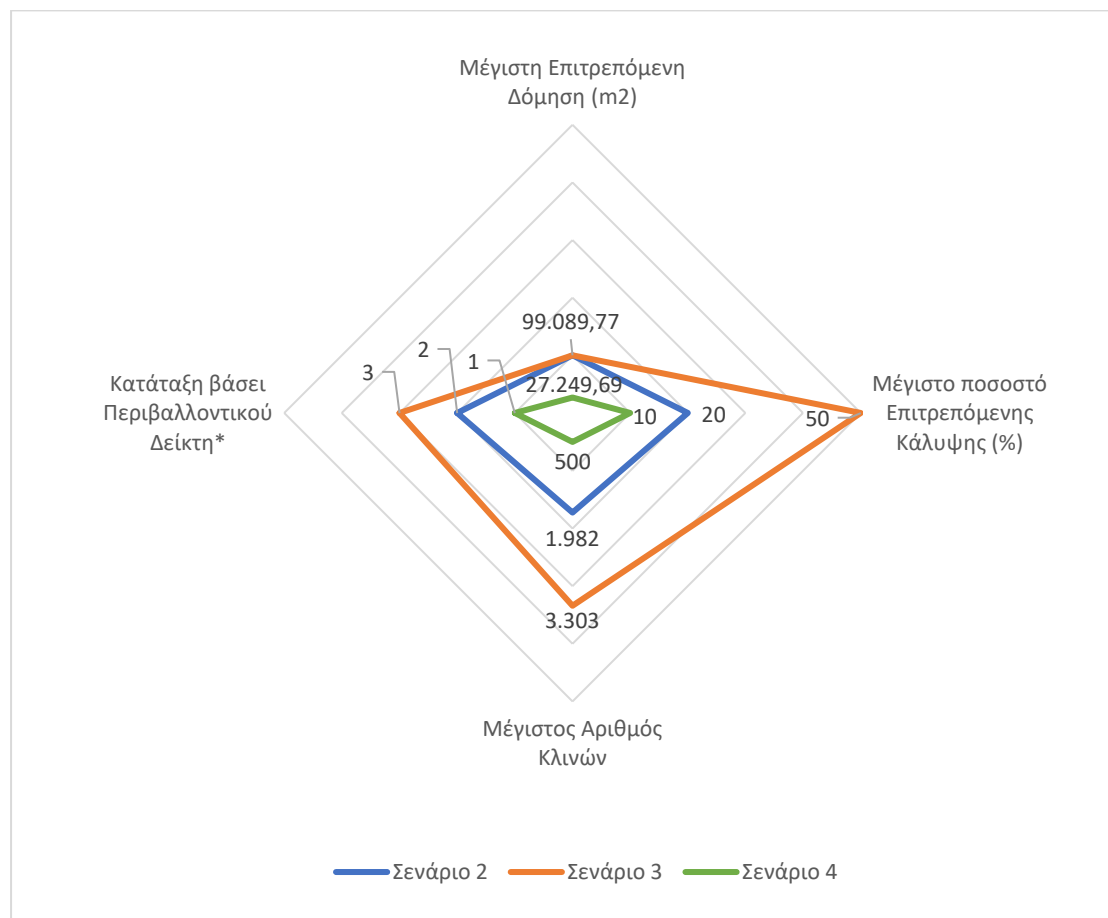
Με βάση την ανάλυση των βασικών επιλογών ανάπτυξης των παραπάνω Σεναρίων, στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζονται συγκριτικά τα βασικά μεγέθη ανάπτυξης αλλά και το θεσμικά και πολεοδομικά χαρακτηριστικά για κάθε εναλλακτικό Σενάριο. Ακολούθως στο Διάγραμμα 26 παρουσιάζονται τα βασικά μεγέθη ανάπτυξης των Σεναρίων σε συνδυασμό με την περιβαλλοντική τους αξιολόγηση από τη ΣΜΠΕ.

Πίνακας 44: Συγκεντρωτικά μεγέθη ανάπτυξης και πολεοδομικά χαρακτηριστικά για κάθε Σενάριο

	ΣΕΝΑΡΙΟ 1: ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΛΥΣΗ	ΣΕΝΑΡΙΟ 2: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΟΜΗΣΗ	ΣΕΝΑΡΙΟ 3: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΕΣΧΑΣΕ – ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΧΩΡΙΟ	ΣΕΝΑΡΙΟ 4: ΗΠΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΕΠΣ
Θεσμικό πλαίσιο	-	Διατάξεις Εκτός Σχεδίου Δόμη- σης: Ν. 4759/2020, ΠΔ / 6-10-1978 όπως ισχύουν	Εφαρμόζεται το θε- σμικό πλαίσιο των Στρατηγικών Επεν- δύσεων και των ΕΣΧΑΣΕ: Ν. 4864/2021 και Ν. 3986/2011	Διατάξεις του Ν. 4447/2016 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Ν. 4179/2013 για τους οργανωμέ- νους υποδοχείς και τις διατάξεις της Εκτός Σχε- δίου Δόμησης
Χωρικός προορισμός – Κύρια κατηγο- ρία χρήσεων γης	Κυρίως παραθε- ριστική κατοικία ή μεμονωμένες και διάσπαρτες χωροθετήσεις τουριστικών κα- ταλυμάτων	Τουριστικές ε- γκαταστάσεις του Ν. 4276/2014	«Παραθεριστικό τουριστικό χωριό» του άρθρου 11 του Ν. 3986/2011	«Τουρισμός – Α- ναψυχή» του άρ- θρου 5 του ΠΔ 59/2018
Κύριες χρήσεις / Χαρακτήρας ανάπτυξης	-	Τουριστικό κατά- λυμα υψηλών προδιαγραφών και ανέσεων με συνοδές χρήσεις	Τουριστικό κατά- λυμα (ξενοδοχείο) σε συνδυασμό με παραθεριστική κα- τοικία	Οργανωμένος και ολοκληρωμένος υποδοχέας ήπιας ανάπτυξης με σύνθετη μορφή σε συνδυασμό με ειδική τουριστική υποδομή/ειδικές μορφές τουρι- σμού
Μέγιστος ΣΔ	-	0,2	0,2	0,055
Μέγιστη επι- τρεπόμενη δόμηση	Υφιστάμενη δόμηση ή δό- μηση ανάλογα με το εκάστοτε κα- θεστώς δόμησης [σε περίπτωση α- ξιοποίησης μεμο- νωμένων αγροτε- μάχιων]	99.089,77 τ.μ.	99.089,77 τ.μ.	27.249,69 τ.μ.
Μέγιστος εξυ- πηρετούμενος πληθυσμός/ αριθμός κλινών	-	1.982 άτομα	3.303 άτομα	~500 άτομα

Επεξεργασία: Ομάδα μελέτης

Διάγραμμα 26: Σύγκριση Εναλλακτικών Σεναρίων βάσει των κύριων πολεοδομικών μεγεθών του και βάσει της περιβαλλοντικής τους αξιολόγησης⁴¹

Πηγή: ΣΜΠΕ (ΓΕΩΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΚΕ, 2024)

Από την αξιολόγηση που προηγήθηκε, προκύπτει ότι το **Σενάριο 4** είναι το πλέον καταλληλότερο και πιο βιώσιμο σενάριο, παρουσιάζοντας τα βέλτιστα αποτελέσματα τόσο στους τομείς βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης όσο και από την άποψη ελαχιστοποίησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και μη υπέρβασης της τουριστικής φέρουσας ικανότητας του νησιού.

⁴¹ Η αξιολόγηση των Σεναρίων με περιβαλλοντικά κριτήρια πραγματοποιείται στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ. Ο Περιβαλλοντικός Δείκτης (Ie) καταρτίστηκε από τη ΣΜΠΕ με σκοπό τη κατά το δυνατόν ρεαλιστικότερη και «ποσοτικοποιημένη» συγκριτική περιβαλλοντική αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων. Στο συγκεκριμένο Διάγραμμα, η φιλικότερη προς το περιβάλλον τιμή του Δείκτη τείνει προς το κέντρο του ιστογράμματος.

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΠΣ

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Π.2 ΧΩΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

Γενικότερα, μέσω των μελετών ΕΠΣ καθορίζονται:

- Ο βασικός χωρικός προορισμός της περιοχής επέμβασης, δηλαδή η υπαγωγή σε μια εκ των γενικών κατηγοριών χρήσεων γης και όρων δόμησης.
- Οι ειδικότερες χρήσεις γης που επιτρέπονται στην έκταση της προς ανάπτυξη περιοχής και οι τυχόν πρόσθετοι προορισμοί που αποσκοπούν στον έλεγχο της έντασης κάθε χρήσης.
- Τυχόν ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης της προς αξιοποίηση περιοχής.
- Ειδικές ζώνες προστασίας και ελέγχου, εφόσον απαιτείται, στα οποία μπορεί να επιβάλλονται ειδικοί όροι και περιορισμοί στις χρήσεις γης, στη δόμηση και στην εγκατάσταση και άσκηση δραστηριοτήτων και λειτουργιών.
- Οι περιβαλλοντικοί όροι του σχεδίου σύμφωνα με τη ΣΜΠΕ (προσχέδιο κανονιστικής πράξης).

Στον παρόν κεφάλαιο αναλύεται το περιεχόμενο και η πρόταση χωρικής οργάνωσης της - τελικά επιλεγείσας λύσης – **Σεναρίου 4**, η οποία προέκυψε έπειτα από συγκριτική αξιολόγηση τεσσάρων συνολικά σεναρίων, όπως αυτά παρουσιάζονται στο Κεφάλαιο Α.10 της παρούσας.

Το Σενάριο 4 αφορά σε ήπια ανάπτυξη μέσω οργανωμένου υποδοχέα με το πολεοδομικό «εργαλείο» του ΕΠΣ.

Π.2.1 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

Όπως έχει αναφερθεί, η περιοχή επέμβασης εντάσσεται στην ευρύτερη περιοχή του Βαθέως, καλύπτοντας στην ουσία τμήμα της ανατολικής χερσονήσου του φυσικού λιμένα του Βαθέως. Όπως τεκμηριώνεται και ανωτέρω, το προωθούμενο ΕΠΣ αναμένεται να εναρμονιστεί με τη χωροταξική λειτουργία και να ενισχύσει τον προγραμματικό χαρακτήρα της ευρύτερης περιοχής, έχοντας κομβικό ρόλο στη χωρική οργάνωση του Δήμου Ιθάκης, ως ο πρώτος οργανωμένος υποδοχέας τουριστικών δραστηριοτήτων ήπιας ανάπτυξης του νησιού.

Το παρόν ΕΠΣ συμβάλλει σημαντικά σε ευρύτερους αναπτυξιακούς στόχους αλλά και στην επίτευξη βασικών στόχων του προτύπου χωρικής ανάπτυξης του νησιού και της Περιφέρειας [αναβάθμιση του συμβατικού, μαζικού τουρισμού σε συνδυασμό με την ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, προώθηση του ποιοτικού και των ειδικών μορφών τουρισμού]. Επίσης, ευθυγραμμίζεται πλήρως με τις κατευθύνσεις του ΠΧΠ για τις ειδικές χωρικές ενότητες, όπως ο παράκτιος χώρος [διαφοροποίηση τουριστικού προϊόντος, περιορισμός της εκτός σχεδίου δόμησης], αλλά και για τη χωρική διάρθρωση του τουρισμού [πολιτικές ολοκληρωμένων και σύνθετων τουριστικών υποδομών ήπιας ανάπτυξης]. Εξάλλου, βάσει του ΠΧΠ, η περιοχή επέμβασης εντάσσεται σε *ευρεία ζώνη ανάπτυξης τριτογενούς τομέα* και ειδικότερα σε *Χωρική Ενότητα Τουρισμού, σε περιοχή με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού*.

Σε επίπεδο μακρο-χωρικής οργάνωσης, η περιοχή επέμβασης ως σημαντική παραγωγική δραστηριότητα με ευρεία ακτινοβολία αναμένεται να έχει συμπληρωματικό ρόλο με το αστικό κέντρο του Βαθέως [πόλος συγκέντρωσης τουριστικών δραστηριοτήτων

και υπηρεσιών], λόγω της άμεσης λειτουργικής συσχέτισής και συμπληρωματικότητας του, δημιουργώντας συνέργειες και συμβάλλοντας στην ενίσχυση και καθιέρωση του ως τουριστικού πόλου με εθνική εμβέλεια [πρόβλεψη ΠΧΠ]. Σε επίπεδο νησιού, η περιοχή επέμβασης θα αποτελέσει ένα ισχυρό στοιχείο/πόλο του παραγωγικού συστήματος του νησιού, με κλίμακα ανάπτυξης προσαρμοσμένη στα τοπικά δεδομένα και στις υφιστάμενες υποδομές του νησιού, παρέχοντας σύνθετες και ολοκληρωμένες υπηρεσίες τουρισμού. Οι χωρικές επιπτώσεις στην ευρύτερη περιοχή αναμένεται να είναι σημαντικά θετικές, αφού η ήπια και ολοκληρωμένη ανάπτυξη θα δημιουργήσει συμπληρωματικότητες και συνέργειες με άλλες δραστηριότητες του νησιού (αγροδιατροφικό σύμπλεγμα, τοπική γαστρονομία, προώθηση και ενεργοποίηση ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού κτλ.).

Στο ευρύτερο επίπεδο της Περιφέρειας αναμένεται να έχει θετικό αντίκτυπο ως παραγωγική δραστηριότητα υπερτοπικής κλίμακας, συμβάλλοντας στη διαφοροποίηση, εμπλουτισμό και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, καλύπτοντας «κενά» και αντιμετωπίζοντας επαρκώς μειονεκτήματα και απειλές που εντοπίζονται στον κλάδο του τουρισμού (άμβλυνση εποχικότητας, προώθηση ποιοτικού, υψηλών απαιτήσεων και ολοκληρωμένων υπηρεσιών τουρισμού, καθιέρωση νέων μορφών τουρισμού).

Π.2.2 ΧΩΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τον υπερκείμενο χωρικό σχεδιασμό, το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο, την ανωτέρω τεκμηρίωση που προηγήθηκε καθώς και τους ειδικούς στόχους του ΕΠΣ, η περιοχή επέμβασης προτείνεται να αποτελέσει οργανωμένο υποδοχέα ολοκληρωμένης και ήπιας τουριστικής ανάπτυξης με υπερτοπική διάσταση και διεθνή εμβέλεια με τη δημιουργία πρότυπου τουριστικού συγκροτήματος υψηλών απαιτήσεων και χαμηλού χωρικού αποτυπώματος, πλήρως εναρμονισμένου με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής και ενταγμένου στο ιδιαίτερο τοπίο του νησιού.

Η πρόταση χωρικής οργάνωσης περιλαμβάνει τις αναγκαίες προβλέψεις και ρυθμίσεις που θα επιτρέψουν τη λειτουργία του οργανωμένου υποδοχέα ως τέτοιου.

Ως βασικός χωρικός προορισμός της περιοχής επέμβασης προτείνονται οι χρήσεις της γενικής κατηγορίας **«Τουρισμός - Αναψυχή» του άρθρου 5 του ΠΔ 59/2018** (ΦΕΚ 114/Α/2018) όπως ισχύει, σε όλη την έκταση της περιοχής εφαρμογής του ΕΠΣ με εμβαδό 892.017,74 τ.μ. [εφαρμογή στην οριογραμμή παραλίας], όπως αποτυπώνεται στον *Χάρτη Π.2 Χωρική οργάνωση περιοχής επέμβασης (πρόταση) – Χρήσεις γης – Προστασία Περιβάλλοντος* που συνοδεύει την παρούσα.

Η περιοχή επέμβασης οργανώνεται σε δύο (2) Ζώνες:

- **Ζώνη Α: Περιοχή «Τουρισμού-Αναψυχής»**, η οποία αποτελεί τη θεσμικά δομήσιμη/αξιοποιήσιμη έκταση και προτείνεται να λειτουργήσει ως ζώνη ανάπτυξης και υποδοχής των επιτρεπόμενων χρήσεων και δραστηριοτήτων του βασικού χωρικού προορισμού της περιοχής επέμβασης. Η Ζώνη Α καθορίζεται ως *Περιοχή Παραγωγικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (ΠΕΔ)* σύμφωνα με το άρθ. 7, παρ. 3 του Ν. 4447/2016 όπως ισχύει. Οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης και οι λοιποί όροι και περιορισμοί δόμησης που απαιτούνται για την ανάπτυξη της καθορίζονται αναλυτικά παρακάτω. Η Ζώνη Α καταλαμβάνει περίπου 55,5% της συνολικής περιοχής εφαρμογής του ΕΠΣ και διακρίνεται σε δύο (2) επιμέρους υποζώνες: Α1 και Α2 με εμβαδόν 143.783,30 τ.μ. και 351.665,56 τ.μ. αντίστοιχα. Οι υποζώνες διαφοροποιούνται μεταξύ τους μόνο ως προς το επιτρεπόμενο ύψος των κτιρίων που θα χωροθετηθούν εντός αυτών.

- **Ζώνη Β: Περιοχή «Προστασίας Τοπίου και Φυσικού Περιβάλλοντος»,** η οποία περιλαμβάνει τις οριστικά χαρακτηρισμένες δασικές εκτάσεις, τις μη οριστικές δασικές εκτάσεις που εμπίπτουν στην περιοχή επέμβασης καθώς και τις περιοχές που αποτελούν περιοχή προστασίας των υδατορεμάτων. Αναφέρεται ότι οι οριστικά χαρακτηρισμένες δασικές εκτάσεις και οι περιοχές προστασίας ρέματος (εντός των καθοριζόμενων γραμμών πλημμύρας) διέπονται από ειδικό καθεστώς προστασίας και θα αποτελέσουν ζώνη προστασίας τοπίου και φυσικού περιβάλλοντος για την περιοχή επέμβασης. Η Ζώνη Β καθορίζεται ως *Περιοχή Προστασίας (ΠΕΠ) και Περιοχή με ειδικό νομικό καθεστώς (ΠΕΚ)* σύμφωνα με το άρθ. 7, παρ. 3 του Ν. 4447/2016 όπως ισχύει. Όσον αφορά τις επιτρεπόμενες χρήσεις και τους όρους δόμησης, οι εκτάσεις αυτές διέπονται από το ειδικό καθεστώς προστασίας τους και ενσωματώνονται στο Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο, χωρίς να μεταβάλλεται το προστατευτικό τους καθεστώς. Η Ζώνη αυτή καταλαμβάνει το 44,5% της συνολικής περιοχής εφαρμογής του ΕΠΣ.

Η πρόταση χωρικής οργάνωσης αποτυπώνεται στην Εικόνα 73 που ακολουθεί και στον εκτός τεύχους Χάρτη Π.2. Στις παρακάτω Ενότητες καθορίζονται αναλυτικά οι επιτρεπόμενες χρήσεις και οι όροι και περιορισμοί δόμησης των δύο (2) Ζωνών.

Εικόνα 73: Απόσπασμα του Χάρτη Π.2 «Χωρική οργάνωση περιοχής επέμβασης (πρόταση) – Χρήσεις γης – Προστασία Περιβάλλοντος»

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

— Γραμμή αιγιαλού (καθορισμένη)

— Γραμμή παραλίας (καθορισμένη)

- - - Γραμμή αιγιαλού (υπό καθορισμό)

- - - Γραμμή παραλίας (υπό καθορισμό)

— Αξονας ρέματος

— Γραμμές πλημμύρας

— Ισοϋψείς (ανά 5 μέτρα)

— Ισοϋψείς (ανά 1 μέτρο)

— Όριο εγκεκριμένου ΓΠΣ του Ν. 1337/83

— Όριο περιοχής φύτευσης προστασίας ανάδειξης
(περιαστική ζώνη προτεινόμενη από ΓΠΣ-μη θεσμοθετημένη)

— Περιοχή Εφαρμογής ΕΠΣ

Ζώνη Α: Περιοχή "Τουρισμού - Αναψυχής"

— Υποζώνη Α1 (μέγιστο ύψος μέχρι 7,5 μέτρα)

— Υποζώνη Α2 (μέγιστο ύψος μέχρι 4,5 μέτρα)

Ζώνη Β: Περιοχή "Προστασίας Τοπίου και Φυσικού Περιβάλλοντος"

— Οριστικές δασικές εκτάσεις

— Μη οριστικές δασικές εκτάσεις

— Περιοχή προστασίας υδατορεμάτων

Π.2.2.1 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ (ΠΕΔ)

Π.2.2.1.1 Καθορισμός χρήσεων γης και τυχόν πρόσθετων προβλέψεων και περιορισμών

Στη **Ζώνη Α: Περιοχή «Τουρισμού-Αναψυχής»**⁴², συνολικής έκτασης 495.448,86 τ.μ., καθορίζονται οι χρήσεις της γενικής κατηγορίας «Τουρισμός – Αναψυχή» του άρθρου 5 του ΠΔ 59/2018 (ΦΕΚ 114/Α/2018) όπως ισχύει, με τις εξής επιτρεπόμενες ειδικές χρήσεις⁴³:

- (1) Κατοικία.
- (2) Κοινωνική Πρόνοια.
- (4) Μικρές (4.1) και ειδικές (4.3) αθλητικές εγκαταστάσεις.
- (5) Θρησκευτικοί χώροι.
- (6) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις.
- (8.1) Πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας.
- (9) Χώροι συνάθροισης κοινού/ Συνεδριακά κέντρα.
- (10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών. Επιτρέπονται μόνο εμπορικά καταστήματα (10.1) και καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών (10.2) μέχρι 1.500 τ.μ. συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (11) Γραφεία/Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων. Επιτρέπονται μόνο Γραφεία.
- (12) Εστίαση.
- (13) Αναψυκτήρια.
- (14) Αναψυχή.
- (15) Τουριστικά καταλύματα, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις.
- (16) Στάθμευση (κτίριο γήπεδο). Επιτρέπονται μόνο Στάθμευση (κτίρια-γήπεδα) αυτοκινήτων μέχρι 3,5 τόνους κοινής χρήσης, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων (16.1) και Στάθμευση (κτίρια γήπεδα) σκαφών και τουριστικών λεωφορείων (16.2).
- (24.5) Πολυλειτουργικό αγρόκτημα.
- (30) Γωνιές ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά, μεγάλα) (κοινή υπουργική απόφαση 18485/26-4-2017 ΦΕΚ Β' 1412). Επιτρέπονται μόνο Γωνιές ανακύκλωσης και Μικρά πράσινα σημεία.
- (32) Χώρος επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων.
- (34) Εγκαταστάσεις ΑΠΕ.

⁴² Οι χρήσεις εφαρμόζονται ενιαία σε όλη τη Ζώνη Α.

⁴³ Οι ειδικές χρήσεις καταγράφονται με τον κωδικό και την ονοματολογία του άρθρου 5 για λόγους κωδικοποίησης και ταυτοποίησης.

(46) Αστική γεωργία λαχανόκηποι.

(47) Κατασκηνώσεις παιδικές εξοχές.

(48) Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους κατά το άρθρο 20 του ΝΟΚ

(49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)

(52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφιση κ.λπ.)

Από τις επιτρεπόμενες χρήσεις του άρθρου 5 εξαιρούνται / δεν επιτρέπονται:

(17) Πρατήρια παροχής καυσίμων και ενέργειας. Η παροχή φυσικού αερίου γίνεται μόνο για την εξυπηρέτηση οχημάτων.

(18) Πλυντήρια, λιπαντήρια αυτοκινήτων.

(26) Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.

(44) Καζίνο.

(45) Χώροι διεξαγωγής τεχνικών ψυχαγωγικών και τυχερών παιγνίων,

αφού δεν συνάδουν με τον επιδιωκόμενο χαρακτήρα της ανάπτυξης.

Ως πρόσθετες προβλέψεις και περιορισμοί στις χρήσεις τίθενται οι εξής:

- Επιτρέπονται οι χρήσεις: «ελικοδρομίου» ή «πεδίου προσγείωσης ελικοπτέρων» καθώς και «Τουριστικών λιμένων» μικρής κλίμακας ή «τουριστικών λιμενικών εγκαταστάσεων» σε θέσεις που θα καθορισθούν μετά από ειδικές μελέτες/διαδικασίες σύμφωνα με το οικείο θεσμικό πλαίσιο (ΠΔ 19/2009 και Ν. 2160/1993 όπως ισχύουν).
- Επιτρέπεται ειδική επίγεια υποδομή «αναβατορίου πλαγιάς», σε θέση ή/και με τρόπο που να μην προκαλεί αλλοίωση της φυσιογνωμίας του παραδοσιακού οικισμού Βαθέως.
- Για τη χρήση «(16) Στάθμευση» επιτρέπεται η στάθμευση μόνο σε υπαίθριους χώρους με κατάλληλες κατασκευές και διαμορφώσεις (π.χ. στέγαστρα, υπόσκαφες κατασκευές κτλ.) με σκοπό τη μείωση της οπτικής όχλησης και την προσαρμογή στο τοπίο ή σε υπόγειους και υπόσκαφους χώρους. Δεν επιτρέπονται τα υπέργεια κτίρια στάθμευσης.
- Η χρήση «(8.1) Πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας» αφορά στην εξυπηρέτηση του κύριου χωρικού προορισμού της περιοχής («Τουρισμός-Αναψυχή») ή/και την εξυπηρέτηση αναγκών της τοπικής κοινωνίας με στόχο τη λειτουργική και συμπληρωματική συσχέτιση της περιοχής με την ευρύτερη περιοχή της. Τυχόν εγκαταστάσεις προσαρμόζονται στην κλίμακα και ένταση της ανάπτυξης και δεν αφορούν σε μονάδες με νοσηλεία.
- Οι χρήσεις «(10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών» και «(11) Γραφεία» αποτελούν συνοδευτικές χρήσεις με βασικό περιορισμό να συσχετίζονται με το βασικό χωρικό προορισμό ως περιοχή «Τουρισμού-Αναψυχής».
- Οι «(34) Εγκαταστάσεις ΑΠΕ» χωροθετούνται σε θέσεις που να μην προκαλούν αλλοίωση της φυσιογνωμίας του παραδοσιακού οικισμού Βαθέως, να είναι κατά

- το δυνατόν αθέατες από πολυσύχναστους χώρους και με τρόπο που να εντάσσονται το δυνατόν αρμονικότερα στο τοπίο και τη φυσιογνωμία της περιοχής.
- Επιτρέπεται κάθε άλλη συναφής χρήση, η οποία δεν μεταβάλλει το γενικό προορισμό της περιοχής επέμβασης καθώς και οι απαιτούμενες τεχνικές και περιβαλλοντικές υποδομές και εγκαταστάσεις για την εξυπηρέτηση των παραπάνω χρήσεων στο σύνολο της περιοχής επέμβασης (ενδεικτικά: εγκαταστάσεις επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων, δεξαμενές νερού-αφαλάτωσης, εγκαταστάσεις μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, ύδρευσης, άρδευσης, τηλεπικοινωνιών κτλ.).
 - Ως συναφείς χρήσεις νοούνται, επίσης, οι χρήσεις που αναδεικνύουν παραδοσιακές αγροτικές δραστηριότητες (π.χ. βιολογικές καλλιέργειες, μικρό συσκευαστήριο κτλ.). Στο πλαίσιο αυτό επιτρέπονται μικρές αγροτικές αποθήκες για την εξυπηρέτηση της αγροτικής δραστηριότητας, ενταγμένες στο ανάγλυφο, και μέγιστη συνολική δόμηση 100 τ.μ. σε όλο το γήπεδο, χωρίς να προσμετρούν στον ΣΔ.

Π.2.2.1.2 Καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης – Πολεοδομικός Κανονισμός

Στη **Ζώνη Α: Περιοχή «Τουρισμού-Αναψυχής»** καθορίζονται οι εξής όροι και περιορισμοί δόμησης:

- Μέγιστος Συντελεστής Δόμησης: **0,055**, υπολογιζόμενος στη δομήσιμη επιφάνεια της περιοχής επέμβασης.
- Μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση [οροφή δόμησης]: **27.249,69 τ.μ.**
- Μέγιστο ποσοστό κάλυψης: **10%**
- Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος κτιρίων⁴⁴: Μέχρι **τέσσερα και μισό (4,5) μέτρα** για τα κτίρια που τοποθετούνται στην υποζώνη Α1 και μέχρι **επτά και μισό (7,5) μέτρα** για τα κτίρια που τοποθετούνται στην υποζώνη Α2. Στην υποζώνη Α2 οι διόροφοι όγκοι θα έχουν υποχρεωτικά στέγη.
- Ελάχιστη απόσταση κτιρίων από τη γραμμή αιγιαλού: 50 μ. για κτίρια τουριστικών καταλυμάτων και 30 μ. για κατοικίες ύψους μέχρι 7,5 μ. [άρθ. 5, παρ. 3, Ν. 4179/2013].
- Ελάχιστη απόσταση κτιρίων από τα όρια του γηπέδου: 10 μ. για κτίρια ύψους μέχρι 7,5 μ. [άρθ. 8, παρ. Γ.δ3, ΠΔ / 20-1-1988].
- Απόσταση δόμησης από τη γραμμή πλημμύρας των υδατορεμάτων: 20 μ. [άρθ. 9, παρ.4Β, Ν. 4258/2014].

Επιπλέον των παραπάνω εφαρμόζονται οι ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης του ΠΔ / 9-10-1982 (ΦΕΚ 528/Δ/1982) για τις περιοχές εκτός ορίων οικισμών και εντός διοικητικών ορίων ΔΚ Βαθέως (βλ. και υπο-κεφάλαιο 0).

Πλέον των παραπάνω προτείνονται οι εξής πρόσθετοι ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης:

- Επιτρέπονται τα υπόσκαφα κτίρια σύμφωνα με τις διατάξεις του ΝΟΚ.
- Επιτρέπονται οι υπόγειοι χώροι στάθμευσης.
- Επιτρέπεται η διαμόρφωση του εδάφους σύμφωνα με τις διατάξεις του ΝΟΚ.

⁴⁴ Τα αναφερόμενα επιτρεπόμενα ύψη δεν συμπεριλαμβάνουν τη στέγη.

- Επιτρέπεται η κατασκευή υπόγειων δεξαμενών νερού εντός των περιγραμμάτων των κτιρίων ή σε επαφή με αυτά ή σε άλλες θέσεις. Οι εγκαταστάσεις αυτές δεν προσμετρούν στη δόμηση και στην κάλυψη.
- Επιτρέπονται τα διάκενα αερισμού [παραδοσιακή τεχνική «κουτούντο»] σύμφωνα με τις διατάξεις του ΝΟΚ. Τα διάκενα αερισμού πρέπει να είναι της τάξης των 50-70 εκ. πλάτους διασφαλίζοντας την αναγκαία αποστράγγιση και τον αερισμό της τοιχοποιίας και δεν προσμετρούν στη δόμηση και στην κάλυψη.
- Επιτρέπεται η διέλευση υπόγειων δικτύων εγκαταστάσεων και υποδομών ύδρευσης, αποχέτευσης, ενέργειας, επικοινωνιών, παροχέτευσης ομβρίων, κλπ. σε ενιαίο επισκέψιμο κανάλι σε τμήματα του οδικού δικτύου. Το εν λόγω κανάλι δεν υπολογίζεται στην κάλυψη και στο συντελεστή δόμησης.

Επίσης, εφαρμογή έχουν οι διατάξεις του Ν. 4179/2013 για τους οργανωμένους υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων:

- Σε οργανωμένους υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων [...] που διαθέτουν συνολικό πρόσωπο σε παραλία άνω των 100 μέτρων, επιτρέπεται, επί τμημάτων με συνολικό μήκος μέχρι το 20% του συνολικού επί παραλίας προσώπου, η εγκατάσταση χώρων εστίασης και αναψυχής, αποδυτηρίων, συγκροτημάτων υγιεινής, εγκαταστάσεων αθλοπαιδιών και παιδικών χαρών, μέγιστου ύψους 3,5 μέτρων μέχρι τη γραμμή παραλίας ή σε απόσταση δέκα (10) μέτρων τουλάχιστον από τη γραμμή αιγιαλού, εφόσον δεν έχει καθορισθεί παραλία [άρθ. 5, παρ. 4, Ν. 4179/2013].
- Επιτρέπεται η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού, παραλίας, συνεχόμενου ή παρακείμενου θαλάσσιου χώρου [...], έμπροσθεν οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων για την κατασκευή ή μετασκευή υφισταμένων εξεδρών επί πασάλων ή πλωτών προβλητών ή μόλων, μήκους έως 30 μέτρα, πλάτους έως 3 μέτρα και ύψους από την επιφάνεια της θάλασσας έως 1 μέτρο για την επιβίβαση και αποβίβαση, από σκάφη μήκους έως 8 μέτρων, πελατών του τουριστικού καταλύματος. Εφόσον η κατασκευή είναι μόνιμη τηρούνται οι διατάξεις της οικείας περιβαλλοντικής νομοθεσίας [άρθ. 5, παρ. 5, Ν. 4179/2013].
- Επιτρέπεται η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού, παραλίας, συνεχόμενου ή παρακείμενου θαλάσσιου χώρου, σύμφωνα με την ειδικότερη διαδικασία της παραγράφου 6Α, για την κατασκευή (ξύλινων) διαδρόμων επί πασάλων, μήκους έως 30 μέτρα, πλάτους έως 3 μέτρα, που καταλήγουν σε εξέδρα, μέγιστου εμβαδού 100 τετραγωνικών μέτρων, φέρουσα κινητά ή μόνιμα στέγαστρα, πέργκολες, στοιχεία ανάπαυσης και εξυπηρέτησης λουομένων υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: [...] α. Οι εγκαταστάσεις να εντάσσονται σε οργανωμένους υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων [...] [άρθρο 5, παρ. 6, Ν. 4179/2013].

Π.2.2.2 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (ΠΕΠ) ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ (ΠΕΚ) ΚΑΙ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Η Ζώνη Β: Περιοχή «Προστασίας Τοπίου και Φυσικού Περιβάλλοντος», συνολικής έκτασης 396.568,88 τ.μ. αποτελείται από τις οριστικά χαρακτηρισμένες δασικές εκτάσεις, επιφάνειας 358.560,01 τ.μ., τις περιοχές προστασίας των υδατορεμάτων

[έκταση εντός των γραμμών πλημμύρας], επιφάνειας 3.000,38 τ.μ.⁴⁵, και τις εκτάσεις για τις οποίες έχει υποβληθεί αντίρρηση επί του δασικού χάρτη, επιφάνειας 35.008,49 τ.μ. Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, οι μη οριστικές δασικές εκτάσεις εντάσσονται στη Ζώνη Β, ενώ σε περίπτωση αποχαρακτηρισμού τμημάτων [μετά την εξέταση των αντιρρήσεων], εξετάζεται η ένταξη τους στη Ζώνη Α: Περιοχή «Τουρισμού-Αναψυχής» χωρίς, ωστόσο, να μεταβληθεί η συνολική μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση [οροφή δόμησης] της περιοχής επέμβασης.

Για τη Ζώνη Β κατισχύουν της παρούσας οι διατάξεις του Ν. 998/1979 όπως ισχύει και του Ν. 4258/2014, και προτείνεται εν γένει η διατήρηση του δασικού/φυσικού χαρακτήρα τους και του φυσικού ανάγλυφου.

Ειδικότερα επιτρέπονται οι εξής χρήσεις/επεμβάσεις/υποδομές:

- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων αντιπυρικής προστασίας κατόπιν συνολικής μελέτης πυροπροστασίας.
- Επιτρέπονται περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.), παρατηρητήρια, διαμόρφωση διαδρομών περιπάτου και ποδηλάτου και τοποθέτηση υπαίθριων καθιστικών με υλικά φιλικά προς το περιβάλλον.
- Επιτρέπεται η διέλευση υπόγειων δικτύων υποδομών, εγκαταστάσεις δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και λοιπών έργων υποδομής με τα συνοδά τους έργα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθ. 53 του Ν. 998/1979.
- Επιτρέπεται η κατασκευή ανοικτού ταμιευτήρα όμβριων υδάτων ή/και μικρών έργων συλλογής, αποθήκευσης και μεταφοράς υδάτων για αρδευτικούς ή υδρευτικούς σκοπούς σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθ. 53 του Ν. 998/1979.
- Επιτρέπονται παραδοσιακές τεχνικές (π.χ. μικροί λίθινοι αναβαθμοί) με σκοπό τον εμπλουτισμό του υδροφόρου ορίζοντα και την ενίσχυση της βιοποικιλότητας.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση ειδικής επίγειας υποδομής «*αναβατορίου πλαγιάς*» με τις επιφυλάξεις του Ν. 998/1979.
- Επιτρέπεται η μερική επέκταση του οδικού δικτύου ή η διάνοιξη οδών για την εξυπηρέτηση του οργανωμένου υποδοχέα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθ. 48 του Ν. 998/1979 και δυνάμει των διατάξεων του άρθ. 5 του Ν. 4179/2013.

Π.2.2.3 ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ / ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Σύμφωνα με τις ανωτέρω επιλογές **χρήσεων και ειδικών υποδομών** εξασφαλίζεται η ήπια ανάπτυξη του οργανωμένου υποδοχέα. Βάσει του εμπλουτισμένου «μίγματος» των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων του άρθρου 5 του ΠΔ 29/2018 εξασφαλίζεται η συμπληρωματικότητα των χρήσεων ενώ τίθενται οι προϋποθέσεις για την καθιέρωση σύνθετων τουριστικών δομών. Από τις επιτρεπόμενες χρήσεις εξαιρούνται ορισμένες χρήσεις που δεν συνάδουν με τον χαρακτήρα και τη φυσιογνωμία της επιδιωκόμενης ανάπτυξης (καζίνο, πλυντήρια και λιπαντήρια αυτοκινήτων κτλ.), ενώ τίθενται περιορισμοί σε ορισμένες ειδικές χρήσεις με στόχο: να διασφαλίζεται ο βασικός χωρικός προορισμός του υποδοχέα («Τουρισμός-Αναψυχή»), να προβλεφθούν υποδομές που διασφαλίζουν και διευκολύνουν την πρόσβαση στην περιοχή και δεν επιβαρύνουν υπέμετρα τα υφιστάμενα δίκτυα μετακινήσεων της ευρύτερης περιοχής (π.χ. οδικό δίκτυο κτλ.), ενώ παράλληλα διασφαλίζονται οι θέσεις και η κλίμακα των ειδικών υποδομών

⁴⁵ Στην επιφάνεια προστασίας των υδατορεμάτων υπολογίζεται η επιφάνεια που δεν αλληλοεπικαλύπτεται με τις δασικές εκτάσεις.

με στόχο να μην αλλοιώνουν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία του οικισμού του Βαθέως και της ευρύτερης περιοχής (π.χ. επιλογή επίγειας υποδομής «αναβατορίου πλαγιάς» αντί «τελεφερίκ» κτλ.). Στην παρούσα μελέτη δεν κρίνεται σκόπιμο να καθορισθούν επιμέρους ζώνες χρήσεων.

Η προτεινόμενη **ένταση δόμησης / εκμετάλλευσης** [$\Sigma\Delta = 0,055$] στηρίζεται στη μελέτη και στην εμπειρία αντίστοιχων ήπιων τουριστικών αναπτύξεων και στόχο έχει την ομαλή ένταση της στο νησί της Ιθάκης, τόσο τοπικά όσο και κοινωνικά. Η επιτυχία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την κλίμακα της παρέμβασης και τη δυνατότητα ένταξης στο ανάγλυφο, τον τρόπο προσέγγισης και «αποκάλυψης» του χώρου, την ανάδειξη / προστασία των χαρακτηριστικών στοιχείων του τόπου και του νησιού. Κατόπιν συνθετικής και αναλυτικής προσέγγισης του χώρου, επιλέχθηκε ο καθαρός Συντελεστής Δόμησης (netto) που εφαρμόζεται επί της δομήσιμης έκτασης [Ζώνη Α] να μην υπερβεί το 0,055 και να τεθεί οροφή δόμησης για το σύνολο της περιοχής επέμβασης. Σημειώνεται ότι ο τελικά προτεινόμενος $\Sigma\Delta$ είναι μικρότερος από το $\Sigma\Delta$ που είχε προταθεί και προεγκριθεί στο προηγούμενο Στάδιο του ΕΠΣ (βλ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ της παρούσας μελέτης). Πρακτικά, κάτι τέτοιο σημαίνει ότι ο προκύπτων ανώτατος μικτός $\Sigma\Delta$ (brutto) δε θα ξεπεράσει το 0,03 στο σύνολο της περιοχής εφαρμογής του ΕΠΣ, καταδεικνύοντας την εξαιρετικά ήπια ένταση παρέμβασης προσαρμοσμένη πλήρως στην κλίμακα της ευρύτερης περιοχής.

Σημειώνεται ότι ο θεσμικά ανώτατος επιτρεπόμενος $\Sigma\Delta$ μπορεί να φθάσει το 0,2 (καθεστώς «Εκτός Σχεδίου Δόμησης» και ανάπτυξη μέσω «ΕΣΧΑΣΕ», βλ. και υπο-κεφάλαιο 0) ή και 0,12 στην περίπτωση ανάπτυξης Σύνθετου Τουριστικού Καταλύματος του Ν. 4002/2011 [άρθ. 35, Ν. 4759/2020]. Γίνεται αντιληπτό ότι ο προτεινόμενος προς θέσπιση $\Sigma\Delta$ είναι περίπου 3,5 φορές μικρότερος από αυτόν που προβλέπει η νομοθεσία της «Εκτός Σχεδίου Δόμησης» και περίπου 2 φορές μικρότερος από τη μέγιστη επιτρεπόμενη δόμηση που προβλέπεται για τα Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα.

Βάσει της προτεινόμενης έντασης δόμησης, ο υποδοχέας προσιδιάζει στους «*οργανωμένους υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων ήπιας ανάπτυξης*» (ανώτατος μικτός Συντελεστής Δόμησης 0,05) που είχε θεσπίσει το ΕΠΧΣΑΑ-Τ του 2013, ενώ τηρείται το όριο του ανώτατου επιτρεπόμενου μικτού $\Sigma\Delta$ [0,05] που προβλέπεται για τους οργανωμένους υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων για τα νησιά της Ομάδας ΙΙ της κατηγορίας Ε με επιφάνεια μεγαλύτερη των 90 τ.χλμ., σύμφωνα με την περ. αα της παρ. 4.α του άρθ. 1 του Ν. 4179/2013.

Ως προς τους υπόλοιπους όρους δόμησης, η **επιτρεπόμενη κάλυψη** προτείνεται σε 10%, και είναι μικρότερη από τη θεσμικά ανώτατη (20% στην περίπτωση «Εκτός Σχεδίου Δόμησης», 50% στην περίπτωση ανάπτυξης μέσω «ΕΣΧΑΣΕ»), ενισχύοντας τη λογική του ήπιου χωρικού αποτυπώματος της ανάπτυξης και της λελογισμένης επέμβασης στο φυσικό υποδοχέα.

Όσον αφορά το μέγιστο **επιτρεπόμενο ύψος**, επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, η αξιοποιήσιμη περιοχή οργανώνεται σε δύο (2) υποζώνες: την υποζώνη Α1 (δύο θύλακες) όπου το μέγιστο ύψος τίθεται σε 7,5 μ. και την υποζώνη Α2, η οποία καταλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα της αξιοποιήσιμης επιφάνειας και το μέγιστο ύψος προτείνεται στα 4,5 μ. Η επιλογή διάκρισης των δύο (2) υποζωνών βασίζεται στη λογική της ήπιας προσαρμογής και ένταξης των εγκαταστάσεων στις περίοπτες περιοχές και στην περιοχή που ορίζει την είσοδο στον κόλπο του Βαθέως και χρήζει ιδιαίτερης διαχείρισης [υποζώνη Α2], ενώ τα κτίσματα μεγαλύτερου ύψους επιτρέπονται: i.) σε περιοχές αθέατες από το Βαθύ [βόρεια υποζώνη Α1], ii.) σε περιοχές με άμεση μορφολογική συσχέτιση με το Βαθύ, όπου επιδιώκεται «μορφολογικός διάλογος» του δομημένου περιβάλλοντος [νότια υποζώνη Α1]. Μέσω της συγκεκριμένης οργάνωσης

δημιουργούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την ουσιαστική προστασία του τοπίου του Βαθέως. Επισημαίνεται ότι η παρούσα πρόταση θέτει σημαντικούς περιορισμούς στο θεσμικά μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος με βάση τους όρους της «Εκτός Σχεδίου Δόμησης». Ο περιορισμός αυτός προτείνεται για λόγους προσαρμογής των εγκαταστάσεων στα μορφολογικά πρότυπα, στην αρχιτεκτονική φυσιογνωμία και κλίμακα του δομημένου περιβάλλοντος του Βαθέως αλλά και στην αρμονική ένταξη των κτιρίων στο φυσικό περιβάλλον και στο τοπίο της περιοχής.

Υποστηρίζεται ότι μέσω των παραπάνω επιλογών, η πρόταση χωρικής οργάνωσης δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια τουριστική ανάπτυξη που θα εντάσσεται αρμονικά στο περιβάλλον της Ιθάκης. Η ιδιαιτερότητα του συγκεκριμένου τοπίου, σε συνδυασμό με την φόρτιση της μνήμης του τόπου αποτελεί τον κυρίαρχο πόλο έλξης και πρόσφορο πεδίο για ήπια τουριστική ανάπτυξη. Ωστόσο, είναι εξαιρετικά κρίσιμο η παρέμβαση να μην αποτελέσει αρνητική επέμβαση στο τοπίο, να μη διαταράξει την τοπιακή αρμονία και ενότητα, αντίθετα να διαφυλάξει τις αξίες του χώρου και να κτίσει πάνω στην ισορροπία ανθρώπου και φύσης και στη σύζευξη φύσης και πολιτισμού.

Το σχέδιο γενικής διάταξης που θα εκπονηθεί σε επόμενο στάδιο αδειοδοτήσεων οφείλει να σεβαστεί τα ιδιαίτερα τοπιακά χαρακτηριστικά και να εντάσσεται στο πνεύμα του τόπου αλλά και να ανταποκρίνεται σε αρχές βιοκλιματικού και οικολογικού σχεδιασμού. Βασικός στόχος είναι η ανάπτυξη να αποτελέσει μία επέμβαση που διακρίνεται για την τοπιακή της ευαισθησία, συγκροτώντας ένα δίκτυο κτισμένου περιβάλλοντος που εξυπηρετεί μεν τις απαιτούμενες λειτουργικές αναπτυξιακές ανάγκες, αλλά ταυτόχρονα αναδεικνύει τον τόπο.

Με βάση τα παραπάνω, η Πρόταση Χωρικής Οργάνωσης:

- Δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μία σύνθετη και ολοκληρωμένη τουριστική δομή με συμπληρωματικές χρήσεις και ήπια ένταση, η οποία δύναται να λειτουργήσει συμπληρωματικά με την περιβάλλουσα περιοχή.
- Σέβεται το ιδιαίτερο τοπίο της περιοχής, ενώ συμβάλλει στη διατήρηση του γραφικού χαρακτήρα του νησιού της Ιθάκης.
- Εξασφαλίζει το ήπιο αποτύπωμα και χαρακτήρα της τουριστικής ανάπτυξης.
- Αντιτίθεται στην υπέρμετρη οικοδομική εκμετάλλευση που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία και τα διαθέσιμα πολεοδομικά «εργαλεία» και προσαρμόζεται στα τοπικά δεδομένα της περιοχής.
- Προσαρμόζεται στις προβλέψεις του ΠΧΠ Ιονίων Νήσων για την προστασία του Τοπίου αλλά και την ουσιαστική προστασία του τοπίου και της φυσιογνωμίας του Βαθέως (κηρυγμένου ως ΤΙΦΚ).

Π.2.3 ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Πλέον των παραπάνω προβλέψεων για τις χρήσεις και ειδικούς όρους και περιορισμούς δόμησης, δεν προτείνονται άλλες ειδικές προβλέψεις.

Αναφέρεται ότι σχετικά με τα μέτρα προσαρμογής στο Κλίμα, η μελλοντική ανάπτυξη θα λάβει υπόψη τις κατευθύνσεις του ΠεΣΠΚΑ Ιονίων Νήσων [όταν εγκριθεί] ενώ τυχόν υποδομές και παρεμβάσεις πρόληψης και αντιμετώπισης καταστροφών (δίκτυο πυρόσβεσης, δίκτυο και χώροι καταφυγής σε περίπτωση έκτακτων αναγκών, έργα

αντιστήριξης κτλ.) θα προβλεφθούν σε επόμενα στάδια ωρίμανσης και αδειοδότησης του έργου σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Για την αντιμετώπιση του κινδύνου της ανόδου της στάθμης της θάλασσας και με στόχο την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και των υποδομών που θα αναπτυχθούν, όπως προαναφέρθηκε στο υπο-κεφάλαιο Α.8.1, οι ελάχιστες αποστάσεις τοποθέτησης των κτιρίων [30μ. και 50μ.] που προβλέπει το άρθρο 5 του Ν. 4179/2013 θεωρείται ότι καλύπτουν τυχόν κινδύνους ασφάλειας λόγω του έντονου ανάγλυφου και της υπομετρικής διαφοράς στην περιοχή επέμβασης.

Π.2.4 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης δεν είναι δυνατόν να καθορισθούν αναλυτικά οι απαιτούμενες τεχνικές και περιβαλλοντικές υποδομές της περιοχής επέμβασης. Οι παρακάτω λύσεις, προτάσεις και κατευθύνσεις απορρέουν από τις εκτιμήσεις αναγκών της ΣΜΠΕ λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες υποδομές της ευρύτερης περιοχής και είναι ενδεικτικές.

Π.2.4.1 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ

Σύμφωνα με τις παραδοχές και τις εκτιμήσεις των υδρευτικών αναγκών στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ και δεδομένου ότι:

- Το δημοτικό δίκτυο τροφοδοτείται από αφαλάτωση, έχει περιορισμένες δυνατότητες και εκτιμάται ότι δεν είναι δυνατή η κάλυψη του συνόλου των υδατικών αναγκών της ανάπτυξης.
- Η περιοχή του έργου είναι δυσμενής από υδρογεωλογική άποψη – ως προς την ανεύρεση πόσιμου υπόγειου ύδατος,

το πιθανότερο σενάριο για την υδροδότηση της ανάπτυξης συμπεριλαμβάνει την κατασκευή μονάδας αφαλάτωσης, η οποία και αποτελεί τη μοναδική ρεαλιστική και βιώσιμη λύση υδροδότησης. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα ως προς την ορθολογική διάθεση του παραγόμενου αλμολοίπου, ενώ θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη δεξαμενών αποθήκευσης νερού αλλά και τροφοδοσίας της τουριστικής μονάδας μέσω υδροφόρου πλοίου, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Π.2.4.2 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ / ΛΥΜΑΤΩΝ

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της ΣΜΠΕ και δεδομένου ότι δεν υπάρχει δίκτυο ακαθάρτων που να διέρχεται πλησίον του ακινήτου, ρεαλιστικό σενάριο διαχείρισης των υγρών αποβλήτων αποτελεί η εγκατάσταση και λειτουργία τριτοβάθμιας μονάδας βιολογικής επεξεργασίας εντός της περιοχής επέμβασης.

Από τη λειτουργία της ΕΕΛ θα προκύπτει μεγάλη ποσότητα επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων, των οποίων είναι υποχρεωτική η επαναχρησιμοποίηση, βάσει της κείμενης νομοθεσίας (ΚΥΑ 145116/2011). Η επαναχρησιμοποίηση τους θα περιλαμβάνει άρδευση φυτικών ειδών σε διάφορες θέσεις εντός της έκτασης.

Π.2.4.3 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Στην προτεινόμενη τουριστική ανάπτυξη, τα στερεά απόβλητα είναι μία από τις βασικές κατηγορίες αποβλήτων που θα παράγονται στις υπό μελέτη εγκαταστάσεις. Εκτιμάται ότι θα είναι κυρίως οικιακής προέλευσης, της μορφής των αστικών στερεών αποβλήτων (ΑΣΑ), χωρίς την ύπαρξη κάποιων επικίνδυνων τοξικών αποβλήτων.

Ο σχεδιασμός για τη διαχείριση των παραγόμενων στερεών αποβλήτων θα βασίζεται στην αρχή:

μείωση των απορριμμάτων → επαναχρησιμοποίηση υλικών → ανακύκλωση και κομποστοποίηση

Ειδικότερα μέτρα μείωσης των στερεών αποβλήτων και περιβαλλοντικοί όροι και κατευθύνσεις για την ολοκληρωμένη διαχείρισή τους παρατίθενται στη ΣΜΠΕ, ενώ περαιτέρω μέτρα και κατευθύνσεις θα καθοριστούν αναλυτικότερα κατά τη φάση εκπόνησης της ΜΠΕ των επιμέρους έργων.

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ έχει κατατεθεί σχετικό αίτημα από τον φορέα του έργου αναφορικά με τη δυνατότητα αποκομιδής των στερεών αποβλήτων από τη δημοτική αρχή. Σε κάθε περίπτωση υπάρχει η δυνατότητα της ανάθεσης διαχείρισης στερεών αποβλήτων εξ' ολοκλήρου σε κατάλληλα αδειοδοτημένο ιδιωτικό φορέα.

Π.2.4.4 ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ & ΜΕΤΡΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Οι ενεργειακές απαιτήσεις της ανάπτυξης θα καλυφθούν από το υπάρχον δίκτυο ηλεκτροδότησης του νησιού δεδομένου ότι δεν υφίστανται προβλήματα ενεργειακής επάρκειας (διασυνδεδεμένο με το δίκτυο της ηπειρωτικής Ελλάδας μέσω Κεφαλονιάς), ενώ παράλληλα προωθείται και η χρήση ΑΠΕ εντός της περιοχής επέμβασης.

Για την ηλεκτροδότηση της επένδυσης θα απαιτηθεί επέκταση του υπάρχοντος δικτύου ηλεκτροδότησης το οποίο ήδη εξυπηρετεί τις έως τώρα ανάγκες της έκτασης. Επισημαίνεται ότι επί του παρόντος, εντός της έκτασης του υπό εξέταση ΕΠΣ υφίσταται υποσταθμός μέσης τάσης της ΔΕΗ και το υφιστάμενο δίκτυο ηλεκτροδότησης της ιδιοκτησίας είναι υπογειοποιημένο.

Κατά την κατασκευή-επέκταση των υποδομών θα υιοθετηθούν όλες οι σύγχρονες πρακτικές πράσινης ανάπτυξης και εξοικονόμησης ενέργειας, οι οποίες (ενδεικτικά) περιλαμβάνουν λειτουργία αερόψυκτων αντλιών θερμότητας,, επιλογή λαμπτήρων τεχνολογίας LED κλπ. Επίσης, κατά τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό των κτιρίων, θα υιοθετηθούν βιοκλιματικές αρχές. Η διαχείριση του ηλιασμού και του αερισμού είναι βασικές παράμετροι του σχεδιασμού αυτού και συντελούν στη μείωση των αναγκών κλιματισμού. Τέλος, θα προτιμηθεί η χρήση υλικών με θερμοχωρητικότητα στην κατασκευή κτιρίων και υπαίθριων χώρων. Ειδικευμένες κατευθύνσεις σχεδιασμού θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά το σχεδιασμό των επιμέρους έργων, στο πλαίσιο της εκπόνησης της αντίστοιχης ΜΠΕ.

Μέσω των παραπάνω πρακτικών και κατευθύνσεων αναμένεται να μειωθεί το ενεργειακό αποτύπωμα της προτεινόμενης ανάπτυξης σε σημαντικό βαθμό.

Π.2.5 **ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ**

Η υφιστάμενη οδοποιία, τυχόν νέες διανοίξεις/επεκτάσεις του εσωτερικού οδικού δικτύου, οι χώροι στάθμευσης και τυχόν διαμορφώσεις, δίκτυα ήπιας κινητικότητας και

περιπάτου αλλά και άλλες μεταφορικές υποδομές που εξυπηρετούν την πρόσβαση στην περιοχή επέμβασης (τουριστικός λιμένας, ελικοδρόμιο ή πεδίο προσγείωσης ελικοπτέρων) θα καθορισθούν σε επόμενο στάδιο κατόπιν ειδικών μελετών.

Δίδεται κατεύθυνση το κύριο οδικό δίκτυο να περιοριστεί στην υφιστάμενη χάραξη με μέγιστο πλάτος δρόμου 5 μ. Το δευτερεύον δίκτυο να προσαρμοσθεί στις υφιστάμενες χαράξεις μονοπατιών/διαδρομών με τυχόν τοπικές βελτιώσεις/επεκτάσεις. Οι νέες διανοίξεις να περιοριστούν στις απαραίτητες για την εσωτερική οργάνωση της περιοχής επέμβασης, μετά από εκπόνηση κυκλοφοριακής μελέτης. Κάθε οδικό έργο να κατασκευάζεται με τρόπο προσαρμοσμένο στο περιβάλλον και στο ανάγλυφο της περιοχής.

Π.6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Π.6.1 ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Με το παρόν Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΕΠΣ) δεν προτείνεται πολεοδόμηση της περιοχής και συνεπώς δεν απαιτείται η θεσμοθέτηση Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής.

Σε πρώτο επίπεδο, μετά την έγκριση του ΕΠΣ απαιτείται η εκπόνηση αναλυτικής μελέτης σκοπιμότητας (feasibility study) για την οριστικοποίηση του «μείγματος» των χρήσεων με βάση την οικονομική τους βιωσιμότητα, η επιλογή του κατάλληλου τύπου καταλύματος/μηχανισμού ανάπτυξης της επένδυσης καθώς και η εκπόνηση μελέτης γενικής διάταξης (master plan).

Σε δεύτερο επίπεδο και μετά την επιλογή τύπου καταλύματος, οι απαιτούμενες μελέτες είναι οι ειδικότερες που απαιτούνται από την κείμενη νομοθεσία για τον τύπο τουριστικού καταλύματος που τελικώς θα επιλεγεί.

Ενδεικτικά, για τα Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα του Ν. 4002/2011 και προκειμένου ο ενδιαφερόμενος να εκδώσει ΚΥΑ δημιουργίας Σύνθετου Τουριστικού Καταλύματος απαιτούνται:

- Σχέδιο γενικής διάταξης κλίμακας 1:5000, επί του οποίου θα αποτυπώνεται η γενική διάταξη των κτιρίων και εγκαταστάσεων.
- Δικαιολογητικά καταλληλότητας γηπέδου για τη δημιουργία σύνθετου τουριστικού καταλύματος και τυχόν πρόσθετα δικαιολογητικά καταλληλότητας γηπέδου ανάλογα προς το είδος της ειδικής τουριστικής υποδομής της ΥΑ 177/1.2.2012 (ΦΕΚ 319/Β/14.2.2012) όπως τροποποιήθηκε ΥΑ 9347/23.4.2014 (ΦΕΚ 1013 Β).
- Γνωμοδότηση Προκαταρκτικού Προσδιορισμού Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων (ΠΠΠΑ), εφόσον υπάρχει.
- Φάκελος Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων με συνοδευτικά έγγραφα και σχέδια τεκμηρίωσης.

Σε επόμενο επίπεδο ακολουθούν οι μελέτες των κτιριακών εγκαταστάσεων, των διαμορφώσεων του περιβάλλοντος χώρου και των συνδέσεων με τα δίκτυα της περιοχής.

Ενδεικτικά:

- Τυχόν ειδικές γεωλογικές / γεωτεχνικές μελέτες και έρευνες, για τις περιοχές που απαιτούνται σύμφωνα με τις προτάσεις της μελέτης γεωλογικής καταλληλότητας.
- Μελέτες (σε προκαταρκτικό και οριστικό επίπεδο) για το σύνολο των κτηρίων και των εγκαταστάσεων: αρχιτεκτονικές μελέτες, μελέτες στατικών, μελέτες περιβάλλοντος χώρου και φυτοτεχνικές, κυκλοφοριακές μελέτες, μελέτες οδοποιίας, μελέτες Η/Μ εγκαταστάσεων και ενεργειακές μελέτες, μελέτες ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης.
- Τυχόν ακτομηχανική μελέτη ή άλλες μελέτες που απαιτούνται για χωροθέτηση τουριστικού λιμένα (λιμενικές, γενική διάταξη, αρχιτεκτονικές, υδραυλικές, Η/Μ κτλ.).
- Τυχόν μελέτες που απαιτούνται σε περίπτωση ίδρυσης και λειτουργίας ελικοδρομίου.
- Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) ή Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (ΠΠΔ) για τα επιμέρους έργα.

Π.6.2 ΣΧΕΔΙΟ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗ

Τίτλος ΠΔ

Έγκριση Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΕΠΣ) στη θέση «Πόρος-Άγιος Ανδρέας» της Δημοτικής Κοινότητας Ιθάκης Δήμου Ιθάκης νήσου Ιθάκης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και περιβαλλοντική έγκριση αυτού.

Άρθρο 1

Έγκριση Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΕΠΣ) στη θέση «Πόρος-Άγιος Ανδρέας» της Δημοτικής Κοινότητας Ιθάκης Δήμου Ιθάκης νήσου Ιθάκης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

Εγκρίνεται Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΕΠΣ) στη θέση «Πόρος-Άγιος Ανδρέας», στη Δημοτική Κοινότητα Ιθάκης Δήμου Ιθάκης, νήσου Ιθάκης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, συνολικής εκτάσεως 892.017,74 τ.μ., όπως η έκταση αυτή αποτυπώνεται στο σχετικό πρωτότυπο χάρτη σε κλίμακα 1:2500, που θεωρήθηκε από την Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Τοπογραφικών Εφαρμογών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με την .../.../..... πράξη της και του οποίου αντίτυπο σε φωτοσμίκρυνση δημοσιεύεται με το παρόν διάταγμα.

Άρθρο 2

Χωρικός προορισμός εκτάσεως και καθορισμός χρήσεων γης και όρων δόμησης

1. Σε ολόκληρη την έκταση της περιοχής του ΕΠΣ καθορίζεται η χρήση «Τουρισμός - Αναψυχή» του άρθρου 5 του π.δ. 59/2018, όπως ισχύει. Στο ακίνητο διακρίνονται οι εξής ζώνες και υποζώνες, όπως προσδιορίζονται στο υπόμνημα του πρωτότυπο χάρτη του άρθρου 1:

α. Ζώνη Α: Περιοχή «Τουρισμού-Αναψυχής»

Η επιφάνεια της ζώνης ανέρχεται σε 495.448,86 τ.μ. και σε αυτήν καθορίζονται περιοχές με γενικό προορισμό τη χρήση «Τουρισμός - Αναψυχή» του άρθρου 5 του π.δ. 59/2018, εκτός των ειδικών χρήσεων: Πρατήρια παροχής καυσίμων και ενέργειας (17), πλυντήρια, λιπαντήρια αυτοκινήτων (18), Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (26), καζίνο (44), χώροι διεξαγωγής τεχνικών ψυχαγωγικών και τυχερών παιγνίων (45).

Ειδικότερα οι χρήσεις πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας (8.1), εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών (10) και γραφεία (11) αποτελούν συνοδευτικές χρήσεις και επιτρέπονται μόνο για την εξυπηρέτηση του βασικού χωρικού προορισμού της περιοχής.

Προβλέπονται επίσης και χρήσεις που δεν μεταβάλλουν το γενικό προορισμό της περιοχής, όπως παραδοσιακές αγροτικές δραστηριότητες, μικρές αγροτικές αποθήκες καθώς και οι απαραίτητες εγκαταστάσεις τεχνικής υποδομής για την εξυπηρέτηση των παραπάνω χρήσεων (ιδίως αφαλάτωση, βιολογικός καθαρισμός,

δεξαμενές νερού, δίκτυα ενέργειας, άρδευσης, ύδρευσης, τηλεπικοινωνιών, αναβατόριο πλαγιάς, μικρής κλίμακας εγκαταστάσεις ΑΠΕ).

Εντός της Ζώνης Α καθορίζονται υποζώνη Α1 επιφανείας 143.783,30 τ.μ. και υποζώνη Α2 επιφανείας 351.665,56 τ.μ., οι οποίες διαφοροποιούνται μόνον ως προς το επιτρεπόμενο ύψος των κτιρίων που επιτρέπεται να χωροθετηθούν εντός αυτών.

β. Ζώνη Β: Περιοχή «Προστασίας Τοπίου και Φυσικού Περιβάλλοντος»

Η επιφάνεια της ζώνης ανέρχεται σε 396.568,88 τ.μ. και περιλαμβάνει τις οριστικές δασικές εκτάσεις, τις μη οριστικές δασικές εκτάσεις (υπό διαδικασία αντιρρήσεων) καθώς και τις περιοχές προστασίας των οριοθετούμενων υδατορεμάτων. Η ζώνη διέπεται από το εκάστοτε ειδικό νομικό καθεστώς προστασίας και επιδιώκεται εν γένει η διατήρηση του δασικού/φυσικού χαρακτήρα της και του φυσικού ανάγλυφου και δεν επιτρέπεται η δόμηση. Διακρίνεται σε επιμέρους τμήματα, εντός των οποίων επιτρέπονται οι εξής χρήσεις και υποδομές: έργα αντιπυρικής προστασίας, περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.), παρατηρητήρια, διαμόρφωση διαδρομών περιπάτου και ποδηλάτου και τοποθέτηση υπαίθριων καθιστικών με υλικά φιλικά προς το περιβάλλον, η διέλευση υπόγειων δικτύων υποδομών, εγκαταστάσεις δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και λοιπών έργων υποδομής, η κατασκευή ανοικτού ταμειυτήρα όμβριων υδάτων ή/και μικρών έργων συλλογής, αποθήκευσης και μεταφοράς υδάτων για αρδευτικούς ή υδρευτικούς σκοπούς, παραδοσιακές τεχνικές (π.χ. μικροί λίθινοι αναβαθμοί) με σκοπό τον εμπλουτισμό του υδροφόρου ορίζοντα, η εγκατάσταση ειδικής επίγειας υποδομής «αναβατορίου πλαγιάς», η μερική επέκταση του οδικού δικτύου ή η διάνοιξη οδών για την εξυπηρέτηση της περιοχής σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 4179/2013, όπως ισχύει. Οι παραπάνω χρήσεις και δραστηριότητες επιτρέπονται με την επιφύλαξη τήρησης των διατάξεων του ν. 998/1979, όπως ισχύει και του ν. 4258/2014, όπως ισχύει.

2. Στην περιοχή του ΕΠΣ ορίζονται:

α. Μέγιστος επιτρεπόμενος συντελεστής δόμησης: 0,055 υπολογιζόμενος επί της Ζώνης Α. Η συνολική δόμηση, η οποία εφαρμόζεται στη Ζώνη Α ανέρχεται κατά μέγιστο σε 27.249,69 τ.μ. και αφορά την υφιστάμενη και τη νέα δόμηση.

β. Μέγιστη επιτρεπόμενη κάλυψη: Μέχρι 10%.

γ. Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος κτιρίων: Μέχρι τέσσερα και μισό (4,5) μέτρα για τα κτίρια που τοποθετούνται στην Υποζώνη Α1 και μέχρι επτά και μισό (7,5) μέτρα για τα κτίρια που τοποθετούνται στην Υποζώνη Α2, όπως καθορίστηκαν στην παρ. 1 του άρθρου 2. Στην Υποζώνη Α2 οι διόροφοι όγκοι έχουν υποχρεωτικά στέγη.

δ. Η ελάχιστη απόσταση των κτιρίων από τη γραμμή αιγιαλού καθορίζεται σε 50 μ. για κτίρια τουριστικών καταλυμάτων και 30 μ. για κατοικίες ύψους μέχρι 7,5 μ. σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 5 του ν. 4179/2013, όπως ισχύει. Η ελάχιστη απόσταση των κτιρίων από τα όρια του γηπέδου καθορίζεται στα 10 μ. και από τη γραμμή πλημμύρας των υδατορεμάτων στα 20 μ.

ε. Η διαμόρφωση του εδάφους γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του ΝΟΚ.

στ. Επιτρέπεται η κατασκευή υπόγειων δεξαμενών νερού εντός των περιγραμμάτων των κτιρίων ή σε επαφή με αυτά ή σε άλλες θέσεις. Οι εγκαταστάσεις αυτές δεν προσμετρούν στη δόμηση και στην κάλυψη.

ζ. Επιτρέπονται τα υπόσκαφα κτίρια σύμφωνα με τις διατάξεις του ΝΟΚ.

η. Επιτρέπονται τα διάκενα αερισμού [«κουτούντο»] σύμφωνα με τις διατάξεις του ΝΟΚ. Τα διάκενα αερισμού πρέπει να είναι της τάξης των 50-70 εκ. πλάτους διασφαλίζοντας την αναγκαία αποστράγγιση και τον αερισμό της τοιχοποιίας και δεν προσμετρούν στη δόμηση και στην κάλυψη.

θ. Επιτρέπονται οι υπόγειοι χώροι στάθμευσης.

ι. Επιπλέον των παραπάνω κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης του ΠΔ της 9-10-1982 (ΦΕΚ 528/Δ/1982) για τις περιοχές εκτός ορίων οικισμών και εντός διοικητικών ορίων Δημοτικής Κοινότητας Ιθάκης.

κ. Επιτρέπεται η δημιουργία Τουριστικών Λιμένων μικρής κλίμακας, καθώς και ελικοδρομίου ή πεδίου προσγείωσης ελικοπτέρων σε θέσεις που θα καθορισθούν μετά από ειδικές μελέτες και θα αδειοδοτηθούν σύμφωνα με το οικείο θεσμικό πλαίσιο. Για τυχόν άλλες εγκαταστάσεις ή έργα στον αιγιαλό, στην παραλία ή στον παρακείμενο θαλάσσιο χώρο εφαρμογή έχουν οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 4179/2013 και του ν. 2971/2001, όπως ισχύει.

λ. Οι εγκαταστάσεις ΑΠΕ και η ειδική επίγεια υποδομή «αναβατορίου πλαγιάς» που καθορίστηκαν στην παρ. 1 του άρθρου 2, χωροθετούνται σε θέσεις ή με τρόπο που να μην προκαλούν αλλοίωση της φυσιογνωμίας του παραδοσιακού οικισμού Βαθέως. Οι δε εγκαταστάσεις ΑΠΕ πρέπει να είναι κατά το δυνατόν αθέατες από πολυσύχναστους χώρους και να αναπτύσσονται, εντασσόμενες κατά το δυνατόν αρμονικότερα στο τοπίο και τη φυσιογνωμία της περιοχής.

μ. Για το σκοπό εξυπηρέτησης της αγροτικής δραστηριότητας ως συνοδευτικής χρήσης, επιτρέπονται μικρές αγροτικές αποθήκες ενταγμένες στο ανάγλυφο, και μέγιστη συνολική δόμηση 100 τ.μ. σε όλο το ακίνητο, χωρίς να προσμετρούν στη δόμηση.

ν. Η χρήση της στάθμευσης όπως καθορίστηκε στην παρ. 1 του άρθρου 2 για την εξυπηρέτηση των ανωτέρω χρήσεων, επιτρέπεται μόνο σε υπαίθριους χώρους με κατάλληλες κατασκευές και διαμορφώσεις (π.χ. στέγαστρα, υπόσκαφες κατασκευές κτλ.) ή σε υπόγειους και υπόσκαφους χώρους, με κύριο σκοπό τη μείωση της οπτικής όχλησης και την προσαρμογή στο τοπίο. Δεν επιτρέπονται τα υπέργεια κτίρια στάθμευσης.

ξ. Επιτρέπεται η διέλευση υπόγειων δικτύων εγκαταστάσεων και υποδομών ύδρευσης, αποχέτευσης, ενέργειας, επικοινωνιών, παροχέτευσης ομβρίων κλπ. σε ενιαίο επισκέψιμο κανάλι σε τμήματα του οδικού δικτύου. Το εν λόγω κανάλι δεν υπολογίζεται στην κάλυψη και στο συντελεστή δόμησης.

ο. Το κύριο οδικό δίκτυο να περιοριστεί στην υφιστάμενη χάραξη με μέγιστο πλάτος δρόμου 5 μ. Το δευτερεύον δίκτυο να προσαρμοσθεί στις υφιστάμενες χαράξεις μονοπατιών/διαδρομών με τυχόν τοπικές βελτιώσεις/επεκτάσεις. Οι νέες διανοίξεις

να περιοριστούν στις απαραίτητες για την εσωτερική οργάνωση της περιοχής επέμβασης, μετά από εκπόνηση κυκλοφοριακής μελέτης. Κάθε οδικό έργο να κατασκευάζεται με τρόπο προσαρμοσμένο στο περιβάλλον και στο ανάγλυφο της περιοχής.

Άρθρο 3

Οριοθέτηση υδατορέματων στη θέση «Πόρος-Άγιος Ανδρέας» της Δημοτικής Κοινότητας Ιθάκης Δήμου Ιθάκης νήσου Ιθάκης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

Το κείμενο του συγκεκριμένου άρθρου θα διατυπωθεί μετά τη θεώρηση της Μελέτης Προσωρινής Οριοθέτησης Υδατορεμάτων από την αρμόδια υπηρεσία.

Άρθρο 4

Κατευθύνσεις και μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και σύστημα περιβαλλοντικής παρακολούθησης

Οι προτεινόμενες κατευθύνσεις, μέτρα, όροι και περιορισμοί που θα πρέπει να τηρούνται κατά την εξειδίκευση και υλοποίηση του σχεδίου, καταγράφονται αναλυτικά στη ΣΜΠΕ που συνοδεύει την παρούσα μελέτη και η οποία θα αποτελέσει αντικείμενο διαβούλευσης με τις αρμόδιες αρχές.

Π.6.3 ΒΗΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Το πρώτο βήμα υλοποίησης του ΕΠΣ είναι η έγκριση του. Τα επόμενα βήματα θα καθορισθούν από την αναλυτική μελέτης σκοπιμότητας που θα εκπονηθεί μετά την έγκριση του ΕΠΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ

Υποστηρικτικές μελέτες ΕΠΣ:

ΓΕΩΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΚΕ. (2023). *Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας στο πλαίσιο της "Μελέτης Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΕΠΣ) στη θέση "Πόρος-Άγιος Ανδρέας" νήσου Ιθάκης, ΔΚ Ιθάκης, Δ. Ιθάκης, ΠΕ Ιθάκης, Περιφέρειας Ιονίων Νήσων"*. Αθήνα. (Επικαιροποίηση μελέτης: 02/2024)

ΓΕΩΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΙΚΕ. (2023). *Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) στο πλαίσιο της "Μελέτης Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΕΠΣ) στη θέση "Πόρος-Άγιος Ανδρέας" νήσου Ιθάκης, ΔΚ Ιθάκης, Δ. Ιθάκης, ΠΕ Ιθάκης, Περιφέρειας Ιονίων Νήσων"*. Αθήνα. (Επικαιροποίηση μελέτης: 02/2024)

ΣΑΛΦΩ και Συνεργάτες ΑΕ. (2023). *Μελέτη Προσωρινής Οριοθέτησης Υδατορεμάτων στο πλαίσιο της "Μελέτης Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΕΠΣ) στη θέση "Πόρος-Άγιος Ανδρέας" νήσου Ιθάκης, ΔΚ Ιθάκης, Δ. Ιθάκης, ΠΕ Ιθάκης, Περιφέρειας Ιονίων Νήσων"*. Αθήνα. (Επικαιροποίηση μελέτης: 11/2023)

Μελέτες – Έρευνες – Εκθέσεις – Άρθρα:

Papagiannopoulos, G., Hatzigeorgiou, G., & Beskos, D. (2011, Αύγουστος 1). An assessment of seismic hazard and risk in the islands of Cephalonia and Ithaca, Greece. *ELSEVIER*, σσ. 10-11.

WWF. (2002). *Πρακτικά Συνεδρίου με θέμα "Μέθοδοι μέτρησης της φέρουσας ικανότητας και διαχείρισης επισκεπτών σε προστατευόμενες περιοχές"*. Αθήνα.

Βλαντού, Α. (2016, Ιουλίου 8). *Περιβαλλοντικός - Χωρικός Σχεδιασμός και Φέρουσα Ικανότητα*. Ανάκτηση από Νόμος+Φύση: <https://nomosphysis.org.gr/14629/perivallontikos-xorikos-sxediasmos-kai-feroysa-ikanotita/>

Δ. Ιθάκης. (2014). *Σχέδιο Χωρικής Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) Δήμου Ιθάκης, Α' στάδιο*. Αθήνα: EDP SA - Λαζάρου Κων/να - Μιχαλοπούλου Κων/να – GEOENVIRO E.E. (Ανάδοχη σύμπραξη μελετητών).

Δ. Ιθάκης. (2016). *Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το ΣΧΟΟΑΠ Δήμου Ιθάκης*. Αθήνα: EDP SA - Λαζάρου Κων/να - Μιχαλοπούλου Κων/να – GEOENVIRO E.E. (Ανάδοχη σύμπραξη μελετητών).

Δ. Ιθάκης. (2019). *Κυκλοφοριακή μελέτη βελτίωσης κυκλοφορίας και στάθμευσης οχημάτων και κίνησης πεζών στην ευρύτερη περιοχή του ιστορικού κέντρου πέριξ του λιμένα του οικισμού Βαθύ Ιθάκης. Τεχνική Έκθεση - Στάδιο Β, Αρ. Αναθεώρησης - 1*. Αθήνα: ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΜΑΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ (Ανάδοχος).

ΕΥΔ ΕΠ Ιονίων Νήσων. (2021). *Επικαιροποιημένη Περιφερειακή Στρατηγική Καινοτομίας για την Εξυπνη Εξειδίκευση "RIS3 Ιονίων Νήσων 2021 - 2027"*. Κέρκυρα.

ΕΥΔ ΕΠ Ιονίων Νήσων. (2022). *Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ιονίων Νήσων 2021-2027*. Κέρκυρα.

ΙΝΣΕΤΕ. (2022). *Ετήσια Έκθεση Ανταγωνιστικότητας και Διαρθρωτικής Προσαρμογής στον τομέα του Τουρισμού για το έτος 2021*. Αθήνα.

Καρτάλης, Κ., Κοκκώσης, Χ., Οικονόμου, Δ., Σανταμούρης, Μ., Αγαθαγγελίδης, Η., & Πολύδωρος, Α. (2017). *Οι Επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής στην Ανάπτυξη*. ΔΙΑΝΕΟΣΙΣ - Οργανισμός Έρευνας και Ανάλυσης.

Λαγός, Δ., Παπαθεοδώρου, Α., & Σταυρινούδης, Θ. (2015). Συγκριτική αξιολόγηση της φέρουσας ικανότητας τουριστικής ανάπτυξης στα νησιά Κω και Ρόδο. Στο *Νησιωτικότητα και Βιωσιμότητα: Η περίπτωση των Νησιών του Αιγαίου* (σσ. 57-73). Μυτιλήνη: Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Π. Ιονίων Νήσων. (2016). *Αναθεώρηση Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΣΔΑ) Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Τελική Έκθεση*. Αθήνα: Ι. ΦΡΑΝΤΖΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Ε.Π.Ε. ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Ανάδοχος μελετητής).

Π. Ιονίων Νήσων. (2019). *Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) Περιφέρειας Ιονίων Νήσων*. Αθήνα: ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΓΙΑΝΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Ε.Ε. (Ανάδοχος μελετητής).

Παπαυλίου-Ιωακειμίδου, Σ. (2003). *Μεθοδολογική Προσέγγιση για την Τουριστική Ανάπτυξη Παράκτιων Περιοχών (Δημοσιευμένη Διδακτορική Διατριβή)*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Παρπαΐρης, Α. (1994). *Μεθοδολογικό πλαίσιο της Χωρικής Φέρουσας Ικανότητας για Τουριστική Ανάπτυξη (ΦΙΤΑ) (Δημοσιευμένη Διδακτορική Διατριβή)*. Μυτιλήνη: Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Σερράος, Κ. (2013). *Εκπαιδευτικό υλικό του μαθήματος "Προσεγγίσεις του Σχεδιασμού στην Ελλάδα"*. ΕΜΠ, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών.

Σπιλάνης, Γ., & Βαγιάννη, Λ. (2002). *Βιώσιμος τουρισμός και φέρουσα ικανότητα σε ευαίσθητα νησιωτικά οικοσυστήματα*. Μυτιλήνη: Πανεπιστήμιο Αιγαίου - Εργαστήριο Τοπικής και Νησιωτικής Ανάπτυξης.

Τράπεζα της Ελλάδος. (2011). *Οι Περιβαλλοντικές, Οικονομικές και Κοινωνικές Επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής στην Ελλάδα*. Αθήνα: Επιτροπή Μελέτης Επιπτώσεων Κλιματικής Αλλαγής (ΕΜΕΚΑ).

Τσαγκάρη, Κ., Καρέτσος, Γ., & Προύτσος, Ν. (2011). *Δασικές Πυρκαγιές Ελλάδας, 1983-2008*. WWF Ελλάς και ΕΘΙΑΓΕ-ΙΜΔΟ & ΤΔΠ.

Τσαγκάρη, Κ., Καρέτσος, Γ., & Προύτσος, Ν. (2011). *Δασικές Πυρκαγιές Ιονίων Νήσων, 1983-2005*. WWF Ελλάς και ΕΘΙΑΓΕ-ΙΜΔΟ & ΤΔΠ.

ΥΠΕΚΑ. (2014). *Μελέτη Μορφολογικών κανόνων δόμησης και Αρχιτεκτονικής, στις περιοχές εντός και εκτός οικισμών μέχρι 2.000 κατοίκους, των Περιφερειακών Ενοτήτων ΖΑΚΥΝΘΟΥ – ΛΕΥΚΑΔΟΣ και ΙΘΑΚΗΣ της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, Α' Φάση*. Αθήνα: Τζάκου, Α., Καλουδιώτης, Φ., Αντωνίου, Γ., Τσεκούρας, Γ. (Ανάδοχοι μελετητές).

ΥΠΕΚΑ. (2014-2016). *Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (Α2 Στάδιο και Β2 Στάδιο)*. Αθήνα: ΧΩΡΟΔΥΝΑΜΙΚΗ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ Έφη Καραθανάση και Συν. Ε.Ε. (Ανάδοχος μελετητής).

Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. (2019). *Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών της Ελλάδας*. Αθήνα: Egis - Systema (Ανάδοχοι).

Θεσμικό πλαίσιο – Αποφάσεις:

Απόφαση της Βουλής 6876/4871 «Έγκριση του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης» (ΦΕΚ 128/Α/2008)

Απόφαση ΓΓ Δασών 354435/2022 «Κύρωση δασικού χάρτη Περιφερειακής Ενότητας Κεφαλληνίας και Περιφερειακής Ενότητας Ιθάκης» (ΦΕΚ 707/Δ/2022)

Απόφαση ΔΣ Δ. Ιθάκης 105/22.07.2020 «Επικαιροποίηση του Μνημονίου Ενεργειών για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση δασικών πυρκαγιών στον Δήμο Ιθάκης» (ΑΔΑ: ΩΗΕΣΩΕΟ-Α79)

Απόφαση ΔΣ 1/22.01.2020 «Επικαιροποίηση του Μνημονίου για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών σε περίπτωση καταστροφικού σεισμού στην περιοχή της Ιθάκης» (ΑΔΑ: Ψ6Μ9ΩΕΟ-ΣΘΞ)

Απόφαση Ολομέλειας ΣΤΕ 3632/12.10.2015

Απόφαση Ε' Τμήματος ΣΤΕ 519/1.3.2017

Απόφαση Επιτροπής Συντονισμού 49828/2008 «Έγκριση ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού» (ΦΕΚ 2464/Β/2008)

Απόφαση Επιτροπής Συντονισμού 11508/2009 «Έγκριση ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τη βιομηχανία και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού» (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/2009)

Απόφαση Επιτροπής Συντονισμού 24208/2009 «Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού» (ΦΕΚ 1138/Β/2009)

Απόφαση Επιτροπής Συντονισμού 31722/2011 «Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού» (ΦΕΚ 2505/Β/2011)

Απόφαση Επιτροπής Συντονισμού 67659/2013 «Έγκριση τροποποίησης Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού» (ΦΕΚ 3155/Β/2013)

Απόφαση ΡΑΕ 256/2018 «Έγκριση του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης (ΔΠΑ) του Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) περιόδου 2018 – 2027» (ΦΕΚ 1570/Β/2018)

Απόφαση Συντονιστή ΑΔΠΔΕΙ «Οριστικοποίηση προκαταρκτικής γραμμής αιγιαλού (Π.Ο.Α.) στην Περιφερειακή Ενότητα Κεφαλληνίας» (ΦΕΚ 298/Δ/2018)

ΒΔ 10.09.1954 «Περί εγκρίσεως ρυμοτομικού σχεδίου Ιθάκης και των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων αυτού» (ΦΕΚ 223/Α/1954)

ΒΔ 28.05.1956 «Περί αναθεωρήσεως του ρυμοτομικού σχεδίου Ιθάκης του εγκριθέντος δια του από 10-09-54 Β. Διατάγματος» (ΦΕΚ 134/Α/1956)

ΚΥΑ 168040/2010 «Καθορισμός κριτηρίων με τα οποία διαβαθμίζεται η αγροτική γη σε ποιότητες και κατατάσσεται σε κατηγορίες παραγωγικότητας» (ΦΕΚ 1528/Β/2010)

ΚΥΑ 50743/2017 «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000» (ΦΕΚ 4432/Β/2017)

ΚΥΑ 18485/2017 «Καθορισμός των κατηγοριών και των προδιαγραφών των Πράσινων Σημείων (ΠΣ), των Κέντρων Ανακύκλωσης, Εκπαίδευσης και Διαλογής στην Πηγή (ΚΑΕΔΙΣΠ), των Γωνιών Ανακύκλωσης (ΓΑ) και των Κινητών Πράσινων Σημείων (ΚΙΠΣ), σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν. 4042/2012, όπως ισχύει» (ΦΕΚ Β' 1412)

Ν.998/1979 «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας» (ΦΕΚ 289/Α/1979)

Ν.1337/1983 «Επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων, οικιστική ανάπτυξη και σχετικές ρυθμίσεις» (ΦΕΚ 33/Α/1983)

Ν.1650/1986 «Για την προστασία του περιβάλλοντος» (ΦΕΚ 160/Α/1986)

Ν.2160/1993 «Ρυθμίσεις για τον Τουρισμό και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 118/Α/1993)

Ν.2508/1997 «Βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της χώρας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α124/Α/1997)

Ν.2742/1999 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 207/Α/1999)

- N.2971/2001 «Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 285/Α/2001)
- N.3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (ΦΕΚ 153/Α/2002)
- N.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/Α/2010)
- N.3889/2010 «Χρηματοδότηση Περιβαλλοντικών Παρεμβάσεων, Πράσινο Ταμείο, Κύρωση Δασικών Χαρτών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 182/Α/2010)
- N.3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 60/Α/2011)
- N.3986/2011 "Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015 - Κεφάλαιο Β' «Πολοδομική ωρίμανση και επενδυτική ταυτότητα δημόσιων ακινήτων και λοιπές ρυθμίσεις για την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας" (ΦΕΚ 152/Α/2011)
- N.4002/2011 "Τροποποίηση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου - Ρυθμίσεις για την ανάπτυξη και τη δημοσιονομική εξυγίανση - Θέματα αρμοδιότητας Υπουργείων Οικονομικών, Πολιτισμού και Τουρισμού και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης - Μέρος Β' «Πρώθηση τουριστικών επενδύσεων, Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα και άλλες διατάξεις τουριστικής νομοθεσίας" (ΦΕΚ 180/Α/2011)
- N.4067/2012 «Νέος Οικοδομικός Κανονισμός» (ΦΕΚ 79/Α/2012)
- N.4146/2013 «Διαμόρφωσης Φιλικού Αναπτυξιακού Περιβάλλοντος για τις Στρατηγικές και Ιδιωτικές Επενδύσεις και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 90/Α/2013)
- N.4179/2013 «Απλούστευση διαδικασιών για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον τουρισμό, αναδιάρθρωση του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 175/Α/2013)
- N.4258/2014 «Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα - ρυθμίσεις Πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 94/Α/2014)
- N.4269/2014 «Χωροταξική και πολεοδομική μεταρρύθμιση -Βιώσιμη ανάπτυξη» (ΦΕΚ 142/Α/2014)
- N.4276/2014 «Απλούστευση διαδικασιών λειτουργίας τουριστικών επιχειρήσεων και τουριστικών υποδομών, ειδικές μορφές τουρισμού και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 155/Α/2017).
- N.4280/2014 «Περιβαλλοντική αναβάθμιση και ιδιωτική πολεοδόμηση - Βιώσιμη ανάπτυξη οικισμών Ρυθμίσεις δασικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 159/Α/2014)
- N.4414/2016 «Νέο καθεστώς στήριξης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαράγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας

Υψηλής Απόδοσης Διατάξεις για το νομικό και λειτουργικό διαχωρισμό των κλάδων προμήθειας και διανομής στην αγορά του φυσικού αερίου και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 149/Α/2016)

Ν. 4447/2016 «Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 241/Α/2016)

Ν.4663/2020 «Ίδρυση, λειτουργία και εκμετάλλευση αεροδρομίων επί υδάτινων επιφανειών, ρυθμίσεις μεταφορών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 30/Α/2020)

Ν.4685/2020 «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 92/Α/2020)

Ν.4759/2020 «Εκσυγχρονισμός της Χωροταξικής και Πολεοδομικής Νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 245/Α/2020)

Ν.4819/2021 «Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2018/ 851 και 2018/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ περί αποβλήτων και της Οδηγίας 94/62/ΕΚ περί συσκευασιών και απορριμμάτων συσκευασιών, πλαίσιο οργάνωσης του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, διατάξεις για τα πλαστικά προϊόντα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξικές πολεοδομικές, ενεργειακές και συναφείς επείγουσες ρυθμίσεις» (ΦΕΚ 129/Α/2021).

Ν.4858/2021 «Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» (ΦΕΚ 220/Α/2021)

Ν.4864/2021 «Στρατηγικές επενδύσεις και βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος μέσω της επιτάχυνσης διαδικασιών στις ιδιωτικές και στρατηγικές επενδύσεις, δημιουργία πλαισίου για τις εταιρείες τεχνοβλαστούς και άλλες επείγουσες διατάξεις για την ανάπτυξη» (ΦΕΚ 237/Α/2021)

Οδηγία 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων»

Οδηγία 2007/60/ΕΚ «για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας»

Οδηγία 2012/18/ΕΕ «για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες και για την τροποποίηση και στη συνέχεια την κατάργηση της οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου»

ΠΔ της 19.10.1978 «Περί χαρακτηρισμού ως Παραδοσιακών Οικισμών τίνων του Κράτους και καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων αυτών» (ΦΕΚ 594/Δ/1978)

ΠΔ της 6.10.1978 «Περί καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως των γηπέδων των κειμένων εκτός των ρυμοτομικών σχεδίων των πόλεων και εκτός των ορίων των νομίμως υφισταμένων προ του έτους 1923 οικισμών» (ΦΕΚ 538/Δ/1978)

ΠΔ της 09.10.1982 «Καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων του οικισμού Βαθύ Ιθάκης, καθώς και των οικοπέδων που βρίσκονται μέσα στα διοικητικά του όρια, χαρακτηρισμός διατηρητέων κτιρίων σε αυτόν και καθορισμός ειδικών περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων που βρίσκονται μέσα στα διοικητικά όρια των λοιπών οικισμών της νήσου Ιθάκης» (ΦΕΚ 528/Δ/1982)

ΠΔ της 24.5.1985 «Τροποποίηση των όρων και περιορισμών δόμησης των γηπέδων των κειμένων εκτός των ρυμοτομικών σχεδίων των πόλεων και εκτός των ορίων των νομίμως υφισταμένων προ του έτους 1923 οικισμών» (ΦΕΚ 270/Δ/1985)

ΠΔ της 20.1.1988 «Τροποποίηση του από 6-10-1978 προεδρικού διατάγματος περί καθορισμού των όρων και περιορισμών δόμησης των γηπέδων των κειμένων εκτός των ρυμοτομικών σχεδίων και εκτός των ορίων των νομίμως υφιστάμενων προ του έτους 1923 οικισμών (ΦΕΚ 538/Δ/1978)» (ΦΕΚ 61/Δ/1988)

ΠΔ 209/1998 «Λήψη μέτρων για την ασφάλεια της υπεραστικής συγκοινωνίας», (ΦΕΚ 169/Α/1998)

ΠΔ της 03.01.2003 «Χαρακτηρισμός οικισμών του Νομού Κεφαλληνίας ως παραδοσιακών και καθορισμός χρήσεων, ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης αυτών» (ΦΕΚ 36/Δ/2003)

ΠΔ 19/2009 «Ίδρυση, κατασκευή, εξοπλισμός, λειτουργία και εκμετάλλευση ελικοδρομίων» (ΦΕΚ 35/Α/2009)

ΠΔ 229/2012 «Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγροτόπων και καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγροτόπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν» (ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/2012)

ΠΔ 59/2018 «Κατηγορίες και περιεχόμενο χρήσεων γης» (ΦΕΚ 114/Α/2018)

ΥΑ ΥΠΠΕ/Α/Φ51/23823/2555/8-5-1976 «Περί χαρακτηρισμού νήσου Ιθάκης ως τόπου ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και χρήζοντος ειδικής Κρατικής προστασίας» (ΦΕΚ 661/Β/1976)

ΥΑ 3199/185 «Έγκριση γενικού πολεοδομικού σχεδίου (Γ.Π.Σ.) οικισμού Ιθάκης (ν. Κεφαλλονιάς)» (ΦΕΚ 67/Δ/1986)

ΥΑ 5673/400/1997 «Μέτρα και όροι για την επεξεργασία αστικών λυμάτων» (ΦΕΚ 192/Β/1997)

ΥΑ 1068667/4789/Β0010/18-6-1998 «Καθορισμός των ορίων του αιγιαλού του παλαιού αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση Λιμένας Βαθύ Δήμου Ιθάκης» (ΦΕΚ 477/Δ/1998)

ΥΑ 1101812/7684/Β0010/27-11-1998 "Καθορισμός των ορίων αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση «Άγιος Ανδρέας» Δήμου Ιθάκης Νομού Κεφ/νίας" (ΦΕΚ 1030/Δ/1998).

ΥΑ 1038203/3383/Β0010/17-5-2000 "Καθορισμός των ορίων του αιγιαλού του παλαιού αιγιαλού και δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση Μηνύματα-Σχίνος Δήμου Ιθάκης" (ΦΕΚ 315/Δ/2000)

ΥΑ 10788/2004 «Έγκριση πολεοδομικών σταθεροτύπων (Standards) και ανώτατα όρια πυκνοτήτων που εφαρμόζονται κατά την εκπόνηση των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, των σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης «ανοικτής πόλης» και των πολεοδομικών μελετών» (ΦΕΚ 285/Δ/2004)

ΥΑ 177/2012 «Καθορισμός τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών και λοιπών όρων και προϋποθέσεων για τη δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων» (ΦΕΚ 319/Β/2012)

ΥΑ 9341/2014 «Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 177/1.2.2012 απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού «Καθορισμός τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών και λοιπών όρων και προϋποθέσεων για τη δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων» (ΦΕΚ 1013/Β/2014)

ΥΑ 27022/2017 «Τεχνικές προδιαγραφές μελετών Ειδικών Χωρικών Σχεδίων (Ε.Χ.Σ) του ν. 4447/2016 (ΦΕΚ Α' 241)» (ΦΕΚ 1976/Β/2017)

ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/4659/57 «Έγκριση αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και Περιβαλλοντική Έγκριση αυτού» (ΦΕΚ 16/ΑΑΠ/2019)

ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΠΟΛΣ/6015/136/2022 «Τεχνικές Προδιαγραφές μελετών Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ)» (ΦΕΚ 510/Β/2022)

Ιστοτόποι:

- DIGEA, <https://digea.gr/>
- E-poleodomia, <http://gis.epoleodomia.gov.gr/v11/#/>
- Geodata - Ανοιχτά Δεδομένα, <https://geodata.gov.gr/>
- Google Maps, <https://www.google.com/>
- Ithaca Trails, <https://www.ithacatrails.gr/>
- OpenStreetMap, <https://www.openstreetmap.org/>
- Terrabook, <https://greece.terrabook.com/>
- TripInView, <https://tripinview.com/>
- Αρχαιολογικό Κτηματολόγιο, www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr

- Βάση Δεδομένων «ΦΙΛΟΤΗΣ» του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ), <https://filotis.itia.ntua.gr/>
- Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, <https://civilprotection.gov.gr/>
- Γεωπληροφοριακός Χάρτης της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (ΡΑΕ), <https://geo.rae.gr/>
- Γεωπύλη του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας, <http://geoportal.ypen.gr/>
- Δήμος Ιθάκης, <https://www.ithaca.gr/>
- Διαδρομές και Μονοπάτια Ιθάκης, <http://monopath.blogspot.com/>
- Ελληνική Στατιστική Αρχή - ΕΛ.ΣΤΑΤ, Απογραφές Κτιρίων και Πληθυσμού 1991,2001,2011, 2021, <https://www.statistics.gr/>
- Ελληνικός Οργανισμός Πληρωμών των Κοινοτικών Ενισχύσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ)
- Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ), <http://www.emy.gr/>
- Ενημερωτική Πύλη Κατασκευών Κεραιών, <http://keraies.eett.gr>
- Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ Α.Ε.): <https://www.mou.gr/>
- Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος - ΞΕΕ, <https://www.grhotels.gr/>
- Πλατφόρμα Booking, <https://www.booking.com/>
- Πρόγραμμα Copernicus Land Monitoring Services:
Copernicus Impervious Built-up 2018 <https://land.copernicus.eu/pan-european/high-resolution-layers/imperviousness/status-maps/impervious-built-up-2018>,
Corine Land Cover <https://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover>
- Πύλη Ανοικτών Δεδομένων Ελληνικού Κτηματολογίου, <https://data.ktimatologio.gr/opendata>
- Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την πορεία υλοποίησης των έργων του ΕΣΠΑ 2007-2013 και 2014-2020, <https://anaptyxi.gov.gr/el-gr/>
- Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού - Διαρκής Κατάλογος Κηρυγμένων Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων, <http://listedmonuments.culture.gr>

Επίσης, αξιοποιήθηκαν στοιχεία από το Μητρώο Τουριστικών Επιχειρήσεων του Υπουργείου Τουρισμού (ΜΗΤΕ) «Στοιχεία κλινών κύριων και μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων και επαύλεων» (τελευταία ενημέρωση: 04/2019).